ئینجیلی بچووک

پێشبینین

ئەمە هەڵبژاردنێکی بە وردی هەڵبژێردراوە لە دەقە یۆنانییە کۆنەکان کە مەبەستی ئەوەیە باشترین شێوە بۆ گرتنەوەی فێرکردنەکانی عیسا و ئەو نووسراوانەی کە ئەو فێری کردووە، ئاماژەی پێ کردووە و جێبەجێی کردووە .ئامانجمان ئەوەیە نزیکترین نوێنەرایەتی وردی یۆنانی سەردەمیانە و خوێندنەوە.

بەرپرسیارنەبوون

ئەم وەرگێڕانە لە یۆنانی سەپتواگینت و دەقە بیزەنتییەکانی ڕەسەن بە بەکارهێنانی مۆدێلە زمانییە گەورەکان دروستکراوە .بۆ ئەم هۆیە دەربڕینی زۆر لە کلتور و ڕێزمانی زمانی ڕەسەن لەخۆدەگرێت، بەڵام ڕەنگە هەڵەش لەخۆبگرێت .ئەگەر شتێک سەیر دیار بوو، تکایە یۆنانی ڕەسەن بپشکنە .ئەگەر هەڵەیەکت دۆزییەوە، تکایە بۆ jesusislord@joshuabible.com ئیمەیڵی بکە.

مۆڵەتنامە

ئێوە مۆڵەتتان هەیە کە ئەم وەرگێڕانە بە تەواوی یان بە بەشێک لێی بڵاوبکەنەوە و دابەشی بکەن .مۆڵەتتان نییە گۆڕانکاری تێدا بکەن یان بیفرۆشن .ئەگەر هەڵەیەکتان بینی، تکایە ئیمەیڵێک بنێرن بۆ jesusislord@joshuabible.com تاکو بتوانین ڕاستی بکەینەوە و وەشانێکی نوێکراوەتان پێبدەین.

ئینجیلی مەتا

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28

ئینجیلی مەرقۆس

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16

ئینجیلی یوحەنا

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21

نامەی یۆحەنا

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5

پەیدابوون

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36 | 37 | 38 | 39 | 40 | 41 | 42 | 43 | 44 | 45 | 46 | 47 | 48 | 49 | 50 |

دەرچوون

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36 | 37 | 38 | 39 | 40

ژمارەکان

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36

دووبارەکردنەوەی شەریعەت

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34

یەشوع

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24

ئینجیلی مەتا

1

کتێبی لەدایکبوونی عیسای مەسیح، کوڕی داود، کوڕی ئیبراهیم .ئیبراهیم بوو بە باوکی ئیسحاق، و ئیسحاق بوو بە باوکی یەعقوب، و یەعقوب بوو بە باوکی یەهودا و براکانی ئەو، و یەهودا بوو بە باوکی پێرێز و زەرەح لە تامار، و پێرێز بوو بە باوکی حەسرۆن، و حەسرۆن بوو بە باوکی ئارام، و ئارام بوو بە باوکی ئەمیناداب، و ئەمیناداب بوو بە باوکی نەحشۆن، و نەحشۆن بوو بە باوکی سەلمۆن، و سەلمۆن بوو بە باوکی بۆعەز لە ڕاحاب، و بۆعەز بوو بە باوکی عۆبێد لە ڕاعووس، و عۆبێد بوو بە باوکی یەسا، و یەسا بوو بە باوکی داود پاشا .داود پاشا سلێمانی لە ژنی ئوریا بوو، و سلێمان ڕەحەڤەعامی بوو، و ڕەحەڤەعام ئەبیای بوو، و ئەبیا ئاسای بوو، و ئاسا یەهۆشافاتی بوو، و یەهۆشافات یۆرامی بوو، و یۆرام عوزیای بوو، و عوزیا یۆتامی بوو، و یۆتام ئاحازی بوو، و ئاحاز حەزقیای بوو، و حەزقیا مەنەسای بوو، و مەنەسا ئامۆنی بوو، و ئامۆن یۆشیای بوو، و یۆشیا یەکۆنیا و براکانی لە سەردەمی ڕاپێچکردنی بابل بوو .دوای ڕاپێچکردنەکە بۆ بابل، یەخۆنیاس بووە باوکی شەلتیێل، و شەلتیێل بووە باوکی زروبابل، و زروبابل بووە باوکی

ئەبیهود، و ئەبیهود بووە باوکی ئەلیاقیم، و ئەلیاقیم بووە باوکی ئازۆر، و ئازۆر بووە باوکی سادۆق، و سادۆق بووە باوکی ئاخیم، و ئاخیم بووە باوکی ئەلیود، و ئەلیود بووە باوکی ئەلعازار، و ئەلعازار بووە باوکی مەتان، و مەتان بووە باوکی یەعقوب، و یەعقوب بووە باوکی یوسف، پیاوی مەریەم، کە لێی لەدایکبوو عیسا کە پێی دەگوترێت مەسیح .کەواتە هەموو نەوەکان لە ئیبراهیمەوە هەتا داود چوارده نەوەن، و لە داودەوە هەتا ڕاپێچکردنەکەی بابل چوارده نەوەن، و لە ڕاپێچکردنەکەی بابلەوە هەتا مەسیح چوارده نەوەن .لەدایکبوونی عیسای مەسیح ئاوا بوو .چونکە دایکی ئەو مەریەم نیشان کرابوو بە یوسف، پێش هاتنە پێکەوەیان، دۆزرایەوە کە لە سکدا بوو لە ڕۆحی پیرۆز .یوسف کە پیاوی ئەو بوو، ڕاستودروست بوو و نەیدەویست بە ئاشکرا شەرمەزاری بکات، بڕیاری دا بە نهێنی جیای لێ بکاتەوە .کاتێک ئەو لەمانە دەیبیریەوە، ئەوەتا فریشتەیەکی یەزدان لە خەودا بۆی دەرکەوت و گوتی :یوسفی کوڕی داود، مەترسە لە وەرگرتنی مریەمی ژنت، چونکە ئەوەی لە ناوی لەدایکبووە لە ڕۆحی پیرۆزەوەیە .کوڕێک دەبێتەوە، و ناوی لێدەنێیت عیسا، چونکە ئەو گەلەکەی خۆی ڕزگار دەکات لە گوناهەکانیان .ئەمە و هەموو ڕوویدا بۆ ئەوەی جێبەجێ بکرێت ئەوەی گوترا لەلایەن یەزدانەوە لە ڕێگەی پێغەمبەرەکە کە دەڵێت :ئەوەتا کچە پاکەکە لە سکدا دەبێت و کوڕێک لەدایک دەبێت، و ناوی ئەو ئیممانوئیل دەنێن، کە وەرگێڕدراوە خودا لەگەڵمانە .یوسف لە خەوەکەی هەستا و ئەوەی کرد کە نێردراوی یەزدان فەرمانی پێکرد، و ژنەکەی خۆی وەرگرت، و نەیناسی هەتا کوڕە نۆبەرەکەی لەدایکبوو، و ناوی لێنا عیسا.

2

کاتێک عیسا لەدایکبوو لە بێتلەحمی یەهودیا لە ڕۆژانی هێرۆدسی پاشا، ئەوەتا

مەجوسیەکان لە ڕۆژهەڵاتەوە هاتن بۆ ئۆرشەلیم و دەیانگوت :لەکوێیە ئەو لەدایکبووەی پاشای جولەکەکان؟ ئێمە ئەستێرەکەی ئەومان بینی لە ڕۆژهەڵاتدا، و هاتین بۆ کڕنۆش بردن بۆ ئەو بیستنی و هێرۆدسی پاشا پەشێوی بوو و هەموو ئۆرشەلیم لەگەڵ ئەودا، و کۆکردنەوەی هەموو سەرۆک کاهینەکان و مامۆستایانی تەوراتی گەل، پرسیاری لێکردن لەوان کە لە کوێ مەسیح لەدایک دەبێت .ئەوانیش پێیان گوت :لە بێتلەحمی یەهودیا، چونکە ئاوا نووسراوە لە ڕێگەی پێغەمبەرەوە :و تۆ بێتلەحم، خاکی یەهودا، بە هیچ شێوەیەک بچووکترین نیت لەنێو سەرۆکەکانی یەهودا، چونکە لە تۆوە ڕابەرێک دێتە دەرەوە، ئەوەی شوانایەتی گەلەکەی منی ئیسرائیل دەکات .ئەوکات هیرۆدس بە نهێنی بانگی موغەکانی کرد، لە ئەوانەوە کاتی ئەستێرەی دەرکەوتوو بە وردی دیاری کرد، و ئەوانی نارد بۆ بێتلەحم و گوتی :بڕۆن بە وردی بگەڕێن بۆ منداڵەکە، کاتێک دۆزیتانەوە، پێم ڕاگەیەنن، تاکو منیش بێم و کڕنۆشی بۆ ببەم .ئەوانەش کە گوێیان لە پاشا بوو ڕۆیشتن، و ئەوەتا ئەو ئەستێرەی کە لە ڕۆژهەڵاتدا بینیبوویان پێشیان کەوت، هەتا هات و لەسەر شوێنی منداڵەکە وەستا، کاتێک ئەستێرەکەیان بینی شادییەکی گەورەی زۆریان کرد، و هاتنە ناو ماڵەکە و منداڵەکەیان بینی لەگەڵ مریەم دایکی، و کەوتن و کڕنۆشیان بۆ برد، و گەنجینەکانی خۆیان کردەوە و دیاریان پێشکەش کرد، زێڕ و بخوور و مۆر، و لە خەودا ئاگاداریان کرانەوە کە نەگەڕێنەوە بۆ لای هێرۆدس، بە ڕێگایەکی تر گەڕانەوە بۆ وڵاتی خۆیان .کاتێک ئەوان کشانەوە، ئەوەتا نێردراوی یەزدان دەردەکەوێت لە خەوندا بۆ یوسف و دەڵێت :هەستە، بگرە منداڵەکە و دایکی ئەو و ڕابکە بۆ میسر، و بمێنەوە لەوێ هەتا پێت دەڵێم، چونکە هێرۆدس خەریکە بگەڕێت بۆ منداڵەکە بۆ لەناوبردنی ئەو .ئەو هەستا و منداڵەکە و دایکی ئەوی وەرگرت لە شەودا و کشایەوە بۆ میسر، و لەوێ بوو هەتا مردنی هێرۆدس، بۆ ئەوەی ئەوە جێبەجێ بکرێت کە لەلایەن خاوەن پەروەردگارەوە لە ڕێگەی پێغەمبەرەکەوە گوترابوو کە دەڵێت :لە میسرەوە کوڕەکەی خۆمم بانگ کرد .ئەوسا

هێرۆدس که بینی فریوی خواردبوو لەلایەن مەجوسییەکانەوە، زۆر تووڕە بوو، و ناردی و کوشتی هەموو منداڵەکانی لە بێتلەحم و لە هەموو سنووورەکانیدا لە دوو ساڵان و خوارەوە، بەپێی ئەو کاتەی کە بە وردی پرسیاری کردبوو لە مەجوسییەکانەوە .ئەوکات ئەوەی گوترابوو لەلایەن یەرمیای پێغەمبەرەوە هاتە دی، کە دەیگوت :دەنگێک لە ڕامە بیسترا، شیوەن و گریان و ماتەمێکی زۆر؛ ڕاحێل گریا بۆ منداڵەکانی، و نەیویست دڵنەوایی بکرێت، چونکە نەماون .دوای مردنی هێرۆدس، ئەوەتا نێردراوێکی یەزدان لە خەوندا دەردەکەوێت بۆ یوسف لە میسر و دەڵێت :هەستە و منداڵەکە و دایکی ئەو ببە و بڕۆ بۆ خاکی ئیسرائیل، چونکە ئەوانەی کە گیانی منداڵەکەیان دەگەڕان مردوون .ئەو هەستا و منداڵەکە و دایکی ئەوی برد و هاتە خاکی ئیسرائیل .بیستنی بەڵام کە ئەرخێلاوس پاشایەتی دەکات لەسەر یەهودیا لە جیاتی هێرۆدسی باوکی ئەو، ترسا لەوێ بڕوات؛ ئاگادارکرایەوە بەڵام لە خەوێکدا کشایەوە بۆ ناوچەکانی جەلیل، و هاتنی نیشتەجێ بوو لە شارێک کە ناسرەت پێ دەگوترێت، بۆ ئەوەی جێبەجێ بکرێت ئەوەی گوتراوە لە ڕێگەی پێغەمبەران کە ناسرەیی پێ دەگوترێت.

3

لە ڕۆژانی ئەواندا، یەحیای مەعمەدان دێت و لە چۆڵەوانی یەهودیا ڕاگەیاندن دەکات و دەڵێت :تووبە بکەن، چونکە پاشایەتی ئاسمانەکان نزیک بووەتەوە .ئەمە چونکە ئەوەیە کە لەلایەن ئیشایای پێغەمبەرەوە گوتراوە کە دەڵێت :دەنگی هاواربەدەرێک لە چۆڵەوانیدا، ڕێگای یەزدان ئامادە بکەن، ڕێڕەوەکانی ڕاست بکەن خۆی بەڵام ئەو یەحیا جلوبەرگەکەی لە مووی وشتر بوو و کەمەربەندێکی چەرمی لە دەوری کەمەری بوو، خۆراکەکەی بەڵام پێکوڵە و هەنگوینی کێوی بوو .ئەوسا دەچوونە دەرێ بۆ لای ئەو ئۆرشەلیم و هەموو

یەهودیا و هەموو ناوچە دەوروبەرەکانی ئوردون، و لە ڕووباری ئوردون لەلایەن ئەوەوە ئاوهەڵکێش دەکران و دانیان بە گوناهەکانیان دەنا .بەڵام کاتێک زۆر لە فەریسییەکان و سەدوقییەکان بینی کە بۆ غوسڵی ئەو دەهاتن، پێی فەرموون :ئەی بەرهەمی ماران، کێ پیشانی ئێوەی دا کە لە تووڕەیی داهاتوو هەڵبێن؟ کەواتە بەرهەمێک بهێنن کە شایانی تۆبەکارییەکە بێت، و مەڵێن لە ناو خۆتاندا، ئێمە ئیبراهیم وەک باوکمان هەیە .چونکە پێتان دەڵێم کە خودا دەتوانێت لە ئەم بەردانە منداڵان بۆ ئیبراهیم هەڵبستێنێتەوە .پێشتر تەور لەسەر ڕەگی دارەکان دانراوە، کەواتە هەر دارێک کە بەرهەمی باش بەرهەم نەهێنێت دەبڕدرێتەوە و فڕێدەدرێتە ناو ئاگرەوە .من بەڕاستی ئێوە لە ئاو بۆ تۆبەکردن لەمەدەنێم، بەڵام ئەوەی دوای من دێت لە من بەهێزترە، کە من شایانی هەڵگرتنی پێلاوەکانی نیم، ئەو خۆی ئێوە لە ڕۆحی پیرۆز و ئاگر لەمەدەنێت .شووشەی دانەوێژ لە دەستیدایە و
جۆخانەکەی بە تەواوی پاک دەکاتەوە، دانەوێڵەکەی کۆدەکاتەوە بۆ ناو ئەمبارەکەی، بەڵام کا بە ئاگری ناکوژاوە دەیسووتێنێت .ئەوسا عیسا لە جەلیلەوە دێت بۆ لای ئوردون، بۆ لای یەحیا، تاکو لەلایەن ئەوەوە باپتیزە بکرێت .بەڵام یۆحەنا پێشگیری لێی دەکرد و دەیگوت : من پێویستە لەلایەن تۆوە باپتیزە بکرێم، ئایا تۆ بۆ لای من دێیت؟ وەڵامی دایەوە، بەڵام عیسا پێی گوت :ئێستا ڕێگەی پێبدە، چونکە ئاوا گونجاوە بۆ ئێمە کە هەموو
ڕاستودروستی تەواو بکەین .ئەوسا ئەو بەڕێی کرد، و عیسا دوای ئەوەی لە ئاو هەڵکێشرا، یەکسەر لە ئاوەکە هاتە دەرەوە، و ئەوەتا ئاسمانەکان بۆی کرانەوە، و ڕۆحی خودای بینی کە وەک کۆترێک دادەبەزی و دێتە سەری، و ئەوەتا دەنگێک لە ئاسمانەکانەوە دەیفەرموو : ئەمە کوڕی خۆشەویستی منە، ئەوەی کە پێی ڕازیم.

4

ئەوسا عیسا بردرا بۆ چۆڵەوانی لەلایەن ڕۆحەوە بۆ ئەوەی تاقی بکرێتەوە لەلایەن شەیتانەوە، و دوای ڕۆژوو گرتنی چل ڕۆژ و چل شەو، دواتر برسی بوو .و تاقیکەرەوە نزیکی بووەوە و پێی گوت، ئەگەر تۆ کوڕی خودای، بڵێ کە ئەم بەردانە ببنە نان .ئەو بەڵام وەڵامی دایەوە و گوتی :نووسراوە، مرۆڤ تەنها بە نان ژیان ناکات، بەڵکو بە هەموو وشەیەک کە لە دەمی خوداوە دەردەچێت .ئەوسا شەیتان ئەوی دەباتە شاری پیرۆز، و ئەوی دادەنێت لەسەر لووتکەی پەرستگا و پێی دەڵێت :ئەگەر تۆ کوڕی خودایت، خۆت فڕێبدە خوارەوە؛ چونکە نووسراوە کە نێردراوەکانی ئەو فەرمان دەدات دەربارەی تۆ، و لەسەر دەستەکان هەڵتدەگرن، نەوەک پێت بەر بەردێک بکەوێت .عیسا پێی گوت، دیسانەوە نووسراوە، تاقی پەروەردگاری خودای خۆتت ناکەیتەوە .جارێکی تر شەیتان ئەوی برد بۆ شاخێکی زۆر بەرز، و پیشانی ئەوی دا هەموو شانشینەکانی جیهان و شکۆمەندی ئەوان و پێی گوت :ئەم هەموو شتانە دەدەمە تۆ، ئەگەر بکەویت و کڕنۆشم بۆ ببەیت .ئەوسا عیسا پێی دەڵێت :بڕۆ دوای من، ئەی شەیتان، چونکە نووسراوە :کڕنۆش بۆ یەزدانی خودای خۆت دەبەیت و تەنها خزمەتی ئەو دەکەیت .ئەوسا شەیتان ڕێگەی پێدا، و ببینە نێردراوان هاتن و خزمەتیان پێکرد .گوێبیستنی و عیسا کە یەحیا دەستبەسەر کرا، کشایەوە بۆ جەلیل، و بەجێهێشتنی نەزەرەت هاتنی نیشتەجێبوو لە کەفەرناحوم کە لەلای دەریایە لە سنووورەکانی زەبولون و نەفتالی، بۆ ئەوەی تەواو بێت ئەوەی گوترا لە ڕێگەی ئیشایای پێغەمبەر کە دەیگوت :خاکی زەبولون و خاکی نەفتالی، ڕێگای دەریا، ئەوبەری ئوردون، جەلیلی نەتەوەکان، ئەو گەلەی دانیشتوو لە تاریکی بینی ڕووناکییەکی گەورە، و ئەوانەی دانیشتوون لە خاک و سێبەری مەرگ ڕووناکی هەڵهات بۆیان .لەو کاتەوە عیسا دەستی کرد بە ڕاگەیاندن و گوتنی :تووبە بکەن، چونکە پاشایەتی ئاسمانەکان نزیک بووەتەوە .کاتێک لە کەناری دەریای جەلیل دەڕۆیشت، دوو برای بینی، شیمۆن کە پەترۆس پێ دەگوترا و ئەندراوسی برای ئەو، تۆڕیان دەخستە ناو دەریاکە، چونکە ماسیگر بوون، و

پێی فەرموون :وەرن دوای من و دەتانکەمە ماسیگری مرۆڤان .ئەوانیش دەستبەجێ تۆڕەکانیان بەجێهێشت و شوێنی کەوتن .و کاتێک لەوێوە پێشەوە ڕۆیشت، دوو براکەی تری بینی، یاقوبی کوڕی زەبەدی و یۆحەنای براکەی، لە کەشتییەکەدا لەگەڵ زەبەدی باوکیان تۆڕەکانیان چاککردەوە، و بانگی کردن .ئەوان بەڵام یەکسەر کەشتییەکە و باوکیان بەجێهێشت و شوێنی کەوتن .و عیسا بە هەموو جەلیلدا دەگەڕایەوە، فێری دەکرد لە کۆبوونەوەکانیاندا و مژدەی پاشایەتی ڕادەگەیاند و هەموو نەخۆشی و هەموو دەردێک لەناو گەلدا چاکدەکردەوە .و هەواڵی ئەو چووە هەموو سووریا، و هەموو ئەوانەیان هێنایە لای کە خراپ بوون بە نەخۆشی جۆراوجۆر و ئازار گیرابوون، و ڕۆح گیراوان و مانگ گیراوان و ئیفلیجەکان، و چاکی کردنەوەی ئەوان، و کۆمەڵی زۆر دوای کەوتن لە جەلیل و دەکاپۆلیس و ئۆرشەلیم و یەهودیا و ئەوبەری ڕووباری ئوردون.

5

بینینی خەڵکەکان و چووە سەر شاخەکە، و کاتێک دانیشت هاتنە لای ئەو قوتابییەکانی ئەو، و کردنەوەی دەمی فێری دەکردن ئەوان و دەیگوت :خۆزگە بە هەژارەکان لە ڕۆح، چونکە شانشینی ئاسمانەکان هی ئەوانە .خۆشحاڵن ئەوانەی شیوەن دەگێڕن، چونکە ئەوان دڵنەوایی پێ دەکرێن .خۆشحاڵن ئەوانەی نەرمونیان، چونکە ئەوان زەوی میراتگر دەبن .خۆشحاڵن ئەوانەی برسی و تینووی ڕاستودروستین، چونکە ئەوان تێر دەکرێن . خۆشحاڵن ئەوانەی بەزەییدارن، چونکە بەزەییان پێ دەکرێت .خۆشحاڵن ئەوانەی دڵیان پاکە، چونکە ئەوان خودا دەبینن .خۆشحاڵن ئاشتیدروستکەران، چونکە پێیان دەگوترێت کوڕانی خودا .خۆشحاڵن ئەوانەی لەبەر دادپەروەری چەوسێنراون، چونکە پاشایەتی ئاسمانەکان هی ئەوانە .خۆشحاڵن ئێوە کاتێک سەرزەنشتتان دەکەن و دەتانچەوسێننەوە

و هەموو قسەیەکی خراپ لەسەر ئێوە بە درۆ دەڵێن لەبەر من .شادمان بن و دڵخۆش بن، چونکە پاداشتی ئێوە زۆرە لە ئاسمانەکاندا، بەم شێوەیە چونکە ڕاوناون پێغەمبەرەکانیان، ئەوانەی پێش ئێوە بوون .ئێوە خوێی زەوین، بەڵام ئەگەر خوێکە گێل بووە، بە چی خوێ دەکرێتەوە؟ بۆ هیچ شتێک بەهێز نییە ئیتر، ئەگەر نا فڕێبدرێتە دەرەوە و پێشێل بکرێت لەلایەن خەڵکەکانەوە .ئێوە ڕووناکی جیهانن .شارێک ناتوانێت شاردرێتەوە کە لەسەر چیایەک دانراوە؛ هەروەها چرایەک ناسووتێننەوە و دایدەنێن لەژێر پێوانەیەکدا، بەڵکو لەسەر چرادانەکە، و دەدرەوشێتەوە بۆ هەموو ئەوانەی لە ماڵەکەدان .ئاوا با ڕووناکی ئێوە بدرەوشێتەوە لەبەردەم مرۆڤان، بۆ ئەوەی کارە باشەکانی ئێوە ببینن و شکۆدار بکەن باوکی ئێوە کە لە ئاسمانەکانە .وا مەزانن کە هاتووم بۆ لەناوبردنی یاسا یان پێغەمبەران، نەهاتووم بۆ لەناوبردن، بەڵکو بۆ تەواوکردن .ڕاستی بۆ دەڵێم ئێوە، هەتا ئاسمان و زەوی تێپەڕێت، یۆتایەک یان سەرفێک لە یاسا تێناپەڕێت، هەتا هەموو شت جێبەجێ بکرێت . کێ ئەگەر کەواتە یەکێک لە کەمترین فەرمانەکانی ئەمانە بشکێنێت و بەم شێوەیە خەڵکەکان فێر بکات، کەمترین بانگ دەکرێت لە پاشایەتی ئاسمانەکان، بەڵام کێ جێبەجێی بکات و فێری بکات، ئەمە مەزن بانگ دەکرێت لە پاشایەتی ئاسمانەکان .من پێتان دەڵێم کە ئەگەر ڕاستودروستی ئێوە لە ڕاستودروستی مامۆستایانی تەورات و فەریسییەکان زیاتر نەبێت، هەرگیز نەچنە ناو پاشایەتی ئاسمانەکانەوە .ئێوە بیستتان کە بە کۆنەکان گوترا : مەکوژە .ئەوەی بکوژێت، تاوانبار دەبێت لەبەردەم دادگا .بەڵام من پێتان دەڵێم کە هەرکەسێک بێ هۆ لە براکەی تووڕە بێت، تاوانبار دەبێت لە حوکمدا، ئەوەی بە براکەی بڵێت ڕاکا، تاوانبار دەبێت لە ئەنجومەندا، ئەوەی بڵێت گێل، تاوانبار دەبێت بۆ جەهەننەمی ئاگر .ئەگەر کەواتە تۆ دیاریەکەت پێشکەش بکەیت لەسەر قوربانگاکە و لەوێ بیرت بکەوێتەوە کە براکەت شتێکی لە دژی تۆ هەیە، دیاریەکەت لەوێ لەبەردەم قوربانگاکە بەجێبهێڵە، و یەکەم جار بڕۆ لەگەڵ براکەت ئاشت ببەوە، و پاشان وەرە و دیاریەکەت

پێشکەش بکە .بە خێرخوازی بە لەگەڵ دژبەرەکەت بە خێرایی تا کاتێک کە لە ڕێگادا لەگەڵیدا، نەوەک دژبەرەکە تۆ بدات بە دادوەر و دادوەرەکە تۆ بدات بە خزمەتکار، و بخرێیتە زیندان؛ بەڕاستی دەڵێم بە تۆ، نایەیتە دەرەوە لەوێوە تا کاتێک کە دواپین قەدرانس بدەیتەوە .ئێوە بیستتان کە بۆ پێشینایان گوترا، داوێنپیسی مەکە .من بەڵام پێتان دەڵێم کە هەرکەسێک سەیری ژنێک بکات بۆ ئەوەی ئارەزووی بکات، پێشتر لە دڵی خۆیدا داوێنپیسی لەگەڵی کردووە .ئەگەر بەڵام چاوی ڕاستت دەبێتە هۆی گوناهکردنت، دەریبهێنە و فڕێیبدە، چونکە سوودمەندترە بۆت کە یەکێک لە ئەندامەکانت لەناوبچێت و نەک هەموو جەستەت فڕێبدرێتە ناو جەهەننەم .ئەگەر دەستی ڕاستی تۆ وات لێدەکات گوناە بکەیت، بیبڕەوە و فڕێیبدە لە خۆت، چونکە سوودمەندترە بۆ تۆ کە یەکێک لە ئەندامەکانی تۆ لەناوبچێت و نەک هەموو جەستەی تۆ فڕێبدرێتە ناو دۆزەخەوە .گوترا، ئەوەی تاڵاقی ژنەکەی خۆی بدات، با بەڵگەنامەی جیابوونەوەی پێبدات .من بەڵام پێتان دەڵێم کە هەرکەسێک ژنەکەی تەڵاق بدات جگە لە هۆکاری داوێنپیسی، وا دەکات ئەو داوێنپیسی بکات، و هەرکەسێک ژنێکی تەڵاقدراو بهێنێت، داوێنپیسی دەکات .دیسان گوێتان لێبوو کە پێ گوترا بۆ کۆنەکان :نابێت سوێندی درۆ بخۆیت، بەڵام سوێندەکانت بۆ یەزدان بهێنیتەدی .من بەڵام پێتان دەڵێم سوێند مەخۆن بە تەواوی، نە لە ئاسمان، چونکە تەختی خودایە، نە لە زەوی، چونکە تەختەپێیە بۆ پێیەکانی ئەو، نە بە ئۆرشەلیم، چونکە شارەکەی پاشا مەزنەکەیە، نە لە سەری خۆت سوێند بخۆیت، چونکە ناتوانیت یەک تاڵی مووت سپی یان ڕەش بکەیت .با قسەی ئێوە بێت بەڵێ بەڵێ، نەخێر نەخێر، بەڵام ئەوەی زیادە لەمانە لە خراپەوەیە .ئێوە بیستتان کە گوترا، چاو لە جیاتی چاو و ددان لە جیاتی ددان .بەڵام من پێتان دەڵێم بەرەنگاری خراپەکە مەبنەوە، بەڵکو ئەوەی لە گۆنای ڕاستت دەدات، گۆنای دیکەشی بۆ بسوڕێنەوە .و ئەوەی دەیەوێت دادگاییت بکات و کراسەکەت لێ بسێتەوە، کەواکەشی بۆ بەجێبهێڵە .و ئەوەی زۆرت پێ دەکات یەک میل بڕۆیت، دوو

میل لەگەڵی برۆ .بە ئەوەی داوات لێ دەکات بدە، و ئەوەی دەیەوێت لە تۆ قەرز بکات ڕووی لێ مەگێڕەوە .ئێوە بیستتان کە گوترا :خۆشەویستی دراوسێکەت دەکەیت و ڕقت لە دوژمنەکەت دەبێتەوە .من دەڵێم بە ئێوە، خۆشبوێن دوژمنەکانتان، بەرەکەت بدەن بە ئەوانەی نەفرەتتان لێ دەکەن، چاکە بکەن بۆ ئەوانەی ڕقیان لێتانە و نوێژ بکەن بۆ ئەوانەی ئازارتان دەدەن و ڕاوتان دەنێن، بۆ ئەوەی ببنە کوڕانی باوکتان کە لە ئاسمانەکاندایە، چونکە خۆرەکەی هەڵدێت بەسەر خراپەکان و چاکەکان و باران دەبارێنێت بەسەر ڕاستودروستەکان و ناڕاستەکان .ئەگەر ئێوە خۆشبوێن ئەوانەی خۆشتان دەوێن، چ پاداشتێکتان هەیە؟ ئایا باجگرەکانیش هەمان شت ناکەن؟ و ئەگەر تەنها هاوڕێیانی خۆتان سڵاو بکەن، چی زیادە دەکەن؟ ئایا باجگران ئاواش ناکەن؟ کەواتە ئێوە تەواو دەبن، وەک چۆن باوکتان کە لە ئاسمانەکانە تەواوە.

6

ئاگاداربن کە خێراتەکانتان لەبەردەم خەڵکی نەکەن بۆ ئەوەی لەلایانەوە ببینرێن، ئەگەر نا، پاداشتێکتان لەلای باوکتان کە لە ئاسمانەکانە نابێت .کاتێک خێرخواستن دەکەیت، زوڕنا لەبەردەم خۆتدا لێ مەدە، وەک دووڕووان دەکەن لە کۆبوونەوەکان و لە شەقامەکاندا، بۆ ئەوەی لەلایەن خەڵکەوە شکۆمەند بکرێن، بەڕاستی پێتان دەڵێم، ئەوان پاداشتی خۆیان وەرگرتووە .بەڵام کاتێک تۆ خێرخواستن دەکەیت، با دەستی چەپت نەزانێت دەستی ڕاستت چی دەکات، بۆ ئەوەی خێرخواستنەکەت لە نهێنی بێت، و باوکت کە لە نهێنی دەبینێت، لە ئاشکرا پاداشتت دەداتەوە .و کاتێک نوێژ دەکەیت، وەک ئەو دووڕووانە مەبە، چونکە ئەوان خۆشیان دەوێت لە کۆبوونەوەکان و لە گۆشەکانی شەقامەکاندا ڕاوەستاو نوێژ بکەن، بۆ ئەوەی بۆ خەڵکی دەرکەون .ڕاستی پێتان دەڵێم کە پاداشتی خۆیان

وەرگرتووە .بەڵام تۆ کاتێک نوێژ دەکەیت، بچۆرە ناو ژووری ناوەوەی خۆت، و دوای داخستنی دەرگاکەت نوێژ بکە بۆ باوکت کە لە نهێنییە، و باوکت کە لە نهێنی دەتبینێت، لە ئاشکرا پاداشتت دەداتەوە .لە کاتی نوێژکردندا قسەی بێ واتا مەکەن وەک ئەو نەتەوانە، چونکە پێیان وایە کە بە زۆر قسەکردنیان گوێیان لێ دەگیرێت .کەواتە وەک ئەوان مەبن، چونکە باوکتان دەزانێت پێویستیتان بە چی هەیە پێش ئەوەی داوای لێ بکەن .بۆیە ئێوە ئاوا نوێژ بکەن :باوکی ئێمە کە لە ئاسمانەکاندا، با ناوی تۆ پیرۆز بکرێت، با پاشایەتی تۆ بێت، با ویستی تۆ ببێت، وەک لە ئاسماندا، هەروەها لەسەر زەوی، نانی ڕۆژانەی ئێمە ئەمڕۆ بمان بدە، و قەرزەکانی ئێمە لێمان ببورە، وەک ئێمەش لە قەرزارەکانی ئێمە دەبووردین، و مەمان ببە بۆ ناو تاقیکردنەوە، بەڵکو ڕزگارمان بکە لە خراپە .چونکە پاشایەتی و هێز و شکۆمەندی هی تۆیە بۆ هەتاهەتایە، ئامین .ئەگەر ئێوە لێخۆشبوون بۆ خەڵکان بکەن لە گوناهەکانیان، باوکی ئاسمانی ئێوەش لێخۆشبوون دەکات بۆ ئێوە، بەڵام ئەگەر ئێوە لێخۆشبوون بۆ خەڵکان نەکەن لە گوناهەکانیان، باوکی ئێوەش لێخۆشبوون ناکات بۆ گوناهەکانی ئێوە .کاتێک ڕۆژوو دەگرن، وەک دووڕووانی خەمۆک مەبن، چونکە ئەوان ڕووخساری خۆیان لەناودەبەن تاکو لەبەرچاوی خەڵکدا وەک ڕۆژووگر دەربکەون . بەڕاستی پێتان دەڵێم کە ئەوان پاداشتی خۆیان وەرگرتووە .تۆ بەڵام کاتێک ڕۆژوو دەگریت، سەرت چەور بکە و ڕووخسارت بشۆ، بۆ ئەوەی دەرنەکەویت بۆ خەڵکی کە ڕۆژوو دەگریت، بەڵکو بۆ باوکت کە لە شاراوەیە، و باوکت کە لە شاراوە دەبینێت، پاداشتت دەداتەوە لە ئاشکرا .نە گەنجینە کۆمەڵ بکەن بۆ خۆتان لەسەر زەوی، کە لەوێ مۆر و ژانگ لەناودەبات، و کە لەوێ دزەکان کون دەکەن و دەدزن؛ بەڵام گەنجینە کۆمەڵ بکەن بۆ خۆتان لە ئاسمان، کە لەوێ نە مۆر و نە ژانگ لەناودەبات، و کە لەوێ دزەکان کون ناکەن و نە دەدزن؛ چونکە لەوێ کە گەنجینەکەتان هەیە، لەوێش دڵتان دەبێت .چرای جەستە چاوە، جا ئەگەر چاوی تۆ ساکار بێت، هەموو جەستەی تۆ ڕووناک دەبێت؛ بەڵام

ئەگەر چاوی تۆ خراپ بێت، هەموو جەستەی تۆ تاریک دەبێت .ئەگەر کەواتە ئەو ڕووناکییەی کە لە تۆدایە تاریکی بێت، ئەو تاریکییە چەندە؟ کەس ناتوانێت خزمەت بە دوو گەورە بکات، چونکە یان یەکێکیان ڕق لێ دەبێتەوە و ئەوی دیکەی خۆشدەوێت، یان بە یەکێکیانەوە دەنووسێت و ئەوی دیکە سووک دەزانێت .ناتوانن خزمەت بە خودا و مامۆنا بکەن .لەبەر ئەمە پێتان دەڵێم، نیگەران مەبن بۆ گیانتان چی بخۆن و چی بخۆنەوە، و نە بۆ لەشتان چی لەبەر بکەن .ئایا گیان لە خواردن گرنگتر نییە و لەش لە جلوبەرگ؟ تەماشای باڵندەکانی ئاسمان بکەن، چونکە نە دەچێنن و نە دروێنە دەکەن و نە کۆیان دەکەنەوە لە ئەمبارەکان، و باوکی ئاسمانی ئێوە بەخێویان دەکات .ئایا ئێوە لە ئەوان نرخی زیاترتان نییە؟ کێ لە ئێوە بە نیگەرانی دەتوانێت یەک باڵ زیاد بکات لەسەر تەمەنی خۆی؟ و دەربارەی جلوبەرگ بۆچی نیگەرانن؟ فێربن باشتر گوڵەکانی کێڵگە چۆن دەگەشێت، ماندوو نابێت و نە ڕیس ناکات، بەڵام پێتان دەڵێم کە تەنانەت سلێمان لە هەموو شکۆمەندی خۆی بەرگی لەبەر نەکردبوو وەک یەکێک لە ئەمانە .ئەگەر خودا گیای کێڵگەکە کە ئەمڕۆ هەیە و سبەینێ فڕێدەدرێتە ناو تەنوور، ئاوا جل دەپۆشێنێت، ئایا زۆر زیاتر ئێوە ناپۆشێت، ئەی کەمباوەڕان؟ کەواتە نیگەران مەبن و مەڵێن :چی بخۆین یان چی بخۆینەوە یان چی لەبەر بکەین؟ هەموو ئەمانە نەتەوەکان دەیانگەڕێن، چونکە باوکی ئاسمانیتان دەزانێت کە پێویستتان بەم هەموویانە .بەڵام یەکەم بگەڕێن بۆ پاشایەتی خودا و ڕاستودروستی ئەو، و ئەم شتانە هەموویان پێتان زیاد دەکرێت .کەواتە نیگەران مەبن بۆ سبەینێ، چونکە سبەینێ نیگەرانی خۆی دەبێت .بەسە بۆ ڕۆژێک خراپەکەی خۆی.

7

حوکم مەکەن، بۆ ئەوەی حوکم نەدرێت لەسەرتان؛ چونکە لەو حوکمەدا کە ئێوە حوکم دەکەن، حوکم دەدرێت لەسەرتان، و لەو پێوانەیەدا کە ئێوە پێوانە دەکەن، پێوانە دەکرێت بۆتان .بۆچی پشکۆکە دەبینیت کە لە چاوی براکەتدایە، بەڵام دار نابینیت کە لە چاوی خۆتدایە؟ یان چۆن دەڵێیت بۆ براکەت :ڕێگە بدە پارچەکە لە چاوەکەت دەربهێنم، و ئەوەتا کاریتە لە چاوی خۆتدایە؟ ئەی دووڕوو، یەکەم جار تیرەکە لە چاوی خۆت دەربکە، و ئەوسا بە ڕوونی دەبینیت بۆ دەرکردنی پارچەکە لە چاوی براکەت .پیرۆزەکان مەدەنە سەگەکان و مرواریەکانی خۆتان مەفرێنە بەردەم بەرازەکان، نەوەک بە پێیەکانیان پێشێلیان بکەن و پاشان هەڵبگەڕێنەوە و پارچەپارچەتان بکەن .داوا بکەن، و دەدرێتە ئێوە، بگەڕێن، و دەدۆزنەوە، لێدان بکەن، و دەکرێتەوە بۆ ئێوە؛ چونکە هەموو کەسێک کە داوا دەکات وەردەگرێت و ئەوەی دەگەڕێت دەدۆزێتەوە و بۆ ئەوەی لێدەدات دەکرێتەوە . یان کێ هەیە لە ئێوە پیاوێک، کە ئەگەر کوڕەکەی داوای نانی لێبکات، بەردی پێبدات؟ و ئەگەر داوای ماسی بکات، ئایا ماری پێدەدات؟ ئەگەر کەواتە ئێوە، لەگەڵ ئەوەی خراپن، دەزانن دیاریە چاکەکان بە منداڵەکانتان بدەن، چەند زیاتر باوکتان کە لە ئاسمانەکانە چاکەکان دەداتە ئەوانەی داوای لێ دەکەن؟ هەموو شتێک کەواتە کە دەتانەوێت خەڵکەکە بۆتان بیکەن، ئاواش ئێوەش بۆیان بکەن، چونکە ئەمە یاسا و پێغەمبەرەکانە .بچنە ڕێگەی لە دەرگای تەسکدا، چونکە دەرگاکە فراوانە و ڕێگاکە پانە کە دەباتە لەناوچوون، و زۆرن ئەوانەی کە دەچنە ڕێگەی لە ئەودا .چۆن تەنگە دەرگاکە و تەنگکراوە ڕێگاکە کە دەبات بۆ ژیان، و کەمن ئەوانەی کە دەیدۆزنەوە !بەڵام ئاگادارین لە پێغەمبەرە درۆزنەکان، ئەوانەی کە دێن بۆ لاتان بە جلی مەڕدا، بەڵام لە ناوەوە گورگی درندەن .لە بەرەکانیان دەیانناسنەوە .ئایا ناکۆیاندەکەنەوە لە درکەکانەوەترێ یان لە چقڵەکانەوە هەنجیر؟ بەم شێوەیە هەموو دارێکی باش میوەی جوان بەرهەم دەهێنێت، بەڵام دارە گەندەڵەکە میوەی خراپ بەرهەم دەهێنێت .دارێکی باش ناتوانێت بەرەکانی خراپ بەرهەم بهێنێت، هەروەها

داریکی گەندەڵیش ناتوانێت بەرەکانی باش بەرهەم بهێنێت .هەموو داریک کە بەرهەمی باش نەهێنێت دەبڕدرێتەوە و فڕێدەدرێتە ناو ئاگرەوە .کەواتە لە میوەکانیان ئێوە دەیانناسنەوە .نەک هەموو ئەوەی پێم دەڵێت گەورە، گەورە، دەچێتە ناو پاشایەتی ئاسمانەکان، بەڵکو ئەوەی ئیرادەی باوکم جێبەجێ دەکات کە لە ئاسمانەکانە .زۆر کەس لەو ڕۆژەدا پێم دەڵێن :گەورەم، گەورەم، ئایا بە ناوی تۆ پێشبینیمان نەکرد، و بە ناوی تۆ ڕۆحی پیسمان دەرنەکرد، و بە ناوی تۆ کارە پەرجووەکانی زۆرمان نەکرد؟ و پاشان دان پێدا دەنێم بۆ ئەوان کە هەرگیز نەمناسین ئێوە، دوور بکەونەوە لە من ئەی ئەوانەی کاری یاخیبوون دەکەن .هەموو کەسێک کە گوێ لە قسەکانی من ئەمانە دەگرێت و ئەوان دەکات، من ئەو لە پیاوێکی ژیر دەچەوێنم، کە خانووەکەی خۆی لەسەر بەردێک بنیاد نا، و باران هاتە خوارەوە و ڕووبارەکان هاتن و بایەکان هەڵیان کرد و کەوتنە سەر ئەو خانووە، و نەکەوت، چونکە لەسەر بەردێک بنیاد نرابوو .هەموو ئەوەی گوێ لە قسەکانی من دەگرێت ئەمانە و ناکاتیان، دەچێتە وەک پیاوێکی گێل، کە خانووەکەی لەسەر لم بنیاد نا، و باران هاتە خوارەوە و ڕووبارەکان هاتن و بایەکان هەڵیان کرد و لێیان دا ئەو خانووە، و کەوت، و کەوتنەکەی مەزن بوو .و ڕوویدا کاتێک عیسا ئەم وشانەی تەواو کرد، خەڵکەکان سەرسام بوون لەسەر فێرکردنەکەی ئەو، چونکە فێری ئەوانی دەکرد وەک یەکێک کە دەسەڵاتی هەیە، و نەک وەک مامۆستایانی تەورات.

8

کاتێک لە شاخەکەوە هاتە خوارەوە، کۆمەڵانی زۆر دوای کەوتن .و ببینە، گوللاوییەک هات و کرنۆشی بۆ برد و گوتی :گەورەم، ئەگەر بتەوێت، دەتوانیت منت پاک بکەیتەوە .و دەستی درێژکردەوە، عیسا دەستی لێدا و گوتی :دەمەوێت، پاک بەرەوە .و دەستبەجێ

گولی ئەو پاک کرایەوە .عیسا پێی دەڵێت :ببینە بۆ کەس نەڵێیت، بەڵام بڕۆ خۆت نیشان بدە بە کاهینەکە و ئەو دیارییە پێشکەش بکە کە موسا فەرمانی داوە، بۆ شایەتی بۆیان .
کاتێک ئەو چووە ناو کەفەرناحوم، سەدانێک هاتە لای ئەو، داوای لێدەکرد و دەیگوت :
گەورەم، کوڕەکەم لە ماڵەوە کەوتووە ئیفلیج بووە، بە تووندی ئازار دەچێژێت .و عیسا پێی دەڵێت :من دێم و چاکی دەکەمەوە .و سەدان سەرکردە وەڵامی دایەوە و گوتی :گەورەم، من شایستە نیم کە تۆ بێیتە ژێر بانەکەی من، بەڵام تەنها بە وشەیەک بڵێ، و کوڕەکەم چاک دەبێتەوە .چونکە من مرۆڤێکم لەژێر دەسەڵاتدا، سەربازانم لەژێر دەستمدایە، و دەڵێم بۆ ئەمە، بڕۆ، و دەڕوات، و بۆ یەکێکی تر، وەرە، و دێت، و بۆ کۆیلەکەم، ئەمە بکە، و دەیکات .کاتێک عیسا ئەمەی بیست سەرسام بوو و بە ئەوانەی شوێنی دەکەوتن گوت، ڕاستیتان پێ دەڵێم، تەنانەت لە ئیسرائیلیشدا باوەڕێکی ئەوەندە نەدۆزیوەتەوە .من پێتان دەڵێم کە زۆر کەس لە ڕۆژهەڵات و ڕۆژئاوا دێن و لەسەر خوان دادەنیشن لەگەڵ ئیبراهیم و ئیسحاق و یەعقوب لە پاشایەتی ئاسمانەکاندا، بەڵام کوڕانی پاشایەتی فڕێدەدرێن بۆ ناو تاریکی دەرەوە، لەوێ دەبێت گریان و جیڕەی ددانەکان .و عیسا بە سەرپەلی سەدەکەی گوت :بڕۆ، و وەک باوەڕت هێنا با بۆت ببێتەوە .و کوڕەکەی لە ئەو کاتەدا چاک بووەوە .
کاتێک عیسا هاتە ماڵی پەترۆس، خەسووی ئەوی بینی کە ڕاکشابوو و تایەتی هەبوو، دەستی لێدا، تایەکە بەجێی هێشت، هەستا و خزمەتی ئەوی کرد .کاتێک ئێوارە بوو، زۆر کەسی شەیتان گیراوی هێنایانە لای ئەو، و ئەو ڕۆحەکانی بە وشە دەرکرد و هەموو ئەوانەی خراپ هەڵسوکەوتیان هەبوو چاککردەوە، بۆ ئەوەی ئەوەی گوترابوو لە ڕێگەی ئیشایای پێغەمبەرەوە کە دەیگوت تەواو بێت :ئەو خۆی لاوازییەکانی ئێمەی وەرگرت و نەخۆشییەکانی هەڵگرت .عیسا کە خەڵکێکی زۆری لە دەوروبەری خۆی بینی، فەرمانی دا بڕۆن بۆ ئەوبەر .و کاتێک یەک مامۆستای تەورات نزیک بووەوە، پێی گوت :مامۆستا، شوێنت دەکەوم بۆ هەرکوێیەک کە دەڕۆیت .عیسا پێی دەڵێت :ڕێوییەکان لانەیان هەیە و

باڵندەکانی ئاسمان هێلانەیان هەیە، بەڵام کوڕی مرۆڤ شوێنی نییە کە سەری بنوێنێت .
یەکێکی تر لە قوتابییەکانی گوتی پێی :گەورەم، ڕێگەم بدە یەکەم جار بڕۆم و باوکم بنێژم .بەڵام عیسا پێی گوت :دوام بکەوە، و بهێڵە مردووان مردووەکانی خۆیان بنێژن .و کاتێک ئەو سواری کەشتییەکە بوو، قوتابییەکانی شوێنی کەوتن .و ئەوەتا زریانێکی گەورە لە دەریادا ڕوویدا، بۆ ئەوەی کەشتییەکە لەژێر شەپۆلەکاندا داپۆشرێت، بەڵام ئەو خەوتبوو .و قوتابییەکانی نزیک بوونەوە و هەڵیانستاند و گوتیان :گەورە، ڕزگارمان بکە، لەناودەچین .و پێیان دەڵێت :بۆچی ترسنۆکن، ئەی کەم باوەڕەکان؟ ئینجا هەستا و سەرزەنشتی باکان و دەریای کرد، و ئارامییەکی گەورە بوو .بەڵام خەڵکەکە سەرسام بوون و دەیانگوت :ئەمە چ جۆرە کەسێکە، کە تەنانەت بایەکان و دەریاش گوێڕایەڵی دەبن؟
کاتێک ئەو هاتە ئەوبەری بۆ خاکی گەرگەسێنییەکان، دوو شەیتان گیراو لە گۆڕەکانەوە دەرچوون و ڕووبەڕووی بوونەوە، زۆر سەخت بوون، بۆیە کەس نەیدەتوانی لەو ڕێگایەدا تێپەڕێت .و وا، هاواریان کرد و گوتیان :چیمان لەگەڵ تۆ، عیسای کوڕی خودا؟ ئایا هاتوویتە ئێرە پێش کات بۆ ئەوەی ئازارمان بدەیت؟ بەڵام ڕانەیەکی بەرازی زۆر لە دوورییەوە لە ئەوان دەلەوەڕا .بەڵام دێوەکان لێیان دەپاڕایەوە و دەیانگوت، ئەگەر دەرمان دەکەیت، ڕێگەمان بدە بچینە ناو مێگەلی بەرازەکان .و پێی گوتن ئەوان :بڕۆن .ئەوانەی کە دەرچوون، ڕۆیشتن بۆ ناو ڕانە بەرازەکان، و وا هەموو ڕانەی بەرازەکان هێرشیان برد بەرەو لێژاییەکە بۆ ناو دەریاکە و لە ئاوەکاندا مردن ئەوانەی کە دەیانلەوەڕاند ڕایانکرد، و ڕۆیشتن بۆ ناو شارەکە و هەموو شتێک و ئەوەی بۆ پیاوانی ڕۆح گیراوان ڕوویدا ڕاگەیاند .
و ببینە، هەموو شارەکە بۆ دیداری عیسا چووە دەرەوە، و کاتێک ئەویان بینی، داوایان لێکرد کە لە سنوورەکانیان بڕوات.

9

و سواربووە کەشتییەک و پەڕییەوە و هاتە شاری خۆی .و ئەوەتا ئەوان کەسێکی ئیفلیجکراویان بۆ دەهێنا کە لەسەر جێگای خەوتن فڕێدرابوو، و کاتێک عیسا باوەڕی ئەوانی بینی، بە ئیفلیجکراوەکەی فەرموو :ورەبگرە منداڵ، گوناهەکانت لێخۆشبوون .و ببینە، هەندێک لە مامۆستایانی تەورات لە دڵی خۆیاندا گوتیان :ئەمە کفر دەکات .و عیسا بیرکردنەوەکانی ئەوانی بینی و گوتی :بۆچی ئێوە لە دڵەکانتاندا بە خراپە بیردەکەنەوە؟ چی ئاسانترە، بڵێیت گوناهەکانت لێخۆشبوون، یان بڵێیت هەستە و بڕۆ؟ بەڵام بۆ ئەوەی بزانن کە کوڕی مرۆڤ دەسەڵاتی هەیە لەسەر زەوی گوناهەکان ببەخشێت، ئەوسا بە شەلکراوەکەی فەرموو :هەستە، نوێنەکەت هەڵبگرە و بڕۆ بۆ ماڵەکەت .و هەستا و گەڕایەوە بۆ ماڵەکەی خۆی بەڵام کاتێک کۆمەڵەکان ئەمەیان بینی، سەرسام بوون و ستایشی خوایان کرد کە دەسەڵاتی وای بە مرۆڤەکان داوە .و عیسا لەوێوە تێپەڕی و پیاوێکی بینی کە لەسەر باجگە دانیشتبوو، ناوی مەتا بوو، و پێی گوت :دوای من بکەوە .و هەستایەوە و دوای کەوت .و ڕوویدا کە ئەو لە ماڵەکە پاڵکەوتبوو، و وا زۆر باجگر و گوناهبار هاتن و لەگەڵ عیسا و قوتابییەکانی پاڵیان کەوت .و کاتێک فەریسییەکان بینییان، بە قوتابییەکانی ئەویان گوت :بۆچی مامۆستاکەتان لەگەڵ باجگران و گوناهباران نان دەخوات؟ بەڵام عیسا کە بیستی، پێی فەرموون :ئەوانەی بەهێز نین پێویستیان بە پزیشک نییە، بەڵکو ئەوانەی نەخۆشن .بەڵام برۆن و فێربن چی یە، بەزەیی دەمەوێت نەک قوربانی چونکە نەهاتم بۆ بانگهێشتکردنی ڕاستودروستان، بەڵکو گوناهباران بۆ تۆبەکردن . ئەوسا قوتابییەکانی یەحیا هاتنە لای و گوتیان :بۆچی ئێمە و فەریسییەکان زۆر ڕۆژوو دەگرین، بەڵام قوتابییەکانی تۆ ڕۆژوو ناگرن؟ و عیسا پێی گوتن :ئایا کوڕانی ژووری زەماوەند دەتوانن شین بگێڕن لەو کاتەدا کە زاوا لەگەڵیان هەیە؟ بەڵام ڕۆژان دێن کاتێک زاوا لێیان دەبڕێتەوە، و ئەو کاتە بەڕۆژوو دەگرن .کەس پەچەیەکی پارچە جلی نەچووراو لەسەر جلێکی کۆن دانانێت، چونکە پڕییەکەی لە جلەکە هەڵیدەکەنێت و دڕاوییەکی

خراپتر دروست دەبێت .نە شەرابی نوێ دەخەنە ناو مەشکەی کۆن، ئەگەر نا، مەشکەکان دەدڕێن و شەرابەکە دەڕژێت و مەشکەکان لەناودەچن، بەڵام شەرابی نوێ دەخەنە ناو مەشکەی نوێ، و هەردووکیان پارێزراون .ئەمانەی ئەو قسەکردن بۆیان، وا فەرمانڕەوایەک هاتە نزیک و کڕنۆشی بۆ برد و گوتی :کچەکەم هەر ئێستا مرد، بەڵام وەرە و دەستت لەسەری دابنێ و دەژی .و عیسا هەستا و دوای کەوت، هەروەها قوتابییەکانیشی دوای کەوتن .و ئەوەتا ژنێک کە دوازدە ساڵ خوێنرێژی هەبوو، لە دواوە هاتە پێشەوە و دەستی لە قەراوی جلەکەی ئەو دا .ئەوە لە دڵی خۆیدا دەیگوت :ئەگەر تەنها دەست لە جلەکەی بدەم، ڕزگار دەبم .بەڵام عیسا گەڕایەوە و بینی ئەوی و گوتی :ورەت بەرز بێت، کچم، باوەڕەکەی تۆ تۆی ڕزگار کردووە .و ئافرەتەکە لەو کاتژمێرەوە ڕزگار کرا .و عیسا هاتبوو بۆ ماڵی سەرۆکەکە و بینیبووی شمشاڵ ژەنان و خەڵکی شڵەژاو، پێیان دەڵێت :دوور بکەونەوە، چونکە کچەکە نەمردووە، بەڵکو نوستووە .گاڵتەیان پێی دەکرد .کاتێک کۆمەڵەکە دەرکرا، هاتە ژوورەوە و دەستی ئەوی گرت، و کچەکە هەستایەوە .و ئەم هەواڵە چووە دەرەوە بۆ ناو هەموو ئەو زەوییە .و کاتێک عیسا لەوێ تێدەپەڕی، دوو کەسی نابینا بە هاوارکردن شوێنی کەوتن و دەیانگوت :ئەی کوڕی داود، بەزەییمان پێ بکە .کاتێک هاتە ناو ماڵەکە، نابیناکان هاتنە لای ئەو، و عیسا پێی فەرموون :ئایا باوەڕتان وایە کە من دەتوانم ئەمە بکەم؟ ئەوان پێی دەڵێن :بەڵێ، گەورەم .ئینجا دەستی لە چاوەکانی ئەوان دا و گوتی :بەپێی باوەڕی ئێوە با بۆ ئێوە ببێت .و چاوەکانیان کرانەوە، و عیسا بە تووندی ئاگاداری کردنەوە و پێی گوتن :ببینن با کەس نەزانێت .بەڵام ئەوان کە دەرچوون، هەواڵی ئەویان لە هەموو ئەو خاکەدا بڵاو کردەوە .کاتێک ئەوان دەچوونە دەرەوە، ئەوەتا پیاوێکی لاڵیان هێنایە لای ئەو کە ڕۆحی پیسی تێدابوو، و کاتێک ڕۆحی پیسەکە دەرکرا، لاڵەکە قسەی کرد، و خەڵکەکان سەرسام بوون و دەیانگوت کە هەرگیز وا لە ئیسرائیلدا نەبینراوە . بەڵام فەریسییەکان دەیانگوت :بە فەرمانڕەوای ڕێڕەکان، ڕێڕەکان دەردەکات .و عیسا

سەیری هەموو شارەکان و گوندەکانی دەکرد، فێری دەکرد لە کۆبوونەوەکانیان و مژدەی پاشایەتی ڕادەگەیاند و هەموو نەخۆشی و هەموو دەردێکی لە گەل چارەسەر دەکرد .
کاتێک کۆمەڵەکانی بینی، بەزەییەوە هات بۆیان، چونکە ماندوو و پەرتەوازە بوون وەک مەڕێک کە شوانیان نەبوو .ئەوسا بە قوتابییەکانی دەڵێت :دروێنەکە بێگومان زۆرە، بەڵام کرێکاران کەمن .بۆیە لە گەورەی دروێنە بپاڕێنەوە، بۆ ئەوەی کرێکاران بنێرێت بۆ دروێنەکەی ئەو.

10

و کاتێک دوازدە قوتابییەکانی خۆی بانگکرد، دەسەڵاتی پێدان بەسەر ڕۆحە گڵاوەکان، بۆ ئەوەی دەریانبکەن و هەموو نەخۆشییەک و هەموو دەردێک چاک بکەنەوە .ئەو دوازدە نێردراوانە، ناوەکانیان ئەمانەن :یەکەم شیمۆن کە پێی دەگوترێ پەترۆس و ئەندراوس براکەی، یاقوب کوڕی زەبدی و یۆحەنا براکەی، فیلیپۆس و بەرتۆلۆمای، تۆما و مەتا باجگر، یاقوب کوڕی ئەلفای و لیبای کە پێی دەگوترێ تەدای، شیمۆن کەنعانی و یەهودا ئیسخەریۆتی کە ئەویش دایە دەستی .ئەم دوازدەیە عیسا ناردنی و فەرمانی پێدان و پێی گوتن :بۆ ڕێگای نەتەوەکان مەڕۆن و بۆ شاری سامیرییەکان مەچنە ژوورەوە، بەڵکو زیاتر بڕۆن بۆ لای مەڕە ونبووەکانی ماڵی ئیسرائیل لە کاتی ڕۆیشتندا ڕاببگەیەنن و بڵێن کە پاشایەتی ئاسمانەکان نزیک بووەتەوە .نەخۆشان چارەسەر بکەن، گولاوان پاک بکەنەوە، مردووان هەڵبستێننەوە، ڕۆحە پیسەکان دەربکەن .بە خۆڕایی وەرتانگرت، بە خۆڕایی بدەن .زێڕ و زیو و بڕۆنز بۆ کەمەربەندەکانتان دەست مەکەون، نە تووركە بۆ ڕێگا و نە دوو کراس و نە پێڵاو و نە گۆچان؛ چونکە کرێکار شایانی خواردنی خۆیەتی .بۆ هەر شار یان گوندێک کە دەچنە ژوورەوە، پرسیار بکەن کێ لەوێ شایستەیە، و لەوێ بمێننەوە تاوەکو

دەرچوونتان .کاتێک دەچنە ناو ماڵەکەوە، سڵاوی لێبکەن و بڵێن :ئاشتی بۆ ئەم ماڵە .و ئەگەر ئەو ماڵە بێگومان شایستە بێت، ئاشتی ئێوە با بێتە سەری، بەڵام ئەگەر شایستە نەبێت، ئاشتی ئێوە با بگەڕێتەوە بۆ لای ئێوە .و ئەو کەسەی کە وەرناگرێتەوە ئێوە و گوێ ناگرێت لە وشەکانی ئێوە، کاتێک دەرچوون لە دەرەوەی ئەو ماڵە یان ئەو شارە، خۆڵی پێیەکانی ئێوە بتەکێنن .ئامین، دەڵێم بۆ ئێوە، باشتر دەبێت بۆ زەوی سەدۆم و عەمۆرا لە ڕۆژی دادوەری وەک لە ئەو شارە .ببینە، من ئێوە وەک مەڕ دەنێرم بۆ ناوەڕاستی گورگەکان، کەواتە ژیر بن وەک ماران و بێگەرد بن وەک کۆترەکان .ئاگاداربن لە خەڵکی، چونکە ئێوە دەدەنە دەست ئەنجومەنەکان و لە کۆبوونەوەکانیان شەلاقتان دەدەن، و لەسەر سەرۆکەکان و پاشایان دەبرێن لەبەر من بۆ شایەتی بۆیان و بۆ نەتەوەکان .کاتێک ئەوان ئێوە دەدەنەوە، دڵنیا مەبن چۆن یان چی قسە بکەن، چونکە لەو کاتژمێرەدا پێتان دەدرێت چی قسە بکەن .نا، چونکە ئێوە ئەوانە نین کە قسە دەکەن، بەڵکو ڕۆحی باوکتانە کە لە ئێوەدا قسە دەکات .برا براکەی دەدات بۆ مردن و باوک منداڵەکەی، و منداڵان هەڵدەستن لەسەر دایک و باوکان و دەیانکوژن، و دەبن بە ڕقلێکراو لەلایەن هەموو لەبەر ناوی من، بەڵام ئەوەی بەرگە دەگرێت تا کۆتایی، ئەو ڕزگار دەبێت .کاتێک ڕاوتان دەنێن لەم شارەدا، هەڵبێن بۆ شارێکی تر .ڕاستی پێتان دەڵێم، تەواو ناکەن شارەکانی ئیسرائیل تا کوڕی مرۆڤ بێت .قوتابی لە مامۆستاکەی بەرزتر نییە و نە کۆیلە لە گەورەکەی بەرزتر نییە .بەسە بۆ قوتابی کە ببێتە وەک مامۆستاکەی، و بۆ کۆیلە وەک گەورەکەی .ئەگەر خاوەن ماڵەکەیان بێلزەبوول ناوی لێنا، چەندە زیاتر ئەندامانی ماڵەکەی ئەو؟ کەواتە مەترسن لە ئەوان، چونکە هیچ شتێکی داپۆشراو نییە کە ئاشکرا ناکرێتەوە و هیچ شاراوەیەک نییە کە نازانرێت .ئەوەی من لە تاریکیدا پێتان دەڵێم، لە ڕووناکیدا بیڵێن، و ئەوەی بە گوێ دەبیستن، لەسەر بانەکان ڕایبگەیەنن .و مەترسن لە ئەوانەی جەستە دەکوژن، بەڵام ناتوانن گیان بکوژن، بەڵکو زیاتر بترسن لەو کەسەی دەتوانێ هەم گیان و

هەم جەستە لە دۆزەخدا لەناو بیات .ئایا دوو چۆلەکە بە ئەسساریۆنێک نافرۆشرێن؟ و یەکێک لەوان ناکەوێتە سەر زەوی بێ باوکتان بەڵام تەنانەت هەموو مووەکانی سەرتانیش ژمێردراون .کەواتە مەترسن، ئێوە لە زۆر چۆلەکە بەنرخترن .هەموو کەسێک کە دان بە من دەنێت لەبەردەم خەڵکان، منیش دان بە ئەو دەنێم لەبەردەم باوکم کە لە ئاسمانەکاندایە؛ بەڵام هەر کەسێک نکۆڵی لە من بکات لەبەردەم خەڵکان، منیش نکۆڵی لە ئەو دەکەم لەبەردەم باوکم کە لە ئاسمانەکاندایە .وا مەزانن کە هاتووم بۆ ئەوەی ئاشتی بخەمە سەر زەوی، نەهاتووم بۆ ئەوەی ئاشتی بخەم، بەڵکو شمشێر .هاتم چونکە بۆ جیاکردنەوەی پیاو لە دژی باوکی خۆی و کچ لە دژی دایکی خۆی و بووک لە دژی خەسووی خۆی، و دوژمنانی پیاو ئەندامانی ماڵی خۆین .ئەوەی خۆشەویستی باوک یان دایک زیاتر لە من دەکات شایانی من نییە؛ و ئەوەی خۆشەویستی کوڕ یان کچ زیاتر لە من دەکات شایانی من نییە؛ و ئەوەی خاچەکەی خۆی هەڵناگرێت و دوای من نایەت، شایانی من نییە .ئەوەی گیانی خۆی بدۆزێتەوە، لەدەستی دەدات، و ئەوەی گیانی خۆی لەدەست بدات لەبەر من، دەیدۆزێتەوە .ئەوەی ئێوە وەردەگرێت، من وەردەگرێت، و ئەوەی من وەردەگرێت، ئەوە وەردەگرێت کە منی ناردووە .ئەوەی پێغەمبەرێک وەردەگرێت بە ناوی پێغەمبەر، پاداشتی پێغەمبەر وەردەگرێت، و ئەوەی کەسێکی ڕاستودروست وەردەگرێت بە ناوی ڕاستودروست، پاداشتی ڕاستودروست وەردەگرێت .ئەو کەسەی کە جامێکی ئاوی سارد بە یەکێک لەم بچووکانە بدات تەنها بە ناوی قوتابی، ئامین پێتان دەڵێم، پاداشتی خۆی لەدەست نادات.

11

و ڕوویدا کاتێک عیسا تەواوی کرد لە ڕێنماییکردنی دوازدە قوتابییەکەی، لەوێوە ڕۆیشت

بۆ فێرکردن و ڕاگەیاندن لە شارەکانیان .یەحیا لە زیندانەکەدا بیستی کارەکانی مەسیح، دوو لە قوتابییەکانی خۆی نارد و پێی گوت :ئایا تۆ ئەوەی کە دێتە یان چاوەڕێی یەکێکی دیکە بکەین؟ و عیسا وەڵامی دایەوە و پێی گوتن :بڕۆن و ڕاپۆرت بکەن بە یەحیا ئەوەی کە دەیبیستن و دەیبینن :نابیناکان دیسان دەبینن و شەلەکان دەڕۆن، گوللەکان پاک دەکرێنەوە و کەڕەکان دەبیستن، مردووەکان هەڵدەستێنرێنەوە و هەژارەکان مژدەیان پێ دەدرێت، و خۆزگەدار ئەوەیە کە ساتمە نەکرێت لە من .کاتێک ئەمانە دەڕۆیشتن، عیسا دەستی کرد بە قسەکردن لەگەڵ خەڵکەکان دەربارەی یەحیا :چیتان هێنایە دەرەوە بۆ چۆڵەوانی بۆ بینین؟ قامیشێک کە لەلایەن بایەوە دەلەرزێت؟ بەڵام بۆ بینینی چی دەرچوون؟ مرۆڤێک لە جلی نەرم پۆشراو؟ ببینە، ئەوانەی جلی نەرم لەبەر دەکەن لە ماڵەکانی پاشاکاندا دەبن بەڵام بۆ بینینی چی دەرچوون؟ پێغەمبەر؟ بەڵێ، پێتان دەڵێم، زیاتر لە پێغەمبەرێک .ئەمە ئەوەیە کە دەربارەی نووسراوە، ببینە من نێردراوەکەی خۆم دەنێرم پێش ڕووی تۆ، کە ڕێگاکەت ئامادە دەکات لەپێشت .ئامین، دەڵێم بۆ ئێوە، لە لەدایکبووانی ژنان کەسێک گەورەتر لە یۆحەننای باپتیست هەڵنەستاوەتەوە، بەڵام بچووکترین کەس لە شانشینی ئاسمانەکان گەورەترە لە ئەو .لە ڕۆژانی یەحیای لەئاوهەڵکێشەوە تا ئێستا، پاشایەتی ئاسمانەکان بە زۆر دەگیرێت و زۆرداڕەکان ئەو دەڕفێنن .چونکە هەموو پێغەمبەران و یاسا هەتا یەحیا پێشبینییان کرد .و ئەگەر ئێوە دەتانەوێت وەریبگرن، ئەو خودی ئەلیاسە کە دەبوو بێت .ئەوەی گوێی هەیە بۆ بیستن، با گوێ بگرێت .بەڵام ئەم نەوەیە بە چی بەراورد دەکەم؟ لەو منداڵانە دەچێت کە لە بازاڕەکاندا دانیشتوون، کە بانگی هاوەڵەکانی خۆیان دەکەن و دەڵێن :شمشاڵمان بۆ ئێوە لێدا، و ئێوە سەماتان نەکرد، شیوەنمان بۆ ئێوە گێڕا، و ئێوە شیوەنتان نەگێڕا .چونکە یەحیا هات، نە دەخوارد و نە دەخواردەوە، و دەڵێن ڕۆحی پیسی هەیە .کوڕی مرۆڤ هات، دەیخوارد و دەیخواردەوە، و دەڵێن :ئەوەتا مرۆڤێکی زۆرخۆر و شەرابخۆرەوە، هاوڕێی

باجگرەکان و گوناهباران .و دانایی ڕاستکرایەوە لە منداڵەکانی خۆی .پاشان دەستی کرد بە سەرزەنشتکردنی ئەو شارانەی کە زۆرترین هێزەکانی ئەو لەناویاندا ڕوویدا، چونکە تۆبەیان نەکرد .قوڕبەسەرت خورازین، قوڕبەسەرت بێتسەیدا، چونکە ئەگەر لە سور و سەیدا ئەو هێزانە ڕوویدابوایە کە لە ئێوەدا ڕوویدا، لە کاتێکی زۆر پێشتر لە جلوبەرگی گوش و خۆڵەمێش دانیشتبوون تۆبەیان دەکرد .بەڵام پێتان دەڵێم، بۆ سور و سەیدا لە ڕۆژی دادوەری بەرگرتووتر دەبێت لە بۆ ئێوە .و تۆ کەپەرناحوم، ئەوەی تا ئاسمان بەرزکرایتەوە، تا جەهەننەم دادەبەزێنرێیتەوە، چونکە ئەگەر لە سەدۆم ئەو هێزانە ڕوویدابان کە لە تۆدا ڕوویدان، ماونەتەوە دەبوون تا ئەمڕۆ .بەڵام پێتان دەڵێم کە زەوی سەدۆم لە ڕۆژی دادوەریدا بەرگەگرتووتر دەبێت لە تۆ .لەو کاتەدا وەڵامی دایەوە عیسا و گوتی :دانپێدانانم پێت دەکەم، باوک، گەورەی ئاسمان و زەوی، چونکە ئەم شتانەت شاردەوە لە دانایان و تێگەیشتووان، و ئەوانت ئاشکرا کردەوە بۆ منداڵان .بەڵێ، ئەی باوک، چونکە بەم شێوەیە بوو خۆشی لەبەردەمت .هەموو شتێک لەلایەن باوکمەوە پێم درا، و کەس کوڕەکە ناناسێت جگە لە باوکەکە، و نە کەسێک باوکەکە دەناسێت جگە لە کوڕەکە و ئەوەی کوڕەکە بیەوێت بۆی ئاشکرا بکات .وەرن بۆ لای من، ئەی هەموو ئەوانەی ماندوون و بارگرانن، و من پشووتان دەدەمەوە .نیرەکەی منم لەسەر ئێوە هەڵبگرن و لە من فێربن، چونکە من نەرمم و بێفیزم لە دڵدا، و ئێوە حەسانەوە دەدۆزنەوە بۆ گیانەکانتان، چونکە نیرەکەی من باشە و بارەکەی من سووکە.

12

لەو کاتەدا عیسا لە ڕۆژی شەممەدا بە ناو کێڵگە دانەوێڵەکاندا تێپەڕی، قوتابییەکانی برسی بوون و دەستیان کرد بە کۆکردنەوەی گوڵەی دانەوێڵە و خواردنیان .بەڵام فەریسییەکان

که بینییان، پێیان گوت :ببینە، قوتابییەکانی تۆ ئەوە دەکەن کە لە ڕۆژی شەممەدا کردنی دروست نییە .بەڵام ئەو پێی گوتن :ئایا نەتانخوێندووەتەوە کە داود چی کرد کاتێک برسی بوو، خۆی و ئەوانەی لەگەڵی بوون؟ چۆن چووە ژوورەوە بۆ ماڵی خودا و نانەکانی پێشکەشکردنی خوارد، کە گونجاو نەبوو بۆ ئەو بیخوات و نە بۆ ئەوانەی لەگەڵی بوون، تەنها بۆ کاهینەکان؟ یان نەتان خوێندووەتەوە لە یاساکەدا کە لە ڕۆژانی شەممەدا کاهینەکان لە پەرستگاکەدا شەممە پیس دەکەن و بێتاوانن؟ من پێتان دەڵێم کە لێرە شتێک لە پەرستگا گەورەتر هەیە .ئەگەر ئێوە زانیبایەتان بەزەیی دەمەوێت و نەک قوربانی چی مانایە، حوکمتان نەدەدا لەسەر بێتاوانەکان .چونکە کوڕی مرۆڤ گەورەی شەممەیە .و لەوێوە ڕۆیشت و هاتە ناو کۆبوونەوەکەیان .و وا پیاوێک لەوێ بوو کە دەستێکی وشکی هەبوو، و لێیان پرسی و گوتیان :ئایا ڕێگەپێدراوە لە شەممەکاندا چاککردنەوە؟ بۆ ئەوەی تۆمەتباری بکەن لە ئەو .بەڵام ئەو پێی گوتن :کێ لە ئێوە دەبێت کە پیاوێک بێت و مەڕێکی هەبێت، ئەگەر ئەو مەڕە لە ڕۆژی شەممەدا بکەوێتە ناو چاڵێک، ئایا نایگرێت و هەڵیناستێنێتەوە؟ کەواتە مرۆڤ بە چەندی جیاوازە لە مەڕ؟ بۆیە ڕێگەپێدراوە لە شەممەکاندا چاکە بکرێت .ئەوسا بە پیاوەکەی فەرموو :دەستەکەت درێژ بکە .ئەویش درێژی کرد و دەستەکەی تەندروست بووەوە وەک ئەوی تر .فەریسییەکان دەرچوون و ڕاوێژیان کرد دژی ئەو، بۆ ئەوەی لەناوی بەبەن .عیسا کاتێک زانی، لەوێوە کشایەوە و خەڵکانێکی زۆر دوای کەوتن و هەموویانی چاککردەوە، و سەرزەنشتی کردن بۆ ئەوەی ئاشکرای نەکەن ئەو، بۆ ئەوەی تەواو بێت ئەوەی گوترا لە ڕێگەی ئیشایای پێغەمبەر کە دەڵێت :ئەوەتا کوڕەکەم، ئەوەی هەڵمبژارد، خۆشەویستەکەم، ئەوەی گیانەکەم پێی ڕازی بوو، ڕۆحەکەم دادەنێم لەسەری، و دادوەری بە نەتەوەکان ڕادەگەیەنێت، ناکێشێت و هاوار ناکات، و کەس نابیستێت لە شەقامەکان دەنگەکەی . قامیشێکی شکاو نابڕێتەوە و کەتانێکی دووکەڵاو ناکوژێنێتەوە، هەتا دادوەری بۆ

سەرکەوتن دەربهێنێت؛ و نەتەوەکان بە ناوی ئەو هیوا دەبەستن .ئەوکات شەیتان گیراوێکی کوێر و لاڵ پێشکەش کرا بۆی، و چاکی کردەوە، بۆ ئەوەی ئەو کوێرە و لاڵە قسە بکات و ببینێت، و هەموو ئەو خەڵکانە سەرسام بوون و دەیانگوت :ئایا ئەمە کوڕی داود، مەسیح نییە؟ بەڵام فەریسییەکان کە بیستیان، وتیان :ئەمە ڕۆحە پیسەکان دەرناکات، جگە بە بەعلزبول، فەرمانڕەوای ڕۆحە پیسەکان .عیسا کە بیرکردنەوەکانی ئەوانی دەزانی، پێی فەرموون :هەر پاشایەتییەک لە دژی خۆی دابەش بێت، وێران دەبێت، و هەر شارێک یان ماڵێک لە دژی خۆی دابەش بێت، نامێنێت .و ئەگەر شەیتان، شەیتان دەردەکات، لەسەر خۆی دابەش کراوە، کەواتە چۆن پاشایەتییەکەی ڕادەوەستێت؟ ئەگەر من بە بەعلزەبول ڕۆحە پیسەکان دەردەکەم، کوڕەکانی ئێوە بە چی دەریاندەکەن؟ لەبەر ئەمە ئەوان خۆیان دەبنە دادوەرانی ئێوە .ئەگەر بەڵام من بە ڕۆحی خودا ڕۆحە پیسەکان دەردەکەم، کەواتە پاشایەتی خودا گەیشتووەتە لای ئێوە .یان چۆن کەسێک دەتوانێت بچێتە ناو ماڵی پیاوە بەهێزەکە و کەلوپەلەکانی ئەو بڕفێنێت، ئەگەر یەکەم جار پیاوە بەهێزەکە نەبەستێتەوە؟ و پاشان ماڵەکەی ئەو تاڵان دەکرێت ئەوەی لەگەڵ من نییە دژی منە، و ئەوەی لەگەڵ من کۆناکاتەوە پەرتەوازە دەکات .لەبەر ئەمە دەڵێم بە ئێوە، هەموو گوناهێک و کفر لێخۆشبوون دەدرێت بە خەڵکان، بەڵام کفری ڕۆح لێخۆشبوون نادرێت بە خەڵکان؛ و ئەوەی قسەیەک بڵێت دژی کوڕی مرۆڤ، لێخۆشبوون دەدرێتێ؛ بەڵام ئەوەی بڵێت دژی ڕۆحی پیرۆز، لێخۆشبوون نادرێتێ نە لە جیهانی ئێستادا و نە لە داهاتوودا .یان دارەکە چاک بکەن و میوەکەی چاک، یان دارەکە گەندەڵ بکەن و میوەکەی گەندەڵ، چونکە لە میوەکەوە دارەکە دەناسرێتەوە .ئەی بەرهەمی ماران، چۆن دەتوانن شتی باش بڵێن لەکاتێکدا خراپن؟ چونکە لە زۆری دڵەوە دەم قسە دەکات .مرۆڤی چاک لە گەنجینەی چاکی شتی چاک دەردەهێنێت، و مرۆڤی خراپ لە گەنجینەی خراپی شتی خراپ دەردەهێنێت .من پێتان دەڵێم کە هەموو وشەیەکی بێکار کە خەڵکی دەیڵێن، لە ڕۆژی

دادوەریدا هەژماریان لەسەر دەدەنەوە، چونکە لە وشەکانی تۆ بێتاوان دەکرێیت و لە وشەکانی تۆ تاوانبار دەکرێیت .ئەوسا هەندێک لە مامۆستایانی تەورات و فەریسییەکان وەڵامیان دایەوە و گوتیان :مامۆستا، دەمانەوێت نیشانەیەک لە تۆ ببینین .ئەو بەڵام وەڵامی دانەوە و پێی گوتن :نەوەیەکی خراپ و داوێنپیس داوای نیشانە دەکات، بەڵام هیچ نیشانەیەکی پێ نادرێت جگە لە نیشانەی یۆنای پێغەمبەر .وەک چۆن یونسی پێغەمبەر لە سکی ماسی گەورەکە سێ ڕۆژ و سێ شەو بوو، ئاواش کوڕی مرۆڤ لە دڵی زەویدا سێ ڕۆژ و سێ شەو دەبێت .پیاوانی نینەوا لە دادوەریدا هەڵدەستنەوە لەگەڵ ئەم نەوەیە و تاوانباری دەکەن، چونکە بە پەیامی یونس تۆبەیان کرد، و ببینە زیاتر لە یونس لێرەیە .شاژنی باشوور هەڵدەستێتەوە لە دادگاییدا لەگەڵ ئەم نەوەیە و تاوانباری دەکات، چونکە لە کۆتاییەکانی زەوییەوە هات بۆ گوێگرتن لە دانایی سلێمان، و ئەوەتا زیاتر لە سلێمان لێرەیە .کاتێک ڕۆحی پاک نەبوو لە مرۆڤ دەرچوو، بە شوێنە ئاوسزەکاندا دەپەڕێتەوە و بەدوای حەسانەوەدا دەگەڕێت، بەڵام نایدۆزێتەوە .ئەوسا دەڵێت :بۆ ماڵەکەی خۆم دەگەڕێمەوە کە لێی دەرچووم، و کاتێک دێتەوە دەیدۆزێتەوە بەتاڵ و ماڵدراو و ڕازاوە .ئەوسا دەڕوات و حەوت ڕۆحی تری خراپتر لە خۆی لەگەڵ خۆی دەبات، و دەچنە ژوورەوە و لەوێ نیشتەجێ دەبن، و دواییەکانی ئەو مرۆڤە خراپتر دەبن لە یەکەمەکان .ئاوا دەبێت بۆ ئەم نەوە خراپەش کاتێک هێشتا ئەو قسەی بۆ کۆمەڵەکان دەکرد، وا، دایکی و براکانی ئەو لە دەرەوە وەستابوون و دەیانویست قسەی لەگەڵ بکەن . کەسێک پێی گوت، ببینە دایکت و براکانت لە دەرەوە وەستاون و دەیانەوێت تۆ ببینن . بەڵام ئەو وەڵامی دایەوە و بە ئەوەی گوتی کە قسەی بۆ دەکرد :کێ دایکی منە و کامان براکانی منن؟ و دەستی خۆی درێژکردەوە بۆ سەر قوتابییەکانی خۆی و گوتی :ببینن، دایکی من و براکانی من .چونکە هەرکەسێک ئیرادەی باوکی من، ئەوەی لە ئاسمانەکاندایە، بکات، ئەو برای من و خوشکی من و دایکی من ە.

13

لە ئەو ڕۆژەدا، عیسا لە ماڵەکە دەرچوو و لە تەنیشت دەریاکە دانیشت، و خەڵکانێکی زۆر لە لای ئەو کۆبوونەوە، بۆیە ئەو چووە ناو بەلەمێک و دانیشت، و هەموو خەڵکەکە لەسەر کەناری دەریاکە ڕاوەستابوون .ئەو قسەی زۆری بۆ ئەوان کرد لە نموونەکاندا و گوتی، ببینە، چێنەرەکە دەرچوو بۆ چاندن .و لە کاتی چاندنی ئەو، هەندێک کەوتنە لەتەنیشت ڕێگاکە، و باڵندەکان هاتن و خواردیانن، بەڵام هەندێکی دیکە کەوتنە سەر شوێنە بەردەڵانەکان، کە لەوێ زەوی زۆری نەبوو، و یەکسەر هەڵهاتن لەبەر ئەوەی قووڵایی زەوییان نەبوو، بەڵام کاتێک خۆر هەڵهات سووتان، و لەبەر ئەوەی ڕەگیان نەبوو وشک بوونەوە، بەڵام هەندێکی دیکە کەوتنە سەر درکەکان، و درکەکان هاتنە سەرەوە و خنکاندیانن، بەڵام هەندێکی دیکە کەوتنە سەر زەوی باشەکە و بەریان دا، یەکێک سەد، یەکێک شەست، یەکێک سی .ئەوەی گوێی هەیە بۆ بیستن، با گوێ بگرێت .و قوتابییەکان نزیک بوونەوە و پێیان گوت، بۆچی بە نموونە قسەیان بۆ دەکەیت؟ ئەو بەڵام وەڵامی دایەوە و پێی گوتن :بۆ ئێوە دراوە کە نهێنییەکانی پاشایەتی ئاسمان بزانن، بەڵام بۆ ئەوان نەدراوە .ئەوەی کە هەیەتی، پێی دەدرێت و زۆر دەبێت، بەڵام ئەوەی کە هەیەتی نییە، تەنانەت ئەوەی هەیەتی لێی دەسەندرێتەوە .لەبەر ئەمە بە نموونەکان قسە لەگەڵیان دەکەم، بۆ ئەوەی سەیر بکەن و نەبینن و گوێ بگرن و نەبیستن و تەنانەت تێنەگەن، نەوەک بگەڕێنەوە؛ و ئینجا پێشبینیەکەی ئیشایا کە دەڵێت پێ تەواو دەبێت بۆیان :بە بیستن دەبیستن و هەرگیز تێناگەن، و سەیر دەکەن دەبینن و هەرگیز نابینن؛ چونکە دڵی ئەم گەلە قەڵەو بووە، و بە گوێچکەکانیان بە قورسی بیستیان، و چاوەکانی خۆیان داخستیان، نەوەک بە چاوەکانیان ببینن و بە گوێچکەکانیان ببیستن و بە دڵیان تێبگەن و بگەڕێنەوە، و چاکیان دەکەمەوە .بەڵام چاوەکانی ئێوە خۆزگەخواستوون، چونکە دەبینن، و

گوێچکەکانی ئێوە، چونکە دەبیستن .بەڕاستی، چونکە پێتان دەڵێم کە زۆر پێغەمبەران و ڕاستودروستان ئارەزوویان کرد ببینن ئەوەی ئێوە دەبینن، و نەیانبینی، و ببیستن ئەوەی ئێوە دەبیستن، و نەیانبیست .ئێوە کەواتە گوێ لە چیرۆکی چێنەر بگرن .هەموو کەسێک کە وشەی شانشینی دەبیستێت و تێی ناگات، خراپەکە دێت و ئەوەی لە دڵیدا چێنراوە هەڵیدەگرێت، ئەمە ئەوەیە کە لەسەر کەناری ڕێگاکە چێنراوە .ئەوەی لەسەر شوێنە بەردەڵانەکان چێنراوە، ئەمە ئەوەیە کە وشەکە دەبیستێت و دەستبەجێ بە خۆشییەوە وەریدەگرێت، بەڵام ڕەگی لە خۆیدا نییە، بەڵکو کاتییە، کاتێک تەنگانە یان ڕاونان لەبەر وشەکە ڕووەدات دەستبەجێ ساتمە دەکرێت .ئەوەی کە لەناو دڕکەکان چێنراوە، ئەمە ئەو کەسەیە کە وشەکە دەبیستێت، و خەمی ئەم سەردەمە و فێڵی دەوڵەمەندی وشەکە دەخنکێنن و بێبەر دەبێت .ئەو بەڵام کە لەسەر ئەو زەوییە باشە چاندراوە، ئەمە ئەوەیە کە وشەکە دەبیستێت و تێدەگات، کە بێگومان بەرهەم دەدات و دروست دەکات، یەکێک سەد، یەکێک شەست، یەکێک سی .نموونەیەکی تر خستییە بەردەمیان و گوتی :شانشینی ئاسمانەکان لە پیاوێک دەچێت کە تۆوی باشی لە کێڵگەکەی خۆی چاندووە .لە کاتی خەوتنی خەڵکەکاندا دوژمنەکەی هات و گیای کۆڵەی لە ناوەڕاستی دانەوێڵەکە چاند و ڕۆیشت .بەڵام کاتێک گیا ڕوایی و میوەی دا، ئەوسا گیای کۆڵەکانیش دەرکەوتن .

کۆیلەکانی خاوەن ماڵەکە نزیک بوونەوە و پێیان گوت :گەورەم، ئایا تۆ تۆوی باش نەچاندووە لە کێڵگەکەی خۆتدا؟ کەواتە لە کوێوە گیای کۆڵەی هەیە؟ ئەو پێی گوتن : پیاوێکی دوژمن ئەمەی کردووە .کۆیلەکان پێیان گوت :ئایا دەتەوێت کە ئێمە بڕۆین و کۆیان بکەینەوە؟ بەڵام ئەو گوتی :نەخێر، نەوەک لە کاتی کۆکردنەوەی گیاکان ڕەگی دانەوێڵە لەگەڵیاندا هەڵبکەنن؛ بیانهێڵن هەردووکیان پێکەوە بگەورە ببن تا کاتی دروێنە، و لە کاتی دروێنەدا بە دروێنەکاران دەڵێم :یەکەم جار گیاکان کۆبکەنەوە و بەستیان بکەن بە دەستەکان بۆ ئەوەی بیانسووتێنن، بەڵام دانەوێڵە کۆی بکەنەوە بۆ ناو ئەمباری من .

نموونەیەکی تر بۆیان دانا و گوتی :شانشینی ئاسمانەکان لە دەنکێکی خەردەل دەچێت، کە پیاوێک وەریگرت و لە کێڵگەکەی خۆیدا چاندی، کە بچووکترینە لە هەموو تۆوەکان، بەڵام کاتێک گەشە دەکات، گەورەترە لە هەموو سەوزەکان و دەبێتە دار، بۆ ئەوەی باڵندەکانی ئاسمان بێن و لە لقەکانیدا هێلانە بنێن .نموونەیەکی تر بۆیان گوت، پاشایەتی ئاسمانەکان هاوشێوەیە بە هەویرترش، کە ئافرەتێک وەریگرت و لە سێ پێوانە ئارد شارددییەوە، هەتا هەمووی هەویری کرا .ئەم هەموو شتانە عیسا بە نموونە بۆ خەڵکەکان قسەی کرد، و بەبێ نموونە هیچی بۆیان قسە نەدەکرد، بۆ ئەوەی ئەوە جێبەجێ بکرێت کە لە ڕێگەی پێغەمبەرەوە گوترا کە دەڵێت :دەمی خۆم بە نموونە دەکەمەوە، شتە شاراوەکان لە دامەزراندنی جیهانەوە دەردەبڕم .ئەوسا دوای بەجێهێشتنی خەڵکەکە، هاتەماڵی خۆی و قوتابییەکانی ئەو هاتنە لای ئەو و دەڵێن :ڕوونبکەرەوە بۆ ئێمە پەندەکەی گیاکانی کێڵگەکە .ئەو وەڵامی دایەوە و پێی گوتن :ئەوەی تۆوی چاک دەچێنێت کوڕی مرۆڤە، کێڵگەکە جیهانە، تۆوە چاکەکە ئەمانە کوڕانی پاشایەتین، گیا خراپەکان کوڕانی خراپەن، دوژمنەکە کە ئەوانی چاند شەیتانە، دروێنەکە تەواوبوونی سەردەمە، دروێنەکاران نێردراوانن .وەک چۆن گیا گەڵاوەکان کۆدەکرێنەوە و بە ئاگر دەسووتێنرێن، ئاواش دەبێت لە کۆتایی ئەم سەردەمەدا .کوڕی مرۆڤ فریشتەکانی خۆی دەنێرێت، و ئەوان لە پاشایەتییەکەی ئەو کۆدەکەنەوە هەموو کۆسپەکان و ئەوانەی بێیاسایی دەکەن، و فڕێیان دەدەنە ناو کوورەی ئاگرەوە، لەوێ دەبێت گریان و جیڕەی ددانەکان .ئەو کاتە ڕاستودروستان وەک خۆر دەدرەوشێنەوە لە پاشایەتی باوکیاندا ئەوەی گوێی هەیە بۆ بیستن، با ببیستێت .دیسان پاشایەتی ئاسمانەکان هاوشێوەیە بە گەنجینەیەکی شاراوە لە کێڵگەیەکدا، کە مرۆڤێک دۆزییەوە و شارددییەوە، و لە خۆشی خۆیەوە دەڕوات و هەموو ئەوەی هەیەتی دەفرۆشێت و ئەو کێڵگەیە دەکڕێت .دیسان شانستی ئاسمانەکان هاوشێوەیە بە پیاوێکی بازرگان کە بەدوای مرواری جوانەکاندا دەگەڕێت، کە کاتێک یەک

مرواریی زۆر بەنرخی دۆزییەوە، ڕۆیشت و هەموو ئەوەی هەیبوو فرۆشتی و ئەوی کڕی .
دیسان پاشایەتی ئاسمانەکان هاوشێوەیە بە تۆڕێک کە فڕێدراوە ناو دەریا و لە هەموو
جۆرێک کۆی کردووەتەوە، کە کاتێک پڕبوو، هێنایانە سەرەوە بۆ کەناری دەریا و دانیشتن
و کۆکردنەوەی شتە باشەکان بۆ ناو دەفرەکان، بەڵام شتە گەندەڵەکان فڕێیاندانە دەرەوە .
بەم شێوەیە دەبێت لە تەواوبوونی ئەم سەردەمەدا .نێردراوان دەچنە دەرەوە و خراپەکان
جیا دەکەنەوە لە ناوەڕاستی ڕاستودروستان، و فڕێیان دەدەن لەناو تەنوورەکەی ئاگر؛
لەوێ گریان دەبێت و جیرِەی ددانەکان .عیسا پێیان دەڵێت :ئایا ئێوە لە هەموو ئەم شتانە
تێگەیشتوون؟ پێی دەڵێن :بەڵێ، گەورەم .ئەو بەڵام پێی گوتن :لەبەر ئەمە هەموو
مامۆستای تەوراتێک کە فێرکراوە بۆ شانشینی ئاسمانەکان، هاوشێوەیە بە پیاوێکی
گەورەی ماڵ، کە لە گەنجینەکەی خۆیەوە شتی نوێ و کۆن دەردەهێنێت .و ڕوویدا کاتێک
عیسا ئەم نموونانەی تەواو کرد، لەوێوە ڕۆیشت، و هاتە ناوچەکەی خۆی، فێری ئەوانی
دەکرد لە کۆبوونەوەکەیاندا، بۆیە سەرسام بوون و دەیانگوت :لەکوێوە بۆ ئەمە ئەم
داناییە و ئەم هێزانە؟ ئایا ئەمە کوڕی دارتاشەکە نییە؟ ئایا دایکی ئەو پێی ناگوترێت
مریەم و براکانی ئەو یاقوب و یوسف و شمعون و یەهودا؟ و خوشکەکانی ئەو نەک
هەموویان لەلای ئێمەن؟ کەواتە لە کوێوە ئەمە هەموو ئەم شتانەی هەیە؟ و لە ئەو کەوتنە
ناو کۆسپ دەبوون عیسا پێی گوتن :پێغەمبەر بێ ڕێز نییە مەگەر لە وڵاتی خۆی و لە ماڵی
خۆی .و لەوێ کارە پڵەوپێزەکانی زۆر نەکرد لەبەر بێباوەڕی ئەوان.

14

لە ئەو کاتەدا هێرۆدسی تێتراخ بیستی دەربارەی عیسا و بە خزمەتکارەکانی گوت :ئەمە
یەحیای لەئاوهەڵکێشەرە، ئەو لە مردووان هەستاوەتەوە و لەبەر ئەوە هێزەکان لە ئەودا

کاردەکەن .چونکە هێرۆدس یەحیای گرت و بەستی و لە زیندان داینا لەبەر هێرۆدیاس، ژنی فیلیپۆسی برای خۆی .یەحیا پێی دەگوت :دروست نییە بۆ تۆ کە ئەو هەبێت .و ویستی ئەوی بکوژێت، بەڵام لە خەڵکەکە ترسا، چونکە وەک پێغەمبەریان دەزانی .کاتێک ئاهەنگی لەدایکبوونی هێرۆدس بەڕێوە دەچوو، کچی هێرۆدیاس لە ناوەڕاستدا سەمای کرد و هێرۆدسی خۆشحاڵ کرد؛ لەبەر ئەوە بە سوێند بەڵێنی پێدا کە ئەوەی داوا بکات پێی دەدات .ئەو کچە، کە لەلایەن دایکیەوە هاندرابوو، گوتی :لێرە لەسەر تەشتێک سەری یەحیای لەئاوهەڵکێشم پێبدە .و پاشاکە خەمبار بوو، بەڵام لەبەر سوێندەکان و ئەوانەی لەگەڵی لەسەر خوان دانیشتبوون، فەرمانی دا کە بدرێت، و ناردی و سەری بڕی یەحیا لە زیندانەکەدا .و سەرەکەی لەسەر تەشتێک هێنرا و درایە کچەکە، و ئەویش بردی بۆ دایکی . قوتابییەکانی نزیک بوونەوە و جەستەکەیان هەڵگرت و ناشتیان، و هاتن و بە عیسایان ڕاگەیاند .عیسا کە بیستی، لەوێوە بە کەشتی کشایەوە بۆ شوێنێکی چۆڵ بە تەنها، و خەڵکەکە کە بیستیان، پیایە لە شارەکانەوە شوێنی کەوتن .و کاتێک عیسا دەرچوو، خەڵکێکی زۆری بینی، و بەزەیی بۆ ئەوان هاتەوە و نەخۆشەکانی ئەوانی چاککردەوە . کاتێک ئێوارە بوو، قوتابییەکانی هاتنە لای و گوتیان :ئەم شوێنە چۆڵە و کاتژمێرەکە پێشتر تێپەڕیوە، خەڵکەکە بەڕێبکە، بۆ ئەوەی برۆن بۆ گوندەکان و خواردن بۆ خۆیان بکڕن .بەڵام عیسا پێی فەرموون :پێویست ناکات برۆن، ئێوە خواردنیان پێبدەن .بەڵام ئەوان پێیان دەڵێت :ئێمە لێرە هیچمان نییە جگە لە پێنج نان و دوو ماسی .ئەو بەڵام وتی، ئەوان بۆ من بهێننە ئێرە .و فەرمانی دا بە کۆمەڵەکان کە لەسەر گیاکان دابنیشن، پێنج نان و دوو ماسییەکەی گرت، سەیری ئاسمانی کرد و بەرەکەتی دا، پاشان شکاندی و دایە قوتابییەکان، قوتابییەکانیش دایانە کۆمەڵەکان .و هەموویان خواردیان و تێر بوون، و ئەوەی لە پارچەکان مابوویەوە هەڵیانگرت :دوازدە سەبەتەی پڕ .ئەوانەی کە دەیانخوارد بوون، پیاوان وەک پێنج هەزار کەس بوون، بێجگە لە ژنان و منداڵان .و یەکسەر عیسا

قوتابییەکانی ناچارکرد کە سوار بن بۆ ناو کەشتییەکە و پێش ئەو بڕۆن بۆ ئەوبەر، هەتا ئەو خەڵکەکە بەڕێبکات .دوای بەڕێکردنی خەڵکەکان، ئەو چووە سەر شاخەکە بە تەنها بۆ نوێژکردن .کاتێک ئێوارە بوو، ئەو تەنها لەوێ بوو .ئەو کەشتییە پێشتر لە ناوەڕاستی دەریادا بوو، کە لەلایەن شەپۆلەکانەوە ئازاری دەدرا، چونکە باکە پێچەوانە بوو .لە پاسەوانی چوارەمی شەودا، عیسا بەسەر دەریادا ڕۆیشتوو بۆ لایان چوو .قوتابییەکان کە ئەویان بینی لەسەر دەریا دەڕۆیشت، ترسان و گوتیان کە خەیاڵێکە، و لە ترسەوە هاواریان کرد .یەکسەر عیسا قسەی بۆ کردن و فەرمووی :ورەبگرن، من هەم، مەترسن .پەترۆس وەڵامی دایەوە و پێی گوت :گەورەم، ئەگەر تۆیت، فەرمانم بکە کە لەسەر ئاوەکان بۆ لای تۆ بێم .بەڵام ئەو گوتی، وەرە .و کاتێک لە کەشتییەکە دابەزی، پەترۆس لەسەر ئاوەکان ڕۆیشت بۆ هاتن بۆ لای عیسا .بەڵام کاتێک بای بەهێز بینی ترسا، و کە دەستی کرد بە نوقمبوون، هاواری کرد و گوتی :گەورەم، ڕزگارم بکە .یەکسەر بەڵام عیسا دەستی درێژکرد و دەستی ئەوی گرت و پێی گوت :ئەی کەم باوەڕ، بۆچی گومانت کرد؟ و کاتێک ئەوان چوونە ناو کەشتییەکە، باکە وەستا، ئەوانەی لە ناو کەشتییەکە بوون کڕنۆشیان بۆ برد و گوتیان، بە ڕاستی تۆ کوڕی خودایت .و کاتێک پەڕینەوە، هاتن بۆ خاکی گەنێسارێت .و کاتێک پیاوانی ئەو شوێنە ئەویان ناسییەوە، ناردیان بۆ هەموو ئەو ناوچە دەوروبەرە، و هێنایان بۆی هەموو ئەوانەی نەخۆشیان هەبوو، و لێیان دەپاڕایەوە بۆ ئەوەی تەنانەت تەنها دەست لە قاچی جلەکەی ئەو بدەن، و هەرچەندە دەستیان لێدا ڕزگاریان بوون.

15

ئەوسا نووسەران و فەریسییەکان لە ئۆرشەلیمەوە هاتنە لای عیسا و گوتیان :بۆچی قوتابییەکانی تۆ سەرپێچی نەریتی پیرانەکان دەکەن؟ چونکە دەستەکانی خۆیان ناشۆن

کاتێک نان دەخۆن .ئەو بەڵام وەڵامی دانەوە و پێی گوتن :بۆچی ئێوەش سەرپێچی فرمانەکەی خودا دەکەن لەبەر نەریتەکانتان؟ چونکە خودا فەرمانی دا و فەرمووی :ڕێز لە باوک و دایکت بگرە، و ئەوەی قسەی خراپە لە باوک یان دایک بکات، با بە مردن بمرێت . ئێوە بەڵام دەڵێن :ئەوەی بڵێت بۆ باوک یان دایک، دیاری ئەوەی لە من سوودمەند دەبیت، و ڕێز لە باوکی یان دایکی ناگرێت، و هەڵتانوەشاندووە فەرمانی خودا لەبەر نەریتی ئێوە . ئەی دووڕووان، ئەشعیا باش پێشبینی کرد دەربارەی ئێوە، دەڵێت :ئەم گەلە نزیک دەبێتەوە بۆ من بە دەمی ئەوان و بە لێوەکانیان من ڕێز دەگرن، بەڵام دڵی ئەوان دوور دەمێنێتەوە لە من، بە بێ سوود ستایشم دەکەن، فێردەدەن فێرکردنەکان فەرمانەکانی مرۆڤان .و بانگهێشتی خەڵکەکەی کرد و پێی گوتن :گوێ بگرن و تێبگەن؛ ئەوەی دەچێتە ناو دەمەوە گڵاو ناکات مرۆڤەکە، بەڵام ئەوەی دێتە دەرەوە لە دەمەوە ئەمە گڵاو دەکات مرۆڤەکە . پاشان قوتابییەکانی نزیک بوونەوە و پێیان گوت، ئایا دەزانیت کە فەریسییەکان ناڕەزا بوون کاتێک ئەو وشەیەیان بیست؟ ئەو بەڵام وەڵامی دایەوە و گوتی، هەموو ڕووەکێک کە باوکی ئاسمانیم نەیچاندووە، ڕیشەکێش دەکرێت .بیانهێڵن ئەوان، ڕێبەرەکانی کوێران کوێرن، کوێر و کوێر ئەگەر ڕێبەری بکات، هەردووکیان دەکەونە ناو چاڵ .پەترۆس وەڵامی دایەوە و پێی گوت :ئەم نموونەیە بۆ ئێمە ڕوون بکەرەوە .بەڵام عیسا وتی :ئایا هێشتا ئێوەش تێناگەن؟ هێشتا تێناگەن کە هەموو ئەوەی دەچێتە ناو دەم، دەچێتە ناو سکی و دەردەچێتە ناو دەستشۆردن؟ بەڵام ئەوانەی لە دەمەوە دەردەچن، لە دڵەوە دێنە دەرەوە، و ئەوانە مرۆڤ گڵاو دەکەن .چونکە لە دڵەوە بیرکردنەوە خراپەکان، کوشتنەکان، زیناکان، لەشفرۆشییەکان، دزییەکان، شایەتی درۆییەکان و کفرەکان دەردەچن .ئەمانە ئەو شتانەن کە مرۆڤ گڵاو دەکەن، بەڵام خواردن بە دەستی نەشوراو مرۆڤ گڵاو ناکات .و عیسا لەوێوە دەرچوو و کشایەوە بۆ ناوچەکانی سور و سەیدا .و ئەوەتا، ژنێکی کەنعانی لە سنووورەکانی ئەوان هاتووەتە دەرەوە، هاواری بۆ کرد و گوتی :بەزەیی بەم بکە، گەورەم،

کوڕی داود !کچەکەم بە خراپی شەیتان گرتووە .بەڵام ئەو هیچ وشەیەکی بۆی نەوتەوە .و قوتابییەکانی نزیک بوونەوە و داوایان لێ دەکرد و دەیانگوت :بەڕێی بکە ئەو، چونکە هاوار دەکات لە دوای ئێمەوە .ئەو بەڵام وەڵامی دایەوە و گوتی :من تەنها بۆ مەڕە ونبووەکانی ماڵی ئیسرائیل نێردراوم .بەڵام ئەو هات و کڕنۆشی بۆ برد و گوتی، گەورەم، یارمەتیم بدە .ئەو بەڵام وەڵامی دایەوە و گوتی :جوان نییە نانی منداڵان وەربگیرێت و بۆ سەگە بچووکان فڕێبدرێت .ئەو بەڵام وتی، بەڵێ گەورەم، چونکە سەگە بچووکەکان دەخۆن لە پارووپچەکانی کەوتوو لە سەر مێزی گەورەکانیان .ئەوسا عیسا وەڵامی دایەوە و پێی گوت :ئەی ئافرەت، باوەڕەکەت گەورەیە، با بۆ تۆ ببێت وەک ئەوەی دەتەوێت .و کچەکەی ئەو چاک بووەوە لەو کاتەوە .و عیسا لەوێوە گواستەوە و هاتە لای دەریای جەلیل، و چووە سەر چیاکە و لەوێ دانیشت .و خەڵکانێکی زۆر هاتنە لای ئەو، هەیانبوو لەگەڵ خۆیان شەلان، کوێران، کەڕان، سەختبڕاوان و خەڵکانی تری زۆر، و فڕێیان دان ئەوان لەلای پێیەکانی عیسا، و چاکی کردنەوەی ئەوان، بۆ ئەوەی خەڵکان سەرسام بن بە بینینی کەڕان دەبیستن، لاڵان دەدوێن، سەختبڕاوان تەندروستن، شەلان دەڕۆن و کوێران دەبینن؛ و ستایشیان کرد خودای ئیسرائیل .ئەو بەڵام عیسا بانگی قوتابییەکانی کرد و گوتی :بەزەییم لەسەر ئەو کۆمەڵە دێت، چونکە پێشتر سێ ڕۆژە لەگەڵ منداً مانەوەتەوە و هیچیان نییە بیخۆن، و نامەوێ بە برسییەتی بەڕێیان بکەم، نەوەک لە ڕێگادا ماندوو بن .و قوتابییەکانی پێیان دەڵێت :لە کوێوە لەم چۆڵەوانیدا ئەوەندە نانمان بۆ دەبێت تاکو ئەم هەموو خەڵکە تێر بکەین؟ و عیسا پێیان دەڵێت :چەند نانتان هەیە؟ ئەوانیش گوتیان : حەوت، و چەند ماسی بچووک .و فەرمانی دا بە کۆمەڵەکان کە لەسەر زەوی دابنیشن .و ئەو حەوت نانەکە و ماسییەکانی گرت، سوپاسی کرد و شکاندنی و دایە قوتابییەکانی، قوتابییەکانیش دایانە خەڵکەکە .و هەموویان خواردیان و تێر بوون، و ئەوەی لە پارچەکان مابووەوەیان هەڵگرت، حەوت سەبەتەی پڕ؛ بەڵام ئەوانەی دەیانخوارد چوار هەزار پیاو

بوون بێجگە لە ژنان و منداڵان .و دوای ڕەتکردنەوەی کۆمەڵەکان، چووە ناو کەشتییەکە و هاتە ناو سنوورەکانی مەگدەلا.

16

و فەریسییەکان و سەدوقییەکان نزیک بوونەوە، کاتێک تاقییان دەکردەوە، داوایان لێکرد کە نیشانەیەک لە ئاسمانەوە پیشانیان بدات .بەڵام ئەو وەڵامی دایەوە و پێی گوتن :کاتێک ئێوارە دەبێت، ئێوە دەڵێن :کەشوهەوا خۆش دەبێت، چونکە ئاسمان سوورە، و بەیانییان : ئەمڕۆ زریان دەبێت، چونکە ئاسمان سوورە و تاریکە .ئەی دووڕووان، ئێوە دەزانن ڕووی ئاسمان جیابکەنەوە، بەڵام نیشانەکانی کاتەکان ناتوانن بزانن؟ نەوەیەکی خراپ و داوێنپیس نیشانە دەگەڕێت، و نیشانە نادرێتە ئەو ئەگەر نەبێت نیشانەی یونسی پێغەمبەر .و ئەوانی بەجێهێشت و چووە دەرەوە .و کاتێک قوتابییەکانی ئەو هاتن بۆ ئەوبەر، بیریان چووبوو نان ببەن .بەڵام عیسا پێی فەرموون :ئاگاداربن و وریابن لە هەویرترشی فەریسییەکان و سەدوقییەکان .ئەوان بەڵام لە خۆیاندا گفتوگۆیان دەکرد و دەیانگوت :ئێمە نانەکانمان وەرنەگرتووە .زانی بەڵام عیسا، وتی بۆیان :بۆچی لە خۆتاندا دەیر دەکەنەوە، ئەی کەمباوەڕان، کە نانەکانتان وەرنەگرت؟ هێشتا تێناگەن، نە یادتان دێت پێنج نانەکانی پێنج هەزارەکان و چەند سەبەتەیەک وەرگرتن؟ نە حەوت نانەکانی چوار هەزارەکە و چەند سەبەتەتان وەرگرت؟ چۆن تێناگەن کە دەربارەی نان نەبوو کە پێم گوتن ئاگاداربن لە هەویرترشی فەریسییەکان و سەدوقییەکان؟ ئەوسا تێگەیشتن کە نەیگوت ئاگاداربن لە هەویرترشی نان، بەڵکو لە فێرکردنی فەریسییەکان و سەدوقییەکان . کاتێک عیسا هاتە ناوچەکانی قەیسەریای فیلیپۆس، پرسیاری لە قوتابییەکانی کرد و گوتی :خەڵکەکە دەڵێن من کێم، کوڕی مرۆڤ؟ ئەوان گوتیان :هەندێکیان یەحیای

تەعمیدکار، هەندێکانی تریش ئەلیاس، هەندێکانی تریش یەرمیا یان یەکێک لە پێغەمبەران .ئەڵێت بۆیان، بەڵام ئێوە دەڵێن من کێم؟ شیمۆن پەترۆس وەڵامی دایەوە و گوتی، تۆ مەسیحی، کوڕی خودای زیندووی .و عیسا وەڵامی دایەوە و پێی گوت : پیرۆزیت، شیمۆن کوڕی یونان، چونکە گۆشت و خوێن ئەمەیان بۆ تۆ ئاشکرا نەکردووە، بەڵکو باوکی من کە لە ئاسمانەکانە .من بۆ تۆ دەڵێم کە تۆ پەترۆسی، و لەسەر ئەم بەردە کڵێساکەی خۆم دروست دەکەم، و دەروازەکانی جەهەننەم بەسەریدا زاڵ نابن .و من کلیلەکانی پاشایەتی ئاسمانەکان دەدەمە تۆ، و ئەوەی لەسەر زەوی دەیبەستیت لە ئاسمانەکان بەستراو دەبێت، و ئەوەی لەسەر زەوی دەیکەیتەوە لە ئاسمانەکان کراوەتەوە دەبێت .ئەوسا فەرمانی دا بە قوتابییەکانی کە بە هیچ کەسێک نەڵێن کە ئەو عیسای مەسیحە .لەو کاتەوە عیسا دەستی کرد بە پیشاندان بە قوتابییەکانی کە پێویستە بڕوات بۆ ئۆرشەلیم و زۆر ئازار بچێژێت لە پیرانەکان و سەرۆک کاهینەکان و مامۆستایانی تەورات، و بکوژرێت، و لە ڕۆژی سێیەم هەڵبستێنرێتەوە .پەترۆس ئەوی لەلایەک گرت و دەستی کرد بە سەرزەنشتکردنی و گوتی :خودا لێت بپارێزێت، گەورەم !ئەمە هەرگیز بۆ تۆ ڕوونادات .ئەو بەڵام گەڕایەوە و بە پەترۆسی گوت، بڕۆ دوای من، ئەی شەیتان، تۆ کۆسپی منیت، چونکە بیر لە شتەکانی خودا ناکەیتەوە، بەڵکو لە شتەکانی مرۆڤەکان .ئەوا عیسا بە قوتابییەکانی خۆی فەرموو :ئەگەر یەکێک دەیەوێت شوێنم بکەوێت، با نکۆڵی لە خۆی بکات و خاچەکەی خۆی هەڵبگرێت و شوێنم بکەوێت .چونکە ئەوەی بیەوێت گیانی خۆی ڕزگار بکات، لەدەستی دەدات، بەڵام ئەوەی گیانی خۆی لەبەر من لەدەست بدات، دەیدۆزێتەوە .چی سوودێک هەیە بۆ مرۆڤێک ئەگەر هەموو جیهانی بەدەست بهێنێت، بەڵام گیانی خۆی لەدەست بدات؟ یان چی مرۆڤ دەیدات بۆ ئاڵوگۆڕی گیانی خۆی؟ چونکە کوڕی مرۆڤ دێتەوە لە شکۆمەندی باوکی لەگەڵ فریشتەکانی، و ئەوکات پاداشتی هەریەکە دەداتەوە بەپێی کردەوەکەی .بەڕاستی پێتان دەڵێم، هەندێک لەوانەی لێرە

وەستاون هەن کە تامی مردن ناکەن هەتا کوڕی مرۆڤ ببینن کە لە پاشایەتی خۆیدا دێت.

17

و دوای شەش ڕۆژ، عیسا پەترۆس و یاقوب و یۆحەنای براکەی لەگەڵ خۆی برد و ئەوانی بردە سەر شاخێکی بەرز بە تەنها، و گۆڕا لەبەردەمیاندا، و ڕووی ئەو درەوشایەوە وەک خۆر، بەڵام جلەکانی ئەو بوونە سپی وەک ڕووناکی .و ئەوەتا موسا و ئەلیاس بۆیان دەرکەوتن کە لەگەڵ ئەودا گفتوگۆیان دەکرد .پەترۆس وەڵامی دایەوە و بە عیسای گوت : گەورەم، باشە ئێمە لێرە بین .ئەگەر دەتەوێت، با لێرە سێ چادر دروست بکەین :یەکێک بۆ تۆ، یەکێک بۆ موسا و یەکێک بۆ ئەلیاس .هێشتا ئەو قسەی دەکرد، ئەوەتا هەورێکی ڕووناک سێبەری کردن، و ئەوەتا دەنگێک لە هەورەکەوە دەیگوت :ئەمە کوڕەکەی منە، خۆشەویستەکە، کە پێی ڕازیم؛ گوێ لە ئەو بگرن .و قوتابییەکان کاتێک بیستیان، کەوتنە سەر ڕوویان و زۆر ترسان .عیسا نزیک بووەوە و دەستی لێدان و گوتی :هەستن و مەترسن .کاتێک چاوەکانی خۆیانیان بەرز کردەوە، کەسیان نەبینی جگە لە عیسا بە تەنها . و کاتێک ئەوان لە شاخەکە دادەبەزین، عیسا فەرمانی پێدان و فەرمووی :بە کەس مەڵێن ئەم دیمەنە، هەتا کوڕی مرۆڤ لە مردووان هەستێتەوە .و قوتابییەکانی پرسیاریان لێکرد و گوتیان :کەواتە بۆچی مامۆستایانی تەورات دەڵێن کە پێویستە ئەلیاس یەکەم بێت؟ عیسا وەڵامی دایەوە و پێی گوتن :ئەلیاس بەڕاستی یەکەم دێت و هەموو شتێک دەگەڕێنێتەوە، بەڵام دەڵێم بە ئێوە کە ئەلیاس پێشتر هاتووە و نەیانناسی، بەڵکو کردیان لەگەڵی هەرچی ویستیان .بەم شێوەیە هەروەها کوڕی مرۆڤ دەبێت ئازار بچێژێت لە دەستیان .ئەوسا قوتابییەکان تێگەیشتن کە دەربارەی یەحیای لەئاوهەڵکێش قسەی بۆ کردن .و کاتێک ئەوان هاتن بۆ لای خەڵکەکە، پیاوێک هاتە لای ئەو، چۆکی دایە بەر ئەو و

گوتی :گەورەم، بەزەیی بە کوڕەکەم بێتەوە، چونکە مانگ لێی دەکەوێت و خراپ ئازار دەچێژێت، چونکە زۆر جار دەکەوێتە ناو ئاگرەکە و زۆر جار دەکەوێتە ناو ئاوەکە .و ئەوم هێنا بۆ لای قوتابییەکانت، و نەیانتوانی چاکی بکەنەوە .عیسا وەڵامی دایەوە و فەرمووی : ئەی نەوەی بێباوەڕ و گەندەڵ، هەتا کەی لەگەڵتان دەبم؟ هەتا کەی بەرگەی ئێوە دەگرم؟ ئەو بۆ من بهێنن بۆ ئێرە .و عیسا سەرزەنشتی کرد، و ڕۆحە پیسەکە لەو دەرچوو، و منداڵەکە لەو کاتەوە چاک بووەوە .پاشان قوتابییەکان بە تەنها نزیک بوونەوە بۆ عیسا و گوتیان، بۆچی ئێمە نەمانتوانی دەریبکەین؟ عیسا پێی گوتن :لەبەر بێباوەڕیی ئێوە . بەڕاستی چونکە دەڵێم بە ئێوە، ئەگەر باوەڕتان هەبێت وەک دەنکێکی خەردەل، دەڵێن بەم شاخە، بگوازرێوە لێرەوە بۆ ئەوێ، و دەگوازرێتەوە، و هیچ شتێک مەحاڵ نابێت بۆ ئێوە . بەڵام ئەم جۆرە دەرناچێت، مەگەر بە نوێژ و ڕۆژوو .کاتێک ئەوان دەگەڕانەوە بۆ جەلیل، عیسا پێی گوتن :کوڕی مرۆڤ خەریکە دەدرێتە دەست مرۆڤەکان و دەیکوژن، و لە ڕۆژی سێیەم هەڵدەستێتەوە .و زۆر خەمبار بوون .کاتێک ئەوان هاتن بۆ کەفەرناحوم، ئەوانەی دوو دراخمە وەردەگرن نزیک بوونەوە لە پەترۆس و گوتیان، ئایا مامۆستاکەتان دوو دراخمە نادات؟ دەڵێت، بەڵێ .و کاتێک چووە ژوورەوە بۆ ناو ماڵەکە، عیسا پێشی گرت و گوتی :چیت پێ وایە، شیمۆن؟ ئەو پاشایانی زەوی لە کێیان باج یان سەرانە وەردەگرن؟ لە کوڕەکانی خۆیان یان لە بیانییەکان؟ پەترۆس پێی دەڵێت :لە بیانییەکانەوە .عیسا پێی وت :ئەوا کوڕەکان ئازادن .بۆ ئەوەی بەڵام ئێمە ئەوان نەکەوێنین، بڕۆ بۆ ناو دەریا و قولاپێک بفرێ، ئەو ماسییەی کە یەکەم جار دێتە سەرەوە هەڵیبگرە، و کاتێک دەمی ئەو دەکەیتەوە ستاتێرێک دەدۆزیتەوە، ئەوە ببە و بیدە بە ئەوان لە جیاتی من و تۆ.

18

لە ئەو کاتەدا قوتابییەکان هاتنە لای عیسا و گوتیان :کێ کەواتە گەورەترە لە پاشایەتی ئاسمانەکان؟ و عیسا منداڵێکی بانگکرد و لە ناوەڕاستیاندا ڕایگرت و گوتی :ڕاستی پێتان دەڵێم، ئەگەر نەگۆڕێنەوە و وەک منداڵان نەبن، ناچنە ناو شانشینی ئاسمانەکان .ئەوەی کە خۆی نزم دەکاتەوە وەک ئەم منداڵە، ئەوە گەورەترینە لە پاشایەتی ئاسمانەکان .و ئەوەی ئەگەر وەربگرێت منداڵێکی وەها یەک لەسەر ناوی من، منی وەردەگرێت، بەڵام ئەوەی بکات بە هۆی هەڵخلیسکان یەک لە بچووکانی ئەمانە ئەوانەی باوەڕیان هەیە بە من، باشترە بۆ ئەو کە هەڵواسرێت بەردی ئاسیای گوێدرێژ لە ملی ئەو و خنکێندرێت لە قوواڵایی دەریا .قوڕبەسەر بۆ جیهان لە کۆسپەکان، چونکە پێویستە کۆسپەکان بێن، بەڵام قوڕبەسەر بۆ ئەو مرۆڤە کە لە ڕێگەیەوە کۆسپەکە دێت .ئەگەر دەستت یان پێت گوناهت پێ بکات، ببڕەیان و فڕێیان بدە، چونکە باشترە بە شەلی یان سەختی بچیتە ناو ژیان، لەوەی کە دوو دەست یان دوو پێت هەبێت و فڕێبدرێیتە ناو ئاگری هەتاهەتایی .ئەگەر چاوت دەبێتە هۆی گوناهکاریت، دەریبهێنە و فڕێیبدە، باشترە بە یەک چاو بچیتە ژوورەوە بۆ ژیان، لەوەی کە بە دوو چاو فڕێبدرێیتە ناو جەهەننەمی ئاگرەوە .ئاگاداربن سووکایەتی بە یەکێک لەم بچووکانە مەکەن، چونکە پێتان دەڵێم کە فریشتەکانیان لە ئاسمانەکاندا بەردەوام ڕووی باوکی من دەبینن کە لە ئاسمانەکاندایە .چونکە کوڕی مرۆڤ هات بۆ ڕزگارکردنی ونبووەکان .چی پێتان دەردەکەوێت؟ ئەگەر پیاوێک سەد مەڕی هەبێت و یەکێکیان ون ببێت، ئایا نەوەد و نۆیەکە لەسەر چیاکان بەجێناهێڵێت و دەڕوات بەدوای ئەو ونبووەدا دەگەڕێت؟ و ئەگەر بتوانێت بیدۆزێتەوە، ئامین پێتان دەڵێم کە دڵخۆشتر دەبێت بەو لە نەوەد و نۆیەکە کە گومڕا نەبوون .ئاوا ویستی باوکتان کە لە ئاسمانەکانە ئەوە نییە کە یەکێک لەم بچووکانە لەناو بچێت .ئەگەر براکەت گوناهێکی دژی تۆ بکات، بڕۆ و سەرزەنشتی بکە لە نێوان تۆ و ئەو بە تەنها؛ ئەگەر گوێی لێت بگرێت، براکەتت بەدەستهێناوە؛ بەڵام ئەگەر گوێی نەگرێت، یەک یان دوو کەس لەگەڵ خۆت ببە، بۆ ئەوەی

لەسەر دەمی دوو شایەت یان سێ شایەت هەموو وشەیەک بچەسپێت .ئەگەر بەڵام گوێی پێ نەدان، بیڵێ بە کۆمەڵەکە .ئەگەر هەروەها گوێی پێی کۆمەڵەکەش نەدا، با بۆ تۆ وەک نەتەوەیی و باجگر بێت .بەڕاستی پێتان دەڵێم، هەرچی لەسەر زەوی ببەستنەوە، لە ئاسمان بەستراو دەبێت، و هەرچی لەسەر زەوی بکەنەوە، لە ئاسمان کراوە دەبێت .دیسان بەڕاستی پێتان دەڵێم، ئەگەر دووتان لە ئێوە لەسەر زەوی ڕێک بکەون دەربارەی هەر شتێک کە داوای دەکەن، دەبێتە ڕاستی بۆیان لەلایەن باوکمەوە کە لە ئاسمانەکانە .چونکە لەوێدا کە دوو یان سێ کەس بە ناوی منەوە کۆدەبنەوە، من لەوێ لە ناوەڕاستیاندام .

ئەوکات پەترۆس نزیکی بووەوە و پێی گوت :گەورەم، چەند جار براکەم گوناە دەکات لە دژی من و من لێی خۆش دەبم؟ تا حەوت جار؟ عیسا پێی دەڵێت :نا، پێت نالێم هەتا حەوت جار، بەڵکو هەتا حەفتا جار حەوت .لەبەر ئەمە پاشایەتی ئاسمانەکان هاوشێوە کرا بە پیاوێکی پاشا، کە ویستی حیسابی لەگەڵ کۆیلەکانی خۆی بکاتەوە .کاتێک دەستی کرد بە ژمێریاری، قەرزارێک بۆی هێنرا کە بێشومار تالەنتی لەسەر بوو .کاتێک ئەو نەیدەتوانی بیگەڕێنێتەوە، گەورەکەی فەرمانی دا کە ئەو بفرۆشرێتەوە و ژنەکەی و منداڵەکانی و هەموو ئەوەی هەیبوو، بۆ ئەوەی قەرزەکە بگەڕێندرێتەوە .کەوتنی جا، ئەو کۆیلە دەیپەرست و دەیگوت :گەورەم، لەسەر من بزر بە و هەموو شتێک بۆت دەدەمەوە .بەڵام گەورەکەی ئەو کۆیلەیە بەزەیی پێیدا هات، ئازادی کرد و قەرزەکەی لێ خۆش کرد .چوونە دەرەوە بەڵام ئەو کۆیلە، دۆزییەوە یەکێک لە هاوکۆیلەکانی، کە سەد دیناری قەرزاری بوو . گرتی و خنکاندی، گوتی :ئەوەی قەرزارمیت بدەرەوە .کەواتە هاوبەندەکەی کەوتە سەر پێیەکانی ئەو و لێی دەپاڕایەوە و دەیگوت :لەسەر من ئارام بە و دەتدەمەوە بە تۆ .ئەو بەڵام نەیدەویست، بەڵکو ڕۆیشت و فڕێیدایە ناو زیندان هەتا قەرزەکە بداتەوە .کاتێک خزمەتکارە هاوپیشەکانی ئەو ئەو ڕووداوانەیان بینی، زۆر خەمبار بوون، و هاتن و هەموو ڕووداوەکانیان بە ڕوونی بۆ گەورەی خۆیان باس کرد .ئەوسا گەورەکەی بانگی

کرد و پێی گوت :ئەی کۆیلەی خراپ، هەموو ئەو قەرزەم لێت خۆش بوو، چونکە تۆ لێم پاڕایەوە .ئایا پێویست نەبوو تۆش بەزەیی بەو هاوکۆیلەکەت بێتەوە، وەک من بەزەییم پێت هاتەوە؟ و گەورەی ئەو کە تووڕە بوو، ئەوی ڕادەستی ئەشکەنجەدەران کرد تا هەموو ئەو قەرزاوەی بۆ ئەو بداتەوە .بەم شێوەیە باوکی ئاسمانیشم ئاوا دەکات بەسەرتاندا، ئەگەر هەریەکێکتان لە دڵەوە لە تاوانەکانی براکەی خۆشنەبێت.

19

کاتێک عیسا ئەم وشانەی تەواوکرد، لە جەلیلەوە ڕۆیشت و هاتە ناو سنووورەکانی یەهودیا لەوبەری ڕووباری ئوردون .و کۆمەڵێکی زۆر شوێنی کەوتن، و لەوێ ئەوانی چاککردەوە و فەریسییەکان هاتنە لای ئەو بۆ تاقیکردنەوەی و پێیان گوت :ئایا ڕێگەپێدراوە کە پیاوێک ژنەکەی بەڕێڵا بکات بەپێی هەر هۆکارێک؟ بەڵام ئەو وەڵامی دایەوە و پێی گوتن :ئایا ئێوە نەخوێندووەتانەوە کە ئەوەی دروستی کرد لە سەرەتاوە نێر و مێیان دروستی کردن و گوتی، لەبەر ئەمە پیاو باوکی خۆی و دایکی بەجێدەهێڵێت و بە ژنەکەی خۆی دەنووسێت، و ئەو دووانە دەبنە یەک گۆشت؟ بۆیە ئیتر دوو نین، بەڵکو یەک گۆشتن .ئەوەی کە خوا پێکەوەی بەستووەتەوە، مرۆڤ جیای نەکاتەوە .ئەوان پێیان دەڵێت :کەواتە بۆچی موسا فەرمانی دا کە نامەی تەڵاق بدرێت و ژنەکە بەربدرێتەوە؟ دەڵێت بۆیان :موسا لەبەر ڕەقی دڵی ئێوە ڕێگەی پێدان کە ژنەکانتان بەربدەنەوە، بەڵام لە سەرەتاوە ئاوا نەبووە .من دەڵێم بەڵام بۆ ئێوە کە ئەوەی جیا دەکاتەوە لە ژنەکەی نەک لەسەر لەشفرۆشی و دەبێتە مێرد ئەوی دیکە، داوێنپیسی دەکات، و ئەوەی ژنێکی جیاکراوە دەخوازێت، داوێنپیسی دەکات . قوتابییەکانی پێی دەڵێن، ئەگەر هۆکاری پیاو لەگەڵ ژن ئاوایە، سوودی تێدا نییە هاوسەرگیری بکرێت .ئەو پێی گوتن ئەوان :هەموو وەرناگرن ئەم قسەیە، بەڵام ئەوانەی

پێیان دراوە؛ چونکە هەن خەسیکراوان کە لە سکی دایک لەدایکبوون بەم شێوەیە .و هەن خەسیەکان کە لەلایەن پیاوان خەسی کران، و هەن خەسیەکان کە خۆیان خەسی کردووە لەبەر پاشایەتی ئاسمانەکان .ئەوەی کە توانای وەرگرتنی هەیە، با وەریبگرێت .ئەوکات منداڵان هێنران بۆ لای ئەو، بۆ ئەوەی دەستەکانی لەسەریان دابنێت و نوێژ بکات، بەڵام قوتابییەکان سەرزەنشتیان کردن .عیسا فەرمووی :منداڵەکان بەجێ بهێڵن و ڕێگریان مەکەن بێن بۆ لای من، چونکە شانشینی ئاسمانەکان هی ئەو جۆرانەیە .و دەستی لەسەر ئەوان دانا و لەوێوە ڕۆیشت .و ئەوەتا یەکێک نزیک بووەوە و پێی گوت :ئەی مامۆستای چاک، چی چاکە بکەم بۆ ئەوەی ژیانی هەتاهەتایی هەبێت؟ ئەو پێی گوت :بۆچی پێم دەڵێیت چاک؟ کەس باش نییە جگە لە خودا کە یەکە ئەگەر تۆ دەتەوێت بچیتە ناو ژیان، پابەندبە بە فەرمانەکان .پێی دەڵێت :کامانە؟ عیسا فەرمووی :مەکوژە، زینا مەکە، مەدزە، شایەتی درۆ مەدە، ڕێز لە باوک و دایک بگرە، و دراوسێکەت خۆشبوێ وەک خۆت .

گەنجەکە پێی دەڵێت، هەموو ئەمانە لە گەنجیێتیمەوە پاراستوومە، چی هێشتا کەمم هەیە؟ عیسا پێی گوت، ئەگەر دەتەوێت تەواو بیت، بڕۆ مواڵکەکانت بفرۆشە و بیدە بە هەژاران، و گەنجینەت لە ئاسماندا دەبێت، و وەرە شوێنم بکەوە .بەڵام گەنجەکە کە وشەکەی بیست، بە خەمباریەوە ڕۆیشت، چونکە مواڵکی زۆری هەبوو .عیسا بە قوتابییەکانی فەرموو :ڕاستیتان پێ دەڵێم کە دەوڵەمەند بە سەختی دەچێتە ناو پاشایەتی ئاسمانەکان .دیسان بەڵام پێتان دەڵێم، ئاسانترە وشتر لە کونی دەرزیدا تێپەڕێت لەوەی دەوڵەمەند بچێتە ناو شانشینی خوداوە .بەڵام قوتابییەکانی ئەو کە بیستیان، زۆر سەرسام بوون و دەیانگوت :کەواتە کێ دەتوانێت ڕزگار بێت؟ عیسا تەماشای کردن و پێی فەرموون :لەلای مرۆڤ ئەمە مەحاڵە، بەڵام لەلای خودا هەموو شتێک دەکرێت .ئەوا پەترۆس وەڵامی دایەوە و پێی گوت، ببینە ئێمە هەموو شتمان بەجێهێشت و شوێنت کەوتووین، کەواتە چی دەبێتە بەشی ئێمە؟ بەڵام عیسا پێی فەرموون :ڕاستیتان پێ دەڵێم

که ئێوە ئەوانەی شوێنم کەوتوون، لە نوێبوونەوەدا، کاتێک کوڕی مرۆڤ لەسەر تەختی شکۆمەندی خۆی دادەنیشێت، ئێوەش لەسەر دوازدە تەخت دادەنیشن و دادوەری دوازدە هۆزەکەی ئیسرائیل دەکەن .هەموو کەسێک کە خانووەکان یان براکان یان خوشکەکان یان باوک یان دایک یان ژن یان منداڵەکان یان کێڵگەکان بەجێهێشت لەبەر ناوی من، سەد ئەوەندە وەردەگرێت و ژیانی هەتاهەتایی میرات دەبات .زۆر کەس کە یەکەمن دەبنە دواتر، و ئەوانەی دواترن دەبنە یەکەم.

20

هاوشێوەیە چونکە پاشایەتی ئاسمانەکان بە پیاوێکی گەورەی ماڵ، کە بەیانییان دەرچوو بۆ بەکرێگرتنی کرێکاران بۆ ڕەزەمێوەکەی .و لەگەڵ کرێکاران بۆ دیناریەک لە ڕۆژێکدا ڕێککەوت و ئەوانی نارد بۆ ناو ڕەزەمێوەکەی .و دەرچوو دەوروبەری کاتژمێری سێیەم، بینی کەسانی تر ڕاوەستاون لە بازاڕ بێکار، و بە ئەوانی وت :بڕۆن و ئێوەش بۆ ناو ڕەزەمێو، و ئەوەی ئەگەر دادپەروەر بێت دەیدەمە ئێوە .ئەوانیش ڕۆیشتن .جارێکی دیکە چووە دەرەوە لە نزیکەی کاتژمێری شەشەم و نۆیەم و هەمان شتی کردەوە .دەربارەی کاتژمێر یازدەیەم دەرچوو و کەسانی تری بێکار بینییەوە کە وەستابوون، و پێی دەڵێن : بۆچی لێرە وەستاون بە درێژایی تەواوی ڕۆژەکە بێکار؟ ئەوان پێی دەڵێن :کەس ئێمەی بەکرێ نەگرتووە .پێیان دەڵێت :بڕۆن و ئێوەش بۆ ناو ڕەزەمێوەکە، و ئەوەی دادپەروەر بێت وەردەگرن .کاتێک ئێوارە بوو، خاوەنی ڕەزەمێو بە سەرپەرشتیارەکەی گوت، کرێکاران بانگهێنە و مووچەیان پێبدەرەوە، دەستپێبکە لە دواییەکان هەتا یەکەمەکان .و ئەوانەی لە نزیکەی کاتژمێری یازدەیەمدا هاتن، هەریەکەیان دیناریەکیان وەرگرت .کاتێک ئەوانەی یەکەم هاتن، بیریان کردەوە کە زیاتر وەردەگرن، بەڵام ئەوانیش هەریەکەیان یەک

دیناریان وەرگرت .بەڵام کاتێک وەریانگرت، بۆڵەبۆڵیان دەکرد لە دژی خاوەن ماڵەکە و دەیانگوت کە ئەم دواییانە یەک کاتژمێر کاریان کرد، و تۆ ئەوانت یەکسان کردووە لەگەڵ ئێمە، ئەوانەی کە بارگرانی ڕۆژەکە و گەرماگەرمی سووتێنەرەکەمان هەڵگرتووە .بەڵام ئەو وەڵامی دایەوە و بە یەکێک لەوان گوت :هاوڕێ، من ستەمت لێ ناکەم، ئایا بە دیناریەک ڕێککەوتیت لەگەڵم نەکرد؟ هەڵبگرە ئەوەی هی تۆیە و بڕۆ، بەڵام من دەمەوێت بدەمە ئەم دواییە وەک تۆش، یان ئایا ڕێگەپێدراو نییە بۆ من بکەم ئەوەی دەمەوێت لەناو ئەوانەی هی خۆمن؟ ئایا چاوی تۆ خراپە لەبەر ئەوەی من چاکم؟ بەم شێوەیە دواییەکان دەبنە یەکەمەکان و یەکەمەکان دەبنە دواییەکان، چونکە زۆر بانگهێشتکراون، بەڵام کەم هەڵبژێردراون .و عیسا کە سەردەکەوت بۆ ئۆرشەلیم، دوازدە قوتابییەکانی بە تەنها لە ڕێگادا برد و پێی گوتن :ببینن، ئێمە سەردەکەوین بۆ ئۆرشەلیم، و کوڕی مرۆڤ دەدرێتە دەست سەرۆک کاهینەکان و مامۆستایانی تەورات و حوکمی دەدەن لەسەری بە مردن، و دەیدەنە دەست نەتەوەکان بۆ گاڵتەجاڕی و قامچیلێدان و خاچەکێشکردن، و لە ڕۆژی سێیەم هەڵدەستێتەوە .ئەوسا دایکی کوڕەکانی زەبەدی لەگەڵ کوڕەکانی خۆی هاتە لای، کڕنۆشی بۆ برد و داوای شتێکی لێ کرد .ئەو پێی گوت :چی دەتەوێت؟ ئەو پێی دەڵێت : بڵێ بۆ ئەوەی ئەم دوو کوڕەکەی من دابنیشن، یەکێک لە ڕاستی تۆ و یەکێک لە چەپی تۆ لە پاشایەتی تۆدا .بەڵام عیسا وەڵامی دایەوە و فەرمووی :ئێوە نازانن چی داوا دەکەن . ئایا ئێوە دەتوانن بخۆنەوە ئەو جامەی کە من خەریکم دەیخۆمەوە، یان ئەو لەئاوهەڵکێشانەی کە من لەئاوهەڵدەکێشرێم لەئاوهەڵکێشرێن؟ ئەوان پێی دەڵێن :ئێمە دەتوانین .و پێیان دەڵێت :ئەو جامەی من بەڵام دەیخۆنەوە، و ئەو لەئاوهەڵکێشانەی کە من پێی لەئاوهەڵدەکێشرێم پێی لەئاوهەڵدەکێشرێن، بەڵام دانیشتن لە ڕاستی من و لە چەپی من هی من نییە بۆ دانی، بەڵکو بۆ ئەوانەیە کە لەلایەن باوکمەوە ئامادەکراوە .و کاتێک دەیان بیستیان، تووڕە بوون لەسەر دوو براکە .عیسا بانگی کردن و پێی فەرموون :

ئێوە دەزانن کە فەرمانڕەواکانی نەتەوەکان دەسەڵاتداری دەکەن بەسەریان و گەورەکان دەسەڵات بەکاردێنن بەسەریان .لەنێو ئێوەدا بەم شێوەیە نابێت، بەڵکو ئەوەی بیەوێت لەنێو ئێوەدا گەورە بێت، دەبێتە خزمەتکاری ئێوە، و ئەوەی بیەوێت لەنێو ئێوەدا یەکەم بێت، دەبێتە کۆیلەی ئێوە؛ هەروەک کوڕی مرۆڤ نەهات بۆ ئەوەی خزمەتی بکرێت، بەڵکو بۆ ئەوەی خزمەت بکات و ڕوحی خۆی بدات وەک کڕینەوە لە جیاتی زۆران .و کاتێک لە ئەریحاوە دەچوونە دەرەوە، قەبارەیەکی زۆر شوێنی کەوت .و ئەوەتا دوو نابینا لە تەنیشت ڕێگا دانیشتبوون، کاتێک بیستیان کە عیسا تێدەپەڕێت، هاواریان کرد و گوتیان : گەورەم، کوڕی داود، بەزەیی بەمان بێتەوە .ئەو کۆمەڵە بەڵام سەرزەنشتی ئەوانی کرد بۆ ئەوەی بێدەنگ بن، بەڵام ئەوان زیاتر هاواریان کرد و دەیانگوت، گەورە، کوڕی داود، بەزەیی بەسەرماندا بێتەوە .و عیسا ڕاوەستا و بانگی کردن و گوتی :چیتان دەوێت بۆتان بکەم؟ ئەوان پێی دەڵێن :گەورەم، بۆ ئەوەی چاوەکانمان بکرێنەوە .بەزەییەوە بوو عیسا و دەستی لە چاوەکانیان دا، و یەکسەر چاوەکانیان بینایان، و شوێنیان کەوت.

21

و کاتێک نزیک بوونەوە بۆ ئۆرشەلیم و هاتن بۆ بێتفاگی بەرەو کێوی زەیتوونەکان، ئەوسا عیسا دوو قوتابی نارد بە گوتن بۆیان :بڕۆن بۆ گوندەکە کە بەرامبەر ئێوەیە، و یەکسەر دەدۆزنەوە گوێدرێژێک بەستراو و جاشێک لەگەڵی، کردنەوەیان بیهێنن بۆ من . ئەگەر کەسێک شتێکتان پێ بڵێت، دەڵێن کە گەورە پێویستی پێیانە، بەڵام دەستبەجێ دەیانێرێتەوە .ئەم هەموو ڕوویدا بۆ ئەوەی ئەوەی گوترا لە ڕێگەی پێغەمبەرەوە کە دەڵێت جێبەجێ بکرێت :بڵێن بە کچی سییۆن، ئەوەتا پاشای تۆ دێتە لات نەرم و سواربووە لەسەر گوێدرێژێک و جاشێک کوڕی ئاژەڵی بار .قوتابییەکان چوون و وەک چۆن

عیسا فەرمانی پێکردبوون ئاوایان کرد، گوێدرێژەکە و جاشەکەیان هێنا، و جلەکانی خۆیان لەسەر ئەوان دانا، و ئەو لەسەریان دانیشت .بەڵام زۆرترین خەڵک جلەکانی خۆیان لە ڕێگاکە ڕاخستن، هەندێکی تریش لقەکانیان لە دارەکان دەبڕییەوە و لە ڕێگاکە ڕایاندەخستن .بەڵام ئەو کۆمەڵانەی کە پێشەوە دەچوون و ئەوانەی کە شوێنیان دەکەوتن، هاواریان دەکرد و دەیانگوت :هۆسەنا بۆ کوڕی داود !بەرەکەتدارە ئەوەی کە بە ناوی یەزدانەوە دێت !هۆسەنا لە بەرزاییەکان !و کاتێک ئەو چووە ژوورەوە بۆ ئۆرشەلیم، هەموو شارەکە هەژێنرا و دەیگوت :ئەمە کێیە؟ بەڵام کۆمەڵەکان دەیانگوت :ئەمە عیسایە، ئەو پێغەمبەرە لە نازەرەتی جەلیل .و عیسا چووە ناو پەرستگای خودا، و دەریکردن هەموو ئەوانەی کە دەیانفرۆشت و دەیانکڕی لە پەرستگاکە، و مێزەکانی گۆڕەرانی پارە وێران کرد و کورسیەکانی فرۆشیارانی کۆتر، و پێیان دەڵێت :نووسراوە، ماڵی من ماڵی نوێژ بانگ دەکرێت، بەڵام ئێوە کردتانی بە ئەشکەوتی دزان .شەل و کوێرەکان لە پەرستگادا هاتنە لای ئەو، ئەویش چاکیکردنەوە .بەڵام کاتێک سەرۆک کاهینەکان و مامۆستایانی تەورات ئەو کارە سەرسوڕهێنەرانەیان بینی کە ئەو کردی و منداڵەکانیان بینی کە لە پەرستگاکەدا هاواریان دەکرد و دەیانگوت، هۆشەعنا بۆ کوڕی داود، تووڕە بوون و پێیان گوت :ئایا گوێت لێیە ئەمانە چی دەڵێن؟ عیسا پێیان دەڵێت :بەڵێ، ئایا هەرگیز نەتانخوێندووەتەوە کە لە دەمی منداڵان و شیرخۆران ستایشت ئامادە کردووە؟ و بەجێهێشتنی ئەوان، چووە دەرەوەی شارەکە بۆ بێتەعەنیا و لەوێ مایەوە .لە بەیانیدا و گەڕانەوە بۆ شار، برسی بوو، و بینی دار هەنجیرێکی یەک لەسەر ڕێگا، هات بۆ لای ئەو، و هیچی نەدۆزییەوە لە ئەو جگە لە گەڵا تەنها، و دەڵێت بۆ ئەو :چیتر لە تۆ بەرهەم نەبێت بۆ هەتاهەتایە .و دار هەنجیرەکە یەکسەر وشک بوو .و کاتێک قوتابییەکان بینییان، سەرسام بوون و گوتیان : چۆن دارە هەنجیرەکە یەکسەر وشک بوو؟ عیسا وەڵامی دایەوە و پێی گوتن :بەڕاستی دەڵێم بە ئێوە، ئەگەر باوەڕتان هەبێت و گومان نەکەن، نەک تەنها ئەوەی دار هەنجیرەکە

دەکەن، بەڵکو تەنانەت ئەگەر بەم کێوە بڵێن، هەڵبڕدرێ و فڕێبدرێ بۆ ناو دەریاکە، دەبێت؛ و هەموو شتێک کە داوا دەکەن لە نوێژدا بە باوەڕەوە، وەردەگرن .و کاتێک ئەو هاتە ناو پەرستگای پیرۆز، کاهینە گەورەکان و پیرەکانی گەل هاتنە لای ئەو کە خوێندنەوەی دەکرد و گوتیان :بە چ دەسەڵاتێک ئەم شتانە دەکەیت، و کێ ئەم دەسەڵاتەی پێداویت؟ عیسا وەڵامی دایەوە و پێی فەرموون :منیش پرسیارێکتان لێ دەکەم، ئەگەر وەڵامی منتان دایەوە، منیش پێتان دەڵێم بە چ دەسەڵاتێک ئەم شتانە دەکەم .لەئاوهەڵکێشانی یەحیا لە کوێوە بوو، لە ئاسمانەوە یان لە مرۆڤانەوە؟ ئەوان لەنێو خۆیاندا بیریان دەکردەوە و دەیانگوت :ئەگەر بڵێین لە ئاسمانەوە، پێمان دەڵێت، بۆیە کەواتە باوەڕتان پێی نەکرد؟ بەڵام ئەگەر بڵێین لە مرۆڤانەوە، لە خەڵکەکە دەترسین، چونکە هەموویان یەحیا وەک پێغەمبەر هەژمار دەکەن .و وەڵامیان دایەوە بە عیسا و گوتیان :ئێمە نازانین .ئەویش پێی گوتن :منیش پێتان ناڵێم بە چ دەسەڵاتێک ئەم شتانە دەکەم .بەڵام چی پێتان وادیارە؟ پیاوێک دوو منداڵی هەبوو، و چووە پێش یەکەمیان و پێی گوت :منداڵ، بڕۆ ئەمڕۆ کار بکە لە ڕەزە مێوەکەم .ئەو وەڵامی دایەوە و گوتی :نامەوێ، بەڵام دواتر پەشیمان بووەوە و ڕۆیشت .و هاتە پێشەوە بۆ لای دووەمیان و بە هەمان شێوە پێی وت .بەڵام ئەو وەڵامی دایەوە و گوتی :من، گەورەم، و نەڕۆیشت .کێ لە دووەکە ئەنجامی دا ئیرادەی باوکەکە؟ پێی دەڵێن :یەکەمەکە .عیسا پێیان دەڵێت :بەڕاستی پێتان دەڵێم کە باجگرەکان و لەشفرۆشەکان پێش ئێوە دەچنە ناو پاشایەتی خودا .چونکە یەحیا هات بۆ ئێوە لە ڕێگای ڕاستودروستی، و باوەڕتان پێ نەکرد، بەڵام باج وەرگرەکان و لەشفرۆشەکان باوەڕیان پێ کرد .ئێوە بەڵام بینیتان، تۆبەتان نەکرد دواتر بۆ باوەڕپێکردنی .نموونەیەکی دیکە گوێ بگرن .پیاوێک هەبوو خاوەنی ماڵ، کە ڕەزێکی چاند و پەرژینێکی بە دەوریدا دا و چاڵێکی لەناویدا هەڵکەند بۆ گوشەرەوت و تاوەرێکی بنیاد نا، و ئەوی بە جووتیاران بە کرێ دا و ڕۆیشت .بەڵام کاتێک کاتی بەرەکان نزیک بووەوە، کۆیلەکانی خۆی نارد بۆ لای

جوتیارەکان بۆ وەرگرتنی بەرەکانی خۆی .جوتیاران کۆیلەکانی ئەوی گرت، یەکێکیان لێدا، یەکێکیان کوشت، و یەکێکیشیان بەردبارانی کرد .دیسان کۆیلەی تری زیاتر لە یەکەمەکان نارد، و هەروەها هەمان شتیان پێکردن .دواتر بەڵام کوڕەکەی خۆی بۆ لایان نارد و گوتی، ڕێز لە کوڕەکەم دەگرن .بەڵام جوتیارەکان کە کوڕەکەیان بینی، لەنێو خۆیاندا گوتیان : ئەمە میراتگرەکەیە، وەرن با بیکوژین و میراتەکەی دەست بەسەر بگرین .و ئەویان گرت و لە باخی ترێیەکە دەریانکرد و کوشتیان .کاتێک خاوەنی ڕەزەمێوەکە دێت، چی دەکات بەو جوتیارانە؟ دەڵێنە پێی :خراپەکاران بە خراپی لەناویان دەبات، و ڕەزەکە بە کشتوکاڵیکارانی تر دەدات، ئەوانەی بەرەکان لە کاتی خۆیاندا دەداتەوە پێی .عیسا پێی دەڵێن :ئایا هەرگیز لە نووسراوە پیرۆزەکاندا نەتانخوێندووەتەوە، ئەو بەردەی کە بیناسازەکان ڕەتیان کردەوە، ئەمە بووە بەردی سەرەکی گۆشە، ئەمە لەلایەن یەزدانەوە بوو، و لە چاوەکانماندا سەرسوڕهێنەرە؟ لەبەر ئەمە دەڵێم بە ئێوە کە دەسەندرێتەوە لە ئێوە پاشایەتی خودا و دەدرێت بە نەتەوەیەک کە بەرەکانی ئەو دروست دەکات، و ئەوەی کەوتووە لەسەر ئەم بەردە پارچەپارچە دەکرێت، بەڵام لەسەر ئەوەی کە دەکەوێت دەیشکێنێت ئەو .و کاتێک سەرۆک کاهینەکان و فەریسییەکان نموونەکانی ئەویان بیست، زانییان کە دەربارەی ئەوان قسە دەکات، و بەدوای ئەودا دەگەڕان بۆ گرتنی، بەڵام لە خەڵکەکە ترسان، چونکە وەک پێغەمبەرێک ئەویان هەبوو.

22

و عیسا وەڵامی دایەوە، دیسان بە نموونە قسەی بۆ کردن و گوتی :شانشایەتی ئاسمانەکان هاوشێوە کرا بە پیاوێکی پاشا، کە زەماوەندێکی بۆ کوڕەکەی کرد .و کۆیلەکانی خۆی نارد بۆ بانگهێشتکردنی ئەوانەی کە بانگهێشت کرابوون بۆ زەماوەندەکە، بەڵام نەیانویست بێن .

دیسان کۆیلەکانی تری نارد و گوتی، بە بانگهێشتکراوان بڵێن، ئەوەتا باشترین خواردنم ئامادەکردووە، گایەکانم و ئاژەڵە قەڵەوکراوەکان سەربڕاون، و هەموو شت ئامادەیە، وەرن بۆ زەماوەندەکە .بەڵام ئەوانەی پشتگوێخستیان ڕۆیشتن، یەکێکیان بۆ کێڵگەی تایبەتی خۆی، یەکێکی تریان بۆ بازرگانی خۆی؛ بەڵام ئەوانەی ماونەتەوە کۆیلەکانی ئەویان گرت و سووکایەتییان پێکردن و کوشتیانن .کاتێک ئەو پاشایە بیستی توڕە بوو، و سوپاکانی خۆی نارد و ئەو بکوژانەی وێران کرد و شارەکەیانی سووتاند .ئەوسا دەڵێت بە کۆیلەکانی : ئاهەنگی زەماوەند ئامادەیە، بەڵام ئەوانەی بانگهێشتکراون شایستە نەبوون؛ بۆیە بڕۆن بۆ سەر دەرچوونەکانی ڕێگاکان، و هەرچەند کەسێک بدۆزنەوە بانگهێشتیان بکەن بۆ ئاهەنگی زەماوەندەکە .و ئەو کۆیلانە دەرچوون بۆ ناو ڕێگاکان و هەموو ئەوانەی دۆزییانەوە کۆکردنەوە، خراپان و چاکان، و زەماوەندەکە پڕبوو لە دانیشتووان .کاتێک پاشا هاتە ژوورەوە بۆ بینینی ئەوانەی دانیشتبوون، لەوێ پیاوێکی بینی کە جلی زەماوەندی لەبەر نەکردبوو، و پێی گوت :هاوڕێ، چۆن هاتیتە ئێرە بێ ئەوەی جلی زەماوەندیت هەبێت؟ بەڵام ئەو بێدەنگ کرایەوە .ئەوسا پاشا بە خزمەتکارەکانی گوت :پێ و دەستەکانی ببەستن و هەڵیبڕن و فڕێیبدەنە ناو تاریکی دەرەوە، لەوێ گریان و جیڕەی ددان دەبێت .زۆر کەس بانگهێشتکراون، بەڵام کەمێک هەڵبژێردراون .ئینجا فەریسییەکان ڕۆیشتن و ڕاوێژیان کرد بۆ ئەوەی لە قسەدا تەڵەیان بۆ بنێنەوە .و ئەوان دەنێرن بۆ ئەو قوتابییەکانی خۆیان لەگەڵ هێرۆدیانەکان، دەڵێن :مامۆستا، ئێمە دەزانین کە تۆ ڕاستگۆیت و ڕێگای خودا بە ڕاستی فێردەکەیت، و گرنگ نییە بۆ تۆ دەربارەی هیچ کەسێک، چونکە تۆ سەیری ڕووی مرۆڤان ناکەیت .بۆیە پێمان بڵێ، چی پێت وادیارە؟ ئایا ڕێگەپێدراوە باج بدرێت بە قەیسەر یان نا؟ بەڵام عیسا خراپەکاریان زانی و فەرمووی : بۆچی تاقیم دەکەنەوە، ئەی دووڕووان؟ سکەی باجەکەم پیشان بدەن ئەوانیش دینارێکیان بۆی هێنا .و پێیان دەڵێت، ئەم وێنەیە و ئەم نووسراوە هی کێیە؟ پێی دەڵێن :هی

قەیسەرە .ئەوسا پێیان دەڵێت :کەواتە ئەوەی هی قەیسەرە بیدەنەوە بە قەیسەر و ئەوەی هی خوایە بە خوا .و کاتێک بیستیان سەرسام بوون، و جێیان هێشت و ڕۆیشتن .لەو ڕۆژەدا سەدوقییەکان هاتنە لای ئەو، ئەوانەی دەڵێن هەستانەوە نییە، و پرسیاریان لێکرد و گوتیان :مامۆستا، موسا گوتی، ئەگەر کەسێک بمرێت و منداڵی نەبێت، براکەی ژنەکەی دەخوازێت و نەوە بۆ براکەی هەڵدەستێنێتەوە .لەلای ئێمە حەوت برا هەبوون، و یەکەمیان ژنی هێنا و مرد، و نەوەی نەبوو و ژنەکەی بۆ براکەی بەجێهێشت، هەروەها دووەمیان و سێیەمیان، هەتا حەوتەکەیان .دواتر لە هەموویان، ئافرەتەکەش مرد .لە هەستانەوەدا کەواتە، ئەو ژنە دەبێتە ژنی کام یەک لەو حەوتانە؟ چونکە هەموویان ئەویان هەبوو .عیسا وەڵامی دایەوە و پێی فەرموون :ئێوە هەڵە دەکەن، چونکە نە نووسراوە پیرۆزەکان دەزانن و نە هێزی خودا .لە هەستانەوەدا بۆیە نە هاوسەرگیری دەکەن و نە دەدرێنە هاوسەرگیری، بەڵکو وەک نێردراوانی خودا لە ئاسماندان .بەڵام دەربارەی هەستانەوەی مردووان، ئایا ئێوە نەخوێندووەتانەوە ئەوەی کە پێتان گوترا لەلایەن خوداوە کە دەفەرموێت :من خودای ئیبراهیمم و خودای ئیسحاقم و خودای یاقوبم؟ خودا، خودای مردووان نییە، بەڵکو خودای زیندووانە .و کاتێک ئەو کۆمەڵانە گوێیان لێبوو، سەرسام دەبوون لە فێرکردنەکەی ئەو .فەریسییەکان بیستیان کە ئەو سەدوقییەکانی بێدەنگ کرد، کۆبوونەوە لەسەر هەمان شت، و یەکێک لە ئەوان، پسپۆڕێکی یاسا، تاقی دەکردەوە ئەو و دەیگوت :مامۆستا، کام فەرمان مەزنە لە یاساکەدا؟ بەڵام عیسا پێی فەرموو :خۆشدەوێ پەروەردگاری خودات لە هەموو دڵتدا و لە هەموو گیانتدا و لە هەموو مێشکتدا .ئەمە یەکەمین و گەورەترین فەرمانە .دووەمیان هاوشێوەی ئەمەیە، دراوسێکەت خۆشدەوێت وەک خۆت .لە ئەم دوو فەرمانەدا، تەواوی یاسا و پێغەمبەران هەڵواسراون .کاتێک فەریسییەکان کۆبوونەوە، عیسا لێی پرسین و گوتی :بیرتان چییە دەربارەی مەسیح؟ کوڕی کێیە؟ پێی دەڵێن :ی داود .پێیان دەڵێت :کەواتە چۆن داود لە ڕۆحدا گەورەی پێ بانگ دەکات و دەڵێت، گەورە

بە گەورەی من فەرمووی، دابنیشە لە ڕاستی من هەتا دوژمنەکانی تۆ دەکەمە تەختەپێ بۆ پێیەکانی تۆ؟ ئەگەر کەواتە داود پێی دەڵێت گەورە، چۆن کوڕی ئەوە؟ و هیچ‌کەس نەیتوانی وەڵامی ئەو بداتەوە، و لە ئەو ڕۆژەوە کەس هاوسەنگی نەکرد پرسیاری ئەو بکات.

23

ئەوکات عیسا قسەی بۆ خەڵکەکان و قوتابییەکانی کرد و فەرمووی :لەسەر کورسی موسا، مامۆستایانی تەورات و فەریسییەکان دانیشتوون .کەواتە هەموو ئەوەی پێتان دەڵێن بیپارێزن، بیپارێزن و جێبەجێی بکەن، بەڵام بەپێی کردارەکانیان مەکەن، چونکە قسە دەکەن و جێبەجێی ناکەن .ئەوان بارێکی قورس و سەخت بۆ هەڵگرتن دەبەستن و لەسەر شانەکانی خەڵکی دایاندەنێن، بەڵام بە پەنجەی خۆیان نایانەوێت بیانجوڵێنن .هەموو کارەکانیان دەکەن بۆ ئەوەی لەلایەن خەڵکەوە ببینرێن .چونکە ئەوان فراوان دەکەن تاویزەکانی خۆیان و گەورە دەکەن پەراوێزەکانی جلەکانی خۆیان، و خۆشیان دەوێت شوێنی ڕێزدار لە نانخواردنەکاندا و کورسییە یەکەمەکان لە کۆبوونەوەکاندا و سڵاوکردنەکان لە بازاڕەکاندا و بانگکرابن لەلایەن خەڵکەوە ڕەبی ڕەبی .ئێوە بەڵام مەبانگکرێن بە ڕابی، چونکە یەکێک مامۆستاتان هەیە، ئەو مەسیحە، بەڵام هەموو ئێوە براکانن .و باوکتان مەکەن بە باوک لەسەر زەوی، چونکە یەک باوکتان هەیە، ئەوەی لە ئاسمانەکاندایە .نە ناوبردن ببن بە ڕابەرەکان، چونکە تەنها یەک ڕابەرتان هەیە، ئەویش مەسیحە .ئەوەی لە ئێوە گەورەترە، دەبێتە خزمەتکاری ئێوە .ئەوەی خۆی بەرز دەکاتەوە نزم دەکرێتەوە، و ئەوەی خۆی نزم دەکاتەوە بەرز دەکرێتەوە .قوڕبەسەر بەڵام ئێوە، نووسەران و فەریسییەکان دووڕووان، چونکە ماڵەکانی ژنە بێوەژنەکان دەخۆن و بە

بیانوو نوێژی درێژ دەکەن، لەبەر ئەمە حوکمێکی زیاتر وەردەدەگرن .قورپەسەر ئێوە، مامۆستایانی تەورات و فەریسییەکانی دووڕوو، چونکە پاشایەتی ئاسمانەکان لەبەردەم مرۆڤەکان دادەخەن .ئێوە خۆتان ناچنە ژوورەوە و ڕێگا بە ئەوانەش نادەن کە دەیانەوێت بچنە ژوورەوە .قورپەسەر ئێوە، ئەی مامۆستایانی تەورات و فەریسییەکانی دووڕوو، چونکە دەریا و وشکانی دەگێڕنەوە بۆ ئەوەی یەک کەسی نوێهات دروست بکەن، و کاتێک دەبێتە نوێهات، دەیکەنەوە بە کوڕی دۆزەخ دوو ئەوەندەی خۆتان .قورپەسەر ئێوە، ئەی ڕێبەرانی نابینا، ئەوانەی دەڵێن :ئەوەی سوێند بخوات لە پەرستگا، هیچ نییە، بەڵام ئەوەی سوێند بخوات بە زێڕی پەرستگا، پێویستە .گێلەکان و کوێرەکان، کێ گەورەترە، زێڕەکە یان پەرستگاکە کە زێڕەکە پیرۆز دەکات؟ هەروەها، ئەوەی سوێند دەخوات بە قوربانگاکە، هیچ نییە، بەڵام ئەوەی سوێند دەخوات بە دیاریییەکە کە لەسەری ئەوەیە، پابەندە .ئەی گێلەکان و کوێرەکان، چی گەورەترە، دیاریییەکە یان ئەو قوربانگایەی کە دیاریییەکە پیرۆز دەکات؟ ئەوەی کە سوێند خواردووە لە قوربانگاکە، سوێند دەخوات لە ئەو و لە هەموو ئەوانەی لەسەری ئەون؛ و ئەوەی کە سوێند خواردووە لە پەرستگاکە، سوێند دەخوات لە ئەو و لە ئەوەی نیشتەجێ بووە لە ئەو؛ و ئەوەی کە سوێند خواردووە لە ئاسمان، سوێند دەخوات لە تەختی خودا و لە ئەوەی دانیشتووە لەسەری ئەو .قورپەسەر ئێوە، ئەی مامۆستایانی تەورات و فەریسییەکانی دووڕوو، چونکە دەیەکی پونە و شوید و زیرە دەدەن، بەڵام بەرگرانترەکانی یاساتان پشتگوێ خستووە :دادوەری و بەزەیی و باوەڕ. پێویست بوو ئەمانە بکرێن و لەگەڵیشیدا ئەوانەش وازیان لێ نەهێنرێت .ڕێبەرانی نابینا، ئەوانەی مێشوولە پاڵاو دەکەن، بەڵام وشتر قووت دەدەن .قورپەسەر ئێوە، مامۆستایانی تەورات و فەریسییەکان دووڕووان، چونکە دەرەوەی جام و قاپەکە پاک دەکەنەوە، بەڵام ناوەوە پڕن لە تاڵانکردن و ناداد .ئەی فەریسی نابینا، یەکەم جار ناوەوەی جام و دەفرەکە پاک بکەرەوە، بۆ ئەوەی دەرەوەی ئەوانیش پاک ببێت .قورپەسەر ئێوە، ئەی مامۆستایانی

تەورات و فەریسییەکانی دووڕوو، چونکە ئێوە لە گۆڕە سپی کراوەکان دەچن کە لە دەرەوە جوان دەردەکەون، بەڵام لە ناوەوە پڕن لە ئێسقانی مردووان و هەموو جۆرێک لە گڵاوی .بەم شێوەیە ئێوەش لە دەرەوە بۆ خەڵک ڕاستودروست دەردەکەون، بەڵام لە ناوەوە پڕن لە دووڕوویی و یاخیبوون .قوڕبەسەر ئێوە، مامۆستایانی تەورات و فەریسییەکان دووڕووان، چونکە ئێوە گۆڕەکانی پێغەمبەران بنیاد دەنێن و یادەوەرییەکانی ڕاستودروستان ڕازاوەیەوە دەکەن، و دەڵێن :ئەگەر ئێمە لە ڕۆژانی باوکانمان بووینایە، ئێمە هاوبەشیان نەدەبووین لە خوێنی پێغەمبەران .بۆیە شایەتی بۆ خۆتان دەدەن کە کوڕانی ئەوانە هستن کە پێغەمبەرەکانیان کوشتووە .و ئێوە پێوانەی باوکانتان پڕ بکەنەوە .ئەی مارەکان، بەرهەمی ماری ژەهراوییەکان، چۆن هەڵدێن لە دادوەری دۆزەخ؟ لەبەر ئەمە وا من دەنێرم بۆ ئێوە پێغەمبەران و دانایان و مامۆستایانی تەورات، و لە ئەوان دەیانکوژن و لە خاچ دەیاندەن، و لە ئەوان بە قامچی دەیاندەن لە کۆبوونەوەکانتان و ڕاویان دەنێن لە شارێکەوە بۆ شارێک، بۆ ئەوەی بێتە سەر ئێوە هەموو خوێنێکی ڕاستودروست کە ڕژاوە لەسەر زەوی، لە خوێنی هابیلی ڕاستودروست هەتا خوێنی زەکەریای کوڕی بەرەخیا، ئەوەی کە کوشتتان لە نێوان پەرستگا و قوربانگا . بەڕاستی پێتان دەڵێم کە هەموو ئەمانە بەسەر ئەم نەوەیەدا دێن .ئۆرشەلیم، ئۆرشەلیم، ئەوەی پێغەمبەران دەکوژێت و ئەوانە بەردباران دەکات کە نێردراون بۆی، چەند جار ویستم منداڵەکانی تۆ کۆبکەمەوە بەو شێوەیەی کە مریشک بێچووەکانی خۆی لەژێر باڵەکانی کۆدەکاتەوە، بەڵام ئێوە نەتانویست .ببینە، ماڵەکەتان بە چۆڵی بۆ جێدەهێڵدرێت . من پێتان دەڵێم، لە ئێستاوە منتان نابینێت تا ئەو کاتەی بڵێن، بەرەکەتدار بێت ئەوەی بە ناوی یەزدانەوە دێت.

24

عیسا لە پەرستگاکە چووە دەرەوە، و قوتابییەکانی هاتنە لای بۆ ئەوەی بیناکانی پەرستگاکەی پیشان بدەن .عیسا پێی گوتن ئەوان :ئایا ئێوە ئەمانە هەموویان نابینن؟ ڕاستی پێتان دەڵێم، بەردێک لەسەر بەردێک لێرە جێ ناهێڵدرێت، کە ڕووناخرێتەوە . کاتێک لەسەر چیای زەیتوون دانیشتبوو، قوتابییەکان بە تەنها هاتنە لای و گوتیان :پێمان بڵێ کەی ئەم شتانە ڕووەدەدەن، و چی نیشانەی هاتنەکەت و تەواوبوونی سەردەمەکەیە؟ عیسا وەڵامی دانەوە و پێی فەرموون :ئاگاداربن نەوەک کەسێک ئێوە گومڕا بکات .زۆر کەس دێن بە ناوی منەوە و دەڵێن :من مەسیحم، و زۆر کەس فریو دەدەن .ئێوە دەبنە دەربارەی بیستنی جەنگەکان و هەواڵی جەنگەکان، ببینن دڵەڕاوکێ نەبن، چونکە پێویستە هەموو ڕووبدەن، بەڵام ئەوە هێشتا کۆتایی نییە .چونکە نەتەوە لەسەر نەتەوە هەڵدەستێتەوە و پاشایەتی لەسەر پاشایەتی، و برسێتی و دەرد و بوومەلەرزە دەبن بەپێی شوێنەکان؛ بەڵام هەموو ئەمانە دەستپێکی ژانەکانی منداڵبوونن .ئەوسا ئەوان ئێوە دەدەنە دەست بۆ تەنگانە و دەتانکوژن، و ئێوە ڕقتان لێدەکرێت لەلایەن هەموو نەتەوەکان لەبەر ناوی من .و پاشان زۆر کەس گومڕا دەبن و یەکتریان دەدەن و ڕقیان لە یەکتری دەبێتەوە .و زۆر پێغەمبەری درۆزن هەڵدەستن و گەلێک کەس فریودەدەن، و لەبەر زیادبوونی بێیاسایی، خۆشەویستی زۆران سارد دەبێتەوە .ئەو کەسەی کە تاکو کۆتایی چێشتووە، ئەو ڕزگار دەکرێت .ئەم مژدەی پاشایەتی لە هەموو جیهانی نیشتەجێبوو ڕاگەیەنرێت بۆ شایەتی بۆ هەموو نەتەوەکان، و ئەوسا کۆتایی دێت .کاتێک کەواتە ئێوە دەبینن قێزەونی وێرانبوون ئەوەی گوتراوە لە ڕێگەی دانیال پێغەمبەر وەستاوە لە شوێنێکی پیرۆز، ئەوەی دەخوێنێتەوە با تێبگات، ئەوکات ئەوانەی لە یەهودیا با هەڵبێن بۆ چیاکان، ئەوەی لەسەر بانی ماڵ با دابەزێت نەیەت بهێنێت ئەوانە لە ماڵی ئەو، و ئەوەی لە کێڵگە با نەگەڕێتەوە دواوە بهێنێت جلەکانی ئەو .قوڕبەسەر ئەو ئافرەتانەی کە سکی دایکیان هەیە و ئەوانەی شیردەدەن لە ئەو ڕۆژانەدا .نوێژ بکەن بۆ ئەوەی هەڵاتنتان لە

زستاندا یان له ڕۆژی شەممەدا نەبێت .چونکە ئەوکات تەنگانەیەکی گەورە دەبێت، کە وەک ئەو نەبووە لە سەرەتای جیهانەوە هەتا ئێستا و هەرگیز نابێت .و ئەگەر ئەو ڕۆژانە کورت نەکرانەوە، هیچ گۆشتێک ڕزگار نەدەبوو، بەڵام لەبەر هەڵبژێردراوان ئەو ڕۆژانە کورت دەکرێنەوە .ئەوکات ئەگەر کەسێک پێتان بڵێت، ئەوەتا لێرە مەسیحە یان لێرە، باوەڕ مەکەن؛ چونکە هەڵدەستن مەسیحە درۆزنەکان و پێغەمبەرە درۆزنەکان و دەدەن نیشانە گەورەکان و پەرجووەکان، بۆ ئەوەی بفریوێنن، ئەگەر گونجاو بێت، تەنانەت هەڵبژێردراوەکانیش .ببینن، من پێشتر بە ئێوەم گوتووە .ئەگەر بۆیە بڵێن بە ئێوە، وا لە چۆڵەوانیدایە، مەڕۆنە دەرەوە، وا لە ژوورە ناوەوەکاندایە، باوەڕ مەکەن؛ چونکە وەک چۆن بروسکە لە ڕۆژهەڵاتەوە دەردەچێت و هەتا ڕۆژئاوا دەردەکەوێت، بەم شێوەیە دەبێت هەروەها هاتنی کوڕی مرۆڤ؛ چونکە لە هەر شوێنێک کەشی هەبێت، لەوێ هەڵۆکان کۆدەبنەوە .یەکسەر دوای تەنگانەی ئەو ڕۆژانە، خۆر تاریک دەبێتەوە و مانگ ڕووناکی خۆی نادات، ئەستێرەکان لە ئاسمان دەکەون و هێزەکانی ئاسمانەکان دەهەژێندرێن .و پاشان نیشانەی کوڕی مرۆڤ لە ئاسماندا دەردەکەوێت، و پاشان هەموو هۆزەکانی زەوی شیوەن دەگێڕن و کوڕی مرۆڤ دەبینن کە لەسەر هەورەکانی ئاسمان بە هێز و شکۆمەندییەکی زۆرەوە دێت .و ئەو فریشتەکانی خۆی دەنێرێت لەگەڵ دەنگی کەڕەنایەکی گەورە، و ئەوان هەڵبژێردراوەکانی ئەو کۆدەکەنەوە لە چوار بایەکان، لە لایەنەکانی ئاسمانەکانەوە هەتا لایەنەکانی ئەوان .لە دار هەنجیرەکەوە فێری نموونەکە ببن کاتێک لقەکەی ئێستا نەرم دەبێتەوە و گەڵاکان دەردەهێنێت، دەزانن کە هاوین نزیکە؛ بەم جۆرەش ئێوە کاتێک ئەم هەموو شتانە دەبینن، دەزانن کە نزیکە لەسەر دەرگاکان . ڕاستی دەڵێم بۆ ئێوە، ئەم نەوەیە هەرگیز تێناپەڕێت تاوەکو هەموو ئەمانە دەبێت . ئاسمان و زەوی دەپەڕنەوە، بەڵام وشەکانی من هەرگیز نابەزن .دەربارەی ئەو ڕۆژە و کاتە کەس نازانێت، نە نێردراوەکانی ئاسمانەکان، تەنها باوکی من .وەک چۆن ڕۆژەکانی نوح

بوون، ئاواش ئامادەبوونی کوڕی مرۆڤ دەبێت .وەک چۆن بوون لە ڕۆژەکان پێش لافاوەکە دەیانخوارد و دەیانخواردەوە، هاوسەرگیریان دەکرد و بە هاوسەرگیری دەدران، هەتا ئەو ڕۆژەی نوح چووە ناو کەشتییەکە، و نەیانزانی هەتا لافاوەکە هات و هەموویانی بردەوە، بەم جۆرە دەبێت هاتنی کوڕی مرۆڤیش .ئەوکات دوو کەس دەبن لە کێڵگەدا، یەکێک دەگیرێت و یەکێک بەجێدەهێڵدرێت؛ دوو ژن دەڵۆن لە دەستاڕدا، یەکێک دەگیرێت و یەکێک بەجێدەهێڵدرێت .ئاگاداربن کەواتە، چونکە نازانن لە چ کاتژمێرێکدا یەزدانی ئێوە دێت .ئەوە بزانن کە ئەگەر خاوەنماڵەکە زانیبایە دزەکە لە کام کاتی شەودا دێت، ئەوا چاودێری دەکرد و ڕێگا نەدەدا ماڵەکەی شکێنرێتەوە .لەبەر ئەمەش ئێوە ئامادە بن، چونکە لەو کاتژمێرەدا کە پێتان وانییە کوڕی مرۆڤ دێت .کێ کەواتە ئەو کۆیلە دڵسۆز و ژیرەیە، کە گەورەکەی لەسەر خزمەتەکەی دایناوە بۆ ئەوەی خۆراک بە کات بداتە ئەوان؟ خۆشحاڵە ئەو کۆیلەیە کە گەورەکەی کاتێک دێت، دەیدۆزێتەوە بەم شێوەیە کاری دەکات . بەڕاستی پێتان دەڵێم کە لەسەر هەموو مووڵکەکانی دایدەنێت .ئەگەر بەڵام ئەو کۆیلە خراپە لە دڵی خۆیدا بڵێت، گەورەکەم دوا دەکەوێت بۆ هاتن، و دەست بکات بە لێدانی هاوکۆیلەکانی خۆی، بخوات و بخواتەوە لەگەڵ ئەوانەی سەرخۆشن، گەورەی ئەو کۆیلەیە دێت لە ڕۆژێکدا کە چاوەڕێی ناکات و لە کاتژمێرێکدا کە نازانێت، و دوو پارچەی دەکات، و بەشی ئەو لەگەڵ دووڕووان دادەنێت، لەوێ دەبێت گریان و جیڕەی ددانەکان.

25

ئەوسا پاشایەتی ئاسمانەکان دەچێتە خواردنەوە بە دە پاکیزە، کە چراکانی خۆیان گرت و چوونە دەرەوە بۆ پێشوازیکردن لە زاواکە .پێنج لەوان دانا بوون و پێنجەکەی تر گێل بوون .ئەوانەی کە گێل بوون مەشخەڵەکانی خۆیان بردن، ڕۆنیان لەگەڵ خۆیان نەبرد،

بەڵام ئەوانەی ژیر بوون ڕۆنیان برد لە دەفرەکانیان لەگەڵ مەشخەڵەکانیان .کاتێک زاواکە دواکەوت، هەموویان خەوێکی سووک بوون و خەوتن .لە ناوەڕاستی شەودا هاوارێک بەرزبووەوە :ئەوەتا زاوا دێت، دەرچن بۆ پێشوازیکردنی ئەو .ئەوسا هەموو ئەو کچە پاکانە هەستان و مەشخەڵەکانی خۆیان ڕازاندەوە .ئەوانەی گێل بە ئەوانەی ژیر گوتیان، ڕۆنێک لە ڕۆنەکەتان بدەنێ، چونکە مەشخەڵەکانمان دەکوژێنەوە .ژیرەکان وەڵامیان دایەوە و گوتیان :نەوەک بەسمان نەبێت بۆ ئێمە و ئێوە، بەڵکو بڕۆن بۆ لای فرۆشیارەکان و بۆ خۆتان بکڕن .کاتێک ئەوان ڕۆیشتن بۆ کڕین، زاواکە هات و ئەوانەی ئامادە بوون لەگەڵی چوونە ژوورەوە بۆ ناو ئاهەنگی زەماوەندەکە، و دەرگاکە دایخرا .دواتر بەڵام کچە پاکەکانی ماوە دێن و دەڵێن :گەورەم، گەورەم، بۆمان بکەرەوە .ئەو بەڵام وەڵامی دایەوە و گوتی :ڕاستی پێتان دەڵێم، من ئێوە ناناسم .چاودێری بکەن بۆیە، چونکە ئێوە نازانن ئەو ڕۆژە و نە ئەو کاتە کە کوڕی مرۆڤ تێیدا دێت .وەک چۆن پیاوێک کە دەچووە دەرەوەی وڵات، کۆڵەکانی خۆی بانگکرد و سامانەکانی خۆی دایە دەستیان، و بە یەکێکیان پێنج تالنتی دا، بە یەکێکیشیان دوو، بە یەکێکیشیان یەک، بە هەریەکەیان بەپێی توانای خۆی، و دەستبەجێ چووە دەرەوەی وڵات .ئەوەی پێنج تالەنتەکەی وەرگرتبوو چوو و لەگەڵیاندا کاری کرد و پێنج تالەنتی دیکەی دروستکرد هەروەها ئەوەی کە دووەکەی بەدەستهێنا، خۆشی دوو دانەی دیکەی بەدەستهێنا .بەڵام ئەوەی کە یەکی وەرگرت، ڕۆیشت و لە زەویدا هەڵیکەند و زیوی گەورەکەی خۆی شاردەوە .دوای کاتێکی زۆر، گەورەی ئەو کۆیلانە دێت و لەگەڵیان حیساب دەکاتەوە .و ئەوەی پێنج تالەنتەکانی وەرگرتبوو نزیک بووەوە و پێنج تالەنتی دیکەی پێشکەش کرد و گوتی :گەورەم، پێنج تالەنتت بۆ من سپارد، ببینە پێنج تالەنتی دیکەم لەسەریان قازانج کردووە .گەورەکەی پێی گوت :باش، ئەی کۆیلەی باش و دڵسۆز، لەسەر کەم دڵسۆز بوویت، لەسەر زۆر دات دەنێم، بچۆرە ناو خۆشی گەورەکەت .نزیک بووەوە و هەروەها ئەوەی دوو تالەنتەکەی وەرگرتبوو، گوتی :

گەورەم، دوو تالەنتت بۆ من سپاردووە، ببینە، دوو تالەنتی دیکەم لەسەریان قازانج کردووە .گەورەکەی پێی گوت :باش، ئەی کۆیلەی باش و دڵسۆز، لەسەر کەم دڵسۆز بوویت، لەسەر زۆر دات دەنێم، بچۆرە ناو خۆشی گەورەکەت .ئەوەی کە یەک تالەنتی وەرگرتبوو هات و گوتی :گەورەم، من دەمزانی تۆ پیاوێکی ڕەقیت، دروێنە لەوێ کە نەتچاندووە و کۆدەکەیتەوە لەوێ کە پەرتەوازەت نەکردووە، و ترساوم و چووم و تالەنتەکەی تۆم لە زەویدا شاردەوە، ببینە هی خۆتت هەیە .وەڵامی دایەوە و گەورەی ئەو پێی گوت :ئەی خزمەتکاری خراپ و تەمبەڵ، تۆ دەتزانی کە دروێنە دەکەم لەوێ نەمچاندووە و کۆدەکەمەوە لە ئەوێی پەرتەوازەم نەکردووە .پێویست بوو کەواتە تۆ زیوەکەی من بخەیتە بۆ سەرافەکان، و کاتێک هاتم من وەرمدەگرتایە ئەوەی هی من لەگەڵ سوو . کەواتە تالنتەکە لەو بسەننەوە و بیدەنە ئەوەی دە تالنتەکەی هەیە .بۆ هەموو کەسێک کە هەیەتی، دەدرێتێ و زیادە دەکرێت، بەڵام لەوەی کە نییەتی، تەنانەت ئەوەی هەیەتی دەبرێتەوە لێی .و ئەو کۆیلە بێسوودە دەربهێنن بۆ ئەو تاریکیە دەرەوە، لەوێ گریان و جیڕەی ددان دەبێت .کاتێک کوڕی مرۆڤ بێت لە شکۆمەندی خۆی و هەموو نێردراوە پیرۆزەکان لەگەڵ ئەو، ئەوسا دادەنیشێت لەسەر تەختی شکۆمەندی خۆی، و هەموو نەتەوەکان کۆدەبنەوە لەبەردەم ئەو، و جیایان دەکاتەوە لە یەکتری وەک شوان جیادەکاتەوە مەڕەکان لە بزنە گەنجەکان، و ڕادەگرێت مەڕەکان لە ڕاستی خۆی، بەڵام بزنەکان لە چەپی .ئەوسا پاشا بە ئەوانەی لە دەستی ڕاستی ئەودان دەڵێت :وەرن ئەی بەرەکەتدارەکانی باوکم، میراتی ئەو شانشینە ببەن کە لە دامەزراندنی جیهانەوە بۆ ئێوە ئامادە کراوە .برسی بووم چونکە، و دایتان بە من بخۆم، تینوو بووم، و خواردنەوەتان دام بە من، نامۆ بووم، و کۆتان کردمەوە من، ڕووت بووم، و جلتان لەبەرکردم من، نەخۆش بووم، و سەردانی منتان کرد، لە زیندان بووم، و هاتن بۆ لای من .ئەوسا ڕاستودروستان وەڵامی دەدەنەوە و پێی دەڵێن :گەورەم، کەی تۆمان بینی برسی و خواردمان پێدا، یان

تینوو و ئاومان پێدا؟ کەی ئێمە تۆمان بینی وەک بیانییەک و پێشوازیمان لێکردیت، یان ڕووت بوویت و جلمان پۆشاندیت؟ کەی ئێمە تۆمان بینی نەخۆش یان لە زیندان، و هاتین بۆ لای تۆ؟ وە پاشا وەڵام دەداتەوە و پێیان دەڵێت :ڕاستی پێتان دەڵێم، هەرچی بۆ یەکێک لەم براکانەی من کە کەمترینن کردتان، بۆ من کردتان .ئینجا دەڵێت بۆ ئەوانەی لە لای چەپەوەن :بڕۆن لە من، ئەی نەفرەت لێکراوان، بۆ ناو ئاگرە هەتاهەتاییەکە کە بۆ شەیتان و نێردراوەکانی ئامادە کراوە .برسی بووم چونکە، و نەتاندام بە من بۆ خواردن، تینوو بووم، و نەتاندا خواردنەوە بە من، نامۆ بووم، و نەتان وەرگرتم، ڕووت بووم، و نەتان پۆشیم، لاواز بووم و لە زیندان، و نەتان سەردانم کرد .ئەوسا وەڵامی دەدەنەوە و خۆیان دەڵێن :گەورەم، کەی تۆمان بینی برسی یان تینوو یان نامۆ یان ڕووت یان لاواز یان لە زیندان، و خزمەتمان نەکردیت؟ ئەوکات وەڵامیان دەداتەوە و دەفەرموێت :ڕاستی ڕاستی پێتان دەڵێم، ئەوەندەی بۆ یەکێک لەم کەمترینانە نەتان کرد، بۆ منیش نەتان کرد .و ئەمانە دەڕۆن بۆ سزادانی هەتاهەتایی، بەڵام ڕاستودروستان بۆ ژیانی هەتاهەتایی.

26

و ڕوویدا کاتێک عیسا تەواوی کرد هەموو ئەم قسانەی، گوتی بە قوتابییەکانی :ئێوە دەزانن کە دوای دوو ڕۆژ جەژنی پەسخا دێت، و کوڕی مرۆڤ دەدرێتە دەست بۆ ئەوەی لە خاچ بدرێت .ئەوکات سەرۆک کاهینەکان و مامۆستایانی تەورات و پیرانی گەل کۆبوونەوە لە حەوشەی سەرۆک کاهینەکە کە پێی دەگوترا قایافا، و ڕاوێژیان کرد بۆ ئەوەی عیسا بە فێڵ بگرن و بیکوژن .ئەوان دەیانگوت :نەک لە جەژندا، بۆ ئەوەی ئاژاوە لەنێو گەلدا دروست نەبێت .کاتێک عیسا لە بێتعەنیا لە ماڵی شیمۆنی گوڵاوی بوو، ژنێک هاتە لای ئەو کە شووشەیەکی مەرهەمی زۆر بەنرخی هەبوو، و ڕشتی بەسەر سەری ئەودا کە

پاڵکەوتبوو .بەڵام کاتێک قوتابییەکانی ئەویان بینی، تووڕە بوون و گوتیان :بۆچی ئەم لەناوچوونە؟ دەتوانرا ئەم بۆنخۆشە بە نرخێکی زۆر بفرۆشرێت و بدرێت بە هەژاران .
زانی و عیسا پێی گوتن :بۆچی ماندووبوون دەدەنە ژنەکە؟ چونکە کارێکی جوان بۆ من کردووە .هەژارەکان چونکە هەمیشە لەگەڵ خۆتان هەیە، بەڵام من هەمیشە لەگەڵتان نیم .
ئەم ژنە ئەم بۆنخۆشییەی لەسەر لەشی من ڕشت، بۆ ئامادەکردنی من بۆ نێژکردن ئەمەی کرد .بە ڕاستی پێتان دەڵێم، لە هەر شوێنێک کە ئەم مژدەیە لە هەموو جیهاندا ڕاگەیەنرێت، ئەوەش کە ئەمە کردی بۆ یادگاری ئەو قسە دەکرێت .ئەوسا یەکێک لە دوازدە، ئەوەی پێی دەگوترا یەهودا ئیسخەریۆتی، چووە لای کاهینە باڵاکان و گوتی :
چیتان دەوێت بمدەن، و من ئەو دەدەمە دەستتان؟ ئەوانیش سی دانگی زیویان بۆ دانا .و لەو کاتەوە دەرفەتی گەڕا بۆ ئەوەی خیانەتی پێبکات .لە یەکەمی جەژنی نانی فەتیرە، قوتابییەکان هاتنە لای عیسا و پێیان گوت :دەتەوێت لە کوێ ئامادەت بۆ بکەین بۆ خواردنی جەژنی پەسخا؟ ئەو گوتی :بڕۆن بۆ ناو شارەکە بۆ لای ئەو کەسە و پێی بڵێن، مامۆستا دەڵێت :کاتم نزیکە، جەژنی پەسخا لەلای تۆ لەگەڵ قوتابییەکانم دەگێڕم .و قوتابییەکان وەک عیسا فەرمانی پێ کردبوون کردیان، و جەژنی پەسخایان ئامادە کرد .
کاتێک ئێوارە بوو، ئەو لەگەڵ دوازدە قوتابییەکە خۆی ڕاکشاند .و لە کاتی خواردنیان، فەرمووی :ڕاستیتان پێ دەڵێم کە یەکێک لە ئێوە منی دەدات .و زۆر خەمبار بوون، هەریەکەیان دەستی کرد بە گوتن بۆی :نەک من ئەم، گەورەم؟ ئەو بەڵام وەڵامی دایەوە و گوتی :ئەوەی دەستی لەگەڵ من لە قاپەکە نوقم کردووە، ئەو منی دەدات .کوڕی مرۆڤ دەڕوات وەک نووسراوە دەربارەی ئەو، بەڵام قوڕبەسەر لەو مرۆڤە کە کوڕی مرۆڤ لە ڕێگەی ئەوەوە دەدرێتەدەست، باشتر بوو بۆی ئەگەر ئەو مرۆڤە لەدایک نەبووایە .یەهودا کە ئەوی ڕادەست دەکرد، وەڵامی دایەوە و گوتی :دڵنیاییەوە من نیم، ڕابی؟ پێی دەڵێت، تۆ گوتت .کاتێک ئەوان دەخواردن، عیسا نانی برد و سوپاسی کرد، شکاندی و دایە

قوتابییەکان و گوتی :بیگرن، بیخۆن، ئەمە لەشی منە، و جامەکەی برد و سوپاسی کرد، دایە ئەوان و گوتی :لێی بخۆنەوە هەمووتان، چونکە ئەمە خوێنی منە، ئەوەی پەیمانی نوێ، ئەوەی بۆ زۆران ڕژاندراوە بۆ ناو بەخشینی گوناهەکان .من پێتان دەڵێم کە لە ئێستاوە ئەم بەرهەمەی مێو ناخۆمەوە، هەتا ئەو ڕۆژەی کە لەگەڵ ئێوە لە پاشایەتی باوکمدا بە شێوەیەکی نوێ دەیخۆمەوە .و دوای ستایشکردن چوونە دەرەوە بۆ کێوی زەیتوونەکان .ئەوسا عیسا پێیان دەڵێت :هەمووتان لە من ساتمە دەکەن لەم شەوەدا، چونکە نووسراوە، شوانەکە دەدەم و مەڕەکانی ڕانە پەرتەوازە دەبن، بەڵام دوای هەستانەوەم پێشتان دەکەوم بۆ جەلیل .پەترۆس وەڵامی دایەوە و پێی گوت :ئەگەر هەموو کەس ساتمە بن لە تۆ، بەڵام من هەرگیز ساتمە نابم .عیسا پێی گوت :ڕاستی پێت دەڵێم کە لەم شەوەدا، پێش ئەوەی کەڵەشێر بانگ بکات، سێ جار نکۆڵی لە من دەکەیت . پەترۆس پێی دەڵێت :تەنانەت ئەگەر پێویست بێت من لەگەڵ تۆ بمرم، نکۆڵی لە تۆ ناکەم . هەروەها هەموو قوتابییەکان گوتیان .پاشان عیسا لەگەڵ ئەوان دێتە شوێنێک کە پێی دەگوترێت گەتسیمانی، و بە قوتابییەکانی دەڵێت :لێرە دانیشن تا من بڕۆم و لەوێ نوێژ بکەم .و کاتێک پەترۆس و دوو کوڕەکەی زەبەدی لەگەڵ خۆی برد، دەستی کرد بە خەمبارکردن و پەرێشانبوون .ئەوسا عیسا پێیان دەڵێت :گیانم زۆر خەمبارە تا ئاستی مردن، لێرە بمێننەوە و لەگەڵ من ئاگادار بن .و پێشکەوتوو کەمێک، کەوتە سەر ڕوویەوە و نوێژی دەکرد و دەیگوت :باوکی من، ئەگەر گونجاو بێت، با ئەم جامە لە من بڕۆێتەوە، بەڵام نەک بەپێی ویستی من، بەڵکو بەپێی ویستی تۆ .و دێت بۆ لای قوتابییەکان و دەیانبینێتەوە کە نوستوون، و دەڵێت بە پەترۆس :ئاوا نەتوانیتان یەک کاتژمێر بەئاگا بمێننەوە لەگەڵ من؟ بەئاگا بن و نوێژ بکەن، بۆ ئەوەی نەچنە ناو تاقیکردنەوە .ڕۆح بە ڕاستی دڵخۆشە، بەڵام جەستە لاوازە .دیسان بۆ جاری دووەم ڕۆیشت و نوێژی کرد و گوتی :باوکی من، ئەگەر ئەم جامە ناتوانێ لە من تێپەڕێت ئەگەر نا ئەوە بخۆمەوە، با

ئیرادەی تۆ بێتە دی .و کاتێک هات، دیسان ئەوانی دۆزییەوە کە خەوتوون، چونکە چاوەکانیان قورس کرابوون .و بەجێی هێشتنیان، چووەوە دووبارە نوێژی کرد، لە جاری سێیەم هەمان وشەکانی گوت .پاشان دێتە لای قوتابییەکانی و پێیان دەڵێت :ئایا دەنوون لە ماوە و پشوو دەدەن؟ ئەوەتا نزیک بووەتەوە کاتەکە و کوڕی مرۆڤ دەدرێتە دەست گوناهباران .هەستن، با بڕۆین، ئەوەتا نزیک بووەتەوە ئەوەی دەمدات .و کاتێک هێشتا ئەو قسەی دەکرد، ئەوەتا یەهودا، یەکێک لە دوازدە، هات، و لەگەڵیدا کۆمەڵێکی گەورە بوو لەگەڵ شمشێر و دار، لەلایەن کاهینە گەورەکان و پیرانی گەلەوە .ئەوەی کە ئەوی ڕادەست دەکرد، نیشانەیەکی دایە ئەوان و گوتی :ئەوەی ماچی دەکەم، ئەو خۆیەتی، بیگرن .و یەکسەر نزیک بووەوە بۆ عیسا و وتی :سڵاو ڕابی، و ماچی کرد .عیسا پێی وت :هاوڕێ، ئەوە بکە کە بۆی هاتوویت .ئەوسا نزیک بوونەوە، دەستیان دانا لەسەر عیسا و گرتیان .و ئەوەتا، یەکێک لەوانەی لەگەڵ عیسا بوون دەستی درێژکرد و شمشێرەکەی خۆی ڕاکێشا، و لێیدا کۆیلەکەی سەرۆکی کاهینان و گوێی ئەوی بڕییەوە .ئەوسا عیسا پێی دەڵێت : شمشێرەکەت بگەڕێنەوە بۆ شوێنەکەی، چونکە هەموو ئەوانەی شمشێر دەگرن بە شمشێر دەمرن .یان پێت وایە کە ناتوانم ئێستا داوا لە باوکم بکەم، و ئەو زیاتر لە دوازدە لەشکری نێردراو دابین دەکات بۆ من؟ کەواتە چۆن ئەو نووسراوانە پڕدەبنەوە کە پێویستە ئاوا ڕووودەدات؟ لەو کاتەدا عیسا بە کۆمەڵەکانی گوت :وەک بۆ دزێک بە شمشێر و دار هاتوونەتە دەرەوە بۆ گرتنی من .هەموو ڕۆژێک لەنێوتاندا دانیشتبووم و لە پەرستگا فێرم دەکردن، بەڵام گرتتان نەم .بەڵام ئەمە هەموو ڕوویداوە بۆ ئەوەی نووسراوەکانی پێغەمبەران جێبەجێ بکرێن .ئەوکات هەموو قوتابییەکان بەجێیان هێشت و هەڵاتن ئەوانەی کە عیسایان گرت، بردیانە لای قایافای سەرۆکی کاهینان، کە لەوێ مامۆستایانی تەورات و پیرانی گەل کۆببوونەوە .بەڵام پەترۆس لە دوورەوە دوای ئەو کەوت هەتا حەوزی سەرۆکی کاهینان، و چووە ژوورەوە و لەگەڵ یاریدەدەرەکان دانیشت بۆ ئەوەی

کۆتاییەکە ببینێت .کاهینانی باڵا و پیرانەکان و هەموو ئەنجومەنەکە دەیانگەڕا بۆ شایەتی درۆ لە دژی عیسا بۆ ئەوەی بیکوژن، و نەیاندۆزییەوە؛ و کاتێک زۆر شایەتی درۆزن هاتن، نەیاندۆزییەوە .دواتر دوو شایەتی درۆزن هاتنە پێشەوە و گوتیان ئەمە گوتی من دەتوانم پەرستگای خودا وێران بکەم و لە ماوەی سێ ڕۆژدا دووبارە ببنێمەوە و سەرۆک کاهین هەستا و پێی گوت :هیچ وەڵام نادەیتەوە؟ چی ئەمانە لە دژی تۆ شایەتی دەدەن؟ بەڵام عیسا بێدەنگ بوو .و وەڵامی دایەوە سەرۆکی کاهینان و پێی گوت :سوێندت پێ دەدەم بە خودای زیندوو کە پێمان بڵێیت ئایا تۆ مەسیحی کوڕی خودایت .عیسا پێی دەڵێت :تۆ گوتت، بەڵام پێتان دەڵێم، لە ئێستاوە کوڕی مرۆڤ دەبینن کە لە دەستی ڕاستی هێز دانیشتووە و لەسەر هەورەکانی ئاسمان دێت .ئەوسا سەرۆک کاهین جلەکانی خۆی دادڕی و گوتی کە کفری کرد، بۆچی هێشتا پێویستیمان بە شایەتان هەیە؟ ببینن، ئێستا گوێتان لە کفری ئەو بوو، چی پێتان وایە؟ ئەوانیش وەڵامیان دایەوە و گوتیان :تاوانبارە بە مردن . ئەوسا تفیان کردە سەر ڕووی ئەو و لێیان دا بە مست، هەندێکیشیان لێیان دا و گوتیان : پێشبینی بۆ ئێمە بکە، ئەی مەسیح، کێیە ئەوەی لێی داویت؟ ئەو بەڵام پەترۆس لە دەرەوە لە حەوشەکەدا دانیشتبوو، و کەنیزەیەک نزیکی بووەوە و دەیگوت، تۆش لەگەڵ عیسای جەلیلی بوویت .ئەو بەڵام لەبەردەم هەموویان نکۆڵی کرد و گوتی :نازانم چی دەڵێیت . کاتێک چووە دەرەوە بۆ لای دەرگاکە، کچێکی دیکە بینی و بە ئەوانەی لەوێ بوون گوت : ئەمەش لەگەڵ عیسای ناسرەیی بوو .و دیسان بە سوێند نکۆڵی کردەوە کە ئەو پیاوە ناناسم .دوای کەمێک کاتێک، ئەوانەی لەوێ ڕاوەستابوون نزیک بوونەوە و بە پەترۆسیان گوت :بەڕاستی تۆش لە ئەوانیت، چونکە قسەکردنەکەت تۆ ئاشکرا دەکات .ئەوسا دەستی کرد بە نەفرەت کردن و سوێند خواردن کە من ئەو پیاوە ناناسم .و یەکسەر کەڵەشێر بانگی کرد .و پەترۆس یادی قسەی عیسا کردەوە کە پێی گوتبوو :پێش ئەوەی کەڵەشێر بانگ بکات، سێ جار نکۆڵی لە من دەکەیت .ئینجا چووە دەرەوە و بە تاڵی گریا.

27

کاتێک بەیانی بوو، هەموو سەرۆک کاهینەکان و پیرانی گەل ڕاوێژێکیان کرد دژی عیسا بۆ ئەوەی بیکوژن، و دوای ئەوەی بەستیانەوە، بردیانی و ئەویان دایە پۆنتیوس پیلاتۆس فەرمانڕەوا .ئەوسا یەهودا کە ئەوی دەدایە دەست، کاتێک بینی کە حوکمی لێدرا، پەشیمان بووەوە و سی پارەی زیوەکەی گەڕاندەوە بۆ سەرۆک کاهینەکان و پیرەکان و گوتی : گوناهم کرد بە دەستدانی خوێنی بێتاوان .ئەوانیش گوتیان :ئەوە چی پەیوەندی بە ئێمەوە هەیە؟ تۆ دەیبینیت .و ئەو زیوانەی فڕێدایە ناو پەرستگاکە و کشایەوە، و ڕۆیشت و خۆی هەڵواسی .کاهینە گەورەکان پارچە زیوەکانیان وەرگرت و گوتیان :ڕێگەپێدراو نییە ئەمانە بخرێنە ناو گەنجینەکەوە، چونکە نرخی خوێنە .و ڕاوێژێکیان وەرگرت، لە ئەوانەوە کێڵگەی گۆزەکەرەکەیان کڕی بۆ نێژراو بۆ بیانییەکان؛ بۆیە ئەو کێڵگەیە ناونرا کێڵگەی خوێن هەتا ئەمڕۆ .ئەوسا ئەوەی کە لە ڕێگەی یەرمیای پێغەمبەرەوە گوترابوو تەواو بوو، کە دەیگوت :و ئەوان سی پارەی زیویان وەرگرت، نرخی ئەوەی کە نرخی دانرابوو، ئەوەی لە کوڕانی ئیسرائیلەوە نرخیان بۆ دانا، و ئەوانیان دایە کێڵگەی گۆزەکەر، هەروەک چۆن یەزدان فەرمانی پێکردم .عیسا لەبەردەم فەرمانڕەواکە ڕاوەستا، و فەرمانڕەواکە لێی پرسی و گوتی :ئایا تۆ پاشای جولەکەکانیت؟ بەڵام عیسا پێی وت :تۆ دەڵێیت .و لە کاتی تۆمەتبارکردنی ئەو لەلایەن سەرۆک کاهینان و پیرانەوە، هیچ وەڵامی نەدایەوە .ئەوسا پیلاتۆس پێی دەڵێت، ئایا نابیستیت چەند شایەتی دژی تۆ دەدەن؟ و وەڵامی نەدایەوە بۆ ئەو، تەنانەت بە یەک وشەش نا، بۆیە سەرۆکەکە زۆر سەرسام بوو .بەپێی جەژنەکە، سەرۆک خوو بوو کە یەک زیندانی بۆ خەڵکەکە ئازاد بکات، ئەوەی کە ئەوان دەیانویست . ئەوان لەو کاتەدا دیلێکی ناوداربیان هەبوو کە پێی دەگوترا باراباس .کاتێک کۆبوونەوە، کەواتە پیلاتۆس پێی گوتن :کامیانتان دەتانەوێت بۆتان ئازاد بکەم؟ باراباس یان عیسای

ئەوەی پێی دەگوترێت مەسیح؟ ئەو دەیزانی کە لەبەر چاوتێچوون ڕادەستیان کرد .کاتێک لەسەر تەختی دادوەری دانیشتبوو، ژنەکەی پەیامێکی بۆ نارد و گوتی :هیچ کارێک مەکە لەگەڵ ئەو پیاوە ڕاستودروستە، چونکە ئەمڕۆ لە خەوندا زۆر ئازارم چێژت بەهۆی ئەوەوە . کاهینانی باڵا و پیران خەڵکەکانیان قەیراند بۆ ئەوەی داوای بارابـاس بکەن، بەڵام عیسا لەناوببەن .وەڵامی دایەوە و فەرمانڕەواکە پێی گوتن :کامیان دەوێت لە دووەکە ئازادی بکەم بۆتان؟ ئەوانیش گوتیان :بارابـاس .پیلاتۆس پێیان دەڵێت :کەواتە چی دەکەم بە عیسای ئەوەی پێی دەگوترێت مەسیح؟ هەموویان پێی دەڵێن :با لە خاچ بدرێت .بەڵام فەرمانڕەواکە گوتی :چونکە چ خراپەیەکی کردووە؟ ئەوانیش زیاتر هاواریان دەکرد و دەیانگوت :با لە خاچ بدرێت .کاتێک پیلاتۆس بینی کە هیچ سوودێک ناکات، بەڵکو زیاتر ئاژاوە دروست دەبێت، ئاوی وەرگرت و دەستەکانی شووشت لەبەرامبەر خەڵکەکە و گوتی، من بێتاوانم لە خوێنی ئەم کەسە ڕاستودروستە، ئێوە دەیبینن .وەڵامی دایەوە و هەموو گەلەکە وتی :خوێنەکەی لەسەر ئێمە و لەسەر منداڵەکانمان .ئەوسا بارابـاسی بۆیان ئازادکرد، بەڵام عیسای شەقامکرد و دایەوە بۆ ئەوەی لەخاچدرابێت .ئەوسا سەربازەکانی فەرمانڕەوا عیسایان برد بۆ ناو کۆشکی حوکمڕانی و هەموو سەربازەکانیان لەسەر ئەو کۆکردەوە، و جلەکانیان لەبەری داکەند و کەوایەکی سووریان لەبەرکرد، و تاجێکیان لە دڕک چنی و لەسەر سەری دانا، و قامیشێکیان لە دەستی ڕاستی دا، و لەبەردەمی چۆکیان دادا و گاڵتەیان پێکرد و دەیانگوت :سڵاو ئەی پاشای جولەکەکان، و تفیان لێکرد و قامیشەکەیان برد و لە سەری دایان .کاتێک گاڵتەیان پێکرد، کەواکەیان لەبەری داکەند و جلەکانی خۆیان لەبەر کردەوە، پاشان بردیانەوە بۆ ئەوەی لە خاچی بدەن .کاتێک دەچوونە دەرەوە، پیاوێکی قورپێنییان دۆزییەوە کە ناوی شیمۆن بوو، ئەمەیان ناچار کرد بۆ ئەوەی خاچەکەی هەڵبگرێت .و هاتن بۆ شوێنێک کە پێی دەگوترێت گۆلگۆسا، کە پێی دەگوترێت شوێنی کاسەسەر، دایانە ئەو بۆ خواردنەوە سرکە لەگەڵ زراوە تێکەڵکراو؛ و کاتێک تامی

کرد نەیویست بیخواتەوە .دوای ئەوەی لەخاچیان دا، جلەکانیان دابەش کرد بە تیروپشک فڕێدان، و دانیشتوو چاودێریی ئەویان دەکرد لەوێ .و لەسەر سەری ئەو تۆمەتی نووسراوی ئەویان دانا :ئەمە عیسایە، پاشای جولەکەکان .ئەوسا دوو دز لەگەڵ ئەودا لەخاچەدرێن، یەکێک لە ڕاستیەوە و یەکێک لە چەپیەوە .ئەوانەی کە تێدەپەڕین کفریان لە دژی ئەو دەکرد، سەریان دەجوڵاند و دەیانگوت :ئەوەی پەرستگا وێران دەکات و لە سێ ڕۆژدا بنیاد دەنێتەوە، خۆت ڕزگار بکە؛ ئەگەر کوڕی خودای، لە خاچەکەوە وەرە خوارەوە . هەروەها کاهینانی باڵا گاڵتەیان دەکرد لەگەڵ مامۆستایانی تەورات و پیرانی گەورە و فەریسییەکان دەیانگوت :کەسانی دیکەی ڕزگار کرد، خۆی ناتوانێت ڕزگار بکات، ئەگەر پاشای ئیسرائیلە، با ئێستا لە خاچەکە بێتە خوارەوە و باوەڕ بهێنین پێی، پشتی بەستووە بە خودا، با ئێستا ڕزگاری بکات ئەگەر دەیەوێت، چونکە گوتی کە من کوڕی خودام . هەروەها دزەکانیش کە لەگەڵی خاچکرابوون، سەرزەنشتیان دەکرد .لە کاتژمێری شەشەمەوە، تاریکی لەسەر هەموو زەوی دابەزی هەتا کاتژمێری نۆیەم .لە نزیکەی کاتژمێری نۆیەم عیسا بە دەنگێکی بەرز هاواری کرد و گوتی :ئێلی ئێلی، لەما سەباختانی؟ ئەمە ئەوەیە، ئەی خودای من، ئەی خودای من، بۆچی منت بەجێهێشت؟ هەندێک لە ئەوانەی لەوێ وەستاوە بوون، کاتێک بیستیان، دەیانگوت :ئەمە بانگی ئێلیاس دەکات . یەکێک لە ئەوان دەستبەجێ ڕایکرد و ئیسفەنجێکی گرت و پڕی کردەوە لە سرکە و دایە دەوری قامیشێک، خواردنەوەی دەدایە ئەو .ئەوانی دیکەش دەیانگوت :بەجێی بهێڵە، با ببینین ئایا ئەلیاس دێت بۆ ڕزگارکردنی .بەڵام عیسا دیسان بە دەنگێکی بەرز هاواری کرد و ڕۆحی بەجێهێشت .و ئەوەتا پەردەی پەرستگا شەق بوو بۆ دوو لە سەرەوە هەتا خوارەوە، و زەوی لەرزا و بەردەکان شەقیان بوو، و گۆڕەکان کرانەوە و زۆر لەشی پیرۆزانی خەوتوو هەستانەوە، و دوای دەرچوونیان لە گۆڕەکان، دوای هەستانەوەی ئەو چوونە ناو شاری پیرۆز و دەرکەوتن بۆ زۆر کەس .سەدانەکە و ئەوانەی لەگەڵی پاسەوانی عیسایان دەکرد،

کاتێک بوومەلەرزەکە و ئەو ڕووداوانەیان بینی کە ڕوویاندا، زۆر ترسان و گوتیان : بەڕاستی ئەمە کوڕی خودا بوو .ژنانی زۆر لەوێ بوون و لە دوورەوە تەماشایان دەکرد، ئەوانەی کە لە جەلیلەوە دوای عیسا کەوتبوون و خزمەتیان دەکرد؛ لەنێویاندا مریەمی مەجدەلی بوو، و مریەمی دایکی یاقوب و یوسی، و دایکی کوڕەکانی زەبدی .کاتێک ئێوارە بوو، پیاوێکی دەوڵەمەند لە ئەریماسیاوە هات، ناوی یوسف بوو، کە ئەویش خۆی قوتابی عیسا بوو؛ ئەم کەسە چووە لای پیلاتۆس و داوای لاشەی عیسای کرد .ئەوسا پیلاتۆس فەرمانی دا جەستەکە بدرێتەوە .و کاتێک یوسف جەستەکەی وەرگرت، پێچای بە کەتانێکی پاک، و دایی لە گۆڕە نوێیەکەی خۆیدا کە لە بەردەکەدا هەڵیکەندبوو، و پاش ئەوەی بەردێکی گەورەی بۆ دەرگای گۆڕەکە گەڕاند، ڕۆیشت .لەوێ مریەمی مەجدەلیە و مریەمی دیکە دانیشتبوون، بەرامبەر گۆڕەکە .ڕۆژی دواتر، کە دوای ئامادەکاریە، کاهینە باڵاکان و فەریسییەکان کۆبوونەوە لای پیلاتۆس و دەیانگوت :گەورەم، بیرمان کەوتەوە کە ئەو فریودەرە گوتی کاتێک هێشتا زیندوو بوو، دوای سێ ڕۆژ هەڵدەستمەوە .فەرمان بدە کەواتە ئەو گۆڕە پارێزراو بکرێت هەتا ڕۆژی سێیەم، نەوەک قوتابییەکانی بێن لە شەودا و بیدزنەوە و بە گەل بڵێن :لە مردووان هەڵسەنرایەوە، و دواین گومڕایی خراپتر دەبێت لە یەکەمیان .پیلاتۆس پێی گوتن :ئێوە پاسەوانتان هەیە، بڕۆن و پارێزراوی بکەن وەک دەزانن .ئەوانیش چووبوون و گۆڕەکەیان پارێزراو کرد بە مۆرکردنی بەردەکە لەگەڵ پاسەوانەکە.

28

دوای شەممەکان، لە بەیانی یەکەم ڕۆژی هەفتە، مریەمی مەجدەلی و مریەمی دیکە هاتن بۆ سەیری گۆڕەکە .و ببینە، بوومەلەرزەیەکی گەورە ڕوویدا، چونکە فریشتەیەکی یەزدان

لە ئاسمانەوە دابەزیبوو و نزیک بووەوە و بەردەکەی لە دەرگاکە گلۆرکرد و لەسەری دانیشتبوو .شێوەی ئەو وەک بروسکە بوو و جلەکەی سپی وەک بەفر بوو .لە تۆقینی ئەو، پاسەوانەکان هەژێنران و وەک مردوو بوون .وەڵامی دایەوە و نێردراوەکە بە ئافرەتەکانی گوت :ئێوە مەترسن، چونکە دەزانم کە ئێوە بەدوای عیسای لەخاچدراودا دەگەڕێن، لێرە نییە، چونکە هەستاوەتەوە هەروەک چۆن گوتی .وەرن ببینن ئەو شوێنە کە خاوەن تێیدا ڕاکشابوو .و بە خێرایی بڕۆن و بە قوتابییەکانی بڵێن کە لە مردووان هەستایەوە، و ئەوەتا پێشتان دەکەوێت بۆ جەلیل، لەوێ دەیبینن .ئەوەتا پێم گوتن .و بە خێرایی لە گۆڕەکە هاتنە دەرەوە لەگەڵ ترس و خۆشییەکی گەورە، ڕایانکرد بۆ ئەوەی بە قوتابییەکانی ئەو ڕابگەیەنن .کاتێک ئەوان دەچوون بۆ ڕاگەیاندن بە قوتابییەکانی ئەو، و ئەوەتا عیسا بەرەوپیریان هات و پێیانی دەڵێت :شادمان بن .ئەوانەی ژنانە کە نزیک بوونەوە، پێیەکانی ئەویان گرت و کڕنۆشیان بۆ برد .ئەوسا عیسا پێیان دەڵێت :مەترسن، بڕۆن و بە براکانم ڕاگەیەنن کە بڕۆن بۆ جەلیل، و لەوێ منیان دەبینێت .کاتێک ئەوان دەڕۆیشتن، ئەوەتا هەندێک لە پاسەوانەکان هاتنە ناو شارەکە و هەموو ئەو شتانەی ڕوویدابوویان بە کاهینە گەورەکان ڕاگەیاند .و کۆبوونەوە لەگەڵ پیرەکان و ڕاوێژیان وەرگرت، زیوی بەس دایان بە سەربازەکان و گوتیان :بڵێن کە قوتابییەکانی ئەو بە شەو هاتن و دزییان کردی ئەو لە کاتێکدا ئێمە نوستوو بووین .ئەگەر ئەمە لەلای سەرۆک بیستراوەوە، ئێمە ڕازی دەکەین و ئێوە بێ نیگەرانی دەکەینەوە .ئەوانەی زیوەکانیان وەرگرت، ئەوەیان کرد کە فێری کرابوون .و ئەم قسەیە لەنێو جولەکەکان بڵاوبووەوە هەتا ئەمڕۆ .یازدە قوتابییەکە چوونە گەلیل، بۆ ئەو چیایەی کە عیسا بۆیانی دیاریکردبوو .و کاتێک ئەویان بینی، پەرستیشیان کرد، بەڵام هەندێکیان گومانیان کرد .عیسا نزیک بووەوە و قسەی بۆیان کرد و گوتی : هەموو دەسەڵات لە ئاسمان و لەسەر زەوی درایە من .بڕۆن و هەموو نەتەوەکان بکەنە قوتابی، ئاوهەڵکێشیان بکەن بۆ ناوی باوک و کوڕ و ڕۆحی پیرۆز، فێریان بکەن پاراستنی

هەموو ئەوانەی کە من فەرمانم پێکردن ئێوە، و ئەوەتا من لەگەڵ ئێوەدام هەموو ڕۆژەکان هەتا تەواوبوونی سەردەم .ئامین.

ئینجیلی مەرقۆس

1

دەستپێکی مژدەی باشی عیسای مەسیح، کوڕی خودا .وەک لە پێغەمبەرەکاندا نووسراوە، ئەوەتا من نێردراوەکەی خۆم پێش ڕووی تۆ دەنێرم، کە ڕێگای تۆ لەپێش تۆ ئامادە دەکات، دەنگی هاوارکێشێک لە چۆڵەوانیدا، ڕێگای یەزدان ئامادە بکەن، ڕێڕەوەکانی ڕاست بکەن، یەحیا بوو لە چۆڵەوانیدا لەئاوهەڵکێشان دەکرد و مزگێنی لەئاوهەڵکێشانی تۆبەکردن بۆ بەخشینی گوناهەکان ڕادەگەیاند .و هەموو خاکی یەهودیا و ئۆرشەلیمییەکان بۆ لای ئەو دەچوونەدەرێ، و هەمووان لە ڕووباری ئوردون لەلایەن ئەوەوە باپتیزە دەکران، کاتێک دانیان بە گوناهەکانیان دەنا .یۆحەنا پۆشراوی مووی وشتر بوو و کەمەربەندێکی چەرمی لە دەوری کەمەری بەستبوو، و سیسرکە و هەنگوینی کێوی دەخوارد .و ئەو ڕاگەیاند و دەیگوت :دوای من دێت ئەوەی لە من بەهێزترە، کە من شایستە ئەوە نیم کە چەمێمەوە و بەستراوی پێڵاوەکانی بکەمەوە .من بەڕاستی ئێوەم لە ئاو نوماند، بەڵام ئەو ئێوە لە ڕۆحی پیرۆز دەنوماتێت .لە ئەو ڕۆژانەدا عیسا لە ناسرەی جەلیلەوە هات و لەلایەن یەحیاوە لە ڕووباری ئوردون لەئاوهەڵکێشرا .و یەکسەر سەرکەوتن لە ئاوەکە، بینی ئاسمانەکان شەق

دەبوون و ڕۆحی پیرۆز وەک کۆترێک دادەبەزی لەسەری، و دەنگێک هات لە ئاسمانەکانەوە : تۆ کوڕی خۆشەویستی منی، لە تۆدا ڕازیم .و دەستبەجێ ڕۆحی پیرۆز ئەوی دەردەکرد بۆ چۆڵەوانی، و لەوێ بوو لە چۆڵەوانی چل ڕۆژ تاقی دەکرایەوە لەلایەن شەیتانەوە، و لەگەڵ دڕندەکان بوو، و نێردراوەکان خزمەتیان دەکرد بۆی .دوای ئەوەی یەحیا دەستبەسەر کرا، عیسا هاتە جەلیل و ڕاگەیاندنی مژدەی شانشینی خودای دەکرد و دەیفەرموو کە کات تەواو بووە و شانشینی خودا نزیک بووەتەوە، تۆبە بکەن و باوەڕ بهێنن بە مژدەکە .کاتێک لە کەناری دەریای جەلیل دەڕۆیشت، شیمۆن و ئەندراوسی برای شیمۆنی بینی، کە تۆڕیان دەخستە ناو دەریاکە، چونکە ماسیگر بوون، و عیسا پێی فەرموون :وەرن دوای من، و دەتانکەم ببنە ماسیگری مرۆڤان .و یەکسەر تۆڕەکانی خۆیان بەجێهێشت و دوای کەوتن .و لە وێوە پێشکەوتنی کەمێک بینی یاقوبی کوڕی زەبەدی و یوحەنای براکەی، و ئەوانیش لە کەشتییەکەدا چاککردنەوەی تۆڕەکان، و یەکسەر بانگی کردنی ئەوانی .و باوکیان زەبەدییان بەجێهێشت لە کەشتییەکەدا لەگەڵ کرێگیراوەکان، و ڕۆیشتن دوای ئەو .و ئەوان چوونە ناو کەفەرناحوم، و یەکسەر لە شەممەکاندا چووە ناو کۆمەڵگە و فێری دەکرد .و سەرسامبوون لەسەر فێرکردنەکەی، چونکە فێریان دەکرد وەک یەکێک کە دەسەڵاتی هەیە، و نەک وەک مامۆستایانی تەورات .و لە کۆبوونەوەکەیاندا پیاوێک بوو لە ڕۆحێکی گڵاودا، و هاواری کرد و گوتی :ئێا، چی لە نێوان ئێمە و تۆدا، عیسای ناسرەیی؟ ئایا هاتوویت بۆ لەناوبردنی ئێمە؟ من دەزانم تۆ کێیت، پیرۆزەکەی خودا .و عیسا سەرزەنشتی کرد و پێی گوت :بێدەنگ بە و لێی دەرچۆ .و ڕۆحی پیس ئەوی شێواند و بە دەنگێکی گەورە هاواری کرد و لە ئەو چووە دەرەوە .و هەموویان سەرسام بوون، بۆیە لەگەڵ یەکتریان گفتوگۆیان دەکرد و دەیانگوت :ئەمە چییە؟ کێیە ئەم فێرکردنەوە تازەیە ئەمە، کە بەپێی دەسەڵات بە ڕۆحە پیسەکان فەرمان دەدات، و گوێڕایەڵی ئەو دەبن؟ و بیستنەوەی ئەو یەکسەر بۆ هەموو ناوچە دەوروبەری جەلیل چووە دەرەوە .دەستبەجێ لە

کۆڕەکە دەرچوون و لەگەڵ یاقوب و یۆحەنا چوونە ماڵی سیمۆن و ئەندراوس .بەڵام دایکی ژنی شیمۆن کەوتبوو و تایەتی هەبوو و یەکسەر باسی ئەوی بۆ دەکەن و نزیک بووەوە و هەڵیستاندی، گرتبووی لە دەستی، و تاوەکە یەکسەر بەجێی هێشت و خزمەتی ئەوانی کرد .ئێوارە کاتێک ڕوویدا، کە خۆر ئاوابوو، هەموو نەخۆشەکان و ڕۆح گیراوەکانیان بۆ لای ئەو هێنا .و تەواوی شارەکە کۆبوونەوە لای دەرگاکە، و چاککردەوەی زۆر کەسی خراپ هەبوون نەخۆشییە جۆراوجۆرەکان، و دەرکردی ڕۆحە پیسی زۆر، و نەیهێشت ڕۆحە پیسەکان قسە بکەن، چونکە دەیانزانی ئەو مەسیحە و لە بەیانیدا، کاتێک هێشتا شەو بوو، زۆر زوو هەستا و چووە دەرەوە، ئینجا ڕۆیشت بۆ شوێنێکی چۆڵ، و لەوێ نوێژی دەکرد .شیمۆن و ئەوانەی لەگەڵی بوون دوای کەوتن لە دوای ئەو، و کاتێک دۆزییانەوە پێیان گوت کە هەموو بەدوای تۆدا دەگەڕێن .و پێیان دەڵێت :با برۆین بۆ شارۆچکە دراوسێکان، بۆ ئەوەی لەوێش موژدە ڕابگەیەنم، چونکە بۆ ئەمە هاتوومەتە دەرەوە .و لە هەموو گەلیلدا لە کۆبوونەوەکانیاندا پرۆژەی دەکرد و دێوەکانی دەردەکرد .و گولاوێک هاتە لای ئەو، داوای لێدەکرد و چۆکی دادا و پێی گوت :ئەگەر بتەوێت، دەتوانیت من پاک بکەیتەوە .بەڵام عیسا کە بەزەییی پێدا هات، دەستی درێژکرد و دەستی لێدا و پێی فەرموو :دەمەوێت، پاک بکرێیتەوە .و کاتێک ئەو گوتی، یەکسەر گولییەکە لێی ڕۆیشت و پاک کرایەوە .و دوای ئاگاداریی توندی پێکردنی، یەکسەر دەریکرد و پێی دەڵێت :ببینە بە کەس هیچ مەڵێ، بەڵام برۆ خۆت نیشان بدە بە کاهینەکە و پێشکەش بکە دەربارەی پاککردنەوەی خۆت ئەوەی موسا فەرمانی دا بۆ شایەتی بۆ ئەوان .ئەو بەڵام دوای دەرچوونی دەستیپێکرد زۆر ڕابگەیەنێت و ئەو وشەیە بڵاوبکاتەوە، بۆیە چیتر نەیدەتوانی ئاشکرایانە بچێتە ناو شارەوە، بەڵکو لە دەرەوە لە شوێنە چۆڵەکان دەمایەوە، و خەڵکی لە هەموو لایەکەوە دەهاتنە لای.

2

و دوای چەند ڕۆژێک دیسان چووە ژوورەوە بۆ کەفەرناحوم و بیسترا کە لە ماڵدایە .و یەکسەر زۆر کەس کۆبوونەوە، بۆ ئەوەی چیتر شوێنیان نەبوو، تەنانەت لەلای دەرگاکەش، و ئەو وشەکەی بۆ ئەوان دەگوت .و هاتن بۆ لای ئەو، کەسێکی ئیفلیجیان هێنا، هەڵگیراوە لەلایەن چوار کەسەوە، و نەیانتوانی نزیک ببنەوە لە ئەو لەبەر ئەو قەڵەبالغە، سەقفیان کردەوە ئەو سەقفەی کە لەوێ بوو، و کونیان کرد دابەزاندیان ئەو جێگاکە، لەسەری ئەو ئیفلیجە پاڵکەوتبوو .بەڵام عیسا کە باوەڕی ئەوانی بینی، بە ئیفلیجەکەی فەرموو :منداڵ، گوناهەکانت لێخۆشبوون .هەندێک لە مامۆستایانی تەورات لەوێ دانیشتبوون و لە دڵەکانیاندا بیریان دەکردەوە :چی ئەمە بەم شێوەیە کفر دەکات؟ کێ دەتوانێت گوناهەکان بەڕەڵا بکات ئەگەر نەک تەنها یەک خودا؟ و یەکسەر عیسا بە ڕۆحی خۆی زانیبوو کە بەم شێوەیە ئەوان لە ناو خۆیاندا بیردەکەنەوە، وتی بۆیان :بۆچی لە دڵەکانتاندا بەم شتانە بیردەکەنەوە؟ چی ئاسانترە، بڵێیت بە شەلکراوەکە، گوناهەکانت لێخۆشبوون، یان بڵێیت، هەستە و جێگاکەت هەڵبگرە و بڕۆ؟ بەڵام بۆ ئەوەی بزانن کە کوڕی مرۆڤ دەسەڵاتی هەیە لەسەر زەوی گوناهەکان بەڕێ بکات، بە ئیفلیجەکە دەڵێت :پێت دەڵێم، هەستە و نوێنەکەت هەڵبگرە و بڕۆ بۆ ماڵەکەت .و یەکسەر هەستایەوە، جێگاکەی هەڵگرت و لەبەردەم هەمووان چووە دەرەوە، بۆیە هەموویان سەرسام بوون و ستایشی خودایان کرد و گوتیان :هەرگیز وەک ئەمە نەمانبینیوە .و دیسان چووە دەرەوە بۆ لای دەریاکە، و هەموو خەڵکەکە هاتنە لای، و فێری کردن .و کاتێک تێدەپەڕی، بینی لێڤی کوڕی ئەلفەیۆس دانیشتووە لەسەر کۆگای باج، و پێی دەڵێت :دوام بکەوە .و هەستایەوە و دوای کەوت .و ڕوویدا کە کاتێک ئەو لە ماڵەکەی خۆیدا پاڵکەوتبوو، زۆر باجگر و گوناهبار لەگەڵ عیسا و قوتابییەکانی پاڵکەوتبوون، چونکە زۆر بوون و شوێنی کەوتبوون .و مامۆستایانی تەورات

و فەریسییەکان کە بینییان ئەو لەگەڵ باجگرەکان و گوناهباران نان دەخوات، بە قوتابییەکانی ئەویان گوت :بۆچی ئەو لەگەڵ باجگرەکان و گوناهباران نان دەخوات و دەخواتەوە؟ و کاتێک عیسا بیستی، پێی فەرموون :ئەوانەی بەهێز و تەندروستن پێویستیان بە پزیشک نییە، بەڵکو ئەوانەی نەخۆشن .من نەهاتووم بۆ بانگهێشتکردنی ڕاستودروستان، بەڵکو گوناهباران بۆ تۆبەکردن .و قوتابییەکانی یەحیا و قوتابییەکانی فەریسییەکان ڕۆژوویان دەگرت و دێن و پێی دەڵێن :بۆچی قوتابییەکانی یەحیا و قوتابییەکانی فەریسییەکان ڕۆژوو دەگرن، بەڵام قوتابییەکانی تۆ ڕۆژوو ناگرن؟ و عیسا پێی گوتن :ئایا ناتوانن کوڕەکانی ژووری زەماوەند، لەو کاتەدا کە زەماوەند لەگەڵیان هەیە، ڕۆژوو بگرن؟ هەتا کاتێک زاوایان لەگەڵ خۆیاندا هەیە، ناتوانن بەڕۆژوو بگرن .بەڵام ڕۆژان دێن کاتێک زاواکە لە ئەوان دەبردرێت، و ئەوسا لەو ڕۆژانەدا بەڕێژوو دەگرن .کەس پەڕۆیەکی پارچە جلی نەچنراو نادووێت لەسەر جلێکی کۆن، ئەگەر نا، تەواوی ئەو دەبات، ئەوەی نوێ لەوەی کۆن، و دڕاوێکی خراپتر دروست دەبێت .کەس شەرابی نوێ نافڕێتە ناو مەشکەی کۆن، ئەگەر نا، شەرابە نوێیەکە مەشکەکان دەتەقێنێت، شەرابەکە دەڕژێت و مەشکەکان لەناودەچن، بەڵام شەرابی نوێ دەبێت بخرێتە ناو مەشکەی نوێ .و ڕوویدا کە ئەو لە ڕۆژانی شەممەدا بە ناو کێڵگە دانەوێڵەکاندا تێدەپەڕی، و قوتابییەکانی دەستیان کرد بە لەکاندنی گوڵەپیتەکان .و فەریسییەکان پێیان دەگوت :ببینە چی دەکەن لە ڕۆژانی سەبت کە ڕێگەپێنەدراوە .و خۆی پێی دەفەرموون :ئایا هەرگیز نەتانخوێندووەتەوە کە داود چی کرد کاتێک پێویستی هەبوو و برسی بوو، خۆی و ئەوانەی لەگەڵی بوون؟ چۆن چووە ناو ماڵی خودا لە سەردەمی ئەبیاتاری سەرۆک کاهین و نانەکانی پێشکەشکراوی خوارد، کە ڕێگەپێدراو نییە بخورێت جگە لە کاهینەکان، هەروەها دایە ئەوانەشی کە لەگەڵی بوون؟ و پێیان دەگوت :شەممە لەبەر مرۆڤ دروستکرا، نەک مرۆڤ لەبەر شەممە؛ بۆیە کوڕی مرۆڤ گەورەیە هەم لە شەممە.

3

و دووبارە چووە ناو کۆمەڵەکە، و لەوێ پیاوێک هەبوو کە دەستێکی وشکبووی هەبوو .و چاودێریان دەکرد کە ئایا لە ڕۆژی شەممەدا چاکی دەکاتەوە، بۆ ئەوەی تۆمەتباری بکەن .و بە پیاوەکە دەڵێت کە دەستێکی وشکبووی هەیە :هەستە بۆ ناوەڕاست .و پێیان دەڵێت : ئایا لە شەممەکاندا ڕێگەپێدراوە چاکە بکرێت یان خراپە بکرێت؟ گیان ڕزگار بکەین یان بیکوژین؟ ئەوانیش بێدەنگ بوون .و سەیری ئەوانی کرد بە تووڕەیی، بە خەمبارییەوە لەسەر ڕەقبوونی دڵی ئەوان، دەڵێت بە پیاوەکە :دەستت درێژ بکە .و درێژی کردەوە، و دەستی ئەو گەڕایەوە تەندروست وەک ئەوی تر .فەریسییەکان چوونە دەرەوە و یەکسەر لەگەڵ هێرۆدسییەکان ڕاوێژیان کرد دژی ئەو، بۆ ئەوەی لەناوی ببەن .و عیسا کشایەوە لەگەڵ قوتابییەکانی بۆ لای دەریا، و کۆمەڵێکی زۆر لە جەلیل دوای کەوتن، و لە یەهودیا و لە ئۆرشەلیم و لە ئەدۆم و لەوبەری ڕووباری ئوردون و ئەوانەی دەوروبەری سور و سەیدا، کۆمەڵێکی زۆر، بیستبوویان ئەوەندەی کە ئەو دەیکرد، هاتن بۆ لای ئەو .و بە قوتابییەکانی خۆی گوت بۆ ئەوەی بەلەمێکی بچووک ئامادە بێت بۆ ئەو لەبەر ئەو کۆمەڵە، بۆ ئەوەی پەستی نەکەن لەسەری، چونکە زۆری چاککردەوە، بۆ ئەوەی بکەونە سەری بۆ ئەوەی دەستی لێ بدەن ئەوانەی نەخۆشییان هەبوو، و ڕۆحە پیسەکان، کاتێک دەیانبینی، دەکەوتنە سەری و هاواریان دەکرد و دەیانگوت کە تۆ کوڕی خودایت .و زۆر سەرزەنشتی کردن، بۆ ئەوەی ئەو ئاشکرا نەکەن .و دەچێتە سەر چیاکە، و بانگی ئەوانە دەکات کە خۆی دەیویست، و ئەوان چوونە لای ئەو .و دوازدەی دروستکرد، بۆ ئەوەی لەگەڵ ئەودا بن و بۆ ئەوەی بیاننێرێت بۆ ڕاگەیاندن و هەبوونی دەسەڵات بۆ چاککردنەوەی نەخۆشییەکان و دەرکردنی ڕۆحە پیسەکان، و ناوی لەسەر شیمۆن دانا پەترۆس، و یاقوبی کوڕی زەبدی و یۆحەنای براکەی یاقوب، و ناوی لەسەر ئەوان دانا بوانەرگێس، کە واتە کوڕانی

هەورەتریشقە، و ئەندراوس و فیلیپۆس و بەرتۆلۆمای و مەتا و تۆما و یاقوبی کوڕی ئەلفای و تەدای و شیمۆنی کەنعانی و یەهودای ئیسخەریۆتی، کە ئەویش ئەوی ژمێرد .و ئەوان دێنە ناو ماڵێک، و دیسان خەڵکێک کۆدەبنەوە، بۆ ئەوەی نە بتوانن تەنانەت نانیش بخۆن .و ئەوانەی لە نزیکی ئەو بوون کاتێک بیستیانەوە، چوونە دەرەوە بۆ گرتنی ئەو، چونکە دەیانگوت کە سەرسام بووە .و ئەو مامۆستایانی تەوراتەی کە لە ئۆرشەلیمەوە هاتبوونە خوارەوە دەیانگوت :بەعلزەبوولی هەیە، و بە فەرمانڕەوای ڕۆحە پیسەکان ڕۆحە پیسەکان دەردەکات .و کاتێک بانگی ئەوانی کرد، لە نموونەکاندا پێی دەگوتن :چۆن دەتوانێت شەیتان شەیتان دەربکات؟ و ئەگەر پاشایەتییەک لەسەر خۆی دابەش بێت، ئەو پاشایەتییە ناتوانێت ڕابوەستێت؛ و ئەگەر ماڵێک لەسەر خۆی دابەش بێت، ئەو ماڵە ناتوانێت ڕابوەستێت .ئەگەر شەیتان لە دژی خۆی هەستایەوە و دابەشکراوە، ناتوانێت بوەستێتەوە، بەڵکو کۆتاییەکی هەیە .کەس ناتوانێت کەلوپەلەکانی پیاوێکی بەهێز تاڵان بکات بە هاتنە ناو ماڵەکەیەوە، مەگەر یەکەم جار ئەو پیاوە بەهێزە ببەستێتەوە، و پاشان ماڵەکەی تاڵان دەکات .بەڕاستی پێتان دەڵێم کە هەموو شتەکان لێخۆشبوون دەدرێت بە کوڕانی مرۆڤەکان، گوناهەکان و کفرەکان هەرچەندە کفر بکەن، بەڵام ئەوەی کفر بکات بە دژی ڕۆحی پیرۆز، لێخۆشبوونی نییە بۆ هەتاهەتایە، بەڵکو تاوانبارە بە حوکمی هەتاهەتایی، چونکە دەیانگوت ڕۆحێکی گڵاوی هەیە .کەواتە دایکی ئەو و براکانی ئەو دێن، و لە دەرەوە وەستاون و کەسێکیان بۆ لای ئەو ناردن بۆ بانگکردنی .و کۆمەڵێک لە دەوروبەری ئەو دانیشتبوون، بەڵام پێیان گوت :ئەوەتا دایکت و براکانت لە دەرەوە بەدوای تۆدا دەگەڕێن .و وەڵامی دایەوە و پێی گوتن :کێ دایکی منە یان براکانی من؟ و سەیری دەوروبەری کرد بە خولانەوە ئەوانەی لە دەوری ئەو دانیشتبوون، دەڵێت :ببینن دایکی من و براکانی من؛ چونکە هەرکەسێک ئیرادەی خودا بکات، ئەوە برای من و خوشکی من و دایکی منە.

4

و دیسان دەستی پێکرد بۆ فێرکردن لە تەنیشت دەریا، و کۆمەڵێکی زۆر کۆبوونەوە لای ئەو، بۆ ئەوەی ئەو چووە ناو بەلەمەکە و دانیشت لە دەریا، و هەموو کۆمەڵەکە لە تەنیشت دەریا لەسەر زەوی بوون .و فێری ئەوانی دەکرد بە نموونەی زۆر، و لە فێرکردنەکەیدا پێی دەفەرموون :گوێ بگرن .ببینە، ئەوەی دەچێنێت چووە دەرەوە بۆ چاندن .و ڕوویدا لە چاندندا کە هەندێک کەوتە سەر ڕێگا، و باڵندەکان هاتن و خواردیان، و هەندێکی دیکە کەوتە سەر بەردەڵان، کە لەوێ خاکی زۆری نەبوو، و دەستبەجێ هەڵهاتە دەرەوە لەبەر ئەوەی قوواڵایی خاکی نەبوو، بەڵام کاتێک خۆر هەڵهات سووتا، و لەبەر ئەوەی ڕەگی نەبوو وشک بووەوە، و هەندێکی دیکە کەوتە ناو دڕکەکان، و دڕکەکان گەشەیان کرد و خنکاندیان، و بەری نەدا، و هەندێکی دیکە کەوتە ناو خاکە باشەکە و بەری دایەوە کە هەڵهاتە دەرەوە و گەشەی کرد، و بەری هێنا لە سی و لە شەست و لە سەد .و پێی دەگوتن : ئەوەی گوێی هەیە بۆ بیستن، با ببیستێت .کاتێک بە تەنها بوو، ئەوانەی لە دەوری ئەو بوون لەگەڵ دوازدەیەکە پرسیاریان لێکرد دەربارەی نموونەکە .و پێی دەگوتن ئەوان :ئێوە دراوە بزانن نهێنیەکانی پاشایەتی خودا، بەڵام ئەوانەی دەرەوە لە نموونەکاندا هەموو شتەکان دەبێت، بۆ ئەوەی سەیر بکەن سەیر بکەن و نەبینن، و گوێ بگرن گوێ بگرن و تێ نەگەن، نەوەک بگەڕێنەوە و لێخۆشبووردرێن بۆ ئەوان گوناهەکان .و پێیان دەڵێت :ئێوە ئەم نموونەیە نازانن، و چۆن هەموو نموونەکان دەزانن؟ ئەوەی دەچێنێ، وشەکە دەچێنێ . ئەمانە بەڵام ئەوانەن کە لەتەنیشت ڕێگا وشەکە چێنراوە، و کاتێک دەیبیستن، یەکسەر شەیتان دێت و ئەو وشەیە هەڵدەگرێت کە لە دڵەکانیان چێنراوە .و ئەمانە هاوشێوە ئەوانەن کە لەسەر شوێنە بەردەڵخەکان دەچێنرێن، ئەوانەی کاتێک وشەکە دەبیستن، دەستبەجێ بە خۆشییەوە وەریدەگرن، و ڕەگیان لە خۆیاندا نییە، بەڵکو کاتییەکین، پاشان

کاتێک تەنگانە یان ڕاونان ڕووەدات لەبەر وشەکە، دەستبەجێ ساتمە دەخۆن .و ئەمانە ئەوانەن کە لە دڕکەکان چێنراون، ئەوانەی وشەکە دەبیستن، و خەمەکانی ئەم جیهانە و فریودانی سامان و ئارەزووەکانی دەربارەی شتە ماوەکان دێنە ژوورەوە وشەکە دەخنکێنن، و بێ بەرهەم دەبێت .ئەمانەش ئەوانەن کە لەسەر زەوییە باشەکە چێنران، ئەوانەی گوێ لە وشەکە دەگرن و وەریدەگرن، و بەرهەم دەهێنن، یەکێک سی و یەکێک شەست و یەکێک سەد .و پێی دەگوتن :ئایا چرا دێت بۆ ئەوەی لەژێر پێوانەیەک دابنرێت یان لەژێر نوێنێک؟ ئایا نەک بۆ ئەوەی لەسەر چرادانەکە دابنرێت؟ چونکە هیچ شتێکی شاراوە نییە کە ئاشکرا نەکرێتەوە، و هیچ شتێکی نهێنی نەبووە بەڵکو بۆ ئەوەی بێتە ئاشکرا .ئەگەر کەسێک گوێی هەیە بۆ بیستن، با گوێ بگرێت .و دەیفەرموو بە ئەوان :ببینن چی دەبیستن .بەو پێوانەیەی کە ئێوە دەپێون، دەپێورێت بۆ ئێوە، و زیاد دەکرێت بۆ ئێوە ئەوانەی گوێ دەگرن .ئەوەی کە هەیەتی، پێی دەدرێت، و ئەوەی کە نییەتی، تەنانەت ئەوەی هەیەتیش لێی دەسەنرێتەوە .و دەیفەرموو :بەم جۆرەیە پاشایەتی خودا، وەک کاتێک مرۆڤێک تۆو فرێبدات لەسەر زەوی، و بنوێت و هەستێت شەو و ڕۆژ، و تۆوەکە بڕووێت و درێژ ببێتەوە وەک ئەو خۆی نازانێت .خۆکارانە زەوی بەرهەم دەهێنێت، یەکەم گیا، پاشان گوڵەگەنم، پاشان دانەوێڵەی پڕ لە گوڵەگەنمەکە .کاتێک بەرهەمەکە پێگەیشتووە، یەکسەر داسەکە دەنێرێت، چونکە کاتی دروێنە هاتووە .و دەیفەرموو :چۆن پاشایەتی خودا بەراورد بکەین؟ یان لە کام نموونەیەکدا بیخەینە بەراوردکردن؟ وەک دەنکێکی خەردەل، کە کاتێک لەسەر زەوی دەچێنرێت، بچووکترینی هەموو تۆوەکانە کە لەسەر زەویدان، و کاتێک دەچێنرێت، بەرز دەبێتەوە و دەبێتە گەورەترینی هەموو سەوزەکان، و لقە گەورەکان دروست دەکات، بۆ ئەوەی باڵندەکانی ئاسمان بتوانن لەژێر سێبەرەکەیدا هێلانە بکەن .و بە نموونەی زۆری وەها قسەی بۆ ئەوان دەکرد، هەروەک توانایان هەبوو گوێ بگرن، بەڵام بەبێ نموونە قسەی بۆ ئەوان نەدەکرد، بەڵام بە تەنها بۆ

قوتابییەکانی خۆی هەموو شتی ڕوون دەکردەوە .و لەو ڕۆژەدا کە ئێوارە داهات، پێی فەرموون :با بڕۆینە ئەوبەر .و کۆمەڵەکەیان جێهێشت و ئەویان لەگەڵ خۆیان برد، هەروەک لە کەشتییەکە بوو، و کەشتیەکانی دیکەش لەگەڵی بوون .گەردەلوولێکی بایی گەورە هەڵیکرد، و شەپۆلەکان دەیانکوتایە ناو کەشتییەکە، بە جۆرێک کە ئێستا خەریکی پڕبوون بوو .ئەو لە دواوەی بەلەمەکە لەسەر بالیفێک نوستبوو، ئەوانیش هەڵیانستاندەوە و پێیان گوت :مامۆستا، گرنگت نییە کە ئێمە لەناودەچین؟ و خەبەربووەوە، سەرزەنشتی بای کرد و بە دەریاکە گوت :بێدەنگ بە، دەمت ببەستە .و بایەکە وەستا، و ئارامییەکی گەورە دروست بوو .و پێی گوتن :بۆچی ئێوە ئاوا ترسنۆکن؟ چۆن باوەڕتان نییە؟ و ترسان ترسێکی گەورە و بە یەکتریان دەگوت، کێ ئەوا ئەمە هەیە، کە تەنانەت با و دەریاش گوێڕایەڵی دەکەن؟

5

و هاتن بۆ ئەوبەری دەریاکە بۆ ناو خاکی گەرگەسییەکان .و کاتێک ئەو لە کەشتییەکە دەرچوو، یەکسەر پیاوێک لە گۆڕەکانەوە بە ڕۆحێکی گڵاو تێدا پێشوازی لێکرد، کە نیشتەجێبوونی لە گۆڕەکاندا هەبوو، و هیچ کەسێک نەیدەتوانی بە زنجیرەکان ئەو ببەستێتەوە، لەبەر ئەوەی ئەو زۆر جار بە کۆت و زنجیرەکان بەستراوەتەوە، و زنجیرەکان لەلایەن ئەوەوە پارچەپارچە کراون و کۆتەکان وردوخاش کراون، و هیچ کەسێک نەیدەتوانی ئەو ڕام بکات، و بە درێژایی هەموو شەو و ڕۆژ لە گۆڕەکاندا و لە چیاکاندا هاواری دەکرد و خۆی بە بەردەکان بڕی دەکرد .کاتێک عیسای لە دوورەوە بینی ڕایکرد و کڕنۆشی بۆ برد، و بە دەنگێکی بەرز هاواری کرد و دەڵێت :چی من و تۆ، عیسا، کوڕی خودای هەرەبەرز؟ سوێندت پێ دەدەم بە خودا، ئازارم مەدە .ئەوی پێ دەگوت، ئەی ڕۆحی

پیس، له ئەم مرۆڤە دەربچۆ .و پرسی لێی :ناوی تۆ چییە؟ و وەڵامی دایەوە و گوتی : لیژیۆن ناوی منە، چونکە ئێمە زۆرین .و زۆر لێی پاڕایەوە کە ئەوانی بۆ دەرەوەی خاکەکە نەنێرێت .لەوێ مێگەلێکی گەورەی بەرازان هەبوو کە لە نزیک شاخەکە دەلەوەڕان، و هەموو ئەو ڕۆحە پیسانە لێی پاڕانەوە و گوتیان :ئێمە بنێرە ناو بەرازەکان، بۆ ئەوەی بچینە ناویان .و عیسا یەکسەر ڕێگای پێیان دا و ڕۆحە گڵاوەکان دەرچوون و چوونە ناو بەرازەکان، و ڕمەکە هێرشی برد بەسەر لێژاییەکەدا بۆ ناو دەریا، بوون بە نزیکەی دوو هەزار، و خنکان لە دەریاکەدا .ئەو لەوەڕانەی خنزیرەکان ڕایانکرد و لە شارەکە و لە کێڵگەکاندا ڕایانگەیاند، و هاتنە دەرەوە بۆ ئەوەی ببینن چی ڕوویداوە .ئەوان هاتن بۆ لای عیسا، و ئەو کەسەیان بینی کە شەیتانی تێدابوو دانیشتبوو و جلی لەبەر کردبوو و عەقڵی تەندروست بوو، ئەوەی لیژیۆنی هەبوو، و ترسان .ئەوانەی بینییان، ئەوەی بۆ پیاوە شەیتان گیراوەکە ڕوویدا و ئەوەی سەبارەت بە بەرازەکان بوو، بۆ ئەوانیان گێڕایەوە .و دەستیان کرد بە داواکردن لێی کە بڕوات لە سنووورەکانیان .کاتێک سواری کەشتییەکە دەبوو، پیاوە دێوگیراوەکە داوای لێکرد کە لەگەڵی بێت .و ڕێگای پێنەدا، بەڵام پێی گوت : بڕۆ بۆ ماڵەکەت بۆ لای خەڵکەکانت و پێیان ڕابگەیەنە هەرچی یەزدان بۆت کردووە و بەزەیی پێت هاتووەتەوە .ئەویش ڕۆیشت و دەستی کرد بە ڕاگەیاندن لە دەکاپۆلیس هەرچی عیسا بۆی کردبوو، و هەموو سەرسام بوون .کاتێک ئیسۆ بە کەشتی دیسانەوە پەڕییەوە بۆ ئەوبەر، کۆمەڵێکی زۆر خەڵک لە دەوری کۆبوونەوە، و ئەو لەلای دەریا بوو .و یەکێک لە سەرۆکەکانی کەنیشت دێت، ناوی یائیرۆسە، و کە ئەوی بینی دەکەوێتە پێی ئەو و زۆر لێی دەپاڕێتەوە، دەڵێت کە کچە بچووکەکەم لە دۆخێکی زۆر خراپدایە، بۆ ئەوەی بێیت و دەستەکانت لەسەری دابنێیت، تاکو ڕزگار بێت و بژیت .و لەگەڵی ڕۆیشت، و کۆمەڵێکی زۆر دوای دەکەوت، و پەستیان دەکرد .و ژنێک کە بوو لە لێچوونی خوێن دوازدە ساڵ، و زۆر شتی کێشابوو لەلایەن زۆر پزیشکانەوە و هەموو ئەوەی لە خۆی بوو

خەرجی کردبوو، و هیچ سوودی نەبینیبوو، بەڵکو زیاتر بۆ خراپتر هاتبوو، کاتێک بیستی دەربارەی عیسا، هات لەناو خەڵکەکە لە دواوە دەستی لە جلەکەی ئەو دا، چونکە دەیگوت لەناو خۆیدا کە ئەگەر دەست بدەم تەنانەت لە جلەکانی ئەو، ڕزگار دەبم .و یەکسەر سەرچاوەی خوێنی ئەو وشک بووەوە، و بە جەستەی خۆیدا زانی کە لەو نەخۆشییە چاک بووەتەوە .و یەکسەر عیسا لە خۆیدا زانیبوو کە هێز لە ئەو دەرچووە، گەڕایەوە لەناو کۆمەڵەکەدا و گوتی :کێ دەستی لە جلوبەرگەکانم داوە؟ قوتابییەکانی پێیان دەگوت :ئەم کۆمەڵە دەبینیت کە لێت دەنووسێت، بەڵام دەڵێیت کێ دەستی لێم دا؟ و دەیگەڕایەوە بۆ ئەوەی ببینێت ئەو کەسەی ئەمەی کردبوو .ئەو ژنە بەڵام کە دەترسا و دەلەرزی، دەیزانی چی بەسەریدا هاتووە، هات و کەوتە پێشی و هەموو ڕاستییەکەی پێ گوت .ئەو بەڵام پێی وت، کچم، باوەڕەکەت ڕزگاری کردووویت، بڕۆ بە ئاشتی، و تەندروست بیت لە نەخۆشییەکەت .هێشتا ئەو قسەی دەکرد، لە ماڵی فەرمانڕەوای کۆمەڵەوە هاتن و گوتیان : کچەکەت مرد، بۆچی هێشتا مامۆستا ئازار دەدەیت؟ عیسا دەستبەجێ گوێی لە قسەکە بوو کە دەگوترا و بە سەرۆکی کەنیشت دەڵێت :مەترسە، تەنها باوەڕ بکە .و ڕێگەی نەدا بە کەسێک کە لەگەڵی بێت، تەنها پەترۆس و یاقوب و یوحەنای برای یاقوب .و دێت بۆ ناو ماڵی سەرۆکی کەنیشت، و دەبینێت ژاوەژاو، و گریانەکان و هاوارکردنەکان زۆر، و کاتێک چووە ژوورەوە پێیان دەڵێت :بۆچی ژاوەژاو دەکەن و دەگرییێن؟ منداڵەکە نەمردووە، بەڵکو دەنوێت .گاڵتەیان پێی دەکرد بەڵام دوای دەرکردنی هەموو کەس، باوکی منداڵەکە و دایکی و ئەوانەی لەگەڵی بوون برد، و چووە ژوورەوە بۆ ئەو شوێنەی کە منداڵەکە لەوێ ڕاکشابوو، و دەستی منداڵەکەی گرت و پێی گوت :تالیسا، کومی، کە واتای وەرگێڕاوەکەی ئەمەیە، ئەی کچە، پێت دەڵێم، هەستە .و یەکسەر کچەکە هەستایە سەرپێ و دەڕۆیشت، چونکە دوازدە ساڵ بوو .و سەرسام بوون بە سەرسامییەکی گەورە .و زۆر فەرمانی پێکردن کە هیچ کەس ئەمە نەزانێ، و گوتی خواردنی بدەنە ئەم.

6

و لەوێوە چووە دەرەوە و هاتە ناو نیشتمانی خۆی، و قوتابییەکانی شوێنی دەکەون .و
کاتێک شەممە ڕوویدا، دەستی کرد لە کۆبوونەوەکە فێرکردن، و زۆر کەس گوێیان گرت و
سەرسام بوون و دەیانگوت :لە کوێوە ئەمانە بۆ ئەم؟ و کێیە ئەو دانایی کە دراوەتە ئەو، و
هێزەکانی وا لە ڕێگەی دەستەکانی ئەو دروست دەبن؟ ئایا ئەم نییە دارتاش، کوڕی مریەم،
و براکەی یاقوب و یوسی و یەهودا و شیمۆن؟ ئایا خوشکەکانی ئەو لێرە لای ئێمە نین؟ و
لە ئەو کۆسپیان دەخوارد عیسا پێی دەگوتن کە هیچ پێغەمبەرێک بێ ڕێز نییە، مەگەر لە
نیشتیمانەکەی خۆی و لە نێو خزمەکانی و لە ماڵەکەی خۆیدا .و نەیتوانی لەوێ هیچ
کارێکی پڕهێز بکات، تەنها چەند نەخۆشێکی کەم کە دەستی لەسەر دانان و
چاککردنییەوە .و سەرسام بوو لەبەر بێباوەڕیی ئەوان .و بە دەوری گوندەکاندا دەگەڕا و
فێریان دەکرد و دوازدەکەی بانگکرد، و دەستی کرد بە ناردنیان دوو دوو، و دەسەڵاتی
لەسەر ڕۆحە پیسەکانی پێدان، و فەرمانی پێکردن کە هیچ شتێک هەڵنەگرن بۆ ڕێگا جگە
لە گۆچان تەنها، نە تووڕە، نە نان، نە مسی ناو کەمەربەند، بەڵام پێڵاو پێوە بەستراو، و
دوو کراس لەبەر نەکەن .و پێی دەفەرموون :لە هەر شوێنێک ئەگەر بچنە ناو خانووێکەوە،
لەوێ بمێننەوە هەتا لەوێ دەرچن، و هەرچەندە ئەگەر وەرتان نەگرن و گوێتان لێ نەگرن،
کاتێک لەوێ دەرچن تۆزی ژێر پێیەکانتان بتەکێنن بۆ شایەتی بۆیان، ڕاستی پێتان دەڵێم،
لە ڕۆژی دادوەری بۆ سەدۆم یان عەمۆرا بەرگەپێدانتر دەبێت لەو شارە .وە چوونە دەرەوە
ڕاگەیاندیان بۆ ئەوەی توبە بکەن، وە ڕۆحی پیسی زۆریان دەرکرد، وە زۆر نەخۆشیان بە
ڕۆن چەور کرد و چاکیان کردنەوە .پاشا هێرۆدس بیستی، چونکە ناوی ئەو ڕوون ببووەوە،
و دەیگوت کە یۆحەنای لەئاوهەڵکێش لە مردووان هەستاوەتەوە، و لەبەر ئەمە ئەم هێزانە
لە ئەودا کاردەکەن .هەندێکی تر دەیانگوت کە ئەلیاسە، هەندێکی تریش دەیانگوت کە

پێغەمبەرێکە وەک یەکێک لە پێغەمبەران .بەڵام هێرۆدس کە بیستی، وتی :ئەوەی من سەرم بڕی، یەحیا، ئەمە ئەوە، خۆی لە مردووان هەستاوەتەوە .هێرۆدس خۆی ناردی و یەحیای گرت و لە زیندان بەستییەوە لەبەر هێرۆدیاس، ژنی فیلیپۆسی برای، چونکە هاوسەرگیریی لەگەڵ کردبوو .یەحیا بە هێرۆدەسی دەگوت کە دروست نییە بۆ تۆ ژنی براکەت هەبێت .هێرۆدیاس کینەیەکی لە دژی ئەو هەبوو و ویستی ئەو بکوژێت، و نەیتوانی؛ چونکە هێرۆدس لە یەحیا دەترسا، دەیزانی ئەو پیاوێکی ڕاستودروست و پیرۆزە، و پاراستی ئەو، و کاتێک گوێی لێ دەگرت زۆر شتی دەکرد و بە خۆشییەوە گوێی لێ دەگرت .و کاتێک ڕۆژێکی گونجاو ڕوویدا، کە هێرۆدس لە ڕۆژی لەدایکبوونی خۆیدا نانی ئێوارانی بۆ گەورەکانی خۆی و فەرماندەکانی هەزار و یەکەمەکانی جەلیل دروستکرد، و کاتێک کچی ئەوی هێرۆدیاس هاتە ژوورەوە و سەمای کرد و دڵی هێرۆدس و ئەوانەی لەگەڵیدا لەسەر خوان دانیشتبوون خۆشکرد، پاشا بە کچەکە گوت :داوای لە من بکە ئەوەی کە دەتەوێت، و دەیدەمە تۆ .و سوێندی بۆ خوارد کە ئەوەی لە من بپرسیت، دەیدەمە تۆ، تەنانەت هەتا نیوەی پاشایەتیەکەم .ئەو کچە دەرچوو و بە دایکی خۆی گوت : چی داوا بکەم؟ ئەو گوتی :سەری یەحیای لەئاوهەڵکێش .و کاتێک یەکسەر بە پەلەوە چووە ژوورەوە بۆ لای پاشا، داوای کرد و گوتی :دەمەوێت ئێستا لەسەر تەشتێک سەری یەحیای لەئاوهەڵکێش بدەیتە من .و پاشا زۆر خەمبار بوو، لەبەر سوێندەکان و میوانەکانی نەیویست ئەوە ڕەتبکاتەوە .و یەکسەر پاشا جەڵلادێکی نارد و فەرمانی دا کە سەری ئەو بهێنرێت .ئەو بەڵام ڕۆیشت و لە زیندان سەری بڕی، سەرەکەی لەسەر قاپێک هێنا و دایە کچەکە، کچەکەش دایە دایکی .کاتێک قوتابییەکانی ئەو بیستیان، هاتن و تەرمەکەی ئەویان هەڵگرت و لە گۆڕێکدا دایاننا .و نێردراوان بۆ لای عیسا کۆبوونەوە، و هەموو ئەوەی کردیان و هەموو ئەوەی فێریان کرد، پێیان ڕاگەیاند .و پێی گوتن :وەرن ئێوە خۆتان بە تەنها بۆ شوێنێکی چۆڵ، و کەمێک بحەسێننەوە، چونکە ئەوانەی دەهاتن و

ئەوانەی دەڕۆیشتن زۆر بوون، و تەنانەت کاتیان نەبوو بۆ خواردن .و بە کەشتی بە تەنها چوونە شوێنێکی چۆڵ .و ئەوانیان بینی کە دەڕۆیشتن، و زۆر کەس ئەوانیان ناسی، و پیادە لە هەموو شارەکانەوە پێکەوە ڕایانکرد بۆ ئەوێ و پێش ئەوان ڕۆیشتن و کۆبوونەوە لای ئەو .عیسا چووە دەرەوە و کۆمەڵێکی زۆری بینی، بەزەییەکی زۆری بۆیان هاتەوە، چونکە وەک مەڕی بێ شوان بوون، ئیتر دەستی کرد بە فێرکردنیان زۆر شت .و پێشتر کاتژمێرێکی زۆر ڕابردوو بوو، قوتابییەکانی ئەو هاتنە لای ئەو و دەڵێن کە ئەم شوێنە چۆڵە و پێشتر کاتژمێرێکی زۆرە، ئەوان بەڕێبکە، بۆ ئەوەی بڕۆن بۆ کێڵگەکان و گوندەکانی دەوروبەر و نانیان بۆ خۆیان بکڕن، چونکە شتێکیان نییە بۆ بیخۆن .بەڵام ئەو وەڵامی دایەوە و پێی گوتن :ئێوە خۆتان خواردنیان بدەنە ئەوان .و پێی دەڵێن :ئایا بڕۆین و نانی دووسەد دیناری بکڕین و بیاندەینێ بۆ خواردن؟ بەڵام ئەو پێیان دەڵێت :چەند نانتان هەیە؟ بڕۆن و ببینن .و کاتێک زانیان، دەڵێن :پێنج و دوو ماسی .و فەرمانی پێدان کە هەموویان بە کۆمەڵەکان لەسەر گیا سەوزەکە پاڵبدەنەوە .و دانیشتن بە کۆمەڵەکان، کۆمەڵەکان لەسەر سەد و لەسەر پەنجا .و هەڵگرتبووی ئەو پێنج نانە و ئەو دوو ماسییە، هەڵسەیری بۆ ئاسمان کرد و بەرەکەتی دا، و نانەکانی شکاند و دایە قوتابییەکان بۆ ئەوەی لەبەردەمیان دایانبنێن، و ئەو دوو ماسییەشی بەسەر هەمووان دابەش کرد .و هەموویان خواردیان و تێر بوون، و دوازدە سەبەتەی پڕیان بەرزکردەوە لە پارچەکان و لە ماسییەکان .ئەوانەی نانەکانیان خواردبوو پێنج هەزار پیاو بوون .و یەکسەر قوتابییەکانی ناچارکرد سواربن بۆ ناو کەشتییەکە و پێشبکەون بۆ ئەوبەر بۆ لای بێتسەیدا، هەتا ئەو خۆی خەڵکەکە بەڕێبکات، و ماڵئاوایی لەوان کرد و چووە بۆ شاخەکە بۆ نوێژکردن .و کاتێک ئێوارە بوو، کەشتییەکە لە ناوەڕاستی دەریا بوو، و ئەو بە تەنها لەسەر زەوی بوو .و بینینی ئەوان کە تووشی ئازار بوون لە ڕاوکردن، چونکە با دژیان بوو، و لە دەوروبەری پاسەوانی چوارەمی شەودا هات بەرەویان و ڕۆیشت لەسەر دەریا، و ویستی تێپەڕێت

لەلایان .ئەوانیش کە ئەویان بینی کە لەسەر دەریاکە دەڕوات، پێیان وابوو خەیاڵێک بێت، و هاواریان کرد؛ چونکە هەموویان ئەویان بینی و پەشێو بوون .و یەکسەر قسەی کرد لەگەڵیان و پێیان دەڵێت :ورەتان هەبێت، منم، مەترسن .و چووە سەرەوە بۆ ناو کەشتییەکە بۆ لای ئەوان، و بایەکە وەستا، و زۆر لە ڕادەبەدەر لە ناو خۆیاندا سەرسام بوون و سەریان سوڕما .چونکە تێیان نەگەیشت لەسەر نانەکان، بەڵکو دڵیان ڕەق ببووەوە . و پاش پەڕینەوە، ڕۆیشتن بۆ سەر زەوی گەنێسارێت و لەنگەریان گرت .و کاتێک ئەوان لە کەشتییەکە هاتنە دەرەوە، یەکسەر ناسییانەوە و ڕایانکرد بە دەوری هەموو ئەو ناوچە دەوروبەرەدا و دەستیان کرد بە هەڵگرتنی ئەوانەی خراپیان هەبوو لەسەر نوێنەکان بۆ شوێنێک کە دەیانبیست کە ئەو لەوێیە، و لە هەر شوێنێک کە دەچووە ناو گوندەکان یان شارەکان یان کێڵگەکان، لە بازاڕەکاندا دایاننان ئەوانەی نەخۆش بوون و لێیان دەپاڕایەوە کە تەنانەت دەست لە قاچی جلەکەی بدەن، و هەرچەندە دەستیان لێ دەدا ڕزگاریان دەکران.

7

و کۆدەبوونەوە لای ئەو فەریسییەکان و هەندێک لە مامۆستایانی تەورات کە هاتوون لە ئۆرشەلیمەوە، و بینییان هەندێک لە قوتابییەکانی ئەو بە دەستی گشتی، ئەمە واتە نەشۆراو، نان دەخۆن، سەرزەنشتیان کردن، چونکە فەریسییەکان و هەموو جولەکەکان، ئەگەر بە مشت دەستەکانیان نەشۆن، ناخۆن، گرتنی نەریتی پیرەکان، و لە بازاڕەوە، ئەگەر خۆیان نەشۆن، ناخۆن، و شتی تری زۆر هەیە کە وەریانگرتووە بۆ گرتن، شۆردنی جامەکان و گۆزەکان و دەفرە برۆنزییەکان و نوێنەکان، پاشان پرسییان لێی فەریسییەکان و مامۆستایانی تەورات، بۆچی قوتابییەکانی تۆ ناڕۆن بەپێی نەریتی پیرەکان، بەڵکو بە

دەستی نەشۆراو نانەکە دەخۆن؟ ئەو بەڵام وەڵامی دایەوە و پێی گوتن کە باش ئەشەعیا پێشبینی کرد دەربارەی ئێوە دووڕووان، وەک نووسراوە :ئەم گەلە بە لێوەکانیان منیان ڕێز دەگرن، بەڵام دڵیان دوورە لە من، بە بێ سوود منیان دەپەرستن، فێر دەدەن فێرکردنەکان فەرمانەکانی مرۆڤان .چونکە فەرمانی خودا بەجێدەهێڵن و دەست بە نەریتی مرۆڤان دەگرن، شوشتنەوەی کوپەکان و جامەکان، و شتی هاوشێوەی ئاوای زۆر دەکەن .و پێیان دەگوت :باش فرمانەکەی خودا لادەنێن بۆ ئەوەی نەریتەکانی خۆتان بپارێزن .موسا چونکە گوتی :ڕێز لە باوکت و دایکت بگرە، و ئەوەی خراپە بڵێت لە باوک یان دایک، با بە مردن بمرێت .بەڵام ئێوە دەڵێن :ئەگەر مرۆڤێک بڵێت بە باوک یان دایک، قوربان، کە پێشکەشکراوە، ئەوەی ئەگەر لە من سوودت لێ ببینیت، و چیتر ڕێگا نادەن بە ئەو هیچ شتێک بکات بۆ باوکی یان دایکی، بێبایەخ دەکەن وشەی خودا بە نەریتی ئێوە کە دەستتان پێداوە، و زۆر شتی هاوشێوەی وا دەکەن .و کاتێک هەموو ئەو کۆمەڵەی بانگهێشت کرد، پێی دەگوتن :هەمووتان گوێ لە من بگرن و تێبگەن .هیچ شتێک لە دەرەوەی مرۆڤەوە کە دەچێتە ناوی، ناتوانێت گڵاوی بکات، بەڵام ئەوەی لە مرۆڤەوە دەردەچێت، ئەوەیە کە مرۆڤ گڵاو دەکات .و کاتێک لە خەڵکەکەوە چووە ژوورەوە بۆ ماڵ، قوتابییەکانی پرسیاریان لێکرد دەربارەی نموونەکە .و پێیان دەڵێت :ئاواش ئێوە بێ تێگەیشتنن؟ ئایا هێشتا تێناگەن کە هەموو ئەوەی لە دەرەوە دەچێتە ناو مرۆڤەکە ناتوانێت پیسی بکات؟ چونکە ناچێتە ناو دڵی ئەو، بەڵکو دەچێتە ناو سکی، و دەچێتە دەرەوە بۆ ئاوەدەست، کە هەموو خواردنەکان پاک دەکاتەوە .ئەو دەیگوت کە ئەوەی لە مرۆڤەوە دەردەچێت، ئەوە مرۆڤ گڵاو دەکات .لە ناوەوە، چونکە لە دڵی مرۆڤەکان بیرکردنەوە خراپەکان دەچنە دەرەوە :داوێنپیسی، بەدڕەوشتی سێکسی، کوشتن، دزی، چاوچنۆکی، خراپەکاری، فێڵ، بەدڕەوشتی، چاوی خراپ، کفر، لووتبەرزی، گێلایەتی . هەموو ئەم شتە خراپانە لە ناوەوە دەچنە دەرەوە و گڵاو دەکەن مرۆڤەکە .و لەوێوە

هەستایەوە و ڕۆیشت بۆ سنووورەکانی سور و سەیدا و کاتێک چووە ژوورەوە بۆ ماڵێک، نەیدەویست کەس بزانێت، بەڵام نەیتوانی خۆی بشارێتەوە .چونکە ژنێک بیستبووی دەربارەی ئەو، کە کچە بچووکەکەی ڕۆحێکی پیسی هەبوو، هات و کەوتە سەر پێیەکانی ئەو .بەڵام ئەو ژنە یۆنانی بوو، سوریافینیقی بە ڕەگەز، و داوای لێدەکرد کە ڕۆحە پیسەکە دەربکات لە کچەکەیەوە .بەڵام عیسا پێی گوت، بهێڵە یەکەم جار منداڵان تێر بن، چونکە باش نییە نانی منداڵان وەربگیرێت و بدرێتە سەگە بچووکەکان .ئەو ژنە وەڵامی دایەوە و پێی دەڵێت :بەڵێ، گەورەم، و سەگە بچووکەکان لە ژێر مێزەکە دەخۆن لە پاروویەتی منداڵەکان .و پێیگوت :لەبەر ئەم قسەیە بڕۆ، ئەو ڕۆحە پیسە لە کچەکەت هاتووەتە دەرەوە .و کاتێک چووەوە بۆ ماڵی خۆی، منداڵەکەی دۆزییەوە کە خستراوە لەسەر نوێنەکە و ڕۆحە پیسەکە دەرچووبوو جا دیسان لە سنووورەکانی سور و سەیدا هاتە دەرەوە و هاتە دەریای جەلیل بە ناوەڕاستی سنووورەکانی دەکاپۆلیسدا .و کەڕێکی قسەناشارینیان بۆ هێنا و داوایان لێکرد کە دەستی لەسەر دابنێت .و بردنی ئەو لە کۆمەڵەکە بە تەنها، پەنجەکانی خۆی خستە ناو گوێچکەکانی ئەو، و تفی کرد دەستی لە زمانی ئەو دا، و سەیری ئاسمانی کرد ئاهێکی کێشا و پێی گوت :ئەففەسا، کە واتەی بکرێتەوە یە .و یەکسەر گوێیەکانی کرانەوە و گرێی زمانی کرایەوە، و بە ڕاستی دەیدوا .و فەرمانی پێکردن کە بە کەسیان نەڵێن، بەڵام هەرچەندە خۆی زیاتر فەرمانی پێدەکردن، ئەوان لەوەش زیاتر ڕایگەیاند .و زۆر لە ڕادەبەدەر سەرسام بوون و دەیانگوت :هەموو شتێکی بە باشی کردووە، کەڕەکان دەکات ببیستن و لاڵەکان قسە بکەن.

8

لەو ڕۆژانەدا دیسان کۆمەڵێکی زۆر هەبوون و هیچیان نەبوو بیخۆن، عیسا قوتابییەکانی

بانگکرد و پێی فەرموون :بەزەییم پێیان دێتەوە لەسەر کۆمەڵەکە، چونکە ئێستا سێ ڕۆژە لەگەڵم دەمێننەوە و هیچیان نییە بیخۆن، و ئەگەر بەبێ خواردن بەڕێیان بکەمەوە بۆ ماڵەکانیان، لاواز دەبنەوە لە ڕێگاکەدا، چونکە هەندێکیان لە دوورەوە هاتوون .

قوتابییەکانی وەڵامیان دایەوە :لە کوێوە دەتوانێت کەسێک لەم چۆڵەوانییەدا ئەمانە بە نان تێر بکات؟ و پرسی لەوان :چەند نانتان هەیە؟ ئەوانیش گوتیان :حەوت .ئەویش فەرمانی بە کۆمەڵەکە دا کە لەسەر زەوی دابنیشن، و حەوت نانەکەی برد و سوپاسی کرد و شکاندنی و دایە قوتابییەکانی بۆ ئەوەی لەبەردەمیان دابنێن، ئەوانیش لەبەردەمی کۆمەڵەکە دایاننا .و ئەوان چەند ماسی بچووکیان هەبوو، و ئەوانیشی بەرەکەتدار کرد و فەرمووی ئەوانیش لەبەردەمیان دابنرێن .خواردیان و تێر بوون، و حەوت سەبەتە لە پاشماوەی پارچەکان هەڵیانگرت .ئەوان وەک چوار هەزار کەس بوون، و ئەویش بەڕێی کردن .و یەکسەر سواری کەشتییەکە بوو لەگەڵ قوتابییەکانی و هات بۆ ناوچەکانی دەلمەنوسا .فەریسییەکان هاتنە دەرەوە و دەستیان کرد بە گفتوگۆکردن لەگەڵی، داوای نیشانەیەکیان لێکرد لە ئاسمانەوە، بۆ تاقیکردنەوەی .و ئاناڵەیەکی قوونڵی کرد لە ڕۆحی خۆیدا، دەڵێت :بۆچی ئەم نەوەیە داوای نیشانە دەکات؟ ڕاستی پێتان دەڵێم، ئەگەر نیشانەیەک بە ئەم نەوەیە بدرێت .و ئەوانی بەجێهێشت و سواری کەشتییەکە بوو و دیسانەوە ڕۆیشت .و بیریان کردەوە نان ببەن، و تەنها یەک نانیان لەگەڵ خۆیان لە کەشتییەکە هەبوو .و فەرمانی پێدەکردن و پێی دەگوتن :ببینن، ئاگادارین لە هەویرترشی فەریسییەکان و هەویرترشی هێرۆدس .و لەگەڵ یەکتریدا بیریان دەکردەوە و دەیانگوت : نانمان نییە .و عیسا زانیبووی، پێیان دەڵێت :بۆچی هزر دەکەن کە نانتان نییە؟ ئایا هێشتا تێناگەن و تێناگەن؟ ئایا هێشتا دڵی ڕەقکراوتان هەیە؟ چاوتان هەیە نابینن، و گوێتان هەیە ناگرن؟ ئایا یادتان نییە؟ کاتێک پێنج نانەکەم شکاند بۆ پێنج هەزارەکان، چەند سەبەتە پڕ لە پارچەکان هەڵتانگرت؟ ئەوان پێی دەڵێن :دوازدە .کاتێک حەوت بۆ چوار

هەزار، چەند سەبەتە پڕی پارچەکان هەڵتانگرت؟ ئەوانیش گوتیان :حەوت .و دەیگوت بۆیان، هێشتا تێناگەن؟ و دێتە ناو بێتسەیدا .و کوێرێکیان بۆی هێنا و لێیان پارایەوە کە دەستی لێ بدات .و دەستی کوێرەکەی گرت و بردییە دەرەوەی گوندەکە، و تفی کردە چاوەکانی، دەستەکانی لەسەر دانا و لێی پرسی ئایا شتێک دەبینێت .و سەیری سەرەوەی کرد و گوتی، من خەڵکان دەبینم وەک دارەکان کە دەڕۆن .پاشان دیسان دەستەکانی دانایە سەر چاوەکانی ئەو و وای لێکرد سەیر بکات، و چاکبووییەوە و بە ڕوونی هەمووی بینی .و ئەویی نارد بۆ ماڵەکەی و پێی گوت :نە بچۆ ناو گوندەکە و نە بە کەسێک لە گوندەکە بڵێیت .عیسا و قوتابییەکانی چوونە دەرەوە بۆ گوندەکانی قەیسەریای فیلیپۆس، و لە ڕێگادا پرسیاری لە قوتابییەکانی دەکرد و پێی دەگوتن :خەڵکی دەڵێن من کێم؟ ئەوان وەڵامیان دایەوە :یەحیای لەئاوهەڵکێش، هەندێکی تر ئەلیاس، هەندێکی تریش یەکێک لە پێغەمبەران .و خۆی پێیان دەڵێت :بەڵام ئێوە دەڵێن من کێم؟ وەڵامی دایەوە پەترۆس و پێی گوت :تۆ مەسیحی .و سەرزەنشتی کردن بۆ ئەوەی بە هیچ کەسێک نەڵێن دەربارەی ئەو .و دەستی کرد بە فێرکردنیان کە پێویستە کوڕی مرۆڤ زۆر شت بچێژێت، و ڕەتبکرێتەوە لەلایەن پیرانەوە و سەرۆک کاهینەکانەوە و مامۆستایانی تەوراتەوە، و بکوژرێت، و دوای سێ ڕۆژ هەستێتەوە، و بە ئازایی قسەکەی دەکرد .و پەترۆس ئەوی لەگەڵ خۆی برد، دەستی کرد بە سەرزەنشتکردنی .ئەو بەڵام هاتەوە و بینی قوتابییەکانی، سەرزەنشتی پەترۆسی کرد و گوتی :بڕۆ دوای من، ئەی شەیتان، چونکە تۆ بیر لە شتەکانی خودا ناکەیتەوە، بەڵکو لە شتەکانی مرۆڤان .کاتێک ئاپۆرەی لەگەڵ قوتابییەکانی بانگکرد، پێیوتن :هەرکەسێک دەیەوێت دوای من بکەوێت، با نکۆڵی لە خۆی بکات و خاچەکەی خۆی هەڵبگرێت و شوێنم بکەوێت .ئەوەی کە بیەوێت گیانی خۆی ڕزگار بکات، لەدەستی دەدات، بەڵام ئەوەی گیانی خۆی لەدەست بدات لەبەر من و مژدەیە، ئەمە ڕزگاری دەکات . چ سوودێک بۆ مرۆڤ دەبێت ئەگەر هەموو جیهان بەدەستبهێنێت، بەڵام گیانی خۆی

لەدەستبدات؟ یان چی دەدات مرۆڤ لە بەدیلی گیانی خۆی؟ چونکە ئەوەی شەرمەزار دەبێت لە من و لە وشەکانی من لەم نەوەی داوێنپیس و گوناهبارەدا، کوڕی مرۆڤیش شەرمەزار دەبێت لەو، کاتێک دێت لە شکۆمەندی باوکی لەگەڵ نێردراوە پیرۆزەکان.

9

و پێیان دەگوت :ڕاستی پێتان دەڵێم کە هەندێک لەوانەی لێرە وەستاون، تامی مردن ناکەن هەتا پاشایەتی خودا ببینن کە بە هێزەوە هاتووە .و دوای شەش ڕۆژ عیسا پەترۆس و یاقوب و یۆحەنای لەگەڵ برد و ئەوانی بردە سەر شاخێکی بەرز بە تەنها تەنیا، و گۆڕدرا لەبەردەمیاندا، و جلەکانی بوونە درەوشاوە، سپی زۆر وەک بەفر، وەک ئەوەی جلشۆرێک لەسەر زەوی ناتوانێ ئاوا سپی بکاتەوە .و ئەلیاس لەگەڵ موسا بۆیان دەرکەوت، و قسەیان لەگەڵ عیسا دەکرد .و پەترۆس وەڵامی دایەوە و بە عیسای گوت :ڕەبی، باشە کە ئێمە لێرە بین، با سێ چادر دروست بکەین، یەکێک بۆ تۆ و یەکێک بۆ موسا و یەکێک بۆ ئەلیاس .نەی دەزانی چی بڵێت، چونکە زۆر ترساو بوون .و ڕوویدا کە هەورێک سێبەریانی کردن، و دەنگێک لە هەورەکەوە هات و گوتی :ئەمە کوڕی خۆشەویستی منە، گوێی لێ بگرن .و لەناکاو کە سەیریان کرد لە دەوروبەر، ئیتر کەسیان نەبینی، بەڵام تەنها عیسا لەگەڵ خۆیان .لە کاتی دابەزینیان لە چیاکە، فەرمانی پێکردن کە بە کەس نەڵێن ئەوەی بینییان، مەگەر کاتێک کوڕی مرۆڤ لە مردووان هەستێتەوە .و ئەو وشەیەیان گرت، لەگەڵ خۆیاندا گفتوگۆ دەکردن کە چی یە هەستانەوە لە مردووان .و پرسیاریان لێدەکرد و دەیانگوت :بۆچی مامۆستایانی تەورات دەڵێن کە پێویستە ئەلیاس سەرەتا بێت؟ ئەو بەڵام وەڵامی دایەوە و پێی گوتن :ئەلیاس بەڕاستی یەکەم جار دێت و هەموو شتێک دەگەڕێنێتەوە، بەڵام چۆن نووسراوە لەسەر کوڕی مرۆڤ کە دەبێت ئازاری زۆر بچێژێت و

سووک بکرێتەوە؟ بەڵام پێتان دەڵێم کە ئەلیاس هاتووە، و ئەوەیان پێکرد کە ویستیان، وەک لەسەر ئەو نووسراوە .و کاتێک هات بۆ لای قوتابییەکان، کۆمەڵێکی زۆری خەڵکی بینی لە دەوروبەری ئەوان، و مامۆستایانی تەوراتیش کە مشتومڕیان لەگەڵ دەکرد .و یەکسەر هەموو ئەو کۆمەڵە کە ئەویان بینی سەرسام بوون، و ڕایانکرد بۆ لای و سڵاویان لێکرد .و لە مامۆستایانی تەورات پرسی :چی لەگەڵ یەکتاندا باس دەکەن؟ و یەکێک لە کۆمەڵەکە وەڵامی دایەوە و گوتی :مامۆستا، کوڕەکەی خۆمم هێناوە بۆ لات، کە ڕۆحێکی لاڵی هەیە .و لە هەر شوێنێک بیگرێت، دەیخاتە خوارەوە، و کەف دەکات و ددانەکانی جیڕ دەداتەوە و وشک دەبێتەوە، و بە قوتابییەکانی تۆم گوت کە دەریبکەن، بەڵام نەیانتوانی . ئەو بەڵام وەڵامی دایەوە و پێی گوت :ئەی نەوەی بێباوەڕ، هەتا کەی لەلاتان دەبم؟ هەتا کەی بەرگەی ئێوە دەگرم؟ ئەو بۆ لای من بهێنن .و ئەویان هێنا بۆ لای ئەو .و بینینی ئەو، یەکسەر ڕۆحەکە شەقی کرد، و کەوتە سەر زەوی و گەڕایەوە لەگەڵ کەفکردن .و پرسیاری لە باوکی کرد :چەند کاتە ئەمە بۆی ڕوویداوە؟ ئەو گوتی :لە منداڵییەوە .زۆرجار ئەوی فڕێداوەتە ناو ئاگر و ناو ئاو، بۆ ئەوەی لەناوی ببات، بەڵام ئەگەر شتێک دەتوانیت، بەزەییت پێمانەوە و یارمەتیمان بدە .بەڵام عیسا پێی فەرموو :ئەگەر دەتوانیت باوەڕ بکەیت، هەموو شتێک بۆ ئەو کەسەی باوەڕ دەهێنێت دەکرێت .و یەکسەر باوکی منداڵەکە بە فرمێسکەوە هاواری کرد و گوتی :باوەڕم هەیە، گەورەم، یارمەتی بێباوەڕیی من بدە . کاتێک عیسا بینی کە خەڵک کۆدەبنەوە، سەرزەنشتی ڕۆحە پیسەکەی کرد و پێی گوت، ئەی ڕۆحی لاڵ و کەڕ، من فەرمانت پێدەدەم، لە ئەو دەرچۆ و چیتر مەگەڕێوە ناوی .و هاواری کرد و زۆر شەقی کرد، ئینجا دەرچوو، و وەک مردوو بوو، بۆیە زۆر کەس گوتیان کە مردووە .بەڵام عیسا دەستی گرت و هەڵیستاندەوە، ئەویش هەستایەوە .کاتێک چووە ژوورەوە بۆ ناو ماڵێک، قوتابییەکانی بە تەنها پرسیاریان لێکرد :بۆچی ئێمە نەمانتوانی دەریبکەین؟ و پێی گوتن :ئەم جۆرە بە هیچ شێوەیەک ناتوانێت دەربچێت، مەگەر بە نوێژ

و ڕۆژوو .و لەوێوە دەرچوون و تێپەڕین بە ناو جەلیلدا، و نەیدەویست کەسێک بزانێت، چونکە فێری قوتابییەکانی خۆی دەکرد و پێی دەگوتن کە کوڕی مرۆڤ دەدرێتە دەست مرۆڤان، و دەیکوژن، و کوژراو لە ڕۆژی سێیەم هەڵدەستێتەوە .ئەوان ئەو وشەیەیان تێنەگەیشت و لە پرسیارکردنی ئەو دەترسان .و هاتە ناو کەفەرناحوم، و کاتێک لە ماڵدا بوو، پرسیاری لێکردن :چی لە ڕێگادا لەگەڵ خۆتاندا دەگفتوگۆکردن؟ ئەوان بێدەنگ بوون، چونکە لە ڕێگادا لەگەڵ یەکتریان گفتوگۆیان کردبوو کە کێ گەورەترە .و دانیشت و دوازدەکەی بانگکرد و پێی گوتن :ئەگەر کەسێک بیەوێت یەکەم بێت، دەبێت دواتری هەموو و خزمەتکاری هەموو بێت .و منداڵێکی برد و لە ناوەڕاستیاندا ڕایگرت، و لە باوەشی گرت و پێی فەرموون :ئەوەی یەکێک لەم منداڵانەی وا بە ناوی منەوە پێشوازی لێبکات، پێشوازی لە من دەکات، و ئەوەی پێشوازی لە من بکات، پێشوازی لە من ناکات، بەڵکو لەوەی منی ناردووە .یەحیا وەڵامی دایەوە و پێی گوت :مامۆستا، کەسێکمان بینی کە بە ناوی تۆ ڕۆحە پیسەکانی دەردەکرد، ئەوەی شوێنمان ناکەوێت، و ڕێگریمان کرد لێی، چونکە شوێنمان ناکەوێت .بەڵام عیسا گوت :ڕێگری مەکەن، چونکە کەس نییە کە کاری پڕ هێز بکات بە ناوی منەوە و بتوانێت دواتر بە خێرایی خراپە لەسەر من بڵێت .ئەوەی کە دژی ئێوە نییە، بۆ ئێوەیە .چونکە هەرکەسێک جامێکی ئاو بە ناوی منەوە بداتە ئێوە بۆ خواردنەوە، لەبەر ئەوەی ئێوە هی مەسیحن، بەڕاستی پێتان دەڵێم، بە هیچ شێوەیەک کرێی خۆی لەدەست نادات .و کەسێک کە دەبێتە هۆی ساتمەکردنی یەکێک لە بچووکانەی ئەمانە کە باوەڕیان بە من هەیە، باشترە بۆی ئەگەر بەردێکی ئاسیاو لە دەوری ملی دابنرێت و فرێبدرێتە ناو دەریا .و ئەگەر دەستی تۆ تۆ بکاتە کۆسپ، ئەوە ببڕەوە؛ باشە بۆ تۆ شەل بچیتە ژیانەوە، لەوەی دوو دەستت هەبێت بچیتە جەهەنەم، بۆ ئاگرە کوژاوەنەکە، کە کرمی ئەوان نامرێت و ئاگرەکە ناکوژێتەوە .و ئەگەر پێی تۆ تۆ بکەوێنێت، ئەوە ببڕەوە؛ باشترە بۆ تۆ کە بچیتە ناو ژیان شەل، لەوەی کە دوو پێت هەبێت و

فڕێبدرێیتە ناو جەهەننەم، بۆ ناو ئاگرە کوژاوەکە، ئەو شوێنەی کە کرمەکەیان نامرێت و ئاگرەکە ناکوژێتەوە .و ئەگەر چاوی تۆ تۆ بکات بە کۆسپ، دەریبکە؛ باشە بۆ تۆ بە یەک چاو بچیتە ناو پاشایەتی خودا، یان دوو چاوت هەبێت بڕۆیت بۆ ناو جەهەنەمی ئاگر، کە لەوێ کرمەکەیان نامرێت و ئاگرەکە ناکوژێتەوە .هەموو کەسێک بە ئاگر خوێ دەکرێت و هەموو قوربانییەک بە خوێ خوێ دەکرێت .خوێ باشە؛ بەڵام ئەگەر خوێ بێتامی بێت، بە چی ئێوە تامی پێ دەدەنەوە؟ ئێوە خوێتان لە خۆتاندا هەبێت و ئاشتی بن لەگەڵ یەکتر.

10

و لەوێوە هەستا و هات بۆ ناو سنوورەکانی یەهودیا لە ڕێگەی ئەوبەری ڕووباری ئوردون، و دیسان کۆمەڵەکان کۆبوونەوە لای ئەو، و وەک ئاوێتەبوو، دیسان فێری دەکردن .و فەریسییەکان نزیک بوونەوە و لێیان دەپرسی ئایا ڕێگەپێدراوە بۆ پیاوێک کە ژنێک بەڕێ بکات، کاتێک ئەویان تاقی دەکردەوە .ئەو بەڵام وەڵامی دایەوە و پێی گوتن :موسا چی فەرمانی پێ کردن؟ ئەوان بەڵام گوتیان :موسا ڕێگەی دا کە پەڕتووکی جیابوونەوە بنووسرێت و بەڕەڵابکرێت .و عیسا وەڵامی دایەوە و پێی گوتن :لەبەر دڵڕەقی ئێوە ئەم فەرمانەی بۆ ئێوە نووسی .بەڵام لە سەرەتای بەدیهێنانەوە خودا نێر و مێی کردن .لەبەر ئەمە پیاو باوک و دایکی خۆی جێدەهێڵێت و لکاو دەبێت بە ژنی خۆی، و دووان دەبن بە گۆشتێکی یەک .بۆیە ئیتر دوو نین، بەڵکو یەک گۆشتن؛ ئەوەی کە خودا پێکەوەی بەستووەتەوە، مرۆڤ جیای نەکاتەوە .و لە ماڵەکە جارێکی دیکە قوتابییەکان دەربارەی ئەمە پرسیاریان لێدەکرد، و پێیان دەڵێت :ئەوەی بەرەڵا بکاتەوە ژنەکەی خۆی و هاوسەرگیری بکات لەگەڵ ئەوی دیکە، داوێنپیسی دەکات لەسەری ئەو، و ئەگەر ژنێک بەرەڵا کردبێتەوە پیاوەکە و هاوسەرگیری بکرێت لەگەڵ ئەوی دیکە، داوێنپیسی دەکات .و

منداڵیان بۆ دەهێنا، بۆ ئەوەی دەستی لێ بدات لە ئەوان، بەڵام قوتابییەکان سەرزەنشتی ئەوانەیان دەکرد کە دەیانهێنان .بینینی و عیسا تووڕە بوو و پێی گوتن :بهێڵن منداڵەکان بێن بۆ لای من، و مەیانگرن :چونکە پاشایەتی خودا لە وەک ئەوانەیە .ڕاستی پێتان دەڵێم، ئەوەی ئەگەر وەک منداڵێک پاشایەتی خودا وەرنەگرێت، ناچێتە ناوی .و کاتێک ئەوانی باوەشی پێکردبوو، بەرەکەتداری کرد و دەستەکانی لەسەر ئەوان دانا .و کاتێک ئەو بۆ ڕێگا دەچووە دەرەوە، یەکێک ڕایکرد بەرەوی و چۆکی دایە پێش ئەو و پرسیاری لێکرد : مامۆستای چاک، چی بکەم بۆ ئەوەی ژیانی هەتاهەتایی میرات وەربگرم؟ عیسا پێی وت : بۆچی پێم دەڵێیت چاک؟ کەس چاک نییە جگە لە یەکێک، خودا .فەرمانەکان دەزانیت : داوێنپیسی مەکە، مەکوژە، مەدزە، شایەتی درۆ مەدە، تاڵان مەکە، ڕێز لە باوک و دایکت بگرە .ئەو بەڵام وەڵامی دایەوە و پێی گوت :مامۆستا، هەموو ئەمانەم پاراستووە لە گەنجییتیمەوە .بەڵام عیسا سەیری کرد و خۆشی ویست و پێی گوت، یەک شت کەمت هەیە، ئەگەر دەتەوێت تەواو بیت، بڕۆ، هەرچی هەتە بیفرۆشە و بیدە بە هەژاران، و گەنجینەت دەبێت لە ئاسمان، و وەرە شوێنم بکەوە، خاچەکەت هەڵبگرە .ئەو بەڵام تووڕە بوو لەسەر ئەو وشەیە و بە خەمباری ڕۆیشت، چونکە مووڵکی زۆری هەبوو .و عیسا سەیری دەوروبەری کرد و بە قوتابییەکانی دەڵێت :چۆن بە سەختی ئەوانەی پارەیان هەیە دەچنە ناو پاشایەتی خودا، بەڵام قوتابییەکان سەرسام بوون لەسەر وشەکانی .بەڵام عیسا دیسان وەڵامی دایەوە و پێی گوتن :منداڵان، چەند سەختە ئەوانەی کە متمانەیان بە پارە کردووە بچنە ناو شانشینی خودا .ئاسانترە وشترێک بچێتە ناوی کونی دەرزییەوە لەوەی دەوڵەمەندێک بچێتە ناو شانشینی خودا .بەڵام ئەوان زۆر سەرسام بوون و بە یەکتریان دەگوت، ئەی کێ دەتوانێت ڕزگار بێت؟ عیسا تەماشای کردن و پێی فەرموون :لەلای خەڵک مەحاڵە، بەڵام لەلای خودا نا، چونکە هەموو شتێک لەلای خودا گونجاوە .پەترۆس دەستی پێکرد بە قسەکردن لەگەڵی و گوتی :ببینە، ئێمە هەموو شتمان جێهێشت و شوێنت

کەوتووین .عیسا وەڵامی دایەوە و فەرمووی :بەڕاستی پێتان دەڵێم، کەس نییە کە ماڵ یان براکان یان خوشکان یان باوک یان دایک یان ژن یان منداڵان یان کێڵگەکان بەجێهێشتبێت لەبەر من و لەبەر مزگێنییەکە، ئەگەر نە وەربگرێت سەد ئەوەندە ئێستا لەم کاتەدا ماڵەکان و براکان و خوشکان و باوک و دایک و منداڵان و کێڵگەکان لەگەڵ چەوسانەوەکاندا، و لە سەردەمی داهاتوودا ژیانی هەتاهەتایی .زۆر کەس کە یەکەمن دەبنە دواتر، و ئەوانەی دواترن دەبنە یەکەم .ئەوان لە ڕێگادا بوون کە سەردەکەوتن بۆ ئۆرشەلیم، و عیسا پێشڕەوییان دەکرد، و سەرسام بوون، و ئەوانەی شوێنیان دەکەوتن دەترسان .و لەگەڵ خۆی بردنی دووازدەکە دووبارە، دەستی کرد بە گوتنی ئەو شتانەی کە دەبوو ڕووبدات بۆی، کە ئەوەتا ئێمە سەردەکەوین بۆ ئۆرشەلیم و کوڕی مرۆڤ دەدرێتە دەست کاهینە گەورەکان و مامۆستایانی تەورات، و حوکمی مردنی بەسەردا دەدەن و دەیدەنە دەست نەتەوەکان، و گاڵتەی پێ دەکەن و شەقامی دەدەن و تف لێ دەکەن و دەیکوژن، و لە ڕۆژی سێیەم هەڵدەستێتەوە .یاقوب و یوحەنا، کوڕەکانی زەبدی، نزیک دەبنەوە بۆ ئەو و دەڵێن :مامۆستا، دەمانەوێت کە ئەوەی داوامان لێ دەکەیت، بۆمان بکەیت .ئەو گوتی بۆیان :چیتان دەوێت بۆتان بکەم؟ ئەوان بەڵام پێیان گوت :ڕێگامان بدە کە یەکێکمان لە دەستە ڕاستت و یەکێکیشمان لە دەستە چەپت دابنیشین لە شکۆمەندیتدا .بەڵام عیسا پێی گوتن :ئێوە نازانن چی داوا دەکەن .ئایا ئێوە دەتوانن بخۆنەوە ئەو جامەی کە من دەیخۆمەوە، و ئەو لەئاوهەڵکێشانەی کە من لەئاو هەڵدەکێشرێم لەئاو هەڵبکێشرێن؟ ئەوانیش پێیان وت :دەتوانین .عیسا پێی وتن :ئەو جامەی کە من دەیخۆمەوە ئێوە دەیخۆنەوە، و ئەو لەئاوهەڵکێشانەی کە من لەئاو هەڵدەکێشرێم ئێوە لەئاو هەڵدەکێشرێن، بەڵام دانیشتن لە ڕاستی من و لە چەپی من هی من نییە بیدەم، بەڵکو بۆ ئەوانەی ئامادە کراوە .و کاتێک ئەو دەیانە بیستیان، دەستیان کرد بە تووڕەبوون دەربارەی یاقوب و یوحەنا .عیسا بانگی کردن ئەوان پێیان دەڵێت :ئێوە

دەزانن کە ئەوانەی دەردەکەون فەرمانڕەوایی نەتەوەکان زاڵ دەبن بەسەریان و گەورەکانیان دەسەڵات بەکاردەهێنن بەسەریان؛ نەک ئاوا بەڵام دەبێت لەنێو ئێوە، بەڵکو کێ ئەگەر بیەوێت ببێت گەورە لەنێو ئێوە، دەبێت خزمەتکاری ئێوە، و کێ ئەگەر بیەوێت لەنێو ئێوە ببێت یەکەم، دەبێت کۆیلەی هەموو؛ و چونکە کوڕی مرۆڤ نەهات بۆ ئەوەی خزمەت بکرێت، بەڵکو خزمەت بکات، و بدات گیانی خۆی کڕینەوە لەجیاتی زۆران .و ئەوان دێن بۆ ئەریحا .و کاتێک ئەو لە ئەریحا دەرچوو لەگەڵ قوتابییەکانی و کۆمەڵێکی گەورە، کوڕی تیمائۆس بارتیمائۆس کە نابینا بوو لەسەر ڕێگاکە دانیشتبوو و پاڵێوراوی دەکرد .و کاتێک بیستی کە عیسای ناسرەیی یە، دەستی کرد بە هاوارکردن و گوتن، ئەی کوڕی داود، عیسا، بەزەییم پێدا بێتەوە .زۆر کەس سەرزەنشتیان دەکرد بۆ ئەوەی بێدەنگ بێت، بەڵام ئەو زۆر زیاتر هاواری دەکرد :کوڕی داود، بەزەیی بەسەرمدا بهێنەرەوە !عیسا ڕاوەستا و گوتی :بانگی بکەن .ئەوان نابیناکەیان بانگکرد و پێیان گوت :دڵنیابە، هەستە، بانگت دەکات .ئەو بەڵام کاتێک جلەکەی خۆی هەڵچوون کرد، هەستا و هات بۆ لای عیسا . عیسا وەڵامی دایەوە و پێی گوت :چیت دەوێت بۆت بکەم؟ نابینایەکە پێی گوت :ڕەبونی، بۆ ئەوەی دووبارە ببینمەوە .و عیسا پێی وت :برۆ، باوەڕەکەت ڕزگاری کردیت .و یەکسەر بینایی وەرگرتەوە، و دوای عیسا کەوت لە ڕێگاکەدا.

11

و کاتێک نزیک دەبنەوە بۆ ئۆرشەلیم بۆ بێتفاگی و بێتعەنیا لەلای چیای زەیتوونەکان، دەنێرێت دووان لە قوتابییەکانی خۆی و پێیان دەڵێت :برۆن بۆ ئەو گوندەی کە بەرامبەر ئێوەیە، و یەکسەر کە دەچنە ناوی دەدۆزنەوە کەرەوێلەیەک بەستراوە، کە هیچ کەسێک لە خەڵکی لەسەری دانەنیشتووە؛ بیکەنەوە و بیهێنن .و ئەگەر کەسێک پێتان بڵێت :بۆچی

ئەمە دەکەن؟ بڵێن کە گەورە پێویستی پێیەتی، و دەستبەجێ ئەوی دەنێرێتەوە دووبارە بۆ ئێرە .ڕۆیشتن و جوانووێکی بەستراویان دۆزییەوە لە دەرگایەک لە دەرەوە لەسەر شەقامەکە، و کردیانەوە .و هەندێک لەوانەی لەوێ ڕاوەستابوون، پێیان دەگوتن :چی دەکەن کە ئەم جوانوویە دەکەنەوە؟ ئەوان بەڵام وەک عیسا فەرمانی پێکردبوون بە ئەوانیان گوت، و بەجێیان هێشتن .و ئەوان کەرەکەیان هێنا بۆ لای عیسا و جلەکانی خۆیان لەسەری دانا، و ئەو لەسەری دانیشت .زۆر کەس جلەکانی خۆیان لەسەر ڕێگاکە ڕاخست، کەسانی تریش لقە گەڵدارەکانیان لە دارەکانەوە دەبڕییەوە و لەسەر ڕێگاکە ڕایاندەخست .ئەوانەی پێشەوە دەچوون و ئەوانەی دوایان کەوتبوو، هاواریان دەکرد و دەیانگوت :هۆسەنا !بەرەکەتدارە ئەوەی بە ناوی یەزدانەوە دێت .بەرەکەتدارە ئەو پاشایەتییەی کە دێت لە ناوی یەزدانی باوکمان داود، هۆسەنا لە بەرزاییەکان .عیسا چووە ژوورەوە بۆ ئۆرشەلیم و بۆ پەرستگا، و سەیری هەموو شتێکی کرد، کە کاتەکە ئێستا ئێوارە بوو، چووە دەرەوە بۆ بێتعەنیا لەگەڵ دوازدەکان .و لە ڕۆژی دواتر کاتێک ئەوان لە بێتعەنیاوە هاتنە دەرەوە، برسی بوو .دار هەنجیرێکی لە دوورەوە بینی کە گەڵای هەبوو، هات بۆ ئەوەی ببینێت ئایا شتێکی لەسەر دەدۆزێتەوە .کاتێک هاتە لای، هیچی لەسەر نەدۆزییەوە جگە لە گەڵا، چونکە کاتی هەنجیر نەبوو .و وەڵامی دایەوە و پێی گوت :چیتر بۆ هەتاهەتایە کەس لە تۆ میوە نەخوات .و قوتابییەکانی ئەو گوێیان لێ دەگرت .و دووبارە دێنەوە بۆ ئۆرشەلیم، و عیسا چووە ژوورەوە بۆ پەرستگا دەستی کرد بە دەرکردنی ئەوانەی کە دەفرۆشتن و ئەوانەی کە دەکڕین لە پەرستگا، و مێزەکانی گۆڕەرانی پارە و کورسییەکانی ئەوانەی کە کۆتر دەفرۆشتن وێرانی کرد، و ڕێگەی نەدەدا کە کەسێک کەلوپەلێک بباتە نێو پەرستگاوە، و فێری دەکردن بە گوتنی پێیان :ئایا نەنووسراوە کە ماڵی من ماڵی نوێژ بانگ دەکرێت بۆ هەموو نەتەوەکان؟ بەڵام ئێوە ئەوتان کردووە بە ئەشکەوتی دزان .و مامۆستایانی تەورات و فەریسییەکان و سەرۆک کاهینەکان

بیستیان، و دەیانگەڕا چۆن لەناوی ببەن، چونکە لێی دەترسان، لەبەر ئەوەی هەموو خەڵکەکە سەرسام بوون لە فێرکردنەکەی .و کاتێک درەنگ بوو، دەچووە دەرەوەی شارەکە . و کاتێک لە بەیانیدا بە تێپەڕبوون بوون، دار هەنجیرەکەیان بینی کە لە ڕەگەوە وشک بووە .و پەترۆس کە بیری کەوتەوە، پێی گوت :ڕەبی، ببینە ئەو دار هەنجیرەی کە نەفرەتت لێکرد وشک بووەتەوە .و عیسا وەڵامی دانەوە و پێی فەرموون :باوەڕتان بە خودا هەبێت .بەڕاستی دەڵێم بۆ ئێوە کە ئەوەی بڵێت بۆ ئەم کێوە، هەڵبگیرێیت و فڕێبدرێیتە ناو دەریاکە، و دوودڵ نەبێت لە دڵیدا، بەڵکو باوەڕ بکات کە ئەوەی دەیڵێت دەبێتە ڕاستی، ئەوا ئەوەی بیڵێت بۆی دەبێت .لەبەر ئەمە پێتان دەڵێم، هەموو ئەوانەی کە لە کاتی نوێژکردندا داوای دەکەن، باوەڕبکەن کە وەریدەگرن، و دەبێتە هی ئێوە .و کاتێک ڕاوەستاون و نوێژ دەکەن، لێخۆشبوون بکەن ئەگەر شتێکتان لە دژی کەسێک هەیە، بۆ ئەوەی باوکتان کە لە ئاسمانەکانە لێخۆشبوونی تاوانەکانتان بۆ بکات .ئەگەر بەڵام ئێوە نابەخشن، باوکیشتان تاوانەکانتان نابەخشێت .و دێنەوە دیسان بۆ ئۆرشەلیم، و لە پەرستگا کاتێک ئەو دەڕۆیشت، سەرۆک کاهینەکان و مامۆستایانی تەورات و پیرەکان دێن بۆ لای ئەو و دەڵێن بۆی :بە چ دەسەڵاتێک ئەم شتانە دەکەیت؟ یان کێ ئەم دەسەڵاتەی بە تۆ دا بۆ ئەوەی ئەم شتانە بکەیت؟ ئەو بەڵام عیسا وەڵامی دانەوە و پێی گوتن :منیش یەک پرسیارتان لێ دەکەم، وەڵامم بدەنەوە، ئینجا پێتان دەڵێم بە چ دەسەڵاتێک ئەمانە دەکەم .ئایا لەئاوهەڵکێشانی یەحیا لە ئاسمانەوە بوو یان لە مرۆڤانەوە؟ وەڵامم بدەنەوە . ئەوان لەگەڵ خۆیان بیریان دەکردەوە و دەیانگوت :ئەگەر بڵێین لە ئاسمانەوە، دەڵێت : کەواتە بۆچی باوەڕتان پێی نەکرد؟ بەڵام با بڵێین، لە پیاوان؟ ئەوان لە گەل دەترسان؛ چونکە هەموو یەحیایان بە پێغەمبەر دەزانین .و وەڵامیان دایەوە و بە عیسایان گوت : نازانین .و عیسا وەڵامی دایەوە، پێیان دەڵێت :نە من پێتان دەڵێم بە کام دەسەڵات ئەم شتانە دەکەم.

12

و دەستپێکرد بە گوتنی نموونە بۆیان، پیاوێک ڕەزێکی چاند و پەرژینێکی دەوروبەری دانا و گوشەرگیراوەیەکی هەڵکەند و قوللەیەکی بنیادنا، و ئەویشی بە جوتیاران بەکرێدا و ڕۆیشت .و لە کاتی گونجاودا کۆیلەیەکی نارد بۆ لای جوتیارەکان، بۆ ئەوەی بەشێک لە بەروبوومی ڕەزەمێوەکە لە جوتیارەکان وەربگرێت .و ئەویان گرت و لێیاندا و بە دەستبەتاڵی ناردیانەوە .و دیسان کۆیلەیەکی تری بۆ ئەوان نارد، ئەو یەکەشیان بەردباران کرد و لە سەری برینداریان کرد و بە سووکایەتی پێکراو ناردیانەوە .و دیسان یەکێکی دیکەی نارد، و ئەویشیان کوشت، و زۆر کەسانی دیکە، هەندێکیان لێیاندا و هەندێکیشیان کوشتن .هێشتا کەواتە یەک کوڕی هەبوو، خۆشەویستەکەی، ئەویش لە کۆتاییدا ناردی بۆ لایان و گوتی :ڕێز لە کوڕەکەم دەگرن .ئەو جوتیارانە، کاتێک ئەویان بینی کە دێت، لەنێو خۆیاندا وتیان :ئەمە میراتگرەکەیە، وەرن با بیکوژین، ئیتر میراتەکە هی ئێمە دەبێت .و گرتیان و کوشتیانی، و فرێیاندایە دەرەوەی ڕەزەمێو .کەواتە گەورەی ڕەزەمێوەکە چی دەکات؟ ئەو دێت و ئەم جوتیارانە لەناودەبات و ڕەزەکە دەداتە کەسانی تر .ئایا ئەم نووسراوەیە تەنانەت نەخوێندووەتانەوە، ئەو بەردەی کە بیناسازەکان ڕەتیان کردەوە، ئەمە بووە بە سەری گۆشە؛ لەلایەن یەزدانەوە ئەمە بوو، و سەرسوڕهێنەرە لە چاوانی ئێمە؟ و ئەوان دەیانویست ئەو بگرن، و ترسان لە خەڵکەکە؛ چونکە زانیان کە نموونەکەی بۆ ئەوان گوت .و بەجێیان هێشت و چوونەوە و ئەوان هەندێک لە فەریسییەکان و هێرۆدسییەکان بۆ لای ئەو دەنێرن، بۆ ئەوەی بە وشە بیگرن .ئەوانەی هاتن دەڵێن بە ئەو : مامۆستا، ئێمە دەزانین کە تۆ ڕاستگۆیت و گرنگی بە هیچ کەسێک نادەیت، چونکە تۆ تەماشای ڕووی مرۆڤان ناکەیت، بەڵکو بە ڕاستی ڕێگای خودا فێردەکەیت .بۆیە پێیان گوت ئێمە :ڕێگەپێدراوە باج بدرێت بە قەیسەر یان نا؟ بدەین یان نادەین؟ بەڵام ئەو کە

لافاوی ئەوانی دەزانی، پێی گوتن :بۆچی تاقیم دەکەنەوە؟ دینارێکم بۆ بهێنن تا ببینم ئەوانیش هێنایان .و پێیان دەڵێت :ئەم وێنەیە و ئەم نووسینە هی کێیە؟ ئەوانیش وتیان : هی قەیسەرە .عیسا وەڵامی دانەوە و پێی فەرموون :ئەوەی هی قەیسەرە بیدەنەوە بە قەیسەر، و ئەوەی هی خوایە بیدەنەوە بە خوا .ئەوانیش لەمە سەرسام بوون .و سەدوقییەکان هاتن بۆ لای ئەو، ئەوانەی کە دەڵێن هەستانەوە نییە، و پرسیاریان لێ دەکرد و دەیانگوت :مامۆستا، موسا بۆ ئێمە نووسی کە ئەگەر براکەی یەکێک بمرێت و ژنێک بەجێ بهێڵێت، و منداڵان بەجێ نەهێڵێت، تاکو براکەی ژنەکەی بگرێت و تۆوێک بۆ براکەی هەڵبستێنێتەوە .کەواتە حەوت برا هەبوون .یەکەمیان ژنێکی هێنا و کاتێک مرد نەوەی بەجێ نەهێشت و دووەمەکە ئەوی گرت، و مرد، و تەنانەت ئەویش تۆوی بەجێنەهێشت .و سێیەمیش هەروەها .و ئەو حەوتەکە وەریانگرت، و تۆوێکیان بەجێنەهێشت .لە دواییین دا لە هەموویان، ئافرەتەکە مرد لە هەستانەوەدا کەواتە، کاتێک هەڵدەستنەوە، ژنی کامیان دەبێت؟ چونکە ئەو حەوتانە ئەویان وەک ژن هەبوو .عیسا وەڵامی دانەوە و پێی فەرموون :ئایا لەبەر ئەوە چەواشە نابن کە نە نووسراوە پیرۆزەکان دەزانن و نە هێزی خودا؟ کاتێک لە مردووان هەڵدەستنەوە، نە خاوەن دەبن و نە خاوەن پێدەکرێن، بەڵکو وەک نێردراوانی ئاسمان دەبن .بەڵام دەربارەی مردووان کە هەڵدەستنەوە، ئایا لە پەڕتووی موسا نەتانخوێندەوە، لە بەشی دەوەنەکە چۆن خودا پێی فەرموو :من خودای ئیبراهیمم و خودای ئیسحاق و خودای یەعقوب؟ خودا خودای مردووان نییە، بەڵکو خودای زیندووانە، کەواتە ئێوە زۆر گومڕان بوون .و یەکێک لە مامۆستایانی تەورات نزیک بووەوە، کە گوێی لە مشتومڕکردنیان بوو، بینی کە باش وەڵامی دانەوە، پرسیاری لێکرد :کامە یەکەم فەرمان لە هەموویان؟ عیسا وەڵامی دایەوە کە یەکەمین لە هەموو فەرمانەکان :گوێ بگرە، ئیسرائیل، یەزدانی پەروەردگاری ئێمە یەزدانێکی یەکە، و خۆشەویستی دەکەیت یەزدانی پەروەردگاری تۆ لە هەموو دڵی تۆ و لە هەموو گیانی تۆ و لە هەموو بیری تۆ و لە هەموو

هێزی تۆ .ئەمە یەکەم فەرمانە .و دووەمیش هاوشێوەیە، ئەمە :خۆشەویستی دراوسێکەت دەکەیت وەک خۆت .لەمانە گەورەتر فەرمانێکی تر نییە .و نووسەرەکە پێی وت، باش، مامۆستا، لەسەر ڕاستی تۆ وتت کە یەکێک هەیە و نییە یەکێکی تر جگە لە ئەو، و خۆشویستنی ئەو لە هەموو دڵەوە و لە هەموو تێگەیشتنەوە و لە هەموو گیانەوە و لە هەموو هێزەوە، و خۆشویستنی نزیکەکە وەک خۆی زیاترە لە هەموو قوربانییە سووتاوەکان و قوربانییەکان .عیسا کە بینی بە ژیرانە وەڵامی دایەوە، پێی گوت :تۆ لە پاشایەتی خودا دوور نیت .لەدوای ئەوە کەس چیتر نەوێرا پرسیاری لێ بکات .و عیسا لە کاتی وەڵامدانەوە، لە پەرستگا خوێندنەوەی دەکرد و دەیفەرموو :چۆن مامۆستایانی تەورات دەڵێن کە مەسیح کوڕی داودە؟ خۆی داود لە ڕۆحی پیرۆزدا وتی، پەروەردگار بە پەروەردگارەکەم دەڵێت :لە دەستەڕاستم دابنیشە، هەتا دوژمنانەکانت دەکەمە تەختەپێی پێیەکانت .خودی داود کەواتە پێی دەڵێت گەورە، و لە کوێوە کوڕی ئەویشە؟ و خەڵکی زۆر بە خۆشییەوە گوێیان لێی دەگرت .و دەیگوت بۆیان لە فێرکردنەکەیدا :ئاگاداربن لە مامۆستایانی تەورات کە دەیانەوێت بە جلوبەرگی درێژ بڕۆن و سڵاوکردن لە بازاڕەکاندا و کورسییە یەکەمەکان لە کۆبوونەوەکاندا و شوێنە یەکەمەکان لە خوانەکاندا ئەوانەی خانووەکانی بێوەژنان دەخۆن و بە بیانوو نوێژی درێژ دەکەن، ئەمانە حوکمێکی زیاتر وەردەگرن .و عیسا لە بەرامبەر گەنجینەکە دانیشتبوو و تەماشای دەکرد کە چۆن خەڵکەکە بڕۆنز دەخستنە ناو گەنجینەکەوە .و زۆر دەوڵەمەندان زۆریان دەخستە ناوەوە، و بێوەژنێکی هەژار هات و دوو پارەی بچووکی خستە ناوەوە، کە یەک کۆدرانتێسە .و بانگهێشتی قوتابییەکانی خۆی کرد و پێی گوتن :ڕاستی پێتان دەڵێم کە ئەم بێوەژنە هەژارە زیاتر لە هەموو ئەوانەی کە دەخەنە ناو گەنجینەکە خستی :چونکە هەموو لە زیادەیی خۆیان خستیان :بەڵام ئەمە لە کەمی خۆی هەموو ئەوەی هەیبوو خستی، هەموو ژیانی خۆی.

13

و کاتێک ئەو لە پەرستگا دەرچوو، یەکێک لە قوتابییەکانی پێی گوت :مامۆستا، ببینە چ جۆرە بەردەکان و چ جۆرە بیناکانن .و عیسا وەڵامی دایەوە پێی گوت :ئەم بیناگەلە گەورانە دەبینیت؟ لێرە بەردێک لەسەر بەردێک جێ ناهێڵدرێت کە ڕووخێنەدرێت و کاتێک ئەو دانیشتبوو لەسەر کێوی زەیتوونەکان بەرامبەر پەرستگاکە، پەترۆس و یاقوب و یۆحەنا و ئەندراوس بە تەنها لێیان دەپرسی :پێمان بڵێ کەی ئەم شتانە دەبن، و چییە ئەو نیشانەیە کاتێک هەموو ئەم شتانە خەریکن تەواو بکرێن؟ عیسا لە وەڵامدا دەستی کرد بە قسەکردن لەگەڵیاندا :ئاگاداربن نەوەک کەسێک ئێوە گومڕا بکات .زۆر کەس دێن بە ناوی منەوە و دەڵێن من ئەوم، و زۆر کەس گومڕا دەکەن .کاتێک جەنگەکان و هەواڵی جەنگەکان دەبیستن، مەترسن، چونکە دەبێت ئەمانە ڕووبدەن، بەڵام ئەمە هێشتا کۆتایی نییە . نەتەوە لەسەر نەتەوە و پاشایەتی لەسەر پاشایەتی هەڵدەستێتەوە، بوومەلەرزە لە شوێنە جیاجیاکان ڕوودەدات، برسێتی و ئاژاوە دەبێت .ئەمانە سەرەتای ژانی منداڵبوونن .بەڵام ئێوە ئاگاداری خۆتان بن .چونکە ئەوان ئێوە دەدەنە دەست ئەنجومەنەکان و لە کۆبوونەوەکانیاندا ئێوە لێ دەدرێن، و لەبەردەم فەرمانڕەوایان و پاشایان ڕادەوەستن لەبەر من بۆ شایەتی بۆیان .و پێویستە یەکەم جار مژدەیە باشەکە بۆ هەموو نەتەوەکان ڕاگەیەنرێت .کاتێک ئەوان ئێوە ببەن و ڕادەستتان بکەن، پێشوەختە نیگەران مەبن کە چی بڵێن، هەروەها مەیخوێننەوە، بەڵکو ئەوەی لەو کاتژمێرەدا پێتان دەدرێت، ئەوە بڵێن، چونکە ئێوە نین ئەوانەی قسە دەکەن، بەڵکو ڕۆحی پیرۆزە .براکە براکەی دەدات بە مردن و باوک منداڵەکەی، و منداڵان لە دژی دایک و باوکانیان هەڵدەستن و ئەوان دەکوژن . ئێوە ڕقتان لێدەکرێت لەلایەن هەموو کەسێکەوە لەبەر ناوی من، بەڵام ئەوەی تا کۆتایی بەرگە بگرێت، ئەو ڕزگار دەکرێت .کاتێک ئێوە دەبینن قێزەونی وێرانبوون کە گوترا

لەلایەن دانیال پێغەمبەر وەستاوە لەوێ کە پێویست نییە، ئەوەی دەخوێنێتەوە با تێبگات، ئەوکات ئەوانەی لە یەهودیا با هەڵبێن بۆ چیاکان، ئەوەی لەسەر بانی ماڵەوەیە با دابەزێت بۆ ماڵەکە و نە بچێتە ژوورەوە بۆ هەڵگرتنی شتێک لە ماڵەکەی خۆی، و ئەوەی لە کێڵگە بوونە با نەگەڕێتەوە بۆ دواوە بۆ هەڵگرتنی جلەکەی خۆی .قوڕبەسەر ئەو ئافرەتانە کە لە ئەو ڕۆژانەدا سکیان پڕە و ئەوانەی شیردەدەن .نوێژ بکەن بۆ ئەوەی ڕاگواستنەکەتان لە زستاندا نەبێت .دەبن چونکە ئەو ڕۆژانە تەنگانە، وەک ئەوەی نەبووە لە سەرەتای دروستکردنەوە کە خودا دروستی کردووە هەتا ئێستا، و نابێتەوە .ئەگەر پەروەردگار ئەو ڕۆژانەی کورت نەکردایەوە، هیچ گۆشتێک ڕزگاری نەدەبوو، بەڵام لەبەر ئەو هەڵبژێردراوانەی کە هەڵیبژاردن، ئەو ڕۆژانەی کورتکردەوە .و ئەوسا ئەگەر کەسێک بۆ ئێوە بڵێت :ئەوەتا لێرە مەسیحە، ئەوەتا لەوێیە، باوەڕ مەکەن .هەڵدەستنەوە، چونکە مەسیحی درۆزن و پێغەمبەری درۆزن هەڵدەستێنەوە و نیشانە و سەرسوڕهێنەرەکان پیشان دەدەن بۆ ئەوەی گومڕا بکەن، ئەگەر گونجاو بێت، تەنانەت هەڵبژێردراوەکانیش . بەڵام ئێوە ببینن، ئەوەتا پێشتر هەموو شتێکم پێ ووتوون .بەڵام لە ئەو ڕۆژانەدا، دوای ئەو تەنگانەیە، خۆر تاریک دەکرێتەوە، و مانگ ڕووناکی خۆی نادات، و ئەستێرەکان لە ئاسمانەوە دەکەون، و هێزەکانی ئاسمانەکان دەهەژێندرێن .و پاشان ئەوان کوڕی مرۆڤ دەبینن کە لە هەورەکاندا دێت لەگەڵ هێزێکی زۆر و شکۆمەندی .و پاشان نێردراوەکانی خۆی دەنێرێت و هەڵبژێردراوەکانی خۆی لە چوار باکەوە کۆدەکاتەوە، لە کۆتایی زەوییەوە هەتا کۆتایی ئاسمان .لە دار هەنجیرەکەوە فێری نموونەکە ببن کاتێک لقەکەی ئێستا دەبێتە نەرم و گەڵاکان دەردەهێنێت، دەزانن کە هاوین نزیکە؛ بەم جۆرەش ئێوە، کاتێک ئەم شتانە دەبینن ڕوودەدەن، دەزانن کە نزیکە لەسەر دەرگاکان .ئامین، دەڵێم بە ئێوە کە ئەم نەوەیە هەرگیز تێناپەڕێت هەتا هەموو ئەمانە ڕوودەدەن .ئاسمان و زەوی دەپەڕنەوە، بەڵام وشەکانی من هەرگیز نابنەوە .سەبارەت بەو ڕۆژە یان ئەو کاتژمێرە،

کەس نازانێت، نە نێردراوەکانی ئاسمان و نە کورەکە، تەنها باوکەکە .بڕوانن، ئاگاداربن و نوێژبکەن، چونکە نازانن کاتەکە کەیە .وەک پیاوێک لە گەشتدا، ماڵەکەی خۆی بەجێهێشت و دەسەڵاتی دایە کۆیلەکانی خۆی، و هەر یەکێکیان کارەکەی خۆی، و فەرمانی بە دەرگاوانەکە کرد بۆ ئەوەی چاودێری بکات .ئاگاداربن کەواتە، چونکە ئێوە نازانن کەی گەورەی ماڵەکە دێت، درەنگ یان نیوەشەو یان کاتی کەڵەشێر یان بەیانی، نەوەک هاتبێت لەناکاو ئێوە بدۆزێتەوە خەوتوون .ئەوەی کە بۆ ئێوە دەڵێم، بۆ هەموو دەڵێم، ئاگاداربن.

14

جەژنی پەسخا و نانی فەتیرە دوای دوو ڕۆژ بوو .و کاهینە باڵاکان و مامۆستایانی تەورات دەیانگەڕا چۆن ئەو بە فێڵ بگرن و بیکوژن .ئەوان دەیانگوت بەڵام نەک لە جەژنەکەدا، نەوەک ئاژاوە لەنێو گەلدا ڕووبدات .کاتێک ئەو لە بێتئانیا بوو لە ماڵی شیمۆنی گولاوی، کە ئەو پاڵکەوتبوو، ژنێک هات کە شووشەیەکی بۆنخۆشی ناردینی پاک و زۆر گرانبەهای هەبوو، شووشەکەی شکاند و بەسەر سەریدا ڕشتی .هەندێک کەس هەبوون کە ناڕەزایی خۆیان دەردەبڕین و لەنێو خۆیاندا دەیانگوت :بۆچی ئەم بۆنخۆشیە بەفیڕۆدرا؟ چونکە دەکرا ئەم بۆنەوخۆشە بە زیاتر لە سێ سەد دینار بفرۆشرایە و بدرایە بە هەژاران، و سەرزەنشتیان دەکرد .عیسا گوتی :بەجێی بهێڵن؛ بۆچی کێشە دەدەنە ئەو؟ کارێکی جوان لەسەر من کرد .هەمیشە چونکە ئەو هەژارانە لەگەڵ خۆتان هەیە، و کاتێک دەتانەوێت دەتوانن چاکەیان لەگەڵ بکەن، بەڵام من هەمیشە لەگەڵتان نیم .ئەوەی هەیبوو ئەم کردی، پێشوەختە کردی بۆنخۆشکردنی جەستەی من بۆ نێژکردن .ڕاستی پێتان دەڵێم، لە هەر شوێنێک کە ئەم مژدەیە ڕاگەیەنرێت لە هەموو جیهاندا، ئەوەی ئەم ژنە کردی دەگوترێت بۆ یادگاری ئەو .و یەهودا ئیسقەریۆتی، یەکێک لە دوازدەکە، چووە لای سەرۆک کاهینەکان

بۆ ئەوەی ئەو بداتە دەستیان .ئەوان بیستیان و خۆشحاڵ بوون، بەڵێنیان پێدا پارەی زیو پێبدەن، ئەویش دەیگەڕا چۆن لە کاتی گونجاودا ئەو ئەسپێرێت .لە یەکەم ڕۆژی نانی فەتیرە، کاتێک پەسخایان قوربانی دەکرد، قوتابییەکانی پێیان گوت :دەتەوێت بچین و لە کوێ ئامادەت بۆ بکەین تا پەسخا بخۆیت؟ و دوو لە قوتابییەکانی خۆی دەنێرێت و پێیان دەڵێت :بڕۆن بۆ ناو شارەکە، و پیاوێک کە گۆزەیەکی ئاو هەڵدەگرێت لەگەڵتان دەگات، دوای بکەون، و لە کوێ بچێتە ژوورەوە، بڵێن بە خاوەن ماڵەکە کە مامۆستا دەڵێت :کوێیە ژووری میوانی من کە جەژنی پەسخە لەگەڵ قوتابییەکانی من بخۆم؟ و ئەو خۆی ژوورێکی سەرەوەی گەورەی ڕازاوە و ئامادەکراو پیشانی ئێوە دەدات، لەوێ بۆ ئێمە ئامادەی بکەن .قوتابییەکانی ئەو چوونە دەرەوە و هاتنە ناو شارەکە، وەک چۆن پێی فەرموون ئاوایان دۆزییەوە، و جەژنی پەسخایان ئامادە کرد .و کاتێک ئێوارە هات، دێت لەگەڵ دوازدەکان، و کاتێک ئەوان دانیشتبوون و دەخواردن، عیسا گوتی :بەڕاستی پێتان دەڵێم کە یەکێک لە ئێوە دەمفرۆشێت، ئەوەی لەگەڵ من دەخوات .ئەوان دەستیان کرد بە خەمبار بوون و بە یەک لەدوای یەک پێیان گوت :ئایا من نیم؟ و یەکێکی دیکە :ئایا نەک من؟ ئەو بەڵام وەڵامی دایەوە و پێی گوتن :یەکێک لە دوازدەکە، ئەوەی لەگەڵ من نان دەکاتە ناو قاپەکە .ئەو کوڕی مرۆڤ بەڵێ دەڕوات وەک نووسراوە دەربارەی ئەو، بەڵام قوڕبەسەر ئەو مرۆڤە کە بە ڕێگەی ئەوەوە کوڕی مرۆڤ دەدرێتە دەست، باش دەبوو بۆی ئەگەر ئەو مرۆڤە لەدایک نەبووایە .و لە کاتی خواردنیان، عیسا نانی برد و بەرەکەتی دا، شکاندی و دایە ئەوان و فەرمووی :بیگرن و بیخۆن، ئەمە جەستەی منە .و جامەکەی هەڵگرت و سوپاسی کرد و دایە ئەوان، و هەموویان لێی خواردەوە .و پێی گوتن، ئەمە خوێنی منە کە بۆ پەیمانی نوێ دەڕژێت بۆ زۆر کەس .ڕاستی پێتان دەڵێم کە ئیتر هەرگیز ناخۆمەوە لە بەرهەمی ڕەزەکە، تا ئەو ڕۆژەی کە بە شێوەیەکی نوێ لە پاشایەتی خودا دەیخۆمەوە .و دوای گوتنی سروود، چوونە دەرەوە بۆ کێوی زەیتوونەکان .و عیسا پێیان

دەڵێت کە هەمووتان لە من ساتمە دەخۆن لەم شەوەدا، چونکە نووسراوە، شوانەکە دەدەم و مەڕەکان پەرتەوازە دەبن، بەڵام دوای هەستانەوەی من پێشتان دەکەوم بۆ جەلیل .بەڵام پەترۆس پێی گوت :ئەگەر هەموو لەڕێ بدەن، بەڵام من نا .عیسا پێی دەڵێت :ڕاستیت پێ دەڵێم کە تۆ ئەمڕۆ لەم شەوەدا، پێش ئەوەی کەڵەشێر دوو جار بانگ بکات، سێ جار نکۆڵیم لێ دەکەیت .بەڵام پەترۆس بە زیاتری زۆرتر دەیگوت :ئەگەر پێویست بێت من لەگەڵ تۆدا بمرم، نا نا نکۆڵیت لێ دەکەم .هەروەها هەموویان دەیانگوت .و دێن بۆ ناو شوێنێک کە ناوی گەسیمانییە، و بە قوتابییەکانی دەڵێت :لێرە دانیشن تا نوێژ بکەم .و پەترۆس و یاقوب و یۆحەنای لەگەڵ خۆی برد، و دەستی کرد بە زۆر سەرسام بوون و پەرێشان بوون و پێیان گوت :گیانی من زۆر خەمبارە تا مەرگ؛ لێرە بمێننەوە و ئاگادار بن . و کاتێک کەمێک بەپێشچوو، کەوتە سەر ڕوویەوە لەسەر زەوی، و نوێژی دەکرد بۆ ئەوەی، ئەگەر گونجاو بێت، ئەو کاتە لە ئەو بپەڕێتەوە، و دەیگوت :ئەبا باوک، هەموو شتێک گونجاوە بۆ تۆ؛ ئەم جامە لە من دووربخەوە؛ بەڵام نەک ئەوەی من دەمەوێت، بەڵام ئەوەی تۆ دەتەوێت .و دێت و ئەوان دەدۆزێتەوە کە نوستوون، و بە پەترۆس دەڵێت :شیمۆن، نوستووێت؟ ئایا نەتانتوانی بۆ یەک کاتژمێر بەئاگا بمێننەوە؟ ئاگادار بن و نوێژ بکەن، بۆ ئەوەی نەچنە ناو تاقیکردنەوە، ڕۆح بەڵام ئامادەیە، جەستە بەڵام لاوازە .و دیسان ڕۆیشت و نوێژی کرد و هەمان وشەکانی وت .و گەڕاوەبووەوە دۆزییەوەی ئەوان دیسان خەوتوون، چونکە چاوەکانیان قورس کرابوون، و نەیانزانی چی وەڵامی بدەنەوە .و بۆ جاری سێیەم دێت و پێیان دەڵێت :ئایا ئێستا دەنوون و پشوو دەدەن؟ بەسە .کاتەکە هات . ئەوەتا کوڕی مرۆڤ دەدرێتە دەست گوناهباران .هەستن، با بڕۆین .ئەوەتا ئەوەی منی دەداتەوە نزیک بووەتەوە .و یەکسەر، کاتێک هێشتا ئەو قسەی دەکرد، یەهودای ئیسقەریۆتی هات، کە یەکێک لە دوانزەکە بوو، و لەگەڵیدا کۆمەڵێکی زۆر بوون بە شمشێر و دار، کە لەلایەن سەرۆک کاهینەکان و مامۆستایانی تەورات و پیرانەوە نێردرابوون .بەڵام

ئەوەی ئەوی دەستبەسەردەدا نیشانەیەکی پێدابوون و دەیگوت :ئەوەی ماچی دەکەم ئەو خۆیەتی، بیگرن و بە دڵنیاییەوە بیبەنەوە .و هاتوو یەکسەر نزیک بوویەوە بۆی و گوتی : سڵاو ڕەبی، و ماچی کرد .بەڵام ئەوان دەستەکانی خۆیانیان لەسەر ئەو دانا و گرتیان .

یەکێک لە ئەوانەی لەوێ ڕاوەستابوون، شمشێرەکەی کێشا و لە کۆیلەی سەرۆک کاهینەکانی دا و گوێچکەی بڕییەوە .و عیسا وەڵامی دایەوە و پێی گوتن :وەک بۆ لای دزێک هاتوونەتە دەرەوە لەگەڵ شمشێر و دار بۆ گرتنی من؟ هەموو ڕۆژێک لەلای ئێوە بووم لە پەرستگا و فێرم دەکردن، و گرتتانی من نە .بەڵام بۆ ئەوەی نووسراوەکان جێبەجێ بکرێن .و هەموویان ئەویان بەجێهێشت و هەڵاتن .و گەنجێک شوێنی کەوت، کە کەتانێکی لەسەر لەشی ڕووتی پۆشیبوو، و گەنجەکان دەستیان بەسەردا گرت .ئەو بەڵام کەتانەکەی جێهێشت و ڕووتکاو لە ئەوان هەڵات .و عیسایان بۆ لای کاهینی گەورە برد، و هەموو کاهینە گەورەکان و پیرەکان و مامۆستایانی تەورات بۆ لای ئەو کۆبوونەوە .

پەترۆس لە دوورەوە دوای کەوت، هەتا چووە ناو حەوزی سەرۆکی کاهینان .لەوێ لەگەڵ خزمەتکارەکان دانیشت و لەلای ئاگرەکە خۆی گەرم دەکردەوە .کاهینانی باڵا و هەموو ئەنجومەن دەیانگەڕا بۆ شایەتی دژی عیسا بۆ ئەوەی بیکوژن، و نەیاندۆزییەوە؛ چونکە زۆر کەس شایەتی درۆیان دەدا دژی ئەو، و شایەتییەکان یەکسان نەبوون .و هەندێک هەستان و شایەتی درۆیان دەدا دژی ئەو و دەیانگوت کە ئێمە گوێمان لێی بوو دەیگوت کە من ئەم پەرستگایە ئەم دەستکردە دەڕووخێنم و لە ماوەی سێ ڕۆژدا یەکێکی تری نەدەستکراو بنیاد دەنێم و نە ئاواش شایەتییەکانیان یەکسان نەبوو .و سەرۆک کاهین هەستایەوە بۆ ناوەڕاست و پرسیاری لە عیسا کرد و گوت :ئایا هیچ وەڵامێک نادەیتەوە؟ چی ئەمانە لە دژی تۆ شایەتی دەدەن؟ بەڵام ئەو بێدەنگ بوو و هیچ وەڵامی نەدایەوە .

دیسان سەرۆکی کاهینان پرسیاری لێکرد و پێی گوت :ئایا تۆ مەسیحی کوڕی ئەو بەرەکەتدارەی؟ بەڵام عیسا وتی :من هەم، و دەبینن کوڕی مرۆڤ لە دەستی ڕاستی هێز

دانیشتووە و لەسەر هەورەکانی ئاسمان دێت .بەڵام سەرۆک کاهین کراسەکانی خۆی دادڕی و دەڵێت :چی پێویستمان بە شایەتان هەیە ئیتر؟ ئێوە بە تەواوی گوێتان لە کفرەکە بوو، ڕاتان چییە؟ بەڵام هەموویان حوکمیان دا کە ئەو شایانی مردنە و هەندێک دەستیان کرد بە تفکردن لەسەری و داپۆشینی ڕوویەکەی و لێدانی بە مست و گوتنی پێی :پێشبینی بکە بۆ ئێمە کێیە ئەوەی لێی داوی تۆ .و خزمەتکارەکان بە لێدان لێیان دا .و کاتێک پەترۆس لە خوارەوە لە حەوشەکە بوو، یەکێک لە کەنیزەکانی سەرۆک کاهینان هات، و بینی پەترۆسی کە گەرم دەبووەوە، ورد تەماشای کرد و پێی گوت :تۆش لەگەڵ عیسای ناسرەتی بووییت .بەڵام ئەو ڕەتیکردەوە و گوتی :نازانم و تەنانەت تێناگەم کە تۆ چی دەڵێیت .و چووە دەرەوە بۆ ناو حەوشەکە، و کەڵەشێر بانگی کرد .و کچە خزمەتکارەکە کە ئەوی بینی، دیسان دەستی کرد بە قسەکردن لەگەڵ ئەوانەی کە لەوێ ڕاوەستابوون، کە ئەمە لە ئەوانە .بەڵام ئەو دووبارە نکۆڵی کردەوە .و دوای کەمێک دیسانەوە ئەوانەی لەوێ ڕاوەستابوون بە پەترۆسیان دەگوت :بە ڕاستی لە ئەوانیت، چونکە جەلیلیت و قسەکردنەکەت لەوان دەچێت .بەڵام ئەو دەستی کرد بە نەفرەت کردن و سوێند خواردن کە من ئەم پیاوە نازانم کە ئێوە باسی دەکەن .و بۆ جاری دووەم کەڵەشێر بانگی کرد پەترۆس یادی کردەوە ئەو وشەیەی کە عیسا پێی گوتبوو، کە پێش ئەوەی کەڵەشێر دوو جار بانگ بکات، سێ جار نکۆڵی لێ دەکات، و دەستی کرد بە گریان.

15

و یەکسەر لە بەیانیدا سەرۆک کاهینان لەگەڵ پیران و نووسەران و هەموو ئەنجومەن ڕاوێژیان کرد، عیسایان بەست و بردیان و ڕادەستی پیلاتۆسیان کرد .و پیلاتۆس پرسیاری لێکرد :ئایا تۆ پاشای جولەکەکانیت؟ بەڵام ئەو وەڵامی دایەوە و پێی گوت :تۆ دەڵێیت .

کاهینه گەورەکان تاوانبارییەکی زۆریان لە دژی کرد، بەڵام ئەو هیچ وەڵامێکی نەدایەوە . بەڵام پیلاتۆس دیسان پرسیاری لێکرد و گوتی :هیچ وەڵام نادەیتەوە؟ ببینە چەند شتی دژی تۆ شایەتی دەدەن .بەڵام عیسا چیتر هیچ وەڵامێکی نەدایەوە، بۆیە پیلاتۆس سەرسام بوو .بەپێی جەژن ئازادی دەکرد بۆیان یەک زیندانی، ئەوەی کە داوایان دەکرد . بەڵام ئەوەی پێی دەگوترا باراباس لەگەڵ هاورێیانی یاخیبووان بەستراو بوو، ئەوانەی لە ڕاپەڕینەکەدا کوشتنیان ئەنجام دابوو .و کاتێک ئاپۆرە هاواری کرد، دەستی کرد بە داواکردن، وەک ئەوەی هەمیشە بۆی دەکردن .بەڵام پیلاتۆس وەڵامی دایەوە و پێی گوتن : دەتانەوێت پاشای جولەکەکانتان بۆ بەربجێدەم؟ ئەو دەیزانی کە کاهینە گەورەکان لەبەر حەسوودی ڕادەستیان کردبوو .بەڵام کاهینە گەورەکان خەڵکەکەیان جەنگاند بۆ ئەوەی زیاتر داوای ئازادکردنی باراباس بکەن .ئەو بەڵام پیلاتۆس وەڵامی دایەوە و دیسان پێی گوتن :کەواتە چی دەتانەوێت بیکەم بەوەی کە دەڵێن پاشای جولەکەکانە؟ ئەوانیش دیسان هاواریان کرد :لەخاچی بدە !بەڵام پیلاتۆس پێی دەگوتن :چونکە چی خراپەی کرد؟ بەڵام ئەوان بە زیاتری هاواریان کرد :لەخاچی بدە !پیلاتۆس کە دەیویست ئەوەی پێویست بۆ خەڵکەکە بکات، باراباسی بۆیان ئازاد کرد، و عیسای دایە دەست دوای قامچیکردنی بۆ ئەوەی لە خاچ بدرێت .سەربازەکان ئەویان بردە ژوورەوەی حەوشەکە، کە پرایتۆریۆنە، و هەموو فەوجەکەیان بانگکرد، و جلی ئەرخەوانییان لەبەرکرد، و تاجێکی دڕکاویان لە دەوری دانا کە لە دڕک چنرابوو، و دەستیان کرد بە سڵاوکردنی .سڵاو پاشای جولەکەکان، و لێیان دەدا سەری بە قامیش و تفیان لێ دەکرد، و چۆکیان دادەنا و کڕنۆشیان بۆ دەبرد .و کاتێک گاڵتەیان پێکرد، ئەرخەوانییەکەیان لەبەر داکەند و جلە تایبەتەکانی خۆیان لەبەرکرد، و دەریانهێنا بۆ ئەوەی لە خاچی بدەن .و ناچاریان کرد شیمۆنێکی قورێنی کە لە کێڵگەوە دەهاتەوە، باوکی ئەلێکساندەر و ڕووفۆس، بۆ ئەوەی خاچەکەی هەڵبگرێت .و ئەویان هێنا بۆ شوێنی گۆلگۆسا، کە واتای وەرگێڕاوەکەی شوێنی

کاسەسەرە .و شەرابێکی تێکەڵکراو بە موڕیان پێدا بۆ خواردنەوە، بەڵام ئەو وەریانەگرت .
و لەدوای لێدانی میخیان بە ئەو، دابەشیان دەکەن جلەکانی ئەو، فڕێدانی تیروپشک لەسەر
ئەوان کە کێ چی هەڵبگرێت .کاتژمێر سێیەم بوو و لەخاچیان دا .نووسراوەکەی
هۆکارەکەی ئەو نووسرابوو :پاشای جولەکەکان .و لەگەڵ ئەودا دوو دزیان لە سەر خاچ دا،
یەکێکیان لە لای ڕاستی و یەکێکیان لە لای چەپی .و نووسراوەکە هاتە دی کە دەڵێت :و
لەگەڵ یاخیبووان ژمێردرا .و ئەوانەی کە تێدەپەڕین کفریان پێ دەکرد، سەریان دەجوڵاند
و دەیانگوت :ئای، ئەوەی پەرستگا وێران دەکات و لە سێ ڕۆژدا بنیاد دەنێتەوە، خۆت
ڕزگار بکە و لە خاچەکەوە وەرە خوارەوە .بە هەمان شێوە، کاهینە گەورەکان لەگەڵ
تۆراتزانەکان گاڵتەیان پێدەکرد و بە یەکتریان دەگوت :کەسانی تری ڕزگار کرد، بەڵام
ناتوانێ خۆی ڕزگار بکات .مەسیح، پاشای ئیسرائیل، با ئێستا لە خاچەکە دابەزێت، بۆ
ئەوەی ببینین و باوەڕی پێ بهێنین .ئەوانەی لەگەڵ ئەودا لەخاچ درابوون سووکایەتییان
پێی دەکرد .کاتێک کاتژمێری شەشەم ڕوویدا، تاریکی بوو لەسەر هەموو زەوی هەتا
کاتژمێری نۆیەم، و لە کاتژمێری نۆیەم عیسا هاواری کرد بە دەنگێکی بەرز و گوتی :ئێلۆی
ئێلۆی، لێما سەباختانی؟ ئەوەی کە وەرگێڕدراوە :خودای من، خودای من، بۆ چی وازت لێ
هێنام؟ و هەندێک لە ئەوانەی لەوێ ڕاوەستابوون، کە گوێیان بیست، دەیانگوت :ببینە،
ئەلیاس بانگ دەکات .یەکێک ڕایکرد و ئیسفەنجێکی پڕکرد لە سرکە و دایخستە دەوری
قامیشێک و دەیدایە خواردنەوە، دەیگوت :بیهێڵن با بزانین ئایا ئەلیاس دێت بۆ داکەندنی
ئەو .بەڵام عیسا دوای بەرزکردنەوەی دەنگێکی گەورە، دواییین هەناسەی دا .و پەردەی
پەرستگا بۆ دوو درا لە سەرەوە تا خوارەوە .سەدسالارەکە کە لە بەرامبەری ڕاوەستابوو،
کاتێک بینی کە بەم شێوەیە هاواری کرد و هەناسەی دوایی دەرکرد، وتی :بە ڕاستی ئەم
پیاوە کوڕی خودا بوو .ژنان هەبوون لە دوورەوە سەیریان دەکرد، لەنێویاندا مریەم
مەجدەلی بوو و مریەم دایکی یاقوبی بچووک و یوسی، و سالۆمی، ئەوانەی کە کاتێک لە

جەلیل بوو دوای کەوتن و خزمەتیان دەکرد، و ژنانی زۆری تر کە لەگەڵی هاتبوون بۆ ئۆرشەلیم .و کاتێک ئێوارە بوو، لەبەر ئەوەی ڕۆژی ئامادەکاری بوو، کە پێش شەممەیە، یوسف لە ئەرمەتیا هات، ئەندامێکی ڕێزداری ئەنجومەن، کە خۆی ئەویش چاوەڕێی پاشایەتی خودا دەکرد، وێرای کرد و چووە ژوورەوە بۆ لای پیلاتۆس و داوای لاشەی عیسای کرد .پیلاتۆس سەرسام بوو کە ئایا ئێستاکە مردووە، و بانگی سەرکردەی سەربازانی کرد و پرسیاری لێکرد کە ئایا لە زوو مردووە، و کاتێک لە سەرکردەی سەربازان زانی، بەخشی جەستەکەی بە یوسف .و کەتانێکی کڕی و دوای داهێنانی ئەو لە خوارەوە، لە کەتانەکە پێچایەوە و لە گۆڕێکدا ناشتی کە لە بەردەوە هەڵکەنرابوو، و بەردێکی گلۆر کرد بۆ سەر دەرگای گۆڕەکە .مریەمی مەگدەلی و مریەمی یۆسێ دەیانبینی کە لە کوێ دانرا.

16

و کاتێک شەممە تێپەڕی، مریەمی مەجدەلی و مریەمی یاقوب و سالۆمی بۆنخۆشییەکانیان کڕی بۆ ئەوەی بچن و دەستنوێژی بکەن .و زۆر بەیانی لە یەکەم ڕۆژی شەممە دێنە سەر گۆڕەکە، کاتێک خۆر هەڵهاتبوو .و بە خۆیان دەگوت :کێ بەردەکە لە دەرگای گۆڕەکە بۆمان دەگلێنێتەوە؟ و کاتێک سەیریان کردە سەرەوە، دەبینن کە ئەو بەردە گەڵا کراوە، چونکە زۆر گەورە بوو .و کاتێک چوونە ژوورەوە بۆ ناو گۆڕەکە، گەنجێکیان بینی کە لەلای ڕاستدا دانیشتبوو و جلێکی سپی لەبەر کردبوو، و زۆر سەرسام بوون .ئەو دەڵێتە ئەوان :مەترسن، عیسای ناسرەیی لەخاچدراوەکە دەگەڕێن، هەڵستراوە، لێرە نییە، ببینن ئەو شوێنەی کە دایاننا .بەڵام بڕۆن و بە قوتابییەکانی و بە پەترۆس بڵێن کە پێشتان دەکەوێت بۆ جەلیل، لەوێ دەیبینن، وەک پێی گوتن .و دەرچوون

و ڕایانکرد له گۆڕەکە، لەرزە و شێتبوونیان گرتبوو، و بۆ کەس هیچیان نەگوت، چونکە دەترسان .هەستابوو و له بەیانی ڕۆژی یەکەمی شەممە، یەکەم جار بۆ مریەمی مەجدەلیە دەرکەوت، ئەوەی کە حەوت ڕۆحی پیسی لێ دەرکردبوو .ئەو ژنە چووبوو و ڕاپۆرتی کرد بۆ ئەوانەی لەگەڵ ئەودا بوون، کە شیوەن دەگێڕان و دەگریان .ئەوانیش کە بیستیان ژیان دەکات و لەلایەن ئەوەوە بینراوە، باوەڕیان نەکرد .دوای ئەمانە بۆ دوو کەس لە ئەوان کە ڕێ دەڕۆن، لە شێوەیەکی تر دەرکەوت، کاتێک بەرەو کێڵگە دەڕۆیشتن .و ئەوان ڕۆیشتوون، هەواڵیان دا بە ماوەکان، بەڵام بە ئەوانیشیان باوەڕ نەکرد .دواتر بۆ ئەوان یانزەیەک کە دانیشتبوون دەرکەوت، و سەرزەنشتی کرد بێباوەڕی و دڵڕەقی ئەوان، چونکە باوەڕیان نەهێنا بەوانەی کە ئەویان بینیبوو هەستاوە .و پێی گوتن :بڕۆن بۆ ناو هەموو جیهان و مژدە بە هەموو دروستکراوەکان ڕابگەیەنن .ئەوەی باوەڕی هێناوە و ئاوی لەسەر کراوە ڕزگار دەبێت، بەڵام ئەوەی باوەڕی نەهێناوە حوکمی لەسەر دەدرێت .بەڵام نیشانەکان ئەوانەی باوەڕیان هێناوە ئەم شتانە دوایان دەکەون :بە ناوی من ڕۆحی پیسیان دەردەکەن، بە زمانە نوێیەکان قسە دەکەن، مارەکان هەڵدەگرن، تەنانەت ئەگەر شتێکی کوشندە بخۆنەوە، زیانیان پێناگەیەنێت، دەستیان لەسەر نەخۆشەکان دادەنێن، و باش دەبن .خاوەن بەڕاستی کەواتە دوای ئەوەی قسەی بۆیان کرد، هەڵگیرایەوە بۆ ئاسمان و لە دەستی ڕاستی خودا دانیشت .ئەوانەش دوای دەرچوون، لە هەموو شوێنێک ڕاگەیاندیان، لەکاتێکدا خاوەن کاری پێکەوە دەکرد و وشەکەی پشتڕاست دەکردەوە لە ڕێگەی ئەو نیشانانەی کە دوایان دەهاتن .ئامین.

ئینجیلی یوحەنا

1

لە سەرەتادا وشە هەبوو، و وشە لەلای خودا بوو، و وشە خودا بوو .ئەم لە سەرەتادا لەلای خودا بوو .هەموو شتێک لە ڕێگەی ئەوەوە بوونی هەبوو، و بێ ئەو هیچ شتێک بوونی نەبوو لەوانەی کە بوونی هەبووە .لە ئەودا ژیان بوو، و ژیانەکە ڕووناکی مرۆڤان بوو . ڕووناکی لە تاریکیدا دەدرەوشێتەوە، و تاریکی نەیتوانی بەسەریدا زاڵ بێت .پیاوێک بوو کە نێردرابوو لەلایەن خوداوە، ناوی یەحیا بوو؛ ئەمە هات بۆ شایەتی، بۆ ئەوەی شایەتی بدات دەربارەی ڕووناکییەکە، بۆ ئەوەی هەموو باوەڕ بهێنن لە ڕێگەی ئەوەوە .ئەو ڕووناکییەکە نەبوو، بەڵکو بۆ ئەوەی شایەتی بدات دەربارەی ڕووناکییەکە .ئەو ڕووناکییە ڕاستەقینە بوو، کە ڕووناکی دەداتە هەموو مرۆڤێک کە دێتە ناو جیهان .لە جیهاندا بوو، و جیهان لە ڕێگەی ئەوەوە بوونی هات، و جیهان ئەوی نەناسی .بۆ ناو شوێنی خۆی هات، و خەڵکی خۆی ئەویان پێشوازی نەکرد .بەڵام ئەوانەی کە وەریانگرت، دەسەڵاتی ئەوەی پێدان کە ببنە منداڵانی خودا، ئەوانەی باوەڕیان هێنا بە ناوی ئەو، ئەوانەی کە نەک لە خوێنەکان، نە لە ویستی جەستە، نە لە ویستی پیاو، بەڵکو لە خوداوە لەدایکبوون .و ئەو

وشەیە بووە جەستە و لەنێو ئێمەدا نیشتەجێ بوو، و ئێمە شکۆمەندی ئەومان بینی، شکۆمەندییەک وەک تاکانەی لەدایکبووی باوک، پڕ لە نیعمەت و ڕاستی .یۆحەنا شایەتی دەدات دەربارەی ئەو و هاواری کردووە و دەڵێت :ئەمە ئەو کەسە بوو کە من باسم کرد، ئەوەی دوای من دێت لەپێش من بووە، چونکە پێش من بوو .و لە تەواوی ئەو ئێمە هەموومان وەرگرت، و نیعمەت لە جیاتی نیعمەت؛ چونکە یاسا لە ڕێگەی موسا درا، نیعمەت و ڕاستی لە ڕێگەی عیسای مەسیح بوو .خودا کەس هەرگیز نەیبینیوە، ئەو کوڕە تاکانەی کە لە باوەشی باوکدایە، ئەو ڕوونی کردەوە .ئەمە شایەتی یەحیایە، کاتێک جولەکەکان لە ئۆرشەلیمەوە کاهینان و لێڤییەکانیان نارد بۆ ئەوەی لێی بپرسن :تۆ کێیت؟ و دانی پێدا و ئینکاری نەکرد، و دانی پێدا کە من ئەو مەسیح نیم .و پرسیانیان لێکرد : کەواتە چی؟ ئایا تۆ ئەلیاسیت؟ و دەڵێت :نیم .ئایا تۆ پێغەمبەریت؟ و وەڵامی دایەوە، نەخێر .کەواتە پێیان گوت :تۆ کێیت؟ بۆ ئەوەی وەڵامێک بدەینە ئەوانەی ناردوویانمان، چی دەڵێیت دەربارەی خۆت؟ گوتی :من دەنگی هاوارکەرێکم لە چۆڵەوانیدا، ڕێگای یەزدان ڕاست بکەنەوە، وەک ئەشەعیای پێغەمبەر گوتی .ئەوانەی نێردراوان بوون لە فەریسییەکانەوە، پرسیاریان لێکرد و پێیان گوت :بۆچی ئەوا لە ئاو هەڵدەکێشیت، ئەگەر تۆ نە مەسیحیت و نە ئەلیاسیت و نە پێغەمبەرەکەیت؟ یۆحەنا وەڵامی دانەوە و پێی گوتن :من لە ئاو هەڵدەکەم، بەڵام لە ناوەڕاستی ئێوەدا کەسێک ڕاوەستاوە کە ئێوە ناینасن .ئەو خۆی ئەوەیە کە دوای من دێت، کە پێش من بووە، کە من شایستە نیم بۆ ئەوەی بەستراوی پێڵاوەکەی بکەمەوە .ئەمانە لە بێتعەنیا ڕوویدا لەوبەری ڕووباری ئوردون، لەو شوێنەی کە یەحیا خەڵکی لە ئاو هەڵدەکێشا .لە ڕۆژی دواتر یۆحەنا عیسای دەبینێت کە بەرەو ئەو دێت و دەڵێت :ببینە بەرخی خودا کە گوناهی جیهان هەڵدەگرێت . ئەمە ئەوەیە کە من دەربارەی گوتم :دوای من پیاوێک دێت کە لە پێش من بووە، چونکە پێش من بوو .و من نەمزانی ئەو، بەڵام بۆ ئەوەی ئاشکرا بکرێت بۆ ئیسرائیل، لەبەر ئەوە

هاتم من له ئاو خەڵکی لەئاوهەڵدەکێشم .و یۆحەنا شایەتی دا و گوت :بینیوم ڕۆح دادەبەزێت وەک کۆترێک لە ئاسمانەوە، و لەسەر ئەو مایەوە .من نەمدەزانی ئەو، بەڵام ئەوەی منی ناردووە بۆ ئاوهەڵکێشان لە ئاو، ئەو پێی گوتم :لەسەر ئەوەی کە ڕۆحەکە ببینیت دادەبەزێت و دەمێنێتەوە لەسەری، ئەوە ئەوەیە کە ئاوهەڵدەکێشێت لە ڕۆحی پیرۆز .و من دیتووم و شایەتیم داوە کە ئەمە کوڕی خوایە .لە ڕۆژی دواتر دیسان یەحیا ڕاوەستابوو و دوو لە قوتابییەکانی ئەو، و تەماشای عیسای کرد کە ڕێدەگرت، دەڵێت :ببینە بەرخی خودا .دوو قوتابییەکە گوێیان لە قسەکانی ئەو بوو و دوای عیسا کەوتن .عیسا گەڕاوەتەوە و بینیویەتی ئەوان دوای دەکەون، دەڵێت بۆیان :چی دەگەڕێن؟ ئەوانیش پێیان گوت :ڕەبی، کە واتای وەرگێڕاوەکەی مامۆستایە، لە کوێ دەمێنیتەوە؟ پێیان دەڵێت : وەرن و ببینن .بۆیە هاتن و بینییان کە لەکوێ دەمێنێتەوە، و لەلای ئەو مانەوە لەو ڕۆژەدا، کاتژمێر وەک دەیەم بوو .ئەندرێاس برای سیمۆن پەترۆس بوو، یەکێک لەو دووانە کە لە یۆحەننا بیستبوویان و شوێنی کەوتبوون .ئەم کەسە یەکەم جار براکەی تایبەتی خۆی شیمۆنی دۆزییەوە و پێی دەڵێت :ئێمە مەسیحامان دۆزیوەتەوە، کە واتای وەرگێڕاوەکەی مەسیحە، و ئەوی بۆ لای عیسا برد .سەیری ئەو کرد، عیسا وتی :تۆ شیمۆنی کوڕی یۆنایت، تۆ ناودەبرێیت کێفاس، کە وەرگێڕدرێتە بۆ پەترۆس .لە ڕۆژی دواتر عیسا ویستی بچێتە دەرەوە بۆ جەلیل، و فیلیپۆسی دۆزییەوە و پێی گوت :شوێنم بکەوە .فیلیپۆس لە بێتسەیدا بوو، لە شارەکەی ئەندراوس و پەترۆس .فیلیپۆس ناتانایێلی دۆزییەوە و پێی گوت، ئەوەی موسا لە یاسادا و پێغەمبەران نووسیویانە، دۆزیمانەوە، عیسای کوڕی یوسف لە نازارەت .و نەتەنێل پێی گوت :ئایا شتێکی چاک دەتوانێت لە ناسرەتەوە بێت؟ فیلیپۆس پێی دەڵێت :وەرە و ببینە .عیسا ناتانائیلی بینی کە بەرەو ئەو دێت و دەربارەی ئەو دەڵێت، ببینە بەڕاستی ئیسرائیلییەکە، کە هیچ فێڵێکی تێدا نییە .نەتەنێل پێی دەڵێت : لە کوێوە منت دەناسێت؟ عیسا وەڵامی دایەوە و پێی گوت :پێش ئەوەی فیلیپۆس بانگت

بکات، لەژێر دار هەنجیردا، تۆم بینی .نەتەنائیل وەڵامی دایەوە و پێی گوت :ڕەبی، تۆ کوڕی خودایت، تۆ پاشای ئیسرائیلیت .عیسا وەڵامی دایەوە و پێی گوت :لەبەر ئەوەی پێم گوت بینیم تۆ لە ژێر دار هەنجیرەکە، باوەڕت هەیە؟ شتی گەورەتر لەمانە دەبینیت .و پێی دەڵێت :ڕاستی ڕاستی پێتان دەڵێم، لە ئێستاوە ئاسمانی کراوە دەبینن و فریشتەکانی خودا سەردەکەون و دادەبەزن لەسەر کوڕی مرۆڤ.

2

و لە ڕۆژی سێیەم زەماوەندێک ڕوویدا لە قانای جەلیل، و دایکی عیسا لەوێ بوو؛ و عیسا و قوتابییەکانی ئەویش بانگهێشتران بۆ زەماوەندەکە .و کاتێک شەراب کەم هات، دایکی عیسا پێی گوت :شەرابیان نییە .عیسا پێی دەڵێت :چیم هەیە و چیت، ئافرەت؟ هێشتا کاتی من نەهاتووە .دایکی ئەو بە خزمەتکاران دەڵێت :هەر شتێک پێتان بڵێت، بیکەن . شەش گۆزەی ئاوی بەردین لەوێ دانرابوون بەپێی پاککردنەوەی جولەکەکان، کە هەریەکەیان دوو یان سێ پێوانەیان تێدا دەبووەوە .عیسا پێیان دەڵێت :گۆزەکانی ئاو پڕ بکەن لە ئاو .و پڕیان کردەوە هەتا سەرەوە .و پێیان دەڵێت :ئێستا هەڵیبکێشن و بیبەنە لای سەرۆکی خوانەکە .ئەوانیش هێنایان .کاتێک سەرۆکی خزمەتکاران ئاوەکەی تام کرد کە بووە شەراب و نەیدەزانی لە کوێوە بوو، بەڵام خزمەتکارەکان دەیانزانی، ئەوانەی کە ئاوەکەیان هەڵکێشابوو، سەرۆکی خزمەتکاران زاوایی بانگکرد و پێی گوت :هەموو مرۆڤێک یەکەم جار شەرابی باش دادەنێت، و کاتێک سەرخۆش دەبن، ئەوسا ئەوەی کەمتر، بەڵام تۆ شەرابی باشت هێشتاوەتەوە تا ئێستا .ئەمە دەستپێکی نیشانەکان بوو کە عیسا لە قانای جەلیلدا کردی، و شکۆمەندی خۆی ئاشکراکرد، و قوتابییەکانی باوەڕیان پێی هێنا .دوای ئەمە ئەو لەگەڵ دایکی و براکانی و قوتابییەکانی دابەزین بۆ کەفەرناحوم، و

لەوێ بۆ چەند ڕۆژێک مانەوە .و جەژنی پەسخای جولەکە نزیک بووەوە، و عیسا چووە سەرەوە بۆ ئۆرشەلیم .و لە پەرستگادا ئەوانەی دۆزییەوە کە گا و مەڕ و کۆتر دەفرۆشتن، هەروەها گۆڕەرانی پارەی دانیشتوو .و دروستکردنی قامچییەک لە گوریسەکان، هەموویانی دەرکرد لە پەرستگاکە، مەڕەکان و گایەکان، و پارە وردەکانی گۆڕەرانی پارەی ڕژاند و مێزەکانی سەرەوژێرکرد، و بە فرۆشیارانی کۆترەکان گوت :ئەمانە لێرە ببەنەوە، ماڵی باوکم مەکەن بە ماڵی بازرگانی .بەڵام قوتابییەکانی بیریان کەوتەوە کە نووسراوە : دڵگەرمی ماڵی تۆ دەمخواتەوە .جولەکەکان وەڵامیان دایەوە و پێیان گوت :چ نیشانەیەک پیشانمان دەدەیت کە تۆ ئەم شتانە دەکەیت؟ عیسا وەڵامی دایەوە و پێی گوتن :ئەم پەرستگایە بڕووخێنن، و لە سێ ڕۆژدا هەڵیدەستێنمەوە .جولەکەکان گوتیان :ئەم پەرستگایە چل و شەش ساڵ بوو بنیاد نرا، و تۆ لە سێ ڕۆژدا هەڵیدەستێنیتەوە؟ ئەو کەسە بەڵام دەربارەی پەرستگای لەشی خۆی دەیگوت .کاتێک کەواتە لە مردووان هەڵسەنرایەوە، قوتابییەکانی ئەو یادیان کردەوە کە ئەمەی دەگوت، و باوەڕیان هێنا بە نووسراوەکە و بە وشەکە کە عیسا گوتی .کاتێک لە ئۆرشەلیم بوو لە جەژنی پەسخا، زۆر کەس باوەڕیان بە ناوی ئەو هێنا، چونکە ئەو نیشانانەیان دەبینی کە ئەو دەیکرد .بەڵام عیسا خۆی متمانەی بە خۆی نەدەکرد بۆیان، لەبەر ئەوەی ئەو هەموویانی دەناسی، و لەبەر ئەوەی پێویستی نەبوو کەسێک شایەتی بدات دەربارەی مرۆڤ، چونکە ئەو خۆی دەیزانی چی لە مرۆڤدا بوو.

3

پیاوێک لە فەریسییەکان هەبوو، ناوی نیقۆدیمۆس بوو، فەرمانڕەوایەکی جولەکەکان بوو . ئەم کەسە لە شەودا هاتە لای ئەو و پێی گوت، ڕابی، ئێمە دەزانین کە تۆ وەک

مامۆستایەک لە خوداوە هاتووبێت، چونکە کەس ناتوانێت ئەو نیشانانە بکات کە تۆ دەیکەیت، مەگەر خودا لەگەڵی بێت .عیسا وەڵامی دایەوە و پێی گوت :ڕاستی ڕاستی پێت دەڵێم، ئەگەر کەسێک لە سەرەوە لەدایک نەبێتەوە، ناتوانێت پاشایەتی خودا ببینێت . نیقۆدیمۆس پێی دەڵێت :چۆن دەتوانێت مرۆڤێک لەدایک ببێتەوە کە پیرمێردە؟ ئایا ناتوانێت بۆ جارێکی دووەم بچێتە ناو سکی دایکی خۆی و لەدایک ببێتەوە؟ عیسا وەڵامی دایەوە :ڕاستی ڕاستی پێت دەڵێم، ئەگەر کەسێک لە ئاو و ڕۆحی پیرۆز لەدایک نەبێت، ناتوانێت بچێتە ناو شانشینی خودا .ئەوەی لە گۆشت لەدایکبووە، گۆشتە، و ئەوەی لە ڕۆح لەدایکبووە، ڕۆحە .سەرسام مەبە کە پێم گوتیت، پێویستە ئێوە لە سەرەوە لەدایک ببنەوە . ڕۆح لەکوێ دەیەوێت دەدات، و دەنگی ئەو دەبیستیت، بەڵام نازانیت لەکوێوە دێت و بۆ کوێ دەڕوات .ئاوا هەموو ئەوانەن کە لە ڕۆحەوە لەدایکبوون .نیقۆدیمۆس وەڵامی دایەوە و پێی گوت :چۆن دەتوانرێت ئەمانە ڕوو بدەن؟ عیسا وەڵامی دایەوە و پێی گوت :تۆ مامۆستای ئیسرائیلیت و ئەم شتانە نازانیت؟ بەڕاستی، بەڕاستی پێت دەڵێم کە ئەوەی دەیزانین قسەی دەکەین و شایەتی ئەوە دەدەین کە بینیومانە، بەڵام شایەتی ئێمە وەرناگرن .ئەگەر شتە زەمینییەکان بە ئێوە گوتم و باوەڕتان پێ ناکەن، چۆن ئەگەر شتە ئاسمانییەکان بە ئێوە بڵێم باوەڕتان پێ دەبێت؟ و کەس نەچووەتە سەر ئاسمان، تەنها ئەوەی لە ئاسمانەوە هاتووەتە خوارەوە، کوڕی مرۆڤ کە لە ئاسمانە .و وەک چۆن موسا مارەکەی بەرزکردەوە لە چۆڵەوانیدا، بەو شێوەیە پێویستە کوڕی مرۆڤ بەرزبکرێتەوە، بۆ ئەوەی هەموو ئەوەی باوەڕی پێی دەهێنێت لەناونەچێت، بەڵکو ژیانی هەتاهەتایی هەبێت .بۆیە خودا ئەوەندە جیهانی خۆشویست کە کوڕە تاکە لەدایکبووەکەی خۆی دا، بۆ ئەوەی هەرکەسێک باوەڕی پێ بهێنێت لەناو نەچێت، بەڵکو ژیانی هەتاهەتایی هەبێت . چونکە خودا کوڕەکەی خۆی بۆ جیهان نەناردووە تا حوکم بدات بەسەر جیهاندا، بەڵکو بۆ ئەوەی جیهان لە ڕێگەی ئەوەوە ڕزگار بێت .ئەوەی باوەڕی پێ دەهێنێت دادرا نابێت، بەڵام

ئەوەی باوەڕی پێ ناهێنێت پێشتر دادراوە، چونکە باوەڕی نەهێناوە بە ناوی تاکە کوڕی خودا .ئەمە بەڵام حوکمەکەیە، کە ڕووناکی هاتووەتە ناو جیهانەوە، و خەڵکان زیاتر تاریکییان خۆشویست چ ڕووناکی، چونکە کارەکانیان خراپ بوون .هەموو کەسێک کە شتە خراپەکان دەکات ڕقی لە ڕووناکی دەبێتەوە و نایەتە لای ڕووناکی، بۆ ئەوەی کردارەکانی ئاشکرا نەکرێن؛ بەڵام ئەوەی ڕاستی دەکات دێتە لای ڕووناکی، بۆ ئەوەی کردارەکانی ئاشکرا بکرێن، چونکە لە خوداوە کراون .دوای ئەمانە عیسا و قوتابییەکانی هاتن بۆ خاکی یەهودیا، و لەوێ لەگەڵیان مایەوە و خوازەبوونی دەکرد .یەحیا هەروەها لە عەینۆن نزیک سالیم خەڵکی لە ئاو هەڵدەکێشا، چونکە ئاوی زۆر لەوێ بوو، و خەڵکی دەهاتن و لە ئاو هەڵدەکێشران، چونکە یەحیا هێشتا نەخرابووە زیندانەوە .کەواتە پرسیارێک لە نێوان قوتابییەکانی یەحیا و جولەکەیەک ڕوویدا دەربارەی پاککردنەوە .و هاتن بۆ لای یەحیا و پێیان گوت :ڕابی، ئەوەی کە لەگەڵ تۆ بوو لەوبەری ڕووباری ئوردون، ئەوەی تۆ شایەتیت بۆ داوە، ببینە ئەمە خەڵکی لە ئاو هەڵدەکێشێت و هەموو دێن بۆ لای ئەو .یۆحەنا وەڵامی دایەوە و گوتی :مرۆڤ ناتوانێت هیچ شتێک وەربگرێت، ئەگەر لە ئاسمانەوە پێی نەدرابێت .خۆتان ئێوە بۆ من شایەتی دەدەن کە گوتم :من مەسیح نیم، بەڵکو لەپێش ئەو نێردراوم .ئەوەی کە بووکەکەی هەیە زاواکەیە، بەڵام هاوڕێی زاواکە، ئەوەی کە ڕاوەستاوە و گوێی لێی دەگرێت، بە خۆشی خۆشحاڵ دەبێت لەبەر دەنگی زاواکە .ئەم خۆشییە کەواتە، کە هی منە، تەواو بووە .ئەو پێویستە زیادبکات، بەڵام من کەمبکرێمەوە .ئەوەی لە سەرەوە دێت لەسەر هەموویان دایە .ئەوەی لە زەوی بوونە لە زەوییە و لە زەوی قسە دەکات، ئەوەی لە ئاسمانەوە دێت لە سەرووی هەموان یە، و ئەوەی بینیویەتی و بیستوویەتی، ئەمە شایەتی دەدات، و کەس شایەتیەکەی وەرناگرێت . ئەوەی شایەتی ئەوی وەرگرتووە، مۆری کردووە کە خودا ڕاستە .ئەوەی کە خودا ناردوویەتی، قسەکانی خودا دەڵێت، چونکە خودا ڕۆحی پیرۆز بە پێوانە نادات .باوک

کوڕەکەی خۆشدەوێت و هەموو شتێکی داوەتە دەستی ئەو .ئەوەی باوەڕ بە کوڕەکە دەهێنێت، ژیانی هەتاهەتایی هەیە، بەڵام ئەوەی گوێڕایەڵی کوڕەکە نییە، ژیان نابینێت، بەڵکو تووڕەیی خودا لەسەری دەمێنێتەوە.

4

کاتێک کە خاوەن زانی کە فەریسییەکان بیستیان کە عیسا زیاتر قوتابییان دروست دەکات و لە ئاو هەڵدەکات لە یەحیا، هەرچەندە عیسا خۆی لە ئاو نەیدەکرد بەڵکو قوتابییەکانی ئەو، بەجێی هێشت یەهودیا و ڕۆیشت بۆ جەلیل .پێویست بوو ئەو بە نێو سامەریادا تێپەڕێت .بۆیە دێتە ناو شارێکی سامیرە کە پێی دەگوترێت سیخار، نزیک ئەو شوێنەی کە یاقوب دایە یوسف کوڕەکەی؛ لەوێش کانیاوێکی یاقوب هەبوو .عیسا کە لە گەشتەکە ماندوو بووبوو، بۆیە وا لەسەر کانییەکە دانیشت، کاتەکە نزیکەی کاتژمێری شەشەم بوو . ژنێک لە سامیرە دێت بۆ ئاوکێشان .عیسا پێی دەڵێت :شتێکم پێبدە بۆ خواردنەوە .چونکە قوتابییەکانی ڕۆیشتبوون بۆ شارەکە تا خواردن بکڕن .ئەوا ئافرەتە سامیرییەکە پێی دەڵێت :چۆن تۆ جولەکەیت داوای خواردنەوە لە من دەکەیت، کە من ئافرەتێکی سامیریم؟ چونکە جولەکەکان بەکاری پێکەوە نابەن لەگەڵ سامرەییەکان .عیسا وەڵامی دایەوە و پێی گوت :ئەگەر تۆ بەخشینی خودات دەزانی، و ئەوەی پێت دەڵێت ئاوم بدەرێ کێیە، تۆ داوات لێ دەکرد و ئەویش ئاوی ژیانی پێت دەدایت .ئافرەتەکە پێی دەڵێت :گەورەم، نە سەتڵت هەیە و بیرەکەش قووڵە، کەواتە لەکوێوە ئاوە زیندووەکەت هەیە؟ ئایا تۆ لە باوکمان یەعقوب گەورەتریت، کە ئەم بیرەی بە ئێمە بەخشی، و خۆی لێی خواردەوە و کوڕەکانی و ئاژەڵەکانی؟ عیسا وەڵامی دایەوە و پێی گوت :هەموو کەسێک کە لەم ئاوە دەخواتەوە دووبارە تینوو دەبێتەوە، بەڵام کەسێک کە لەو ئاوە دەخواتەوە کە من

دەیدەمە ئەو، هەرگیز تینوو نابێتەوە بۆ هەتاهەتایە، بەڵام ئەو ئاوەی کە من دەیدەمە ئەو، دەبێتە لە ئەو کانیاوێکی ئاو هەڵدەقوڵێت بۆ ژیانی هەتاهەتایی .ئافرەتەکە پێی دەڵێت : گەورەم، ئەم ئاوەم بدەرێ، بۆ ئەوەی تینوو نەبم و نەیەمە ئێرە بۆ ئاو هەڵکێشان .عیسا پێی دەڵێت :برۆ پیاوەکەت بانگ بکە و وەرەوە ئێرە .ژنەکە وەڵامی دایەوە و گوتی :من پیاوم نییە .عیسا پێی دەڵێت :باش گوتت کە پیاوم نییە؛ چونکە پێنج پیاو هەبووە، و ئێستا ئەوەی هەتە پیاوی تۆ نییە؛ ئەمە ڕاستە گوتووتە .ژنەکە پێی دەڵێت :گەورەم، من دەبینم کە تۆ پێغەمبەریت .باوکانی ئێمە لەم کێوەدا پەرستیان کرد، و ئێوە دەڵێن کە ئۆرشەلیم ئەو شوێنەیە کە پێویستە تێیدا بپەرستین .عیسا پێی دەڵێت :ئافرەت، باوەڕم پێ بکە کە کاتژمێرێک دێت کە نە لەم شاخەدا و نە لە ئۆرشەلیم باوک دەپەرستن .ئێوە پەرستش دەکەن ئەوەی کە نایزانن، ئێمە پەرستش دەکەین ئەوەی کە دەیزانین، چونکە ڕزگاری لە جولەکەکانەوەیە .بەڵام کاتێک دێت، و ئێستا هەیە، کە پەرستاری ڕاستەقینەکان باوکیان لە ڕۆح و ڕاستیدا دەپەرستن، چونکە باوک بەدوای ئەو جۆرە پەرستارانەدا دەگەڕێت کە ئەویان دەپەرستن .خودا ڕۆحە، و ئەوانەی ئەو دەپەرستن پێویستە بە ڕۆح و ڕاستی بیپەرستن .ئافرەتەکە پێی دەڵێت :دەزانم کە مەسیحا دێت، ئەوەی پێی دەگوترێت مەسیح .کاتێک ئەو دێت، هەموو شتێک بۆ ئێمە ڕادەگەیەنێت .عیسا پێی دەڵێت :من ئەوەم کە قسەت لەگەڵ دەکات .لەسەر ئەمە قوتابییەکانی هاتن و سەرسام بوون کە لەگەڵ ژنێک قسەی دەکرد، بەڵام کەسیش نەیگوت :چی دەگەڕێیت یان چی قسە دەکەیت لەگەڵی؟ کەواتە ئافرەتەکە گۆزەی ئاوەکەی خۆی بەجێهێشت و چووە ناو شارەکە، و بە پیاوەکان دەڵێت :وەرن ببینن پیاوێک کە هەموو ئەوەی پێم گوت کە من کردم، ئایا ئەمە مەسیح نییە؟ کەواتە ئەوان لە شارەکە هاتنە دەرەوە و بەرەو لای ئەو دەهاتن .لە نێوانیدا، قوتابییەکان داوایان لێدەکرد و دەیانگوت :ڕەبی، بخۆ .ئەو بەڵام پێی گوتن :من خواردنێکم هەیە بۆ خواردن کە ئێوە نایزانن .کەواتە قوتابییەکان بە یەکتریان دەگوت :ئایا کەسێک

خواردنی بۆ هێناوە؟ عیسا پێیان دەڵێت :خواردنی من ئەوەیە کە ویستی ئەوەی منی ناردووە جێبەجێ بکەم و کارەکەی تەواو بکەم .ئایا ئێوە نااڵێن کە هێشتا چوار مانگە و دروێنەکە دێت؟ ببینن، دەڵێم بە ئێوە، بەرزبکەنەوە چاوەکانتان و ببینن خاکەکان، چونکە سپین ئەوانن بۆ دروێنە ئێستا .ئەو دروێنەکەرە پاداش وەردەگرێت و بەروبوومی کۆدەکاتەوە بۆ ژیانی هەتاهەتایی، بۆ ئەوەی چێنەر و دروێنەکەر پێکەوە شادمان بن .لەبەر ئەوەی لەمەدا قسەکە ڕاستەقینەیە، کە یەکێک چێنەر و یەکێکی تر دروێنەکەرە .من ئێوەم نارد بۆ دروێنەکردنی ئەوەی کە ئێوە تێیدا ماندوو نەبوونەتەوە، کەسانی تر ماندوو بوونەتەوە، و ئێوە چوونەتە ناو ماندووبوونەکەیانەوە .لە شارە ئەوە، زۆر کەس لە سامیرییەکان باوەڕیان بە ئەو هێنا بەهۆی قسەکانی ژنەکە کە شایەتی دەدا :هەموو ئەوەی کە کردوومی پێ گوتم .کاتێک سامرەییەکان هاتن بۆ لای ئەو، داوایان لێکرد لەلایان بمێنێتەوە، و ئەویش دوو ڕۆژ لەوێ مایەوە .و زۆر زیاتر باوەڕیان هێنا لەبەر قسەی ئەو، و بە ئافرەتەکەیان دەگوت کە ئیتر لەبەر قسەکردنی تۆ باوەڕمان ناهێنین، چونکە خۆمان بیستوومانە، و دەزانین کە ئەمە بە ڕاستی ڕزگارکەری جیهانە، مەسیح .دوای ئەو دوو ڕۆژە لەوێوە چووە دەرەوە و ڕۆیشت بۆ جەلیل .خۆی عیسا شایەتی دا کە پێغەمبەر لە نیشتیمانی خۆی ڕێزی نییە .کاتێک بۆیە هاتە ناو جەلیل، جەلیلییەکان پێشوازییان لێکرد، چونکە هەموو ئەو شتانەیان دیبوو کە لە ئۆرشەلیم لە جەژنەکەدا کردبووی، و خۆیان بۆ ئەو جەژنە هاتبوون .عیسا کەواتە دیسان گەڕایەوە بۆ قانای جەلیل، کە لەوێ ئاوی کردە شەراب .و کەسێکی شاهانە هەبوو، کە کوڕەکەی نەخۆش بوو لە کەفەرناحوم، ئەمە بیستی کە عیسا لە یەهودیاوە هاتووەتە جەلیل، چووە لای ئەو و داوای لێکرد کە بێتە خوارەوە و چاک بکاتەوە کوڕەکەی، چونکە خەریک بوو بمرێت .عیسا بۆیە پێی وت :ئەگەر نیشانەکان و پەرجووەکان نەبینن، باوەڕ ناکەن .پیاوە شاهانەکە پێی دەڵێت :گەورەم، وەرە خوارەوە پێش ئەوەی منداڵەکەم بمرێت .عیسا پێی دەڵێت :بڕۆ، کوڕەکەت دەژی .و پیاوەکە باوەڕی

به قسەکە هێنا کە عیسا پێی گوت، و ڕۆیشت .پێشتر لەکاتێکدا کە ئەو دادەبەزی، خزمەتکارەکانی چاویان پێکەوت و هەواڵیان پێدا و گوتیان کە کوڕەکەت دەژی .بۆیە لە ئەوان فێربوو کاتژمێرەکە کە تێیدا باشتر بوو .و پێیان گوت کە دوێنێ لە کاتژمێری حەوتەم تاوەکە بەجێی هێشت .باوکەکە زانی کە لە هەمان ئەو کاتژمێرەدا کە عیسا پێی فەرموو کە کوڕەکەت دەژی، و خۆی و هەموو ماڵەکەی باوەڕیان هێنا .ئەمە دووەم نیشانەیە کە عیسا کردی کاتێک لە یەهودیاوە هاتە جەلیل.

5

دوای ئەمانە جەژنی جولەکەکان بوو، و عیسا چووە ئۆرشەلیم .لە ئۆرشەلیم حەوزێکی مەڕەوانی هەیە کە بە عیبری پێی دەگوترێت بێتئەسدا و پێنج ستووندارى هەیە .لە ئەمانەدا کۆمەڵێکی زۆر لە نەخۆشان ڕاکشابوون، کوێران، شەلان، وشکبووان، چاوەڕێی جووڵەی ئاوەکە دەکردن .نێردراوێک لە کاتی دیاریکراودا دادەبەزییە ناو حەوزەکە و ئاوەکەی دەهەژاند، جا یەکەمین کەس کە دوای هەژانی ئاوەکە دەچووە ناوی، چ نەخۆشییەکی هەبووایە، چاک دەبووەوە .پیاوێک لەوێ بوو کە سی و هەشت ساڵ لە نەخۆشیدا بوو .ئەم کەسەی بینی عیسا کە خەوتبوو، و زانی کە ماوەیەکی زۆری پێچووە، پێی گوت، دەتەوێت تەندروست ببیتەوە؟ نەخۆشەکە وەڵامی دایەوە :گەورەم، کەسم نییە کە کاتێک ئاوەکە دەجووڵێت، منی بخاتە ناو حەوزەکەوە، بەڵام کاتێک من دێم، یەکێکی تر پێش من دادەبەزێت .عیسا پێی دەڵێت :هەستە، جێگاکەت هەڵبگرە و بڕۆ .و یەکسەر پیاوەکە تەندروست بوو، و نوێنەکەی خۆی هەڵگرت و دەڕۆیشت .بەڵام ئەو ڕۆژە ڕۆژی شەممە بوو .جولەکەکان بە چاکبووەکەیان دەگوت، شەممەیە، بۆ تۆ ڕێگەپێنەدراوە کە نوێنەکە هەڵبگریت .وەڵامی دانەوە :ئەوەی منی تەندروست کرد، ئەو پێی گوتم، نوێنەکەت

هەڵبگرە و برۆ .کەواتە لێیان پرسی :کێیە ئەو پیاوەی پێی گوتیت نوێنەکەت هەڵبگرە و برۆیت؟ ئەو کەسەی کە چاک کرابووەوە نەیدەزانی کێ بوو، چونکە عیسا دوورکەوتبووەوە لەکاتێکدا کۆمەڵێک خەڵک لەو شوێنەدا بوون .دوای ئەمانە عیسا ئەوی لە پەرستگاکە دۆزییەوە و پێی گوت :ببینە، تۆ تەندروست بوویت، ئیتر گوناە مەکە، بۆ ئەوەی شتێکی خراپتر بۆت ڕوونەدات .ئەو پیاوە ڕۆیشت و بە جولەکەکانی ڕاگەیاند کە عیسا ئەوەیە کە ئەوی تەندروست کردووە .و لەبەر ئەمە جولەکەکان ڕاودەنان دوای عیسا و دەیانویست بیکوژن، چونکە ئەمانەی دەکرد لە شەممەدا .بەڵام عیسا وەڵامی دانەوە : باوکم هەتا ئێستا کاردەکات، منیش کاردەکەم .لەبەر ئەمە کەواتە جولەکەکان زیاتر هەوڵیان دەدا بۆ کوشتنی، چونکە نەک تەنها شەممەی دەشکاند، بەڵکو هەروەها خودای بە باوکی تایبەتی خۆی دەناساند و خۆی بە یەکسانی خودا دەکرد .عیسا وەڵامی دایەوە و پێی گوتن :ڕاستی ڕاستی پێتان دەڵێم، کوڕ ناتوانێت هیچ لە خۆیەوە بکات، مەگەر ئەوەی ببینێت باوک دەیکات، چونکە ئەوەی ئەو دەیکات، ئەمانەش کوڕ بە هەمان شێوە دەیکات . ئەو باوکە چونکە خۆشدەوێتی ئەو کوڕە و هەموو شتێک پیشانی دەدات کە خۆی دەیکات، و کارە گەورەترەکانی ئەمانە پیشانی دەدات، بۆئەوەی ئێوە سەرسام بن .وەک چۆن باوک مردووان هەڵدەستێنێت و ژیانیان پێدەبەخشێت، ئاواش کوڕیش ژیان بە ئەوانە دەبەخشێت کە دەیەوێت .چونکە باوک کەسێک حوکم نادات، بەڵکو هەموو حوکمدانەکەی داوەتە کوڕەکە، بۆ ئەوەی هەموو ڕێز لە کوڕەکە بگرن وەک چۆن ڕێز لە باوکەکە دەگرن . ئەوەی ڕێزی کوڕەکە ناگرێت، ڕێزی باوکەکە ناگرێت کە ئەوی ناردووە .بەڕاستی بەڕاستی پێتان دەڵێم کە ئەوەی گوێ لە قسەکانم دەگرێت و باوەڕ بە ئەوە دەهێنێت کە منی ناردووە، ژیانی هەتاهەتایی هەیە، و نایەتە ناو حوکم، بەڵکو لە مردنەوە گواستووەتەوە بۆ ژیان .ڕاستی ڕاستی دەڵێم بە ئێوە کە کاتژمێرێک دێت، و ئێستا هەیە، کاتێک مردووان گوێ دەگرن لە دەنگی کوڕی خودا، و ئەوانەی گوێیان گرتووە دەژین؛ وەک چۆن باوک ژیان

هەیە لە خۆیدا، بەم شێوەیە دایە کوڕەکەش ژیان هەبێت لە خۆیدا؛ و دەسەڵاتی دایە ئەو و دادوەری بکات، چونکە کوڕی مرۆڤە .سەرسام مەبن لەمە، چونکە کاتژمێرێک دێت کە تێیدا هەموو ئەوانەی لە گۆڕەکاندان دەنگی ئەویان دەبیستن، و دەرچوون ئەوانەی شتە چاکەکانیان کردووە بۆ هەستانەوەی ژیان، بەڵام ئەوانەی شتە خراپەکانیان کردووە بۆ هەستانەوەی دادوەری .من ناتوانم هیچ شتێک لە خۆمەوە بکەم وەک چۆن گوێ دەگرم حوکم دەدەم، و حوکمەکەی من دادپەروەرانەیە، چونکە داوای ئارەزووەکەی خۆم ناکەم، بەڵکو ئارەزووەکەی ئەو باوکەی کە منی ناردووە .ئەگەر من شایەتی دەربارەی خۆم بدەم، شایەتیەکەم ڕاست نییە .یەکێکی تر هەیە کە شایەتی دەدات دەربارەی من، و دەزانم کە ئەو شایەتییە ڕاستە کە دەربارەی من دەیدات .ئێوە ناردووتان بۆ لای یەحیا، و ئەو شایەتی داوە بۆ ڕاستی؛ بەڵام من لە مرۆڤەوە شایەتی وەرناگرم، بەڵکو ئەم شتانە دەڵێم بۆ ئەوەی ئێوە ڕزگار بن .ئەو چرایەکی سووتاو و درەوشاوە بوو، بەڵام ئێوە ویستتان بۆ کاتێک لە ڕووناکی ئەودا شادمان بن .من بەڵام شایەتییەکی گەورەتر لە یەحیام هەیە، چونکە ئەو کارانەی باوک پێی داوم بۆ ئەوەی تەواویان بکەم، هەر ئەو کارانەی من دەیانکەم، شایەتی دەدەن دەربارەی من کە باوک منی ناردووە .و باوکە کە منی ناردووە، خۆی شایەتی لەسەر من داوە .نە دەنگی ئەوتان بیستووە هەرگیز نە شێوەی ئەوتان بینیووە، و وشەکەی ئەو نییە کە لەلای ئێوە بمێنێتەوە، چونکە ئەوەی ئەو ناردی، بەو ئێوە باوەڕ ناکەن .ئێوە لێکۆڵینەوە دەکەن لە نووسراوەکان، چونکە ئێوە پێتان وایە لە ئەوان ژیانی هەتاهەتایی هەیە؛ و ئەوانە ئەوانەن کە شایەتی دەدەن دەربارەی من؛ و ئێوە نایانەوێت بێن بۆ لای من بۆ ئەوەی ژیانتان هەبێت .من شکۆمەندی لە خەڵکان وەرناگرم، بەڵام من ئێوەم ناسیوە کە خۆشەویستی خودا لە خۆتاندا نییە .من لە ناوی باوکمەوە هاتووم و ئێوە منتان وەرنەگرتووە، ئەگەر یەکێکی تر بە ناوی خۆیەوە بێت، ئەوا ئێوە ئەوتان وەردەگرن .چۆن دەتوانن ئێوە باوەڕ بهێنن، کە شکۆمەندی لە یەکتر وەردەگرن،

بەڵام ئەو شکۆمەندییەی لە خودای تاکە نایەتەوێن؟ نە پێتان وایە کە من سکاڵاتان لێ دەکەم لای باوک، ئەوەی سکاڵاتان لێ دەکات موسایە، ئەوەی ئێوە هیواتان پێ بەستووە . ئەگەر باوەڕتان بە موسا دەهێنا، ئەوا باوەڕتان بە من دەهێنا، چونکە ئەو دەربارەی من نووسی .ئەگەر بەڵام باوەڕتان بە نووسراوەکانی ئەو نییە، چۆن باوەڕتان بە وشەکانی من دەبێت؟

6

دوای ئەم شتانە عیسا چوو بۆ ئەوبەری دەریای جەلیل کە دەریای تیبەریاسە، و خەڵکێکی زۆر دوای کەوتن، چونکە ئەو نیشانانەیان دەبینی کە لەسەر نەخۆشەکان دەیکرد .عیسا چووە سەرەوە بۆ کێوەکە و لەوێ لەگەڵ قوتابییەکانی دانیشتبوو .جەژنی پەسخا نزیک بووەوە، کە جەژنی جولەکەکان بوو .کەواتە عیسا چاوەکانی بەرزکردەوە و بینی کە کۆمەڵێکی زۆر بەرەو لای ئەو دێت، بە فیلیپۆسی فەرموو :لەکوێوە نان بکڕین بۆ ئەوەی ئەمانە بیخۆن؟ ئەمەی دەگوت بۆ تاقیکردنەوەی ئەو، چونکە ئەو خۆی دەیزانی چی دەیویست بکات .فیلیپۆس وەڵامی دایەوە :نانی دوو سەد دینار بەس نایەت بۆ ئەوان، بۆ ئەوەی هەریەکەیان شتێکی کەم وەربگرێت .یەکێک لە قوتابییەکانی پێی دەڵێت، ئەندراوس براکەی شیمۆنی پەترۆس :منداڵێکی بچووک لێرەیە، کە پێنج نانی جۆی هەیە و دوو ماسی بچووک، بەڵام ئەمانە چین بۆ ئەوەندە کەس؟ عیسا فەرمووی :وا بکەن خەڵکەکە دابنیشن، گیای زۆر لە شوێنەکەدا هەبوو .کەواتە پیاوەکان دانیشتن، ژمارەیان وەک پێنج هەزار بوو .عیسا نانەکانی گرت و سوپاسی کرد و دایە قوتابییەکان، قوتابییەکانیش دایانە ئەوانەی دانیشتبوون، هەروەها لە ماسییەکانیش هەرچەندەیان دەویست .کاتێک پڕبوون، بە قوتابییەکانی خۆی دەڵێت، پارچە ماوەکان کۆبکەنەوە، بۆ

ئەوەی هیچ شتێک لەناوبچێت .کەواتە کۆیان کردەوە و دوازدە سەبەتەیان پڕکرد لە پارچەکانی ئەو پێنج نانە جۆییەی کە لەوانەی خواردوویانە مابوونەوە .ئەو کەسانە بۆیە، کە ئەو نیشانەیەیان بینی کە عیسا کردی، دەیانگوت :ئەمە بەڕاستی ئەو پێغەمبەرەیە کە دێتە ناو جیهان .عیسا کە زانی دەیانەوێت بێن و ڕفێنن بۆ ئەوەی بیکەن بە پاشا، دیسان بە تەنها کشایەوە بۆ چیاکە .کاتێک ئێوارە بوو، قوتابییەکانی ئەو دابەزین بۆ سەر دەریاکە، و دوای سواربوونیان بۆ ناو بەلەمەکە دەهاتن بۆ ئەوبەری دەریاکە بۆ کەفەرناحوم .و تاریکی پێشتر بووبوو و عیسا نەهاتبوو بۆ لایان، و دەریاکە لەبەر بای گەورەیەک کە دەیدا هەڵدەکرا .کاتێک بەڕێیان کردبوو بۆیە وەک بیست و پێنج یان سی ئەستاد، عیسایان بینی کە لەسەر دەریاکە دەڕوات و نزیک کەشتییەکە دەبێتەوە، و ترسان .ئەو بەڵام پێیان دەڵێت :من مم، مەترسن .ئەوان ویستیان ئەو بخەنە ناو کەشتییەکەوە، و یەکسەر کەشتییەکە گەیشتە ئەو زەوییەی کە بۆی دەچوون .لە ڕۆژی دواتر ئەو خەڵکەی کە لە ئەوبەری دەریاچە ڕاوەستابوون، بینییان کە بەلەمێکی تر لەوێ نەبوو جگە لە یەک ئەوەی کە قوتابییەکانی ئەو سواری بوون، و کە عیسا لەگەڵ قوتابییەکانی خۆی نەچووە ناو بەلەمەکە، بەڵکو تەنها قوتابییەکانی ئەو ڕۆیشتن؛ بەڵام بەلەمە تر هاتن لە تیبێریاسەوە نزیک ئەو شوێنەی کە لەوێ نانیان خوارد دوای ئەوەی خاوەن شکۆ سوپاسی کرد؛ کاتێک کە خەڵکەکە بینییان کە عیسا لەوێ نییە و نە قوتابییەکانی ئەو، خۆیان سواری بەلەمەکان بوون و هاتنە کەفەرناحوم بەدوای عیسادا دەگەڕان .و کاتێک لە ئەوبەری دەریاکە دۆزیانەوە، پێیان وت :ڕابی، کەی هاتیتە ئێرە؟ عیسا وەڵامی دانەوە و پێی گوتن :ڕاستی ڕاستی پێتان دەڵێم، ئێوە بەدوای منداە دەگەڕێن، نەک لەبەر ئەوەی نیشانەکانتان بینی، بەڵکو لەبەر ئەوەی لە نانەکانتان خوارد و تێربوون .کار بکەن نەک بۆ ئەو خواردنەی لەناودەچێت، بەڵکو بۆ ئەو خواردنەی دەمێنێتەوە بۆ ژیانی هەتاهەتایی، کە کوڕی مرۆڤ بە ئێوەی دەدات، چونکە خودای باوک مۆری لەم کەسە داوە .گوتیان بۆیە بۆ ئەو :چی

بکەین بۆ ئەوەی کارەکانی خودا ئەنجام بدەین؟ عیسا وەڵامی دایەوە و پێی گوتن :ئەمە کاری خودایە، کە باوەڕ بهێنن بەوەی کە ئەو ناردوویەتی .بۆیە پێیان وت :کەواتە تۆ چی دەکەیت نیشانەیەک بۆ ئەوەی ببینین و باوەڕ بە تۆ بهێنین؟ چی کار دەکەیت؟ باوکانی ئێمە مەنەیان لە چۆڵەوانی خوارد، وەک نووسراوە، نانی لە ئاسمانەوە پێیدان بۆ خواردن . عیسا بۆیە پێی فەرموون :ڕاستی ڕاستیتان پێ دەڵێم، موسا ئەو نانەی لە ئاسمانەوە نەیداوەتێ، بەڵکو باوکی من ئەو نانە ڕاستەقینەی لە ئاسمانەوە دەداتێ .نانی خودا ئەوەیە کە لە ئاسمانەوە دادەبەزێت و ژیان دەبەخشێتە جیهان .گوتیان بۆیە پێی :گەورەم، هەمیشە ئەم نانە بدەرێ .عیسا پێی فەرموون :من نانی ژیانم، ئەوەی بێتە لام هەرگیز برسی نابێت، و ئەوەی باوەڕ بە من بهێنێت هەرگیز تینوو نابێت .بەڵام گوتم بە ئێوە کە بینیتانم و باوەڕتان ناکەن .هەموو ئەوەی باوکم پێم دەدات، بۆ لای من دێت، و ئەوەی دێتە لای من هەرگیز فڕێی نادەمە دەرەوە؛ چونکە من لە ئاسمانەوە هاتومەتە خوارەوە، نەک بۆ ئەوەی خواستی خۆم بکەم، بەڵکو خواستی ئەوەی منی ناردووە .ئەمە ویستی ئەو باوکەیە کە منی ناردووە، بۆ ئەوەی هەموو ئەوەی پێی داوم لەدەست نەدەم، بەڵام لە دواییین ڕۆژدا هەڵیبستێنمەوە .ئەمە ویستی ئەوەیە کە منی ناردووە، بۆ ئەوەی هەموو ئەوەی کوڕەکە دەبینێت و باوەڕی پێ دەهێنێت، ژیانی هەتاهەتایی هەبێت، و من لە ڕۆژی دواییین هەڵیدەستێنمەوە .جولەکەکان کەواتە بۆڵەبۆڵیان دەکرد دەربارەی ئەو، چونکە گوتی :من مەم ئەو نانەی کە لە ئاسمانەوە دابەزیوە، و دەیانگوت :ئایا ئەمە عیسا کوڕی یوسف نییە، ئەوەی ئێمە باوکەکەی و دایکەکەی دەزانین؟ چۆن کەواتە ئەم کەسە دەڵێت کە من لە ئاسمانەوە هاتومەتە خوارەوە؟ عیسا وەڵامی دایەوە و پێی فەرموون :لەگەڵ یەکتر بۆڵەبۆڵ مەکەن .کەس ناتوانێ بێتە لای من، مەگەر باوکەکە کە منی ناردووە ئەو ڕابکێشێت، و من لە ڕۆژی کۆتاییدا هەڵیدەستێنمەوە .لە پێغەمبەرەکاندا نووسراوە :و هەموویان فێرکراوی خودا دەبن هەموو ئەوەی کە لە باوک دەبیستێت و فێردەبێت، دێتە

لای من؛ نەک کە کەسێک باوکی بینیوە، ئەگەر نەبێت ئەوەی لەلای خودایە، ئەمە باوکی بینیوە .ڕاستی ڕاستی پێتان دەڵێم، ئەوەی باوەڕ بە من دەهێنێت، ژیانی هەتاهەتایی هەیە .من نانی ژیانم .باوکانی ئێوە مەنایان خوارد لە چۆڵەوانیدا و مردن، ئەمە ئەو نانەیە کە لە ئاسمانەوە دادەبەزێت، بۆ ئەوەی کەسێک لێی بخوات و نەمرێت .من نانی زیندووم کە لە ئاسمانەوە هاتووەتە خوارەوە؛ ئەگەر کەسێک لەم نانە بخوات، بۆ هەتاهەتایە دەژیێت .و ئەو نانەش کە من دەیدەم، گۆشتی منە، کە من دەیدەم بۆ ژیانی جیهان .کەواتە جولەکەکان شەڕیان دەکرد لەگەڵ یەکتریدا و دەیانگوت :چۆن دەتوانێت ئەمە گۆشتی خۆی بداتێ بۆ ئەوەی بیخۆین؟ عیسا بۆیە پێی فەرموون :ئامین ئامین پێتان دەڵێم، ئەگەر گۆشتی کوڕی مرۆڤ نەخۆن و خوێنی ئەو نەخۆنەوە، ژیانتان لە خۆتاندا نییە .ئەوەی گۆشتی من دەخوات و خوێنی من دەخواتەوە، ژیانی هەتاهەتایی هەیە، و من لە ڕۆژی دوایی هەڵیدەستێنمەوە .چونکە گۆشتی من بەڕاستی خواردنە، و خوێنی من بەڕاستی خواردنەوەیە .ئەوەی گۆشتی منی دەخوات و خوێنی منی دەخواتەوە، لە من دەمێنێتەوە و منیش لە ئەو دەمێنمەوە .وەک چۆن باوکی زیندوو منی نارد و من لە ڕێگەی باوکەوە دەژیم، ئەوەی منیش بخوات ئەویش لە ڕێگەی منەوە دەژی .ئەمە ئەو نانەیە کە لە ئاسمانەوە هاتووەتە خوارەوە، نەک وەک باوکانی ئێوە کە مەنیان خوارد و مردن .ئەوەی ئەم نانە بخوات بۆ هەتاهەتایە دەژیێت .ئەمانەی لە کۆبوونەوەدا وت، کاتێک لە کەفەرناحوم فێردەکرد .زۆر کەس لە قوتابییەکانی بیستیان، بۆیە گوتیان :ئەم قسەیە سەختە، کێ دەتوانێت گوێی لێ بگرێت؟ عیسا لە خۆیدا زانی کە قوتابییەکانی دەربارەی ئەمە بۆڵەبۆڵ دەکەن، پێی گوتن :ئایا ئەمە ئێوە پێشێل دەکات؟ ئەگەر کەواتە کوڕی مرۆڤ ببینن کە سەردەکەوێت بۆ ئەو شوێنەی کە پێشتر تێیدا بوو؟ ئەو ڕۆحە زیندووکەرەوەیە، گۆشت هیچ سوودێک نابەخشێت، ئەو وشانەی کە من بۆ ئێوە دەیڵێم، ڕۆحن و ژیانن . بەڵام هەندێک لە ئێوە هەن کە باوەڕ ناکەن .لەبەر ئەوەی عیسا لە سەرەتاوە دەیزانی

کامانن ئەوانەی باوەڕیان نەبوو و کێیە ئەوەی خەریکە ئەوی ڕادەست بکات .و ئەو دەیگوت :لەبەر ئەمە من پێم گوتوون کە هیچ کەس ناتوانێت بێتە لای من، مەگەر ئەوەی لەلایەن باوکمەوە پێی دراوە بێت .لەم پێناوەوە زۆر کەس لە قوتابییەکانی ئەو گەڕانەوە و چیتر لەگەڵی نەڕۆیشتن .عیسا کەواتە بە دوازدەکە گوت، ئایا ئێوەش دەتانەوێت بڕۆن؟ شیمۆن پەترۆس کەواتە وەڵامی دایەوە :گەورەم، بۆ لای کێ دەڕۆین؟ قسەکانی ژیانی هەتاهەتایی هەیە، و ئێمە باوەڕمان هێناوە و زانیومانە کە تۆ مەسیحی کوڕی خودای زیندوویت .عیسا وەڵامی دانەوە :ئایا من ئێوە دوازدەکەم هەڵنەبژاردو؟ و لە ئێوە یەکێک شەیتانە .ئەو باسی یەهودای کوڕی سیمۆنی ئیسقەریۆتی دەکرد، چونکە ئەم کەسە دەیویست ئەو دەستبەسەردابدات، کە یەکێک بوو لە دوازدەکان.

7

و عیسا دوای ئەمانە لە جەلیلدا دەڕۆیشت، چونکە نەیدەویست لە یەهودیادا بڕۆێت، لەبەر ئەوەی جولەکەکان دەیانویست بیکوژن .جەژنی خێوەتگەکانی جولەکە نزیک بووەوە . براکانی ئەو بۆیە پێیان وت بۆ ئەو، بگوازەوە لێرەوە و بڕۆ بۆ ناو یەهودیا، بۆ ئەوەی قوتابییەکانی تۆش ببینن ئەو کارانەی تۆ کە تۆ دەیانکەیت، چونکە کەس لە شاراوەدا شتێک ناکات و دەگەڕێت خۆی لە ئاشکرادا بێت .ئەگەر ئەم شتانە دەکەیت، خۆت بۆ جیهان ئاشکرا بکە .چونکە تەنانەت براکانی ئەو باوەڕیان پێی نەدەکرد .عیسا پێیان دەڵێت : کاتی من هێشتا نەهاتووە، بەڵام کاتی ئێوە هەمیشە ئامادەیە .جیهان ناتوانێت ڕقی لێتان ببێتەوە، بەڵام ڕقی لە من دەبێتەوە، چونکە من شایەتی دەدەم دەربارەی ئەو کە کارەکانی خراپەن .ئێوە بڕۆن بۆ ئەم ئاهەنگە، من هێشتا ناڕۆم بۆ ئەم ئاهەنگە، چونکە کاتی من هێشتا تەواو نەبووە .بەڵام دوای ئەوەی ئەمانەی بە ئەوان گوت، لە جەلیل مایەوە .کاتێک

برایانی ئەو چوونە سەرەوە، ئەوسا خۆی چووە سەرەوە بۆ جەژنەکە، نەک بە ئاشکرا، بەڵکو بە نهێنی .ئەو جولەکانە کەواتە دەیانگەڕا بۆ ئەو لە جەژنەکەدا و دەیانگوت :کوایە ئەو؟ و زمزمەی زۆر دەربارەی ئەو بوو لەناو خەڵکەکان .هەندێک دەیانگوت کە چاکە، خەڵکانی تر دەیانگوت، نەخێر، بەڵکو خەڵکەکە گومڕا دەکات .کەس بەڵام بە ئازادی قسەی نەدەکرد دەربارەی ئەو لەبەر ترسی جولەکەکان .پێشتر لە ناوەڕاستی جەژنەکەدا، عیسا چووە پەرستگاکە و دەستی کرد بە فێرکردن .و جولەکەکان سەرسام بوون و دەیانگوت، چۆن ئەمە نووسین دەزانێت بەبێ ئەوەی فێری بووبێت؟ کەواتە عیسا وەڵامی دانەوە و پێی گوتن :فێرکردنەکەی من هی من نییە، بەڵکو هی ئەوەیە کە منی ناردووە؛ ئەگەر کەسێک بیەوێت ئیرادەی ئەو بکات، دەزانێت دەربارەی فێرکردنەکە، ئایا لە خوداوەیە یان من لە خۆمەوە قسە دەکەم .ئەوەی لە خۆیەوە قسە دەکات، شکۆمەندی تایبەت بە خۆی دەگەڕێت، بەڵام ئەوەی شکۆمەندی ئەوەی ناردوویەتی دەگەڕێت، ئەمە ڕاستە، و ناڕەوایی لە ئەودا نییە .ئایا موسا یاساکەی نەداوەتە ئێوە؟ و هیچ کەس لە ئێوە ئەو یاسایە جێبەجێ ناکات بۆچی هەوڵ دەدەن کە من بکوژن؟ خەڵکەکە وەڵامی دایەوە و گوتی : ڕۆحی پیسی هەیە !کێ دەیەوێت تۆ بکوژێت؟ عیسا وەڵامی دایەوە و پێی گوتن :یەک کار کردم، و هەمووتان لەبەر ئەمە سەرسام دەبن .موسا خەتەنەکردنی پێداون، نەک لەبەر ئەوەی لە موسایەوە بێت، بەڵکو لە باوباپیرانەوەیە، و لە ڕۆژی شەممەدا خەتەنەی پیاو دەکەن .ئەگەر مرۆڤ خەتەنەکردن وەردەگرێت لە ڕۆژی شەممە بۆ ئەوەی یاسای موسا نەشکێنرێت، ئێوە لە من تووڕە دەبن چونکە هەموو مرۆڤێکم تەندروست کرد لە ڕۆژی شەممە .حوکم مەدەن بەپێی دیمەن، بەڵام حوکمی ڕاستودروست بدەن .بۆیە هەندێک لە خەڵکی ئۆرشەلیم دەیانگوت :ئایا ئەمە ئەو کەسە نییە کە دەیانەوێت بیکوژن؟ و ببینە، بە ئازایی قسە دەکات و هیچیان پێی ناڵێن ئایا بەڕاستی فەرمانڕەوایان زانیان کە ئەمە بەڕاستی مەسیحە؟ بەڵام ئێمە دەزانین ئەم لە کوێوەیە، بەڵام مەسیح کاتێک دێت، هیچ

کەس نازانێت لە کوێوەیە .ئەوا هاواری کرد لە پەرستگا کاتێک فێردەکرد عیسا و دەیگوت : و منیش دەزانن، و دەزانن لە کوێوە من، و لە خۆمەوە نەهاتووم، بەڵام هەیە ڕاستەقینە ئەوەی ناردوومی، کە ئێوە نایزانن، من دەیزانم، چونکە لە لای ئەوم و ئەویش منی ناردووە .بۆیە دەیانگەڕا بۆ گرتنی، بەڵام کەس دەستی لێ نەدا، چونکە کاتژمێری ئەو هێشتا نەهاتبوو .زۆر کەس لە کۆمەڵەکە باوەڕیان بە ئەو هێنا و دەیانگوت :ئایا کاتێک مەسیح دێت، ئایا نیشانەی زیاتر لەوانەی ئەمە کردی دەکات؟ فەریسییەکان بیستیان کە خەڵکەکە دەربارەی ئەو زمزمەیان دەکرد، و فەریسییەکان و سەرۆک کاهینەکان یارمەتیدەرانیان نارد بۆ ئەوەی بیگرن .عیسا گوتی :کەواتە کاتێکی کەم لەگەڵ ئێوە دەمێنمەوە و دواتر دەڕۆمەوە بۆ لای ئەوەی منی ناردووە .ئێوە بەدوای منا دەگەڕێن و نامدۆزنەوە، و لەو شوێنەی من لێیم، ئێوە ناتوانن بێن .بۆیە جولەکەکان بە خۆیان گوتیان : بۆ کوێ ئەمە دەمێنێتەوە بچێت، کە ئێمە نایدۆزینەوەی؟ ئایا ئەو نییە کە دەبێت بچێتە ناو پەرتەوازەی یۆنانییەکان و فێری یۆنانییەکان بکات؟ کێیە ئەم قسەیەی کە گوتی، دەمگەڕێن و نامدۆزنەوە، و لەو شوێنەی کە منم، ئێوە ناتوانن بێن؟ لە دواییین ڕۆژی گەورەی جەژندا، عیسا وەستابوو و هاواری کرد و دەیفەرموو :ئەگەر کەسێک تینوو بێت، با بێتە لام و بخواتەوە .ئەوەی باوەڕ بە من دەهێنێت، وەک نووسراوەکە گوتی، ڕووبارەکانی ئاوی زیندوو لە سکی ئەوەوە دەڕۆن .ئەمەش گوتی دەربارەی ئەو ڕۆحەی کە ئەوانەی باوەڕیان بە ئەو هێنابوو دەیانویست وەریبگرن، چونکە هێشتا ڕۆحی پیرۆز نەهاتبوو، لەبەر ئەوەی عیسا هێشتا شکۆدار نەکرابوو .زۆر کەس کەواتە لە کۆمەڵەکە کە قسەکەیان بیستبوو، دەیانگوت :ئەمە بەڕاستی پێغەمبەرەکەیە؛ هەندێکی تر دەیانگوت :ئەمە مەسیحەکەیە؛ هەندێکی تر دەیانگوت :ئایا نەک لە جەلیلەوە مەسیحەکە دێت؟ ئایا نووسراوەکە نەیگوت کە لە تۆوی داود و لە بێتڵەحمی گوند، کە داود لەوێ بوو، مەسیح دێت؟ کەواتە دابەشبوون لە خەڵکەکەدا ڕوویدا لەبەر ئەو .هەندێک لە ئەوان ویستیان ئەو

بگرن، بەڵام کەس دەستی لێ نەدا .یارمەتیدەرەکان کەواتە هاتن بۆ لای کاهینە گەورەکان و فەریسییەکان، و ئەوانە پێیان گوتن :بۆچی ئەویان نەهێنا؟ یارمەتیدەرەکان وەڵامیان دایەوە :هەرگیز هیچ مرۆڤێک ئاوا قسەی نەکردووە وەک ئەم مرۆڤە .فەریسییەکان بۆیە وەڵامیان دانەوە :ئایا ئێوەش گومڕا کراون؟ ئایا کەسێک لە فەرمانڕەواکان باوەڕی بە ئەو هێناوە یان لە فەریسییەکان؟ بەڵام ئەم خەڵکە کە یاساکە نازانن نەفرەت لێکراون، نیقۆدیمۆس دەڵێت بۆ ئەوان، ئەوەی بە شەو هاتبوو بۆ لای ئەو، یەکێک بوو لە ئەوان :ئایا یاساکەی ئێمە حوکم دەدات لەسەر پیاوێک، ئەگەر پێشتر لە ئەو نەبیستبێت و نەزانیبێت چی دەکات؟ وەڵامیان دایەوە و پێیان گوت :ئایا تۆش لە جەلیلەوە نیت؟ لێکۆڵینەوە بکە و ببینە کە پێغەمبەر لە جەلیلەوە هەڵنەستاوەتەوە .و هەریەکە بۆ ماڵی خۆی ڕۆیشت.

8

عیسا بەڵام چوو بۆ کێوی زەیتوونەکان، لە بەیانیدا دیسان هاتەوە بۆ پەرستگاکە، و هەموو گەل دەهاتن بۆ لای ئەو، و دانیشت و فێری ئەوانی دەکرد .ئەوان دەیانهێنا، بەڵام مامۆستایانی تەورات و فەریسییەکان ژنێکیان هێنا کە لەسەر زینا گیرابوو، و دایاننا ئەو لە ناوەڕاست، پێیان دەڵێت :مامۆستا، ئەم ژنە گیراوە لەسەر کردەوەی ڕاستەوخۆ زینا دەکات، و لە یاسای ئێمە موسا فەرمانی دا ئەو جۆرانە بەردباران بکرێن .تۆ کەواتە چی دەڵێیت؟ ئەمەیان گوت لە کاتی تاقیکردنەوەی ئەو، بۆ ئەوەی سکاڵایەکیان لەسەر ئەو هەبێت .بەڵام عیسا خوار چەماوەتەوە و بە پەنجەی لەسەر زەوی دەنووسی .کاتێک بەردەوام بوون لە پرسیارکردنی ئەو، ڕاستی کردەوە و پێی گوتن :ئەوەی لە ئێوە بێگوناهە، با یەکەم بەرد فڕێبدات بۆی .و دیسان خوار چەماوەتەوە و لە زەوی دەنووسی .ئەوانیش کە بیستیان، یەک بە یەک دەرچوون، دەستیان لە پیران کرد، و عیسا و ئەو ژنە کە لە

ناوەڕاستدا بوو جێهێڵران .سەری هەڵبڕی و عیسا پێی وت :ئافرەت، کوان؟ هیچ کەس تۆی مەحکووم نەکرد؟ ئەو ژنە گوتی :کەس نییە، گەورەم .عیساش گوتی :منیش تۆ مەحکوم ناکەم؛ بڕۆ و لە ئێستاوە چیتر گوناە مەکە .دیسان کەواتە عیسا بۆیان قسەی کرد و فەرمووی :من ڕووناکی جیهانم، ئەوەی شوێنم دەکەوێت هەرگیز لە تاریکیدا ڕێ ناڕوات، بەڵکو ڕووناکی ژیانی دەبێت .کەواتە فەریسییەکان پێیان گوت :تۆ دەربارەی خۆت شایەتی دەدەیت، شایەتی تۆ ڕاست نییە .عیسا وەڵامی دایەوە و پێی گوتن :تەنانەت ئەگەر من شایەتی دەربارەی خۆم بدەم، شایەتیەکەم ڕاستە، چونکە دەزانم لە کوێوە هاتووم و بۆ کوێ دەڕۆم، بەڵام ئێوە نازانن لە کوێوە دێم یان بۆ کوێ دەڕۆم .ئێوە بەپێی گۆشت حوکم دەدەن، من حوکمی کەس نادەم .و ئەگەر من حوکم بکەم، حوکمەکەی من ڕاستە، چونکە تەنها نیم، بەڵکو من و ئەو باوکەی کە منی ناردووە .لە یاساکەی ئێوەشدا نووسراوە کە شایەتی دوو کەس ڕاستە .من ئەوەم کە شایەتی دەدات دەربارەی خۆم، و باوک کە منی ناردووە شایەتی دەدات دەربارەی من .کەواتە پێیان دەگوت :باوکت لە کوێیە؟ عیسا وەڵامی دایەوە :نە منتان دەزانن نە باوکی من؛ ئەگەر منتان دەزانیبا، باوکی منیش دەزانیبان .ئەم وشانەی عیسا لە خەزێنەدا قسەی کرد، کاتێک لە پەرستگادا فێردەکرد، و هیچ کەس ئەوی نەگرت، چونکە کاتژمێرەکەی هێشتا نەهاتبوو .عیسا دیسانەوە پێی فەرموون :من دەڕۆم و بەدوای مندا دەگەڕێن، و لە گوناهی خۆتاندا دەمرن . ئەو شوێنەی من دەڕۆم، ئێوە ناتوانن بێن .جولەکەکان دەیانگوت، کەواتە ئایا خۆی دەکوژێت، چونکە دەڵێت :ئەو شوێنەی من دەڕۆم، ئێوە ناتوانن بێن؟ و پێی گوتن :ئێوە لە خوارەوەن، من لە سەرەوەم .ئێوە لەم جیهانەن، من لەم جیهانە نیم .بۆیە من پێم گوتن کە ئێوە لە گوناهەکانتاندا دەمرن، چونکە ئەگەر باوەڕ بە ئەوە نەکەن کە من ئەوم، ئێوە لە گوناهەکانتاندا دەمرن .ئیتر پێیان دەگوت :تۆ کێیت؟ عیسا پێی گوتن :لە سەرەتاوە ئەوەی کە قسەتان لەگەڵ دەکەم .زۆر شتم هەیە دەربارەی ئێوە بۆ قسەکردن و دادوەری، بەڵام

ئەوەی منی ناردووە ڕاستە، و من ئەوەی لێی بیستووم، ئەوە دەڵێمە جیهان .نەیان زانی کە باوک بۆیان دەگوت .عیسا بۆیە پێی فەرموون :کاتێک کوڕی مرۆڤ بەرزدەکەنەوە، ئەوسا دەزانن کە من ئەوم، و لە خۆمەوە هیچ ناکەم، بەڵکو وەک باوکم فێری کردووم، ئەم شتانە دەڵێم .ئەوەی منی ناردووە لەگەڵ منداید، باوکەکە منی بە تەنها بەجێنەهێشتووە، چونکە من هەمیشە ئەو شتانە دەکەم کە دڵخوازی ئەون .کاتێک ئەو ئەم شتانەی دەگوت، زۆر کەس باوەڕیان پێی هێنا .ئەوا عیسا دەیفەرموو بۆ ئەو جولەکانەی کە باوەڕیان پێی هێنابوو :ئەگەر ئێوە بمێننەوە لە وشەی من، بە ڕاستی قوتابییەکانی من دەبن، و ڕاستییەکە دەزانن، و ڕاستییەکە ئازادتان دەکات .وەڵامیان دایەوە :ئێمە تۆوی ئیبراهیمین و هەرگیز کۆیلەی کەسمان نەبووە، چۆن تۆ دەڵێیت کە ئازاد دەبنەوە؟ عیسا وەڵامی دایەوە :ڕاستی ڕاستی پێتان دەڵێم کە هەرکەسێک گوناە بکات کۆیلەی گوناهە .بەڵام کۆیلە بۆ هەتاهەتایە لە ماڵەکەدا نامێنێتەوە، کوڕەکە بۆ هەتاهەتایە دەمێنێتەوە .ئەگەر کەواتە کوڕەکە ئێوە ئازاد بکات، بەڕاستی ئازاد دەبن .من دەزانم کە ئێوە تۆوی ئیبراهیمن، بەڵام هەوڵی کوشتنی من دەدەن، چونکە وشەکەی من جێگای خۆی لەناو ئێوەدا ناگرێت . ئەوەی من لەلای باوکی خۆم بینیومە، قسەی دەکەم، و ئێوە کەواتە ئەوەی لەلای باوکی خۆتان بینیتانە، دەیکەن .وەڵامیان دایەوە و پێیان گوت :باوکی ئێمە ئیبراهیمە .عیسا پێیان دەڵێت :ئەگەر منداڵانی ئیبراهیم بوون، کارەکانی ئیبراهیم دەکردن .ئێستا بەڵام دەگەڕێن من بکوژن، مرۆڤێک کە ڕاستییەکەم بۆ ئێوە گوتووە، کە لە خودا بیستم، ئەمە ئیبراهیم نەیکرد .ئێوە کارەکانی باوکتان دەکەن .ئەوان پێیان گوت :ئێمە لە داوێنپیسییەوە لەدایک نەبووین؛ یەک باوکمان هەیە، خودا .عیسا پێی گوتن :ئەگەر خودا باوکتان بووایە، ئێوە خۆشتان دەویستم، چونکە من لە خوداوە هاتمە دەرەوە و هاتووم، نە لە خۆمەوە هاتووم، بەڵکو ئەو منی ناردووە .بۆچی قسەکەی منتان نازانن؟ لەبەر ئەوەی ئێوە ناتوانن گوێ لە قسەی من بگرن .ئێوە لە باوکی شەیتانەوەن، و ئارەزووەکانی باوکتان دەتانەوێت

بکەن .ئەو کەسە کوشتنی مرۆڤ بوو لە سەرەتاوە و لە ڕاستیدا ناوەستێت، چونکە ڕاستی لە ئەودا نییە؛ کاتێک درۆ دەکات، لە هی خۆیەوە قسە دەکات، چونکە درۆزنە و باوکی ئەویش .من بەڵام لەبەر ئەوەی ڕاستی دەڵێم، باوەڕم پێ ناکەن .کێ لە ئێوە من تاوانبار دەکات لەسەر گوناە؟ ئەگەر ڕاستی دەڵێم، بۆچی ئێوە باوەڕم پێ ناکەن؟ ئەوەی کە لە خوداوە، گوێ لە وشەکانی خودا دەگرێت، لەبەر ئەمە ئێوە گوێ ناگرن، چونکە لە خوداوە نین .جولەکەکان وەڵامیان دایەوە و پێیان گوت :ئایا ئێمە بە ڕاستی ناڵێین کە تۆ سامیرەییەکیت و ڕۆحی پیست هەیە؟ عیسا وەڵامی دایەوە :من ڕۆحی پیسم نییە، بەڵکو ڕێز لە باوکم دەگرم، و ئێوە سووکایەتی بە من دەکەن .من بەڵام شکۆمەندی خۆم ناگەڕێم، ئەوە هەیە کە دەیگەڕێت و دادوەری دەکات .ڕاستی ڕاستی پێتان دەڵێم، ئەگەر کەسێک وشەکەی منی بپارێزێت، هەرگیز مردن نابینێت بۆ هەتاهەتایە .جولەکەکان پێیان گوت : ئێستا زانیمان کە تۆ ڕۆحی پیست هەیە .ئیبراهیم مرد و پێغەمبەرانیش، و تۆ دەڵێیت، ئەگەر یەکێک وشەکەی من بپارێزێت، هەرگیز تامی مردن ناکات بۆ هەتاهەتایە؟ ئایا تۆ مەزنتریت لە باوکمان ئیبراهیم، کە مرد؟ و پێغەمبەرەکان مردن؛ تۆ خۆت دەکەیتە چی؟ عیسا وەڵامی دایەوە :ئەگەر من شکۆمەندی خۆم بکەم، شکۆمەندی من هیچ نییە؛ باوکی منە ئەوەی شکۆمەندیم دەکات، ئەوەی ئێوە دەڵێن کە خودای ئێوەیە، و ئێوە نەتانناسیوە؛ بەڵام من دەیناسم .و ئەگەر بڵێم کە نایزانم، دەبم وەک ئێوە درۆزن، بەڵام دەزانمی و وشەکەی دەپارێزم .ئیبراهیم، باوکی ئێوە، دڵخۆش بوو بۆ ئەوەی ڕۆژی منی ببینێت، و بینی و دڵخۆش بوو .بۆیە جولەکەکان پێیان گوت :تۆ هێشتا پەنجا ساڵت نەبووە و ئیبراهیمت بینیوە؟ عیسا پێی فەرموون :بەڕاستی بەڕاستی پێتان دەڵێم، پێش ئەوەی ئیبراهیم ببێت، من هەم .کەواتە بەردیان هەڵگرت بۆ ئەوەی فڕێی بدەنە سەری .عیسا شاردییەوە، و لە پەرستگاکە هاتە دەرەوە بە تێپەڕین لە ناوەڕاستیاندا، و بەو شێوەیە تێپەڕی.

9

و له کاتی تێپەڕیندا، مرۆڤێکی له لەدایکبوونەوە نابینای بینی .و قوتابییەکانی لێیان پرسی و گوتیان :ڕەبی، کێ گوناهی کرد، ئەمە یان دایک و باوکی، تاکو نابینا لەدایکبێت؟ عیسا وەڵامی دایەوە :نە ئەم کەسە گوناهی کردووە و نە دایک و باوکی، بەڵکو بۆ ئەوەی کارەکانی خودا لە ئەودا دەربکەون .پێویستە من کارەکانی ئەوەی منی ناردووە ئەنجام بدەم تا کاتێک ڕۆژە، چونکە شەو دێت کە هیچ کەس ناتوانێت کار بکات .کاتێک لە جیهاندام، ڕووناکیی جیهانم .ئەم شتانە گوت، تفی کردە سەر زەوی و قوڕی دروست کرد لە تفەکە، و قوڕەکەی سواند لەسەر چاوەکانی کوێرەکە و پێی گوت :بڕۆ بیشۆ لە حەوزی سیلوام، کە واتای ناردراو دەگێڕدرێتەوە .کەواتە ڕۆیشت و خۆی شوشت و بە بینایی هاتەوە .ئەوا دراوسێکان و ئەوانەی پێشتر ئەویان دەبینی کە نابینا بوو، دەیانگوت، ئایا ئەمە ئەو کەسە نییە کە دادەنیشت و داوای خێر دەکرد؟ هەندێک دەیانگوت کە ئەمە ئەوە، بەڵام هەندێکی تر دەیانگوت کە هاوشێوەی ئەوە .ئەو کەسە دەیگوت کە من منم .بۆیە پێیان دەگوت :چۆن چاوەکانت کرانەوە؟ ئەو وەڵامی دایەوە و گوتی، پیاوێک کە پێی دەگوترا عیسا قوڕی کرد و لە چاوەکانمی سووتاند و پێی گوتم، بڕۆ بۆ حەوزی شیلۆئام و بیشۆ، منیش ڕۆیشتم و شۆردم و بینایی وەرگرتەوە .ئەوان پێیان گوت :ئەو کەسە لەکوێیە؟ دەڵێت :نازانم .ئەو کەسە نابینایەی پێشتر نابینا بوو دەیبەنە لای فەریسییەکان . شەممە بوو کاتێک عیسا قوڕەکەی دروست کرد و چاوەکانی کردەوە .جارێکی دیکە کەواتە فەریسییەکانیش لێیان پرسی چۆن بینایی وەرگرتەوە ئەو گوتی بە ئەوان :قوڕی دانا لەسەر چاوەکانی من، و شوشتم، و دەبینم .بۆیە هەندێک لە فەریسییەکان دەیانگوت :ئەم پیاوە لە خوداوە نییە، چونکە شەممە پارێز ناکات .کەسانی تر دەیانگوت :چۆن دەتوانێ مرۆڤێکی گوناهبار ئەم جۆرە نیشانانە بکات؟ دابەشبوون لە نێوانیاندا هەبوو .دەڵێن بە

نابیناکه دیسانەوە :تۆ چی دەڵێیت دەربارەی ئەو، کە چاوەکانی تۆی کردەوە؟ ئەو گوتی کە پێغەمبەرێکە .جولەکەکان باوەڕیان نەکرد بۆیە دەربارەی ئەو کە نابینا بوو و بینایی وەرگرتەوە، تا کاتێک بانگیان کرد دایک و باوکی ئەوەی کە بینایی وەرگرتبووەوە و پرسیاریان لێکردن و گوتیان :ئەمە کوڕی ئێوەیە، ئەوەی ئێوە دەڵێن کە نابینا لەدایک بووە؟ ئەی کەواتە ئێستا چۆن دەبینێت؟ دایک و باوکی ئەو وەڵامیان دایەوە و گوتیان :ئێمە دەزانین کە ئەمە کوڕی ئێمەیە و کە نابینا لەدایک بووە؛ بەڵام چۆن ئێستا دەبینێت ئێمە نازانین، یان کێ چاوەکانی ئەوی کردەوە ئێمە نازانین؛ ئەو تەمەنی هەیە، لە خۆی بپرسن، ئەو دەربارەی خۆی قسە دەکات .ئەم شتانەیان وت دایک و باوکی ئەو، چونکە لە جولەکەکان دەترسان، پێشتر چونکە جولەکەکان ڕێککەوتبوون بۆ ئەوەی، ئەگەر کەسێک دانی پێدا بنێت کە ئەو مەسیحە، لە کەنیشت دەربکرێت .لەبەر ئەمە دایک و باوکی گوتیان کە تەمەنی هەیە، لە خۆی بپرسن .کەواتە جارێکی دیکە بانگیان کرد ئەو پیاوەی کە نابینا بوو، و پێیان گوت :شکۆمەندی بە خودا بدە، ئێمە دەزانین کە ئەم پیاوە گوناهبارە .ئەو کەسە وەڵامی دایەوە و گوتی :ئەگەر گوناهبارە نازانم، بەڵام یەک شت دەزانم، کە من نابینا بووم و ئێستا دەبینم .ئەوان پێیان گوت دیسانەوە :چی کردی بە تۆ؟ چۆن چاوەکانی تۆی کردەوە؟ وەڵامی دانەوە :پێم وتن ئێوە پێشتر، و گوێتان نەگرت؛ بۆچی دیسان دەتانەوێت ببیستنەوە؟ ئایا ئێوەش ناتانەوێت ببنە قوتابییانی ئەو؟ جنێویان پێکرد و گوتیان :تۆ قوتابی ئەوی، بەڵام ئێمە قوتابیانی موساین .ئێمە دەزانین کە خودا لەگەڵ موسا قسەی کردووە، بەڵام ئەمە نازانین لە کوێوەیە .ئەو پیاوە وەڵامی دایەوە و پێی گوتن :ئەمە سەرسوڕهێنەرە کە ئێوە نازانن ئەو لە کوێوەیە، بەڵام چاوەکانی منی کردەوە .ئێمە دەزانین کە خودا گوێ لە گوناهباران ناگرێت، بەڵام ئەگەر کەسێک خواترس بێت و ئیرادەی ئەو جێبەجێ بکات، خودا گوێی لێ دەگرێت .لە هەموو سەردەمەوە نەبیستراوە کە کەسێک چاوەکانی نابینایەکی لەدایکبووی کردبێتەوە .ئەگەر ئەمە لە خوداوە نەبووایە،

نەیدەتوانی هیچ بکات .وەڵامیان دایەوە و پێیان گوت :لە گوناهەکاندا تۆ بە تەواوی لەدایکبووییت، و تۆ فێری ئێمە دەکەیت؟ و ئەویان بۆ دەرەوە دەرکرد عیسا بیستی کە دەریانکردبوو، و کاتێک دۆزییەوە پێی فەرموو :ئایا تۆ باوەڕت هەیە بە کوڕی خودا؟ ئەو کەسە وەڵامی دایەوە و گوتی :کێیە، گەورەم، بۆ ئەوەی باوەڕی پێ بهێنم؟ عیسا پێی گوت : تۆ ئەوت بینیوە و ئەوەی لەگەڵ تۆ قسە دەکات ئەو خۆیەتی .ئەو بەڵام گوتی :من باوەڕ دەکەم، گەورەم، و کڕنۆشی بۆ برد .و عیسا گوتی، من بۆ حوکمدان هاتمە ئەم جیهانە، تاکو ئەوانەی نابینن ببینن و ئەوانەی دەبینن کوێر بن .و هەندێک لە فەریسییەکان کە لەگەڵی بوون ئەمانەیان بیست، و پێیان گوت، ئایا ئێمەش نابینا ئین؟ عیسا پێی گوتن :ئەگەر نابینا بوون، گوناهتان نەدەبوو، بەڵام ئێستا دەڵێن کە دەبینین، کەواتە گوناهەکەتان دەمێنێتەوە.

10

ڕاستی ڕاستی دەڵێم بە ئێوە، ئەوەی کە نایەتە ژوورەوە لە ڕێگەی دەرگاکەوە بۆ ناو حەوشەی مەڕەکان، بەڵکو سەردەکەوێت لە شوێنێکی دیکەوە، ئەو دزێکە و چەتەیە؛ بەڵام ئەوەی کە دێتە ژوورەوە لە ڕێگەی دەرگاکەوە شوانی مەڕەکانە .بۆ ئەمە دەرگاوان دەرگا دەکاتەوە، و مەڕەکان گوێ لە دەنگی ئەو دەگرن، و مەڕە تایبەتەکانی بە ناوەوە بانگ دەکات و دەریاندەبات .و کاتێک مەڕە تایبەتەکانی دەردەکات، لەپێشیان دەڕوات، و مەڕەکان دوای دەکەون، چونکە دەنگی ئەو دەناسن، بەڵام دوای بیانی ناکەون، بەڵکو لێی هەڵدێن، چونکە دەنگی بیانییەکان ناناسن .عیسا ئەم پەندەی بۆ ئەوان گوت، بەڵام ئەوان نەیانزانی مەبەستی چی بوو لەوەی کە پێی دەگوتن .عیسا جارێکی دیکە پێی گوتن : بەڕاستی، بەڕاستی پێتان دەڵێم کە من دەرگای مەڕەکانم .هەموو ئەوانەی پێش من هاتن دز و چەتەن، بەڵام مەڕەکان گوێیان لێ نەگرتن .من دەرگاکەم، ئەگەر کەسێک لە ڕێگەی من

بچێتە ژوورەوە، ڕزگار دەبێت، و دەچێتە ژوورەوە و دەچێتە دەرەوە، و لەوەڕگا دەدۆزێتەوە .دزەکە نایەت مەگەر بۆ ئەوەی بدزێت و بکوژێت و لەناوبەری بێت، بەڵام من هاتم بۆ ئەوەی ژیانیان هەبێت و بە تەواوی هەبێت .من شوانە باشەکەم شوانی چاک گیانی خۆی دادەنێت بۆ مەڕەکان؛ بەڵام کرێگرتە و شوان نییە، کە مەڕەکان هی تایبەتی خۆی نین، گورگ دەبینێت کە دێت و مەڕەکان بەجێدەهێڵێت و هەڵدێت؛ و گورگ ئەوان دەڕفێنێت و مەڕەکان پەرتەوازە دەکات .کرێکارەکە هەڵدێت، چونکە کرێکارە و گرنگی پێ نادات بە مەڕەکان .من شوانی چاکم، و ئەوانەی هی منن دەناسم و لەلایەن ئەوانەی هی منەوە ناسراوم، هەروەک چۆن باوک منی دەناسێت و من باوک دەناسم، و گیانی خۆم دادەنێم بۆ مەڕەکان .و بەڵام مەڕانی دیکەم هەیە کە لەم حەوشەیە نین، پێویستە ئەوانیشم بهێنم، و گوێ لە دەنگم دەگرن، و دەبنە یەک ڕەمە، یەک شوان .لەبەر ئەمە باوک من خۆشدەوێت، چونکە من گیانی خۆم دادەنێم، بۆ ئەوەی دیسان وەریبگرمەوە .کەس ئەوە لە من ناسێنێتەوە، بەڵام من دایدەنێم ئەوە لە خۆم .دەسەڵاتم هەیە بۆ دانانی ئەوە، و دەسەڵاتم هەیە بۆ وەرگرتنەوەی ئەوە دیسان .ئەم فەرمانەم وەرگرت لە باوکمەوە .بۆیە دیسان دابەشبوون لەنێو جولەکەکان ڕوویدا بەهۆی ئەم وشانە .زۆرێک لە ئەوان دەیانگوت :ڕۆحی پیسی هەیە و شێتە، بۆچی گوێ لێی دەگرن؟ ئەوانی تر دەیانگوت، ئەم وشانە هی کەسێکی ڕۆحی پیسی تێدا نین، ئایا ڕۆحی پیس دەتوانێ چاوانی کوێران بکاتەوە؟ ڕوویدا جەژنی تەرخانکردن لە ئۆرشەلیم، و زستان بوو، و عیسا دەڕۆیشت لە پەرستگا لە هەیوانی سلێمان .کەواتە جولەکەکان دەوریان دا و پێیان دەگوت :هەتا کەی گیانی ئێمە هەڵدەگریت؟ ئەگەر تۆ مەسیحەکەیت، بە ئاشکرایی پێمان بڵێ .عیسا وەڵامی دانەوە :پێم وتن ئێوە، و باوەڕتان ناکات، ئەو کارانەی کە من دەکەم لە ناوی باوکمدا، ئەمانە شایەتی دەدەن دەربارەی من، بەڵام ئێوە باوەڕتان ناکات، چونکە نین لە مەڕەکانی من، وەک پێم وتن ئێوە .مەڕەکانی من گوێ لە دەنگی من دەگرن، و من دەیانناسم، و شوێنم

دەکەون، و من ژیانی هەتاهەتایی پێیان دەدەم، و هەرگیز لەناو ناچن، و کەس ناتوانێت ئەوان لە دەستی من بڕفێنێت .باوکم کە ئەوانی پێداوم، لە هەموو شتێک گەورەترە، و کەس ناتوانێت لە دەستی باوکم بیانڕفێنێت .من و باوک یەکین .جولەکەکان بۆیە دیسان بەردەکانیان برد بۆ ئەوەی بەردبارانی بکەن .عیسا وەڵامی دانەوە :زۆر کاری چاکم پیشاندان لە لایەن باوکمەوە، بۆ کام یەکێک لەو کارانە بەردبارانم دەکەن؟ جولەکەکان وەڵامیان دایەوە و گوتیان :لەبەر کارێکی چاک بەردبارانت ناکەین، بەڵکو لەبەر کفر، و لەبەر ئەوەی تۆ مرۆڤیت و خۆت بە خودا دادەنێیت .عیسا وەڵامی دایەوە :ئایا لە یاساکەتاندا نەنووسراوە، من گوتم ئێوە خوداوەندن؟ ئەگەر ئەوانەی وتی خوداوەندان، بۆ ئەوانەی کە وشەی خوداوەند بۆیان هات، و نووسراوەکە ناتوانێت بشکێنرێت، ئەوەی باوک پیرۆزی کرد و ناردی بۆ جیهان، ئێوە دەڵێن کە کفر دەکەیت، چونکە وتم، کوڕی خوداوەندم؟ ئەگەر من کارەکانی باوکم ناکەم، باوەڕم پێ مەکەن؛ بەڵام ئەگەر دەیانکەم، تەنانەت ئەگەر باوەڕم پێ ناکەن، باوەڕ بە کارەکان بکەن، بۆ ئەوەی بزانن و باوەڕ بکەن کە باوک لە منداید و من لە ئەودام .بۆیە دیسان هەوڵیان دەدا بیگرن، بەڵام لە دەستیان دەرچوو .و دیسانەوە چووە ئەوبەری ڕووباری ئوردون، بۆ ئەو شوێنەی کە یەحیا لە سەرەتادا لەوێ لە خەڵک ئاودەست دەدا، و لەوێ مایەوە .زۆر کەس هاتن بۆ لای ئەو و دەیانگوت :یەحیا بەڕاستی هیچ نیشانەیەکی نەکرد، بەڵام هەموو ئەوەی یەحیا دەربارەی ئەمە گوتی، ڕاست بوو .و زۆر کەس لەوێ باوەڕیان بە ئەو هێنا.

11

کەسێکی نەخۆش بوو بە ناوی لازارۆس لە بێتعەنیا، لە گوندی مەریەم و مارسای خوشکی ئەو .مریەم ئەو ژنە بوو کە یەزدانی بە بۆن چەور کردەوە و پێیەکانی بە

پرچەکانی خۆی سڕییەوە، کە براکەی لازار نەخۆش بوو .کەواتە خوشکەکان ناردیان بۆ لای ئەو و گوتیان، گەورەم، ببینە ئەوەی خۆشت دەوێت نەخۆشە .کاتێک عیسا ئەمەی بیست، فەرمووی :ئەم نەخۆشییە بۆ مردن نییە، بەڵکو بۆ شکۆمەندی خودایە، تاکو کوڕی خودا لە ڕێگەی ئەوەوە شکۆمەند بکرێت .عیسا مارسا و خوشکەکەی و لازارۆسی خۆشدەویست .کاتێک بیستی کە نەخۆشە، ئەوسا لەو شوێنەی کە بوو دوو ڕۆژ مایەوە؛ پاشان دوای ئەمە بە قوتابییەکان دەڵێت :با بڕۆینەوە بۆ یەهودیا دیسانەوە .قوتابییەکان پێیان گوت :ڕەبی، ئێستا جولەکەکان هەوڵیان دەدا تۆ بەردباران بکەن، و دیسان دەچیتەوە ئەوێ؟ عیسا وەڵامی دایەوە :ئایا دوازدە کاتژمێر نین لە ڕۆژدا؟ ئەگەر کەسێک بڕوات لە ڕۆژدا، ساتمە ناکات، چونکە ڕووناکی ئەم جیهانە دەبینێت؛ بەڵام ئەگەر کەسێک بڕوات لە شەودا، ساتمە دەکات، چونکە ڕووناکی لە ئەودا نییە .ئەمانەی وت، و دوای ئەمە پێی دەڵێن :لازارۆس، هاورێکەمان خەواوە، بەڵام دەڕۆم بۆ ئەوەی بیخەبەنمەوە .قوتابییەکانی کەواتە گوتیان :گەورەم، ئەگەر خەوتووە، ڕزگار دەبێت .عیسا دەربارەی مردنی ئەو قسەی کردبوو، بەڵام ئەوان پێیانوابوو کە دەربارەی خەوتن و خەو قسە دەکات .ئەوکات کەواتە عیسا بە ئاشکرایی پێی گوتن :لعازر مرد، و شادمانم لەبەر ئێوە، بۆ ئەوەی باوەڕ بهێنن، چونکە لەوێ نەبووم، بەڵام با بڕۆین بۆ لای ئەو .بۆیە توماس کە پێی دەگوترێت دیدیمۆس، بە هاوقوتابییەکانی گوت :با ئێمەش بڕۆین تا لەگەڵی بمرین .کاتێک عیسا هات، ئەو دۆزییەوە کە چوار ڕۆژ پێشتر لە گۆڕەکە بوو .بێتئانیا نزیک بوو لە ئۆرشەلیم، وەک پازدە ستادیۆن دوورییەوە، و زۆر لە جولەکەکان هاتبوون بۆ لای مارسا و مەریەم بۆ ئەوەی دڵنەواییان بکەن لەسەر براکەیان .مارسا کە بیستی عیسا دێت، چووە پێشوازیی ئەو، بەڵام مەریەم لە ماڵ دانیشتبوو .مارسا بە عیسای گوت :گەورەم، ئەگەر لێرە بوویتایە، براکەم نەدەمرد .بەڵام ئێستاش دەزانم کە هەرچی داوا لە خودا بکەیت، خودا پێت دەدات . عیسا پێی دەڵێت :براکەت هەڵدەستێتەوە .مارسا پێی دەڵێت :من دەزانم کە لە ڕۆژی

دوایی، له هەڵستانەوەدا هەڵدەستێتەوە .عیسا پێی گوت، من هەستانەوەم و ژیان .ئەوەی باوەڕ بە من دەهێنێت، تەنانەت ئەگەر بمرێت، دەژیێت؛ و هەموو ئەوەی دەژیێت و باوەڕ بە من دەهێنێت هەرگیز نامرێت بۆ هەتاهەتایە .ئایا تۆ باوەڕ بەم دەکەیت؟ دەڵێت بۆی، بەڵێ گەورەم، من باوەڕم هێناوە کە تۆ مەسیحی، کوڕی خودای، ئەوەی بۆ جیهان دێت .و ئەمانەی گوت و ڕۆیشت و بە نهێنی بانگی مریەمی خوشکی خۆی کرد و گوتی، مامۆستا ئامادەیە و بانگت دەکات .ئەو کاتەی بیستی، بەخێرایی هەڵدەستێت و دێتە لای ئەو . هێشتا عیسا نەهاتبووە ناو گوندەکە، بەڵکو لەو شوێنە بوو کە مارسا پێشوازی کردبووی . ئەو جولەکانەی کە لەگەڵ ئەودا لە ماڵەکەدا بوون و دڵنەوایی ئەویان دەکرد، کاتێک بینییان مریەم بە خێرایی هەستا و دەرچوو، دوای ئەو کەوتن و گوتیان کە دەچێتە ناو گۆڕەکە بۆ ئەوەی لەوێ بگرییێت .کەواتە مەریەم کە هاتە ئەو شوێنەی کە عیسا تێیدا بوو، کاتێک ئەوی بینی کەوتە سەر پێیەکانی و پێی گوت :گەورەم، ئەگەر لێرە بووایت براکەم نەدەمرد .عیسا کەواتە کاتێک بینی ئەو دەگرییێ و ئەو جولەکانەی کە لەگەڵی کۆبوونەوە دەگریان، لە ڕۆحدا زۆر جوڵای و خۆی تووشی ئاژاوە کرد، و گوتی :لەکوێ داتناوە؟ ئەوان پێی دەڵێن :گەورەم، وەرە و ببینە .عیسا گریا .بۆیە جولەکەکان دەیانگوت :ببینە چۆن خۆشی دەویست؛ هەندێک لەوان گوتیان :ئایا ئەمە، ئەوەی چاوەکانی کوێرەکەی کردەوە، نەیدەتوانی وا بکات کە ئەمەش نەمرێت؟ عیسا کەواتە، دیسان لەناو خۆیدا بە توندی جوڵاو بوو، هاتە ناو گۆڕەکە .گۆڕەکە ئەشکەوتێک بوو، و بەردێک لەسەری دانرابوو .عیسا دەڵێت :بەردەکە هەڵبگرنەوە .مارتا، خوشکی ئەو مردووە، پێی دەڵێت :گەورەم، ئێستا بۆن دەداتەوە؛ چونکە چوار ڕۆژە .عیسا پێی دەڵێت :ئایا پێم نەگوتیت کە ئەگەر باوەڕ بکەیت، شکۆمەندی خودا دەبینیت؟ بۆیە بەردەکەیان هەڵگرت کە مردووەکە لەوێ ڕاکشابوو .عیسا چاوەکانی بەرزکردەوە بۆ سەرەوە و گوتی :باوک، سوپاسی تۆ دەکەم چونکە گوێت لە من گرت .من بەڵام دەمزانی کە هەمیشە گوێ لە من دەگریت، بەڵام لەبەر ئەو خەڵکەی کە لە

دەوروبەرم ڕاوەستاون ئەمەم گوت، بۆ ئەوەی باوەڕ بهێنن کە تۆ منت ناردووە .و کاتێک ئەمانەی گوت، بە دەنگێکی بەرز هاواری کرد :ئەی لازار، وەرە دەرەوە .و هاتە دەرەوە ئەو مردووە بەستراوە پێیەکان و دەستەکان بە پارچە قوماشەکان، و ڕوخساری ئەو بە دەستەسڕێک پێچرابوو .عیسا پێیان دەڵێت :ئازادی بکەن ئەو و بهێڵن بڕوات .زۆر لە جولەکەکان کە هاتبوون بۆ لای مریەم و ئەوەیان بینیبوو کە عیسا کردی، باوەڕیان بە ئەو هێنا .بەڵام هەندێک لە ئەوان چوون بۆ لای فەریسییەکان و ئەوەی عیسا کردی پێیان گوت . کەواتە سەرۆک کاهینەکان و فەریسییەکان ئەنجومەنیان کۆکردەوە و دەیانگوت :چی دەکەین، چونکە ئەم پیاوە زۆر نیشانە دەکات؟ ئەگەر ئێمە بەڕەڵای بدەین ئاوا، هەموو باوەڕ بە ئەو دەهێنن، و ڕۆمانییەکان دێن و شوێن و نەتەوەکەمان دەبەن .یەکێک لە ئەوان، کەیافا، کە سەرۆک کاهینی ئەو ساڵە بوو، پێی گوتن :ئێوە هیچ نازانن، نە بیر لەوە دەکەنەوە کە سوودە بۆ ئێمە کە یەک مرۆڤ بمرێت لە پێناوی گەل و هەموو نەتەوە لەناو نەچێت .ئەمەش لە خۆیەوە نەیگوت، بەڵام سەرۆک کاهین بوون لەو ساڵەدا پێشبینی کرد کە دەبوو عیسا بمرێت بۆ نەتەوەکە، و نەک تەنها بۆ نەتەوەکە، بەڵام بۆ ئەوەی هەروەها منداڵەکانی خودا کە پەرتەواوبوون کۆیان بکاتەوە بۆ یەک .لە ئەو ڕۆژەوە کەواتە ڕاوێژیان کرد کە بیکوژن .عیسا کەواتە ئیتر بە ئاشکرایی نەدەگەڕا لەنێو جولەکەکان، بەڵکو لەوێوە ڕۆیشت بۆ ناوچەیەک نزیک چۆڵەوانی، بۆ شارێک کە پێی دەگوترا ئەفرایم، و لەوێ لەگەڵ قوتابییەکانی دەمایەوە .جەژنی پەسخای جولەکە نزیک بووەوە، و زۆر کەس لە گوندەکانەوە پێش جەژنی پەسخا چوونە ئۆرشەلیم بۆ ئەوەی خۆیان پاک بکەنەوە .کەواتە بەدوای عیسادا دەگەڕان و لە پەرستگاکە لەگەڵ یەکتری دەیانگوت کە ڕاوەستاون، پێتان چی دەردەکەوێت، ئایا نایەتە جەژنەکە؟ کاهینە گەورەکان و فەریسییەکان فەرمانیان دابوو کە ئەگەر کەسێک بزانێ لەکوێیە، ئاگاداریان بکاتەوە، بۆ ئەوەی بیگرن.

12

کەواتە عیسا شەش ڕۆژ پێش جەژنی پەسخا هاتە بێتعەنیا، کە لەوێ لازاری مردوو بوو، ئەوەی کە لەناو مردووان هەڵیستاندەوە .ئەوان لەوێ نانی ئێوارەیان بۆ ئامادە کرد، و مارسا خزمەتی دەکرد، بەڵام لازارۆس یەکێک بوو لەوانەی لەگەڵ ئەو دانیشتبوون .کەواتە مەریەم پاوەندێک بۆنخۆشی ناردی پاک و گرانبەهای وەرگرت، پێیەکانی عیسای چەورکرد و بە قژەکانی خۆی پێیەکانی ئەوی سڕییەوە، ماڵەکەش پڕبووەوە لە بۆنی بۆنخۆشیەکە . کەواتە یەکێک لە قوتابییەکانی ئەو، یەهودا کوڕی شیمۆن ئیسخەریۆتی، ئەوەی خەریکە ئەوی بەدەستەوە بدات، گوتی :بۆچی ئەم بۆنە فرۆشرا نەبوو بە سێ سەد دیناری و درا نەبوو بە هەژاران؟ ئەمەی گوت نەک لەبەر ئەوەی گرنگی بە هەژاران دەدا، بەڵکو لەبەر ئەوەی دز بوو، و سندوقی پارەی هەبوو و ئەو شتانەی دەخرانە ناوی دەیدزی .عیسا بۆیە وتی :لێی بگەڕێ، بۆ ڕۆژی نێژراوی من پاراستوویەتی .هەژارەکان بۆ هەمیشە لەگەڵ خۆتان هەیە، بەڵام من هەمیشە لەگەڵتان نیم .کۆمەڵێکی زۆر لە جولەکەکان زانییان کە لەوێیە، و هاتن نەک تەنها لەبەر عیسا، بەڵکو بۆ ئەوەی لازاروش ببینن کە لە مردووان هەڵیستاندەوە .بەڵام کاهینە باڵاکان پلانیان دانا بۆ ئەوەی لازاروسیش بکوژن، چونکە زۆر لە جولەکەکان لە ڕێگەی ئەوەوە دەڕۆیشتن و باوەڕیان بە عیسا دەهێنا .لە ڕۆژی دواتر کۆمەڵێکی زۆر کە هاتبوون بۆ جەژن، کاتێک بیستیان کە عیسا دێتە ئۆرشەلیم، لقەکانی دار خورمایان برد و چوونە دەرەوە بۆ پێشوازیکردنی لێی، و هاواریان کرد :ئۆشەعنا، بەرەکەتدار بێت ئەوەی دێت بە ناوی یەزدان، پاشای ئیسرائیل .عیسا کاتێک گوێدرێژێکی بچووکی دۆزییەوە، لەسەری دانیشت، وەک نووسراوە :مەترسە، کچی سییۆن، ئەوەتا پاشاکەت دێت لەسەر جوانووی گوێدرێژێک دانیشتووە .ئەم شتانەیان بەڵام لە سەرەتادا نەزانی قوتابییەکانی ئەو، بەڵام کاتێک عیسا شکۆدار کرا، ئەوسا بیریان هاتەوە کە ئەم

شتانە لەسەر ئەو نووسرابوون، و ئەم شتانەیان بۆ ئەو کرد .کۆمەڵەکە شایەتییان دا کە لەگەڵ ئەودا بوون کاتێک لازارۆسی لە گۆڕەکە بانگکرد و لەناو مردووان هەڵیستاندەوە . لەبەر ئەمە کۆمەڵەکە چاوی پێکەوت، چونکە بیستبوویان ئەو ئەم نیشانەیەی کردبوو . فەریسییەکان بۆیە بە یەکتریان گوتیان :دەبینن کە هیچ سوودێکتان نابەخشێت؟ ببینە، جیهان بەدوای ئەودا ڕۆیشتووە هەندێک یۆنانی لەنێو ئەوانە بوون کە سەردەکەوتن بۆ ئەوەی لە جەژنەکەدا بپەرستن .ئەمانە کەواتە هاتنە لای فیلیپۆس کە لە بێتسەیدای جەلیلەوە بوو، و داوایان لێدەکرد و دەیانگوت :گەورەم، دەمانەوێت عیسا ببینین . فیلیپۆس دێت و بە ئەندراوس دەڵێت، و دیسان ئەندراوس و فیلیپۆس بە عیسا دەڵێن؛ بەڵام عیسا وەڵامی دانەوە و پێیان دەڵێت :کاتەکە هاتووە بۆ ئەوەی کوڕی مرۆڤ شکۆدار بکرێت .بەڕاستی بەڕاستی دەڵێم بۆ ئێوە، ئەگەر دانەیەک لە دانەوێڵە نەکەوێتە ناو زەوی و نەمرێت، تەنها دەمێنێتەوە، بەڵام ئەگەر بمرێت، بەرهەمی زۆر دەهێنێت .ئەوەی دۆستی گیانی خۆی بێت لەدەستی دەدات، و ئەوەی ڕقی لە گیانی خۆی بێت لەم جیهانەدا، بۆ ژیانی هەتاهەتایی دەیپارێزێت .ئەگەر کەسێک خزمەتم بکات، با شوێنم بکەوێت، و لەکوێ من هەم، لەوێش خزمەتکارەکەی من دەبێت، و ئەگەر کەسێک خزمەتم بکات، باوک ڕێزی لێ دەگرێت .ئێستا گیانی من پەشێوا بووە، و چی بڵێم؟ باوک، ڕزگارم بکە لەم کاتەدا .بەڵام بەهۆی ئەمەوە هاتم بۆ ئەم کاتە .باوک، ناوی خۆت شکۆدار بکە .کەواتە دەنگێک لە ئاسمانەوە هات :من شکۆمەندم کرد و دیسان شکۆمەند دەکەم کەواتە ئەو خەڵکەی کە ڕاوەستابوون و گوێیان بیستبوو، دەیانگوت هەورەتریشقە بووە، هەندێکی تر دەیانگوت نێردراوێک قسەی لەگەڵ کردووە .عیسا وەڵامی دایەوە و فەرمووی :ئەم دەنگە بۆ من نەبوو، بەڵکو بۆ ئێوە بوو .ئێستا حوکمی ئەم جیهانەیە، ئێستا فەرمانڕەوای ئەم جیهانە دەردەکرێت بۆ دەرەوە؛ و من ئەگەر لە زەوییەوە بەرزبکرێمەوە، هەموویان ڕادەکێشم بۆ لای خۆم .ئەمە بەڵام دەیگوت، نیشانەی ئەوە دەدا کە بە چ جۆرە مردنێک نزیک بوو

بمرێت .خەڵکەکە وەڵامی دایەوە :ئێمە لە یاساکە بیستمان کە مەسیح بۆ هەتاهەتایە دەمێنێتەوە، و چۆن تۆ دەڵێیت پێویستە کوڕی مرۆڤ بەرز بکرێتەوە؟ کێیە ئەم کوڕی مرۆڤە؟ عیسا بۆیە پێی فەرموون :هێشتا بۆ کاتێکی کەم ڕووناکی لەگەڵتاندایە، بڕۆن تا کە ڕووناکیتان هەیە، بۆ ئەوەی تاریکی نەتانگرێت، ئەوەی لە تاریکیدا دەڕوات نازانێت بۆ کوێ دەڕوات .تا ئێوە ڕووناکیتان هەیە، باوەڕ بکەن بە ڕووناکی، بۆ ئەوەی ببنە کوڕانی ڕووناکی .ئەم شتانە عیسا قسەی کرد، و ڕۆیشت و خۆی لە ئەوان شاردەوە .ئەوەندە نیشانەی زۆری کردبوو لەبەردەمیاندا، باوەڕیان پێی نەهێنا، بۆ ئەوەی وشەکەی ئیشایای پێغەمبەر بێتە دی کە گوتی :یا خاوەن، کێ باوەڕی بە بیستنەکەمان هێنا؟ و باسکی یەزدان بۆ کێ ئاشکرا کرایەوە؟ لەبەر ئەمە نەیاندەتوانی باوەڕ بکەن، چونکە دیسان ئەشەعیا گوتی :کوێر کردووەتەوە چاوەکانیان و ڕەق کردووەتەوە دڵیان، بۆ ئەوەی نەبینن بە چاوەکان و تێنەگەن بە دڵ و نەگەڕێنەوە، و چاکیان بکەمەوە .ئەمانەی ئیشایا وت کاتێک شکۆمەندی ئەوی بینی و دەربارەی ئەو قسەی کرد .لەگەڵ ئەوەشدا لە حوکمڕانەکان زۆر کەس باوەڕیان بە ئەو هێنا، بەڵام لەبەر فەریسییەکان دانیان پێدا نەنا، بۆ ئەوەی لە کەنیشت دەرنەکرێن، چونکە حەزیان لە شکۆمەندی خەڵکی زیاتر کرد لە شکۆمەندی خودا . عیسا هاواری کرد و گوتی :ئەوەی باوەڕ بە من دەهێنێت، باوەڕ بە من ناهێنێت، بەڵکو بە ئەوە دەهێنێت کە منی ناردووە، و ئەوەی من دەبینێت، ئەوە دەبینێت کە منی ناردووە .من وەک ڕووناکی بۆ ناو جیهان هاتووم، بۆ ئەوەی هەموو ئەوەی باوەڕ بە من دەهێنێت لە تاریکیدا نەمێنێتەوە .و ئەگەر کەسێک گوێ لە قسەکانم بگرێت و باوەڕی پێ نەکات، من حوکمی ئەو ناکەم، چونکە من نەهاتووم بۆ ئەوەی حوکمی جیهان بکەم، بەڵکو بۆ ئەوەی ڕزگاری جیهان بکەم .ئەوەی ڕەتم دەکاتەوە و وشەکانی منی وەرناگرێت، ئەوەی هەیە کە حوکمی لەسەر دەدات :ئەو وشەیەی من قسەم کرد، ئەوە حوکمی لەسەر دەدات لە ڕۆژی کۆتایی؛ چونکە من لە خۆمەوە قسەم نەکرد، بەڵکو ئەو باوکەی منی ناردووە، ئەو خۆی

فەرمانێکی پێدام کە چی بڵێم و چی قسە بکەم؛ و دەزانم کە فەرمانەکەی ئەو ژیانی هەتاهەتاییە .ئەوانەی کە من قسەیان دەکەم، وەک باوکم پێی گوتووم، بەو شێوەیە قسە دەکەم.

13

پێش جەژنی پەسخا، عیسا زانی کە کاتژمێرەکەی هاتووە بۆ ئەوەی بڕوات لەم جیهانەوە بۆ لای باوک، خۆشویستی تایبەتەکانی خۆی کە لە جیهان بوون، هەتا کۆتایی خۆشی ویستن .و کاتێک نانی ئێوارە ڕوویدا، شەیتان پێشتر خستبووییە ناو دڵی یەهودای کوڕی شیمۆن ئیسخەریۆتی بۆ ئەوەی ئەو بیدات، عیسا زانی کە باوک هەموو شتێکی داوەتە دەستەکانی، و کە لە خوداوە هاتووەتە دەرەوە و دەچێتەوە لای خودا، هەستایەوە لە نانی ئێوارە و جلەکانی دانا، و دەستماڵێکی گرت و خۆی پێوە بەست .پاشان ئاو کردە ناو تەشتەکە، و دەستی کرد بە شوشتنی پێیەکانی قوتابییەکان و سڕینەوەیان بە دەستەسڕەکە کە پێی پێچرابوو .کەواتە دێتە لای شیمۆن پەترۆس، و ئەو پێی دەڵێت : گەورەم، تۆ پێیەکانی منی دەشۆیت؟ عیسا وەڵامی دایەوە و پێی گوت :ئەوەی من دەیکەم، تۆ ئێستا نایزانیت، بەڵام دوای ئەمە دەیزانیت .پەترۆس پێی دەڵێت :تۆ هەرگیز پێیەکانی من ناشۆیت .عیسا وەڵامی دایەوە :ئەگەر نەتشۆم، هیچ بەشێکت لەگەڵ من نییە .شیمۆن پەترۆس پێی دەڵێت :گەورەم، نەک تەنها پێیەکانم، بەڵکو دەستەکانم و سەرمیش .عیسا پێی دەڵێت :ئەوەی شوشتراوە پێویستی نییە جگە لە شوشتنی پێیەکانی، بەڵکو تەواو پاکە، و ئێوەش پاکن، بەڵام نەک هەمووتان .ئەو دەیزانی چونکە کێ ئەویان دەستبەجێ دەکرد، بۆیە وتی :ئێوە هەمووتان پاک نین .کاتێک ئەو پێیانی ئەوانی شووشت و جلەکانی خۆی وەرگرت، دووبارە دانیشت و پێی فەرموون :ئایا دەزانن چیم بۆ

ئێوە کردووە؟ ئێوە بانگم دەکەن مامۆستا و گەورە، و باش دەڵێن، چونکە منم .ئەگەر کەواتە من پێیانی ئێوەم شوشت، من کە گەورە و مامۆستام، ئێوەش دەبێت پێیانی یەکتر بشۆن .نموونەیەکم داوەتە ئێوە، بۆ ئەوەی وەک من کردم بۆ ئێوە، ئێوەش بیکەن؛ ڕاستی ڕاستی پێتان دەڵێم، کۆیلە گەورەتر نییە لە گەورەکەی خۆی، نە نێردراو گەورەتر نییە لە ئەوەی ناردوویەتی .ئەگەر ئەم شتانە دەزانن، پیرۆزن ئەگەر کاریان پێ بکەن .من دەربارەی هەموو ئێوە قسە ناکەم؛ من دەزانم کامانەم هەڵبژاردووە؛ بەڵام بۆ ئەوەی نووسراوەکە جێبەجێ بکرێت، ئەوەی نان لەگەڵ من دەخوات پاژنەی خۆی لەسەر من بەرز کردەوە .لە ئێستاوە پێتان دەڵێم پێش ئەوەی ڕوو بدات، بۆ ئەوەی کاتێک ڕوویدا باوەڕ بکەن کە من ئەوم .ڕاستی ڕاستی پێتان دەڵێم، ئەوەی پێشوازی لە کەسێک دەکات کە من دەینێرم، پێشوازی لە من دەکات، بەڵام ئەوەی پێشوازی لە من دەکات، پێشوازی لەوە دەکات کە منی ناردووە .ئەمانەی گوت، عیسا لە ڕۆحدا پەشێوا بوو، و شایەتی دا و گوت :ئامین ئامین، دەڵێم بۆ ئێوە کە یەکێک لە ئێوە من دەدات .کەواتە قوتابییەکان تەماشای یەکتریان دەکردن، سەرلێشێواو بوون دەربارەی ئەوەی کێ دەڵێت .یەکێک لە قوتابییەکانی لەسەر سنگی عیسا پاڵکەوتبوو، ئەوەی کە عیسا خۆشی دەویست؛ بۆیە شیمۆن پەترۆس ئاماژەی بۆ ئەو کرد بۆ ئەوەی بپرسێت کێ دەبێت ئەوەی کە باسی دەکات .کەوتە سەر سنگی عیسا و پێی گوت :گەورەم، کێیە؟ عیسا وەڵام دەداتەوە :ئەو کەسە ئەوەیە کە من پارچە نانەکە نوقم دەکەم و دەیدەمێ .و نانە پارچەکەی نوماند، دەیداتە یەهودای کوڕی شیمۆن ئیسخەریۆتی .و دوای پارچە نانەکە، ئەوسا شەیتان چووە ناو ئەو .عیسا کەواتە پێی دەڵێت :ئەوەی دەیکەیت، زووتر بیکە .بەڵام ئەمە کەس نەزانی لەو دانیشتووانە بۆ چی پێی وت؛ چونکە هەندێک وا دەرکەوت، لەبەر ئەوەی یەهودا سندوقی پارەی هەبوو، کە عیسا پێی دەڵێت، بکڕە ئەوەی پێویستیمانی هەیە بۆ جەژنەکە، یان بۆ هەژارەکان تاکو شتێک بداتێ .کاتێک ئەو پارچە نانەکەی گرت، دەستبەجێ دەرچوو، شەو بوو .کاتێک بۆیە

چووە دەرەوە، عیسا دەڵێت، ئێستا کوڕی مرۆڤ شکۆدار کرا، و خودا لە ئەو شکۆدار کرا . ئەگەر خودا لە ئەودا شکۆمەندکرا، خوداش لە خۆیدا شکۆمەندی دەکات، و دەستبەجێ شکۆمەندی دەکات .منداڵانی بچووک، هێشتا کەمێک لەگەڵتاندام .ئێوە بەدوای مندا دەگەڕێن، و وەک چۆن بە جولەکەکانم گوت کە ئەو شوێنەی من دەڕۆم، ئێوە ناتوانن بێن، و ئێستا بە ئێوە دەڵێم .فەرمانێکی نوێ دەدەمە ئێوە بۆ ئەوەی خۆشبوێستی یەکتری بکەن، وەک من خۆشبوێستیم کردن، بۆ ئەوەی ئێوەش خۆشبوێستی یەکتری بکەن .لەمەدا هەموو دەزانن کە ئێوە قوتابییانی منن، ئەگەر خۆشەویستیتان هەبێت بۆ یەکتری .شیمۆن پەترۆس پێی دەڵێت :گەورەم، بۆ کوێ دەچیت؟ عیسا وەڵامی دایەوە :ئەو شوێنەی من دەڕۆم، ناتوانیت ئێستا دوام بکەویت، بەڵام دواتر دوام دەکەویت .پەترۆس پێی دەڵێت : گەورەم، بۆچی ناتوانم ئێستا دوات بکەوم؟ گیانی خۆم لە پێناوی تۆ دادەنێم .عیسا وەڵامی دایەوە :ئایا گیانی خۆتت بۆ من دادەنێیت؟ ڕاستی ڕاستی پێت دەڵێم، کەڵەشێر دەنگ نادات تا ئەوەی سێ جار ئینکاری من بکەیت.

14

دڵی ئێوە مەشێوێنن، باوەڕ بە خودا بهێنن و باوەڕ بە منیش بهێنن .لە ماڵی باوکمدا ژوورەکانی زۆر هەن؛ ئەگەر نا، دەمگوت بە ئێوە؛ دەڕۆم بۆ ئامادەکردنی شوێنێک بۆ ئێوە؛ و ئەگەر بڕۆم و ئامادە بکەم بۆ ئێوە شوێنێک، دووبارە دێمەوە و دەتانبەمەوە بۆ لای خۆم، بۆ ئەوەی لەو شوێنەی من لێیم، ئێوەش لەوێ بن .و ئێوە دەزانن من بۆ کوێ دەڕۆم، و ڕێگاکەش دەزانن .تۆماس پێی دەڵێت :گەورەم، ئێمە نازانین بۆ کوێ دەچیت، ئیتر چۆن دەتوانین ڕێگاکە بزانین؟ عیسا پێی دەڵێت :من ڕێگاکەم و ڕاستییەکە و ژیانەکە، کەس نایەتە لای باوک ئەگەر نەبێت بە ڕێگەی من .ئەگەر منتان دەناسی، باوکی منیشتان

دەناسی .و لە ئێستاوە ئێوە ئەو دەناسن و ئەوتان بینیوە .فیلیپۆس پێی دەڵێت :گەورەم، باوکمان پیشان بدە و ئەوە بەسمانە .عیسا پێی دەڵێت :ئەم هەموو کاتە لەگەڵ ئێوەدام، و تۆ نەمناسیومە، ئەی فیلیپۆس؟ ئەوەی منی بینیوە، باوکی بینیوە؛ جا چۆن تۆ دەڵێیت، باوکمان پیشان بدە؟ ئایا باوەڕت نییە کە من لە باوکدام و باوک لە منداید؟ ئەو وشانەی کە من قسەیان دەکەم بۆ ئێوە، لە خۆمەوە قسەیان ناکەم؛ بەڵام باوکەکە کە لە مندا دەمێنێتەوە، ئەو خۆی ئەو کارانە دەکات .باوەڕ بکەن بە من کە من لە باوکدام و باوکیش لە منداید، بەڵام ئەگەر باوەڕتان نییە، لەبەر ئەو کارانە خۆیان باوەڕ بکەن بە من .ڕاستی ڕاستی دەڵێم بە ئێوە، ئەوەی باوەڕ دەهێنێت بە من، ئەو کارانەی من دەیانکەم ئەویش دەیانکات، و گەورەتر لە ئەمانە دەیانکات، چونکە من دەچم بۆ لای باوکم، و هەرچی داوا بکەن بە ناوی من، ئەمە دەکەم، بۆ ئەوەی باوک شکۆدار بکرێت لە کوڕدا .ئەگەر شتێک بە ناوی منەوە داوا بکەن، من ئەیکەم .ئەگەر خۆشم دەوێن، ئەو فەرمانەکانی منی پاراستن بکەن، و من داوا لە باوک دەکەم و یارمەتیدەرێکی تر دەداتە ئێوە، بۆ ئەوەی لەگەڵ ئێوە بمێنێتەوە بۆ هەتاهەتایە، ئەو ڕۆحی ڕاستی، کە جیهان ناتوانێت وەریبگرێت، چونکە نایبینێت و نایناسێت، بەڵام ئێوە دەیناسن، چونکە لەلای ئێوە دەمێنێتەوە و لە ئێوە دەبێت .نا بەجێتان‌دەهێڵم وەک هەتیوان، دێمە لای ئێوە .هێشتا کەمێک و جیهان من نامابینێت، بەڵام ئێوە دەمبینن، چونکە من دەژیم و ئێوە دەژین .لە ئەو ڕۆژەدا ئێوە دەزانن کە من لە باوکمدام و ئێوە لە منداین و من لە ئێوەدام .ئەوەی کە فەرمانەکانی منی هەیە و پابەندی بێت بەوان، ئەو کەسە ئەوەیە کە خۆشم دەوێت، ئەوەی کە خۆشم دەوێت خۆشدەویسترێت لەلایەن باوکمەوە، و من خۆشم دەوێت و خۆم دەردەخەم بۆی .یەهودا، نەک ئەو ئیسقەریۆتییە، پێی دەڵێت :گەورەم، چی بووە کە دەتەوێت خۆت بۆ ئێمە دەربخەیت و نەک بۆ جیهان؟ عیسا وەڵامی دایەوە و پێی فەرموو :ئەگەر کەسێک خۆشم بوێت، وشەکەی من دەپارێزێت، و باوکیشم خۆشی دەوێت، و بۆ لای ئەو دێین و لەلای ئەو

نیشتەجێ دەبین .ئەوەی منی خۆش ناوێت وشەکانی منی پاراست ناکات، و ئەو وشەیەی کە ئێوە دەیبیستن هی من نییە، بەڵکو هی ئەو باوکەیە کە منی ناردووە .ئەم شتانە قسەم کردووە لەگەڵتان لەنێوتان مانەوە، بەڵام پارێزەر، ڕۆحی پیرۆز کە باوک دەینێرێت بە ناوی من، ئەو فێرتان دەکات هەموو شتێک و بیرتان دەخاتەوە هەموو ئەوەی گوتم بە ئێوە . ئاشتی جێدەهێڵم بۆ ئێوە، ئاشتیی خۆم دەدەمە ئێوە؛ نەک وەک جیهان دەدات، من دەدەمە ئێوە .دڵی ئێوە مەبێتە پەرێشان و با نەترسێت .ئێوە بیستتان کە من پێم وتن ئێوە، من دەڕۆم و دێمەوە بۆ لای ئێوە .ئەگەر ئێوە خۆشتان دەویستم، ئێوە شادمان دەبوون کە وتم، من دەڕۆم بۆ لای باوکەکە .چونکە باوکی من گەورەترە لە من .و ئێستا وتوومە بە ئێوە پێش ڕوودان، بۆ ئەوەی کاتێک ڕووبدات ئێوە باوەڕ بکەن .ئیتر زۆر شت قسە ناکەم لەگەڵ ئێوە؛ چونکە فەرمانڕەوای جیهان دێت، و لە من هیچی نییە؛ بەڵام بۆ ئەوەی جیهان بزانێت کە باوک خۆشدەوێم، و وەک باوک فەرمانی پێکردم، بەو شێوەیە دەکەم .هەستن، با لێرەوە بڕۆین.

15

من مێوی ڕاستەقینەم، و باوکم جووتیارە .هەموو لقێک کە لە من بەروبووم نابات، هەڵیدەگرێتەوە، و هەموو ئەوەی بەروبووم دەبات، پاکی دەکاتەوە، بۆ ئەوەی بەروبوومی زیاتر بدات .ئێوە پێشتر پاکن لەبەر ئەو وشەیەی کە پێم فەرموون .بمێننەوە لە من، و من لە ئێوە .وەک چۆن لقەکە ناتوانێت بەرهەم بهێنێت لە خۆیەوە، ئەگەر لە دار مێوەکەدا نەمێنێتەوە، بەم شێوەیەش ئێوەش نا، ئەگەر لە منداا نەمێننەوە .من مێوم، ئێوە لقەکانن . ئەوەی دەمێنێتەوە لە من و من لە ئەو، ئەمە بەری زۆر دەگرێت، چونکە بێ من ناتوانن هیچ بکەن .ئەگەر کەسێک لە من نەمێنێتەوە، وەک لق فڕێدەدرێتە دەرەوە و وشک

دەبێتەوە، و کۆیان دەکەنەوە و فڕێیان دەدەنە ناو ئاگر، و دەسووتێت .ئەگەر لە من بمێننەوە و وشەکانی من لە ئێوە بمێنێتەوە، ئەوەی دەتانەوێت داوای بکەن و بۆ ئێوە دەبێت .لەمەدا باوکم شکۆدار کرا، بۆ ئەوەی میوەی زۆر بگرن و ببنە قوتابیی من .وەک چۆن باوک منی خۆشویست، منیش ئێوەم خۆشویست، لە خۆشەویستی منda بمێننەوە . ئەگەر ئێوە فەرمانەکانی من بپارێزن، لە خۆشەویستی من دەمێننەوە، وەک چۆن من فەرمانەکانی باوکمم پاراستووە و لە خۆشەویستی ئەو دەمێنمەوە .ئەمانەم بۆ ئێوە گوتووە بۆ ئەوەی خۆشی من لە ئێوەدا بمێنێتەوە و خۆشی ئێوە تەواو بێت .ئەمە فەرمانی منە، بۆ ئەوەی خۆشەویستی یەکتر بکەن وەک چۆن من خۆشم ویستن .گەورەتر لەم خۆشەویستییە کەس نییە، بۆ ئەوەی کەسێک گیانی خۆی دابنێت بۆ هاوڕێکانی خۆی . ئێوە هاوڕێیانی منن، ئەگەر ئەوە بکەن کە من فەرمانتان پێدەدەم .ئیتر ئێوە ناوناوم بە کۆیلە، چونکە کۆیلە نازانێت گەورەکەی چی دەکات، بەڵام ئێوەم ناوناوە بە هاوڕێ، چونکە هەموو ئەوەی لە باوکمەوە بیستوومە، بۆ ئێوەم ڕوون کردووەتەوە .نەک ئێوە منتان هەڵبژارد، بەڵکو من ئێوەم هەڵبژارد، و ئێوەم دامەزراند بۆ ئەوەی بڕۆن و بەرهەم بهێنن، و بەرهەمەکەتان بمێنێتەوە، بۆ ئەوەی هەرچی لە باوک بپرسن بە ناوی منەوە، پێتان بدات . ئەم شتانە فەرمان دەدەم بە ئێوە، بۆ ئەوەی یەکتر خۆشبوێت .ئەگەر جیهان ڕقی لێتان دەبێتەوە، بزانن کە یەکەم جار ڕقی لە من بووەتەوە پێش ئێوە .ئەگەر لە جیهان بوونایە، جیهان هی خۆی خۆشدەویست، بەڵام لەبەر ئەوەی لە جیهان نین، بەڵکو من هەڵمبژاردنم ئێوە لە جیهان، لەبەر ئەمە ڕقی لێتان دەبێتەوە جیهان .ئەو قسەیە بیر بکەنەوە کە من بە ئێوەم گوت :کۆیلە لە گەورەکەی خۆی گەورەتر نییە .ئەگەر منیان ڕاوناوە، ئێوەشیان دەڕاونن؛ ئەگەر قسەی منیان پاراستووە، قسەی ئێوەشیان دەپارێزن .بەڵام ئەمانە هەموویان دەکەن بە ئێوە لەبەر ناوی من، چونکە ئەوەی منی ناردووە ناینasن .ئەگەر نەهاتمایە و قسەم بۆ ئەوان نەکردبا، گوناهیان نەدەبوو، بەڵام ئێستا هیچ بیانوویەکیان

نییە سەبارەت بە گوناهەکەیان .ئەوەی ڕقی لە من دەبێتەوە، ڕقی لە باوکیشم دەبێتەوە . ئەگەر ئەو کارانەم لەنێویاندا نەکردبوایە کە کەسی دیکە نەیکردووە، گوناهیان نەدەبوو، بەڵام ئێستا هەم بینیویانە و هەم ڕقیان لێبووەتەوە، هەم لە من و هەم لە باوکی من .بەڵام بۆ ئەوەی ئەو وشەیە تەواو بکرێت کە لە یاساکەیاندا نووسراوە، کە ڕقیان لێم بوو بێ هۆ . کاتێک ئەو یاریدەدەرە بێت کە من دەینێرم بۆ ئێوە لە باوک، ئەو ڕۆحی ڕاستییە کە لە باوک دەردەچێت، ئەو شایەتی دەدات دەربارەی من، و ئێوەش شایەتی دەدەن، چونکە لە سەرەتاوە لەگەڵ من بوون.

16

ئەمانەم پێ گوتوون بۆ ئەوەی ڕەنجێندراو نەبن .دەرکراوتان دەکەن، بەڵام کاتژمێرێک دێت بۆ ئەوەی هەرکەسێک کە ئێوە بکوژێت وا بزانێت خزمەتێک بە خودا پێشکەش دەکات .و ئەمانە دەیکەن، چونکە نە باوکیان ناسیوە و نە منیان ناسیوە .بەڵام ئەم شتانەم بە ئێوە گوتووە بۆ ئەوەی کاتێک کاتەکە دێت، یادی ئەوانتان بێتەوە کە من بە ئێوەم گوت . ئەم شتانەم پێ ئێوە لە سەرەتاوە نەوتووە، چونکە لەگەڵ ئێوە بووم .ئێستا بەڵام من دەچم بۆ لای ئەوەی منی ناردووە، و کەس لە ئێوە لە من ناپرسێت بۆ کوێ دەچیت، بەڵام لەبەر ئەوەی من ئەم شتانەم بە ئێوە گوتووە، خەم دڵی ئێوەی پڕکردووە .بەڵام من ڕاستی دەڵێم بۆ ئێوە :سوودمەندە بۆ ئێوە کە من بڕۆم .ئەگەر چونکە من نەڕۆم، ئەو یاریدەدەر نایەت بۆ ئێوە، ئەگەر بەڵام بڕۆم، دەیبەم بۆ ئێوە، و کاتێک هات ئەو سەلماندنی تاوانی جیهان دەکات دەربارەی گوناە و دەربارەی ڕاستودروستی و دەربارەی حوکم .سەبارەت بە گوناە، چونکە باوەڕیان بە من ناکەن؛ سەبارەت بە ڕاستودروستی، چونکە بۆ لای باوکم دەڕۆم و ئیتر نامبینن؛ سەبارەت بە حوکم، چونکە فەرمانڕەوای ئەم جیهانە حوکمی

بەسەردا هاتووە .هێشتا زۆر شتم هەیە بۆ قسەکردنی لەگەڵتان، بەڵام ئێستا ناتوانن هەڵیبگرن .کاتێک بەڵام ئەوە دێت، ڕۆحی ڕاستی، ڕێنماییتان دەکات بۆ ناو هەموو ڕاستییەکان، چونکە لە خۆیەوە قسە ناکات، بەڵکو هەرچی دەبیستێت قسەی دەکات، و ئەو شتانەی دێن ڕایدەگەیەنێت .ئەو یەکە شکۆمەندیم دەکات، چونکە لەوەی منە وەردەگرێت و بۆ ئێوە ڕایدەگەیەنێت .هەموو ئەوانەی باوک هەیەتی، هی منن .لەبەر ئەوە گوتم کە لە ئەوەی من وەردەگرێت و ڕایدەگەیەنێت بە ئێوە .کەمێک دیگە نامبینن، و دیسان کەمێک دیگە دەمبینن، چونکە من دەچمەوە لای باوک .قوتابییەکانی بە یەکتریان گوت :ئەمە چییە کە پێمان دەڵێت، کەمێک دواتر منی نابینن، و دیسان کەمێک دواتر منی دەبینن، و من دەڕۆم بۆ لای باوک؟ کەواتە دەیانگوت :ئەمە چییە ئەوەی دەیڵێت ئەو کەمە؟ ئێمە نازانین چی قسە دەکات .عیسا کەواتە زانی کە ویستیان لێی بپرسن، و پێی گوتن :ئایا دەربارەی ئەمە لەگەڵ یەکتر دەگەڕێن کە گوتم، کەمێک و نامبینن، و دیسان کەمێک و دەمبینن؟ ڕاستی ڕاستی پێتان دەڵێم کە ئێوە دەگرییێن و شیوەن دەگێڕن ئێوە، بەڵام جیهان شادمان دەبێت، ئێوە بەڵام خەمبار دەبن، بەڵام خەمی ئێوە دەبێتە خۆشی، ئافرەتێک کاتێک منداڵ دەبێت، خەمی هەیە، چونکە کاتی ئەو هات، کاتێک بەڵام منداڵەکە دەزێنێت، ئیتر یادی تەنگانەکە ناکاتەوە لەبەر خۆشییەکە چونکە مرۆڤێک لەدایک بووە بۆ ناو جیهان .ئێوە بۆیە ئێستا خەمتان هەیە، بەڵام دیسان دەتانبینمەوە و دڵتان شاد دەبێت، و کەس خۆشیتان لێ ناسێنێتەوە .و لە ئەو ڕۆژەدا هیچ پرسیارێکم لێ ناکەن، ڕاستی ڕاستی پێتان دەڵێم کە هەرچی داوا لە باوک بکەن بە ناوی من، دەیداتە ئێوە .تا ئێستا ئێوە هیچتان نەپرسیوە بە ناوی من، بپرسن و وەردەگرن، بۆ ئەوەی خۆشی ئێوە تەواو بێت .ئەم شتانە لە نموونەکاندا قسەم کردووە لەگەڵتان، بەڵام کاتژمێرێک دێت کە چیتر لە نموونەکاندا قسەتان لەگەڵ ناکەم، بەڵام بە ئاشکرایی دەربارەی باوک ڕایدەگەیەنم پێتان .لەو ڕۆژەدا بە ناوی منەوە داوا دەکەن، و نالێم بە ئێوە کە من داوا لە باوک دەکەم دەربارەی ئێوە، چونکە

خودی باوک خۆشی دەوێت ئێوە، لەبەر ئەوەی ئێوە منتان خۆشویستووە، و باوەڕتان هێناوە کە من لە خوداوە هاتومەتە دەرەوە .لە باوکەوە هاتمە دەرەوە و هاتوومەتە ناو جیهان، دیسان جیهان بەجێدەهێڵم و دەگەڕێمەوە بۆ لای باوک .قوتابییەکانی پێیان دەڵێت :ببینە، ئێستا بە ئاشکرایی قسە دەکەیت و هیچ پەندێک ناڵێیت .ئێستا ئێمە دەزانین کە تۆ هەموو شتێک دەزانیت و پێویستت بە ئەوە نییە کە کەسێک پرسیارت لێ بکات . لەمەدا باوەڕمان هەیە کە لە خوداوە هاتوویتە دەرەوە .عیسا وەڵامی دانەوە :ئێستا باوەڕتان هەیە؟ ئەوەتا کاتژمێرێک دێت، و ئێستا هاتووە، بۆ ئەوەی پەرتەوازە بکرێن هەریەکەتان بۆ ناو هی خۆیان و من بە تەنها بەجێبهێڵن، و من بە تەنها نیم، چونکە باوک لەگەڵ منداید .ئەم شتانەم پێتان گوتووە بۆ ئەوەی لە من ئاشتیتان هەبێت .لە جیهاندا تەنگانەتان دەبێت، بەڵام ورەتان هەبێت، من جیهانم بەزاندووە.

17

ئەم شتانە عیسا قسەی کرد، و چاوەکانی خۆی بەرزکردەوە بۆ ئاسمان و گوتی :باوک، کاتژمێرەکە هاتووە، شکۆمەندی بکە کوڕەکەی خۆت، بۆ ئەوەی کوڕەکەی تۆش شکۆمەندیت بکات، هەروەک چۆن دەسەڵاتت پێدا بەسەر هەموو گۆشتدا، بۆ ئەوەی هەموو ئەوەی پێت داوە ژیانی هەتاهەتایی بداتە ئەوان .ئەمەش ژیانی هەتاهەتاییە، بۆ ئەوەی تۆ بناسن کە تاکە خودای ڕاستەقینەیت، هەروەها ئەو عیسای مەسیحەی کە تۆ ناردووتە .من تۆم شکۆدار کرد لەسەر زەوی، ئەو کارەم تەواو کرد کە تۆ پێت داوم بۆ ئەوەی بیکەم، و ئێستا تۆ شکۆدارم بکە، ئەی باوک، لەلای خۆت بەو شکۆمەندییەی کە هەمبوو پێش ئەوەی جیهان بێت لەلای تۆ .من ناوی تۆم ئاشکرا کرد بۆ ئەو خەڵکانەی کە تۆ پێت داوم لە جیهانەوە .ئەوان هی تۆ بوون و تۆ ئەوانت دایە من، و ئەوان وشەی تۆیان

پاراستووە .ئێستا ئەوان زانیویانە کە هەموو ئەوانەی کە تۆ پێت داوم لە تۆوەیە، کە ئەو وشانەی کە تۆ پێت داوم داومەتە ئەوان، و ئەوان وەریانگرت، و بە ڕاستی زانیان کە لە تۆوە هاتوومەتە دەرەوە، و باوەڕیان هێنا کە تۆ منت ناردووە .من سەبارەت بە ئەوان داوا دەکەم، سەبارەت بە جیهان داوا ناکەم، بەڵکو سەبارەت بە ئەوانەی کە تۆ پێت داوم، چونکە هی تۆن، و هەموو شتەکانی من هی تۆیە و شتەکانی تۆ هی منە، و من شکۆمەندکراوم لەناو ئەواندا .و من چیتر لە جیهاندا نیم، و ئەمانە لە جیهاندان، و من بۆ لای تۆ دێم .باوکی پیرۆز، بیانپارێزە لە ناوی تۆدا کە تۆ داوتە بە من، بۆ ئەوەی ئەوان یەک بن وەک ئێمە .کاتێک من لەگەڵ ئەوان لە جیهاندا بووم، من ئەوانم پاراست لە ناوی تۆدا، ئەوانەی تۆ دات بە من، من پاراستم، و کەس لە ئەوان نەفەوتا ئەگەر نەبێت کوڕی لەناوچوون، بۆ ئەوەی نووسراوەکە تەواو بێت .ئێستا بەڵام بۆ لای تۆ دێم، و ئەم شتانە لە جیهاندا دەڵێم بۆ ئەوەی خۆشی من بە تەواوی لەناو ئەواندا هەبێت .من وشەی تۆم داوەتە ئەوان، و جیهان ڕقی لێیان بوویەوە، چونکە ئەوان لە جیهان نین، هەروەک چۆن من لە جیهان نیم .داوا ناکەم کە ئەوان لە جیهان دەربهێنیت، بەڵکو داوا دەکەم کە ئەوان لە خراپە بپارێزیت .لە جیهان نین، وەک من لە جیهان نیم .پیرۆزیان بکە لە ڕاستییەکەی تۆدا، وشەکەی تۆ ڕاستییە .وەک چۆن تۆ منت ناردووە بۆ ناو جیهان، منیش ئەوانم ناردووە بۆ ناو جیهان .و بۆ ئەوان من خۆم پیرۆز دەکەم، بۆ ئەوەی ئەوانیش پیرۆزکراو بن لە ڕاستیدا .نەک تەنها دەربارەی ئەمانە داوا دەکەم، بەڵکو هەروەها دەربارەی ئەوانەی باوەڕیان هێناوە لە ڕێگەی قسەی ئەوانەوە بۆ من، بۆ ئەوەی هەموویان یەک بن، وەک چۆن تۆ، باوک، لە من و من لە تۆ، بۆ ئەوەی ئەوانیش لە ئێمە یەک بن، بۆ ئەوەی جیهان باوەڕ بکات کە تۆ منت ناردووە .و من ئەو شکۆمەندییەی کە تۆ داوتە پێم، داومەتە ئەوان، بۆ ئەوەی ئەوان یەک بن هەروەک ئێمە یەکین، من لەناو ئەوان و تۆ لەناو من، بۆ ئەوەی ئەوان تەواو کراو بن بۆ یەک، و بۆ ئەوەی جیهان بزانێت کە تۆ منت ناردووە و تۆ ئەوانت

خۆشویستووە هەروەک منت خۆشویستووە .باوک، ئەوانەی تۆ داوتە پێم، دەمەوێت کە لەوێ کە من هەم، ئەوانیش لەگەڵ من بن، بۆ ئەوەی شکۆمەندییەکەی منیان ببینن کە تۆ پێت داوم، چونکە تۆ خۆشت ویستم پێش دامەزراندنی جیهان .باوکی ڕاستودروست، و جیهان تۆی نەناسی، بەڵام من تۆم ناسی، و ئەمانە زانیان کە تۆ منت ناردووە، و ناوی تۆم بۆ ئەوان ناساند و دەیناسێنم، بۆ ئەوەی ئەو خۆشەویستییەی کە تۆ منت پێ خۆشویست لەناو ئەواندا بێت، و منیش لەناو ئەواندا.

18

عیسا دوای ئەوەی ئەم قسانەی کرد، لەگەڵ قوتابییەکانی بەسەر دۆڵی قدرۆندا چوو، کە لەوێ باخچەیەک هەبوو، ئەو و قوتابییەکانی چوونە ژوورەوە .یەهودا کە ئەوی ڕادەست دەکرد شوێنەکەی دەزانی، چونکە عیسا زۆرجار لەوێ لەگەڵ قوتابییەکانی کۆدەبوویەوە . کەواتە یەهودا لەشکرەکە و یارمەتیدەرانی کاهینە گەورەکان و فەریسییەکانی وەرگرت و بە مەشخەڵ و چرا و چەکەوە هاتە ئەوێ .عیسا، کەواتە زانی هەموو ئەو شتانەی دێنە سەری، دەرچوو و پێی گوتن :بەدوای کێدا دەگەڕێن؟ وەڵامیان دایەوە :عیسای ناسرەیی . عیسا پێیان دەڵێت :منم .یەهودا، ئەوەی ئەوی دەدایە دەست، لەگەڵیان ڕاوەستابوو . کاتێک پێی وتن کە من هەم، گەڕانەوە بۆ دواوە و کەوتنە سەر زەوی .جارێکی دیکە کەواتە لە ئەوانی پرسی :بۆ کێ دەگەڕێن؟ ئەوانیش گوتیان :عیسای ناسرەیی .عیسا وەڵامی دایەوە :پێتان گوتم کە من ئەوم .ئەگەر کەواتە من دەگەڕێن، بهێڵن ئەمانە بڕۆن، بۆ ئەوەی جێبەجێ بکرێت ئەو وشەیەی کە وتی، کە ئەوانەی دات بە من، ون نەکردم لە ئەوان هیچ کەسێک .شیمۆن پەترۆس کە شمشێری هەبوو کێشای ئەوی، و لێدای کۆیلەی سەرۆک کاهینی و بڕی گوێی ڕاستی ئەوی، بەڵام ناوی کۆیلەکە مەلخۆس بوو .عیسا

کەواتە بە پەترۆسی فەرموو :شمشێرەکە بخەرەوە ناو کێلانەکەی .ئایا ئەو جامەی کە باوکم پێیداوم نایخۆمەوە؟ کەواتە لەشکر و سەرکردەی سەربازی و خزمەتکارەکانی جولەکەکان عیسایان گرت و بەستیانەوە، و بردیانی بۆ لای حەنان لە یەکەم جار، چونکە خەزووری قایافا بوو، ئەوەی کە سەرۆکی کاهینان بوو لەو ساڵەدا .قایافا ئەو کەسە بوو کە ڕاوێژی بە جولەکەکان کردبوو کە سوودە یەک مرۆڤ لەناوبچێت بۆ گەل .شیمۆن پەترۆس و قوتابییەکەی تر دوای عیسا دەکەوتن .ئەو قوتابییە ناسراو بوو لەلای سەرۆک کاهین، و لەگەڵ عیسا چووە ژوورەوە بۆ ناو حەوشەی سەرۆک کاهین؛ بەڵام پەترۆس لەلای دەرگا لە دەرەوە وەستابوو .بۆیە قوتابییەکەی تر، ئەوەی کە ناسراو بوو لەلای سەرۆک کاهین، چووە دەرەوە و قسەی لەگەڵ دەرگاوانەکە کرد و پەترۆسی هێنایە ژوورەوە .کەنیزەکە دەرگاوانەکە بە پەترۆس دەڵێت :ئایا تۆش لە قوتابییەکانی ئەم پیاوە نیت؟ ئەو کەسە دەڵێت :من نیم .کۆیلەکان و یارمەتیدەرەکان ڕاوەستابوون و ئاگری خەڵووزیان دروستکردبوو، چونکە سارد بوو، و گەرمیان دەکردەوە .پەترۆسیش لەگەڵیان ڕاوەستابوو و گەرمی دەکردەوە .ئەو کەواتە سەرۆک کاهین لە عیسا پرسی دەربارەی قوتابییەکانی و دەربارەی فێرکردنەکەی .عیسا وەڵامی دایەوە :من بە ئاشکرایی قسەم لەگەڵ جیهان کرد، من هەمیشە لە کۆمەڵگا و لە پەرستگا فێرم کرد، لەو شوێنەی کە جولەکەکان هەمیشە کۆدەبنەوە، و لە نهێنی هیچ قسەم نەکرد .چی لە من دەپرسیتەوە؟ لە ئەوانە بپرسە کە گوێیان گرتووە چیم پێ گوتن؛ ببینە، ئەمانە دەزانن ئەوەی من گوتم .ئەم شتانەی گوت، بەڵام یەکێک لە دەستیارەکان کە ڕاوەستابوو لێدانێکی دا بە عیسا و گوتی، ئاوا وەڵام دەدەیتەوە بە سەرۆک کاهین؟ عیسا وەڵامی دایەوە :ئەگەر خراپ قسەم کرد، شایەتی بدە دەربارەی ئەو خراپە، بەڵام ئەگەر باش قسەم کرد، بۆچی لێم دەدەیت؟ ئەنناس ئەوی بە بەستراوی نارد بۆ لای کایافاسی سەرۆک کاهین .شیمۆن پەترۆس ڕاوەستاو بوو و خۆی گەرم دەکردەوە .بۆیە پێیان وت :ئایا تۆش لە قوتابییەکانی ئەو نیت؟ کەواتە ئەو کەسە

ئینکاری کرد و گوتی :من نیم .یەکێک لە کۆیلەکانی سەرۆک کاهینان دەڵێت، کە خزمی ئەو کەسە بوو کە پەترۆس گوێی بڕییەوە :ئایا من تۆم نەبینی لە باخچەکەدا لەگەڵ ئەودا؟ دیسان کەواتە پەترۆس نکۆڵی کرد، و یەکسەر کەڵەشێرێک بانگی کرد .کەواتە عیسایان لە قەیافاوە بۆ پرایتۆریۆم برد، بەیانی بوو، و خۆیان نەچوونە ناو پرایتۆریۆمەکە، بۆ ئەوەی گڵاو نەبن، بەڵکو بتوانن پەسخا بخۆن .کەواتە پیلاتۆس چووە دەرەوە بۆ لایان و وتی :ج تۆمەتێک دەهێنن دژی ئەم پیاوە؟ وەڵامیان دایەوە و پێیان گوت، ئەگەر ئەمە خراپەکار نەبووایە، ئێمە ئەویمان بە دەستتەوە نەدەدا .کەواتە پیلاتۆس پێی گوتن :ئێوە ببەن و بەپێی یاساکەتان حوکمی بدەن .جولەکەکان بۆیان گوت :بۆ ئێمە رێگەپێدراو نییە کەسێک بکوژین، بۆ ئەوەی وشەی عیسا جێبەجێ بکرێت کە گوتی و نیشانی دەدا بە چ جۆرە مردنێک دەبوو بمرێت .کەواتە پیلاتۆس دیسانەوە چووە ناو پرایتۆریۆمەکە و بانگی عیسای کرد و پێی گوت :ئایا تۆ پاشای جولەکەکانیت؟ عیسا وەڵامی دایەوە :ئایا تۆ لە خۆتەوە ئەمە دەڵێیت، یان کەسانی تر ئەمەیان دەربارەی من پێ گوتیت؟ پیلاتۆس وەڵامی دایەوە :ئایا من جولەکەم؟ نەتەوەی تۆ و سەرۆک کاهینەکان تۆیان دایە دەست من؛ چیت کردووە؟ عیسا وەڵامی دایەوە :پاشایەتی من لەم جیهانەوە نییە .ئەگەر پاشایەتی من لەم جیهانەوە بووایە، یارمەتیدەرەکانم بۆ من شەڕیان دەکرد، بۆ ئەوەی ڕادەست بە جولەکەکان نەکرێم .بەڵام ئێستا پاشایەتی من لێرەوە نییە .پیلاتۆس پێی گوت :کەواتە تۆ پاشایت؟ عیسا وەڵامی دایەوە :تۆ دەڵێیت کە من پاشام .من بۆ ئەمە لەدایک بووم و بۆ ئەمە هاتووم بۆ ناو جیهان، بۆ ئەوەی شایەتی بۆ ڕاستی بدەم .هەموو ئەوەی لە ڕاستی بێت گوێ لە دەنگی من دەگرێت .پیلاتۆس پێی دەڵێت :ڕاستی چییە؟ و ئەمەی گوت، دیسان چووە دەرەوە بۆ لای جولەکەکان و پێیان دەڵێت :من هیچ هۆکارێک نادۆزمەوە لە ئەودا .بەڵام نەریتێکی ئێوە هەیە کە یەکێک بۆ ئێوە ئازاد بکەم لە جەژنی پەسخادا .کەواتە دەتانەوێت بۆ ئێوە ئازاد بکەم پاشای جولەکەکان؟ بۆیە هەموویان

دووبارە هاواریان کرد و گوتیان :نەک ئەمە، بەڵکو بەرابباس .بەڵام بەڕەبباس دزێک بوو.

19

ئەوسا کەواتە پیلاتۆس عیسای گرت و قامچی لێدا .و سەربازەکان تاجێکیان لە دڕک چنی و لەسەر سەری ئەو دایاننا، و جلێکی ئەرخەوانییان بەدەوری ئەو دا و دەیانگوت :سڵاو ئەی پاشای جولەکەکان، و لێدانیان دەدایە ئەو .پیلاتۆس کەواتە دیسان چووە دەرەوە و پێی گوتن :ببینن، دەیهێنمە دەرەوە بۆ ئێوە، بۆ ئەوەی بزانن کە هیچ هۆکارێک لە ئەودا نادۆزمەوە .بۆیە عیسا چووە دەرەوە لەبەرکردنی تاجی دڕکاوی و کەوای ئەرخەوانی، و پێیان دەڵێت :ببینن ئەو پیاوە .کاتێک کەواتە سەرۆک کاهینەکان و خزمەتکارەکان ئەویان دیت، هاواریان کرد و گوتیان :لە خاچ بیدە، لە خاچ بیدە ئەو .پیلاتۆس پێیان دەڵێت :ئێوە ئەو بگرن و لە خاچی بدەن، چونکە من تاوانێک لە ئەو نادۆزمەوە .جولەکەکان وەڵامیان دایەوە :ئێمە یاسامان هەیە، و بەپێی یاساکەمان دەبێت بمرێت، چونکە خۆی بە کوڕی خودا کرد .کاتێک کەواتە پیلاتۆس ئەم قسەیەی بیست، زیاتر ترسا، و چووە ژوورەوە بۆ ناو پرایتۆریۆنەکە دیسانەوە و پێی دەڵێت بە عیسا :تۆ لە کوێوەیت؟ بەڵام عیسا وەڵامی نەدایە ئەو .ئەوا پیلاتۆس پێی دەڵێت :ئایا تۆ قسە لەگەڵ من ناکەیت؟ نازانیت کە دەسەڵاتم هەیە بۆ لێدانت بە خاچ و دەسەڵاتم هەیە بۆ ئازادکردنت؟ عیسا وەڵامی دایەوە : هیچ دەسەڵاتێکت بەسەر من نەبوو، ئەگەر لە سەرەوە پێت نەدرابووایە .لەبەر ئەمە ئەوەی من بە تۆ ڕادەست دەکات، گوناهێکی گەورەتری هەیە .لەم پاش ئەوە پیلاتۆس هەوڵی دەدا ئازادی بکات ئەو، بەڵام جولەکەکان هاواریان دەکرد و دەیانگوت :ئەگەر ئەمە ئازاد بکەیت، تۆ دۆستی قەیسەر نیت .هەر کەسێک کە خۆی دەکاتە پاشا، دژی قەیسەر قسە دەکات .کەواتە پیلاتۆس کاتێک ئەم قسەیەی بیست، عیسای هێنایە دەرەوە، و دانیشت

لەسەر کورسی دادوەری لە شوێنێکدا کە پێی دەگوترا بەردفرش، بە عیبریش گەباسا .ئەوە ئامادەکاری جەژنی پەسخا بوو، کاتژمێرەکەش نزیکەی شەشەم بوو .و بە جولەکەکانی گوت :ببینن پاشاکەتان .بەڵام ئەوان هاواریان کرد :هەڵیبگرە هەڵیبگرە، لە خاچی بیدە ! پیلاتۆس پێیان دەڵێت :پاشای ئێوە لە خاچ بدەم؟ کاهینە گەورەکان وەڵامیان دایەوە :ئێمە پاشامان نییە جگە لە قەیسەر .ئەوسا کەواتە ئەوی ڕادەستی ئەوان کرد بۆ ئەوەی لێبدرێتە خاچ .ئەوان عیسایان وەرگرت و بردیان؛ و هەڵگرتنی خاچەکەی خۆی چووە دەرەوە بۆ ئەو شوێنەی پێی دەگوترێت شوێنی کاسەسەر، کە بە عیبری پێی دەگوترێت گۆلگۆسا، کە لەوێ ئەوانیان لە خاچدا، و لەگەڵیدا دوو کەسی تر لەم لاوە و لەو لاوە، بەڵام عیسا لە ناوەڕاستدا .پیلاتۆس ناونیشانێکیشی نووسی و لەسەر خاچەکەی دانا، نووسراو بوو : عیسای ناسرەتی، پاشای جولەکەکان .بۆیە زۆر لە جولەکەکان ئەم ناونیشانەیان خوێندەوە، چونکە ئەو شوێنەی کە عیسا لێی لە خاچ درا نزیک شار بوو، و بە عیبری و یۆنانی و لاتینی نووسرابوو .بۆیە کاهینە گەورەکانی جولەکە بە پیلاتۆسیان دەگوت :مەنووسە پاشای جولەکە، بەڵکو بنووسە کە ئەو گوتی من پاشای جولەکەم .پیلاتۆس وەڵامی دایەوە : ئەوەی نووسیومە، نووسیومە .ئەو سەربازانە کەواتە کاتێک عیسایان خاچ کرد، جلەکانی ئەویان گرت و کردیانە چوار پارچە، بۆ هەر سەربازێک پارچەیەک، هەروەها کراسەکەشیان گرت .بەڵام کراسەکە بێ دروو بوو، لە سەرەوە تا خوارەوە بە تەواوی چنراو بوو .بۆیە بە یەکتریان گوت :با دریقی نەکەین، بەڵکو تیروپشک بکەین لەسەری کە بۆ کێ دەبێت، بۆ ئەوەی نووسراوەکە بێتە دی کە دەڵێت :جلەکانی منیان لەنێوان خۆیاندا دابەش کرد، و لەسەر بەرگی من تیروپشکیان کرد .ئەو سەربازانە کەواتە بەڕاستی ئەم شتانەیان کرد . ئەوان ڕاوەستابوون لەتەنیشت خاچەکەی عیسا، دایکی ئەو و خوشکی دایکی ئەو، مەریەمی کلۆپاس و مەریەمی مەجدەلی .عیسا کەواتە کە دایکی و ئەو قوتابییەی بینی کە لەتەنیشتی وەستابوو و خۆشی دەویست، بە دایکی خۆی فەرموو :ئەی ئافرەت، ئەوەتا

کوڕەکەت .پاشان دەڵێت بە قوتابییەکە :ئەوەتا دایکی تۆ .و لەو کاتەوە فێرخوازەکە ئەوی برد بۆ ماڵی خۆی دوای ئەمە عیسا زانی کە هەموو شتەکان ئێستا تەواو بووە، بۆ ئەوەی نووسراوەکە تەواو بێت، دەڵێت :تینوومە .دەفرێک کە پڕ بوو لە سرکە لەوێ دانرابوو، ئەوانیش ئیسفەنجێکیان پڕکرد لە سرکە و لەسەر زوفایەک دایاننا و هێنایانە دەمی .کاتێک عیسا سرکەکەی وەرگرت، وتی :تەواو بووە، و سەری نووواند و ڕۆحی ڕادەستکرد .کەواتە جولەکەکان، بۆ ئەوەی جەستەکان لەسەر خاچەکە نەمێننەوە لە شەممەدا، چونکە ڕۆژی ئامادەکاری بوو، ڕۆژی ئەو شەممەیە گەورە بوو، داوایان لە پیلاتۆس کرد بۆ ئەوەی لاقەکانیان بشکێنرێن و هەڵبگیرێن .کەواتە سەربازەکان هاتن، و لاقەکانی یەکەمیان شکاند و ئەوی دیکەیان کە لەگەڵی لە خاچ درابوو، بەڵام کاتێک هاتنە لای عیسا، کە بینییان ئەو پێشتر مردووە، لاقەکانی ئەویان نەشکاند، بەڵکو یەکێک لە سەربازەکان بە ڕم پاڵنەی ئەوی لێدا، و یەکسەر خوێن و ئاو هاتە دەرەوە .ئەوەی بینیویەتی شایەتی داوە، و شایەتییەکەی ڕاستە، و ئەو دەزانێت کە ڕاست دەڵێت، بۆ ئەوەی ئێوەش باوەڕ بهێنن .ئەمانە ڕوویان دا، بۆ ئەوەی نووسراوەکە جێبەجێ بکرێت، ئێسقانێک لەو نابڕدرێتەوە .و دیسان نووسینێکی تر دەڵێت :سەیری ئەوە دەکەن کە بڕیویانە .دوای ئەم شتانە یوسفی ئەریماسایی داوای لە پیلاتۆس کرد، کە قوتابی عیسا بوو، بەڵام شاراوە بوو لەبەر ترسی جولەکەکان، بۆ ئەوەی جەستەی عیسا هەڵبگرێت، و پیلاتۆس ڕێگەی پێدا .ئەو کەسە بۆیە هات و جەستەی عیسای برد .نیقۆدیمۆسیش هات، ئەوەی لە یەکەم جار بە شەودا هاتبووە لای عیسا، تێکەڵەیەکی مۆر و ئەلوای هێنابوو، نزیکەی سەد لیترا .بۆیە جەستەی عیسایان برد و بە کەتانەکان لەگەڵ بۆنخۆشییەکان پێچانەوە، وەک نەریتی جولەکەکان بۆ نێژکردن .لە ئەو شوێنەدا کە لێی خاچەکێش کرا باخچەیەک هەبوو، و لە باخچەکەدا گۆڕێکی نوێ هەبوو، کە هێشتا کەس تێیدا دانەنرابوو؛ جا لەوێ لەبەر ئامادەکاری جولەکەکان، چونکە گۆڕەکە نزیک بوو، عیسایان دانا.

20

لە یەکێک لە ڕۆژانی شەممە، مریەمی مەجدەلیە بەیانی زوو هات بۆ گۆڕەکە، کاتێک هێشتا تاریک بوو، و بینی بەردەکە لە گۆڕەکە لابراوە .ڕادەکات کەواتە و دێت بۆ لای شیمۆن پەترۆس و بۆ لای ئەو قوتابییە تری کە عیسا خۆشی دەویست، و پێیان دەڵێت، خاوەنیان هەڵگرتووە لە گۆڕەکە، و نازانین کوێیان داناوە .کەواتە پەترۆس و ئەو قوتابییە دیکە چوونە دەرەوە و بەرەو گۆڕەکە دەهاتن .ئەو دووان پێکەوە ڕایاندەکرد، و ئەو قوتابییە دیکە خێراتر لە پەترۆس ڕایکرد پێشتر و یەکەم گەیشتە گۆڕەکە، و چەماوەتەوە دەبینێت ئەو کەتان کەفەنەکان کەوتوون، بەڵام نەچووە ژوورەوە .شیمۆن پەترۆس کەواتە دێت و شوێنی ئەو دەکەوێت، و چووە ژوورەوە بۆ ناو گۆڕەکە و دەبینێت کەتانەکان کەوتوون، و دەستاڕەکە کە لەسەر سەری ئەو بوو، نەک لەگەڵ کەتانەکان کەوتووە، بەڵکو جیا پێچراوە لە یەک شوێن .ئەوکات کەواتە هاتە ژوورەوە و ئەو قوتابییە تری کە یەکەم هاتبوو بۆ ناو گۆڕەکە، و بینی و باوەڕی هێنا؛ چونکە هێشتا نەیانزانیبوو نووسراوەکە کە پێویستە ئەو لە مردووان هەستێتەوە .کەواتە قوتابییەکان دیسان گەڕانەوە بۆ لای خۆیان .مریەم لە دەرەوە لەلای گۆڕەکە ڕاوەستابوو و دەگریا .وەک دەگریا کەواتە، چەمایەوە ناو گۆڕەکە و دوو نێردراوی دەبینێت بە سپی دانیشتوون، یەکێک لەلای سەرەکە و یەکێک لەلای پێیەکان، لەو شوێنەی کە جەستەی عیسا دەکەوت .و ئەوانە پێی دەڵێن :ئافرەت، بۆچی دەگریت؟ پێیان دەڵێت :گەورەی منیان هەڵگرت، و نازانم لە کوێ دایناین .و کاتێک ئەمانەی گوت، گەڕایەوە بۆ دواوە و عیسای بینی کە وەستاوە، بەڵام نەیدەزانی کە عیسایە .عیسا پێی دەڵێت :ئەی ئافرەت، بۆچی دەگریت؟ کام کەسێک دەگەڕێیت؟ ئەو کچە وا دیار بوو کە ئەو باخەوانە، دەڵێت بۆی :گەورەم، ئەگەر تۆ بردتی ئەو، بڵێ بۆ من کوێ داتنا ئەو، و من ئەو هەڵدەبژێرم .عیسا پێی دەڵێت :مەریەم .ئەو ژنە گەڕایەوە و پێی

گوت :ڕابونی، که پێی دەگوترێت مامۆستا .عیسا پێی دەڵێت :دەستم لێ مەدە، چونکە هێشتا سەرنەکەوتووم بۆ لای باوکم، بەڵام بڕۆ بۆ لای براکانم و پێیان بڵێ، سەردەکەوم بۆ لای باوکم و باوکتان، و خودام و خوداتان .مریەمی مەگدەلی دێت و بە قوتابییەکان ڕادەگەیەنێت کە گەورەی بینیویەتی، و ئەمانەی پێ وتووە .کاتێک ئێوارە بوو لەو ڕۆژەی یەکەمی هەفتە، و دەرگاکان داخرابوون لەو شوێنەی قوتابییەکان کۆببوونەوە لەبەر ترسیان لە جولەکە، عیسا هات و لە ناوەڕاستیان وەستا، و پێی فەرموون، ئاشتیتان لەگەڵ بێت .و کاتێک ئەمەی گوت، دەستەکانی و لاتەنیشتی خۆی پیشانی ئەوانی دا کەواتە قوتابییەکان دڵخۆش بوون کاتێک گەورەیان بینی .بۆیە عیسا دیسانەوە پێی گوتن :ئاشتی بۆ ئێوە .وەک چۆن باوک منی ناردووە، منیش ئێوە دەنێرم .و ئەمەی گوت، هەناسەی دا و پێیان دەڵێت :ڕۆحی پیرۆز وەربگرن .ئەگەر گوناهەکانی هەندێکیان لێ خۆش بن، لێیان خۆش دەبێت .ئەگەر هەندێکیان ڕابگرن، ڕاگیراون .تۆماس، بەڵام یەکێک لە دوازدە، ئەوەی پێی دەگوترێت دیدیمۆس، لەگەڵ ئەوان نەبوو کاتێک عیسا هات .قوتابییەکانی دیکە بۆیە پێیان دەگوت :ئێمە خاوەنمان بینیوە .بەڵام ئەو پێی گوتن :ئەگەر نەبینم لە دەستەکانی ئەو شێوەی بزمارەکان، و دانەنێم پەنجەم بۆ ناو شێوەی بزمارەکان، و دانەنێم دەستم بۆ ناو لاتەنیشتی ئەو، هەرگیز باوەڕ ناکەم .و دوای هەشت ڕۆژ، دیسان قوتابییەکانی ئەو لە ژوورەوە بوون و تۆماس لەگەڵیان بوو .عیسا هات لە کاتێکدا دەرگاکان داخراو بوون، و لە ناوەڕاست ڕاوەستا و گوتی :ئاشتیتان لەگەڵ بێت .پاشان بە تۆماس دەڵێت :پەنجەکەت بهێنە ئێرە و دەستەکانم ببینە، دەستەکەت بهێنە و بیخە ناو لاتەنیشتم، مەبە بێباوەڕ، بەڵکو باوەڕدار بە .تۆماس وەڵامی دایەوە و پێی گوت :پەروەردگاری من و خودای من ! عیسا پێی دەڵێت :لەبەر ئەوەی تۆ منت بینیوە، باوەڕت هێناوە .خۆزگە دار ئەوانە کە نەیانبینیوە و باوەڕیان هێناوە .زۆر نیشانەی دیکەش بەڕاستی کەواتە کرد عیسا لەبەردەم قوتابییەکانی ئەو، کە نووسراو نین لە ئەم کتێبەدا؛ بەڵام ئەمانە نووسراون بۆ ئەوەی باوەڕ

بهێنن که عیسا مەسیحە، کوڕی خودایە، و بۆ ئەوەی باوەڕبێنەران ژیان هەبێت لە ناوی ئەودا.

21

دوای ئەم شتانە، عیسا خۆی دیسان ئاشکرای کرد بۆ قوتابییەکان لەسەر دەریای تیبەریاس، و ئاوا ئاشکرای کرد .شیمۆن پەترۆس و تۆماس کە پێی دەگوترا دیدیمۆس، و نەتانائیل کە لە قانای جەلیل بوو، و کوڕەکانی زەبەدی، و دوو قوتابی دیکەی ئەو پێکەوە بوون .شیمۆن پەترۆس پێیان دەڵێت :من دەچم بۆ ماسیگرتن .پێی دەڵێن :ئێمەش لەگەڵ تۆ دێین .چوونە دەرەوە و دەستبەجێ چوونە ناو کەشتییەکە، و لەو شەوەدا هیچیان نەگرت .بەڵام کاتێک بەیانی هاتبوو، عیسا لە کەناراوەکە وەستا، بەڵام قوتابییەکان نەیانزانی کە عیسایە .عیسا کەواتە پێیان دەڵێت :منداڵان، ئایا هیچ خۆراکێکتان هەیە؟ ئەوان وەڵامیان دایەوە :نەخێر .ئەو پێی گوتن :تۆڕەکە بخەنە ناو لای ڕاستی بەلەمەکە، و دەیدۆزنەوە .کەواتە ئەوان فڕێیان دا، و ئیتر نەیانتوانی ئەوە ڕابکێشن لەبەر زۆری ماسییەکان .ئەوا ئەو قوتابییە دەڵێت، ئەوەی عیسا خۆشی دەویست، بە پەترۆس :ئەو خاوەنکارەکەیە .شیمۆن پەترۆس کاتێک بیستی کە ئەو خاوەنە، جلی دەرەوەی بەستەوە، چونکە ڕووت بوو، و خۆی فڕێدایە ناو دەریاکە، بەڵام قوتابییەکانی تر بە بەلەمەکە هاتن، چونکە دوور نەبوون لە زەوییەکە، بەڵکو وەک دوو سەد باڵ، تۆڕی ماسییەکانیان ڕاکێشا . کاتێک کەواتە دابەزینە سەر زەوی، پشکۆیەکی خەڵووزیان بینی کە دانرابوو و ماسییەک لەسەری دانرابوو و نان .عیسا پێیان دەڵێت :ماسی لەو ماسییانە بهێنن کە ئێستا گرتتان . شیمۆن پەترۆس چووە سەرەوە و تۆڕەکەی کێشایە سەر زەوی، پڕ لە سەد و پەنجا و سێ ماسی گەورە، و لەگەڵ ئەوەی ئەوەندە زۆر بوون، تۆڕەکە نەدڕا .عیسا پێیان دەڵێت :وەرن،

نانی بەیانی بخۆن .هیچ کەسێک لە قوتابییەکان وێڕای نەبوو پرسیاری لێ بکات تۆ کێیت، چونکە دەیانزانی کە خاوەنەکەیە .کەواتە عیسا دێت و نانەکە دەگرێت و دەیداتە ئەوان، و ماسیەکەش بە هەمان شێوە .ئەمە سێیەم جار بوو کە عیسا بۆ قوتابییەکانی دەرکەوت، دوای ئەوەی لە مردووان هەستایەوە .کاتێک کەواتە نانیان خوارد، عیسا بە شیمۆن پەترۆس دەڵێت :ئەی شیمۆنی کوڕی یۆنا، ئایا تۆ خۆشت دەوێم زیاتر لە ئەمانە؟ پێی دەڵێت :بەڵێ، گەورەم، تۆ دەزانیت کە من خۆشت دەوێت .پێی دەڵێت :بەرخەکانی من لەوەڕ بدە .دووبارە بۆ جاری دووەم پێی دەڵێت :شیمۆن کوڕی یۆنا، ئایا تۆ خۆشم دەوێیت؟ پێی دەڵێت :بەڵێ، گەورەم، تۆ دەزانیت کە من خۆشت دەوێت .پێی دەڵێت : شوانی بکە بەرخەکانی من .بۆ جاری سێیەم پێی دەڵێت :شیمۆن کوڕی یۆنا، تۆ خۆشم دەوێیت؟ پەترۆس خەمبار بوو چونکە بۆ جاری سێیەم پێی گوت، تۆ خۆشم دەوێیت، و پێی گوت :گەورەم، تۆ هەموو شتێک دەزانیت، تۆ دەزانیت کە من خۆشت دەوێت .عیسا پێی دەڵێت :مەڕەکانی من لەوەڕ بدە .ڕاستی ڕاستی دەڵێم بۆ تۆ، کاتێک گەنجتر بوویت، خۆت پشت دەبەستی و دەڕۆیشتیت بۆ ئەو شوێنەی دەتویست، بەڵام کاتێک پیر دەبیت، دەستەکانت درێژ دەکەیت و کەسێکی دیکە تۆ دەبەستێت و دەتباتە ئەو شوێنەی نایەویت .ئەمەشی گوت، نیشانەی ئەوە بوو کە بە کام جۆرە مردنێک خودا شکۆمەند دەکات و کاتێک ئەمەی گوت، پێی دەڵێت :دوام بکەوە پەترۆس هاتەوە و ئەو قوتابییەی بینی کە عیسا خۆشی دەویست و شوێنی دەکەوت، ئەوەی لە نانی ئێوارەدا پاڵی کەوتە سنگی و گوتی :گەورەم، کێیە ئەوەی دەستبەسەرت دەدات؟ ئەمەی بینیوە، پەترۆس بە عیسای دەڵێت :گەورەم، بەڵام ئەمە چی؟ عیسا پێی دەڵێت :ئەگەر من دەمەوێت ئەو بمێنێتەوە تا من دێم، چی بۆ تۆ؟ تۆ دوای من بکەوە .کەواتە ئەم قسەیە بۆ ناو برایان چووە دەرەوە کە ئەو قوتابییە نامرێت، و عیسا پێی نەوتووە کە نامرێت، بەڵام ئەگەر دەمەوێت ئەو بمێنێتەوە هەتا دێم، چیت پێ هەیە؟ ئەمە ئەو قوتابییە کە شایەتی دەدات

دەربارەی ئەمانە و ئەمانەی نووسیوە، و ئێمە دەزانین کە شایەتییەکەی ڕاستە .هەروەها شتی زۆری تر هەیە کە عیسا کردی، ئەوانەی ئەگەر بنووسرێن یەک بە یەک، من پێموایە تەنانەت جیهان ناتوانێ ئەو کتێبانەی کە دەنووسرێن لەخۆ بگرێت .ئامین.

نامەی یۆحەنا

1

ئەوەی لە سەرەتاوە بوو، ئەوەی بیستمانە، ئەوەی بە چاوەکانی خۆمان بینیمان، ئەوەی سەیرمان کرد و دەستەکانی خۆمان دەستیان لێدا، دەربارەی وشەی ژیان؛ و ژیان ئاشکرا کرا، و بینیمان و شایەتی دەدەین و ڕاگەیەنین بە ئێوە ژیانی هەتاهەتایی، کە لەلای باوک بوو و بۆ ئێمە ئاشکرا کرا؛ ئەوەی بینیمان و بیستمانە، ڕایدەگەیەنین بە ئێوە، بۆ ئەوەی ئێوەش هاوبەشیتان هەبێت لەگەڵ ئێمە؛ و هاوبەشی ئێمەش لەگەڵ باوکە و لەگەڵ کوڕەکەی عیسای مەسیحە .ئەمانەش بۆ ئێوە دەنووسین، بۆ ئەوەی خۆشیمان تەواو بێت . ئەمە ئەو پەیامەیە کە لە ئەوەوە بیستوومانە و بۆ ئێوە ڕایدەگەیەنین، کە خودا ڕووناکییە و هیچ تاریکییەک لە ئەودا نییە .ئەگەر بڵێین کە هاوبەشیمان هەیە لەگەڵ ئەو و لە تاریکیدا بڕۆین، درۆ دەکەین و ڕاستی ناکەین؛ ئەگەر بەڵام لە ڕووناکیدا بڕۆین، وەک ئەو خۆی لە ڕووناکیدایە، هاوبەشیمان هەیە لەگەڵ یەکتر، و خوێنی عیسای مەسیحی کوڕی ئەو پاکمان دەکاتەوە لە هەموو گوناهێک .ئەگەر بڵێین کە گوناهمان نییە، خۆمان فریو دەدەین و ڕاستی لە ئێمەدا نییە .ئەگەر دان بە گوناهەکانمان بنێین، ئەو دڵسۆز و

ڕاستودروستە، بۆ ئەوەی گوناهەکانمان لێ خۆش بێت و ئێمە لە هەموو ناڕەوایی پاک بکاتەوە .ئەگەر بڵێین کە تاوانمان نەکردووە، ئەوا ئەو دەکەینە درۆزن، و وشەکەی ئەو لە ئێمەدا نییە.

2

منداڵە بچووکەکانی من، ئەمانە دەنووسم بۆ ئێوە بۆ ئەوەی گوناە نەکەن، و ئەگەر یەکێک گوناهی کرد، بریکارمان هەیە لای باوک، عیسای مەسیحی ڕاستودروست، و ئەو خۆی کەفارەتە بۆ گوناهەکانی ئێمە، نەک بۆ هی ئێمە تەنها، بەڵکو هەروەها بۆ هەموو جیهان . لەمەدا دەزانین کە ئێمە ناسیومانە، ئەگەر فەرمانەکانی ئەو بپارێزین .ئەوەی دەڵێت، من ئەوم ناسیوە، و فەرمانەکانی ئەو پاس نەکات، درۆزنە، و لە ئەمدا ڕاستی نییە؛ بەڵام ئەوەی وشەکەی ئەو پاس بکات، بە ڕاستی لە ئەمدا خۆشەویستی خودا تەواو کراوە .بەمە دەزانین کە لە ئەودا ئێمەین .ئەوەی دەڵێت لە ئەودا دەمێنێتەوە، پێویستە وەک چۆن ئەو ڕۆیشت، ئەویش بە هەمان شێوە بڕوات .براکان، من فەرمانێکی نوێ بۆ ئێوە نانووسم، بەڵکو فەرمانێکی کۆن کە لە سەرەتاوە هەتانبووە .ئەو فەرمانە کۆنە ئەو وشەیەیە کە لە سەرەتاوە بیستتانە .دیسان فەرمانێکی نوێ دەنووسم بۆ ئێوە، کە ڕاستە لە ئەو و لە ئێوە، چونکە تاریکییەکە دەڕوات و ڕووناکییە ڕاستەقینەکە ئێستا دەدرەوشێتەوە .ئەوەی دەڵێت لە ڕووناکیدایە و ڕقی لە براکەی دەبێتەوە، هەتا ئێستاش لە تاریکیدایە .ئەوەی خۆشەویستی براکەی خۆی دەکات لە ڕووناکیدا دەمێنێتەوە، و کۆسپ لە ئەودا نییە؛ بەڵام ئەوەی ڕقی لە براکەی خۆی دەبێت لە تاریکیدایە و لە تاریکیدا دەڕوات، و نازانێت بۆ کوێ دەڕوات، چونکە تاریکی چاوەکانی ئەوی کوێر کردووە .دەنووسم بۆ ئێوە، منداڵان، چونکە گوناهەکانتان لێخۆشبووە لە ڕێگەی ناوی ئەوەوە .من بۆ ئێوە دەنووسم، باوکان، چونکە

ئێوە ئەوی لە سەرەتاوە ناسیوە .من بۆ ئێوە دەنووسم، گەنجان، چونکە ئێوە بەسەر خراپەکە زاڵتان بووە .نووسیم بۆ ئێوە، منداڵان، چونکە باوکتان ناسیوە .نووسیم بۆ ئێوە، ئەی باوکان، چونکە ئێوە ئەوەی لە سەرەتاوە ناسیوتانە .نووسیم بۆ ئێوە، گەنجان، چونکە بەهێزن و وشەی خودا لە ئێوە دەمێنێتەوە و بەسەر خراپەکەدا زاڵ بوونەتەوە .

خۆشەویستی مەکەن جیهانەکە و نە ئەوانەی کە لە جیهانەکەدایە ئەگەر کەسێک خۆشەویستی جیهان بکات، خۆشەویستی باوک لە ئەودا نییە؛ چونکە هەموو ئەوەی لە جیهاندایە، ئارەزووی جەستە و ئارەزووی چاوەکان و لافاوی ژیان، لە باوکەوە نییە، بەڵکو لە جیهانەوەیە .جیهان و ئارەزووەکانی تێدەپەڕن، بەڵام ئەوەی ئیرادەی خودا جێبەجێ دەکات بۆ هەتاهەتایە دەمێنێتەوە .منداڵان، کاتژمێری کۆتاییە، و وەک چۆن گوێتان لێبوو کە دژەمەسیح دێت، و ئێستا دژەمەسیحی زۆر بوونەتە، لەبەر ئەوە ئێمە دەزانین کە کاتژمێری کۆتاییە .لە ئێمە دەرچوون، بەڵام لە ئێمە نەبوون، چونکە ئەگەر لە ئێمە بوونایە، لەگەڵ ئێمە دەمانەوە، بەڵام بۆ ئەوەی دەرکەوێت کە هەموویان لە ئێمە نین .و ئێوە چەورکردنێکتان هەیە لە پیرۆزەکەوە، و هەموو شتێک دەزانن .نەم نووسیوە بۆ ئێوە لەبەر ئەوەی ڕاستی نازانن، بەڵکو لەبەر ئەوەی دەیزانن، و لەبەر ئەوەی هیچ درۆیەک لە ڕاستی نییە .کێیە درۆزنەکە جگە لەوەی کە ئینکاری دەکات عیسا مەسیحە؟ ئەمە دژەمەسیحە، ئەوەی نکۆڵی لە باوک و کوڕ دەکات .هەموو ئەوەی نکۆڵی لە کوڕ دەکات، باوکیشی نییە . ئێوە کەواتە ئەوەی لە سەرەتاوە بیستتانە، لە ئێوەدا بمێنێتەوە .ئەگەر لە ئێوەدا بمێنێتەوە ئەوەی کە لە سەرەتاوە بیستتانە، ئێوەش لە کوڕەکەدا و لە باوکەکەدا دەمێننەوە .و ئەمە ئەو بەڵێنەیە کە ئەو خۆی بە ئێمەی دا، ژیانی هەتاهەتایی .ئەمانەم بۆ ئێوە نووسی دەربارەی ئەوانەی فریوتان دەدەن .و ئێوە، ئەو دەستنیشانکردنەی کە لە ئەوتان وەرگرت لە ئێوەدا دەمێنێتەوە، و پێویستتان نییە کە کەسێک فێرتان بکات، بەڵام وەک چۆن خودی ئەو دەستنیشانکردنە فێرتان دەکات دەربارەی هەموو شتێک، و ڕاستە و درۆ نییە، و وەک

چۆن فێری کردن دەمێننەوە لەو .و ئێستا منداڵانی بچووک، لە ئەو بمێننەوە، بۆ ئەوەی کاتێک ئاشکرا دەبێت ئازاییمان هەبێت و لە ئامادەبوونی ئەودا شەرمەزار نەبین .ئەگەر ئێوە بزانن کە ئەو ڕاستودروستە، بزانن کە هەرکەسێک ڕاستودروستی دەکات لە ئەوەوە لەدایکبووە.

3

ببینن چ جۆرە خۆشەویستییەک باوک پێیداوین بۆ ئەوەی منداڵانی خودا پێمان بگوترێت لەبەر ئەمە جیهان ئێوە ناناسێت، چونکە ئەوی نەناسی .خۆشەویستان، ئێستا ئێمە منداڵانی خودایین، و هێشتا ئاشکرا نەکراوە چی دەبین .بەڵام دەزانین کە ئەگەر ئاشکرا بکرێت، هاوشێوەی ئەو دەبین، چونکە دەیبینین وەک چۆن هەیە .و هەموو ئەوەی ئەم هیوایەی لەسەر ئەو هەیە، خۆی پاک دەکاتەوە، وەک چۆن ئەو پاکە .هەموو ئەوەی گوناە دەکات، یاخیبوونیش دەکات، و گوناە یاخیبوونە .و ئێوە دەزانن کە ئەو دەرکەوت تاکو گوناهەکانی ئێمە لابات، و گوناە لە ئەودا نییە .هەموو ئەوەی لە ئەو دەمێنێتەوە گوناە ناکات، هەموو ئەوەی گوناە دەکات نە ئەوی بینیوە و نە ناسیویەتی .منداڵانی بچووک، با کەس فریوتان نەدات؛ ئەوەی ڕاستودروستی دەکات ڕاستودروستە، هەروەک چۆن ئەو کەسە ڕاستودروستە؛ ئەوەی گوناە دەکات لە شەیتانەوەیە، چونکە لە سەرەتاوە شەیتان گوناە دەکات .بۆ ئەمە کوڕی خودا ئاشکرا کرا، بۆ ئەوەی کارەکانی شەیتان وردوخاش بکات .هەموو ئەوەی لە خوداوە لەدایکبووە گوناە ناکات، چونکە تۆوی ئەو لە ئەودا دەمێنێتەوە، و ناتوانێت گوناە بکات، چونکە لە خوداوە لەدایکبووە .لەمەدا منداڵەکانی خودا و منداڵەکانی شەیتان ئاشکرایە هەموو ئەوەی ڕاستودروستی ناکات لە خوداوە نییە، و ئەوەی براکەی خۆش ناوێت .ئەوە ئەو پەیامەیە کە ئێوە لە سەرەتاوە بیستتانە، بۆ

ئەوەی ئێمە یەکترمان خۆشبوێت، نەک وەک قابیل کە لە خراپەکار بوو و برای خۆی کوشت، و لە پێناوی چی کوشتی؟ چونکە کارەکانی ئەو خراپ بوون، بەڵام کارەکانی براکەی ڕاستودروست بوون .سەرسام مەبن براکانم، ئەگەر جیهان ڕقی لێتان بێتەوە .ئێمە دەزانین کە لە مردنەوە گواستراوینەتەوە بۆ ژیان، چونکە براکان خۆشدەوێستین .ئەوەی برا خۆشناوێت لە مردندا دەمێنێتەوە .هەموو ئەوەی ڕقی لە براکەی بێت بکوژی مرۆڤە، و ئێوە دەزانن کە هەموو بکوژێکی مرۆڤ ژیانی هەتاهەتایی لە خۆیدا نامێنێتەوە .لەمەدا ئێمە خۆشەویستیمان زانیوە، چونکە ئەو بۆ ئێمە گیانی خۆی دانا، و ئێمەش دەبێت بۆ براکان گیانەکانمان دابنێین .ئەوەی کە ژیانی جیهانی هەبێت و سەیری براکەی خۆی بکات کە پێویستی هەیە و دڵی خۆی لێی دابخات، چۆن خۆشەویستی خودا لە دڵیدا دەمێنێتەوە؟ منداڵەکانی من، با خۆشەویستی نەکەین بە قسە و نە بە زمان، بەڵکو بە کردار و ڕاستی .و لەمەدا دەزانین کە لە ڕاستییەوە ئێمە هستین، و لەبەردەمی ئەو دڵەکانمان دڵنیا دەکەینەوە، چونکە ئەگەر دڵمان تاوانبارمان بکات، خودا لە دڵمان گەورەترە و هەموو شتێک دەزانێت خۆشەویستان، ئەگەر دڵمان تاوانبارمان نەکات، ئازادی قسەکردنمان هەیە لەلای خودا، و ئەوەی داوای دەکەین وەریدەگرین لێی، چونکە فەرمانەکانی پارێزگاری دەکەین و ئەو شتانەی پەسەندن لەبەردەمی ئەنجام دەدەین .و ئەمە فەرمانی ئەوە، بۆ ئەوەی باوەڕ بهێنین بە ناوی کوڕەکەی عیسای مەسیح و خۆشبوێین یەکتریمان وەک چۆن فەرمانی دا .و ئەوەی فەرمانەکانی ئەوی پارێزد لە ئەو دەمێنێتەوە و ئەو خۆی لە ئەودا . لەمەدا دەزانین کە لە ئێمەدا دەمێنێتەوە، لەو ڕۆحەوە کە پێیداوین.

4

خۆشەویستان، باوەڕ مەکەن بە هەموو ڕۆحێک، بەڵکو تاقی بکەنەوە ئەو ڕۆحانە کە ئایا لە

خوداوەن، چونکە زۆر پێغەمبەری درۆزن هاتوونەتە ناو جیهانەوە .لەم شتەدا ئێوە دەزانن ڕۆحی خودا :هەموو ڕۆحێک کە دان بەوەدا دەنێت عیسای مەسیح لە جەستەدا هاتووە، لە خوداوەیە؛ و هەموو ڕۆحێک کە دان بەوەدا نانێت عیسای مەسیح لە جەستەدا هاتووە، لە خوداوە نییە؛ و ئەمە ئەوەی دژەمەسیحە کە ئێوە بیستوتانە کە دێت، و ئێستا لە جیهاندا پێشتر لێرەیە .ئێوە لە خوداوە ن، منداڵانی بچووک، و ئێوە بەسەریاندا سەرکەوتوون، چونکە ئەوەی لە ئێوەدایە گەورەترە لەوەی لە جیهاندایە .ئەوان لە جیهانن، لەبەر ئەوە لە جیهان قسە دەکەن و جیهان گوێ لە ئەوان دەگرێت .ئێمە لە خوداوەین؛ ئەوەی خودا دەناسێت گوێ لە ئێمە دەگرێت .ئەوەی کە لە خوداوە نییە گوێ لە ئێمە ناگرێت .لەمەوە ئێمە دەناسینەوە ڕۆحی ڕاستی و ڕۆحی گومڕایی .خۆشەویستان، با خۆشەویستی یەکتر بکەین، چونکە خۆشەویستی لە خوداوەیە، و هەرکەسێک خۆشەویستی دەکات لە خوداوە لەدایکبووە و خودا دەناسێت .ئەوەی خۆشەویستی ناکات، خودای نەناسیوە، چونکە خودا خۆشەویستییە .لەمەدا خۆشەویستی خودا بۆ ئێمە دەرکەوت، چونکە خودا کوڕە تاکانەی خۆی ناردە ناو جیهانەوە، بۆ ئەوەی ئێمە لە ڕێگەی ئەوەوە بژین .لەمەدا خۆشەویستی هەیە، نەک ئەوەی ئێمە خوامان خۆشویست، بەڵکو ئەوەی ئەو خۆی ئێمەی خۆشویست و کوڕی خۆی ناردی وەک کەفارەت بۆ گوناهەکانمان .خۆشەویستان، ئەگەر خودا ئاوا خۆشی ویستین، ئێمەش دەبێت یەکتر خۆشبوێین .خودا کەس هەرگیز نەیبینیوە، ئەگەر ئێمە یەکتر خۆشبوێین، خودا لە ئێمەدا دەمێنێتەوە و خۆشەویستییەکەی لە ئێمەدا تەواو کراوە .لەمەدا دەزانین کە لە ئەودا دەمێنینەوە و ئەویش لە ئێمەدایە، چونکە لە ڕۆحی خۆی پێیداوین .و ئێمە بینیومانە و شایەتی دەدەین کە باوک کوڕەکەی وەک ڕزگارکەری جیهان ناردووە .ئەوەی دان بە ئەوە دەنێت کە عیسا کوڕی خودایە، خودا لە ئەو دەمێنێتەوە و ئەویش لە خودا دەمێنێتەوە .و ئێمە زانیومانە و باوەڕمان هێناوە بە ئەو خۆشەویستییەی کە خودا لە ئێمەدا هەیەتی .خودا خۆشەویستییە، و ئەوەی لە

خۆشەویستیدا دەمێنێتەوە لە خودادا دەمێنێتەوە و خودا لە ئەودا دەمێنێتەوە .لەم شتەدا خۆشەویستی لەگەڵ ئێمە تەواو کراوە، بۆ ئەوەی ئازایی هەبێت لە ڕۆژی دادوەری، چونکە وەک ئەو هەیە، ئێمەش لەم جیهانەدا هەین .ترس نییە لە خۆشەویستیدا، بەڵام خۆشەویستی تەواو ترس دەردەکات، چونکە ترس سزای هەیە .بەڵام ئەوەی دەترسێت تەواو نەبووە لە خۆشەویستیدا .ئێمە خۆشمان دەوێت ئەو، چونکە ئەو یەکەم جار خۆشی ویستین .ئەگەر کەسێک بڵێ کە من خودا خۆشدەوێ، و ڕقی لە براکەی خۆی بێتەوە، درۆزنە .چونکە ئەوەی خۆشناوێ براکە کە بینیویەتی، چۆن دەتوانێ خودا خۆشبوێ کە نەیبینیوە؟ ئێمە ئەم فەرمانەمان لە ئەوەوە هەیە، کە ئەوەی خودا خۆشدەوێت، براکەی خۆشیشی بوێت.

5

هەموو ئەوەی باوەڕی وایە کە عیسا مەسیحە، لە خوداوە لەدایکبووە، و هەموو ئەوەی خۆشی دەوێت ئەوەی بووەتە باوک، خۆشیشی دەوێت ئەوەی لەو لەدایکبووە .لەمەدا دەزانین کە منداڵەکانی خودامان خۆشدەوێت، کاتێک خودامان خۆشدەوێت و ڕاسپاردەکانی ئەو پابەند دەبین .ئەمە چونکە خۆشەویستی خودایە، بۆ ئەوەی فەرمانەکانی ئەو بپارێزین، و فەرمانەکانی ئەو قورس نین، چونکە هەرچی لە خوداوە لەدایکبووبێت دەبێتەوە بەسەر جیهاندا، و ئەمە ئەو سەرکەوتنەیە کە بەسەر جیهاندا سەرکەوتووە، باوەڕی ئێمە .کێیە ئەوەی سەرکەوتوو دەبێت بەسەر جیهاندا، ئەگەر نەک ئەوەی باوەڕی بەوە هەیە کە عیسا کوڕی خودایە؟ ئەمە ئەوەیە کە لە ڕێگەی ئاو و خوێن هاتووە، عیسای مەسیح، نەک بە ئاو تەنها، بەڵکو بە ئاو و خوێن، و ڕۆحەکە ئەوەیە کە شایەتی دەدات، چونکە ڕۆحەکە ڕاستییە .چونکە سێ هەن ئەوانەی شایەتی دەدەن لە

ئاسمان، باوک، وشە و ڕۆحی پیرۆز، و ئەم سێیە یەکن؛ و سێ هەن ئەوانەی شایەتی دەدەن لە زەوی، ڕۆح و ئاو و خوێن، و ئەو سێیە بۆ یەکن .ئەگەر شایەتی مرۆڤان وەردەگرین، شایەتی خودا گەورەترە، چونکە ئەمە شایەتی خودایە کە شایەتی داوە دەربارەی کوڕەکەی .ئەوەی باوەڕ بە کوڕی خودا دەکات، شایەتی لەناو خۆیدا هەیە، ئەوەی باوەڕ بە خودا ناکات، ئەوی بە درۆزن دانا، چونکە باوەڕی بەو شایەتییە نەکردووە کە خودا دەربارەی کوڕەکەی شایەتی داوە .و ئەمە ئەو شایەتییە، کە خودا ژیانی هەتاهەتایی پێداوین، و ئەم ژیانە لە کوڕەکەیدایە .ئەوەی کوڕەکەی هەیە ژیانی هەیە، ئەوەی کوڕی خودای نییە ژیانی نییە .ئەمانەم نووسیوە بۆ ئێوە، ئەوانەی باوەڕ دەهێنن بە ناوی کوڕی خودا، بۆ ئەوەی بزانن کە ژیانی هەتاهەتاییتان هەیە، و بۆ ئەوەی باوەڕ بهێنن بە ناوی کوڕی خودا .ئەمە ئەو ڕاستگۆییە کە ئێمە بەرامبەر بە ئەو هەمانە، کە ئەگەر شتێک داوا بکەین بەپێی ویستی ئەو، گوێ لە ئێمە دەگرێت .ئەگەر بزانین کە گوێ لە داواکارییەکانمان دەگرێت، ئەوا دەزانین کە ئەو شتانەمان هەیە کە لێی داوامان کردووە .ئەگەر کەسێک ببینێت براکەی خۆی گوناهێک دەکات کە بۆ لای مردن نییە، داوا دەکات، و ژیانی پێدەدات بۆ ئەوانەی گوناە دەکەن کە بۆ لای مردن نین .گوناهێک هەیە بۆ مردن؛ نابێژم دەربارەی ئەوە تاکو داوا بکات .هەموو نادادپەروەری گوناهە، و هەیە گوناهێک کە بۆ لای مردن نییە . ئێمە دەزانین کە هەموو ئەوەی لە خودا لەدایکبووە گوناە ناکات، بەڵام ئەوەی لە خودا لەدایکبووە خۆی دەپارێزێت، و خراپەکار دەستی لێ نادات .ئێمە دەزانین کە لە خوداوە ئێمە، و هەموو جیهان لە خراپەدا کەوتووە .ئێمە دەزانین کە کوڕی خودا هاتووە و مێشکێکی پێداوین بۆ ئەوەی بزانین ئەوەی ڕاستەقینە، و ئێمە لە ڕاستەقینەدا، لە کوڕی ئەو عیسای مەسیحدا .ئەمە خودای ڕاستەقینە و ژیانی هەتاهەتاییە .منداڵان، خۆتان بپارێزن لە بتەکان، ئامین.

پەیدابوون

1

لە سەرەتادا خودا ئاسمان و زەوی دروستکرد .زەوی بەڵام نەبینراو و شێوەنەکراو بوو، و تاریکی لەسەر قووڵاییەکە بوو، و ڕۆحی خودا لەسەر ئاوەکە دەجوڵایەوە .و خودا گوتی، با ڕووناکی ببێت، و ڕووناکی بوو .و خودا ڕووناکییەکەی بینی کە باشە، و خودا جیاوازی کرد لە نێوان ڕووناکی و تاریکی .خودا ڕووناکیی بە ڕۆژ ناو برد و تاریکیی بە شەو ناو برد .و ئێوارە بوو، و بەیانی بوو، ڕۆژی یەکەم .و خودا فەرمووی :با ئاسمان لە ناوەڕاستی ئاوەکان دروست بێت، و با جیاکەرەوە بێت لە نێوان ئاو و ئاو .و بەم جۆرە بوو .خودا ئاسمانی دروستکرد و جیاوازی کرد لە نێوان ئەو ئاوەی کە لەژێر ئاسمان بوو و ئەو ئاوەی کە لەسەرەوەی ئاسمان بوو .خودا ئەو جەلەدەی بە ئاسمان ناودەبرد، و خودا بینی کە جوان بوو، و ئێوارە بوو، و بەیانی بوو، ڕۆژی دووەم .و خودا گوتی :با ئاوی ژێر ئاسمان بۆ ناو کۆبوونەوەیەک کۆبکرێتەوە، و با وشکە دەربکەوێت .و بەم شێوەیە بوو، و ئاوی ژێر ئاسمان بۆ ناو کۆبوونەوەکانی خۆی کۆکرایەوە، و وشکە دەرکەوت .خودا زەوییە وشکەکەی ناونا زەوی، و کۆمەڵەکانی ئاوەکانی ناونا دەریاکان، و خودا بینی کە باش بوو .و

خودا گوتی، با زەوی ڕووەک بڕوێنێت، گیا کە تۆو بچێنێت بەپێی جۆرەکەی و بەپێی هاوشێوەیی، و دارێکی بەردار کە بەر بەرهەم بهێنێت، کە تۆوەکەی لەخۆیدایە بەپێی جۆرەکەی لەسەر زەوی، و ئاوا بوو .و زەوی گیای گیا دەرهێنا، تۆو چاندن بەپێی جۆر و بەپێی هاوشێوەیی، و دار بەردار کە بەر دروستدەکات، کە تۆوەکەی لەناو خۆیدایە بەپێی جۆر لەسەر زەوی، و خودا بینی کە باشە .و ئێوارە بوو، و بەیانی بوو، ڕۆژی سێیەم .و خودا گوتی، با ڕووناکییەکان لە گەردوونی ئاسمان دروست بن بۆ ڕووناکی دانەوە لەسەر زەوی، بۆ جیاکردنەوەی نێوان ڕۆژ و شەو، و با بن بۆ نیشانەکان و بۆ وەرزەکان و بۆ ڕۆژەکان و بۆ ساڵەکان .و با بن بۆ ڕووناکی لە ئاسمانی ئاسمان، بۆ ئەوەی ڕووناکی بدەن لەسەر زەوی، و ئاوا بوو .خودا ئەو دوو ڕووناکییە گەورانەی دروست کرد، ڕووناکییە گەورەکە بۆ فەرمانڕەوایی ڕۆژ، و ڕووناکییە بچووکترەکە بۆ فەرمانڕەوایی شەو، و ئەستێرەکانیش .و خودا ئەوانی دانا لە گەردوونی ئاسمان، بۆ ئەوەی بدرەوشێنەوە لەسەر زەوی، و فەرمانڕەوایی بکەن لە ڕۆژ و شەو، و جیابکەنەوە لە نێوان ڕووناکی و تاریکی، و خودا بینی کە باشە .و ئێوارە بوو و بەیانی بوو، ڕۆژی چوارەم .و خودا گوتی :با ئاوەکان خشۆکە زیندووەکان دەربهێنن، و باڵندەکان لەسەر زەوی بفڕن لە گەردوونی ئاسماندا .و بەم جۆرە بوو .خودا ئەو دڕندە گەورانەی دەریای دروستکرد، و هەموو گیانی ئاژەڵە خشۆکەکان کە ئاوەکان دەریانهێنان بەپێی جۆرەکانیان، و هەموو باڵندەی باڵداریش بەپێی جۆرەکانیان، و خودا بینی کە باشن .خودا بەرەکەتداری کردنی و فەرمووی :زیادبوون و زۆربوون، ئاوەکان لە دەریاکان پڕبکەن، و با باڵندەکان لەسەر زەوی زۆربن .و ئێوارە بوو، و بەیانی بوو، ڕۆژی پێنجەم .و خودا گوت :با زەوی گیانی زیندوو دەربهێنێت بەپێی جۆرەکانیان، ئاژەڵە چوارپێیەکان و شتە خشۆکەکان و دڕندەکانی زەوی بەپێی جۆرەکانیان .و ئاوا بوو .و خودا ئاژەڵە کێوییەکانی زەوی بەپێی جۆرەکانیان دروستکرد، و ئاژەڵە ماڵییەکان بەپێی جۆرەکانیان، و هەموو خشۆکەکانی زەوی بەپێی جۆرەکانیان، و خودا بینی کە باشن .و

خودا گوتی :با مرۆڤ دروست بکەین بەپێی وێنەی خۆمان و هاوشێوەی خۆمان، و با فەرمانڕەوایی بکەن بەسەر ماسییەکانی دەریا و باڵندەکانی ئاسمان و ئاژەڵە ماڵییەکان و هەموو زەوی و هەموو خشۆکەکانی خشاو لەسەر زەوی .و خودا مرۆڤی دروستکرد، بەپێی وێنەی خودا ئەوی دروستکرد، نێر و مێ ئەوانی دروستکرد .خودا بەرەکەتداری کردنی و فەرمووی :زیادبوون و زۆربوون، زەوی پڕبکەنەوە و دەستبەسەریدا بگرن، فەرمانڕەوایی بکەن بەسەر ماسییەکانی دەریا و باڵندەکانی ئاسمان و هەموو ئاژەڵەکان و هەموو زەوی و هەموو خشۆکەکانی خشاندن لەسەر زەوی .و خودا فەرمووی، ئەوەتا من داومەتە ئێوە هەموو گیای تۆودار چێنەری تۆو، کە لەسەر هەموو زەوییە، و هەموو دار، کە هەیەتی لە خۆیدا بەری تۆوی تۆودار، بۆ ئێوە دەبێت بۆ خواردن، و بۆ هەموو درندەکانی زەوی، و بۆ هەموو باڵندەکانی ئاسمان، و بۆ هەموو خشۆکێکی خشاو لەسەر زەوی، کە هەیەتی لە خۆیدا گیانی ژیان، و هەموو گیای سەوز بۆ خواردن، و بەم جۆرە بوو .خودا هەموو ئەو شتانەی بینی کە دروستی کردبوو، و ئەوەتا زۆر باش بوون، ئێوارە بوو و بەیانی بوو، ڕۆژی شەشەم.

2

ئاسمان و زەوی و هەموو جیهانیان تەواو بوون .خودا لە ڕۆژی شەشەمدا ئەو کارانەی تەواو کرد کە کردبووی، و لە ڕۆژی حەوتەمدا لە هەموو کارەکانی خۆی پشوویدا کە کردبووی .خودا ڕۆژی حەوتەمی بەرەکەتدار کرد و پیرۆزی کرد، چونکە لە ئەو ڕۆژەدا لە هەموو کارەکانی پشووی دا، ئەو کارانەی خودا دەستی پێکردبوو بە کردنیان .ئەمە کتێبی دایکبوونی ئاسمان و زەوییە، کاتێک بوو، ئەو ڕۆژەی یەزدانی خودا دروستی کرد ئاسمان و زەوی، و هەموو سەوزی کێڵگە پێش ئەوەی ببێت لەسەر زەوی، و هەموو گیای کێڵگە پێش

ئەوەی هەڵبێت؛ چونکە خودا باران نەباری لەسەر زەوی، و مرۆڤ نەبوو بۆ کارکردنی .کانی ئاو لە زەوییەوە هەڵدەستا و هەموو ڕووی زەوی ئاودان دەکرد .خودا مرۆڤی دروستکرد لە خۆڵی زەوی، و هەناسەی ژیانی دایە ناو ڕووخساریدا، و مرۆڤ بووە گیانێکی زیندوو .و خودا بەهەشتێک لە عەدەن لە ڕۆژهەڵاتدا چاند، و ئەو مرۆڤەی کە دروستی کردبوو لەوێ دانا .و خودا هێشتا لە زەوی هەموو دارێکی جوانی ڕووانـد بۆ بینین و جوانی بۆ خواردن، و دارەکەی ژیان لە ناوەڕاستی بەهەشت، و دارەکەی زانینی چاک و خراپ .ڕووبارێک لە عەدەنەوە دەردەچێت بۆ ئاودانی باخچەکە، لەوێوە دابەش دەبێت بۆ چوار لق .ناوی یەکەمیان فیشۆنە، ئەمە ئەوەیە کە دەوری هەموو خاکی حەڤیلا دەدات، لەوێ کە زێڕ هەیە .زێڕی ئەو زەوییە جوانە، لەوێش یاقووت و بەردی سەوز هەیە .و ناوی ڕووبارەکەی دووەم، گیحۆن، ئەمە ئەوەیە کە دەوری هەموو زەوی ئەتیۆپیا دەدات .ڕووباری سێیەم تیگریسە، ئەوەی بە بەرامبەر ئاشووریەکاندا دەڕوات، و ڕووباری چوارەم فوراتە .یەزدانی خودا ئەو مرۆڤەی گرت کە دروستی کردبوو، و لە بەهەشتی خۆشیدا داینا، بۆ ئەوەی کاری تێدا بکات و بیپارێزێت .و یەزدانی خودا فەرمانی بە ئادەم دا و گوت :لە هەموو دارێک کە لە بەهەشتە، بە خواردن بیخۆ .بەڵام لە دارەکەی زانینی چاک و خراپ، ناخۆن لەوە، چونکە لەو ڕۆژەی کە لێی بخۆن، بە دڵنیاییەوە دەمرن .و پەروەردگار خودا فەرمووی :باش نییە کە مرۆڤ بە تەنها بێت، با یارمەتیدەرێک بۆ ئەو دروست بکەین کە لەگەڵی بگونجێت .و خودا هێشتا لە زەوی هەموو ئاژەڵە کێوییەکانی دەشتودەر و هەموو باڵندەکانی ئاسمانی دروستکرد، و ئەوانی بۆ لای ئادەم هێنا بۆ ئەوەی ببینێت چی ناویان لێدەنێت، و هەرچی ئادەم ناوی لێنا وەک گیانێکی زیندوو، ئەوە ناوی بوو .ئادەم ناوی لە هەموو ئاژەڵە ماڵییەکان و هەموو باڵندەکانی ئاسمان و هەموو درندەکانی دەشتودەر نا، بەڵام بۆ ئادەم هیچ یاریدەدەرێکی هاوشێوەی خۆی نەدۆزرایەوە .خودا کەوتنێکی خەیاڵی خستە سەر ئادەم و خەوی برد، یەکێک لە پەهلووەکانی ئەوی برد و گۆشتی لە جێی ئەو پڕکردەوە .و

خودا ئەو پاڵنەی کە لە ئادەم وەرگرتبوو، بنیادی نا بۆ ژنێک، و ئەوی هێنایە لای ئادەم .
ئادەم گوتی :ئەمە ئێستا ئێسکە لە ئێسکەکانی من و گۆشتە لە گۆشتی من، ئەمە پێی دەگوترێت ژن، چونکە لە پیاو گیراوە .لەبەر ئەمە پیاو باوک و دایکی جێدەهێڵێت، و بە ژنی خۆیەوە دەنووسێت، و ئەو دووانە دەبنە یەک گۆشت .هەردووکیان ڕووت بوون، ئادەم و ژنەکەی، و شەرمەزار نەبوون.

3

مارەکە زیرەکترین هەموو ئاژەڵە کێوییەکانی سەر زەوی بوو، کە یەزدانی خودا دروستی کردبوون، و مارەکە بە ژنەکەی گوت :چی؟ ئایا خودا گوتی نابێت لە هیچ دارێکی بەهەشت بخۆن؟ ژنەکە بە مارەکەی گوت، لە میوەی دارەکانی بەهەشت دەخۆین؛ بەڵام لە میوەی ئەو دارەی کە لە ناوەڕاستی بەهەشتە، خودا فەرمووی، ناخۆن لێی، و دەست مەدەنێ پێی، بۆ ئەوەی نەمرن .و مارەکە بە ژنەکەی گوت :نا بە مردن نامرن؛ چونکە خودا دەیزانی، کە لە کام ڕۆژێک بیخۆن لێی، چاوەکانتان دەکرێنەوە، و دەبن وەک خوداوەندەکان، زانای چاکە و خراپە .ئافرەتەکە بینی کە درەختەکە باشە بۆ خواردن، و دڵخوازە بۆ چاوەکان بۆ بینین، و جوانە بۆ تێگەیشتن، و لە میوەکەی گرت و خواردی، و دایە پیاوەکەی کە لەگەڵی بوو، و ئەوانیش خواردیان .و چاوەکانی هەردووکیان کرایەوە، و زانیان کە ڕووتن، و گەڵای دار هەنجیریان دووریيەوە، و پۆشەری ناوقەدیان بۆ خۆیان دروستکرد .و ئەوان گوێیان لە دەنگی یەزدانی خودا بوو کە لە باخچەی بەهەشتدا ڕۆیشتن لە کاتی ئێوارە، و ئادەم و ژنەکەی لە ڕووی یەزدانی خودا خۆیان شاردەوە لە ناوەڕاستی دارەکانی باخچەی بەهەشت .و یەزدانی خودا ئادەمی بانگکرد و پێی گوت :ئادەم، کوێیت؟ ئەو پێی وت : دەنگی تۆم بیست کە لە بەهەشتدا دەڕۆیشتیت، و ترسام چونکە ڕووتم، بۆیە خۆم

شاردەوە .و خودا پێی گوت :کێ پێی گوتیت کە ڕووتیت؟ ئایا لەو دارەت خوارد کە فەرمانم پێ کردیت تەنها لەو نەخۆیت؟ ئادەم گوتی :ئەو ژنەی کە تۆ لەگەڵ من دایت، ئەو لە دارەکە بۆ منی دا و من خواردم .و یەزدانی پەروەردگار بە ژنەکەی فەرموو :ئەمە چییە کە تۆ کردووتە؟ ژنەکە گوتی :مارەکە فریوی دام و خواردم .یەزدانی خودا بە مارەکەی فەرموو :لەبەر ئەوەی ئەمەت کرد، نەفرەتلێکراویت لە هەموو ئاژەڵە ماڵییەکان و لە هەموو درندەکانی سەر زەوی .بە سنگ و سکتەوە دەڕۆیت و هەموو ڕۆژانی ژیانت خۆڵ دەخۆیت .و دوژمنایەتی دادەنێم لەنێوان تۆ و ئافرەتەکە، و لەنێوان تۆخمی تۆ و تۆخمی ئەو .ئەو سەری تۆ دەپارێزێت، و تۆ پاژنەی ئەو دەپارێزیت .و بە ئافرەتەکەی فەرموو :زۆر زیاد دەکەم ئازارەکانت و نالەت، بە ئازار منداڵ دەبیت، و بەرەو پیاوەکەت
هەڵدەگەڕێیتەوە، و ئەو فەرمانڕەوایەتیت دەکات .بەڵام بۆ ئادەم وتی :لەبەر ئەوەی گوێت لە دەنگی ژنەکەت گرت و لەو دارەی خواردت کە فەرمانم پێکردیت تەنها لەو نەخۆیت، نەفرەت لێکراوە زەوی لە کارەکانتدا، بە خەم دەیخۆیت هەموو ڕۆژانی ژیانت .دڕک و دڕکۆڵە بۆ تۆ دەرهێنێت، و گیای کێڵگە دەخۆیت .لە خوێی ڕووی خۆت نانی خۆت دەخۆیت، هەتا گەڕێیتەوە بۆ ئەو زەوییەی کە لێی وەرگیراویت، چونکە تۆ زەویت، و بۆ ناو زەوی دەگەڕێیتەوە .و ئادەم ناوی ژنەکەی نا ژیان، چونکە ئەو دایکی هەموو زیندووان بوو .و یەزدانی خودا بۆ ئادەم و ژنەکەی کراسی چەرمینی دروستکرد و پۆشینی .و خودا گوتی، ئەوەتا ئادەم وەک یەکێک لە ئێمە بووە، بۆ زانینی چاک و خراپ، و ئێستا نەوەک هەرگیز دەستی خۆی درێژبکاتەوە و لە دارەکەی ژیان بگرێت و بیخوات، و بۆ هەتاهەتایە بژیێت .و یەزدانی خودا ئەوی لە بەهەشتی خۆشی نارد دەرەوە، بۆ ئەوەی ئەو زەوییە کار بکات کە لێی گیرابوو .و ئادەمی دەرکرد، و لە بەرامبەر بەهەشتی خۆشی نیشتەجێی کرد، و کەڕوبەکانی دانا، و شمشێرە ئاگرینەکەی سووڕاوەی دانا، بۆ پاراستنی ڕێگای دارەکەی ژیان.

4

ئادەم هەوای ژنی خۆی ناسی، و ئەو دووگیان‌بوو و قایینی منداڵبوو، و گوتی :پیاوێکم بەدەستهێناوە لەڕێگەی خواوە .و دووبارە منداڵی بوو، براکەی کە ناوی ئابێل بوو .ئابێل بووە شوانی مەڕ، بەڵام قایین کارکردنی زەوی دەکرد .و دوای ڕۆژان قایین لە بەرهەمەکانی زەوی قوربانییەک بۆ یەزدان هێنا .و هابیلیش ئەو لە یەکەم بەرخەکانی مەڕەکانی خۆی و لە پیوەکانیان هێنا .و خودا سەیری هابیلی کرد و سەیری دیارییەکانی ئەوی کرد .بەڵام لەسەر قایین و لەسەر قوربانییەکانی ئەو سەرنجی نەدا، و قایین زۆر خەمبار بوو، و ڕووی ئەو شۆڕ بووەوە .و پەروەردگار خودا بە قایینی فەرموو :بۆچی ئەوەندە خەمبار بوویت و بۆچی ڕووخساریت خوار کەوتووە؟ ئایا ئەگەر بە دروستی پێشکەشت کرد، بەڵام بە دروستی دابەشت نەکرد، گوناهت کردووە؟ بێدەنگ بە، گەڕانەوەی ئەو بەرەو تۆیە، و تۆ فەرمانڕەوایی دەکەیت لەسەر ئەو .قایین بە هابیلی برای گوت :با بڕۆین بۆ دەشتەکە .کاتێک لە دەشتەکەدا بوون، قایین لەسەر هابیلی برای هەستا و کوشتی .و یەزدانی خودا بە قایینی گوت :کوایە هابیلی براکەت؟ و گوتی، نازانم؛ ئایا من پاسەوانی براکەم نیم؟ و یەزدان گوتی، چیت کردووە؟ دەنگی خوێنی براکەت هاوار بۆ من دەکات لە زەوییەوە .و ئێستا نەفرەت لێکراویت لە زەوی، کە دەمی خۆی کردەوە بۆ وەرگرتنی خوێنی برات لە دەستت .کاتێک زەوی کار دەکەیت، ئیتر هێزی خۆی بۆ تۆ زیاد ناکات .ناڵەنان و لەرزان دەبیت لەسەر زەوی .و قایین بە یەزدانی خودای گوت :تاوانەکەم گەورەترە لەوەی لێم خۆش بێت .ئەگەر تۆ ئەمڕۆ لە ڕووی زەوی دەرمکەیت، و لە ڕووی تۆ شاردنەوە دەبم، و لەسەر زەوی ناڵەمەند و لەرزۆک دەبم، و هەموو کەسێک دۆزیمەوە، دەمکوژێت .و یەزدانی پەروەردگار پێی گوت، نەک بەم شێوەیە، هەرکەسێک قایینی بکوژێت، حەوت جار تۆڵە لێ دەسەندرێتەوە .و یەزدانی خودا نیشانەیەکی دانا بۆ قایین،

بۆ ئەوەی هەموو ئەوەی کە ئەو دەدۆزێتەوە ئەو نەکوژێت .قایین لە ڕووی خودا چووە دەرەوە و لە خاکی نەید کە بەرامبەر عەدەن بوو نیشتەجێ بوو .و قایین ژنی خۆی ناسی و ئەو سکی پڕ بوو و حەنۆخی بوو ئەو شارێکی دەبنیا و ئەو شارەکەی بە ناوی کوڕەکەی خۆی ناونا، ئەنۆخ .ڕوویدا بۆ ئەنۆخ گایداد، و گایداد بووە باوکی مەلەلێل، و مەلەلێل بووە باوکی مەتوشالەح، و مەتوشالەح بووە باوکی لامەخ .لامەخ دوو ژنی بۆ خۆی هێنا، ناوی یەکەمیان ئادا بوو و ناوی دووەمیان سێلا بوو .و ئادا یۆبێلی بوو، ئەم باوکی ئەوانە بوو کە لە چادرەکاندا نیشتەجێ بوون و شوان بوون .و ناوی براکەی ئەو یوبال بوو، ئەمە ئەو کەسە بوو کە سەنتوور و قیسارەی دۆزییەوە .زیلاش خۆی منداڵی بوو بە ناوی توبال، و ئەو کوتەرەوەی ئاسنگەر بوو بۆ برۆنز و ئاسن .خوشکی تۆبێل، نۆئیما بوو .لامەخ بە ژنەکانی خۆی گوت، ئادا و سەللا :گوێ بگرن بۆ دەنگم، ئەی ژنەکانی لامەخ، گوێ بگرن بۆ وشەکانم، چونکە پیاوێکم کوشت بۆ برینێک بۆ من، و گەنجێکم کوشت بۆ شێوەیەک بۆ من .چونکە حەوت جار تۆڵە سەندراوەتەوە لە قایین، بەڵام لە لامەخ حەفتا جار حەوت .

ئادەم حەوای ژنەکەی ناسی، ئەویش دووگیان بوو و کوڕێکی بوو .ناوی لێنا شیت و گوتی : خودا تۆوێکی دیکەی بۆ من ڕاگرتووە لە جیاتی هابیل، ئەوەی کە قایین کوشتی .و بۆ شێت کوڕێک لەدایکبوو، ئەویش ناوی لێنا ئینۆس .ئەمە هیوای بەست بانگهێشتی ناوی یەزدانی خودا بکات.

5

ئەمە کتێبی لەدایکبوونی مرۆڤانە؛ لەو ڕۆژەدا کە خودا ئادەمی دروست کرد، بەپێی وێنەی خودا دروستی کرد؛ نێر و مێ دروستی کردن؛ و بەرەکەتداری کردن؛ و ناوی ئەوانی ناونا ئادەم، لەو ڕۆژەدا کە دروستی کردن .ئادەم سی و دوو سەد ساڵ ژیا، و کوڕێکی بوو بەپێی

شێوەی خۆی و بەپێی وێنەی خۆی، و ناوی لێنا شیت .ڕۆژانی ئادەم کە دوای لەدایکبوونی سێت ژیای حەوت سەد ساڵ بوون، و کوڕان و کچانی بوونە لەدایک .و هەموو ڕۆژانی ئادەم کە ژیای، نۆ سەد و سی ساڵ بوون، و مرد .شێث پێنج سەد و پێنج ساڵ ژیا و بوو بە باوکی ئەنۆس .و شێت دوای ئەوەی ئەنۆسی بووە، حەوت سەد و حەوت ساڵ ژیا، و کوڕان و کچانی بووە .هەموو ڕۆژانی شیت نۆ سەد و دوازدە ساڵ بوون، و مرد .و ئینۆس سەد و نەوەد ساڵ ژیا، و قاینانی بوو .ئینۆس دوای ئەوەی بووە باوکی قاینان، حەوت سەد و پازدە ساڵ ژیا، و کوڕان و کچانی بوو .و هەموو ڕۆژانی ئینۆس بوونە پێنج ساڵ و نۆ سەد ساڵ، و مرد .قاینان سەد و حەفتا ساڵ ژیا، و مەلەلئێل بوو بە کوڕی .قەینان دوای لەدایکبوونی مەهلەلێل، حەوت سەد و چل ساڵ ژیا، و کوڕان و کچانی بوو .و هەموو ڕۆژانی قاینان بوون بە دە ساڵ و نۆ سەد ساڵ، و مرد .مەهلەلێل سەد و شەست و پێنج ساڵ ژیا، و یارەدی بوو .مەهلەلێل دوای لەدایکبوونی یارەد، حەوت سەد و سی ساڵ ژیا، و کوڕان و کچانی لەدایکبوون .هەموو ڕۆژانی مەلەلئێل پێنج سەد و نەوەد و پێنج ساڵ بوون، و مرد .و یارێد سەد و شەست و دوو ساڵ ژیا، و ئەنۆخی بوو .و یارید پاش لەدایکبوونی ئەنۆخ هەشت سەد ساڵ ژیا، و کوڕان و کچانی بوو .و هەموو ڕۆژانی یارەد دوو و شەست و نۆ سەد ساڵ بوون، و مرد .ئەنۆخ سەد و شەست و پێنج ساڵ ژیا، و مەتوشالەحی بوو .ئەنۆخ دوای لەدایکبوونی مەتوشەلەح، دوو سەد ساڵ لەگەڵ خودا ڕێگای گرت، و کوڕان و کچانی لەدایکبوون .هەموو ڕۆژانی ئەنۆخ پێنج و شەست و سێ سەد ساڵ بوون .ئەنۆخ خودای خۆشحاڵ کرد، و نەدۆزرایەوە، چونکە خودا ئەوی گواستەوە .مەتوشالەح حەوت و شەست و سەد ساڵ ژیا، و لامەخی بوو .مەتوشالەح دوای لەدایکبوونی لامەخ، هەشت سەد و دوو ساڵ ژیا، و کوڕان و کچانی بوو .هەموو ڕۆژانی مەتوشالەح کە ژیای، نۆ سەد و شەست و نۆ ساڵ بوون، و مرد .لامەخ سەد و هەشتا و هەشت ساڵ ژیا و بوو بە باوکی کوڕێک .و ناوی لێنا نوح، و گوتی :ئەم پشوومان دەدات لە

کارەکانمان و لە ئازارەکانی دەستەکانمان و لە زەوییەکە کە یەزدانی خودا نەفرەتی کردووە .لامەخ دوای لەدایکبوونی نوح پێنج سەد و شەست و پێنج ساڵ ژیا، و کوڕان و کچانی بوو .و هەموو ڕۆژانی لامەخ حەوت سەد و پەنجا و سێ ساڵ بوون، و مرد .و نوح پێنج سەد ساڵ بوو، و سێ کوڕی بوو :سام، حام، یافەت.

6

و ڕوویدا کاتێک خەڵکی زۆر بوون لەسەر زەوی، و کچانیان بۆ لەدایک بوون .کوڕانی خودا کاتێک کچانی مرۆڤانیان بینی کە جوان بوون، لە هەموو ئەوانەی هەڵیانبژارد ژنیان بۆ خۆیان گرت .و یەزدانی خودا فەرمووی :ڕۆحی من بۆ هەتاهەتایە لەناو ئەم مرۆڤانەدا نامێنێتەوە، لەبەر ئەوەی ئەوان گۆشتن، بەڵام ڕۆژگاریان سەد و بیست ساڵ دەبێت .ئەو دەوانە لەسەر زەوی بوون لەو ڕۆژانەدا، و لەدوای ئەوەش، کاتێک کوڕانی خوا دەچوونە لای کچانی مرۆڤان و منداڵیان بۆ لەدایکدەبوون، ئەوانە دەوەکان بوون کە لە سەردەمی کۆنەوە هاتوون، ئەو خەڵکە ناودارانە .یەزدانی پەروەردگار خودا بینی، کە خراپەکانی مرۆڤەکان لەسەر زەوی زۆر بوون، و هەموو کەسێک بە وردی لە دڵی خۆیدا بیر لە خراپەکان دەکاتەوە لە هەموو ڕۆژەکاندا .و خودا بیری لەوە کردەوە کە مرۆڤی لەسەر زەوی دروست کردووە، و بیری کردەوە .و خودا گوتی، دەسڕمەوە مرۆڤ کە دروستم کرد لە ڕووی زەوی، لە مرۆڤەوە هەتا ئاژەڵ، و لە خشۆکەکانەوە هەتا باڵندەکانی ئاسمان، چونکە پەشیمانم کە دروستم کردن .نوح بەڵام چاکەی دۆزییەوە لەبەردەم یەزدانی خودا . ئەمانە نەوەکانی نوح .نوح پیاوێکی ڕاستودروست بوو، تەواو بوو لە نەوەی خۆیدا، نوح خودای ڕازی کرد .نوح سێ کوڕی بوو :سام، حام و یافەس .زەوی لەبەردەم خودا گەندەڵ بوو، و زەوی پڕبوو لە ستەمکاری .یەزدانی خودا زەوی بینی و تێکچووبوو، چونکە هەموو

گۆشت ڕێگای خۆیان لەسەر زەوی تێکداوە .و پەروەردگاری خودا بە نوحی فەرموو :کاتی هەموو مرۆڤێک لەبەردەمم هاتووە، چونکە زەوی لە ناداد پڕبووەتەوە لەبەر ئەوان، و ئەوەتا من لەناویان دەبەم لەگەڵ زەوییەکە .بۆیە بۆ خۆت کەشتییەک لە دارە چوارگۆشەکان دروست بکە، هێلانەکان لە کەشتییەکە دروست بکەیت، و لە ناوەوە و لە دەرەوە بە قیر بیپۆشە .و ئاوا کەشتییەکە دروست دەکەیت :سێ سەد باڵ درێژی کەشتییەکە، و پەنجا باڵ پانییەکەی، و سی باڵ بەرزییەکەی .کۆدەکەیتەوە کەشتییەکە، و بۆ باڵێک تەواوی دەکەیت لە سەرەوە، بەڵام دەرگای کەشتییەکە لە لایەکانەوە دروست دەکەیت، خوارەوە، دوو نهۆم و سێ نهۆم دروستی دەکەیت .من و ئەوەتا دەهێنم ئەو لافاوە، ئاو لەسەر زەوی، بۆ لەناوبردنی هەموو گۆشت کە ڕۆحی ژیانی تێدایە لەژێر ئاسمان، و هەرچی لەسەر زەوی بێت، دەمرێت .و پەیمانی خۆم لەگەڵ تۆ دادەمەزرێنم، تۆ و کوڕەکانت و ژنەکەت و ژنەکانی کوڕەکانت لەگەڵ تۆ دەچنە ناو کەشتییەکەوە .و لە هەموو ئاژەڵە ماڵییەکان و لە هەموو خشۆکەکان و لە هەموو درندەکان و لە هەموو گۆشت، دوو دوو لە هەمووی دەهێنیتە ناو کەشتییەکە، بۆ ئەوەی بیانپارێزیت لەگەڵ خۆت، نێر و مێ دەبن .لە هەموو باڵندە پرندەکان بەپێی جۆریان، و لە هەموو ئاژەڵە ماڵییەکان بەپێی جۆریان، و لە هەموو خشۆکە خشاندنەکان لەسەر زەوی بەپێی جۆریان، دوو دوو لە هەمووان دەهێنرێنە لای تۆ بۆ ئەوەی لەگەڵ تۆ بژێن، نێر و مێ .تۆ بەڵام وەردەگریت بۆ خۆت لە هەموو ئەو خواردنانەی کە دەخۆن، و کۆیدەکەیتەوە بۆ لای خۆت، و دەبێت بۆ تۆ و ئەوانیش بۆ خواردن .و نوح هەموو ئەوەی یەزدانی خودا فەرمانی پێکرد، بەو شێوەیە کردی.

7

و یەزدانی پەروەردگار فەرمووی بۆ نوح، بچۆ ژوورەوە تۆ و هەموو ماڵی تۆ بۆ ناو کەشتییەکە، چونکە تۆم بینی ڕاستودروست لەبەردەم من لەم نەوەیەدا .لە ئاژەڵە پاکەکانەوە، حەوت حەوت نێر و مێ بهێنە بۆ لای خۆت، بەڵام لە ئاژەڵە ناپاکەکانەوە، دوو دوو نێر و مێ .و لە باڵندەکانی پاکی ئاسمان، حەوت حەوت نێر و مێ، و لە هەموو باڵندە ناپاکەکان، دوو دوو نێر و مێ، بۆ پاراستنی تۆو لەسەر هەموو زەوی .هێشتا حەوت ڕۆژ ماوە، من باران دەبارێنم لەسەر زەوی، چل ڕۆژ و چل شەو، و هەموو ئەو بوونەوەرانە دەسڕمەوە کە دروستم کردوون لەسەر ڕووی هەموو زەوی .و نوح هەموو ئەوانەی کرد کە یەزدانی خودا فەرمانی پێ کردبوو .نوح شەش سەد ساڵ بوو، و لافاوی ئاو لەسەر زەوی ڕوویدا .نوح و کوڕەکانی و ژنی و ژنەکانی کوڕەکانی لەگەڵی چوونە ژوورەوە بۆ ناو کەشتییەکە لەبەر ئاوی لافاوەکە .و لە باڵندە پاکەکان، و لە باڵندە ناپاکەکان، و لە ئاژەڵە پاکەکان، و لە ئاژەڵە ناپاکەکان، و لە هەموو خشۆکەکانی سەر زەوی، دوو دوو هاتنە ژوورەوە بۆ لای نوح بۆ ناو کەشتییەکە، نێر و مێ، هەروەک چۆن خودا فەرمانی دا بە نوح . و دوای ئەو حەوت ڕۆژە ڕوویدا، ئاوی لافاو هاتە سەر زەوی .لە ساڵی شەش سەدەمین لە ژیانی نوح، لە مانگی دووەم، لە ڕۆژی حەڤدەیەم و بیستەمی مانگ، لە ئەم ڕۆژەدا هەموو کانیەکانی قووڵایی شەقیان و دەریاچەکانی ئاسمان کرانەوە .و باران بۆ ماوەی چل ڕۆژ و چل شەو بەسەر زەویدا باری .لەم ڕۆژەدا نوح، سام، حام، یافەس کە کوڕەکانی نوح بوون، و ژنی نوح، و سێ ژنەکەی کوڕەکانی ئەو لەگەڵ ئەو چوونە ناو کەشتییەکەوە .و هەموو ئاژەڵە کێوییەکان بەپێی جۆر، و هەموو ئاژەڵە ماڵییەکان بەپێی جۆر، و هەموو خشۆکێک کە دەجووڵێت لەسەر زەوی بەپێی جۆر، و هەموو باڵندەیەکی فڕیوە بەپێی جۆری خۆی، هاتنە ژوورەوە بۆ لای نوح بۆ ناو کەشتییەکە، دوو دوو نێر و مێ لە هەموو گۆشتێک، کە تێیدا ڕۆحی ژیانە .وە ئەوانەی دەهاتنە ژوورەوە، نێر و مێ لە هەموو گۆشت، هاتنە ژوورەوە وەک خودا فەرمانی بە نوح کرد، و یەزدانی خودا کەشتییەکەی لە دەرەوە

داخست .و لافاوەکە چل ڕۆژ و چل شەو لەسەر زەوی ڕوویدا، و ئاوەکە زیادی کرد، و کەشتییەکەی بەرزکردەوە، و لە زەوی بەرزکرایەوە .ئاو زاڵبوو و زۆر زیادی کرد لەسەر زەوی، و کەشتییەکە لەسەر ئاو هەڵگیرا بوو .ئاوەکە زۆر زۆر زاڵبوو لەسەر زەوییەکە، و هەموو چیا بەرزەکانی داپۆشی کە لەژێر ئاسمان بوون .پازدە باڵ لە سەرەوە ئاوەکە بەرز بووەوە و هەموو شاخە بەرزەکانی داپۆشی .و هەموو گۆشتی جوڵاو لەسەر زەوی مرد، لە باڵندەکان و لە ئاژەڵە ماڵییەکان و لە درندەکان، و هەموو شتێکی خشۆک کە لەسەر زەوی دەجوڵێت، و هەموو مرۆڤ .و هەموو ئەوانەی هەناسەی ژیانیان هەبوو، و هەرچی لەسەر وشکانی بوو، مرد .و هەموو بوونەوەرێک کە لەسەر ڕووی زەوی بوو سڕایەوە، لە مرۆڤەوە هەتا ئاژەڵ و خشۆکەکان و باڵندەکانی ئاسمان، و لە زەوی سڕانەوە، و تەنها نوح بەجێهێڵرا، لەگەڵ ئەوانەی لەگەڵیدا لە کەشتییەکەدا بوون .ئاوەکە سەد و پەنجا ڕۆژ لەسەر زەوی بەرزبووەوە.

8

خودا نوح و هەموو ئاژەڵە کێوییەکان و هەموو ئاژەڵە ماڵییەکان و هەموو باڵندەکان و هەموو خشۆکە خشاوەکان کە لەگەڵ ئەو لە کەشتییەکەدا بوون یادی کردەوە، و خودا ڕۆحێکی هێنایە سەر زەوی و ئاوەکە وەستا .و کانیاوەکانی قوواڵیی داخران، و دەرگاکانی ئاسمان، و باران لە ئاسمان ڕاگیرا .و ئاوەکە کەمدەبووەوە کە لە زەوییەکە دەڕۆیشت، و ئاوەکە کەمدەبووەوە دوای سەد و پەنجا ڕۆژ .و سندوقەکە لە مانگی حەوتەم، لە بیست و حەوتی مانگەکە، لەسەر چیاکانی ئارارات دانیشت .ئاوەکە بەڵام کەم دەبووەوە تا مانگی دەیەم .لە مانگی دەیەم، لە یەکەمی مانگ، سەرەکانی چیاکان دیار بوون .و دوای چل ڕۆژ ڕوویدا کە نوح پەنجەرەکەی کەشتییەکەی کردەوە، ئەوەی کە دروستی کردبوو .و ئەو

قەلەڕەشی نارد، و دەرچوو، نەگەڕایەوە هەتا ئاوەکە لە زەوییەکە وشک بووەوە .و
کۆترەکەی نارد دوای خۆی، بۆ ئەوەی ببینێت ئایا ئاوەکە لە زەوی کەمی کردووە .و
کۆترەکە پشوودانی بۆ پێیەکانی نەدۆزییەوە، گەڕایەوە بۆ لای ئەو بۆ ناو کەشتییەکە،
چونکە ئاو لەسەر هەموو ڕووی زەوی بوو، و دەستی درێژکرد و ئەوی وەرگرت، و هێنایە
لای خۆی بۆ ناو کەشتییەکە .و چاوەڕوانی کرد هێشتا حەوت ڕۆژی دیکە، دیسان
کۆترەکەی لە کەشتییەکەوە نارد .و کۆترەکە لە ئێوارەدا گەڕایەوە بۆ لای ئەو، و گەڵایەکی
دار زەیتوونی لە دەمیدا هەڵگرتبوو، و نوح زانی کە ئاوەکە لە زەوی دابەزیبوو .و
چاوەڕوانی حەوت ڕۆژی تری دیکە، دیسان کۆترەکەی نارد، و ئیتر نەگەڕایەوە بۆ لای ئەو .
و ڕوویدا لە ساڵی شەش سەد و یەکەمی ژیانی نوح، لە مانگی یەکەم، لە ڕۆژی یەکەمی
مانگدا، ئاوەکە لە سەر زەوی وشک بووەوە .و نوح سەقفی کەشتییەکەی کردەوە کە
دروستی کردبوو، و بینی کە ئاوەکە لەسەر ڕووی زەوییەکە نەماوە .لە مانگی دووەمدا
زەوی وشک بووەوە، لە ڕۆژی بیست و حەوتەمی مانگەکە .یەزدانی پەروەردگار بە نوح
فەرموو، دەفەرموێت، دەربچۆ لە کەشتییەکە تۆ، و ژنەکەت، و کوڕەکانت، و ژنەکانی
کوڕەکانت لەگەڵت، و هەموو ئاژەڵە کێوییەکان کە لەگەڵتدان، و هەموو گۆشت لە
باڵندەکانەوە هەتا ئاژەڵە ماڵییەکان، و هەموو خشۆکێک کە دەجووڵێت لەسەر زەوییەکە،
دەریبهێنە لەگەڵ خۆت .و زیاد بن و زۆر بن لەسەر زەوی .و نوح چووە دەرەوە، و ژنی ئەو،
و کوڕەکانی ئەو، و ژنەکانی کوڕەکانی ئەو لەگەڵ ئەو؛ و هەموو ئاژەڵە کێوییەکان، و
هەموو ئاژەڵە ماڵییەکان، و هەموو باڵندەیەک، و هەموو خشۆکێکی جوڵاو لەسەر زەوی
بەپێی جۆری ئەوان، چوونە دەرەوە لە کەشتییەکە .نوح قوربانگایەکی بۆ یەزدان بنیاد نا،
لە هەموو ئاژەڵە پاکەکان و لە هەموو باڵندە پاکەکان برد، و لەسەر قوربانگاکە قوربانی
سووتاندنی پێشکەش کرد .و یەزدانی خودا بۆنی خۆشبۆییەکەی بۆن کرد .و یەزدانی
پەروەردگار گوتی لەدوای بیرکردنەوە :جارێکی تر زیاد ناکەم نەفرەت بکەم لە زەوی لەبەر

کارەکانی پیاوان، چونکە بیری پیاو بە وریاییەوە کەوتووەتە لەسەر خراپەکان لە لاویێتییەوە، کەواتە جارێکی تر زیاد ناکەم لێدان بە هەموو گۆشتێکی زیندوو، وەک چۆن کردم .هەموو ڕۆژانی زەوی، تۆو و دروێنە، سارد و گەرم، هاوین و بەهار، ڕۆژ و شەو، ناوەستن.

9

خودا بەرەکەتداری نوح و کوڕەکانی کرد و پێی فەرموون :زیاد ببن و زۆر ببن و زەوی پڕ بکەن و دەسەڵاتداری لەسەر بن .و لەرزە و ترسی ئێوە دەبێتە سەر هەموو ئاژەڵە کێوییەکانی زەوی، لەسەر هەموو باڵندەکانی ئاسمان، و لەسەر هەموو ئەوەی کە لەسەر زەوی دەجووڵێت، و لەسەر هەموو ماسییەکانی دەریا، بە دەستی ئێوە داومە .هەروەها هەموو خشۆکێکی زیندوو بۆ ئێوە دەبێتە خواردن، وەک سەوزەکانی گیا هەموویانم پێداون .بەڵام گۆشت لەگەڵ خوێنی گیانیدا مەیخۆن .وە بۆ خوێنی ئێوەی گیانەکانتان، لە دەستی هەموو دڕندەکان داوای دەکەمەوە، وە لە دەستی مرۆڤ، براکە، داوای گیانی مرۆڤەکە دەکەمەوە .ئەوەی خوێنی مرۆڤ بڕێژێت، لە جیاتی خوێنەکەی خۆی دەڕژێنرێتەوە، چونکە لە وێنەی خودا مرۆڤم دروست کرد .ئێوە بەڵام زیاد بکەن و زۆر بن و زەوی پڕ بکەن و دەسەڵاتی بەسەردا بگرن .و خودا فەرموویی بە نوح و کوڕەکانی ئەو، لەگەڵ ئەو دەڵێت :و ئەوەتا من دامەزراندنی پەیمانی خۆم بۆ ئێوە، و بۆ تۆوی ئێوە لەگەڵ ئێوە، و هەموو گیانێکی زیندوو لەگەڵ ئێوە، لە باڵندەکان و لە ئاژەڵە ماڵییەکان، و هەموو دڕندەکانی زەوی، هەرچەندە لەگەڵ ئێوە لە هەموو ئەوانەی دەرچوون لە کەشتییەکە .و پەیمانەکەم دادەمەزرێنم لەگەڵ ئێوە، و هەموو گۆشت دیسان نامرێت لە ئاوی لافاوەکە، و دیسان لافاوی ئاو نابێت بۆ وێرانکردنی هەموو زەوی .یەزدانی خودا بە نوحی فەرموو :

ئەمە نیشانەی ئەو پەیمانەیە کە من لەنێوان خۆم و ئێوە، و لەنێوان هەموو گیانلەبەرێکی زیندوو کە لەگەڵتانە، دادەنێم بۆ نەوەکانی هەتاهەتایی .کەوانەکەم لە هەورەکەدا دادەنێم، و دەبێتە نیشانەی پەیمان لە نێوان من و زەوی .و دەبێت لە کاتی کۆکردنەوەی من هەورەکان لەسەر زەوی، کەوانەکە لە هەورەکەدا دەبینرێت .و بیرم دێتەوە پەیمانی من، کە لە نێوان من و ئێوە و لە نێوان هەموو گیانێکی زیندوو لە هەموو جەستەدایە، و ئیتر ئاوەکە نابێتە لافاو، بۆ ئەوەی هەموو جەستە لەناوبەرێت .کەوانەکەم لە هەورەکەدا دەبێت، و دەیبینم بۆ بیرکردنەوەی پەیمانی هەتاهەتایی لە نێوان من و زەویدا، و لە نێوان هەموو گیانێکی زیندوو لە هەموو جەستەیەکدا کە لەسەر زەوییە .خودا بە نوح فەرموو : ئەمە نیشانەی ئەو پەیمانەیە کە لەنێوان من و هەموو گیانلەبەرێک کە لەسەر زەوییە دامەزراندووە .کوڕەکانی نوح کە لە کەشتییەکەوە هاتنە دەرەوە، سام و حام و یافەس بوون .حام باوکی کەنعان بوو .ئەم سێیە کوڕەکانی نوحن، لە ئەمانەوە پەرتەوازە بوون بەسەر هەموو زەویدا .و نوح کە پیاوێکی جوتیاری زەوی بوو، دەستی بە چاندنی ڕەزەمێو کرد و لە شەرابەکە خواردییەوە و سەرخۆش بوو و لە ماڵەکەی خۆیدا ڕووت کرایەوە .حام کە باوکی کەنعان بوو، ڕووتیی باوکی خۆی بینی، و دەرچووە دەرەوە و بە دوو براکەی ڕایگەیاند .و سام و یافەس کاتێک جلەکەیان برد، لەسەر دوو پشتی خۆیان دایاننا، و بە پاشەوە ڕۆیشتن، و ڕووتییەکەی باوکیان داپۆشی، و ڕووی ئەوان بە پاشەوە بوو، و ڕووتییەکەی باوکیان نەیانبینی .نوح لە سەرخۆشییەکەی هەستایەوە و زانی کوڕە بچووکەکەی چی لەگەڵی کردبوو .و گوتی، نەفرەت لێکراو کەنعان کوڕ، خزمەتکار دەبێت بۆ براکانی ئەو .و گوتی، بەرەکەتدار یەزدان خودای سام، و کەنعان خزمەتکاری ئەو دەبێت .با خودا یافەت فراوان بکات، و با لە ماڵەکانی سام نیشتەجێ بێت، و کەنعان کوڕی ئەو بێت .نوح دوای لافاوەکە سێ سەد و پەنجا ساڵ ژیا .و هەموو ڕۆژانی نوح نۆ سەد و پەنجا ساڵ بوون، و مرد.

10

ئەمانە نەوەکانی کوڕانی نوحن :سام، حام، یافەس، و دوای لافاوەکە کوڕانیان لەدایک بوون .کوڕانی یافەس :گۆمەر، ماگۆگ، مادای، یاڤان، ئەلیشا، توبال، مەشەخ و تیراس .وە کوڕەکانی گۆمەر :ئەشکەناز و ڕیفات و تۆگارما .و کوڕەکانی یاڤان :ئەلیشا، تارشیش، کیتیم و ڕۆدانیم .لە ئەمانەوە دوورگەکانی نەتەوەکان جیاکرانەوە لە زەوییەکەیاندا، هەریەکە بەپێی زمانەکەی لە هۆزەکانیاندا و لە نەتەوەکانیاندا .کوڕەکانی حام :خوس، میسرایم، فود و کەنعان .کوڕانی کوش :سەبا، حەڤیلا، سەبەتا، ڕەعما و سەبەتەکا .کوڕانی ڕەعما :سەبا و دەدان .خوش نەبرۆدی دایکبوو، ئەم دەستی کرد بە بوون بە پاڵەوان لەسەر زەوی .ئەمە پاڵەوانێکی گەورە و ڕاوچییەکی بەتوانا بوو لەبەردەم یەزدانی خودا، لەبەر ئەمەش دەڵێن :وەک نەمرود، ئەو پاڵەوانە گەورەیە و ڕاوچییە بەتوانایە لەبەردەم یەزدان . و دەستپێکی پاشایەتییەکەی ئەو بابل بوو، و ئۆرێخ، و ئەرخەد، و خەلەننێ، لە خاکی شینار .لە ئەو خاکەوە ئاشور چووە دەرەوە و بنیادی نا نەینەوا و شاری ڕەحۆبۆت و کالەح و دەسەن لە نێوان نەینەوا و لە نێوان کالەح، ئەم شارە گەورەیە .و میسرایم لەدایکبووی لوودیم و نەفتالیم و ئەنامیم و لەهابیم و پاتروسیم و کاسلوحیم، کە لەوێوە فەلەستیم هاتە دەرەوە، و کافتۆریم .کەنعان بووی سیدۆن، نۆبەرەی خۆی، و حیتییەکە، و یەبووسییەکە، و ئەمۆرییەکە، و گرگاشییەکە، و حیڤییەکە، و ئەرکییەکە، و سینییەکە، و ئەرڤادییەکە، و زەماریەکە، و حەماتییەکە .و دوای ئەمە هۆزەکانی کەنعانییەکان پەرتەوازە بوون .سنووری کەنعانییەکان لە سەیدا هەتا گەرار و غەززە بوو، هەتا سەدۆم و عەمۆرا، ئەدما و سەبۆیم هەتا لاشا .ئەمانە کوڕەکانی حامن، لە هۆزەکانیان، بەپێی زمانەکانیان، لە خاکەکانیان، و لە نەتەوەکانیان .و بۆ شێمیش منداڵی لەدایکبوو، ئەو کە باوکی هەموو کوڕەکانی عێبەرە، براکەی یافەتی گەورەتر .کوڕانی سام :ئیلام و ئاشور

و ئەرفەکشاد و لود و ئارام و قەینان .و کوڕەکانی ئارام :ئووز، ئوول، گاتێر و مێشەخ .و ئەرفەخشاد بوو بە باوکی کاینان، و کاینان بوو بە باوکی سالا، و سالا بوو بە باوکی عێبەر . دوو کوڕ بۆ عێبەر لەدایکبوون، ناوی یەکێکیان فالەگ بوو، چونکە لە سەردەمی ئەودا زەوی دابەش کرا، و ناوی براکەی یەکتان بوو یۆقتان بوویە باوکی ئەلمۆداد و شەلەف و هەزەرماڤێت و یەرەح و هادۆرام و ئوزال و دیکلا و ئۆبال و ئەبیمائێل و شەبا و ئۆفیر و حەڤیلا و یۆباب، هەموو ئەمانە کوڕەکانی یۆقتان بوون .و نیشتەجێبوونی ئەوان لە ماسسێوە هەتا گەیشتن بە چیای سافێرای ڕۆژهەڵات بوو .ئەمانە کوڕانی سێمن، لە هۆزەکانیان، بەپێی زمانەکانیان، لە خاکەکانیان، و لە نەتەوەکانیان .ئەمانە ئەو هۆزەکانی کوڕەکانی نوحن بەپێی نەوەکانیان، بەپێی نەتەوەکانیان، لە ئەمانەوە دوورگەکانی نەتەوەکان لەسەر زەوی بڵاوبوونەوە دوای لافاوەکە.

11

و هەموو زەوی یەک زمان بوو، و دەنگێکی یەکسان بۆ هەمووان .و ڕوویدا لە کاتی جوڵاندنی ئەوان لە ڕۆژهەڵات، دەشتاییەکیان دۆزییەوە لە زەوی سەنعار، و لەوێ نیشتەجێبوون .و پیاوێک بە دراوسێکەی خۆی گوت :وەرن با خشت دروست بکەین و لە ئاگردا بیانبرژێنین .جا خشتەکە بووە بەردیان بۆ، و قیریش قوڕەکەیان بوو .و گوتیان : وەرن، با بۆ خۆمان شارێک و تاوەرێک بنیاد بنێین، کە سەرەکەی هەتا ئاسمان بگات، و با ناوێک بۆ خۆمان دروست بکەین، پێش ئەوەی لەسەر ڕووی هەموو زەوی پەرت ببینەوە .و یەزدان هاتە خوارەوە بۆ بینینی ئەو شارە و ئەو برجەی کە کوڕانی مرۆڤ بنیادیان نابوو . و پەروەردگار فەرمووی :ئەوەتا گەلێکی یەک و زمانێکی یەک بۆ هەموویان، و ئەمەیان دەستپێکردووە بە کردنی، و ئێستا هیچ شتێک لە هەموو ئەوەی هەوڵی دەدەن بۆ کردنی

لەلایان شکست ناخوات .وەرن، با دابەزین و لەوێ زمانی ئەوان تێکەڵ بکەین، بۆ ئەوەی هەریەکەیان دەنگی دراوسێکەی نەبیستێت .و خاوەن ئەوانی لەوێوە بەسەر ڕووی هەموو زەویدا پەرتەواو کرد، و وازیان هێنا لە بنیادنانی شارەکە و قوللەکە .لەبەر ئەوە ناوی ئەو پێکەوەلێکدان نرا، چونکە لەوێ یەزدان زمانەکانی هەموو زەوی پێکەوەلێکدا، و لەوێوە یەزدان ئەوانی بەسەر ڕووی هەموو زەویدا پەرتەواند .ئەمانەش نەوەکانی سامن، سام سەد ساڵ بوو کاتێک ئەرفەخشادی بوو، لە ساڵی دووەمی دوای لافاوەکە .و سام دوای لەدایکبوونی ئەرفەخشاد پێنج سەدساڵ ژیا، و کوڕان و کچانی بوو، و مرد .ئەرفەخشاد سەد و سی و پێنج ساڵ ژیا، و قەینانی بوو .و ئەرفەخشاد دوای لەدایکبوونی قاینان چوار سەد ساڵ ژیا، و کوڕان و کچانی بوو، و مرد .و قەینان سەد و سی ساڵ ژیا، و بووە باوکی شالەح، و قەینان دوای ئەوەی بووە باوکی شالەح، سێ سەد و سی ساڵ ژیا، و بووە باوکی کوڕان و کچان، و مرد .و سالا سەد و سی ساڵ ژیا، و بووە باوکی ئێبەر .و سالا دوای لەدایکبوونی ئێبەر، سێ سەد و سی ساڵ ژیا، و کوڕان و کچانی بوو، و مرد .و ئێبەر سەد و سی و چوار ساڵ ژیا، و فالەگی بوو .و عێبەر دوای لەدایکبوونی فالەگ دوو سەد و حەفتا ساڵ ژیا، و کوڕان و کچانی بوو، و مرد .و فالێگ سی و سەد ساڵ ژیا و ڕاگاوی بوو .و فالەگ دوای لەدایکبوونی ڕاگاو، دوو سەد و نۆ ساڵ ژیا، و کوڕان و کچانی بوو، و مرد .
ڕاگاو سەد و سی و دوو ساڵ ژیا و بووە باوکی سێروخ .و ڕاگاو دوای لەدایکبوونی سەروخ دوو سەد و حەوت ساڵ ژیا، و کوڕان و کچانی بوو، و مرد .و سەروخ سەد و سی ساڵ ژیا و بووە باوکی ناحۆر .و سێروخ دوای ئەوەی بووە باوکی ناحۆر، دوو سەد ساڵ ژیا، و کوڕ و کچی بوو، و مرد .ناحۆر سەد و حەفتا و نۆ ساڵ ژیا، و تارەح ببوو .ناحۆر دوای لەدایکبوونی تارەح سەد و بیست و پێنج ساڵ ژیا، و کوڕان و کچانی بوو، و مرد .تارەح حەفتا ساڵ ژیا، و بووە باوکی ئابرام و ناحۆر و هاران .ئەمانەش نەوەکانی تارەحن، تارەح باوکی ئابرام و ناحۆر و ئاران بوو، و ئاران باوکی لوت بوو .هەڕان لەبەردەم تارەحی باوکی

مرد لەو خاکەی کە تێیدا لەدایکبووە، لە خاکی کلدانییەکان .ئابرام و ناحۆر ژنیان بۆ خۆیان هێنا، ناوی ژنی ئابرام سارا بوو، و ناوی ژنی ناحۆر مەلخا بوو، کچی ئاران، و باوکی مەلخا و باوکی یەسخا .و سارای نەزۆک بوو، و منداڵی نەبوو .تارا ئابرامی کوڕی، و لوتی کوڕی ئاران کە نەوەی خۆی بوو، و سارای بووکی کە ژنی ئابرامی کوڕی بوو، برد و لە خاکی کلدانییەکانەوە دەریهێنان بۆ ئەوەی بچنە خاکی کەنعان، بەڵام گەیشتنە حاران و لەوێ نیشتەجێ بوون .و هەموو ڕۆژانی تارەح لە خاکی حاران دوو سەد و پێنج ساڵ بوون، و تارەح لە حاران مرد.

12

وە پەروەردگار بە ئابرامی فەرموو :لە خاکی خۆت دەربچۆ، لە خزمایەتی خۆت، لە ماڵی باوکت، و وەرە بۆ ئەو خاکەی کە پیشانت دەدەم .و من تۆ دەکەمە نەتەوەیەکی گەورە، و بەرەکەتدارت دەکەم، و ناوی تۆ گەورە دەکەم، و تۆ دەبیتە بەرەکەتدار .و من بەرەکەتدار دەکەم ئەوانەی تۆ بەرەکەتدار دەکەن، و نەفرەت دەکەم لەوانەی تۆ نەفرەت دەکەن، و هەموو هۆزەکانی زەوی لە تۆدا بەرەکەتدار دەبن .ئابرام ڕۆیشت، وەک چۆن یەزدان پێی فەرموو، و لوت لەگەڵی ڕۆیشت .ئابرام حەفتا و پێنج ساڵ بوو کاتێک لە حاران دەرچوو . ئابرام سارای ژنی خۆی و لۆتی کوڕی براکەی و هەموو سامانەکانیان کە بەدەستیان هێنابوو و هەموو گیانێک کە بەدەستیان هێنابوو لە حەڕان برد، و دەرچوون بۆ ئەوەی بڕۆن بۆ خاکی کەنعان .ئابرام بە درێژایی ئەو زەوییەدا گەڕا هەتا گەیشتە شوێنی شەخەم، لەلای دار بەڕووەکەی بەرز .کەنعانییەکان لەو کاتەدا لەو زەوییەدا نیشتەجێ بوون .یەزدان بۆ ئابرام دەرکەوت و پێی گوت :ئەم زەوییە دەدەمە تۆوەکەت .ئابرامیش لەوێ قوربانگایەک بۆ یەزدان بنیاد نا، ئەوەی بۆی دەرکەوتبوو .و لەوێوە دووركەوتەوە بۆ

کێوەکە لە ڕۆژهەڵاتی بێتئێل، و لەوێ چادرەکەی خۆی دامەزراند لە بێتئێل لەلای دەریاوە، و عەنگەی لەلای ڕۆژهەڵاتەوە، و لەوێ قوربانگایەکی بۆ یەزدان بنیادنا، و بە ناوی یەزدانەوە نوێژی کرد .ئابرام ڕۆیشت و چادری لە چۆڵەوانی هەڵدا .و برسێتییەک لە زەوی ڕوویدا، و ئابرام بۆ میسر دابەزی تاکو لەوێ نیشتەجێ بێت، چونکە برسێتییەکە لە زەوی زۆر توند بوو .ڕوویدا کاتێک ئابرام نزیک بووەوە بۆ چوونە ناو میسر، ئابرام بە ساراِی ژنی گوت :من دەزانم کە تۆ ژنێکی ڕووخۆشیت .دەبێت، جا کاتێک میسرییەکان تۆ ببینن، دەڵێن کە ئەمە ژنی ئەویەتی، و من دەکوژن، بەڵام تۆ دەپارێزن .گوتم کەواتە کە خوشکی ئەوم، بۆ ئەوەی باشی بۆ من دروست بێت لە ڕێگەی تۆ، و گیانی من بژیێت لەبەر تۆ .
ڕوویدا کاتێک ئەبرام چووە ناو میسر، میسرییەکان ژنەکەی ئەویان بینی، کە زۆر جوان بوو .فەرمانڕەواکانی فیرعەون ئەویان بینی و بۆ فیرعەون ستایشیان کرد، ئینجا ئەویان هێنایە ناو ماڵی فیرعەون .و بە ئیبراهیم باش مامەڵەیان کرد لەبەر ئەو، و بوونی بۆ مەڕ و گوێرەکە و گوێدرێژ و خزمەتکار و کەنیزە و هێستر و وشتر .و خودا فیرعەون و ماڵەکەی بە دەردە گەورە و خراپەکان ئازار دا، لەبەر سارای ژنی ئابرام .فیرعەون ئابرامی بانگکرد و پێی گوت :ئەمە چی بوو کە بە من کردت؟ بۆچی پێت نەگوتم کە ئەو ژنی تۆیە؟ بۆچی گوتت کە ئەو خوشکی منە؟ و وەریمگرت بۆ خۆم وەک ژن، و ئێستا ئەوەتا ژنەکەت لەبەردەمتە، وەریبگرە و ڕۆیشتە .و فیرعەون فەرمانی دا بە پیاوان دەربارەی ئابرام بۆ ناردنەوەی ئەو، و ژنەکەی، و هەموو ئەوەی هی ئەو بوو.

13

ئابرام لە میسرەوە سەرکەوت، خۆی و ژنەکەی و هەموو ئەوەی هەیبوو، و لوتیش لەگەڵی بوو، بۆ چۆڵەوانی .ئابرام زۆر دەوڵەمەند بوو بە مەڕومااڵت و زیو و زێڕ .و چوو لەوێوە

هات بۆ چۆڵەوانی هەتا بێتئێل، هەتا ئەو شوێنەی کە چادرەکەی پێشتر لەوێ بوو، لە نێوان بێتئێل و لە نێوان عای، بۆ شوێنی قوربانگاکە، کە لەوێ لە سەرەتادا دروستی کردبوو، و لەوێ ئەبرام بانگی ناوی یەزدانی کرد .و لوت کە لەگەڵ ئابرام گەشتی دەکرد، مەڕ و گا و چادری هەبوو .و زەوی ناتوانی ئەوان پێکەوە نیشتەجێ بکات، چونکە موڵکەکانیان زۆر بوون، و زەوی ناتوانی ئەوان پێکەوە نیشتەجێ بکات .و ڕوویدا شەڕێک لەنێوان شوانەکانی ئاژەڵەکانی ئابرام و شوانەکانی ئاژەڵەکانی لوت، کەنعانییەکان و فەریزییەکانیش لەو کاتەدا لەو خاکە نیشتەجێ بوون .ئابرام بە لوتی گوت :با شەڕ نەبێت لەنێوان من و تۆ، و لەنێوان شوانەکانی من و شوانەکانی تۆ، چونکە ئێمە براین .ئایا هەموو زەوی لەبەردەمتدا نییە؟ لە من جیا ببەوە؛ ئەگەر تۆ بۆ چەپ بچیت، من بۆ ڕاست دەچم؛ ئەگەر تۆ بۆ ڕاست بچیت، من بۆ چەپ دەچم .و لوت چاوەکانی بەرزکردەوە و هەموو ناوچەی دەوروبەری ڕووباری یوردانی بینی، کە هەموو ئاودراو بوو، پێش ئەوەی خودا سەدۆم و گەمۆرا لەناوبەرێت، وەک بەهەشتی خودا، و وەک زەوی میسر، هەتا گەیشتن بە زۆگۆرا .لوت هەموو ناوچەی دەوروبەری ڕووباری ئوردونی بۆ خۆی هەڵبژارد، و لوت لە ڕۆژهەڵاتەوە ڕۆیشت، و هەریەکەیان لە براکەی جیابوونەوە .ئابرام لە خاکی کەنعان نیشتەجێ بوو، بەڵام لوت لە شارەکانی دەوروبەر نیشتەجێ بوو و چادری خۆی لە سەدۆم هەڵدا .بەڵام خەڵکانی سەدۆم زۆر خراپ و گوناهبار بوون لەبەردەم خودا .خودا بەڵام گوتی بە ئابرام دوای جیابوونەوەی لوت لەو، سەیری بکە بە چاوەکانی خۆت، و ببینە لە شوێنەکە کە ئێستا تۆ لێیت بەرەو باکوور و باشوور و ڕۆژهەڵات و دەریا؛ چونکە هەموو زەوییەکە، کە تۆ دەیبینیت، بە تۆ دەیدەم ئەوە و بە تۆوەکەی تۆ هەتا هەتایە .و تۆوەکەی تۆ وەک لمی زەوی دەکەم، ئەگەر کەسێک بتوانێت لمی زەوی بژمێرێت، ئەوا تۆوەکەی تۆش دەژمێردرێت .هەستە و بە درێژی و پانی ئەم زەوییە بڕۆ، چونکە من ئەمە دەدەمە تۆ و نەوەکانت بۆ هەتاهەتایە .ئابرام کە چادرەکەی گواستەوە، هات و لەلای دار

بەڕووەکەی مامرێ نیشتەجێ بوو، کە لە حەبرۆن بوو، و لەوێ قوربانگایەک بۆ یەزدان بنیاد نا.

14

ڕوویدا لە پاشایەتی ئەمەرفەل پاشای شینار، و ئەریۆخ پاشای ئێلاسار، کەدۆرلائۆمەر پاشای ئیلام، و تیدال پاشای نەتەوەکان، جەنگیان کرد لەگەڵ بیلهە پاشای سەدۆم، و لەگەڵ بیرشاع پاشای گۆمۆرا، و لەگەڵ شینار پاشای ئەدمە، و لەگەڵ شێمێبەر پاشای سەبۆیم، و پاشای بالاق؛ ئەمە زۆعارە .هەموو ئەوانە لەسەر دۆڵە خوێیەکە ڕێککەوتن، کە ئەمە دەریای خوێەکانە .دوازدە ساڵ خزمەتی کەدۆرلاعۆمەریان کرد، بەڵام لە ساڵی سێزدەیەم یاخی بوون .لە چواردەیەم ساڵدا خۆدۆڵۆگۆمۆر و ئەو پاشایانەی لەگەڵی بوون هاتن، و دێوەکانی ئەشتارۆس و کەرنایمیان بڕی، و نەتەوە بەهێزەکانی لەگەڵیاندا، و ئۆمماییەکانی شاری ساوێیان بڕی .و حۆرپییەکانی لە چیاکانی سێعیر، هەتا دار بەڕووەکەی فاران، کە لە چۆڵەوانییە .و گەڕانەوە هاتن لەسەر کانیی حوکم، ئەمە قادێشە، و بڕینەوە هەموو میرەکانی عەمالێق و ئەمۆرییەکانی نیشتەجێبوون لە حەسەسۆن تامار . دەرچوون بەڵام پاشای سەدۆم و پاشای گۆمۆرا و پاشای ئەدما و پاشای سەبۆیم و پاشای بالاق، ئەمە سۆغەرە، و ڕێکخستن خۆیان بۆ جەنگ لە دۆڵە شوێرەکە بەرەو کەدۆرلاعۆمەر پاشای عێلام و تیدعال پاشای نەتەوەکان و ئەمرافەل پاشای شینعار و ئەریۆک پاشای ئێلاسار، چوار پاشاکان بەرەو پێنج پاشاکە .ئەو دۆڵە شۆرە بیرەکانی قیری تێدابوو، پاشای سەدۆم و پاشای عەمۆرا ڕایانکرد و کەوتنە ناوی، بەڵام ئەوانەی ماونەوە بۆ ناوچە شاخاوییەکە ڕایانکرد .گرتیان بەڵام هەموو ئەسپەکانی سەدۆم و عەمۆرا و هەموو خواردنەکانیان، و ڕۆیشتن .گرتیان و هەروەها لوتی کوڕی برای ئابرامیان گرت و

کەلوپەلەکەی ئەویان گرت و ڕۆیشتن، چونکە ئەو لە سەدۆم نیشتەجێ بوو .کاتێک گەیشت، یەکێک لە ڕزگاربووەکان ئەم هەواڵەی بە ئابرامی عیبرانی ڕاگەیاند .ئەو خۆی لەلای دار بەڕووەکەی مامرێی ئەمۆری نیشتەجێ بوو، کە برای ئەسکۆل و برای ئاونان بوو، ئەوانەی هاوپەیمانی ئابرام بوون .کاتێک ئابرام بیستی کە لوت، براکەی ئەو، دیل گیرا بووە، ئەو ژمارەی خزمەتکارانی ماڵی خۆی کرد، سێ سەد و دە و هەشت، و ڕاوی کردنی دوای ئەوان هەتا دان .و کەوتە سەریان لە شەودا، خۆی و کۆرەکانی، و لێیدان و دوایان کەوتن هەتا حۆبا، کە لە چەپی دیمەشقە .و هەموو ئەسپەکانی سەدۆمی گەڕاندەوە، و لوتی برازاکەی گەڕاندەوە، و هەموو مووڵکەکانی ئەو، و ئافرەتەکان، و گەل .پاشای سەدۆم چووە دەرەوە بۆ پێشوازیکردنی ئەو، دوای ئەوەی ئەو گەڕایەوە لە لێدانی کەدۆرلاعۆمەر و ئەو پاشایانەی کە لەگەڵی بوون، بۆ دۆڵی شاڤێ، کە دەشتی پاشایان بوو .و
مەلکیسەدەق، پاشای سالێم، نان و شەرابی دەرهێنا، ئەو کاهینی خودای هەرەبەرز بوو .و بەرەکەتداری ئابرامی دا، و گوت :بەرەکەتدار بێت ئابرام بۆ خودای هەرەبەرز، ئەوەی ئاسمان و زەوی دروستکردووە .و ستایشکراو بێت خودای هەرە بەرز، کە دوژمنەکانی تۆی دایە ژێر دەستی تۆ، و ئابرام دەیەکی لە هەموو شتێک پێیدا .پاشای سەدۆم بە ئابرامی گوت :پیاوەکانم بدەرێ، بەڵام ماڵەکە بۆ خۆت ببە .ئیبراهیم گوتی بۆ پاشای سەدۆم، دەستم بەرزدەکەمەوە بۆ لای یەزدان خودای هەرەبەرز، ئەوەی کە ئاسمان و زەوی دروستکرد، ئەگەر لە دەزوویەکەوە هەتا بەندی پێڵاوێک هیچ شتێک وەربگرم لە هەموو شتەکانی تۆ، بۆ ئەوەی نەڵێیت کە من ئیبراهیمم دەوڵەمەند کرد .جگە لەوەی کە گەنجەکان خواردیان، و بەشی ئەو پیاوانەی لەگەڵ من هاتن، ئەسخۆل، ئاونان، مامرێ، ئەمانە دەبەنە بەش.

15

دوای ئەم وشانە، وشەی یەزدان بۆ ئابرام لە بینینێکدا هات و فەرمووی :مەترسە ئابرام، من قەڵغانی تۆم، پاداشتی تۆ زۆر زۆر دەبێت .ئیبراهیم دەڵێت، گەورەم یەزدان، چی دەدەیتە من؟ من بەڵام بێ منداڵ دەمرم، و کوڕی ماسێکی خێزانی من، ئەمە ئەلیعەزەری دیمەشقییە .ئابرام گوتی :چونکە تۆ تۆوێکت پێ نەداوم، ئەوەی لە ماڵی منداً لەدایکبووە میراتگری من دەبێت .و یەکسەر دەنگی یەزدان بۆ ئەو هات و فەرمووی :ئەمە میراتگری تۆ نابێت، بەڵکو ئەوەی لە تۆ دەردەچێت، ئەو میراتگری تۆ دەبێت .بەڕێوەی بردە دەرەوە و پێی گوت :سەیری ئاسمان بکە و ئەستێرەکان بژمێرە، ئەگەر بتوانیت بیانژمێریت .پاشان پێی گوت :بەم جۆرە نەوەکەت دەبێت .ئابرام باوەڕی بە خودا هێنا، و ئەمەش بۆ ئەو بە ڕاستودروستی ژمێردرا .گوتی پێی :من ئەو خودایەم کە تۆم لە خاکی کلدانییەکان دەرهێنا، بۆ ئەوەی ئەم زەوییەت پێبدەم بۆ میراتگرتنی .گوتی :گەورەم پەروەردگارم، بەپێی چی بزانم کە میراتی دەبەم ئەوە؟ پێی گوت :بۆ من مانگایەکی سێ ساڵە و بزنێکی سێ ساڵە و بەرانێکی سێ ساڵە و کوکوختییەک و کۆترێک بهێنە .گرت بۆ ئەو هەموو ئەمانەی، و دابەشی کردن بە ناوەڕاستدا، و دایناین بەرامبەر بە یەکتری، بەڵام باڵندەکانی دابەش نەکرد .باڵندەکان هاتنە خوارەوە بۆ سەر لاشەکان، بۆ سەر پارچە دووەکانیان، و ئابرام لەگەڵیان دانیشت .دەربارەی ئاوابوونی خۆر، سەرسامییەک کەوتە سەر ئابرام، و ئەوەتا ترسێکی تاریکی گەورە دەکەوێتە سەری .و بە ئابرام گوترا :بە باشی بزانە کە نەوەکەت نامۆ دەبێت لە زەوییەکی نا خۆیان، و ئەوان کۆیلەیان دەکەن و ئازاریان دەدەن و نزمیان دەکەنەوە، چوار سەد ساڵ .بەڵام ئەو نەتەوەیەی کە خزمەتیان دەکەن، من دادگاییان دەکەم، و دوای ئەمە، بە کەلوپەلێکی زۆرەوە لێرە دەرچوون دەکەن .تۆ بەڵام دەچیتەوە بۆ لای باوباپیرانت لە ئاشتیدا، پەروەردەکراویت لە پیرییەکی چاکدا .لە نەوەی چوارەمدا دەگەڕێنەوە ئێرە، چونکە هێشتا گوناهەکانی ئەمۆرییەکان پڕ نەبوونەتەوە هەتا ئێستا .لەبەر ئەوەی خۆر ئاوا بوو، گرێک دەرکەوت، و ئەوەتا تەنووڕێکی دووکەڵاو و

مەشخەڵەکانی ئاگر، کە تێپەڕین لە ناوەڕاستی ئەو پارچە دابەشکراوانە .لە ئەو ڕۆژەدا یەزدان پەیمانێکی لەگەڵ ئابرام دامەزراند، دەیفەرموو :بە نەوەی تۆ ئەم خاکە دەدەم، لە ڕووباری میسرەوە هەتا ڕووباری گەورەی فورات؛ قێنییەکان و قەنیزییەکان و قەدمۆنییەکان و حیتییەکان و پەریزییەکان و ڕافائییەکان و ئەمۆرییەکان و کەنعانییەکان و حیڤییەکان و گرگاشییەکان و یەبووسییەکان.

16

ساراي کە ژنی ئابرام بوو، منداڵی بۆ نەبوو، بەڵام کەنیزەیەکی میسری هەبوو کە ناوی هاجەر بوو .سارا بە ئابرامی گوت، ببینە یەزدان منی داخستووە لە منداڵبوون، کەواتە بچۆرە لای کەنیزەکەم، بۆ ئەوەی لە ڕێگەی ئەوەوە منداڵدار بم .ئابرامیش گوێی لە دەنگی سارا گرت .و سارا، ژنی ئابرام، هاجەری میسری، کەنیزەکەی خۆی گرت، دوای دە ساڵ لە نیشتەجێبوونی ئابرام لە خاکی کەنعان، و دایە ئابرامی مێردی خۆی وەک ژن .و چووە ژوورەوە بۆ لای هاجەر و سکی پڕ بوو، و کاتێک بینی کە سکی پڕە، خاتووەکە لەبەردەمی بێڕێز کرا .سارا بە ئەبرام گوت :من لە تۆوە ستەم لێدەکرێم .من کەنیزەکەی خۆمم داوەتە باوەشی تۆ، بەڵام کاتێک بینی کە سکی پڕە، من لەبەردەمی ئەودا سووک کرایەوە .با خودا حوکم بکات لە نێوان من و تۆ .ئابرام بە سارای گوت، ئەوەتا کەنیزەکەت لە دەستەکانی تۆدایە، بەکاری بهێنە وەک بۆ تۆ پەسەند بێت .و سارای ئازاری دا، و لە ڕووی ئەو ڕایکرد . نێردراوی یەزدان ئەوی لەلای کانیاوێک لە چۆڵەوانی دۆزییەوە، لەلای ئەو کانیاوەی کە لە ڕێگای شورە .و نێردراوی یەزدان پێی گوت، هاجەر کەنیزەکەی سارا، لە کوێوە دێیت؟ و بۆ کوێ دەچیت؟ و گوتی :من لە ڕووی سارای خاتوونی خۆم هەڵدێم .فریشتەی یەزدان پێی گوت :بگەڕێوە بۆ لای خاتوونەکەت و خۆت نزم بکەرەوە لەژێر دەستی ئەو .نێردراوی

یەزدان پێی وت :نەوەکەت زۆر زۆر دەکەم، کە لە زۆریی خۆیەوە ناژمێردرێت .فریشتەی یەزدان پێی گوت :ببینە، تۆ سکپڕیت و کوڕێک دەزێیت و ناوی دەنێیت ئیسماعیل، چونکە یەزدان گوێی لە زەلیلیت بوو .ئەم دەبێت پیاوێکی کۆچەری، دەستەکانی لەسەر هەموو کەس دەبێت، و دەستەکانی هەموو کەس لەسەر ئەو دەبێت، و لەبەرچاوی هەموو براکانی نیشتەجێ دەبێت .ئەو ناوی یەزدانی بانگکرد کە قسەی لەگەڵیدا دەکرد، تۆ خودای بینەری منی، چونکە گوتی، بۆ لەبەردەم بینیم ئەوەی بۆ من دەرکەوت .لەبەر ئەمە ناوی بیرەکەی نا بیری ئەوەی کە لەبەردەمدا بینیم؛ ئەوەتا لەنێوان قادێش و لەنێوان بارەد .هاجەر کوڕێکی بۆ ئەبرام بوو، و ئەبرام ناوی کوڕەکەی نا کە هاجەر بۆی بووی، ئیسماعیل .ئابرام بەڵام هەشتا و شەش ساڵ بوو، کاتێک هاجەر ئیسماعیلی بۆ ئابرام منداڵی بوو.

17

ئیبراهیم بووە خاوەنی نەوەد و نۆ ساڵ و یەزدان بۆ ئابرام دەرکەوت، و پێی گوت، من خودای تۆم، لەبەردەم من خۆشبە، و بێ کەموکوڕی ببە .و پەیمانی خۆم لەنێوان خۆم و تۆدا دادەنێم، و تۆ زۆر زۆر زیاد دەکەم .و ئابرام کەوتە سەر ڕووی خۆی .و خودا قسەی لەگەڵ کرد و فەرمووی :من ئەوەتا پەیمانەکەم لەگەڵ تۆیە، و تۆ دەبیتە باوکی زۆرێک لە نەتەوەکان .و ئیتر ناوی تۆ ئابرام ناو نابرێت، بەڵکو ناوی تۆ ئابراهام دەبێت، چونکە من تۆم کردووە بە باوکی نەتەوەی زۆر .و زۆر زۆر زیادت دەکەم، و تۆ دەکەمە نەتەوەکان، و پاشایان لە تۆوە دەردەچن .و پەیمانی خۆم دادەمەزرێنم لەنێوان من و تۆدا، و لەنێوان من و نەوەکانی تۆدا لەگەڵ تۆدا بۆ نەوەکانیان، بۆ پەیمانێکی هەتاهەتایی، بۆ ئەوەی خودای تۆ بم، و خودای نەوەکانی تۆ لەگەڵ تۆدا .و دەیدەمە تۆ و بە تۆخمەکەت لەدوای تۆ ئەو زەوییە کە تێیدا نیشتەجێیت، هەموو زەوی کەنعان، بۆ مولکێکی هەتاهەتایی، و دەبمە

خودایان .و خودا به ئیبراهیمی گوت، بەڵام تۆ ئەو پەیمانی منت دەپارێزیت، تۆ و وەچەی تۆ لەدوای تۆ بۆ نەوەکانیان .و ئەم پەیمانەیە کە تۆ دەیپارێزیت، لە نێوان من و ئێوە، و لە نێوان تۆوی تۆ لەگەڵ تۆ بۆ نەوەکانیان، هەموو نێرینەیەکی ئێوە خەتەنە دەکرێت .ئێوە دەبێت خەتەنە بکرێن لە گۆشتی پێستی ئەندامی نێرینەتان، ئەمەش دەبێتە نیشانەی پەیمان لەنێوان من و ئێوە .و منداڵی هەشت ڕۆژان خەتەنە دەکرێت بۆ ئێوە، هەموو نێرینەیەک بۆ نەوەکانی ئێوە، و لەدایکبووی ماڵ و ئەوەی بە زیو کڕاوە لە هەموو کوڕی بیانی، ئەوەی نییە لە تۆوی تۆ .بە خەتەنە خەتەنە دەکرێت لەدایکبووی ماڵی تۆ و ئەوەی بە زیو کڕاوە، و دەبێت پەیمانی من لەسەر گۆشتی ئێوە بۆ پەیمانێکی هەتاهەتایی .و نێرە خەتەنە نەکراوەکە کە لە ڕۆژی هەشتەمدا گۆشتی پێستی ئەندامی نێرینەی خەتەنە نەکرێت، ئەو گیانە لە ڕەگەزی خۆی دەبڕدرێتەوە، چونکە پەیمانی منی شکاندووە .خودا بە ئەبراهیمی فەرموو :سارای ژنەکەت، چیتر ناوی ئەو سارای نابێت، بەڵکو ناوی ئەو سارا دەبێت .بەرەکەتداری دەکەم ئەوی، و منداڵێکت پێدەدەم لەوەوە، و بەرەکەتداری دەکەم ئەوی، و دەبێتە نەتەوەکان، و پاشایانی نەتەوەکان لەوەوە دەبن .و ئیبراهیم کەوتە سەر ڕووی خۆی و پێکەنی، و لە مێشکی خۆیدا گوتی و دەڵێت :ئایا بۆ سەد ساڵەیەک کوڕێک دەبێت؟ و ئەگەر سارا لە تەمەنی نەوەد ساڵیدا منداڵ ببێتەوە؟ ئیبراهیم بە خودای گوت : با ئیسماعیل لەبەردەم تۆ بژی .خودا بە ئیبراهیمی فەرموو :بەڵێ، ئەوەتا سارای ژنت کوڕێکت بۆ لەدایکدەبێت، و ناوی لێدەنێیت ئیسحاق، و پەیمانی خۆم لەگەڵ ئەو دادەمەزرێنم، بۆ پەیمانێکی هەتاهەتایی، بۆ ئەوەی خودای ئەو و نەوەکانی لەدوای ئەو بم . دەربارەی ئیسماعیلیش، ئەوەتا گوێم لێت بووە، و ئەوەتا بەرەکەتدارم کردووە، زیادی دەکەم و زۆری دەکەم بە زۆری .دوازدە نەتەوە لەدایک دەبێت، و دەیکەمە نەتەوەیەکی گەورە .بەڵام پەیمانەکەی من دەیچەسپێنم لەگەڵ ئیسحاق، ئەوەی سارا لەم کاتەدا بۆت دەیزێنێت، لە ساڵی داهاتوودا .قسەکردنی بۆ ئەو تەواو کرد، و خودا لە لای ئیبراهیم چووە

سەرەوە .ئیبراهیم ئیسماعیلی کوڕی خۆی برد، و هەموو ئەندامانی ماڵەوەی خۆی، و هەموو کڕاوەکانی بە زیو، و هەموو نێرینەیەک لە پیاوانی ماڵی ئیبراهیم، و لە هەمان ڕۆژدا خەتەنەی کردن، وەک خودا پێی فەرموو .ئیبراهیم نەوەد و نۆ ساڵ بوو، کاتێک گۆشتی پێستی پێشەوەی خۆی خەتانە کرا .ئیسماعیل کوڕی ئەو سێزدە ساڵ بوو، کاتێک گۆشتی پێستی پێشەوەی خەتەنە کرا .لە کاتی ئەو ڕۆژەدا، ئیبراهیم خەتەنە کرا، و ئیسماعیل کوڕی ئەو، و هەموو پیاوەکانی ماڵی ئەو، و ئەندامانی ماڵەوەی ئەو، و ئەوانەی بە زیو کڕدراون لە نەتەوە بیانییەکان.

18

خودا لەلای دار بەڕووەکەی مامرێدا بۆی دەرکەوت، کاتێک لە نیوەڕۆدا لەسەر دەرگای چادرەکەی دانیشتبوو .چاوی هەڵبڕی و بە چاوەکانی خۆی بینی، و ئەوەتا سێ پیاو لەسەری ڕاوەستابوون، و کاتێک بینی، لە دەرگای چادرەکەی خۆیەوە ڕایکرد بۆ پێشوازیکردنیان و لەسەر زەوی کڕنۆشی برد .و گوتی، گەورەم، ئەگەر ئەوا دۆزیمەوە پەسەندی لەبەردەم تۆ، مەبەزێنە لە خزمەتکارەکەت .با ئاو بگیرێت، و با پێیەکانی ئێوە بشۆن، و لەژێر درەختەکە فێنک بکەنەوە .و من نانێک دەگرم، و ئێوە دەیخۆن .و دوای ئەمە ئێوە دەڕۆن بە ڕێگای خۆتاندا، کە لەبەر ئەوە ئێوە لایدان بۆ لای خزمەتکاری خۆتان .و گوتی :ئاوا بیکە، وەک چۆن تۆ گوتووتە .ئیبراهیم بە پەلە چووە ناو چادرەکە بۆ لای سارا و پێی گوت :خێرا بکە، سێ پێوانە ئاردی نرم شێلە بدە و نانی خۆڵەمێش دروست بکە .و ئیبراهیم بۆ لای مانگاکان ڕایکرد، و گوێرەکەیەکی نەرم و جوانی برد، و دایە کوڕەکە، و پەلەی کرد بۆ ئامادەکردنی .وەرگرت کەرە و شیر و گوێرەکەیەکەی کە ئامادەی کردبوو، دایانی خستە بەردەمیان و خواردیان .خۆی لەژێر دارەکە لەلایان ڕاوەستابوو .ئەو گوتی بۆ

ئەو، کوا سارا، ژنەکەت؟ ئەو وەڵامی دایەوە و گوتی :ببینە، لە چادرەکەدایە .گوتی و، دەگەڕێمەوە دێمەوە بۆ تۆ بەپێی ئەم کاتە لە کاتژمێرەکان، و سارا ژنەکەت کوڕێکی دەبێت .سارا گوێی بیست لەلای دەرگای چادرەکە، کە لە پشتی ئەو بوو .ئیبراهیم و سارا پیر بوون و بە تەمەن کەوتوو بوون، وەستابوو بۆ سارا ئەو شتە ئافرەتانە .سارا لە ناو خۆیدا پێکەنی و گوتی :هێشتا ئەمە بۆ من نەبووە تا ئێستا، و گەورەترە پیاوەکەم .و یەزدان بە ئیبراهیم گوت :بۆچی سارا لە دڵی خۆیدا پێکەنی، دەیڵێت، ئایا بەڕاستی منداڵ دەبم؟ من پیر بووم .ئایا هیچ وشەیەک لای خودا نەشێت بێت؟ لەم کاتەدا دەگەڕێمەوە بۆ لای تۆ لە کاتی خۆیدا، و سارا کوڕێکی دەبێت بەڵام ساڕا نکۆڵی کرد و گوتی :من پێنەکەنیم؛ چونکە ترسابوو .و پێی وت :نەخێر، بەڵکو تۆ پێت کەنی .دوای هەستانەوە لەوێوە، پیاوەکان تەماشایان کردە خوارەوە بەرەو ڕووی سەدۆم و گۆمۆرا .ئیبراهیم دەڕۆیشت پێکەوە لەگەڵیان، بەهاورێیەتی دەیبردنە پێشەوە .یەزدان گوتی :من ئەوەی کە من دەیکەم لە ئیبراهیمی خزمەتکاری من ناشارمەوە .ئیبراهیم بەڵام دەبێتە نەتەوەیەکی گەورە و زۆر، و هەموو نەتەوەکانی زەوی لە ڕێگەی ئەوەوە بەرەکەتدار دەکرێن .زانیم، چونکە فەرمان دەدات بە کوڕەکانی و بە ماڵەکەی لەگەڵ خۆی، و پاراستن دەکەن ڕێگاکانی یەزدان بۆ کردنی ڕاستودروستی و دادپەروەری، بۆ ئەوەی یەزدان بهێنێتە سەر ئیبراهیم هەموو ئەوەی کە پێی فەرموو .یەزدان فەرمووی :هاواری سەدۆم و عەمۆرا بۆ لای من زۆر بووەتەوە، و گوناهەکانیان زۆر گەورەن .دابەزینم، کەواتە دەبینم ئەگەر بەپێی هاواریان کە بۆ من هاتووە، تەواودەبن، ئەگەر نا، بۆ ئەوەی بزانم .و پیاوەکان لەوێوە گەڕانەوە و هاتن بۆ سەدۆم، بەڵام ئیبراهیم هێشتا لەبەردەم یەزدان وەستابوو .و کاتێک ئیبراهیم نزیک بووەوە، گوتی :ڕاستودروست لەگەڵ بێخوادا لەناو مەبە، ڕاستودروست وەک بێخوا دەبێت .ئەگەر پەنجا کەسی ڕاستودروست لە شارەکەدا بن، ئایا تۆ لەناویان دەبەیت؟ ئایا بەجێ ناهێڵیت هەموو شوێنەکە لە پێناوی پەنجا ڕاستودروستەکە، ئەگەر لە ناویدا بن؟ بە

هیچ شێوەیەک تۆ ئەمە ناکەیت وەک ئەم کارە، کە ڕاستودروست لەگەڵ بێدین بکوژیت، و ڕاستودروست وەک بێدین دەبێت .بە هیچ شێوەیەک !ئایا ئەوەی دادوەری هەموو زەوی دەکات، دادوەری ناکات؟ یەزدان فەرمووی، ئەگەر پەنجا کەسی ڕاستودروست لە شاری سەدۆمدا هەبن، هەموو شارەکە و هەموو ئەو شوێنە لە پێناوی ئەواندا دەبەخشم .و ئیبراهیم وەڵامی دایەوە و وتی، ئێستا دەستم کرد بە قسەکردن لەگەڵ گەورەی من، بەڵام من خۆڵ و خۆڵەمێشم .ئەگەر پەنجا کەسە ڕاستودروستەکان کەم بکرێنەوە بۆ چل و پێنج، ئایا لەبەر ئەو پێنجەیە هەموو شارەکە لەناودەبەیت؟ و گوتی :نا، لەناویان نابەم، ئەگەر چل و پێنج لەوێ دۆزیمەوە .و دووبارە قسەی لەگەڵ کرد و گوتی، ئەگەر چل کەس لەوێ بدۆزرێنەوە، و گوتی، لەبەر ئەو چلە لەناویان نابەم .و گوتی، نەک چی گەورەم ئەگەر قسە بکەم؟ بەڵام ئەگەر سی کەس لەوێ دۆزرانەوە؟ و گوتی :نا، لەناوی نابەم لەبەر ئەو سییە .و گوتی، لەبەر ئەوەی دەتوانم قسە بکەم لەگەڵ یەزدان، ئەگەر بیست کەس لەوێ دۆزرانەوە؟ و گوتی :لەناویان نابەم، ئەگەر بیست کەسم لەوێ دۆزییەوە .و گوتی، ئایا هیچ نییە گەورەم ئەگەر قسە بکەم هێشتا جارێکی تر؟ ئەگەر لەوێ دە دۆزرانەوە؟ و گوتی : لەناو نابەم لەبەر ئەو دەیانە .یەزدان چووە دوور، کاتێک وازی لە قسەکردن لەگەڵ ئیبراهیم هێنا، و ئیبراهیم گەڕایەوە بۆ شوێنەکەی خۆی.

19

ئەو دوو نێردراوە هاتن بۆ سەدۆم لە ئێوارەدا .لوت لە لای دەروازەی سەدۆم دانیشتبوو، و کاتێک لوت ئەوانی بینی، هەستا بۆ پێشوازیکردنیان، و بە ڕووی خۆی لەسەر زەوی کڕنۆشی برد .و گوتی، ئەوەتا، گەورەکان، لابدەن بۆ ماڵی خزمەتکارەکەی ئێوە، و بمێننەوە، و بشۆن پێیەکانی ئێوە، و بەیانی زوو هەستاون دەگەڕێنەوە بۆ ڕێگای ئێوە .و گوتیان،

نەخێر، بەڵکو لە شەقامەکەدا دەمێنینەوە .و زۆری لێکردن، ئەوانیش لایاندا بۆ لای ئەو و چوونە ژوورەوە بۆ ماڵەکەی .خواردنەوەی بۆ ئامادە کردن و نانی فەتیرەی بۆ کردنیان، ئەوانیش خواردیان .پێش ئەوەی بخەون، پیاوەکانی شارەکە، سەدۆمییەکان دەوریان دا خانووەکە، لە گەنجێکەوە هەتا پیرێک، هەموو گەل پێکەوە .و بانگیان دەکرد لوت، و دەیانگوت بۆ ئەو، کوان ئەو پیاوانە کە هاتوونەتە ژوورەوە بۆ لات تۆ لەو شەوەدا؟ ئەوان دەربهێنە بۆ لای ئێمە، تاکو ئێمە لەگەڵیان خزمایەتی دروست بکەین .لوت چووە دەرەوە بۆ لایان بۆ لای دەرگاکە، و دەرگاکەی لە دوای خۆیەوە داخست .گوتی پێیان :بە هیچ شێوەیەک براکان، خراپە مەکەن .دوو کچم هەیە کە پیاویان نەناسیوە، دەیانهێنمە دەرەوە بۆ ئێوە و بەکاریان بهێنن وەک پێتان خۆش بێت، تەنها کارێکی ناڕەوا لەم پیاوانە مەکەن، چونکە هاتوونەتە ژێر پەناگای بانی ماڵەکەم .ئەوان پێیان گوت :دوور بکەوە لەوێ؛ تۆ هاتوویت بۆ نیشتەجێبوون، نەک هەروەها بۆ حوکم کردن؟ ئێستا کەواتە با تۆمان زیاتر خراپە بکەین لە ئەوان .و زۆر زەبریان دەکرد لەسەر پیاوەکە لوت، و نزیک بوونەوە بۆ شکاندنی دەرگاکە .بەڵام پیاوەکان دەستیان درێژکردەوە و لۆتیان کێشایە ژوورەوە بۆ لای خۆیان بۆ ناو ماڵەکە، و دەرگای ماڵەکەیان داخست .ئەو پیاوانەی لەسەر دەرگای ماڵەکە بوون، لە بچووکەوە هەتا گەورە، بە نابینایی لێیاندان، و لە گەڕاندا بۆ دەرگاکە شڵەژابوون . پیاوەکان بە لوتیان گوت، ئایا لێرە زاواکانت هەن، یان کوڕانت، یان کچانت؟ ئەگەر کەسێکی دیکەت هەیە لە شارەکەدا، دەریبهێنە لەم شوێنە، چونکە ئێمە ئەم شوێنە لەناودەبەین، چونکە هاواریان بەرزبووەتەوە لەبەردەم یەزدان، و یەزدان ئێمەی ناردووە بۆ لەناوبردنی .لوت چووە دەرەوە و قسەی لەگەڵ زاواکانی کرد، ئەوانەی کچەکانی ئەویان وەرگرتبوو، و گوتی :هەستن و لەم شوێنە بچنە دەرەوە، چونکە یەزدان شارەکە لەناودەبات .بەڵام وا دەرکەوت کە لەبەردەم زاواکانی وەک گاڵتەکردن بوو .کاتێک بەیانی بوو، فریشتەکان پەلەیان بە لوت دەکرد و دەیانگوت :هەستە و ژنەکەت و دوو کچەکەت کە

هەتیانە ببە و دەرچۆ، بۆ ئەوەی تۆش لەگەڵ تاوانەکانی شارەکە لەناو نەچیت .فریشتەکان دەستیان گرت بە دەستی ئەو و دەستی ژنەکەی و دەستەکانی دوو کچەکەی، چونکە یەزدان بەزەیی پێیدا هات .ئەوە ڕوویدا کاتێک ئەوانیان بردە دەرەوە، و گوتیان، خۆت ڕزگار بکە، گیانی خۆت ڕزگار بکە .ڕوو مەکە بۆ دواوە، و مەوەستە لە هەموو ناوچە دەوروبەرەکە .خۆت ڕزگار بکە بۆ شاخەکە، نەوەک هەرگیز ڕاوماڵێ بدرێیت .لوت بە ئەوان گوت، لێت دەپاچمەوە گەورەم، لەبەر ئەوەی کوڕەکەت بەزەیی دۆزییەوە لەبەردەمت، و ڕاستودروستیەکەتت گەورە کردووە، ئەوەی لەسەر من دەیکەیت، بۆ ژیانی گیانەکەم؛ بەڵام من ناتوانم ڕزگار بم بۆ چیاکە، نەوەک خراپەکان بمگرن، و بمرم .ببینە، ئەم شارە نزیکە بۆ پەناگای من بۆ ئەوێ، کە بچووکە، و لەوێ ڕزگار دەبم، ئایا بچووک نییە؟ و گیانی من لەبەر تۆ دەژی .و پێی گوت، ئەوەتا سەرسام بووم بە ڕووی تۆ و لەسەر ئەم قسەیە، کە شارەکە وێران نەکەم کە باسی کردیت .بۆیە پەلە بکە بۆ ڕزگاربوون لەوێ، چونکە ناتوانم هیچ شتێک بکەم، تاوەکو تۆ بگەیتە ئەوێ .لەبەر ئەمە ناوی ئەو شارەی لێنا سێگۆر .خۆر هەڵاتبوو لەسەر زەوی، و لوت چووبووە ناو سۆغەر .و یەزدان گۆگرد و ئاگری باراند لەسەر سەدۆم و عەمۆرا لە یەزدانەوە لە ئاسمانەوە .و ئەم شارانەی ڕووخاند، و هەموو ناوچە دەوروبەرەکە، و هەموو دانیشتووانی شارەکان، و ڕووەکانی زەوی .و ژنەکەی ئەو تەماشای دواوەی کرد، و بووە کۆڵەکەیەکی خوێ .ئیبراهیم بەیانی زوو هەستا بۆ ئەو شوێنەی کە لەبەردەم یەزدان ڕاوەستابوو .و تەماشای ڕووی سەدۆم و گۆمۆڕای کرد، و ڕووی ناوچە دەوروبەرەکەی، و بینی، و ئەوەتا گڕێک لە زەوییەوە دەهاتە سەرەوە، وەک هەڵمی تەنوورێک .وە ڕوویدا لە کاتی وێرانکردنی خودا بۆ هەموو شارەکانی ناوچە دەوروبەرەکە، خودا ئیبراهیمی یادکردەوە، وە لوتی لە ناوەڕاستی وێرانییەکە ناردە دەرەوە، لە کاتی سەرەوژێرکردنی یەزدان بۆ ئەو شارانەی کە لوت تێیاندا نیشتەجێبوو .لوت لە سێگۆرەوە سەرکەوت و لە کێوێک نیشتەجێ بوو، ئەو و دوو کچەکەی لەگەڵی، چونکە ترسا لە سێگۆر

نیشتەجێ بێت، و لە ئەشکەوتێک نیشتەجێ بوو، ئەو و دوو کچەکەی لەگەڵی .گەورەترەکە بە بچووکترەکەی گوت، باوکمان پیرە، و کەسێک لەسەر زەوی نییە کە بێتە لامان، وەک شایستەی هەموو زەوییە .وەرە و با شەراب بە باوکمان بخۆرێنین و لەگەڵی بخەوین و لە باوکمان تۆو هەڵبستێنین .ئەوان شەرابیان دایە باوکیان لەو شەوەدا، و گەورەترەکە هاتە ژوورەوە و لەگەڵ باوکی خۆی نوست لەو شەوەدا، و ئەو نەیزانی لە کاتی نوستنیدا و لە کاتی هەستانیدا .ڕوویدا لە ڕۆژی دواتر، گەورەتر بە بچووکترەکەی گوت :ئەوەتا من دوێنێ لەگەڵ باوکمان نوستم، با ئەمشەویش شەرابی بدەینێ بخواتەوە، و تۆ بچۆ ژوورەوە و لەگەڵی بنوێ، و با لە باوکمان تۆو هەڵبستێنین .ئەوان لەو شەوەدا شەرابیان دایە باوکیان خواردنەوە، و کچە بچووکەکە هاتە ژوورەوە و لەگەڵ باوکی خۆی نوست، و ئەو نەیزانی کاتێک نوست و کاتێک هەستایەوە .و دوو کچەکەی لۆت لە باوکیان سکیان پڕ بوو .و گەورەترەکە کوڕێکی بوو، و ناوی ئەوی نا مۆئاب، دەیگوت :لە باوکەوە، ئەمە باوکی مۆئابییەکانە هەتا ئەمڕۆ .بچووکترەکەش کوڕێکی بوو، و ناوی لێنا ئەممان، و گوتی :ئەمە کوڕی ڕەگەزی منە، ئەم باوکی عەممۆنییەکانە هەتا ئەمڕۆ.

20

و ئیبراهیم لەوێوە جوڵایەوە بۆ زەوی باشوور، و لە نێوان قادێش و شوور نیشتەجێبوو، و لە گێرارا ئاوارەبوو .ئیبراهیم دەربارەی سارای ژنی گوتی کە خوشکی منە، چونکە ترسا بڵێ ژنی منە، نەوەک پیاوانی شارەکە لەبەر ئەو بیکوژن .ئەبیمەلەخی پاشای گێرار ناردی و سارای برد .خودا لە خەودا لە شەودا چووە لای ئەبیمەلەخ و پێی گوت :ببینە، تۆ دەمریت لەبەر ئەو ژنەی کە بردتە، چونکە ئەو لەگەڵ پیاوێک ژیانی هاوبەشی کردووە .ئەبیمەلەخ بەڵام دەستی لێ نەدا، و گوتی :پەروەردگار، ئایا نەتەوەیەکی نەزان و ڕاستودروست

لەناودەبەیت؟ ئایا ئەو خۆی پێی نەوتم، خوشکی منە؟ ئەمەش بە من وتی، براکەمە؟ لە دڵێکی پاکدا و لە ڕاستودروستی دەستاندا من ئەمەم کرد .خودا لە خەودا پێی گوت، و منیش زانیم کە بە دڵێکی پاکەوە ئەمەت کرد، و بەزەییم پێت لەوەی گوناە بکەیت دژی من، لەبەر ئەمە ڕێگام پێنەدایت دەستت لێ بدەیت .ئێستا ژنەکە بگەڕێنەرەوە بۆ ئەو پیاوە، چونکە ئەو پێغەمبەرێکە، و نوێژ دەکات بۆ تۆ، و دەژیت .بەڵام ئەگەر نەیگەڕێنیتەوە، بزانە کە دەمریت تۆ و هەموو ئەوەی هی تۆیە .و ئەبیمەلەخ بەیانی زوو هەستا، و بانگی هەموو خزمەتکارەکانی کرد، و هەموو ئەم وشانەی لە گوێی ئەوان کرد؛ و هەموو پیاوەکان زۆر ترسان .و ئەبیمەلەخ ئیبراهیمی بانگکرد و پێی گوت :ئەمە چیت بە ئێمە کرد؟ ئایا ئێمە گوناهمان نەکردووە دژی تۆ، کە تۆ گوناهێکی گەورەت هێناوەتە سەر من و سەر پاشایەتییەکەم؟ کارێک کە کەس ناکات، تۆ بۆ من کردووتە .ئەبیمەلەخ بە ئەبراهامی گوت :چیت بینیوە کە ئەمەت کرد؟ ئیبراهیم گوتی :گوتم کە لەخواترسی لەم شوێنەدا نییە، بۆیە لەبەر ژنەکەم دەمکوژن .و بۆ ڕاستی، ئەو خوشکی منە لە باوکەوە، بەڵام نەک لە دایکەوە، بەڵام بووە بە ژنی من .ڕوویدا کاتێک خودا منی لە ماڵی باوکم دەرهێنا، و پێم گوت :ئەم ڕاستودروستییە بۆ من دەکەیت، لە هەموو شوێنێک کە بچینە ئەوێ، بڵێ دەربارەی من کە براکەمە .ئەبیمەلەخ هەزار دیدراخما و مەڕ و گوێرەکە و کۆیلە و کەنیزەی برد و دایە ئیبراهیم، و سارای ژنی ئەویشی بۆی گەڕاندەوە .ئەبیمەلەخ بە ئەبراهیمی گوت :ئەوەتا زەوییەکەم لەبەردەمتە، لە هەرکوێیەک کە پێت خۆشە، نیشتەجێ بە .بەڵام بۆ سارا گوتی :ئەوەتا هەزار دیدراخمام داوە بە براکەت، ئەمانە دەبنە ڕێزێک بۆ ڕووی تۆ، و بۆ هەموو ئەوانەی لەگەڵ تۆن، و لە هەموو شتدا ڕاستگۆ بە .ئیبراهیم نوێژی بۆ خودا کرد، و خودا ئەبیمەلەخ و ژنەکەی و کەنیزەکانی چاک کردەوە، و منداڵیان بوو . چونکە یەزدان بە تەواوی هەموو منداڵدانەکانی لە ماڵی ئەبیمەلەخ لە دەرەوە داخستبوو، لەبەر سارای ژنی ئیبراهیم.

21

یەزدان سەردانی سارای کرد، وەک گوتی، و یەزدان بۆ سارا ئەوەی کرد کە قسەی کردبوو .
و دووگیان‌بوو و منداڵی بوو بۆ ئەبراهیم، کوڕێک لە پیریدا، لەو کاتەی کە یەزدان پێی
فەرموو .و ئیبراهیم ناوی کوڕەکەی خۆی کە بۆی لەدایکبوو، ئەوەی سارا بۆی منداڵی بوو،
ئیسحاقی لێنا .ئیبراهیمیش ئیسحاقی لە ڕۆژی هەشتەم خەتەنە کرد، وەک خودا فەرمانی
پێکردبوو .و ئیبراهیم سەد ساڵ بوو کاتێک ئیسحاقی کوڕی بۆی لەدایکبوو سارا گوتی،
یەزدان پێکەنینی بۆ دروستکرد، چونکە هەرکەس ببیستێت لەگەڵ من دڵخۆش دەبێت .و
کێ دەیگوت بە ئیبراهیم کە سارا منداڵێک شیر دەدات؟ چونکە کوڕێکم لە پیرییەکەی
خۆمدا بوو و منداڵەکە گەورە بوو و لە شیر بڕایەوە، و ئیبراهیم خوانێکی گەورەی ساز کرد
لەو ڕۆژەدا کە ئیسحاق کوڕەکەی لە شیر بڕایەوە .سارا بینی کوڕی هاجەری میسری،
ئەوەی بوو بۆ ئیبراهیم، یاری دەکرد لەگەڵ ئیسحاقی کوڕی خۆی، و گوتی بە ئیبراهیم :
دەربکە ئەم کەنیزەیە و کوڕەکەی، چونکە کوڕی ئەم کەنیزەیە میرات نابات لەگەڵ
کوڕەکەم ئیسحاق .بەڵام ئەو وشەیە زۆر سەخت دەرکەوت لەبەردەم ئیبراهیم دەربارەی
کوڕەکەی .خودا بە ئیبراهیم گوت، با سەخت نەبێت لەبەردەم تۆ دەربارەی منداڵەکە و
دەربارەی کەنیزەکە، هەموو ئەوانەی سارا پێت بڵێت، گوێ لە دەنگی ئەو بگرە، چونکە لە
ئیسحاق ناودەبرێت بۆ تۆ تۆوەکەت .و کوڕی ئەم کەنیزەیەش دەیکەم بە نەتەوەیەکی
گەورە، چونکە تۆوی تۆیە .ئیبراهیم هەستا بەیانییان، و نانی برد و مەشکەیەکی ئاو، و
دایە هاجەر؛ و دایە سەر شانی ئەو منداڵەکە، و ناردی ئەو؛ ڕۆیشت و سەرگەردان بوو لە
چۆڵەوانی، لە بیری سوێند .ئاوەکە لە مەشکەکە نەما، و منداڵەکەی خستە ژێر دارێکی
سنەوبەر .ڕۆیشت و لە دوورەوە لە بەرامبەری دانیشت، وەک هاویشتنی تیرێک، چونکە
گوتی :نابینم مردنی منداڵەکەم .و لە بەرامبەری ئەو دانیشت؛ بەڵام منداڵەکە هاواری کرد و

گریا .خودا دەنگی منداڵەکەی بیست لە شوێنەکە کە بوو؛ و نێردراوی خودا بانگی هاجەری کرد لە ئاسمانەوە، و پێی گوت، چییە هاجەر؟ مەترسە؛ چونکە خودا گوێی لە دەنگی منداڵەکە بووە لەو شوێنەوە کە ئەو تێیدایە .هەستە و منداڵەکە ببە و بە دەستی خۆت بیگرە، چونکە دەیکەمە نەتەوەیەکی گەورە .و خودا چاوەکانی ئەوی کردەوە و بیرێکی ئاوی زیندووی بینی و چوو و مەشکەکەی لە ئاو پڕکرد و ئاوی دایە منداڵەکە و خودا لەگەڵ منداڵەکە بوو و گەورە بوو و لە چۆڵەوانی نیشتەجێ بوو و بووە تیرهاوێژ .و لە چۆڵەوانیدا نیشتەجێ بوو، و دایکی ژنێکی بۆ گرت لە فاران لە میسرەوە .ڕوویدا لەو کاتەدا، ئەبیمەلەخ و ئۆخۆزاسی ڕاوێژکاری و فیخۆلی سەرکردەی گشتی هێزەکەی بۆ لای ئیبراهیم هاتن و گوتیان :خودا لەگەڵ تۆیە لە هەموو ئەوەی کە دەیکەیت .ئێستا کەواتە سوێند بخۆ بۆ من بە خودا کە ستەم بە من نەکەیت، نە بە تۆوەکەم، نە بە ناوەکەم، بەڵکو بەپێی ئەو ڕاستودروستییەی کە من لەگەڵ تۆ کردم، تۆش لەگەڵ من بیکەیت، و لەگەڵ ئەو زەوییەی کە تۆ تێیدا نیشتەجێ بوویت .و ئیبراهیم گوتی، من سوێند دەخۆم .و ئیبراهیم سەرزەنشتی ئەبیمەلەخی کرد دەربارەی بیرەکانی ئاو، کە خزمەتکارەکانی ئەبیمەلەخ دەستیان بەسەردا گرتبوو .و ئەبیمەلەخ پێی گوت :نەمزانی کێ ئەم شتەی بۆ تۆ کردووە، نە تۆ پێت ڕاگەیاندم، نە منیش بیستوومە، تەنها ئەمڕۆ .ئیبراهیم مەڕ و گوێرەکەی وەرگرت و دایە ئەبیمەلەخ، هەردووکیان پەیمانیان بەست .و ئیبراهیم حەوت بەرخی مێینەی مەڕی بە جیا دانا .ئەبیمەلەخ بە ئیبراهیمی گوت :ئەم حەوت بەرخە مێیینەی ئەم مەڕانە چین کە تۆ بە تەنها دامەزراندووویت؟ ئیبراهیم گوتی :ئەم حەوت مێگەلە مێیانە لە من وەربگرە، بۆ ئەوەی شایەتیم بۆ بن کە من ئەم بیرەم هەڵکەندووە . لەبەر ئەوە ناوی ئەو شوێنەی نا بیری سوێند، چونکە لەوێ هەردووکیان سوێندیان خوارد . و پەیمانێکیان دانا لە بیری سوێندەکە، ئینجا ئەبیمەلەخ و ئۆخۆزاتی ڕاوێژکاری و فیخۆلی فەرماندەی گشتی هێزەکەی هەستان و گەڕانەوە بۆ خاکی فەلەستینییەکان .ئیبراهیم

کێڵگەیەکی لەسەر بیری سوێند چاند و لەوێ بانگی ناوی یەزدانی کرد، خودای هەتاهەتایی .ئیبراهیم بۆ ماوەیەکی زۆر لە خاکی فەلەستییەکان نیشتەجێ بوو.

22

و ڕوویدا دوای ئەم قسانە، خودا ئیبراهیمی تاقیکردەوە و پێی گوت :ئیبراهیم، ئیبراهیم . ئەویش گوتی :ئەوەتا من .و گوتی، کوڕە خۆشەویستەکەت بگرە، ئەوەی تۆ خۆشت ویست، ئیسحاق، و بڕۆ بۆ خاکی بەرز، و لەوێ لەسەر یەکێک لەو کێوانەی کە پێت دەڵێم وەک قوربانی سووتاو پێشکەشی بکە .ئیبراهیم هەستایەوە بەیانی، زینی کردە سەر گوێدرێژەکەی، لەگەڵ خۆی دوو خزمەتکاری برد و ئیسحاقی کوڕی، دار شەقکرد بۆ قوربانی سووتاندن، هەستایەوە ڕۆیشت و گەیشتە ئەو شوێنەی کە خودا پێی فەرموو، لە ڕۆژی سێیەم .و ئیبراهیم چاوەکانی خۆی بەرزکردەوە و شوێنەکەی لە دوورەوە بینی .و ئیبراهیم گوتی بۆ خزمەتکارەکانی، دانیشن لێرە لەگەڵ گوێدرێژەکە، من و منداڵە بچووکەکە دەڕۆین هەتا ئەوێ، و کڕنۆشمان برد دەگەڕێینەوە بۆ ئێوە .ئیبراهیم دارەکانی قوربانی سووتاوی وەرگرت و لەسەر ئیسحاقی کوڕی دایناندن، خۆشی ئاگر و شمشێرەکەی بە دەستەوە وەرگرت، و هەردووکیان پێکەوە ڕۆیشتن .ئیسحاق گوتی بۆ ئیبراهیم باوکی خۆی :باوک .ئەویش گوتی :چییە، منداڵ؟ گوتی، و، ئەوەتا ئاگرەکە و دارەکان، کوا بەرخەکە بۆ قوربانی سووتاندنی تەواوە؟ ئیبراهیم گوتی، خودا بۆ خۆی مەڕێک دەبینێت بۆ قوربانی سووتاندنی تەواو، منداڵ .چوون و هەردووکیان پێکەوە لە هەمان کات، هاتن بۆ سەر ئەو شوێنە کە خودا پێی گوت، و ئیبراهیم بنیادی نا لەوێ قوربانگاکە و دانای دارەکان، و بەستی ئیسحاقی کوڕی خۆی، دایناوە لە سەر قوربانگاکە لە سەرووی دارەکان . و ئیبراهیم دەستی درێژکرد بۆ گرتنی شمشێرەکە، بۆ سەربڕینی کوڕەکەی .فریشتەی

یەزدان لە ئاسماناوە بانگی کرد و گوتی :ئیبراهیم، ئیبراهیم !ئەویش گوتی :ئەوەتام .و گوتی، دەستی خۆت دانەنێ لەسەر منداڵەکە، و هیچیشی پێ مەکە، چونکە ئێستا زانیم کە تۆ لە خودا دەترسیت، و دڵت نەسووتا لە کوڕە خۆشەویستەکەت لە پێناوی من .و ئیبراهیم چاوەکانی خۆی بەرزکردەوە و بینی، و ئەوەتا بەرانێک گیراوە لە ڕووەکێکدا بە قۆچەکانیەوە .و ئیبراهیم چوو و بەرانەکەی برد و ئەوی پێشکەش کرد بۆ قوربانی سووتاندنی تەواو لە جێی ئیسحاقی کوڕی خۆی و ئیبراهیم ناوی ئەو شوێنەی نا یەزدان بینی، بۆ ئەوەی ئەمڕۆ بڵێن :لە کێوەکە یەزدان دیار بوو .و نێردراوی یەزدان بانگی ئیبراهیمی کرد دووەم جار لە ئاسمانەوە، دەڵێت :بە خۆم سوێندم خوارد، دەفەرموێت یەزدان، لەبەر ئەوەی تۆ ئەم کارەت کرد، و دڵت بە کوڕەکەت خۆشەویستەکەت نەسووتاند لە پێناوی من، بێگومان بەرەکەتدارت دەکەم بەرەکەتدارت دەکەم، و زۆرت دەکەم زۆرت دەکەم وەچەکەت، وەک ئەستێرەکانی ئاسمان، و وەک لمەکە لەلای کەناری دەریا؛ و میراتی دەبات وەچەکەت شارەکانی دژبەران .و لە ڕێگەی توخمی تۆوە هەموو نەتەوەکانی زەوی بەرەکەتدار دەبن، لەبەر ئەوەی گوێڕایەڵی دەنگی من بوویت .ئیبراهیم گەڕایەوە بۆ لای خزمەتکارەکانی، و هەستان و پێکەوە ڕۆیشتن بۆ بیرئەسەبەع .و ئیبراهیم لە بیری سوێند نیشتەجێ بوو ڕوویدا دوای ئەم قسانە، و ڕاگەیەنرا بۆ ئیبراهیم، دەڵێن :ئەوەتا مێلخا ئەویش کوڕانی بوو بۆ ناحۆری برات، عوزی نۆبەرە، و بوزی برای ئەو، و قەموئێلی باوکی سوریاییەکان، و کەسەد، و حەزۆ، و پیلداش، و یەدلاف، و بەتوئێل .بەتوئێل بووە باوکی ڕِققا هەشت کوڕ ئەمانە، کە میلکا بۆ ناحۆر، برای ئیبراهیم، منداڵی بوون .و کەنیزەکەی ئەو کە ناوی ڕەئوما بوو، ئەویش منداڵی بوو :تابەک و گاهام و تاحاش و مەعکا.

23

ژیانی سارا سەد و بیست و حەوت ساڵ بوو .سارا لە شاری ئەربۆک مرد، کە لە دۆڵەکەدایە، ئەمە حەبرۆنە لە خاکی کەنعان .ئیبراهیم هات بۆ شیوەنی سارا و بۆ ماتەمگێڕان .و ئیبراهیم هەستا لە مردووەکەی خۆی، و ئیبراهیم گوتی بە کوڕەکانی حێت، گوتنی، نامۆ و میوانی کاتیم من لەگەڵ ئێوە، بۆیە مووڵکی گۆڕێکم پێبدەن لەگەڵ ئێوە، و بنێژم مردووەکەم لە خۆم .کوڕەکانی حێت وەڵامیان دایەوە بە ئیبراهیم و گوتیان :نەخێر، گەورەم .گوێمان لێ بگرە، تۆ پاشایەکی لەلایەن خودا دیاریکراوی لەنێو ئێمەدا، لە باشترین گۆڕەکانمان مردووەکەت بنێژە .هیچ کەسێکمان گۆڕەکەی خۆی لە تۆ دوور ناخاتەوە بۆ ئەوەی مردووەکەت لەوێ بنێژیت .هەستایەوە و ئیبراهیم کرنۆشی برد بۆ گەلی زەوی، بۆ کوڕانی حێت .و ئیبراهیم قسەی بۆ ئەوان کرد و گوتی، ئەگەر لە دڵتانەوە ئامادەن کە مردووەکەم لە بەرچاوم بنێژن، گوێم لێ بگرن و لە لایەن منەوە لەگەڵ عەفرۆنی کوڕی سۆهار قسە بکەن .و با ئەشکەوتە دووانەکەم پێبدات، کە هی ئەوە، ئەوەی لە بەشێکی کێڵگەکەیەتی، بە نرخی شایانی زیو بیدەنە مە لەنێو ئێوەدا بۆ دەستکەوتی گۆڕستان . عەفرۆن لەنێوان کوڕەکانی حێت دانیشتبوو، بەڵام عەفرۆنی حیتی وەڵامی ئیبراهیمی دایەوە، لەکاتێکدا کوڕەکانی حێت و هەموو ئەوانەی دەهاتنە ناو شارەکە دەیانبیست، گوتی :لەلای من بە، گەورەم، و گوێم لێ بگرە، کێڵگەکە و ئەشکەوتەکە کە لەناویدایە، بە تۆ دەدەم، لەبەرچاوی هەموو هاووڵاتیانەکانی من دامە تۆ، مردووەکەت بنێژە .و ئیبراهیم کرنۆشی برد لەبەردەم گەلی زەوی .و بە ئەفرۆنی گوت لە گوێی گەلی خاکەکە، لەبەرئەوەی تۆ بەرامبەر منیت، گوێم لێبگرە، زیوی کێڵگەکە لە من وەربگرە، و مردووەکەم لەوێ دەنێژم .ئەفرۆن وەڵامی ئیبراهیمی دایەوە و گوتی :نەخێر گەورەم، من گوێم لێبووە، زەوییەکی چوار سەد شاقلی زیو، بەڵام ئەمە چی دەبێت لە نێوان من و تۆ؟ بەڵام تۆ مردووەکەی خۆت بنێژە ئیبراهیم گوێی لە ئەفرۆن گرت، و ئیبراهیم ئەو زیوەی بۆ ئەفرۆن گەڕاندەوە کە لە گوێچکەکانی کوڕەکانی حێت قسەی لەسەر کردبوو، چوار سەد

دیدراخمای زیوی پەسەندکراو لەلای بازرگانان .و کێڵگەی عەفرۆن وەستا، کە لە ئەشکەوتی دووانە بوو، کە بەرامبەر ڕووی مەمرێیە، کێڵگەکە و ئەشکەوتەکە کە لەناویدا بوو، و هەموو دارێک کە لە کێڵگەکەدا بوو، و هەموو ئەوەی لە سنوورەکانیدا بە دەوریدا هەیە، بۆ ئیبراهیم، بۆ مۆڵک لەبەردەم کوڕانی حێت و هەموو ئەوانەی دەچنە ناو شارەکەوە .دوای ئەمانە ئیبراهیم سارای ژنی لە ئەشکەوتی کێڵگە دووانە نێژراوە، کە بەرامبەر مەمرێیە، ئەمەش حەبرۆنە لە خاکی کەنعان .و کێڵگەکە و ئەشکەوتەکە کە تێیدا بوو بۆ ئیبراهیم پەسەند کرا بۆ خاوەندارێتی گۆڕ، لە کوڕانی حێت.

24

و ئیبراهیم پیر بوو و تەمەن درێژی هەبوو، و یەزدان بەرەکەتداری ئیبراهیمی کرد لە هەموو شتدا .و ئیبراهیم گوتی بە کۆرپەکەی، پیری ماڵەکەی، فەرمانڕەوای هەموو شتەکانی، دانێ دەستەکەت ژێر ڕانی من .و سوێندت دەدەم بە یەزدان، خودای ئاسمان و خودای زەوی، بۆ ئەوەی ژنێک نەگریت بۆ کوڕەکەم ئیسحاق لە کچانی کەنعانییەکان، ئەوانەی من لەنێویاندا نیشتەجێم .بەڵام دەبێت بچیتە خاکی من، ئەوەی من لەوێ لەدایکبووم، و بچیتە هۆزی من، و ژنێک بۆ کوڕەکەم ئیسحاق لەوێوە بهێنیت .کوڕەکە پێی گوت :ئەگەر ئافرەتەکە نەیەوێت لەگەڵ من بگەڕێتەوە بۆ ئەم خاکە، ئایا کوڕەکەت بگەڕێنمەوە بۆ ئەو خاکەی کە تۆ لەوێوە هاتیتە دەرەوە؟ ئیبراهیم پێی وت :ئاگاداربە بۆ خۆت، کوڕەکەم بۆ ئەوێ مەگەڕێنەوە .یەزدان، خودای ئاسمان و خودای زەوی، ئەوەی منی لە ماڵی باوکمەوە برد و لەو زەوییەی تێیدا لەدایکبووم، ئەوەی قسەی لەگەڵ من کرد و سوێندی بۆ من خوارد و فەرمووی :ئەم زەوییە دەدەمە تۆ و نەوەکانت، ئەو خۆی فریشتەکەی خۆی لەپێشتەوە دەنێرێت، و تۆ لەوێوە ژنێک بۆ کوڕەکەم دەهێنیتەوە .ئەگەر

بەڵام ئافرەتەکە نەیەوێت لەگەڵ تۆ بچێتە ئەم خاکە، پاک دەبیتەوە لە سوێندەکەم، تەنها کوڕەکەم مەگەڕێنەوە بۆ ئەوێ .و کوڕەکە دەستی خۆی دانا ژێر ڕانی ئیبراهیمی گەورەی خۆی، و سوێندی بۆ خوارد دەربارەی ئەم قسەیە .و کوڕەکە دە وشتری لە وشترەکانی گەورەی خۆیەوە برد، و لە هەموو شتە باشەکانی گەورەی خۆی لەگەڵ خۆیدا، و هەستا و چوو بۆ میزۆپۆتامیا بۆ شاری ناحۆر .و ئەو وشتران لە دەرەوەی شارەکە لەلای بیرەکەی ئاو ڕاخست لە کاتی ئێوارەدا، کاتێک ئافرەتانی ئاوکێش دەهاتنە دەرەوە .و گوتی :ئەی گەورە، خودای گەورەی من ئیبراهیم، ئەمڕۆ لەبەردەمم سەرکەوتووم بکە و بەزەیی لەگەڵ گەورەی من ئیبراهیم بکە .ئەوەتا من لەسەر کانی ئاوەکە ڕاوەستاوم، و کچانی
دانیشتووانی شارەکە دێنە دەرەوە بۆ هەڵکێشانی ئاو .و دەبێت ئەو کچە کە من پێی بڵێم، شلکێنە گۆزەی ئاوەکەت، بۆ ئەوەی من بخۆمەوە، و بڵێت بە من، تۆ بخۆەوە، و وشترەکانی تۆش ئاو دەدەم، هەتا وا دەوەستن لە خواردنەوە، ئەمە ئامادەت کردووە بۆ کوڕەکەت ئیسحاق، و لە ئەمەدا دەزانم، کە تۆ بەزەییت کردووە لەگەڵ گەورەکەم ئیبراهیم .و ڕوویدا پێش ئەوەی تەواوی بکات لە قسەکردن لە مێشکیدا، و ئەوەتا ڕِققا دەهاتە دەرەوە، ئەوەی لەدایکبووبوو بۆ بەتوئێل کوڕی میلکا ژنی ناحۆر، براکەی ئیبراهیم، هەڵگری گۆزەی ئاو لەسەر شانەکانی .ئەو کچە پاکیزە زۆر جوان بوو لە ڕواڵەتدا، کچێکی پاکیزە بوو، هیچ پیاوێک نەیناسیبوو، دابەزی بۆ سەر کانییەکە، گۆزەی ئاوی خۆی پڕکرد و سەرکەوتەوە .
کوڕەکە ڕایکردە بەرەو چاوپێکەوتنی ئەو، و گوتی، ئاوێکی کەمم پێبدە لە گۆزە ئاوەکەت .
ئەو گوتی :بنۆشە گەورەم، و خێرا کرد و گۆزەی ئاوەکەی دابەزاندە سەر باڵی، و ئاوی دایە نۆشین، هەتا وازی لە خواردنەوە هێنا .و گوتی، و بۆ وشترەکانی تۆش ئاو دەکێشم، تا هەموویان بخۆنەوە .و خێرا کرد و گۆزەی ئاوەکەی بەتاڵ کردەوە بۆ ناو ئاخوڕەکە، و ڕایکرد بۆ لای بیرەکە بۆ ئەوەی دیسان ئاو هەڵبکێشێت، و ئاوی هەڵکێشا بۆ هەموو وشترەکان .ئەو پیاوە بەڵام بە وردی چاودێری ئەوی دەکرد و بێدەنگ بوو بۆ ئەوەی بزانێت

ئایا یەزدان ڕێگای ئەوی سەرکەوتوو کردبووە یان نا .ڕوویدا کاتێک هەموو وشترەکان لە خواردنەوە وەستان، ئەو پیاوە گوارەی زێڕینی بە کێشی دراخمەیەک و دوو بازنی لەسەر دەستەکانی بە کێشی دە زێڕین برد .و پرسیاری لێکرد و گوتی :کچی کێیت؟ پێم ڕابگەیەنە، ئایا لەلای باوکت شوێنێک هەیە بۆمان بۆ مانەوە .ئەو بەڵام پێی وت :کچی بەتوئێلم، کوڕی مێلخاس، ئەوەی بوویەتی بۆ ناحۆر .و پێی وت :کا و خۆراکی ئاژەڵیش زۆرمان هەیە لای ئێمە، و شوێنیش بۆ مانەوە .و پیاوەکە دڵخۆش بوو و کڕنۆشی بۆ یەزدان برد و گوتی، بەرەکەتدار بێت یەزدان، خودای گەورەم ئیبراهیم، ئەوەی بەجێی نەهێشت ڕاستودروستی ئەو و ڕاستییەکەی لە گەورەم، و منیش یەزدان ڕێنمایی کردم بۆ ماڵی براکەی گەورەم و کچەکە ڕایکرد و ڕاگەیاندی بۆ ماڵی دایکی خۆی، بەپێی ئەم قسانە . بەڵام ڕێبێکا برایێکی هەبوو کە ناوی لابان بوو، و لابان ڕایکرد بەرەو ئەو پیاوە لە دەرەوە لەلای کانیەکە .و ڕوویدا کاتێک گوارەکان و بازنەکانی لە دەستەکانی خوشکەکەی بینی، و کاتێک گوێی لە وشەکانی ڕفێکای خوشکەکەی بوو کە دەیگوت :بەم شێوەیە ئەو پیاوە قسەی لەگەڵم کردووە، ئەویش هات بۆ لای ئەو پیاوە کە لەسەر وشترەکان لەلای کانیاوەکە وەستابوو .و پێی وت، ئێرە وەرە ژوورەوە، بەرەکەتداری یەزدان؛ بۆچی لە دەرەوە وەستاویت؟ من خانووەکەم ئامادە کردووە، و شوێنێک بۆ وشترەکان .پیاوەکە چووە ژوورەوە ناو ماڵەکە، بارکراوەی لە وشترەکان لابرد، کا و خۆراکی ئاژەڵی دایە وشترەکان، ئاوی دایە پێیەکانی خۆی و پێیەکانی ئەو پیاوانەی کە لەگەڵی بوون بۆ شوشتن .و نانەکانی لەپێشیان دانا بۆ خواردن، و گوتی، ناخۆم، هەتا قسەکانی خۆم بکەم، و گوتی، قسە بکە .و گوتی :کوڕی ئیبراهیمم .یەزدان بەرەکەتی دا بە گەورەی من زۆر، و بەرز کرایەوە، و دای پێی مەڕ و گوێرەکە و زیو و زێڕ، منداڵان و کەنیزەکان، وشتر و گوێدرێژ . سارا، ژنی گەورەکەم، کوڕێکی بۆ گەورەکەم منداڵی بوو دوای ئەوەی پیر بوو، و هەموو ئەوەی هەیبووی پێدا .و گەورەی من سوێندی پێدام و گوتی، ژنێک بۆ کوڕەکەم مەهێنە لە

کچانی کەنعانییەکان، ئەوانەی من لە خاکەکەیاندا نیشتەجێم .بەڵام تۆ دەچیتە ماڵی باوکم و بۆ لای هۆزەکەم، و لەوێوە ژنێک بۆ کوڕەکەم دەهێنیت .من بە گەورەی خۆم گوتم، نەوەک ئافرەتەکە لەگەڵ من نەیەت .و پێی گوتم :یەزدان، ئەو خودایەی کە من لەبەردەمی ڕازی بووم، خۆی نێردراوەکەی لەگەڵ تۆ دەنێرێت و ڕێگاکەت سەرکەوتوو دەکات، و ژنێک بۆ کوڕەکەم لە هۆزەکەم و لە ماڵی باوکم دەگریت .ئەوا بێتاوان دەبیت لە نەفرەتەکانی من، چونکە کاتێک دێیتە ناو هۆزەکەم و پێیان نەدەن، ئەوا بێتاوان دەبیت لە سوێندەکەم . و ئەمڕۆ هاتم بۆ سەر کانیەکە و گوتم، یەزدان، خودای گەورەم ئیبراهیم، ئەگەر تۆ ڕێگای من سەرکەوتوو بکەیت، کە ئێستا من تێیدا دەڕۆم، ئەوەتا من لەسەر کانی ئاو وەستاوم، و کچانی پیاوانی شارەکە دێنە دەرەوە بۆ هەڵکێشانی ئاو، و دەبێت ئەو کچە، کە من پێی بڵێم، کەمێک ئاو لە گۆزەکەت بدەرێ، و بڵێتە من، تۆش بخۆوە، و بۆ وشترەکانیشت ئاو هەڵدەکێشم، ئەمە ئەو ژنەیە کە یەزدان ئامادەی کردووە بۆ خزمەتکارەکەی خۆی ئیسحاق، و بەمەدا دەزانم، کە تۆ بەزەییت پیشاندا بە گەورەم ئیبراهیم .و ڕوویدا پێش لە تەواوبوونی قسەکردنم لە هزرمدا، یەکسەر ڕۆقا هاتە دەرەوە، گۆزەی ئاوی لەسەر شانەکانی بوو، و دابەزییە سەر کانییەکە، و ئاوی هەڵکێشا، منیش پێم گوت، ئاوم بدەرێ .و بە پەلە دابەزاندی گۆزەی ئاوەکەی لەسەر باڵی خۆی، و گوتی :تۆ بخۆوە، و وشترەکانیشت ئاو دەدەم .ئەویش خواردی، و وشترەکانیشی ئاو دا .و پرسیارم لێکرد و گوتم :کچی کێیت؟ پێم بڵێ .ئەو بەڵام گوتی :کچی بەتوئێلم، کوڕی ناحۆر، کە مەلخا بۆی بووی .و گوارەکانم لە دەوری دا و بازنەکانم لە دەوری دەستەکانی .و کە ڕازی بووم، کرنۆشم برد بۆ یەزدان، و ستایشم کرد یەزدان، خودای گەورەم ئیبراهیم، ئەوەی کە سەرکەوتووی کردم لە ڕێگای ڕاستی بۆ وەرگرتنی کچی براکەی گەورەم بۆ کوڕەکەی .ئەگەر کەواتە ئێوە بەزەیی و ڕاستودروستی لەگەڵ گەورەکەم دەکەن، بەڵام ئەگەر نا، پێم بڵێن، بۆ ئەوەی بگەڕێمەوە بۆ ڕاست یان چەپ .لابان و بتوئێل وەڵامیان دایەوە و گوتیان :ئەم کارە لە یەزدانەوە

هاتووە، ناتوانین لە دژی تۆ قسەی خراپ یان باش بکەین .ئەوەتا ڕێبێکا لەبەردەمی تۆیە، وەریبگرە و بڕۆ، و با ببێتە ژنی کوڕی گەورەکەت، وەک چۆن خاوەن فەرمووی .ڕوویدا لە کاتی بیستنی کوڕی ئیبراهیم قسەکانیان، کڕنۆشی برد لەسەر زەوی بۆ یەزدان .و کوڕەکە قاپی زیو و زێڕ و جلوبەرگی دەرهێنا، دایە ڕِفقا، و دیاری دا بە براکەی ئەو و بە دایکی ئەو . خواردیان و خواردنەوەیان کرد، خۆی و ئەو پیاوانەی کە لەگەڵی بوون، و نوستن .بەیانی کە هەستا گوتی :بمنێرن، بۆ ئەوەی بگەڕێمەوە بۆ لای گەورەکەم .براکانی ئەو و دایکی گوتیان، با کچەکە نزیکەی دە ڕۆژ لەگەڵمان بمێنێتەوە، و دوای ئەوە دەڕوات .ئەو بەڵام پێی گوتن :مەمگرنەوە، چونکە یەزدان ڕێگاکەی منی سەرکەوتوو کردووە .بمنێرن تاکو بگەڕێمەوە بۆ لای گەورەکەم .ئەوان گوتیان :با بانگی کچەکە بکەین و پرسیار لە دەمی ئەو بکەین .و ڕیفکایان بانگکرد و پێیان گوت، ئایا لەگەڵ ئەم پیاوە دەڕۆیت؟ بەڵام ئەو گوتی، من دەچم .و ڕێبێکای خوشکی خۆیان و شتومەکەکانی ئەو و خزمەتکاری ئیبراهیم و ئەوانەی لەگەڵیدا بوون ناردیان ئەوان ڕێبێکایان بەرەکەتدار کرد و پێیان گوت :خوشکی ئێمە، با ببیتە هەزاران دەیان هەزار، و با وەچەکەت شارەکانی دوژمنانیان بە میرات وەربگرێت .ڕیفکا هەستا و کەنیزەکانی ئەو، سواری وشترەکان بوون، و ڕۆیشتن لەگەڵ پیاوەکە؛ و کوڕەکە ڕیفکای هەڵگرت و ڕۆیشت .ئیسحاق بەڵام بە چۆڵەوانیدا دەڕۆیشت لە سەر بیری بینینەکە، ئەو بەڵام لە زەوییەکەی بەرەو باشوور دەژیا .ئیسحاق لە کاتی ئێوارەدا چووە دەرەوە بۆ دەشتودەر تاکو قسە بکات، و کاتێک چاوی هەڵبڕی، وشترەکانی بینی کە دێن .ڕێبێکا چاوی هەڵبڕی و ئیسحاقی بینی، و لە وشترەکە بەزییەوە .و گوتی بە کوڕەکە، کێیە ئەو پیاوە کە لە دەشتەکەدا دەڕوات بۆ بینینی ئێمە؟ کوڕەکە گوتی، ئەمە گەورەی منە؛ ئەویش شاڵەکەی برد و لەبەری کرد .و کوڕەکە هەموو ئەو وشانەی بۆ ئیسحاق گێڕایەوە کە کردی ئیسحاق چووە ژوورەوە بۆ ناو ماڵی دایکی خۆی، و ڕِفێکای وەرگرت، و بووە ژنی ئەو، و خۆشی ویستی، و ئیسحاق دڵنەوایی کرا دەربارەی سارای

دایکی خۆی.

25

پاش ئەوە ئیبراهیم ژنێکی وەرگرت کە ناوی کەتورا بوو .منداڵی بوو بۆ ئەو :زۆمبران، یێزان، مادال، مادیام، یێسبۆک و سۆیێ .ئیەزان شەبا و دێدانی لەدایکبوو، کوڕانی دێدانیش ئاسوریەیم و لاتوسیەیم و لاۆمێیم بوون .کوڕانی مەدیام :گەفەر، ئافێر، ئەنۆخ، ئەبێدا و ئەلداگا .هەموو ئەمانە کوڕانی قەتورا بوون .ئیبراهیم هەموو مواڵکەکانی خۆی دایە ئیسحاقی کوڕی .ئیبراهیم دیاریەکانی دا بە کوڕەکانی کەنیزەکانی، و ئەوانی لە ئیسحاقی کوڕی دوور نارد، کاتێک هێشتا لە ژیاندا بوو، بەرەو ڕۆژهەڵات بۆ خاکی ڕۆژهەڵات .ئەمانە ساڵانی ژیانی ئیبراهیم بوون کە ژیای، سەد و حەفتا و پێنج ساڵ . ئیبراهیم لە پیرییەکی باشدا مرد، پیرەمێردێکی تەمەن درێژ بوو و پڕ لە ڕۆژان بوو، و بۆ لای گەلەکەی خۆی چوو .ئیسحاق و ئیسماعیلی کوڕەکانی ئەویان ناشت لە ئەشکەوتە دووانەکە، لە کێڵگەی عەفرۆنی کوڕی سۆحەری حیتی، کە لە بەرامبەر مەمرێیە، ئەو کێڵگە و ئەشکەوتەی کە ئیبراهیم لە کوڕەکانی حیت بەدەستی هێنا، لەوێ ئیبراهیمیان ناشت و سارای ژنی .ڕوویدا دوای مردنی ئیبراهیم، خودا ئیسحاقی کوڕی بەرەکەتدار کرد، و ئیسحاق لەلای بیری دیتنەکە نیشتەجێ بوو .ئەمانە نەوەکانی ئیسماعیلن، کوڕی ئیبراهیم، کە هاجەری میسری، کەنیزەی سارا، بۆ ئیبراهیمی بوو .ئەمانە ناوەکانی کوڕەکانی ئیسماعیلن، بەپێی ناوەکانی نەوەکانی ئەو :نۆبەرەی ئیسماعیل، و نەبایۆت، و قێدار، و ئەدبەئێل، و میبسام، و میشماع، و دووما، و ماسسا، و حەدەد، و تێما، و یەتوور، و نافیش، و قێدەما .ئەمانە کوڕەکانی ئیسماعیلن، و ئەمانەش ناوەکانیانن لە چادرەکانیان و شوێنە دانیشتووەکانیاندا، دوازدە فەرمانڕەوا بەپێی نەتەوەکانیان .ئەمانە ساڵەکانی ژیانی

ئیسماعیل بوون، سەد و سی و حەوت ساڵ، و لاواز بوو و مرد، و بە نەتەوەی خۆیەوە یەکخرا .نیشتەجێ بوو لە حەڤیلاتەوە هەتا شور، کە لەبەردەم میسرە هەتا دەگەیتە ئاشور، لەبەردەم هەموو براکانی نیشتەجێ بوو .ئەمانە نەوەکانی ئیسحاق، کوڕی ئیبراهیم . ئیبراهیم بوو بە باوکی ئیسحاق .ئیسحاق چل ساڵ بوو کاتێک ڕِفێکای وەرگرت، کچی بەتوئێلی سوریایی لە مێسۆپۆتامیای سووریا، خوشکی لابانی سوریایی، بۆ خۆی بە ژن . ئیسحاق لە یەزدان پاڕایەوە دەربارەی ڕِفێکای ژنی، چونکە نەزۆک بوو، خودا گوێی لێ گرت و ڕِفێکای ژنی سکی پڕ بوو .منداڵەکان لەناوی دا بازیان دەدا، و گوتی، ئەگەر بەم شێوەیە بۆ من ڕِوودەدات، بۆچی ئەمە بۆ من؟ چوو بۆ پرسیار لە یەزدان .یەزدان پێی فەرموو :دوو نەتەوە لە سکتدان، و دوو گەل لە هەناوت جیا دەبنەوە، گەلێک لە گەلێکی دیکە بەهێزتر دەبێت، و ئەوەی گەورەترە خزمەت ئەوەی بچووکترە دەکات .و ڕِۆژەکانی منداڵبوونی تەواو بوون، و ئەوەتا جووتەکان لە سکیدا بوون .نۆبەرەکە چووە دەرەوە، سوور بوو، هەموو لەشی وەک پێستێکی تووکن بوو، ناویان لێنا عیسۆ .و دوای ئەمە برای ئەو هاتە دەرەوە، و دەستی ئەو گرتبووی بە پاژنەی عیسۆ، و ناوی ئەویان نا یەعقوب . ئیسحاق شەست ساڵ بوو، کاتێک ڕِققا ئەوانی بوو .کوڕە گەنجەکان گەورە بوون، و عیسۆ پیاوێک بوو کە ڕاوکردنی دەزانی، دێهاتی بوو، بەڵام یەعقوب پیاوێکی ساکار بوو کە لە خانوودا نیشتەجێ بوو .ئیسحاق ئێساوی خۆشدەویست، چونکە ڕاوەکەی خۆراک بوو بۆی، بەڵام ڕِیقکا یەعقوبی خۆشدەویست .یاقوب شۆربایەکی کەوتکرد، بەڵام عیسۆ لە دەشتودەر هاتەوە و لاواز بوو .و عیسۆ بە یەعقوبی گوت :خواردنم بدە لەو خۆراکە کوڵاوە سوورە، چونکە لاواز دەبم .لەبەر ئەمە ناوی ئەدۆم لێنرا .یەعقوب بە ئیساوی گوت :ئەمڕۆ مافی نۆبەرەیی خۆتم پێ بفرۆشە .و عیسۆ گوتی :ئەوەتا من دەڕۆم بۆ مردن، ئیتر ئەم نۆبەرەییە چی سوودی بۆ من هەیە؟ یاقوب پێی گوت :ئەمڕۆ سوێندم بۆ بخۆ، ئەویش سوێندی بۆ خوارد، بەڵام عیسۆ نۆبەرەییەکەی بە یاقوبی فرۆشت .یاقوب نان و خواردنی

نیسکی دا به عیسۆ، ئەویش خواردی و خواردییەوە، پاشان هەستا و ڕۆیشت، و عیسۆ سووکایەتی بە نۆبەرەیی کرد.

26

قاتوقڕییەک لەسەر زەوی ڕوویدا، جگە لەو قاتوقڕییەی پێشتر لە سەردەمی ئیبراهیم ڕوویدابوو، ئیسحاق چووە لای ئەبیمەلەخی پاشای فەلەستییەکان بۆ گەرار .پەروەردگار بۆ ئەو دەرکەوت و گوتی :مەڕۆ خوارەوە بۆ میسر، بەڵام نیشتەجێ بە لەو زەوییەی کە من پێت دەڵێم .و لەم زەوییەدا نیشتەجێ بە، من لەگەڵت دەبم و بەرەکەتدارت دەکەم، چونکە بۆ تۆ و بۆ تۆخمەکەت هەموو ئەم زەوییە دەدەم، و سوێندەکەم جێبەجێ دەکەم کە بۆ ئیبراهیمی باوکت خواردم .و تۆخمی تۆ زیاد دەکەم، وەک ئەستێرەکانی ئاسمان، و هەموو ئەم زەوییە دەدەمە تۆخمی تۆ، و هەموو نەتەوەکانی زەوی لە تۆخمی تۆدا بەرەکەتدار دەبن .لەبەر ئەوەی ئیبراهیمی باوکت گوێڕایەڵی دەنگی من بوو و فەرمانەکانی منی پاراست و ڕاسپاردەکانی منی و یاساکانی منی و فەرزەکانی منی .ئیساک لە گەرارا نیشتەجێ بوو .پیاوەکانی ئەو شوێنە پرسیاریان لەسەر ڕیفێکا کرد کە ژنەکەی بوو، ئەویش گوتی :خوشکی منە .ترسا بڵێت کە ژنی منە، نەوەک پیاوەکانی ئەو شوێنە لەبەر ڕیفێکا بیکوژن، چونکە جوانی ڕوخسار بوو .ڕوویدا کە کاتێکی درێژ لەوێ بوو، و ئەبیمەلەخی پاشای گەرار چاوی خستە خوارەوە لە ڕێگەی پەنجەرەکەوە، ئیسحاقی بینی کە لەگەڵ ڕفقای ژنی خۆی یاری دەکرد .ئەبیمەلەخ بانگی ئیسحاقی کرد و پێی گوت :ئایا ئەو ژنی تۆیە؟ بۆچی گوتت، خوشکی منە؟ ئیسحاق پێی گوت، چونکە من گوتم، نەوەک هەرگیز بمرم لەبەر ئەو .ئەبیمەلەخ پێی گوت :ئەمە چیت کردووە بە ئێمە؟ کەمێک کەسێک لە نەتەوەی من لەگەڵ ژنەکەی تۆ نوستووە، و تۆ نەزانی دەهێنایتە سەر ئێمە .ئەبیمەلەخ

فەرمانی دا بە هەموو گەلەکەی و گوتی :هەرکەسێک دەست لەم پیاوە و ژنەکەی بدات، تاوانبارە بە مردن .ئیسحاق لەو زەوییەدا چاندی، و لەو ساڵەدا بەرهەمی سەد ئەوەندەی جۆی دۆزییەوە، و یەزدان بەرەکەتداری کرد .و ئەو پیاوە بەرزکرایەوە، و بە پێشکەوتن گەورەتر بوو، هەتا زۆر گەورە بوو .بوویە خاوەنی مەڕومەڵاشی مەڕ و مەڕومەڵاشی گا و کشتوکاڵی زۆر فەلەستینییەکان بەغیلییان پێی برد .و هەموو ئەو بیرانەی کە کۆرەکانی باوکی ئەو هەڵیانکەندبوو لە کاتی باوکی ئەو، فەلەستییەکان دایانگرت و پڕیان کردنەوە لە خۆڵ .ئەبیمەلەخ بە ئیسحاقی گوت :لە ئێمە بڕۆ، چونکە زۆر لە ئێمە بەهێزتر بوویت .

ئیسحاق لەوێوە ڕۆیشت و لە دۆڵی گەرار مانەوە و لەوێ نیشتەجێ بوو .و دیسان ئیسحاق هەڵیکەند بیرەکانی ئاو، ئەوانەی کە خزمەتکارەکانی ئیبراهیمی باوکی هەڵیانکەندبوو، و فەلەستینییەکان داخیان کردبوون دوای مردنی ئیبراهیمی باوکی، و ناوی لێنان بەپێی ئەو ناوانەی کە باوکی ناوی لێنابوون .و کۆرەکانی ئیسحاق هەڵیانکۆڵی لە دۆڵەکەی گەرار، و لەوێ بیرێکی ئاوی ژیانیان دۆزییەوە .شوانەکانی گێرار لەگەڵ شوانەکانی ئیسحاق جەنگان و دەیانگوت ئاوەکە هی ئەوانە، جا ناویان لە بیرەکە نا ناداد، چونکە ستەمیان لێی کرد .بەڵام لەوێوە ڕۆیشت و بیرێکی تر هەڵکەند، بەڵام هەروەها دەربارەی ئەوەش ناکۆکی کرد، و ناوی ئەوی نا دوژمنایەتی .بەڵام لەوێوە ڕۆیشتن و بیرێکی تر هەڵکەند، شەڕیان لەسەر نەکرد، ناوی ئەوی ناونا شوێنی فراوان و گوتی :چونکە ئێستا یەزدان شوێنی بۆ ئێمە فراوان کردووە و ئێمەی لەسەر زەوی زیاد کردووە .لەوێوە بۆ سەر بیری سوێند چووە سەرەوە .و یەزدان لەو شەوەدا بۆ ئەو دەرکەوت، و فەرمووی، من خودای ئیبراهیمی باوکی تۆم، مەترسە، چونکە من لەگەڵ تۆدام، و بەرەکەتدارت دەکەم، و تۆوەکەت زۆر دەکەم لە ڕێگەی ئیبراهیمی باوکی تۆوە .و لەوێ قوربانگایەک بنیاد نا، و بانگی ناوی یەزدان کرد، و لەوێ چادرەکەی خۆی هەڵدا، و لەوێ منداڵەکانی ئیسحاق بیرێکیان هەڵکەند لە دۆڵی گەرار .ئەبیمەلەخ لە گێرارەوە هاتە لای ئەو، لەگەڵ ئۆخۆزاتی ڕاوێژکاری و

فیخۆلی سەرکردەی گشتی هێزەکەی .و ئیسحاق پێی گوتن :بۆچی هاتن بۆ لای من؟ ئێوە بەڵام ڕقتان لێم بووەوە، و منتان لە خۆتان دوورخستەوە .ئەوان وتیان، بە بینین بینیومانە کە یەزدان لەگەڵ تۆدا بوو، و وتمان، با سوێندێک لە نێوان ئێمە و لە نێوان تۆ بێت، و پەیمانێک لەگەڵ تۆدا دەبەستین، خراپە لەگەڵ ئێمە مەکە، چونکە ئێمە تۆمان بە دوژمنایەتی مامەڵە نەکرد، و بەو شێوەیەی کە باش مامەڵەمان لەگەڵ تۆ کرد، و بە ئاشتی بەڕێمان کردیت، و ئێستا تۆ بەرەکەتدار بیت لەلایەن یەزدانەوە .و خوانێکی بۆ ئامادە کرد، خواردیان و خواردیانەوە .لە بەیانیدا هەستان و هەریەکەیان سوێندی بۆ دراوسێکەی خوارد، ئیسحاق ئەوانی بەڕێکرد و بە سەلامەتی لەلای ئەو ڕۆیشتن .ڕوویدا لە ئەو ڕۆژەدا، و کوڕەکانی ئیسحاق هاتن و پێیان ڕاگەیاند دەربارەی ئەو بیرەی کە هەڵیانکەندبوو، و گوتیان :ئاومان نەدۆزییەوە .و ناوی لێنا سوێند، لەبەر ئەمە ناوی ئەو شارەی لێنا بیری سوێند، هەتا ئەمڕۆ .عیسۆ چل ساڵ بوو، وەرگرتی یەهودیتی کچی بئۆخی حیتی و باسەماتی کچی ئێلۆنی حیتی بە ژن .ئەوان شەڕیان لەگەڵ ئیسحاق و ڕۆێکا دەکرد.

27

ڕوویدا دوای پیربوونی ئیسحاق، و چاوەکانی تاریک بوون بۆ بینین، و عیسۆی کوڕە گەورەترەکەی بانگکرد، و پێی گوت، کوڕم، و گوتی، ئەوەتام .و گوتی :ئەوەتا پیر بوومەتەوە و ڕۆژی مردنی خۆم نازانم .ئێستا کەواتە ئامێرەکانت بگرە، تیردانەکە و کەوانەکە، و برۆ بۆ دەشتودەر و ڕاوێک بۆ من ڕاو بکە .و خواردنەکانم بۆ دروست بکە، وەک من خۆشم دەوێت، و بۆم بیهێنە، تاکو بیخۆم، بۆ ئەوەی گیانم داوای بەرەکەتت بۆ بکات پێش ئەوەی بمرم .ڕۆێکا گوێی لە قسەکانی ئیسحاق بیست کە لەگەڵ عیسۆی کوڕی دەیکرد، عیسۆش چووە دەشتایی بۆ ڕاوکردن بۆ باوکی .ڕۆقا گوتی بۆ یاقوبی کوڕی خۆی،

گەنجتر، ببینە، من گوێم لە باوکت بوو کە قسەی دەکرد بۆ عیسۆی براکەت، دەیگوت، بهێنە بۆ من ڕاو، و دروستبکە بۆ من خواردن، بۆ ئەوەی خواردن داواتبەرەکەت دەکەم لەبەردەم یەزدان پێش ئەوەی من بمرم .ئێستا کەواتە کوڕی من، گوێم بگرە، وەک من فەرمانت پێدەدەم .و بڕۆ بۆ ناو مەڕەکان، دوو گیسکی نەرم و جوانم بۆ لەوێوە وەربگرە، و دەیانکەم بە خواردن بۆ باوکت، وەک ئەوەی خۆشی دەوێت .و دەیبەیتە ناو بۆ باوکەکەت، و دەیخوات، بۆ ئەوەی باوکەکەت داوای بەرەکەتت بۆ بکات پێش ئەوەی بمرێت .یەعقوب بە دایکی ڕِققەی گوت :عیسۆ برام پیاوێکی مووداری یە، بەڵام من پیاوێکی لووسم .نەوەک باوکم دەستی لێ بدات، و لەبەردەمی وەک سووکایەتیپێکەر دەربکەوم، و نەفرەت بهێنمە سەر خۆم، نەک بەرەکەت .دایکەکە پێی گوت :نەفرەتەکەت لەسەر من بێت، کوڕم، تەنها گوێ لە دەنگم بگرە و بڕۆ بیهێنە بۆ م .چوو و بردی، و هێنایەوە بۆ دایکەکە، و دایکی ئەو خواردنەکانی ئامادە کرد، وەک چۆن باوکی ئەو خۆشی دەویست .ڕِفێکا جلە جوانەکەی عیسۆی کوڕە گەورەکەی، کە لەلای خۆی لە ماڵدا بوو، وەرگرت و یاقوبی کوڕە بچووکەکەی پێ پۆشاند .و پێستەکانی بزنە گیانەکانی دانا لەسەر باڵەکانی، و لەسەر شوێنە ڕووتەکانی ملی .و خواردنەکان و نانەکانی کە دروستی کردبوو، دایە دەست یعقوبی کوڕی خۆی .و بردی بۆ باوکی خۆی، گوتی :باوک .ئەویش گوتی :ئەوەتا من، تۆ کێیت، منداڵم؟ یەعقوب بە باوکی گوت، من ئیساوی کوڕە نۆبەرەی تۆم، ئەوەم کردووە وەک پێت گوتم، هەستە دابنیشە و لە ڕاوەکەم بخۆ، بۆ ئەوەی گیانت بەرەکەتدارم بکات .ئیسحاق بە کوڕەکەی گوت، چییە ئەمە کە خێرا دۆزیتەوە، ئەی منداڵ؟ ئەو گوتی، ئەوەی یەزدانی پەروەردگاری تۆ لەبەردەمی منداێ دایە دەستم .ئیساک بە یاقوبی گوت :نزیک ببەوە بۆ من، و دەست لێت بدەم، کوڕم، بۆ ئەوەی بزانم ئایا تۆ کوڕەکەم عیسۆیت یان نا .یاقوب نزیک بوویەوە لە ئیسحاقی باوکی، و دەستی لێدا، و گوتی :ئەمە دەنگی یاقوبە، بەڵام ئەم دەستانە دەستەکانی عیسۆن .و نەیناسییەوە، چونکە دەستەکانی وەک دەستەکانی عیسۆی براکەی

تووکن بوون، و داوای بەرەکەتی بۆ کرد، و گوتی، ئایا تۆ کوڕەکەی من عیسۆیت؟ بەڵام ئەو گوتی، من .و گوتی :بیهێنە بۆ من و بخۆم لە ڕاوەکەت، کوڕم، بۆ ئەوەی گیانم بەرەکەتدارت بکات .ئینجا هێنای بۆی و خواردی، و شەرابی بۆ هێنایە ژوورەوە و خواردییەوە .ئیسحاقی باوکی پێی گوت :نزیک ببەوە بۆ لام و ماچم بکە، ئەی منداڵ .و نزیک بۆوە و ماچی کرد، و بۆنی جلەکانی کرد، و بەرەکەتداری کرد، و گوتی :ئەوەتا بۆنی کوڕەکەم وەک بۆنی کێڵگەیەکی پڕە، کە یەزدان بەرەکەتداری کردووە .و خودا بداتە تۆ لە شەونمی ئاسمان، و لە دەوڵەمەندیی زەوی، و زۆری دانەوێڵە و شەراب .و با نەتەوەکان خزمەتت بکەن، و با فەرمانڕەوایان کرنۆشت بۆ ببەن، و ببە گەورەی براکەت، و کوڕەکانی باوکت کرنۆشت بۆ دەبەن .ئەوەی نەفرەتت لێ دەکات نەفرەت لێکراوە، بەڵام ئەوەی بەرەکەتدارت دەکات بەرەکەتدارە .وە ڕوویدا دوای ئەوەی ئیسحاق وازی لە داواتکردنی یاقوبی کوڕی هێنا، وە ڕوویدا کە یاقوب لە ئامادەبوونی ئیسحاقی باوکی دەرچوو، عیسۆی برای لە ڕاوکردنەوە هاتەوە .و ئەویش خواردنی ئامادە کرد و بۆ باوکی هێنا، و بە باوکی گوت :با باوکم هەستێت و لە ڕاوی کوڕەکەی بخوات، بۆ ئەوەی گیانت بەرەکەتم پێ بدات .و ئیسحاق باوکی پێی گوت، تۆ کێیت؟ ئەو گوتی، من کوڕەکەی تۆم، نۆبەرەکەت عیسۆ .ئیسحاق سەرسام بوو، سەرسامییەکی زۆر گەورە، و گوتی :کێ ئەوا ئەوەی ڕاوی کرد بۆ من و هێنای بۆ من، و من لە هەموویان خواردم پێش ئەوەی تۆ بێیت؟ من بەرەکەتدارم کردی ئەو، و بەرەکەتدار دەبێت .ڕوویدا کاتێک عیسۆ وشەکانی باوکی ئیسحاقی بیست، بە دەنگێکی بەرز و تاڵەوە هاواری کرد، و گوتی :باوک، منیش بەرەکەتدار بکە .گوتی پێی، براکەت بە فێڵەوە هات و بەرەکەتی تۆی وەرگرت .و گوتی :بە دادپەروەرانە بانگکرا ناوی ئەو یەعقوب، چونکە جێگرتەوەی منی کردووە، ببینە دووەم ئەمە، مافی نۆبەرەیی منی وەرگرتووە، و ئێستا بەرەکەتی منی وەرگرت .و عیسۆ بە باوکی گوت :ئایا بەرەکەتێکت بۆ من جێنەهێشتووە، باوک؟ وەڵامی دایەوە و ئیسحاق بە عیسۆی

گوت :ئەگەر ئەوم کردووە بە گەورەی تۆ، و هەموو براکانی ئەوم کردووە بە خزمەتکارانی ئەو، بە دانەوێڵە و شەراب پشتیوانیم کردووە ئەو، بۆ تۆ ئەی منداڵ، چی بکەم؟ عیسۆ بە باوکی خۆی گوت :ئایا تەنها یەک بەرەکەتت هەیە، باوک؟ بەرەکەتدارم بکە بە ڕاستی منیش، باوک؛ بەڵام کاتێک ئیسحاق زۆر خەمبار بووبوو، عیسۆ بە دەنگ هاواری کرد و گریا .
ئیسحاقی باوکی وەڵامی دایەوە و پێی گوت :ببینە، نیشتەجێبوونت لە دەوڵەمەندی زەوی دەبێت، و لە شەونمی ئاسمان لە سەرەوە .و لەسەر شمشێری خۆت دەژیت، و بۆ براکەت خزمەت دەکەیت، بەڵام دەبێت کاتێک نیری ئەوت بشکێنیت و دەربهێنیت لە ملی خۆت .
عیسۆ کینەی لە یەعقوب هێشتەوە دەربارەی ئەو بەرەکەتەی کە باوکی پێیدا، و عیسۆ لە دڵی خۆیدا گوتی، با ڕۆژانی شینی باوکم نزیک ببنەوە، بۆ ئەوەی یەعقوبی برام بکوژم .
ڕاپۆرت کرایە ڕفێکا سەبارەت بە قسەکانی عیسۆی کوڕە گەورەترەکەی، و ناردی و بانگی یاقوبی کوڕە بچووکترەکەی کرد، و پێی گوت، ببینە عیسۆی برات هەڕەشەت لێ دەکات کە بتکوژێت .ئێستا کەواتە منداڵ، گوێ لە دەنگی من بگرە، و هەستە و ڕابکە بۆ میزۆپۆتامیا بۆ لای لابانی برام بۆ حەران .و لەگەڵ ئەو بژی چەند ڕۆژێک، هەتا تووڕەیی بگەڕێتەوە، و تووڕەیی براکەت لە تۆ، و ئەوە لەبیر بکات کە تۆ بۆی کردووتە، و دوای ناردن بانگت دەکەم لەوێوە، نەوەک هەرگیز بێ منداڵ بم لە هەردووکتان لە ڕۆژێکدا .ڕێبێکا بە ئیسحاق گوت :من لە ژیانی خۆم بێزارم لەبەر کچەکانی کوڕەکانی حێت .ئەگەر یاقوب ژنێک لە کچەکانی ئەم زەوییە بهێنێت، ئیتر ژیان بۆ من چی مانای هەیە؟

28

ئیسحاق یەعقوبی بانگکرد و بەرەکەتی پێدا، فەرمانی پێکرد و گوتی :ژنێک لە کچانی کەنعانییەکان مەگرە .هەستاوە و ڕابکە بۆ میزۆپۆتامیا، بۆ ماڵی بەتوئێلی باوکی دایکت، و

لەوێوە ژنێک بۆ خۆت بگرە لە کچەکانی لابانی براکەی دایکت .خودای منیش بەرەکەتدارت بکات، و زیادت بکات، و زۆرت بکات، و دەبیتە کۆبوونەوەکانی نەتەوەکان .و بدات بۆت ئەو بەرەکەتی ئیبراهیمی باوکم، بۆ تۆ و بۆ تۆوەکەت لەگەڵ تۆدا، بۆ میراتگرتنی ئەو زەوییەی نامۆییت، کە خودا دایە ئیبراهیم .ئیسحاق یەعقوبی نارد، ئەویش چووە میزۆپۆتامیا بۆ لای لابانی کوڕی بەتوئێلی سوریانی، کە برای ڕِفقای دایکی یەعقوب و عیسۆ بوو .عیسۆ بینی کە ئیسحاق یەعقوبی بەرەکەتدار کرد، و ناردی بۆ میزۆپۆتامیای سوریا، بۆ ئەوەی ژنێک لەوێ بۆ خۆی بهێنێت، لە کاتی بەرەکەتدار کردنی، و فەرمانی پێکرد و گوتی، ژنێک لە کچانی کەنعانییەکان مەگرە .یەعقوب گوێی لە باوک و دایکی خۆی گرت و ڕۆیشت بۆ مێسۆپۆتامیای سوریا .دوای بینینی عیسۆ کە کچەکانی کەنعان خراپن لەبەردەم ئیسحاقی باوکی، ڕۆیشت عیسۆ بۆ لای ئیسماعیل، و هێنای مەعێلەت، کچی ئیسماعیل کوڕی ئیبراهیم، خوشکی نەبایۆت، بۆ لای ژنەکانی وەک ژن .یاقوب لە بیری سوێندەوە چووە دەرەوە و ڕۆیشت بۆ حاران .و گەیشتە شوێنێک، و لەوێ نوستەوە، چونکە خۆر ئاوابوو، و هەندێک لە بەردەکانی ئەو شوێنەی برد، و لەژێر سەریدا داینان، و لەو شوێنەدا نوستەوە .ئەو خەونێکی بینی، و ئەوەتا نەردەوانێک لەسەر زەوی ڕاگیرابوو کە سەری دەگەیشتە ئاسمان، و نێردراوەکانی خودا لەسەری سەردەکەوتن و دادەبەزین . بەڵام پەروەردگار لەسەری پشتگیری کرابوو، و فەرمووی :من خودای ئیبراهیمی باوکتم و خودای ئیسحاق، مەترسە .ئەو زەوییەی کە تۆ لەسەری دەنووی، بۆ تۆ دەیدەم و بۆ تۆوەکەت .و تۆوی تۆ دەبێتە وەک لمی زەوی، و بڵاو دەبێتەوە بۆ دەریا و باشوور و باکوور و ڕۆژهەڵات، و هەموو هۆزەکانی زەوی لە تۆدا و لە تۆوی تۆدا بەرەکەتدار دەکرێن .و ببینە، من لەگەڵ تۆدام، پاراستنی تۆ لە هەموو ڕێگایەک کە بڕۆیت، و دەتگەڕێنمەوە بۆ ئەم زەوییە، چونکە بەجێت ناهێڵم، هەتا هەموو ئەوەی کە پێم گوتیت جێبەجێ بکەم .و یاقوب لە خەوی خۆی هەستایەوە و گوتی :یەزدان لەم شوێنەدایە، بەڵام من نەمزانی .و

ترسا و گوت :چەند ترسناکە ئەم شوێنە !ئەمە هیچ نییە بەڵکو ماڵی خودایە، و ئەمە دەرگای ئاسمانە .یاقوب لە بەیانیدا هەستایەوە و ئەو بەردەی برد کە لەوێ لەژێر سەری دانابوو، کردی بە کۆڵەکە و ڕۆنی لەسەر لووتکەی ڕشت .و ناوی ئەو شوێنەی نا ماڵی خودا، و ناوی شارەکە پێشتر ئولاملۆز بوو .یاقوب نوێژێکی کرد و گوتی، ئەگەر یەزدان خودا لەگەڵ من بێت و من بپارێزێت لە ئەم ڕێگایەدا کە من دەڕۆم و نانم بداتێ بۆ خواردن و جلم بداتێ بۆ لەبەرکردن و منی بگەڕێنێتەوە بە سەلامەتی بۆ ماڵی باوکم، ئەوا یەزدان دەبێتە خودای من .ئەم بەردەی کە وەک کۆڵەکە دامەزراندم، دەبێتە ماڵی خودا بۆ من، و لە هەموو ئەوەی پێم دەدەیت، دەیەکی دەدەمەوە بۆ تۆ.

29

و یاقوب پێیەکانی بەرزکردەوە و چوو بۆ خاکی ڕۆژهەڵات، بۆ لای لابانی کوڕی بەتوئێل سوریەکە، براکەی ڕِفقە، دایکی یاقوب و عیسۆ .و دەیبینێت، و ئەوەتا بیرێک لە دەشتاییەکە، سێ مێگەل مەڕیش لەوێ بوون کە لەسەری پشوویان دەدا، چونکە لەو بیرە ئاویان بە مێگەلەکان دەدا، بەردێکی گەورەش لەسەر دەمی بیرەکە بوو .لەوێ هەموو ئاژەڵە ماڵییەکان کۆدەکرانەوە، و بەردەکەیان لە دەمی بیرەکە دەگلێندەوە، و ئاویان بە مەڕەکان دەدا، و پاشان بەردەکەیان دەگەڕاندەوە بۆ شوێنەکەی خۆی لەسەر دەمی بیرەکە . یاقوب پێی گوتن :براکان، ئێوە لە کوێوەن؟ ئەوانیش گوتیان :ئێمە لە حەڕانین .ئەو پێی گوتن :ئایا ئێوە لابانی کوڕی ناحۆر دەناسن؟ ئەوانیش گوتیان، ئێمە دەزانین .ئەویش پێی گوتن، تەندروستە؟ ئەوان وتیان، تەندروستە؛ و ئەوەتا ڕاحێل، کچی ئەو، دەهات لەگەڵ مەڕەکان .یاقوب گوتی :هێشتا ڕۆژ زۆرە، هێشتا کاتی کۆکردنەوەی ئاژەڵە ماڵییەکان نییە، ئاوی مەڕەکان بدەن و بڕۆن بیانلەوەڕێنن .ئەوان بەڵام گوتیان :ناتوانین، هەتا هەموو

شوانەکان کۆدەبنەوە و بەردەکە لە دەمی بیرەکە دەگلێننەوە، ئینجا ئاو بە مەڕەکان دەدەین .هێشتا ئەو قسەی لەگەڵ ئەواندا دەکرد، و ئەوەتا ڕاحێلی کچی لابان هات لەگەڵ مەڕەکانی باوکی، چونکە ئەو مەڕەکانی باوکی دەلەوەڕاند .ڕوویدا کە کاتێک یەعقوب ڕاحێلی کچی لابان، برای دایکی خۆی بینی، لەگەڵ مەڕەکانی لابانی برای دایکی خۆی، یەعقوب نزیک بووەوە و بەردەکەی لە دەمی بیرەکە گلۆڵکردەوە، و مەڕەکانی لابانی برای دایکی خۆی ئاودا .یاقوب ڕاحێلی ماچکرد و بە دەنگی بەرز گریا .و بە ڕاحێلی ڕاگەیاند کە ئەو براکەی باوکییەتی و کوڕی ڕِققایە، و ئەویش ڕایکرد و بە باوکی ڕاگەیاند بەپێی ئەم وشانە .ڕوویدا کە لابان ناوی یەعقوبی کوڕی خوشکی خۆی بیست، ڕایکرد بۆ پێشوازیکردنی، گرتی و ماچی کرد، هێنای بۆ ناو ماڵەکەی خۆی، و هەموو ئەم قسانەی بۆ لابان گێڕایەوە .و لابان پێی وت :تۆ لە ئێسقانەکانی من و لە گۆشتی منیت، و ماوەی مانگێک لەگەڵی بوو .لابان بە یاقوب گوت :چونکە تۆ براکەی منی، بە خۆڕایی خزمەتم ناکەیت .پێم بڵێ کرێی تۆ چییە؟ بەڵام لابان دوو کچی هەبوو، ناوی گەورەتریان لێئا بوو، و ناوی بچووکتریان ڕاحێل بوو .چاوەکانی لێئا لاواز بوون، بەڵام ڕاحێل لە شێوەدا جوان بوو و لە ڕواڵەتدا زۆر جوان بوو .یاقوب ڕاحێلی خۆشویست، و گوتی :حەوت ساڵ خزمەتت دەکەم بۆ ڕاحێلی کچە بچووکەکەت .لابان پێی گوت :باشترە من ئەو بدەمە تۆ، لە ئەوەی من ئەو بدەمە پیاوێکی دیکە، لەگەڵ من نیشتەجێ بە .یاقوب حەوت ساڵ بۆ ڕاحێل خزمەتی کرد، و ئەو ساڵانە لەبەرچاوی ئەودا وەک چەند ڕۆژێکی کەم بوون، لەبەر ئەوەی خۆشی دەویست .یاقوب بە لابانی گوت :ژنەکەم بدەرێ، چونکە ڕۆژەکان تێپەڕیون بۆ ئەوەی بچمە ژوورەوە بۆ لای ئەو .لابان هەموو پیاوانی ئەو شوێنەی کۆکردەوە و ئاهەنگی زەماوەندی ئەنجامدا .و ڕوویدا کە ئێوارە بوو، و گرتی لێیای کچی خۆی و هێنایە ژوورەوە بۆ لای یاقوب، و یاقوب چووە ژوورەوە بۆ لای ئەو .لابان زیلفای کەنیزەی خۆی دایە لێئای کچی وەک کەنیزە .بەیانی بوو، و ئەوەتا لێئا بوو؛ یەعقوب بە لابانی گوت :چی

ئەمەت بۆ من کرد؟ ئایا من بۆ ڕاحێل خزمەتم نەکرد لەلای تۆ؟ بۆچی فریوت دام؟ لابان وەڵامی دایەوە :لە شوێنی ئێمەدا ئاوا نییە کە گەنجتر پێش پیرتر بدرێت .تەواوکە کەواتە حەوتەی ئەمە، و دەدەمە تۆ ئەمەش لە جیاتی ئەو کارەی کە دەیکەیت لەلای من بۆ حەوت ساڵی تری دیکە .یەعقوب ئاوای کرد و حەوتەی ئەمەی تەواو کرد، لابانیش ڕاحێلی کچی دایە ئەو بە ژن لابان بیلهەی کەنیزەکەی خۆی دایە کچەکەی وەک کەنیزەیەک .و چووە ژوورەوە بۆ لای ڕاحێل، ڕاحێلی خۆشویست زیاتر لە لیئا، و حەوت ساڵی دیکەی بۆ خزمەت کرد .یەزدان خودا بینی کە ڕقی لە لیئا دەکرایەوە، منداڵدانی ئەوی کردەوە، بەڵام ڕاحێل نەزۆک بوو .لیئا سکپڕی و کوڕێکی بۆ یەعقوب بوو، ناوی ڕەئوبێن ناو برد و گوتی : لەبەر ئەوەی یەزدان نزمبوونەوەی منی بینی و کوڕێکی پێدام، ئێستا کەواتە پیاوەکەم خۆشم دەوێت .و دیسانەوە سکپڕی، و کوڕێکی دووەمی بۆ یەعقوب بوو، و گوتی :یەزدان گوێی گرت کە ڕقم لێدەکرێتەوە، و ئەمەشی پێدام .و ناوی لێنا شیمعۆن .و دووبارە سکی پڕبوو و کوڕێکی بوو، و گوتی :لەم کاتەدا پیاوەکەم دەبێتە هاوبەشم، چونکە سێ کوڕم بۆی بووە .لەبەر ئەمە ناوی لێنا لێڤی .و دووبارە سکی پڕبوو و کوڕێکی بوو، و گوتی :ئێستا جارێکی دیکە سوپاسی یەزدان دەکەم .لەبەر ئەمە ناوی لێنا یەهودا، و پاشان وەستا لە منداڵبوون.

30

بینینی ڕاحێل کە منداڵی بۆ یەعقوب نەبووە، ڕاحێل ئیرەیی لە خوشکی خۆی برد، و بە یەعقوبی گوت :منداڵم پێبدە، ئەگەر نا، من دەمرم .یاقوب تووڕە بوو و بە ڕاحێلی گوت : ئایا من لە جێگای خودام، ئەوەی تۆی لە بەروبوومی سکی بێبەش کردووە؟ ڕاحێل بە یەعقوبی گوت :ئەوەتا کەنیزەکەم بیلهە، بچۆرە ژوورەوە بۆ لای ئەو، و لەسەر ئەژنۆکانم

منداڵ دەبێت، و منیش لە ڕێگەی ئەوەوە بنیاد دەنرێم .و بیلهەی کەنیزەکەی خۆی دایە پێی وەک ژن، و یاقوب چووە ژوورەوە بۆ لای ئەو .و بلهە کە کەنیزەکەی ڕاحێل بوو دووگیان بوو و کوڕێکی بۆ یەعقوب بوو .و ڕاحێل گوتی، خودا دادوەریی بۆ من کرد، و گوێی لە دەنگی من گرت، و کوڕێکی پێدام؛ لەبەر ئەمە ناوی ئەوی نا، دان .بیلهەی کەنیزەی ڕاحێل جارێکی دیکە سکی پڕ بوو و کوڕێکی دووەمی بۆ یەعقوب بوو .و ڕاحێل گوتی : خودا هاوکاری منی کردووە، و من لەگەڵ خوشکەکەم کێشامەکێشم کردووە و سەرکەوتووم، و ناوی لە نەفتالی نا .لێیە بینی کە لە منداڵبوون وەستاوە، و زیلفای کەنیزەکەی خۆی برد و دایە یاقوب وەک ژن، و یاقوب چووە ژوورەوە بۆ لای ئەو .زیلفا، کەنیزەکەی لێئا، دووگیانبوو و کوڕێکی بۆ یەعقوب بوو .لێئا گوتی :لە بەختدا، و ناوی نا گاد .و دووبارە زیلفا، کەنیزەکەی لێئا، سکپڕی و کوڕێکی دووەمی بۆ یاقوب بوو .لێئا گوتی : خۆشحاڵم، چونکە ژنان بە خۆشحاڵ ناوم دەبەن .جا ناوی لە ئاشێر نا .ڕەئوبێن لە ڕۆژانی دروێنەی گەنمدا چوو، و لە کێڵگەکەدا سێوی مەندراگۆرای دۆزییەوە، و ئەوانی بۆ لێئای دایکی هێنا .ڕاحێل بە لێئای خوشکی گوت، لە مەندراگۆرەکانی کوڕەکەت بدە بە من .لێئە گوتی :ئایا بەسە بۆ تۆ کە پیاوەکەی منت برد؟ ئایا گولی مەحەبەتەکانی کوڕەکەی منیش دەبەیت؟ ڕاحێل گوتی، بەڵام نەک بەو شێوەیە، با ئەم شەوە لەگەڵ تۆ بخەوێت لە جیاتی گیای مەحەببەتەکانی کوڕەکەت .یەعقوب لە کێڵگە هاتە ژوورەوە لە ئێوارەدا، و لێئە هاتە دەرەوە بۆ پێشوازیکردنی، و گوتی :ئەمشەو دێیتە لای من، چونکە بە گیای مەحەببەتەکانی کوڕەکەم بەکرێم گرتووێت .ئەو شەوە لەگەڵی نوست .و خودا گوێی لە لێیە گرت، و دووگیان بوو و کوڕێکی پێنجەمی بۆ یاقوب بوو .لێیا گوت :خودا کرێی منی پێداوم، لەبەر ئەوەی کچە خزمەتکارەکەی خۆمم دایە پیاوەکەم .ئینجا ناوی ئەوی لێنا یەساخار، کە واتای کرێ دەدات .و لێئا دیسان سکی پڕ بوو و کوڕێکی شەشەمی بۆ یەعقوب بوو .و لێئا گوتی، خودا دیاریەکی جوان بە منی داوە لەم کاتەدا، پیاوەکەم

دووبارە هەڵمدەبژێرێت، چونکە شەش کوڕم بۆ ئەو بووە، و ناوی ئەوی نا زەبولون .و پاش ئەمە کچێکی بوو و ناوی لێنا دەینا .خودا یادی لە ڕاحێل کردەوە، و خودا گوێی لێ گرت، و منداڵدانی ئەوی کردەوە .و دوای سکپڕبوون، کوڕێکی بۆ یەعقوب لەدایکبوو، و ڕاحێل گوتی :خودای من ڕیسواییەکەی لابرد .و ناوی ئەوی لە یوسف نا و گوتی :با خودا کوڕێکی دیکەم پێ زیاد بکات .ڕوویدا کە کاتێک ڕاحێل یوسفی منداڵ بوو، یەعقوب بە لابانی گوت : بمنێرە، بۆ ئەوەی بڕۆم بۆ شوێنەکەم و بۆ خاکەکەم .ژنەکانی من بگەڕێنەوە، و منداڵەکانی من، کە لەسەر ئەوان من خزمەتم کردووە بۆ تۆ، بۆ ئەوەی من بڕۆم، چونکە تۆ دەزانیت ئەو خزمەتەی کە من خزمەتم کردووە بۆ تۆ .لابان پێی گوت، ئەگەر لەبەرچاوی تۆدا پەسەندم کردووە، فاڵم گرتووەتەوە، چونکە خودا بەهۆی هاتنی تۆوە بەرەکەتداری کردووم .دیاری بکە کرێیەکەت بۆ من، و دەیدەم .یاقوب گوتی :تۆ دەزانیت چ خزمەتێکم بۆ تۆ کردووە، و چەندە ئاژەڵەکانی تۆ لەگەڵ من بوون .کەم بوو ئەوەی کە بۆ تۆ بوو پێش هاتنی من، و زیادی کرد بۆ زۆری، و یەزدانی خودا بەرەکەتی پێدایت لە پێناوی من، ئێستا کەواتە کەی من بۆ خۆم ماڵێک دروست دەکەم؟ و لابان پێی وت :چی بە تۆ بدەم؟ یەعقوب پێی گوت :تۆ هیچت پێ نادەم، ئەگەر ئەم شتەم بۆ بکەیت، دووبارە شوانی مەڕەکانت دەکەم و دەیانپارێزم .با هەموو مەڕەکانی تۆ ئەمڕۆ بڕۆن، و لەوێوە هەموو مەڕێکی تاریک لە بەرخەکاندا جیابکەرەوە، و هەموو خەتاوی و خاڵاوی لە بزنەکاندا، ئەوە دەبێتە کرێی من .ڕاستودروستی من لە ڕۆژی دواتر گوێم لێ دەگرێت، چونکە کرێی من لەبەردەم تۆیە، هەموو ئەوەی خاڵدار و بەتاڵدار نەبێت لە بزنەکان و تاریک نەبێت لە بەرخەکان، دەبێتە دزراو لای من .لابان پێی گوت :با بەپێی قسەی تۆ بێت .و لەو ڕۆژەدا گیسکە خاڵخاڵەکان و خاڵخاڵەکانی جیاکردەوە، و هەموو بزنە خاڵخاڵەکان و خاڵخاڵەکانی، و هەرچی تاریک بوو لە بەرخەکان، و هەرچی سپی بوو لەنێویاندا، و دایە دەست کوڕەکانی .و ڕێگای سێ ڕۆژی لەنێوانیاندا دانا، لەنێوان ئەوان و یاقوب .یاقوبیش

شوانایەتی ئەو مەڕانەی لابانی دەکرد کە ماوەتەوە .یاقوب داردەستەیەکی تازەی دار ستوراکس و دار گوێز و دار چناری بۆ خۆی برد، و یاقوب تاشینەوە سپیی لەسەر ئەوان کرد، و بە داکەندنی سەوزەکە، سپییەکە کە تاشیبووی لەسەر داردەستەکان دەرکەوت و بەرنگارەنگ بوو .و ئەو داردەستانەی کە قەلفی کردبوون دانا لە ناو ئاخورەکانی ئاوخواردنەوە، بۆ ئەوەی کاتێک مەڕەکان دێن بۆ خواردنەوە، لەبەردەم ئەو داردەستانە کە هاتوون بۆ خواردنەوە، مەڕەکان دووگیان بگرێت لەسەر ئەو داردەستانە .و مەڕەکان دەبوونە گەرم بەرامبەر بە داردەستەکان، و مەڕەکان بەرخیان دەبوو سپی پاک و ڕەنگاوڕەنگ و خۆڵەمێشی خاڵدار .بەڵام یەعقوب بەرخەکانی جیاکردەوە، و لەبەردەم مەڕەکان بەرانی خاڵداری ڕاگرت و هەموو ڕەنگاوڕەنگێک لەناو بەرخەکان، و مێگەلەکانی بۆ خۆی جیاکردەوە، و ئەوانی تێنەکرد لەناو مەڕەکانی لابان .ڕوویدا لەو کاتەدا کە مەڕەکان لە سکپڕی دەبوون، یەعقوب داردەستەکانی لەبەردەم مەڕەکاندا لە ئاخورەکان دانا، بۆ ئەوەی بەپێی داردەستەکان دووگیان ببن .کاتێک مەڕەکان بەرخیان دەبوو، دانەینا، جا ئەوانەی بێ نیشانە بوون بۆ لابان، بەڵام ئەوانەی نیشانەدار بوون بۆ یاقوب .و پیاوەکە زۆر زۆر دەوڵەمەند بوو، و بوو بۆی ئاژەڵی ماڵی زۆر، و گاگەل، و کوڕان، و کەنیزەکان، و وشتر، و گوێدرێژەکان.

31

یەعقوب گوێی لە قسەکانی کوڕانی لابان بوو کە دەیانگوت :یەعقوب هەموو ئەوەی هی باوکمانە وەریگرتووە، و لە ئەوەی هی باوکمانە ئەم هەموو شکۆمەندییەی دروستکردووە . یەعقوب ڕووی لابانی بینی، و ئەوەتا وەک دوێنێ و سێ ڕۆژ لەمەوبەر نەبوو بۆی .یەزدان بە یاقوبی فەرموو :بگەڕێوە بۆ خاکی باوکت و بۆ لای خزمەکانت، من لەگەڵت دەبم .یاقوب

ناردنی و بانگی لێئا و ڕاحێلی کرد بۆ ئەو دەشتاییەی کە مێگەلەکانی تێدا بوون .و پێی گوتن :دەبینم ڕووی باوکتان وەک دوێنێ و پارێزەر وەک جاران نییە بەرامبەر بە من، بەڵام خوای باوکم لەگەڵم بوو .و ئێوە خۆشتان دەزانن کە بە هەموو هێزی خۆم خزمەتی باوکتانم کردووە .باوکتان فریوی دام و دە جار کرێی منی گۆڕی، بەڵام خودا ڕێگەی پێ نەدا زیانم پێ بگەیەنێت .ئەگەر ئاوا بڵێت، ئەوانەی ڕەنگاوڕەنگ دەبنە کرێی تۆ، و هەموو مەڕەکان بەرهەمی ڕەنگاوڕەنگ دەهێنن، ئەگەر بەڵام بڵێت، ئەوانەی سپی دەبنە کرێی تۆ، و هەموو مەڕەکان بەرهەمی سپی دەهێنن .و خودا هەموو ئاژەڵەکانی باوکتانی برد و دایە من .و ڕوویدا کاتێک مەڕەکان لە سکپڕیدا وەریاندەگرتن، و بە چاوەکانی خۆم بینیم لە خەودا، و ئەوەتا گیسکەکان و بەرانەکان سەرکەوتنە سەر مەڕەکان و بزنەکان، سپی هێڵداریان و خاڵخاڵیان و خۆڵەمێشی خاڵداریان .و فریشتەی خودا لە خەودا پێی گوتم : یاقوب، منیش گوتم :چییە؟ و گوتی، سەیری بکە بە چاوەکانی خۆت و ببینە نێرە بزنەکان و بەرانەکان سەردەکەون لەسەر مەڕەکان و بزنەکان، خاڵ خاڵ و ڕەنگاوڕەنگ و خۆڵەمێشی خاڵدار، چونکە بینیومە هەموو ئەوەی لابان دەیکات بە تۆ .من خودام، ئەوەی لە شوێنی خودا بۆ تۆ دەرکەوتم، کە لەوێ ستوونێکت بۆ من چەور کرد و لەوێ نەزرێکت بۆ من کرد .ئێستا کەواتە هەستە و لەم زەوییە دەربچۆ و بڕۆ بۆ زەوی لەدایکبوونەکەت، و من لەگەڵت دەبم .و ڕاحێل و لێئا وەڵامیان دایەوە و پێیان گوت :ئایا هێشتا بەش یان میراتمان لە ماڵی باوکماندا هەیە؟ ئایا وەک بیانییەکان ژمێردراوین لەلایەن ئەوەوە؟ چونکە فرۆشتوویەتی ئێمە، و بە خواردنەوە زیوەکەی ئێمەی خواردووەتەوە .هەموو ئەو سامان و شکۆمەندییە کە خودای باوکمان ستاندوویەتی، بۆ ئێمە دەبێت و بۆ منداڵەکانمان .ئێستا کەواتە هەرچی خودا پێی گوتووبیت، بیکە .یاقوب هەستا و ژنەکانی و منداڵەکانی لەسەر وشترەکان دانا .و هەموو مووڵکەکانی، و هەموو کەلوپەلەکەی، کە لە میزۆپۆتامیا بەدەستی هێنابوو، و هەموو شتەکانی بردەوە، بۆ ئەوەی بچێتە لای ئیسحاقی

باوکی بۆ خاکی کەنعان .لابان ڕۆیشت بۆ بڕینەوەی مەڕەکانی خۆی، بەڵام ڕاحێل پەیکەرەکانی باوکی خۆی دزی .یاقوب شاردییەوە لە لابانی سوریانی، بۆ ئەوەی پێی ڕانەگەیەنێت کە هەڵدێت .و ئەو هەڵات، لەگەڵ هەموو ئەوەی هی ئەو بوو، و لە ڕووبارەکە پەڕییەوە، و بەرەو چیای گلعاد ڕۆیشت .لە ڕۆژی سێیەم ڕاپۆرت کرایە لابانی سوریایی کە یاقوب ڕایکردووە .و براکانی خۆی لەگەڵ خۆی برد و حەوت ڕۆژ بەدوایدا ڕۆیشت، و لە کێوی گلعاد پێی گەیشت .بەڵام خودا لە خەودا لە شەودا هاتە لای لابانی سوری و پێی گوت :خۆت بپارێزە کە هەرگیز قسەی خراپە لەگەڵ یاقوب نەکەیت لابان گەیشتە یەعقوب، یەعقوبیش چادرەکەی لە کێوەکە هەڵدا، لابانیش براکانی لە کێوی گلعاد ڕاگرت . لابان بە یاقوب گوت، چیت کرد؟ بۆچی بە نهێنی هەڵاتی، و منت دزی، و کچەکانی منت بردەوە، وەک دیلەکان بە شمشێر؟ و ئەگەر ڕاگەیاندبووتە من، دەمناردتە دەرەوە دەبوو لەگەڵ خۆشی و مۆسیقا و دەف و قیسارە .و شایستە نەبووم ماچی منداڵەکانم و کچەکانم بکەم، بەڵام ئێستا بە گێلانە کردت .و ئێستا دەستی من بەهێزە بۆ زیان گەیاندنت، بەڵام خودای باوکت دوێنێ پێی فەرموم و گوتی :خۆت بپارێزە نەوەک هەرگیز قسەی خراپە لەگەڵ یاقوب بکەیت .ئێستا کەواتە تۆ ڕۆیشتوویت، چونکە بە پەرۆشەوە ئارەزووت کردووە بگەڕێیتەوە بۆ ماڵی باوکت، بەڵام بۆچی خوداوەندەکانی منت دزی؟ یاقوب وەڵامی دایەوە و بە لابانی گوت :ترساوم، چونکە گوتم لەوانەیە کچەکانت لە من بسەنیتەوە، لەگەڵ هەموو ئەوەی هی منە .یەعقوب گوتی :ئەوەی خوداوەندەکانی تۆی لەلای دەدۆزیتەوە، لەبەردەم براکانمان ناڕێیت .بزانە چی لە شتەکانی تۆ لەلای منە و بیبە . بەڵام هیچی لەلای ئەو نەزانی، چونکە یەعقوب نەیدەزانی کە ڕاحێلی ژنی دزیی بوون . لابان چووە ژوورەوە و گەڕای بۆ ناو ماڵی لێئا، و هیچی نەدۆزییەوە، و هاتە دەرێ لە ماڵی لێئا، و گەڕای ماڵی یاقوب، و لە ماڵی دوو کەنیزەکان، و هیچی نەدۆزییەوە، چووە ژوورەوە و بۆ ناو ماڵی ڕاحێل .ڕاحێل بەڵام پەیکەرەکانی وەرگرت و خستنییە ناو هەورجەکانی

وشترەکە و لەسەریان دانیشت .و بە باوکی خۆی گوت :گەورەم، بە سەختی وەرمەگرە، ناتوانم لەبەردەمت ڕاوەستم، چونکە نەریتی ئافرەتانم پێیە .لابان لە هەموو ماڵەکەدا گەڕا، بەڵام بتەکانی نەدۆزییەوە .یاقوب تووڕە بوو، و شەڕی لەگەڵ لابان کرد؛ یاقوب وەڵامی دایەوە و بە لابانی گوت، چییە ناڕەوایی من؟ و چی تاوانی منە کە ڕاوت نام لە دوای من، و کە پشکنیت لە هەموو قاپەکانی ماڵی من؟ چی دۆزیتەوە لە هەموو کەلوپەلەکانی ماڵەکەی خۆت؟ دایبنێ ئێرە لەبەردەم براکانی تۆ و براکانی من، و با حوکم بدەن لەنێوان دووانی ئێمە .ئەمانە بیست ساڵە من لەگەڵ تۆدام؛ مەڕەکانی تۆ و بزنەکانی تۆ بێ بەرخ نەبوون؛ بەرانەکانی مەڕەکانی تۆم نەخوارد .ئەوەی کە لەلایەن درندەوە کوژرابوو نەمهێنا بۆ تۆ، من خۆم قەرەبووی دەکردەوە، دزینەکانی ڕۆژ و دزینەکانی شەو .من بە ڕۆژ بە گەرمی دەسووتام و بە شەودا بە سەرما، و خەوم لە چاوەکانم دوور دەکەوتەوە .ئەمانە بیست ساڵە من لە ماڵی تۆدام، خزمەتم کردیت چواردە ساڵ لە جیاتی دوو کچەکەت، و شەش ساڵ لە مەڕەکانت، و فریوت دام لە کرێی من دە بەرخ .ئەگەر خودای باوکم ئیبراهیم و ترسی ئیسحاق لەگەڵم نەبوایە، ئێستا بە دڵنیاییەوە بەتاڵی دەستم دەنارد‌ەوە .خودا زەلیلبوونەکەم و ماندووبوونی دەستەکانمی بینی، و دوێنێ سەرزەنشتی کردیت .وەڵامی دایەوە، بەڵام لابان گوتی بە یەعقوب :ئەو کچانە کچانی منن، و کوڕان کوڕانی منن، و ئەو ئاژەڵانە ئاژەڵەکانی منن، و هەموو ئەوەی تۆ دەیبینیت هی منە .بەڵام دەربارەی کچەکانم، چی بکەم بۆ ئەمانە ئەمڕۆ، یان بۆ منداڵەکانیان کە ئەوانیان بوو؟ ئێستا کەواتە وەرە، با پەیمانێک دابنێم من و تۆ، و دەبێتە شایەتی لەنێوان من و تۆ .گوتی پێی :ئەوەتا کەس لەگەڵ ئێمە نییە، ببینە خودا شایەتە لەنێوان من و تۆ .یاقوب بەردێکی وەرگرت و وەک کۆڵەکەیەک ڕایگرت .یەعقوب بە براکانی گوت :بەردەکان کۆبکەنەوە .ئەوانیش بەردەکانیان کۆکردەوە و گردێکیان دروستکرد، ئینجا لەوێ لەسەر گردەکە خواردیان .لابان پێی گوت :ئەم گردە ئەمڕۆ لەنێوان من و تۆدا شایەتی دەدات .و لابان ناوی لێنا کۆمەڵەی

شایەتی، بەڵام یاقوب ناوی لێنا کۆمەڵەی شایەت .لابان بە یەعقوبی گوت :ئەوەتا ئەم کۆمەڵەیە و ئەم کۆڵەکەیە، کە لەنێوان من و تۆدا دامەزراندم، ئەم کۆمەڵەیە شایەتی دەدات، و ئەم کۆڵەکەیە شایەتی دەدات، لەبەر ئەمە ناوی لێنرا :کۆمەڵەی شایەتی .و ئەو بینینەی کە گوتی :با خودا سەیری بکات لە نێوان من و تۆ، چونکە ئێمە لە یەکتر جیا دەبینەوە .ئەگەر کچەکانی منت نزم کردەوە، ئەگەر ژنانت گرت بۆ لای کچەکانی من، ببینە، کەس لەگەڵ ئێمە نییە کە ببینێت، خودا شایەتە لە نێوان من و تۆ .ئەگەر من دەربازنەبم بەرەو تۆ، و نە تۆش دەربازنەبیت بەرەو من بەسەر ئەم گردە و ئەم کۆڵەکەیەدا بۆ خراپە . خوای ئیبراهیم و خوای ناحۆر دادوەری لە نێوانماندا بکەن، و یەعقوب سوێندی خوارد بە ترسی باوکی ئیسحاق .ئەو قوربانییەکی لە شاخەکە سەربڕی، و براکانی بانگکرد، و خواردیان و خواردیانەوە، و لە شاخەکە نوستن.

32

هەستا لابان لە بەیانیدا و ماچی کوڕەکان و کچەکانی کرد و بەرەکەتداری کردن، و گەڕایەوە لابان و ڕۆیشت بۆ شوێنی خۆی .یەعقوب بەڕێکەوت بۆ ڕێگای خۆی، و کاتێک سەیری کرد ئۆردووگای خودای بینی کە دامەزرابوو، و فریشتەکانی خودا چاویان پێکەوت . یاقوب گوتی کاتێک ئەوانی بینی :ئەمە ئۆردووگای خودایە، و ناوی ئەو شوێنەی نا ئۆردووگاکان .یەعقوب نێردراوانی لەپێش خۆی نارد بۆ لای عیسۆی برای، بۆ خاکی سێعیر، بۆ ناوچەی ئەدۆم .و فەرمانی دا بە ئەوان، دەڵێت :بەم جۆرە دەڵێن بە گەورەی من عیسۆ، بەم جۆرە دەڵێت کوڕی تۆ یاقوب :لەگەڵ لابان نیشتەجێ بووم، و دواکەوتم هەتا ئێستا .و بوون بۆ من گایان و کەرەکان و مەڕەکان و خزمەتکاران و کەنیزەکان، و ناردم بۆ ڕاگەیاندن بە گەورەم عیسۆ، بۆ ئەوەی خزمەتکارەکەت پەسەندی بدۆزێتەوە لەبەردەمت .

نێردراوەکان گەڕانەوە بۆ لای یەعقوب و گوتیان :چووینە لای براکەت ئێساو، و ئەوەتا خۆی دێت بۆ بینینت، و چوار سەد پیاو لەگەڵیدایە .یاقوب زۆر ترسا و پەرێشان بوو، جا گەلەکەی کە لەگەڵی بوون و گایەکان و وشترەکان و مەڕەکان دابەش کرد بۆ دوو کەمپ .و یەعقوب گوتی :ئەگەر عیسۆ بێتە ناو کەمپێک و لێیدات، ئەوا کەمپەکەی دووەم بۆ ڕزگاربوون دەبێت .یاقوب گوتی، ئەی خودای باوکم ئیبراهیم، و خودای باوکم ئیسحاق، ئەی پەروەردگار تۆ ئەوەی پێت گوتم، بگەڕێوە بۆ خاکی لەدایکبوونی خۆت، و باشەت لەگەڵ دەکەم، با بەسم بێت لە هەموو ڕاستودروستی، و لە هەموو ڕاستی، ئەوەی کردت بە خزمەتکارەکەت، چونکە بە گۆچانەکەم ئەمە پەڕیمەوە ئوردونی ئەمە، بەڵام ئێستا بوومە دوو ئۆردوگا .دەربازم بکە لە دەستی براکەم، لە دەستی عیسۆ، چونکە من لێی دەترسم، نەوەک بێت و لێم بدات، و دایک لەسەر منداڵان .تۆ گوتت، باشت پێ دەکەم، و تۆوەکەت وەک لمی دەریا دەکەم، کە لە زۆریەوە ناژمێردرێت .و لەوێ ئەو شەوە خەوت، و لەوانەی کە هێنای بووی دیاریەکانی برد، و ناردی بۆ عیسۆ برای خۆی :بزن دوو سەد، نێرینەی بزن بیست، مەڕ دوو سەد، بەران بیست، وشتری شیردەر و منداڵەکانیان سی، مانگا چل، گای نێرینە دە، گوێدرێژ بیست، و جوانووەکان دە .و ئەوانی دایە منداڵەکانی خۆی، هەر ڕانەیەک بە تەنها .بەڵام بە منداڵەکانی خۆی گوت :لەپێشم بڕۆن، و ماوەیەک دروست بکەن لەنێوان ڕانە و ڕانە .و فەرمانی دا بە یەکەمیان، دەیگوت، ئەگەر عیسۆی برام تۆی بینی، و پرسیاری لێ کردیت، دەڵێت، هی کێیت؟ و بۆ کوێ دەچیت؟ ئەمانە کە لەپێشت دەڕۆن هی کێن؟ دەڵێیت، لە کوڕەکەت یاقوب؛ دیاریەکان ناردووە بۆ گەورەم عیسۆ؛ و ئەوەتا ئەو لە دوای ئێمەوەیە .و فەرمانی دا بە یەکەم و بە دووەم و بە سێیەم و بە هەموو ئەوانەی دەڕۆن لەپێش لەدوای ئەم ڕانە ڕانانە، و گوتی، بەپێی ئەم وشەیە قسە بکەن بۆ عیسۆ لە کاتی دۆزینەوەتان بۆ ئەو .و دەڵێن، ئەوەتا خزمەتکارەکەت یەعقوب دێت لەدوای ئێمە . چونکە گوتی، دڵنیاییم دەکەمەوە ڕووی ئەو بە دیارییەکانی ئەوانەی دەڕۆن لەپێشی ئەو،

و دوای ئەمە دەبینم ڕووی ئەو .لەوانەیە چونکە وەردەگرێت ڕوومی .و ئەو دیارییانە لەپێشیەوە چوون، بەڵام ئەو خۆی ئەو شەوە لە ئۆردووگاکە نوست .هەستایەوە لەو شەوەدا، دوو ژنەکەی و دوو کەنیزەکەی و یازدە منداڵەکەی برد، و لە پەڕینەوەی یابۆق پەڕییەوە .و ئەوانی گرت و لە ڕووبارەکە پەڕییەوە و هەموو شتەکانی خۆی پەڕاندەوە . یاقوب بە تەنها مایەوە، و پیاوێک لەگەڵی تا بەیانی ملمانێی کرد .بینی کە نەیدەتوانی بەرامبەر ئەو بێتەوە، و دەستی دا لە پانی ڕانی ئەو، و پانی ڕانی یەعقوب ڕەق بوو لە کاتی پەلاماردانی ئەو لەگەڵی .و پێی وت، بنێرە من، چونکە بەرەبەیان هەڵهاتووە .ئەو گوتی، بە هیچ شێوەیەک تۆ نانێرم، ئەگەر من بەرەکەتدار نەکەیت .پێی گوت، ناوی تۆ چییە؟ ئەو گوتی، یەعقوب .و پێی گوت :ئیتر ناوی تۆ یاقوب ناو نابرێت، بەڵکو ئیسرائیل دەبێتە ناوی تۆ، چونکە لەگەڵ خودا بەهێز بوویت، و لەگەڵ مرۆڤان بەتوانا دەبیت .یاقوب پرسی و گوتی، ناوی خۆتم پێ ڕابگەیەنە، و گوتی، بۆچی تۆ پرسیار لە ناوی من دەکەیت؟ و لەوێدا بەرەکەتداری کرد .و یەعقوب ناوی ئەو شوێنەی نا، شێوەی خودا؛ چونکە من خودام بینی ڕووبەڕوو، و گیانی من ڕزگار کرا .خۆر بۆی هەڵات، کاتێک شێوەی خودا تێپەڕی، بەڵام ئەو لە ڕانی خۆیدا شەل بوو .لەبەر ئەمە کوڕانی ئیسرائیل ئەو دەمارە ناخۆن کە سڕ بوو، کە لەسەر قوڕی ڕانە، هەتا ئەم ڕۆژە، چونکە دەستی دا بە قوڕی ڕانی یاقوب، بە ئەو دەمارەی کە سڕ بوو.

33

یاقوب سەری هەڵبڕی بە چاوەکانی خۆی بینی، و ئەوەتا عیسۆ براکەی دێت و چوار سەد پیاو لەگەڵیدا، و یاقوب منداڵەکانی دابەش کرد بۆ سەر لیئە و بۆ سەر ڕاحێل و دوو کەنیزەکە .و دوو کەنیزەکە و کوڕەکانیان لە یەکەم دانا، و لیئا و منداڵەکانی لە دواوە، و

ڕاحیێل و یوسف لە دواترین .خۆی بەڵام پێشکەوت لەپێش ئەوان، و حەوت جار کڕنۆشی برد بۆ سەر زەوی، هەتا نزیک بووەوە لە برای خۆی .عیسۆ ڕایکرد بۆ پێشوازیکردنی، گرتی و کەوتە سەر ملی، ماچی کرد، و هەردووکیان گریان .و عیسۆ سەری هەڵبڕی، ئافرەتەکان و منداڵەکانی بینی، و گوتی :ئەمانە چین بۆ تۆ؟ ئەو گوتی، ئەو منداڵانەن، کە خودا بەزەییی پێیان نیشاندا بە خزمەتکارەکەت .و کچە خزمەتکارەکان و منداڵەکانیان نزیک بوونەوە و کڕنۆشیان برد .و لێئا و منداڵەکانی نزیک بوونەوە و کڕنۆشیان برد، و لەدوای ئەمانە ڕاحیێل و یوسف نزیک بوونەوە و کڕنۆشیان برد .و گوتی، ئەمانە چین بۆ تۆ، هەموو ئەو کۆمەڵانەی کە من پێیان گەیشتووم؟ ئەو گوتی، بۆ ئەوەی کورەکەت لایەن بدۆزێتەوە لەبەردەمت، گەورەم .عیسۆ گوتی :زۆرم هەیە، برا، ئەوەی هی تۆیە با بۆ خۆت بێت . یاقوب گوتی، ئەگەر من پەسەندیم لەبەردەمت دۆزیوەتەوە، دیارییەکان وەربگرە لە ڕێگەی دەستەکانی منەوە؛ لەبەر ئەمە ڕووی تۆم بینی، وەک کەسێک ڕووی خودا ببینێت، و تۆ پەسەندم دەکەیت .بەرکەتەکانی منم وەربگرە کە بۆ تۆم هێنا، چونکە خودا بەزەیی بە من هاتەوە و هەموو شتێکم هەیە، و زۆری لێی داگرت و ئەویش وەریگرت .و گوتی :دوای ڕۆیشتن، با بە ڕێگایەکی ڕاست برۆین .پێی گوت، گەورەم دەزانێت کە منداڵەکان نەرمترن، و مەڕەکان و گایەکان شیردەدەن لەسەر من، ئەگەر کەواتە بەدوایاندا بکەوم یەک ڕۆژ، هەموو ئاژەڵەکان دەمرن .با گەورەم بڕواتە پێشەوە لەپێش خزمەتکارەکەی، بەڵام من بەهێز دەبم لە ڕێگادا بەپێی ئاسوودەیی گەشتەکە کە لەبەردەمم، و بەپێی پێی منداڵەکان، هەتا من بگەمە لای گەورەم بۆ سێعیر .عیسۆ گوتی، من هەندێک لە خەڵکەکەی کە لەگەڵمدان لەگەڵ تۆ بەجێ دەهێڵم .بەڵام ئەو گوتی، بۆچی ئەمە؟ بەسە کە من پەسەندیم دۆزیەوە لەبەردەم تۆ، گەورەم .بەڵام عیسۆ لەو ڕۆژەدا گەڕایەوە بۆ ڕێگای خۆی بۆ سێعیر .یەعقوب ڕۆیشت بۆ چادرەکان، لەوێ خانووی بۆ خۆی دروستکرد، بۆ ئاژەڵەکانیشی چادری دروستکرد، لەبەر ئەمە ناوی ئەو شوێنەی نا چادرەکان .یەعقوب هاتە

سالێم، شاری شەخیم، کە لە خاکی کەنعان بوو، کاتێک لە میزۆپۆتامیای سوریاوە گەڕایەوە، و لە بەرامبەر شارەکەدا چادری هەڵدا .و ئەو بەشەی کێڵگەکەی بەدەستهێنا، کە لەوێ چادرەکەی خۆی دامەزراندبوو، لە ئەممۆر باوکی شەخەم، بە سەد ئەمنۆن .و لەوێ قوربانگایەکی دامەزراند، و بانگی خودای ئیسرائیلی کرد.

34

دینای کچی لێئا کە بۆ یەعقوبی بوو چووە دەرەوە بۆ ئەوەی کچانی خەڵکی ناوچەکە ببینێت .شەخەمی کوڕی حامۆری حیڤی، فەرمانڕەوای ئەو خاکە، ئەوی بینی و گرتی و لەگەڵی نووست و زەلیلی کرد .و گیانی دینای کچی یەعقوبی خستە ناو، و کچە پاکەکەی خۆشویست، و بەپێی بیری کچە پاکەکە قسەی لەگەڵی کرد .شەخەم بە حەمۆری باوکی خۆی گوت، دەڵێت :ئەم کچە بۆ من وەک ژن بهێنە .یاقوب بیستی کە کوڕی ئەممۆر دینانی کچی ئەوی گڵاوکردووە، کوڕەکانی ئەو لەگەڵ ئاژەڵەکانی ئەو لە دەشتاییدا بوون، یاقوبیش بێدەنگ مایەوە هەتا ئەوان هاتن .ئەممۆری باوکی شەخەم چووە دەرەوە بۆ لای یاقوب، بۆ ئەوەی قسەی لەگەڵ بکات .کوڕەکانی یەعقوب لە کێڵگەوە گەڕانەوە، کاتێک بیستیان، پیاوەکان زۆر خەمبار بوون و بە تەواوی پڕ لە ئازار بوون، چونکە کارێکی شەرمەزاری لە ئیسرائیلدا کرابوو، بە خەوتنی لەگەڵ کچی یەعقوب، و ئەمە نابێت بەم شێوەیە بێت .و حەمۆر قسەی لەگەڵ ئەواندا کرد، گوتی :شەخەم کوڕی من بە گیانی کچەکەی ئێوەی هەڵبژارد، کەواتە ئەوە بیدەنە ئەو بە ژن، و خزمایەتی لەگەڵ ئێمەدا بکەن، کچەکانی ئێوە بدەنە ئێمە، و کچەکانی ئێمە وەربگرن بۆ کوڕەکانی ئێوە .و لەنێوان ئێمەدا نیشتەجێ بن، و ئەوەتا زەوییەکە فراوانە لەبەردەمتان، نیشتەجێ بن و بازرگانی تێدا بکەن و مولک تێدا بەدەست بهێنن .شەخەم بە باوک و براکانی ئەوی گوت :با پێزانینتان

بدۆزمەوە، و هەرچی بڵێن دەیدەین .زۆر زیاد بکەن خواستەگاریەکە، و من دەدەم هەرچی ئێوە بە من بڵێن، و ئێوە ئەم کچەم پێ بدەن بۆ ژن .کوڕەکانی یەعقوب بە فێڵ وەڵامیان دایەوە بە شەخەم و حەمۆری باوکی، و قسەیان لەگەڵ کردن، چونکە دینەی خوشکیان گڵاو کردبوو .شیمۆن و لێڤی، براکانی دینا، پێیان گوتن :ناتوانین ئەم کارە بکەین، کە خوشکەکەمان بدەینە پیاوێک کە خەتەنە نەکراوە، چونکە ئەمە شەرمەزاریە بۆ ئێمە .تەنها لە ئەمەدا هاوشێوەی ئێوە دەبین و لەنێوتاندا نیشتەجێ دەبین، ئەگەر وەک ئێمە بن، لە خەتەنە کردنی هەموو نێرینەکانتان .ئێمە کچەکانمان دەدەینە ئێوە، و لە کچەکانتان ژن دەگرین بۆ خۆمان، و لەلای ئێوە نیشتەجێ دەبین، و وەک یەک گەل دەبین .ئەگەر بەڵام گوێتان لێ نەبێت کە خەتەنە بکرێن، کچەکەمان دەبەینەوە و دەڕۆینەوە .و قسەکان پەسەند بوون لەبەردەم ئەمۆر، و لەبەردەم سوخەم کوڕی ئەمۆر .و گەنجەکە دوا نەکەوت لە جێبەجێکردنی ئەم قسەیە، چونکە دڵی شەیدای کچی یەعقوب بوو، و ئەو لە هەموو ئەوانەی لە ماڵی باوکی بوو شکۆدارترین بوو .حەمۆر و شەخەم کوڕەکەی هاتن بۆ لای دەروازەی شارەکەیان، و قسەیان کرد لەگەڵ پیاوانی شارەکەیان، گوتیان :ئەم خەڵکانە ئاشتیخوازن، با لەگەڵمان نیشتەجێ بن لەسەر زەوییەکە، و با بازرگانی بکەن تێیدا؛ زەوییەکە ئەوەتا فراوانە لەبەردەمیان؛ کچەکانیان وەردەگرین بۆ خۆمان بە ژن، و کچەکانی خۆمان دەدەینە ئەوان .لەم تەنها دەچنە هاوشێوەی ئێمە ئەو خەڵکانە بۆ نیشتەجێبوون لەگەڵ ئێمە، بۆ ئەوەی بین بە گەلێکی یەک، لە خەتەنەکردنی هەموو نێرینەیەکمان، وەک چۆن خۆیان خەتەنەکراون .ئایا ئاژەڵە ماڵییەکانیان و چوارپێیەکانیان و مووڵکەکانیان، نابنە هی ئێمە؟ تەنها لەم شتەدا با وەک ئەوان بکرێین، و لەگەڵ ئێمەدا نیشتەجێ دەبن .ئەمۆر و کوڕەکەی شەخەم و هەموو ئەوانەی لە دەروازەی شارەکەیاندا بازرگانییان دەکرد، گوێیان لێگرتن، و هەموو نێرینەیەک خەتەنە کرا لە گۆشتی پێستی زەکەریان .ڕوویدا لە ڕۆژی سێیەمدا، کاتێک لە ئازاردا بوون، دوو کوڕی یاقوب، شیمۆن و

لێقی، براکانی دینا، هەریەکەیان شمشێرەکەی خۆی برد و بە ئاسایی چوونە ناو شارەکە و هەموو نێرینەیەکیان کوشت .ئەو و ئەممۆر و شەخەمی کوڕی ئەو کوشتیان بە شمشێر، و دینایان لە ماڵی شەخەم برد و چوونە دەرەوە .بەڵام کوڕەکانی یەعقوب هاتنە سەر بریندارانو شارەکەیان تاڵان کرد کە تێیدا دینەی خوشکیان گلاو کرابوو .و مەڕەکانی ئەوان و گایەکانی ئەوان و کەرەکانی ئەوان، هەرچی لە شارەکەدا بوو و هەرچی لە دەشتاییەکەدا بوو، بردیان .و هەموو لەشەکانیان و هەموو کەلوپەلەکانیان و ژنەکانیان بە دیل گرتن، و تاڵانیان کرد هەرچی لە شارەکەدا بوو و هەرچی لە خانووەکاندا بوو .یەعقوب بە شیمعۆن و لێقی گوت :ڕقاویتان لە من کردووە، بۆ ئەوەی خراپ بم بۆ هەموو ئەوانەی لە زەوییەکە نیشتەجێن، لەناو کەنعانییەکان و لەناو فەریزییەکان .من لە ژمارەدا کەمم، و کۆدەبنەوە لەسەرم و لێم دەدەن، و لەناودەچم من و ماڵەکەم .ئەوان بەڵام گوتیان :ئایا وەک لەشفرۆش بەکاریدەهێنن خوشکی ئێمە؟

35

خودا بە یاقوبی فەرموو :هەستە و سەربکەوە بۆ شوێنی بێتئێل، لەوێ نیشتەجێ بە، و لەوێ قوربانگایەک دروست بکە بۆ ئەو خودایەی کە بۆ تۆ دەرکەوت، کاتێک لە ڕووی عیسۆی برات هەڵدەهاتیت .یەعقوب بە ماڵەکەی و هەموو ئەوانەی لەگەڵی بوون گوت : خوداوەندە بێگانەکانی لەگەڵتان لە ناوەڕاستتان هەڵبڕن و خۆتان پاک بکەنەوە و جلەکانتان بگۆڕن .و هەستاوە، با بچینە سەرەوە بۆ بێتئێل و لەوێ قوربانگایەک دروست بکەین بۆ خودا، ئەوەی کە لە ڕۆژی تەنگانەدا گوێی لە من گرت، ئەوەی لەگەڵم بوو و لەو ڕێگایەدا کە ڕۆیشتم ڕزگاری کردم .ئەوان ئەو خوداوەندە بێگانانەیان دایە یەعقوب کە لە دەستەکانیاندا بوون، لەگەڵ ئەو گوارانەی لە گوێچکەکانیاندا بوون، و یەعقوب ئەوانی

لەژێر دار بوتمەکە لە شەخیم شاردەوە، و ئەوانی لەناوبرد هەتا ئەمڕۆ .و ئیسرائیل لە شەخیمەوە ڕۆیشت، و ترسی خودا کەوتە سەر ئەو شارانەی کە لە دەوروبەریان بوون، و دوای کوڕانی ئیسرائیل نەکەوتن .یاقوب هات بۆ لوزا کە لە خاکی کەنعانە، کە بێتئێلە، خۆی و هەموو ئەو گەلەی کە لەگەڵیدا بوون .و لەوێ قوربانگایەک بنیاد نا، و ناوی ئەو شوێنەی نا بێتئێل، چونکە لەوێ خودا بۆی دەرکەوت، کاتێک لە ڕووی عیسۆی برای هەڵدەهات .دەبۆرا، دایەنی ڕفقا، مرد و لە خوارەوەی بێتئێل لەژێر دار بەڕووەکە نێژرا، و یاقوب ناوی ئەوی نا دار بەڕووی شیوەن .خودا بۆ یعقوب دیار بوو کاتێک هێشتا لە لوزا بوو، کە لە میسۆپۆتامیای سوریاوە هاتبوو، و خودا بەرەکەتداری کرد .و خودا پێی گوت : ناوی تۆ چیتر یاقوب نابێت، بەڵکو ناوی تۆ ئیسرائیل دەبێت، و ناوی ئەوی ئیسرائیل نا . خودا پێی گوت :من خودای تۆم، زیاد ببە و زۆر ببە، نەتەوەکان و کۆبوونەوەکانی نەتەوەکان لە تۆوە دەبن، و پاشایان لە ناوقەدی تۆوە دەردەچن .ئەو زەوییەی کە دام بە ئیبراهیم و ئیسحاق، بۆ تۆم داوە، بۆ تۆ دەبێت، و بۆ تۆوەکەت لەدوای تۆ ئەم زەوییە دەدەم .خودا لەو شوێنەی کە لەگەڵی قسەی کردبوو سەرکەوت .یەعقوب ستوونێکی بەردینی دامەزراند لەو جێگایەی کە خودا لەگەڵیدا قسەی کرد، و پێشکەشکراوی خواردنەوەی لەسەر ڕژاند، و زەیتی لەسەر ڕژاند .و یاقوب ناوی ئەو شوێنەی نا کە خودا لەوێ لەگەڵی قسەی کرد، بێتئێل .یاقوب لە بێتئێل بەڕێکەوت و چادرەکەی لەوپەڕی برجی گادێر هەڵدا، کاتێک نزیک بووەوە بۆ خابراسا بۆ ئەوەی بگاتە ئەفراسا، ڕاحێل منداڵی بوو و لە منداڵبوونەکەدا سەختی کێشا .ڕوویدا کە لە کاتی ئەوەی بە سەختی منداڵی دەبوو، پاڵەوانەکە پێی وت :ورەبگرە، چونکە ئەمەش کوڕێکی بۆ تۆیە .ڕوویدا کە لە کاتی بەرەڵاکردنی گیانەکەی، چونکە دەمرد، ناوی لێنا کوڕی ئازاری من، بەڵام باوکەکە ناوی لێنا بنیامین .ڕاحێل مرد و لە ڕێگای ئیپۆدرۆمی ئەفراتا نێژرا، کە ئەوە بێتلەحمە .و یاقوب ستوونێکی لەسەر گۆڕەکەی دامەزراند، ئەمە ئەو ستوونەیە کە لەسەر گۆڕی ڕاحێلە

هەتا ئەم ڕۆژە .ڕوویدا کاتێک ئیسرائیل لەو زەوییە نیشتەجێبوو، ڕەئوبێن چوو و لەگەڵ بیلهە، کەنیزەکەی باوکی یاقوب نووستی، و ئیسرائیل بیستی، و ئەمە لەبەرچاوی خراپە دەرکەوت .کوڕەکانی یاقوب دوازدە بوون .کوڕەکانی لێئاس :نۆبەرەی یاقوب ڕەئوبێن، شیمۆن، لێڤی، یەهودا، یەساخار، زەبولون .کوڕانی ڕاحێل یوسف و بنیامین بوون .
کوڕەکانی بیلهای کەنیزەکەی ڕاحێل، دان و نەفتالی .کوڕانی زڵفا، کەنیزەکەی لێئا، گاد و ئاشێر بوون .ئەمانە کوڕانی یاقوب بوون کە لە میزۆپۆتامیای سوریا لەدایک بوون .
یەعقوب هاتە لای ئیسحاقی باوکی بۆ مەمرێ، بۆ شاری دەشتەکە، کە ئەوە حەبرۆنە لە خاکی کەنعان، کە ئیبراهیم و ئیسحاق تێیدا نیشتەجێ بوون .ڕۆژانی ئیسحاق کە ژیای، سەد و هەشتا ساڵ بوون .و کاتێک ئیسحاق لاواز بوو، مرد و چووە پاڵ گەلەکەی، پیر و تێر ژیان بوو، و عیسۆ و یەعقوبی کوڕەکانی ناشتیان.

36

ئەمانەش نەوەکانی عیسۆن، ئەو خۆی ئەدۆمە .عیسۆ ژنەکانی بۆ خۆی لە کچەکانی کەنعانییەکان وەرگرت :ئادا کچی ئایلۆمی حیتی، و ئۆلیبەما کچی ئانای کوڕی زیبعۆنی حیڤی .و باسەمات، کچی ئیسماعیل، خوشکی نەبایۆت .ئادا ئەلیفازی بۆ بوو، و باسەمات ڕاگوێلی بوو .و ئۆلیبەما منداڵی بوو ئیەئوس و ئیەگلۆم و کۆرێ، ئەمانە کوڕانی ئیساون کە لە خاکی کەنعان لەدایک بوون بۆی .عیسۆ ژنەکانی خۆی و کوڕەکانی خۆی و کچەکانی خۆی و هەموو خەڵکی ماڵەکەی و هەموو مووڵکەکانی خۆی و هەموو ئاژەڵە ماڵییەکان و هەموو ئەوەی بەدەستهێنا و هەموو ئەوەی پەیداکردی لە خاکی کەنعان برد، و عیسۆ لە خاکی کەنعان لە بەرامبەر یەعقوبی براکەی ڕۆیشت .مووڵکەکانیان زۆر بوون بۆ نیشتەجێبوونیان پێکەوە، و زەوی نامۆییەکەیان نەیدەتوانی هەڵیانبگرێت، لەبەر زۆری

مولّکەکانیان .نیشتەجێ بوویش عیسۆ لە شاخی سێعیر، عیسۆ خۆی ئەدۆمە .ئەمانە نەوەکانی عیسۆی باوکی ئەدۆمن لە چیای سێعیر .ئەمانە ناوەکانی کوڕەکانی عیسۆن : ئەلیفاز کوڕی ئادا ژنی عیسۆ، و ڕەگوئێل کوڕی بەسەمەس ژنی عیسۆ .کوڕەکانی ئەلیفاز بوون :تێمان، ئۆمار، سۆفار، گۆسۆم و کێناز .تیمنا کەنیزەی ئەلیفازی کوڕی عیسۆ بوو، و عەمالێقی بۆ ئەلیفاز بوو .ئەمانە کوڕەکانی ئادای ژنی عیسۆ بوون .ئەمانەش کوڕەکانی ڕاگوئێل بوون :ناحۆس، زارێ، سۆمێ و مۆزێ، ئەمانە کوڕەکانی باسەماسی ژنی عیسۆ بوون .ئەمانە کوڕانی ئۆهۆلیبامەن، کچی ئەنای کوڕی زیبعۆن، ژنی عیسۆ .ئەویش بۆ عیسۆ یەعوش و یەعلام و قۆرەحی بوو .ئەمانە ڕابەرانی کوڕانی عیسۆن :کوڕانی ئەلیفاز نۆبەرەی عیسۆ؛ ڕابەر تێمان، ڕابەر ئۆمار، ڕابەر سۆفار، ڕابەر قێناز، ڕابەر قۆرەح، ڕابەر گاتام، ڕابەر عەمالێق؛ ئەمانە ڕابەرانی ئەلیفازن لە خاکی ئەدۆم؛ ئەمانە کوڕانی عادان . ئەمانە کوڕەکانی ڕاگوئێل کوڕی عیسۆن :سەرۆک ناحۆس، سەرۆک زارێ، سەرۆک سۆمێ، سەرۆک مۆزێ .ئەمانە سەرۆکەکانی ڕاگوئێل لە خاکی ئەدۆم بوون، ئەمانە کوڕەکانی باسەماس ژنی عیسۆ بوون .ئەمانە کوڕانی ئۆلیبەماسی ژنی ئیساون :سەرۆک ئیەئوس، سەرۆک ئیەگلۆم، سەرۆک کۆرێ .ئەمانە سەرۆکەکانی ئۆلیبەماسی کچی ئانا، ژنی ئیساون . ئەمانە کوڕەکانی عیسۆن، و ئەمانە ڕابەرەکانیانن، ئەمانە کوڕەکانی ئەدۆمن .ئەمانە کوڕانی سێعیری حۆری، ئەوەی نیشتەجێ بوو لە خاکەکە :لۆتان، شۆبال، زیبعۆن، عانا، و دیشۆن، و ئێزەر، و دیشان؛ ئەمانە سەرکردەکانی حۆری، کوڕانی سێعیر لە خاکی ئەدۆم .کوڕەکانی لۆتان خۆڕی و هێمان بوون، و خوشکی لۆتان تەمنا بوو .ئەمانەش کوڕانی شۆبالّن :گۆلام، مەناحەس، گایبێل، سۆفار و ئۆمار .ئەمانە کوڕەکانی سیبعۆنن :ئەیە و عەنا .ئەمە ئەو عەنایەیە کە یامینی دۆزییەوە لە چۆڵەوانی، کاتێک ئاژەڵە بارهەڵگرەکانی سیبعۆنی باوکی دەلەوەڕاند .ئەمانەش کوڕەکانی عەنان :دیشۆن و ئۆهۆلیبامای کچی عەنا .ئەمانە کوڕەکانی دیشۆنن :ئەمەدا، ئەسبان، ئیسران و حەڕان .ئەمانەش کوڕەکانی ئاسارن :

بەلەعام و زوکام و یوکام .ئەمانەش کوڕەکانی ڕیسۆنن :ئۆس و ئاڕان .ئەمانەش ڕابەرانی حۆڕین :ڕابەر لۆتان، ڕابەر شۆبال، ڕابەر زیبەئۆن، ڕابەر ئانا، ڕابەر دیشۆن، ڕابەر ئێزەر، ڕابەر دیشان؛ ئەمانە ڕابەرانی حۆڕین لە ڕابەریەکانیاندا لە خاکی ئەدۆم .ئەمانە ئەو پاشایانەن کە لە ئەدۆم فەرمانڕەوایی کردووە، پێش ئەوەی پاشایەک لە ئیسرائیل فەرمانڕەوایی بکات .و بالاک کوڕی بەعۆر لە ئەدۆم فەرمانڕەوایی کرد، و ناوی شارەکەی ئەو دەننابا بوو .بالاک مرد، و یۆبابی کوڕی زارا لە بۆسۆڕا لە جیاتی ئەو پاشایەتی کرد . جۆباب مرد، و ئاسۆم لە خاکی تەیمانۆن لە جێی ئەو پاشایەتی کرد .ئاسۆم مرد، و ئەدەدی کوڕی بەراد لە جیاتی ئەو پاشایەتی کرد، ئەوەی میدیانی لە دەشتی مۆئاب بڕییەوە، و ناوی شارەکەی گەتتایم بوو .هەدەد مرد، و سەملا لە مەسرێقا لە جێی ئەو پاشایەتی کرد . شاول لە ڕەحۆبۆتی کەناری ڕووبار لە جێی ئەو پاشایەتی کرد، دوای ئەوەی سەمەدا مرد . شاول مرد، و بەلێنۆن کوڕی ئەخۆبۆر لە جیاتی ئەو پاشایەتی کرد .مرد بەڵێنۆنی کوڕی ئەخۆبۆر، و ئەرادی کوڕی بەراد لە جیاتی ئەو پاشایەتی کرد، و ناوی شارەکەی فۆگۆر بوو، ناوی ژنەکەی مەتەبێل بوو، کچی ماترایس، کوڕی مایزۆب .ئەمانە ناوەکانی ڕابەرانی عیسۆن، لە هۆزەکانیان، بەپێی شوێنەکانیان، لە خاکەکانیان، و لە نەتەوەکانیان :ڕابەر تیمنا، ڕابەر عەلڤا، ڕابەر یەتێر، ڕابەر ئۆهۆلیبامە، ڕابەر ئێلا، ڕابەر پینۆن، ڕابەر قەنەز، ڕابەر تێمان، ڕابەر میبسار، ڕابەر مەگدیێل، ڕابەر عیرام؛ ئەمانە ڕابەرانی ئەدۆمن، لە نشینگەکان لە خاکی مولْکەکەیان؛ ئەمە عیسۆیە باوکی ئەدۆم.

37

یەعقوب نیشتەجێبوو لە ئەو خاکەی کە باوکی تێیدا نیشتەجێبووبوو، لە خاکی کەنعان، ئەمانەش نەوەکانی یەعقوب .یوسف تەمەنی حەڤدە ساڵ بوو، شوانایەتی مەڕەکانی

باوکی دەکرد لەگەڵ براکانی، کە گەنج بوو، لەگەڵ کوڕەکانی بلهە و لەگەڵ کوڕەکانی زلفە، ژنەکانی باوکی .یوسف سکاڵای خراپیان بۆ ئیسرائیلی باوکیان برد .یاقوب یوسفی لە هەموو کوڕەکانی خۆی زیاتر خۆشدەویست، چونکە کوڕی پیرییەکەی بوو، و کراسێکی ڕەنگاوڕەنگی بۆ دروستکرد .براکانی ئەو کاتێک بینییان کە باوکیان لە هەموو کوڕەکانی زیاتر خۆشی دەوێت، ڕقیان لێی بووەوە و نەیانتوانی بە شێوەیەکی ئاشتیانە قسەی لەگەڵ بکەن .یوسف خەونێکی بینی و ئەو خەونەی بۆ براکانی گێڕایەوە .و پێی گوتن : گوێ لەم خەونە بگرن کە من بینیومە .من پێم وابوو ئێوە گوڵەکان دەبەستنەوە لە ناوەڕاستی دەشتەکەدا، و گوڵەکەی من هەستا و ڕاست کرایەوە، بەڵام گوڵەکانی ئێوە سووڕانەوە و کڕنۆشیان برد بۆ گوڵەکەی من .براکانی پێیان گوت :ئایا پاشایەتی دەکەیت بەسەر ئێمەدا، یان فەرمانڕەوایی دەکەیت بەسەر ئێمەدا؟ جا زیاتر ڕقیان لێی بووەوە لەبەر خەونەکانی و لەبەر قسەکانی .بینی خەونێکی تر، و گێڕایەوەی بۆ باوکی خۆی و براکانی خۆی، و وتی :ئەوەتا خەونێکی تر بینیوە، وەک ئەوەی خۆر و مانگ و یازدە ئەستێرە کڕنۆشیان بۆ من دەبردن .و باوکی سەرزەنشتی کرد و پێی گوت، چییە ئەم خەونە کە تۆ بینیوتە؟ ئایا کەواتە بێگومان هاتووین، دێین من و دایکی تۆ و براکانی تۆ بۆ کڕنۆشبردن بۆ تۆ لەسەر زەوی؟ براکانی ئیرەیی لێی برد، بەڵام باوکی قسەکەی پاراست . برایانی ئەو ڕۆیشتن بۆ لەوەڕاندنی مەڕەکانی باوکیان بۆ شەخەم .و ئیسرائیل بە یوسفی گوت، ئایا براکانت لە شەخەم شوانی دەکەن؟ لێرە دەتنێرم بۆ لای ئەوان، بەڵام پێی گوت : ئەوەتا من .ئیسرائیل پێی گوت :بڕۆ ببینە ئایا براکانت و مەڕەکان تەندروستن، و پێم ڕاگەیەنە .ئینجا ئەوی لە دۆڵی حەبرۆنەوە نارد، و ئەویش هاتە شەخەم .و پیاوێک ئەوی دۆزییەوە کە لە دەشتەکەدا سەرگەردان بوو، پیاوەکە لێی پرسی و گوتی :چی دەگەڕێیت؟ ئەو بەڵام وتی :براکانی خۆم دەگەڕێم، پێم بڵێ لە کوێ دەلەوەڕێنن .پیاوەکە پێی گوت : ئەوان لێرەوە ڕۆیشتوون، چونکە بیستم دەیانگوت، با بڕۆین بۆ دۆسائیم .یوسف دوای

براکانی ڕۆیشت و له دۆسائیم دۆزییەوە .ئەوان له دووڕەوە پێشوەختە بینییان، پێش ئەوەی ئەو نزیکیان بێتەوە، و پیلانی خراپەیان گێڕا بۆ کوشتنی .هەریەکەیان بە براکەی خۆی گوت :ئەوەتا ئەو خەونبینەرە دێت .ئێستا کەواتە وەرن، با بیکوژینەوە و بیهاوێژینە ناو یەکێک لە چاڵەکان، و دەڵێین درندەیەکی خراپ هەڵیلووشی، و دەبینین خەونەکانی چی لێدێت .کاتێک ڕەئوبێن بیستی، ڕزگاری کرد ئەو لە دەستەکانی ئەوان، و گوتی :با لێی نەدەین بۆ ناو گیان .ڕوبێن پێی گوتن :خوێن مەڕێژن، فڕێیبدەنە ناو یەکێک لە چاڵەکانی ئەمانەی لە چۆڵەوانیدا، دەست مەخەنە سەری، بۆ ئەوەی ڕزگاری بکات لە دەستەکانیان و بیداتەوە باوکی .ڕوویدا کاتێک یوسف هاتە لای براکانی، براکانی کراسە ڕەنگاوڕەنگەکەیان لەبەر داکەند .و کاتێک ئەویان گرت، فڕێیان دایە ناو چاڵەکە، بەڵام چاڵەکە بەتاڵ بوو و ئاوی تێدا نەبوو .دانیشتن بۆ نان خواردن و بە بەرزکردنەوەی چاوەکانیان بینییان و ئەوەتا ڕێبوارانی ئیسماعیلی دەهاتن لە گلعاد و وشترەکانیان پڕبوون لە بخوور و ڕەزینە و مۆڕ ئەوان دەڕۆیشتن بۆ بردنی خواردەوە بۆ ناو میسر .یەهودا بە براکانی گوت :چ سوودێک هەیە ئەگەر برامان بکوژین و خوێنەکەی بشارینەوە؟ وەرن با ئەو بفرۆشین بەم ئیسماعیلییانە، بەڵام دەستەکانی ئێمە مەبن لەسەری، چونکە براکەی ئێمەیە و گۆشتی ئێمەیە .براکانی بیستیان و پیاوانی میدیانی بازرگانان تێدەپەڕین، و ڕایانکێشا و یوسفیان هێنایە سەرەوە لە چاڵەکە، و یوسفیان فرۆشت بە ئیسماعیلییەکان بە بیست زێڕ .و یوسفیان بردە میسر ڕەئوبێن گەڕایەوە بۆ لای چاڵەکە، بەڵام یوسفی لە چاڵەکە نەبینی، جا جلەکانی خۆی دڕاند .و گەڕایەوە بۆ لای براکانی و گوتی، منداڵەکە نییە؛ بەڵام من بۆ کوێ بچم ئێستا؟ کاتێک کراسەکەی یوسفیان وەرگرت، کاریلەیەکی بزنیان سەربڕی و کراسەکەیان بە خوێنەکە گڵاوکرد .و کراسە ڕەنگاوڕەنگەکەیان نارد و بۆ باوکیان هێنا و گوتیان :ئەمەمان دۆزییەوە، بزانە ئایا کراسی کوڕەکەتە یان نا .و ناسی و گوتی :کراسی کوڕمە، درندەیەکی خراپ خواردوویەتی، درندە یوسفی ڕفاندووە .یەعقوب جلەکانی

خۆی دڕاند، گوشی لەسەر کەمەری خۆی دانا، و بۆ ماوەیەکی زۆر شیوەنی بۆ کوڕەکەی گێڕا .هەموو کوڕەکانی و کچەکانی کۆبوونەوە، هاتن بۆ دڵنەوایی کردنی، بەڵام نەیویست دڵنەوایی بکرێت و گوتی :بە شیوەنگێڕی دادەبەزم بۆ لای کوڕەکەم بۆ ناو جیهانی مردووان .باوکی بۆی گریا .میدیانییەکان یوسفیان فرۆشت بۆ میسر، بۆ پەتەفرا، خەساوی فیرعەون کە سەرۆکی چێشتلێنەران بوو.

38

ڕوویدا لەو کاتەدا، یەهودا لە براکانی دابەزی و گەیشتە لای پیاوێکی عەدوڵامی کە ناوی هیرا بوو .و یەهودا لەوێ کچی پیاوێکی کەنعانی بینی کە ناوی شوعا بوو، و ئەوی هێنا و چووە ژوورەوە بۆ لای .و دوای سکپڕبوون کوڕێکی بوو و ناوی ئێری لێنا .و دووگیان بوو و کوڕێکی لەدایک بوو، و ناوی لێنا ئۆنان .و دووبارە کوڕێکی بوو و ناوی ئەوی لێنا شیلۆم، ئەم بەڵام لە خاسبی بوو کاتێک ئەوانی بوو .یەهودا ژنێکی بۆ عێری کوڕە نۆبەرەکەی وەرگرت، کە ناوی تامار بوو .ڕوویدا کە عێری کوڕە نۆبەرەی یەهودا خراپ بوو لەبەردەم یەزدان، و خودا ئەوی کوشت .یەهودا بە ئۆنانی گوت :بچۆرە ژوورەوە بۆ لای ژنی براکەت و بیهێنە ژن، و وەچەیەک بۆ براکەت دابمەزرێنە .ئۆنان زانی کە ئەو تۆوە بۆ ئەو نابێت، بۆیە کاتێک دەچووە ژوورەوە بۆ لای ژنی براکەی، لەسەر زەوی ڕشتی، بۆ ئەوەی تۆو نەدات بە براکەی .خراپ بوو لەبەرچاوی خودا کە ئەمەی کرد، و ئەویشی کوشت .یەهودا بە تامار، بووکی خۆی گوت :وەک بێوەژن دانیشە لە ماڵی باوکت، هەتا شیلۆ کوڕەکەم گەورە دەبێت؛ چونکە گوتی :نەوەک ئەمیش بمرێت، هەروەک براکانی .تامار چووبوو و لە ماڵی باوکی خۆی دانیشتبوو .ڕۆژان زۆر بوون، و شوعای ژنی یەهودا مرد، و پاش دڵنەواییکردن یەهودا چووە سەر ئەوانەی مەڕەکانی دەبڕینەوە، ئەو خۆی و هیرای

شوانەکەی عەدولامی بۆ تیمنا .و بە تامار، بووکی خۆی، ڕاگەیاندرا و گوترا :ئەوەتا خەزووری تۆ بۆ تەمنا دەچێتە سەرەوە بۆ بڕینەوەی مەڕەکانی .کاتێک جلوبەرگەکانی بێوەژنی لە خۆی لابرد، کراسی هاوینی پۆشی و خۆی ڕازاندەوە، و لەلای دەروازەکانی عێنان دانیشت کە لە ڕێگای تەمنادایە، چونکە بینی کە شیلۆم گەورە بووە، بەڵام ئەو وەک ژن نەیدایە پێی .یەهودا کاتێک ئەوی بینی، وای لێ دیار بوو کە لەشفرۆشە، چونکە ڕووپی داپۆشیبوو و نەیناسییەوە .لایدا بەلام بۆ لای ئەو لە ڕێگاکە و پێی گوت :ڕێگەم بدە بێمە ژوورەوە بۆ لای تۆ، چونکە نەیدەزانی کە بووکی خۆی بوو .ئەویش گوتی :چیم پێ دەدەیت ئەگەر بێیتە ژوورەوە بۆ لای من؟ ئەو وتی :من کارەبزنێکی بۆت دەنێرم لە مەڕەکانم .بەڵام ئەو وتی :ئەگەر بارمتەیەکم بدەیتێ، هەتا ئەوکاتەی دەینێریت .ئەو بەڵام گوتی، کام بەڵێنێک بۆ تۆ بدەم؟ ئەو گوتی، ئەنگوستیلەکەت، و گەردەنبەندەکەت، و گۆچانەکە کە لە دەستتدایە .و دایە پێی، و چووە ژوورەوە بۆ لای ئەو، و لە سکیدا سکپڕ بوو لەو .و هەستا و ڕۆیشت، جلی هاوینی خۆی لەبەر کرد و جلەکانی بێوەژنیی خۆی پۆشی .یەهودا کارەبزنەکەی لە دەستی شوانە ئەدوڵامییەکەی نارد‌ەوە بۆ ئەوەی بارمتەکە لە ژنەکە بگرێتەوە، بەڵام نەیدۆزییەوە .ئەو پرسیاری لە پیاوەکان کرد کە لە شوێنەکە بوون، کوا لەشفرۆشەکە کە لە عێنان لەسەر ڕێگاکە بووە؟ و گوتیان، لێرە لەشفرۆش نەبوو . و گەڕایەوە بۆ لای یەهودا و گوتی :نەمدۆزییەوە، و خەڵکەکانی ئەو شوێنە دەڵێن کە لێرە لەشفرۆش نییە .یەهودا گوتی :با ئەوانی هەبێت، بەڵام نەوەک پێمان پێبکەنن .من بەڕاستی ئەم کاریلەیەم نارد‌ووە، بەڵام تۆ نەتدۆزیوەتەوە .ڕوویدا دوای سێ مانگ ڕاگەیەنرا بۆ یەهودا و گوترا :تامار بووکەکەت داوێنپیسی کرد‌ووە، و ئەوەتا لە سکیدایە لە داوێنپیسی .یەهوداش گوتی :دەریبهێنن و بسووتێندرێت .ئەم کچە کە بردرێت، نارد بۆ لای خەزووری خۆی و گوتی :من لە پیاوێک سکپڕم کە ئەم شتانە هی ئەوە .و گوتی :بزانە ئەم ئەنگوستیلەکە و ئەم ملوانکەیە و ئەم گۆچانە هی کێیە .یەهودا ناسییەوە و وتی :

تامار له من ڕاستودروستتره، چونکه نەمدا ئەو به شیلۆمی کوڕم .و ئیتر دیسان نەیناسییەوە .ڕوویدا که کاتێک منداڵی دەبوو، دووانه له سکیدا بوون .ڕوویدا له کاتی منداڵبوونی ئەودا، یەکێکیان دەستی دەرهێنا، مامانەکه دەستی گرت و تاڵێکی سووری بەست لەسەر دەستی و گوتی :ئەمە یەکەم جار دەردەچێت .کاتێک دەستی پاشگەز کردەوە، و یەکسەر براکەی هاتە دەرەوە؛ ئەویش گوتی، چی شکێنرا لەبەر تۆ پەرژین؟ و ناوی ئەوی لێنا پێرێز .و دوای ئەمە براکەی چووە دەرەوە، کە ئاڵای سوورەکه لەسەر دەستی بوو، و ناوی لێنرا زەرەح.

39

یوسف فرۆشرا بۆ میسر، و پەتەفرێسی خەسی فیرعەون، سەرۆکی چێشتلێنەران، پیاوێکی میسری، بەدەستیهێنا له دەستی ئەو ئیسماعیلییانەی که ئەویان هێنابووە خوارەوە بۆ ئەوێ .یەزدان لەگەڵ یوسف بوو، و ئەو پیاوێکی سەرکەوتوو بوو، و له ماڵی گەورەکەی میسری دەژیا .گەورەکەی دەیزانی که یەزدان لەگەڵی بوو، و هەرچی دەیکرد، یەزدان له دەستەکانیدا سەرکەوتووی دەکرد .و یوسف پەیدای کرد لەبەردەم گەورەکەی خۆی، و دڵخۆشی کرد .و ئەوی دانا لەسەر ماڵی خۆی، و هەموو ئەوانەی که هی ئەو بوون، دایە بە دەستی یوسف .ڕوویدا دوای ئەوەی ئەو لەسەر ماڵەکەی و لەسەر هەموو ئەوەی هەیبوو دامەزرا، یەزدان بەرەکەتی دا بە ماڵی میسرییەکه لەڕێگەی یوسف، و بەرەکەتی یەزدان له هەموو سامانەکانی له ماڵەکه و له کێڵگەکەیدا بوو .و هەموو ئەوانەی هی ئەو بوو سپاردە دەستی یوسف، و هیچی له شتەکانی خۆی نەدەزانی، جگه له نانەکه که خۆی دەیخوارد .و یوسف جوان بوو له شێوەدا، و زۆر جوان بوو له دیمەنیشدا .دوای ئەم قسانه، ژنی گەورەکەی چاوی خسته سەر یوسف و گوتی :لەگەڵ من ڕابکشێ .بەڵام ئەو ڕازی

نەبوو، و بە ژنی گەورەی خۆی گوت، ئەگەر گەورەم لەبەر من هیچ شتێک لە ماڵی خۆیدا نازانێت، و هەموو ئەوەی هەیەتی داوەتە دەستەکانی من، و لەم ماڵەدا هیچ شتێک لە من بەرزتر نییە، و هیچ شتێک لە من نەگیراوەتەوە، جگە لە تۆ، لەبەر ئەوەی تۆ ژنی ئەوی، و چۆن ئەم کارە خراپە بکەم، و گوناە بکەم لەبەردەم خوادا؟ کاتێک ڕۆژ لە دوای ڕۆژ قسەی لەگەڵ یوسف دەکرد، و ئەو گوێڕایەڵی ئەو نەبوو بۆ نوستن لەگەڵی، بۆ جووتبوون لەگەڵی .
ڕۆژێکی وەها ڕوویدا، یوسف چووە ژوورەوە بۆ ماڵەکە بۆ ئەنجامدانی کارەکانی، و کەس لە ماڵەکەدا لە ژوورەوە نەبوو .و ئەویش گرتی لە جلەکانییەوە و گوتی :لەگەڵ من ڕابکەوە، بەڵام ئەو جلەکانی خۆی لە دەستەکانی ئەودا بەجێهێشت و هەڵات و چووە دەرەوە .و ڕوویدا کە بینی کە جلەکانی خۆی لە دەستەکانی ئەودا بەجێهێشتووە هەڵاتووە، و چووەتە دەرەوە، و بانگی ئەوانەی کرد کە لە ماڵەکەدا بوون، و پێی گوتن، بە گوتن :ببینن، بۆ ئێمە کوڕێکی عیبرانی هێناوە، بۆ گاڵتەکردن بە ئێمە؛ هاتە ژوورەوە بۆ لای من، بە گوتن، لەگەڵ منداا بخەوە؛ و من بە دەنگێکی بەرز هاوارم کرد .بەڵام کاتێک ئەو بیستی کە دەنگی خۆمم بەرزکردەوە و هاوارم کرد، جلەکانی خۆی لەلای من بەجێهێشت و هەڵات و چووە دەرەوە .و جلەکانی لەلای خۆی بەجێهێشت، هەتا گەورەکە هاتە ماڵەکەی خۆی .و قسەی لەگەڵ ئەو کرد بەپێی ئەم وشانە، دەیگوت، کوڕە عیبرانییەکە هاتە لای من، ئەوەی تۆ هێناتە لای ئێمە، بۆ گاڵتەکردن بە من، و پێی گوت، لەگەڵ تۆ دەخەوم .وەک بیستی کە دەنگی خۆمم بەرزکردەوە و هاوارمکرد، جلەکانی لەلای من بەجێهێشت و هەڵات، و چووە دەرەوە .ڕوویدا، کاتێک گەورە گوێی لە قسەکانی ژنەکەی خۆی بیست، ئەوانەی بۆ ئەو گوتی، دەیگوت، بەم شێوەیە کوڕەکەی تۆ ئەمەی بۆ من کرد، و بە تووڕەیی تووڕە بوو .و گەورەکە یوسفی گرت و خستییە ناو قەڵاکە، بۆ ئەو شوێنەی کە زیندانییەکانی پاشا لەوێ لە قەڵاکە گیراون .یەزدان لەگەڵ یوسف بوو، بەزەیی بەسەریدا ڕشت و پەسەندی لەبەردەم سەرۆکی زیندانبان پێبەخشی .سەرۆکی زیندانبانەکان

زیندانەکەی دایە دەست یوسف، و هەموو زیندانییەکانی کە لە زیندانەکەدا بوون، و هەموو ئەو کارانەی کە لەوێ دەکران، ئەو خۆی دەیانکرد .سەرۆکی زیندانبانی زیندانەکە هیچ شتێکی بە هۆی ئەوەوە نەدەزانی، چونکە هەموو شتێک بە دەستی یوسف بوو، لەبەر ئەوەی یەزدان لەگەڵی بوو، و هەرچی ئەو دەیکرد، یەزدان لە دەستەکانیدا سەرکەوتووی دەکرد.

40

دوای ئەم قسانە، سەرۆکی ساقیکەرانی پاشای میسر و سەرۆکی نانەواکان گوناهیان کرد لە دژی گەورەیان، پاشای میسر .و فیرعەون تووڕە بوو لەسەر دوو خەسییەکانی، لەسەر سەرۆکی ساقییەکان و لەسەر سەرۆکی نانەواکان .و ئەوانی دانا لە زیندان، لەو شوێنەی کە یوسف لەوێ گیرابوو .سەرۆکی زیندانبانەکە ئەوانی بە یوسف سپارد، و یوسف خزمەتی ئەوانی کرد، ئەوان چەند ڕۆژێک لە زیندانەکە مانەوە .و هەردووکیان خەونێکیان بینی لە یەک شەودا، بەڵام دیمەنی خەونەکەی سەرۆکی ساقییەکان و سەرۆکی نانەواکان، کە هی پاشای میسر بوون و لە زیندانەکەدا بوون، ئەمە بوو .یوسف لە بەیانیدا چووە ژوورەوە بۆ لایان، بینی ئەوانی و پەشۆکاو بوون .و پرسی لە خەسیەکانی فیرعەون، کە لەگەڵی لە زیندان بوون لەلای گەورەکەی، و گوتی :بۆچی ڕووخسارەکانتان ئەمڕۆ خەمۆکە؟ ئەوان پێیان گوت، خەونێکمان بینیوە، و کەس نییە بۆ لێکدانەوەی؛ یوسف پێی گوتن، ئایا لێکدانەوەکانیان لە ڕێگەی خوداوە نین؟ کەواتە بۆ من بیگێڕنەوە .سەرۆکی ساقییەکان خەونەکەی بۆ یوسف گێڕایەوە و گوتی :لە خەوەکەمدا مێوێک لەبەردەمم بوو . لە مێوەکەدا سێ لق هەبوو، و ئەم گەشاوە بوو، لقەکانی دەرهێنابوو، هێشووە ترێیەکان گەیشتوو بوون .جامی فیرعەون لە دەستی من بوو، ترێیەکەم گرت و گوشیم دایە ناو

جامەکە، پاشان جامەکەم دایە دەستی فیرعەون .و یوسف پێی گوت، ئەمە لێکدانەوەی ئەوەیە :ئەو سێ لقە، سێ ڕۆژن .هێشتا سێ ڕۆژ، فیرعەون بیری پێشووی تۆ دەکاتەوە و تۆ دەگەڕێنێتەوە بۆ پێگەی سەرۆکی ساقیگێڕیت، جامی فیرعەون دەدەیتەوە بە دەستی ئەو، وەک پێشتر کە ساقیگێڕ بووبت .بەڵام بیرت بێتەوە لە من لە ڕێگەی خۆت، کاتێک باشت بۆ دەبێت، و بەزەییم لەگەڵدا بکە، و باسی من بۆ فیرعەون بکە، و لەم زیندانە دەرمبهێنە .چونکە بە دزی دزرام لە خاکی عیبرانییەکان، و لێرە هیچم نەکردووە، بەڵام ئەوان منیان خستە ناو ئەم چاڵەوە .و سەرنانەوا بینی کە بە ڕاستی لێکدانەوەی کرد، و بە یوسف گوت، منیش خەونێکم بینی، و بیرم کردەوە سێ سەبەتەی نانم هەڵدەگرت لەسەر سەرم، لە سەبەتەکەی سەرەوە لە هەموو جۆرەکانی کە فیرعەون دەیخوات، کاری نانەوا، و باڵندەکانی ئاسمان دەیانخواردن لە سەبەتەکەی سەرەوەی سەرم .یوسف وەڵامی دایەوە و پێی گوت :ئەمە لێکدانەوەکەیەتی، ئەو سێ سەبەتە سێ ڕۆژن .هێشتا سێ ڕۆژ، و فیرعەون سەرت لێ دەماڵێتەوە لە تۆ، و هەڵتدەواسێت لەسەر دار، و باڵندەکانی ئاسمان گۆشتەکانت دەخۆن لە تۆ .ڕوویدا لە ڕۆژی سێیەم، ڕۆژی لەدایکبوونی فیرعەون بوو، و خوانێکی ئامادەکرد بۆ هەموو خزمەتکارەکانی، و یادی پلەی ساقی و پلەی نانەوای کردەوە لەناو خزمەتکارەکانی .و سەرۆکی ساقی گەڕاندەوە بۆ پلەکەی خۆی، و جامەکەی دایە دەستی فیرعەون .بەڵام سەرۆکی نانەواکانی هەڵواسی، وەک یوسف لێکدانەوەی بۆ کردبوون .و سەرۆکی ساقی یوسفی لەبیر نەکردەوە، بەڵکو لەبیری کرد.

41

ڕوویدا دوای دوو ساڵ ڕۆژ، فیرعەون خەونێکی بینی، پێی وابوو لەسەر ڕووبارەکە ڕاوەستاوە .و ئەوەتا وەک چۆن لە ڕووبارەکەوە حەوت مانگا هاتنە دەرەوە، جوان لە شێوە

و هەڵبژێردراو لە گۆشت، و لە ئاخەی لەوەڕیان دەبڕی .حەوت مانگای دیکە دوای ئەمانە لە ڕووبارەکەوە هاتنە دەرەوە، ناشرین لە شێوە و لاواز لە گۆشت، و لەلای ئەو مانگایانە لەسەر کەناری ڕووبارەکە دەلەوەڕانەوە .و حەوت مانگا ناشرین و باریکەکان کە گۆشتیان لاواز بوو، حەوت مانگا جوانەکانیان خوارد کە شێوەیان جوان بوو و گۆشتیان هەڵبژێردراو بوو، پاشان فیرعەون هەستا .و خەونێکی دووەمی بینی، و ئەوەتا حەوت گوڵەی دانەوێڵە لە قامیشکێکی یەکدا هاتنە سەرەوە، هەڵبژێردراو و جوان بوون .و ئەوەتا حەوت گوڵەی دانەوێڵە باریک و با لێدراو لەگەڵیان دەڕوان .و حەوت گوڵەگەنمە باریکەکان و بە با تێکچووەکان حەوت گوڵەگەنمە هەڵبژێردراوەکان و پڕەکانیان قووت دا، بەڵام فیرعەون هەستا، و خەونێک بوو .ڕوویدا لە بەیانیدا، و گیانی ئەو ناڕەحەت بوو، و ناردی و بانگی کرد هەموو لێکدەرانی میسر و هەموو دانایانی، و فیرعەون خەونەکەی بۆیان گێڕایەوە، و کەس نەبوو کە لێکدانەوەی بۆ فیرعەون ڕابگەیەنێت .و سەرۆکی ساقییەکان قسەی بۆ فیرعەون کرد و گوتی :ئەمڕۆ گوناهەکەی خۆم بیردەهێنمەوە .فیرعەون لە منداڵەکانی تووڕە بوو، و ئێمەی لە زیندان دانا، لە ماڵی سەرۆکی چێشتلێنەران، من و سەرۆکی نانەواکان .هەردووکمان خەونێکمان بینی لە شەوێکی یەکدا، من و ئەو، هەریەکەمان بەپێی خەونی خۆی بینیمان .بوو لەوێ لەگەڵمان گەنجێک، کوڕی عیبرانی سەرچێشتکارەکە، و گێڕاینەوەمان بۆی، و لێکدانەوەی کرد بۆمان .ڕوویدا، وەک چۆن بۆ ئێمە لێکدانەوەی کرد، ئاوا ڕوویدا، من گەڕێندرایەوە بۆ پلەکەم، بەڵام ئەو هەڵواسرا .

فیرعەون ناردی و یوسفی بانگکرد، ئەوانیش لە زیندانەوە دەریانهێنا، تاشییان و جلوبەرگەکەیان گۆڕی، ئینجا چووە لای فیرعەون .فیرعەون بە یوسفی گوت، خەونێکم بینیوە، و کەس نییە کە لێکی بداتەوە، بەڵام من دەربارەی تۆ بیستوومە کە دەڵێن، کاتێک تۆ خەونەکان دەبیستیت، لێکیان دەدەیتەوە .یوسف وەڵامی فیرعەونی دایەوە و پێی گوت :بێ خودا ناتوانم وەڵامی ڕزگاری فیرعەون بدەمەوە .فیرعەون بە یوسفی گوت و

فەرمووی :لە خەوەکەمدا پێم وابوو کە لەسەر کەناری ڕووبارێک ڕاوەستاوم .وەک چۆن لە ڕووبارەوە حەوت مانگا هاتنە دەرەوە کە جوان بوون لە شێوە و هەڵبژێردراو بوون لە گۆشت، و لە ئاخەی دەیانلەوەڕاند .و ئەوەتا حەوت مانگای دیکە هاتنە سەرەوە لە دوای ئەوان لە ڕووبارەکەوە، خراپ و ناشرین لە ڕووخسار، و لاواز لە گۆشت، کە وەک ئەوانەم نەدیبوو لە هەموو خاکی میسردا ناشرینتر .و حەوت مانگا ناشرین و باریکەکان حەوت مانگا یەکەم جوان و هەڵبژێردراوەکانیان خوارد .و چوونە ناو سکی ئەوان، و ڕوون نەبوون کە چوونە ناو سکی ئەوان، و چاوەکانی ئەوان ناشرین بوون، وەک لە سەرەتادا، بەڵام هەستام و نوستم .و جارێکی تر لە خەوی خۆمدا بینیم، و وەک حەوت گوڵەگەنم هاتنە سەرەوە لە قامێکی یەکدا، پڕ و جوان؛ بەڵام حەوت گوڵەگەنمی تر باریک و لەلایەن بایەوە تێکدراو دەڕوییان بەدوای ئەوانەوە .ئەو حەوت گوڵەگەنمە نازک و با لێدراوانە حەوت گوڵەگەنمە جوان و پڕەکانیان قووت دا .کەواتە بە لێکدەرەوەکانم گوت، بەڵام کەس نەبوو کە ئەوە بۆ من ڕوون بکاتەوە .و یوسف بە فیرعەونی گوت، خەونی فیرعەون یەکێکە، هەرچی خودا دەیکات، بۆ فیرعەونی نیشان داوە .حەوت مانگا جوانەکە حەوت ساڵن، و حەوت گوڵەگەنمە جوانەکە حەوت ساڵن، خەونەکەی فیرعەون یەکێکە .و ئەو حەوت مانگا لاوازانەی کە دوای ئەوان سەردەکەون، حەوت ساڵن، و ئەو حەوت گوڵەگەنمە لاوازە با وێرانکراوەکانیش، حەوت ساڵن، حەوت ساڵی برسێتی دەبن .بەڵام ئەو وشەیەی کە من بە فیرعەونم گوت، هەرچی خودا دەیکات، بە فیرعەونی پیشاندا .ببینە، حەوت ساڵی خۆشگوزەرانی زۆر لە هەموو خاکی میسر دێت .حەوت ساڵی برسێتی دێت دوای ئەمانە، و لەبیریان دەچێت لە تێربوونەکەی کە لە هەموو میسردا دەبێت، و برسێتییەکە زەوییەکە لەناودەبات .و ئەو خۆشگوزەرانی لەسەر زەوی ناسراو نابێت لەبەر ئەو برسێتییەی کە دوای ئەمانە دێت، چونکە زۆر بەهێز دەبێت .سەبارەت بە دووبارە بوونەوەی خەونەکەی فیرعەون دوو جار، ئەوە لەبەر ئەوەیە کە وشەکە کە لە خوداوەیە ڕاست دەبێتەوە، و خودا

خێرا دەکات لە جێبەجێکردنی .ئێستا کەواتە بیر لە پیاوێکی دانا و تێگەیشتوو بکەرەوە، و ئەو لەسەر زەوی میسر دابنێ .و با فیرعەون ئەمە بکات و با فەرمانڕەواکان دابنێت لەسەر زەوییەکە، و با ئەوان هەموو بەرهەمەکانی زەوی میسر لە حەوت ساڵی خۆشگوزەرانیدا کۆبکەنەوە، و با هەموو خواردنەکانی حەوت ساڵی داهاتووی باشی ئەمانە کۆبکەنەوە، و با دانەوێڵە لەژێر دەستی فیرعەوندا کۆبکرێتەوە، خواردن لە شارەکاندا با پارێزراو بێت .و ئەو خواردنە پارێزراوەکان بۆ زەوی دەبنە بۆ حەوت ساڵی برسێتی، کە دەبن لە خاکی میسر، و زەوییەکە لە برسێتیدا لەناو ناچێت .ئەم قسەیە پەسەند بوو لەلای فیرعەون، و لەلای هەموو خزمەتکارەکانی ئەو .و فیرعەون بە هەموو کوڕەکانی خۆی گوت، ئایا ئێمە پیاوێکی وەها نادۆزینەوە، کە ڕۆحی خودای لەناو ئەودا هەیە؟ فیرعەون بە یوسفی گوت : لەبەر ئەوەی خودا هەموو ئەمانەی بۆ تۆ نیشان داوە، هیچ پیاوێک داناتر و تێگەیشتووتر لە تۆ نییە .تۆ دەبیتە سەر ماڵی من، و سەر دەمی تۆ هەموو گەلی من گوێڕایەڵ دەبێت، تەنها لە تەختەکە من لە تۆ مەزنتر دەبم .فیرعەون بە یوسفی گوت :ئەوەتا ئەمڕۆ تۆ لەسەر هەموو زەوی میسر دادەنێم .فیرعەون ئەنگوستیلەکەی لە دەستی خۆی لابرد و لە دەستی یوسفی دا، و کراسێکی کەتانی نەرمی پۆشاند، و گەردەنبەندێکی زێڕینی لە ملی دا .و ئەوی سوار کرد لەسەر دووەم گالیسکەکەی، و ڕاگەیاندەرێک لەپێشیەوە ڕایگەیاند، و داینا لەسەر هەموو خاکی میسر .فیرعەون بە یوسفی گوت :من فیرعەونم، بێ تۆ کەس ناتوانێت دەستی لەسەر هەموو خاکی میسر بەرز بکاتەوە .فیرعەون ناوی یوسفی لێنا پسۆنتۆمفانێخ، و ئاسێنەسی کچی پەتەفرێی کاهینی هێلیۆپۆلیسی پێدا بە ژنی .یوسف سی ساڵ بوو، کاتێک لەبەردەم فیرعەونی پاشای میسر ڕاوەستا، پاشان یوسف لە ئامادەی فیرعەون دەرچوو و بە هەموو خاکی میسردا تێپەڕی .و زەوی لە حەوت ساڵەکانی خۆشگوزەرانیدا کۆڵاوەی بەرهەمهێنا .ئەو هەموو خواردنی حەوت ساڵەکەی کۆکردەوە، کە تێیاندا دەوڵەمەندی لە خاکی میسر بوو، و خواردنەکانی لە شارەکاندا دانا، خواردنی

دەشتەکانی دەوروبەری هەر شارێکی لە خودی ئەو شارەدا دانا .یوسف دانەوێڵەی کۆکردەوە وەک لمی دەریا، زۆر زۆر، هەتا نەیتوانرا ژمارە بکرێت، چونکە ژمارەی نەبوو . بەڵام بۆ یوسف دوو کوڕ بوون پێش ئەوەی حەوت ساڵی برسییەتی بێت، ئەوانەی ئاسێنەس کچی پەتەفرێی کاهینی هێلیۆپۆلیس منداڵی بوون بۆی .یوسف ناوی کوڕە یەکەمی نا مەنەسا، چونکە خودا وای لێکردم لەبیر بکەم هەموو ئازارەکانم و هەموو ئەوانەی باوکم .بەڵام ناوی دووەمی نا ئەفرایم، چونکە خودا منی گەشەپێدا لە خاکی نزمیم .حەوت ساڵی خۆشگوزەرانی تێپەڕین، کە لە خاکی میسر بوون .و حەوت ساڵی برسێتی دەستیان پێکرد بە هاتن، وەک یوسف گوتی، و برسێتی لە هەموو زەوییەکە ڕوویدا، بەڵام لە هەموو زەوی میسر نان هەبوو .هەموو خاکی میسر برسی بوو، گەلیش هاواریان بۆ فیرعەون کرد بۆ نان، فیرعەونیش بە هەموو میسرییەکانی گوت، بڕۆن بۆ لای یوسف، و ئەوەی پێتان دەڵێت، بیکەن .و برسێتی لەسەر ڕووی هەموو زەوی بوو، بەڵام یوسف هەموو ئەمبارەکانی کردەوە و دەیفرۆشت بە هەموو میسرییەکان .و هەموو ناوچەکان هاتن بۆ میسر بۆ کڕین لای یوسف، چونکە برسێتی لە هەموو زەویدا زاڵبوو.

42

کاتێک یاقوب بینی کە فرۆشتن لە میسر هەیە، بە کوڕەکانی گوت :بۆچی تەمبەڵی دەکەن؟ ببینن، من بیستوومە کە دانەوێڵە لە میسر هەیە، بڕۆن بۆ ئەوێ و کەمێک خواردن بۆ ئێمە بکڕن، تاکو بژین و نەمرین .دە براکانی یوسف دابەزین، ئەو دەیانە، بۆ کڕینی دانەوێڵە لە میسر؛ بەڵام بنیامین، براکەی یوسف، نەیناردە لەگەڵ براکانی خۆی؛ چونکە گوتی، نەوەک ڕووبدات بۆی نەخۆشی .کوڕەکانی ئیسرائیل هاتن بۆ کڕین لەگەڵ ئەوانەی دەهاتن، چونکە برسییەتی لە خاکی کەنعان بوو .یوسف فەرمانڕەوای زەوی بوو، ئەو بە هەموو گەلی زەوی

دەفرۆشت، براکانی یوسف هاتن و لەبەردەمی ئەودا لەسەر ڕوویان کرنۆشیان برد بۆ زەوی .کاتێک یوسف براکانی خۆی بینی، ناسییان؛ و وەک بێگانە ڕەفتاری لەگەڵیان کرد، و بە ڕەقی قسەی لەگەڵیان کرد؛ و پێی گوتن، لە کوێوە هاتوون؟ ئەوانیش گوتیان، لە خاکی کەنعان، بۆ کڕینی خواردن .یوسف براکانی خۆی ناسییەوە، بەڵام ئەوان ئەویان نەناسییەوە .یوسف خەونەکانی خۆی یادی کردەوە کە ئەو بینیبووی، و پێی گوتن :ئێوە سیخوڕن، هاتوون بۆ تێگەیشتن لە شوێنپێکانی وڵاتەکە .ئەوان وتیان، نەخێر، گەورەم، خزمەتکارەکانی تۆ هاتووین بۆ کڕینی خواردن .هەموومان کوڕانی یەک پیاوین، ئاشتیخوازین، منداڵەکانت سیخوڕ نین پێی‌وتن بۆیان :نەخێر، بەڵکو ئێوە هاتوون بۆ ئەوەی شوێنپێکانی زەوی ببینن .ئەوان گوتیان، ئێمە دوازدە کوڕی تۆین، براکان لە خاکی کەنعان؛ و ببینە، گەنجترین ئەمڕۆ لەگەڵ باوکمانە؛ بەڵام ئەوی دیکە بوونی نییە .یوسف پێی گوتن :ئەمە ئەوەیە کە پێم گوتن، کاتێک گوتم ئێوە سیخوڕن .لەم ڕێگەیەوە ئێوە دەردەکەون، بە تەندروستی فیرعەون، ناچنە دەرەوە لێرەوە، ئەگەر براکەی گەنجترتان نەیەتە ئێرە .یەکێکتان بنێرن لە خۆتانەوە و براکەتان بهێنێتەوە، بەڵام ئێوە دەبێت بگیرێن تاوەکو وشەکانتان ڕوون دەبێتەوە، ئایا ڕاست دەڵێن یان نا .ئەگەر نا، بە تەندروستی فیرعەون سوێند، بێگومان ئێوە سیخوڕن .و ئەوانی لە زیندان دانا بۆ سێ ڕۆژ لە ڕۆژی سێیەم پێی گوتن :ئەمە بکەن و دەژین، چونکە من لە خودا دەترسم .ئەگەر ئاشتیخوازن، یەکێک لە براکانتان با لە زیندانەکە بگیرێت، بەڵام ئێوە برۆن و دانەوێڵەی کڕاوی خۆتان بهێننەوە .و براکەی بچووکتان بهێننە لای من، و قسەکانتان باوەڕپێ دەکرێت؛ بەڵام ئەگەر نا، دەمرن .ئەوان بەم شێوەیە ئەویان کرد .و هەریەکەیان بە براکەی خۆی گوت، بەڵێ، چونکە ئێمە لە گوناهداین دەربارەی براکەمان، کە پشتگوێخستمان تەنگانەی گیانی ئەو، کاتێک لە ئێمە پاڕایەوە، و گوێمان لێی نەگرت، و لەبەر ئەمە ئەم تەنگانەیە هاتە سەر ئێمە . وەڵامی دایەوە و ڕەئوبێن پێی گوتن :ئایا من قسەم لەگەڵتان نەکرد و گوتم، ستەم لە

منداڵەکە مەکەن، و ئێوە گوێتان لە من نەگرت؟ و ئەوەتا خوێنی ئەو داوا دەکرێت .ئەوان خۆیان نەیانزانی کە یوسف گوێ دەگرێت، چونکە وەرگێڕەکە لە نێوانیان بوو .یوسف لە ئەوان ڕووی وەرگێڕایەوە و گریا، و دیسان هاتەوە لای ئەوان و قسەی بۆ ئەوان کرد، و شیمۆنی لە ئەوان برد و لەبەردەمیان بەستییەوە .یوسف فەرمانی دا کە دەفرەکانیان پڕ بکرێتەوە لە دانەوێڵە، و زیوەکەیان بگەڕێنرێتەوە، هەریەکە بۆ ناو گوشەرەکەی خۆی، و ئازووقەیان پێبدرێت بۆ ڕێگاکە، و بەم جۆرە بۆیان کرا .و دوای ئەوەی دانەوێڵەکەیان لەسەر گوێدرێژەکانیان دانا، لەوێوە ڕۆیشتن .کاتێک یەکێکیان کیسەکەی خۆی کردەوە بۆ ئەوەی خۆراک بە گوێدرێژەکانی بدات لەو شوێنەی کە مانەوە، زیوەکەی خۆی بینی کە لە دەمی کیسەکە بوو .و بە براکانی گوت :زیوەکەم گەڕێندرایەوە، و ئەوەتا لە کیسەکەمدایە . دڵیان سەرسام بوو و پەشۆکاو بوون و بە یەکتریان گوت :ئەمە چییە کە خودا بە ئێمەی کردووە؟ هاتن بۆ لای یاقوب باوکیان بۆ ناو خاکی کەنعان، و هەموو ئەو شتانەیان پێی ڕاگەیاند کە بۆیان ڕوویدابوو، دەڵێن، ئەو پیاوە گەورەی خاکەکە بە توندی لەگەڵمان قسەی کردووە، و ئێمەی خستە زیندان، وەک ئەوەی سیخوڕی خاکەکە دەکەین .ئێمە پێمان گوت، ئێمە ئاشتیخوازین، ئێمە سیخوڕ نین .دوازدە براین، کوڕانی باوکمان، یەکێکمان نییە، بەڵام بچووکەکە ئەمڕۆ لەگەڵ باوکمان لە خاکی کەنعانە .پیاوەکە کە گەورەی زەوییەکە بوو پێی گوتین :لەم ڕێگەیەوە دەزانم کە ئێوە ئاشتیخوازن .یەکێک لە براکانتان لێرە لەگەڵ من بەجێبهێڵن، دانەوێڵەی پێویستی ماڵەکەتان وەربگرن و بڕۆن .و برا گەنجترەکەتان بهێننە بۆ لای من، و بزانم کە ئێوە سیخوڕ نین، بەڵکو ئاشتیخوازن، و براکەتان بۆتان دەگەڕێنمەوە، و لە خاکەکەدا بازرگانی دەکەن .ڕوویدا لە کاتی بەتاڵکردنەوەیان جوالەکانیان، و گرێی زیوی هەریەکەیان لە جوالەکەیدا بوو؛ و خۆیان و باوکیان گرێیەکانی زیوەکەیان بینی، و ترسان .یاقوب، باوکیان، پێی گوتن :ئێوە منتان بێ منداڵ کردووە؛ یوسف نییە، شیمۆن نییە، و بنیامینیش دەبەن؟ هەموو ئەم شتانە لەسەر من ڕوویدا

ڕەئوبێن بە باوکیان گوت :دوو کوڕەکەم بکوژە، ئەگەر ئەوم نەهێنایەوە بۆت .ئەو بدە دەست من، و من دەیهێنمەوە بۆت .ئەو گوتی :نا، کوڕەکەم لەگەڵ ئێوە نایەت، چونکە براکەی مرد و ئەو بە تەنها ماوەتەوە، و ڕەنگە لە ڕێگاکەدا کە دەڕۆن لاواز بکرێت، و پیریم بە خەمەوە بۆ ناو جیهەنەم دابەزێنن.

43

بەڵام برسێتی لەسەر زەوییەکە بەهێزبوو .ڕوویدا کاتێک تەواویان کرد خواردنی تەواوی ئەو دانەوێڵەیەی کە لە میسرەوە هێنابوویان، باوکیان پێی گوتن :دیسان بڕۆن و کەمێک خۆراکمان بۆ بکڕن .یەهودا پێی گوت :ئەو پیاوە، گەورەی ئەو زەوییە، بە سوێندێکی جدی شایەتی دا بۆ ئێمە و گوتی :ڕووی من نابینن، ئەگەر براکەی بچووکترتان لەگەڵتان نەبێت . ئەگەر بەڕاستی براکەمان لەگەڵ خۆماندا بنێریت، ئەوا دادەبەزین و خواردنت بۆ دەکڕین . ئەگەر بەڵام تۆ برای ئێمە لەگەڵ ئێمە نەنێریت، ئێمە ناڕۆین، چونکە ئەو پیاوە پێمان گوت و گوتی :ڕووی من نابینن، ئەگەر برا گەنجەکەتان لەگەڵتان نەبێت .ئیسرائیل گوتی :بۆچی ئەم خراپەیەتان لەگەڵ من کرد، بە پیاوەکەتان گوت کە براتان هەیە؟ ئەوان بەڵام وتیان، ئەو پیاوە بە وردی پرسیاری لە ئێمە و نەوەمان کرد و گوتی، ئایا باوکتان هێشتا لە ژیاندایە، و ئایا براتان هەیە، و ئێمە بەپێی ئەم پرسیارانە وەڵاممان دایەوە، چۆن دەمانزانی کە پێمان دەڵێت، برای خۆتان بهێنن؟ یەهودا گوتی بۆ ئیسرائیلی باوکی خۆی، منداڵەکە بنێرە لەگەڵ من، و هەستاوە دەڕۆین، بۆ ئەوەی بژین و نەمرین ئێمە و تۆ و کەلوپەلەکانمان .من بەڵام چاوەڕێی ئەو دەکەم، لە دەستی من داوای ئەو بکە .ئەگەر نەیهێنمەوە بۆ لات و ڕاینەگرم لەبەردەمت، گوناهبار دەبم بەرامبەر بە تۆ هەموو ڕۆژانم . ئەگەر دوا نەکەوتبووین، تا ئێستا دوو جار گەڕابوونەوە .ئیسرائیلی باوکیان پێی گوتن :

ئەگەر ئاوایە، ئەمە بکەن :لە بەرهەمەکانی زەوی لە دەفرەکانتاندا بگرن و دیاری بۆ ئەو پیاوە ببەنەوە، لە دەوری و هەنگوین و بخوور و مۆر و دارەبەست و گوێز .و زیوی دووانە لە دەستەکانتاندا بگرن، ئەو زیوەی کە لە تووڕەکانتاندا گەڕێندراوەتەوە لەگەڵ خۆتان بیگەڕێننەوە، نەوەک هەڵەیەک بووبێت .براکەتان بگرن و هەستاون بڕۆنە خوارەوە بۆ لای پیاوەکە .خودای من لەبەردەم ئەو پیاوە لەگەڵتان میهرەبان بێت و برای ئێوە و بنیامینیش بگەڕێننەوە، بەڵام من وەک ئەوەی منداڵبەردار بووم، منداڵبەردار بووم .پیاوەکان ئەم دیاریانە و زیوی دووانەیان وەرگرت، لە دەستەکانیاندا وەریانگرت لەگەڵ بنیامین، و هەستان و دابەزین بۆ میسر، و لەبەردەم یوسف وەستان .یوسف ئەوانی بینی و بنیامینی برای هاوشێوەیکی خۆی، و بە ئەو کەسەی لەسەر ماڵەکەی بوو گوت :ئەم پیاوانە بهێنە ژوورەوە بۆ ماڵەکە، و ئاژەڵێک سەربڕە و ئامادەی بکە، چونکە ئەم پیاوانە لە نیوەڕۆدا لەگەڵ من نان دەخۆن .ئەو پیاوە کردی وەک یوسف گوتی، و ئەو پیاوانی هێنایە ناو ماڵی یوسف .کاتێک پیاوەکان بینییان کە هێنران بۆ ناو ماڵی یوسف، گوتیان، لەبەر زیوەکە کە گەڕایەوە لە تووڕەکانمان لە سەرەتادا، ئێمە دەهێنرێین، بۆ تۆمەتباری درۆمان و هێرشکردنە سەرمان، بۆ وەرگرتنمان وەک کۆیلە، و گوێدرێژەکانمان .نزیک بوونەوە بەرەو پیاوەکە کە لەسەر ماڵی یوسف، قسەیان لەگەڵی کرد لە دەروازەی ماڵەکە، گوتیان، پێویستمانە، گەورەم، هاتینە خوارەوە لە سەرەتادا بۆ کڕینی خواردن .ڕوویدا کە کاتێک هاتین بۆ مانەوە و گونیەکانمان کردەوە، زیوەکەی هەریەکەمان لە گونیەکەی خۆیدا بوو، زیوەکەمان بە هەمان کێش ئێستا لە دەستماندا گەڕاندووەتەوە .و زیوی دیکەمان لەگەڵ خۆماندا هێناوە بۆ کڕینی خواردن، نازانین کێ ئەو زیوەی خستووەتە ناو تووڕەکانمانەوە . گوتی و بۆیان :میهرەبان بێت بۆ ئێوە، مەترسن، خودای ئێوە و خودای باوکانی ئێوە گەنجینەکانی داوەتە ناو گونیەکانتان، و زیوەکەتان پەسەندکراو بوو، منیش وەرمگرتووە . و شیمۆنی بۆ لایان دەرهێنا .و ئاوی هێنا بۆ شوشتنی پێیەکانیان، و خۆراکی دا بە

گوێدرێژەکانیان .ئامادەیان کرد ئەو دیارییانە، هەتا یوسف لە نیوەڕۆدا بێت، چونکە بیستبوویان کە لەوێ نان دەخوات .یوسف چووە ژوورەوە بۆ ناو ماڵەکە، و ئەو دیارییانەیان پێشکەش کرد کە لە دەستیاندا بوون، و لەبەردەمیدا کڕنۆشیان برد و ڕوویان خستە سەر زەوی .پرسیاری لێکردن و ئەوان :چۆنن؟ و پێی گوتن :ئایا باوکتان پیرەمێردە تەندروستە، ئەوەی باسی کردن؟ ئایا هێشتا دەژی؟ ئەوان گوتیان :کوڕەکەت، باوکی ئێمە، تەندروستە، هێشتا دەژی .و گوتی :بەرەکەتدار بێت ئەو پیاوە لەلایەن خوداوە، و چەماونەوە و کڕنۆشیان بۆ برد .کاتێک یوسف چاوەکانی هەڵبڕی، بینیامینی برای کە لە دایکێکەوە بوون بینی، و گوتی :ئەمە براکەی ئێوەیە کە گەنجترە، ئەوەی پێتان گوتم بیهێنن بۆ لای من؟ و گوتی، خودا بەزەییت لێ بکاتەوە، کوڕم .یوسف ناڕەحەت بوو، چونکە ناخی لەسەر براکەی دەهاتە جوڵە، و ویستی بگرییێت، بەڵام کاتێک چووە ژوورەوە، لەوێ گریا .دوای ئەوەی ڕوویەکەی شوشت، دەرچوو و خۆی کۆنترۆڵ کرد و گوتی : نانەکان دابنێن .و دایانان بۆ ئەو تەنها، و بۆ ئەوان بەپێی خۆیان، و بۆ میسرییەکان کە نان دەخۆن لەگەڵ ئەو بەپێی خۆیان، چونکە میسرییەکان نەیاندەتوانی لەگەڵ عیبرانییەکان نان بخۆن، چونکە قێزەوەرە بۆ میسرییەکان .دانیشتن لەبەردەمی، یەکەمین لەدایکبوو بەپێی مافەکانی، و گەنجتر بەپێی گەنجییەتی، خەڵکەکەش سەرسام بوون، هەریەکەیان بەرامبەر بە براکەی .ئەوان بەشیان لە ئەو هەڵگرتەوە بۆ خۆیان، بەڵام بەشی بنیامین پێنج جار گەورەتر بوو لە بەشەکانی هەموویان، خواردیانەوە و خۆش بوون لەگەڵی.

44

یوسف فەرمانی دا بەوەی کە لەسەر ماڵەکەی بوو و گوتی :گوناکانی مرۆڤەکان پڕبکەن لە خواردن، هەرچەندە دەتوانن هەڵیبگرن، و زیوەکەی هەریەکەیان بخەنە سەر دەمی

گوناکەکە .جامە زیوەکەم بخەنە ناو هەگبەی گەنجتر، لەگەڵ نرخی دانەوێڵەکەی .ئەمەش بەپێی قسەی یوسف بوو، هەروەک گوتی .بەیانی بەرەبەیان بوو، و خەڵکەکە نێردران، خۆیان و گوێدرێژەکانیان .کاتێک لە شارەکە دەرچوون، هێشتا دوور نەکەوتبوونەوە، یوسف بە ئەوەی لەسەر ماڵەکەی گوت :هەستە و دوای پیاوەکان بکەوە، کاتێک دەیانگەیتەوە پێیان بڵێ :بۆچی خراپەتان لە جیاتی چاکە کردەوە؟ بۆچی جامە زیوییەکەی منتان دزی؟ ئایا ئەمە نییە کە گەورەم تێیدا دەخواتەوە؟ بەڵام خۆی بە فاڵگرتنەوە فاڵ دەگرێتەوە لە خۆیدا .ئێوە بە تەواوی ئەو شتە خراپانەتان جێبەجێ کردووە کە کردووتانە .کاتێک ئەوانی دۆزییەوە، ئەم قسانەی بۆ ئەوان وت .ئەوانیش پێیان گوت، بۆچی گەورە قسە دەکات بەپێی ئەم وشانە؟ نابێت مندااڵەکانت ئەم کارە بکەن بەپێی ئەم قسەیە ئەگەر ئەو زیوەی کە لە تووڕەکانمان دۆزیمانەوە گەڕاندمانەوە بۆ تۆ لە خاکی کەنعان، ئیتر چۆن دەدزین لە ماڵی گەورەکەت زیو یان زێڕ؟ لەلای ئەوەی کە تۆ جامەکەی مندااڵەکانی تۆی لەلای دەدۆزیتەوە، با بمرێت؛ و ئێمەش دەبینە خزمەتکار بۆ گەورەی ئێمە .ئەو گوتی، و ئێستا، وەک ئێوە دەڵێن، بەو جۆرە دەبێت :لەلای ئەوەی جام دۆزرێتەوە، دەبێتە کوڕی من، بەڵام ئێوە دەبنە پاک .و پەلەیان کرد، هەریەکەیان گوونییەکەی خۆی دایگرت لەسەر زەوی، و هەریەکەیان گوونییەکەی خۆی کردەوە . گەڕانی کرد و لە پیرەکە دەستی پێکرد، هەتا هات بۆ لای گەنجەکە .و جامەکەی لە کیسەکەی بنیامین دۆزییەوە .و جلەکانی خۆیان درماند، و هەریەکەیان گوونیەکەی خۆی لەسەر گوێدرێژەکەی خۆی دانا، و گەڕانەوە بۆ شارەکە .یەهودا و براکانی چوونە ژوورەوە بۆ لای یوسف کە هێشتا لەوێ بوو، و لەبەردەمی خۆیان خستە سەر زەوی .یوسف پێی گوتن :ئەم شتە چییە کە ئێوە کردتان؟ ئایا نازانن کە پیاوێکی وەک من بە فاڵگرتنەوە فاڵ دەگرێتەوە؟ یەهودا گوتی :چی بڵێین بەرامبەر بە گەورە، یان چی قسە بکەین، یان چۆن بێتاوان بکرێینەوە؟ خودا ناڕەوایی مندااڵەکانی تۆی دۆزییەوە؛ ئەوەتا ئێمە خزمەتکاری

گەورەی خۆمانین، هەم ئێمە و هەم ئەوەی کە جامەکە لەلای ئەو دۆزرایەوە .یوسف گوتی، نابێت بۆ من ببێت کردنی ئەم وشەیە، ئەو پیاوەی لەلای ئەو دۆزرایەوە جامەکە، ئەو دەبێت کوڕی من، بەڵام ئێوە بڕۆنە سەرەوە لەگەڵ سەلامەتی بۆ لای باوکتان .یەهودا نزیکی بووەوە و پێی گوت، پاڕاوەم دەکەم، گەورەم، با کوڕەکەت قسەیەک لەبەردەمت بکات، و تووڕە مەبە لە کوڕەکەت، چونکە تۆ لەگەڵ فیرعەونیت .گەورەم، تۆ پرسیارت لە منداڵەکانی خۆت کرد و گوتت، ئایا باوکێک یان برایێکتان هەیە؟ و ئێمە گوتمان بە گەورە، باوکێکی پیرمان هەیە، و منداڵێکی پیریی کە گەنجترە بۆی، و براکەی مرد، بەڵام ئەو بە تەنها ماوەتەوە بۆ دایکی، و باوک ئەوی خۆشویست .تۆ گوتت بە خزمەتکارەکانت، بیهێننەوە بۆ لای من، و من چاودێری لێ دەکەم .و گوتمان بە گەورە، منداڵەکە ناتوانێت باوکی بەجێبهێڵێت؛ بەڵام ئەگەر باوکی بەجێبهێڵێت، دەمرێت .تۆ بەڵام بە منداڵەکانی خۆتت گوت، ئەگەر برا بچووکەکەتان لەگەڵتان نەیەتە خوارەوە، ئێوە ڕووی من نابینن .

ڕوویدا کاتێک ئێمە سەرکەوتین بۆ لای کوڕەکەت باوکمان، ئێمە ڕاگەیاندمان بە ئەو قسەکانی گەورەمان .باوکمان گوتی :دیسان بڕۆن و کەمێک خواردنمان بۆ بکڕن .ئێمە بەڵام گوتمان، ناتوانین دابەزین، بەڵام ئەگەر براکەمانی گەنجتر لەگەڵمان دابەزێت، دەبەزینەوە، چونکە ناتوانین ڕووی ئەو پیاوە ببینین، کاتێک براکەمانی گەنجتر لەگەڵمان نییە .

کوڕەکەت باوکی ئێمە پێی گوتین :ئێوە دەزانن کە دوو منداڵی بۆ من زایی ژنەکە، و یەکێک لە من چووە دەرەوە، و گوتتان کە لەلایەن دڕندەوە خوراوە، و نەمبینی ئەو تا ئێستا .ئەگەر کەواتە ئەمەشیان لە دەم ڕوومەوە وەربگرن و لە ڕێگادا هەر شتێکی خراپی بۆ ڕووبدات، ئەوا پیریم بە خەمەوە بۆ ناو جیهەنەم دادەبەزێنن .ئێستا کەواتە ئەگەر من بچمە ژوورەوە بۆ لای منداڵەکەت، باوکی ئێمە، و منداڵەکە نەبێت لەگەڵ ئێمە، گیانی ئەو هەڵواسراوە لە گیانی ئەم منداڵە، و دەبێت لە کاتی بینینی ئەو کە منداڵەکە نییە لەگەڵ ئێمە، دەمرێت، و منداڵەکانت پیریی منداڵەکەت، باوکی ئێمە، بە خەم دادەبەزێنن بۆ ناو جیهانی مردووان .

کوڕەکەت لە باوکەکەوە منداڵەکەی وەرگرتووە، دەڵێت، ئەگەر نەیهێنمەوە بۆ لای تۆ، و نەیڕاگرم لەبەردەمت، تاوانبار دەبم بۆ باوکەکە هەموو ڕۆژەکان .ئێستا کەواتە دەمێنمەوە لەلای تۆ کوڕ لە جیاتی منداڵەکە، خزمەتکاری گەورە، بەڵام منداڵەکە با بگەڕێتەوە لەگەڵ براکانی خۆی .چۆن بۆیە من دەچمە سەرەوە بۆ لای باوکەکە، کاتێک منداڵەکە لەگەڵ ئێمە نییە؟ بۆ ئەوەی نەبینم ئەو خراپانە، کە دەدۆزێتەوە باوکم.

45

و یوسف نەیدەتوانی بردباری هەموو ئەوانە بکات کە لەلای ئەو ڕاوەستابوون، بەڵام وتی : هەموویان لە من دووربخەنەوە .و کەس لەلای یوسف ڕانەوەستابوو کاتێک خۆی بە براکانی ناساند .و دەنگێکی بەرز لەگەڵ گریان بەجێهێشت، هەموو میسرییەکان بیستیان، و بیستراو بوو بۆ ماڵی فیرعەون .یوسف بە براکانی گوت، من یوسفم؛ هێشتا باوکم زیندووە؟ و براکان نەیانتوانی وەڵامی ئەو بدەنەوە، چونکە پەشۆکاو بوون .یوسف بە براکانی گوت :نزیک ببنەوە بۆ لام .ئەوانیش نزیک بوونەوە .ئینجا گوتی :من یوسفم، برای ئێوە، ئەوەی فرۆشتتانە میسر .ئێستا کەواتە خەمبار مەبن، نەش با ڕەق بۆ ئێوە دەرکەوێت کە منی لێرە فرۆشتن، چونکە خودا منی بۆ ژیان پێش ئێوە ناردووە .ئەمە چونکە دووەم ساڵی قاتوقاڵییە لەسەر زەوی، و هێشتا پێنج ساڵ ماوە، کە تێیاندا نە کێڵان دەبێت و نە دروێنە؛ چونکە خودا منی پێش ئێوە ناردووە، بۆ ئەوەی پاشماوەیەک لە ئێوە لەسەر زەوی بمێنێتەوە، و پاشماوەیەکی گەورەی ئێوە بپارێزم .ئێستا کەواتە نەک ئێوە منتان ناردووە بۆ ئێرە، بەڵکو خودا، و منی کردووە بە باوکی فیرعەون و گەورەی هەموو ماڵەکەی و فەرمانڕەوای هەموو خاکی میسر .بۆیە پەلە بکەن و بڕۆنە لای باوکم و پێی بڵێن، ئەمانە یوسفی کوڕت دەڵێت :خودا منی کردووە بە گەورەی هەموو خاکی میسر،

بۆیە وەرە خوارەوە بۆ لام و مەمێنەرەوە، و لە خاکی گۆشەنی عەرەبستان نیشتەجێ دەبیت، و نزیک منەوە دەبیت تۆ و کوڕەکانت و کوڕەکانی کوڕەکانت و مەڕەکانت و مانگاکانت و هەرچی هی تۆیە و لەوێ خۆراکت دەدەم، چونکە هێشتا پێنج ساڵی قاتوقڕی ماوە، بۆ ئەوەی تۆ و کوڕەکانت و هەموو سامانەکانت لەناونەچن .ئەوەتا چاوەکانی ئێوە دەبینن و چاوەکانی بنیامینی براکەم، کە دەمی من ئەوەیە کە قسە لەگەڵ ئێوە دەکات . کەواتە هەموو ئەو شکۆمەندییەی منی کە لە میسرە بە باوکم ڕاپۆرت بکەن، و هەموو ئەوەی بینیتانە، و بە پەلە باوکم بهێننە ئێرە .و کەوتە سەر ملی بنیامینی براکەی و گریا لەسەری، و بنیامینیش گریا لەسەر ملی ئەو .و دوای ماچکردنی هەموو براکانی، لەسەریان گریا، و دوای ئەمە براکانی لەگەڵی قسەیان کرد .و دەنگەکە بڵاووبووەوە بۆ ناو ماڵی فیرعەون، دەڵێن، براکانی یوسف هاتوون، فیرعەون و خزمەتکارەکانی شادمان بوون . فیرعەون بە یوسفی گوت، بە براکانت بڵێ، ئەمە بکەن، گوێدراوەکانتان پڕبکەن، و بڕۆن بۆ خاکی کەنعان .و باوکتان و سامانەکانتان هەڵبگرن و وەرنە لام، منیش هەموو شتە باشەکانی میسرتان پێدەدەم و مۆخی زەوی دەخۆن .تۆ بەڵام فەرمان بدە بەمانە : عەرەبانەکان لە خاکی میسرەوە بۆ منداڵەکانتان و ژنەکانتان وەربگرن، و باوکتان هەڵبگرن و وەرن و دڵتان بۆ کەلوپەلەکانتان نەسووتێت، چونکە هەموو شتە باشەکانی میسر بۆ ئێوە دەبێت .کوڕانی ئیسرائیل ئاوایان کرد، و یوسف عەرەبانەکانی پێدان بەپێی ئەو شتانەی کە لەلایەن فیرعەونی پاشاوە گوترابوون، و خۆراکی ڕێگای پێدان .و بە هەموویان دوو جل دا، بەڵام بە بنیامین سێ سەد زێڕی دا و پێنج جلی گۆڕانەوە .و بۆ باوکی خۆی ناردی بەپێی هەمان شێوە، دە گوێدرێژ کە هەموو شتە باشەکانی میسریان هەڵدەگرت، و دە هێستر کە نانیان هەڵدەگرت بۆ باوکی خۆی بۆ ڕێگاکە .ئەو برایانی ناردەوە، ئەوانیش ڕۆیشتن، و پێی گوتن :لە ڕێگادا تووڕە مەبن .و لە میسرەوە سەرکەوتن و هاتنە خاکی کەنعان بۆ لای یەعقوبی باوکیان .و ڕاپۆرتیان پێدا و گوتیان :کوڕەکەت یوسف زیندووە، و

خۆی فەرمانڕەوایەتی هەموو زەوی میسر دەکات .یەعقوب بە مێشکیدا سەرسام بوو، چونکە باوەڕی پێیان نەکرد .قسەیان لەگەڵیدا کرد هەموو ئەو شتانەی کە لەلایەن یوسفەوە قسەکران، ئەوەندەی کە ئەو پێیان گوتن .کاتێک ئەو عەرەبانانەی بینی کە یوسف ناردبووی بۆ ئەوەی هەڵیبگرێت، ڕۆحی یاقوبی باوکیان زیندوو بووەوە .ئیسرائیل گوتی : گەورەیە بۆ من، ئەگەر یوسفی کوڕم هێشتا بە ژیان بێت، دەچم و دەیبینم پێش ئەوەی بمرم.

46

ئیسرائیل بەڕێکەوت، خۆی و هەموو ئەوەی هەیبوو، هاتە سەر بیری سوێند، و قوربانییەکی کرد بۆ خودای باوکی ئیسحاق .خودا بە ئیسرائیلی فەرموو لە بینینێکی شەودا و گوتی :یاقوب، یاقوب .ئەویش گوتی :چییە؟ ئەو بەڵام پێی دەڵێت :من خودای باوکانی تۆم، مەترسە لە دابەزین بۆ میسر، چونکە لەوێ دەتکەمە نەتەوەیەکی گەورە .من لەگەڵ تۆ دادەبەزمە بۆ میسر، و من لە کۆتاییدا دەتهێنمەوە، و یوسف دەستەکانی لەسەر چاوەکانت دادەنێت .یەعقوب لە بیری سوێندەوە هەستایەوە، و کوڕەکانی ئیسرائیل باوکیان و کەلوپەلەکە و ژنەکانیان لەسەر ئەو عەرەبانانە بردن کە یوسف بۆ هەڵگرتنی ئەوی ناردبوو .و هەڵگرتنی ئەو سامانانەی ئەوان و هەموو ئەو مووڵکەی کە دەستیان کەوتبوو لە زەوی کەنعان، چوونە ناو میسر، یەعقوب و هەموو تۆوەکەی لەگەڵی .کوڕان، و کوڕانی کوڕانی ئەو لەگەڵ ئەو؛ کچان، و کچانی کچانی ئەو؛ و هەموو تۆوی ئەو بردی بۆ میسر .ئەمانەش ناوەکانی کوڕانی ئیسرائیلن کە چوونە ناو میسر لەگەڵ یەعقوبی باوکیان . یاقوب و کوڕەکانی ئەو؛ نۆبەرەی یاقوب، ڕئوبێن .کوڕەکانی ڕەئوبێن :ئەنۆخ، فەللۆس، ئەسرۆن و کارمی .کوڕانی شیمۆن :یەمووێل، یامین، ئۆهود، یاخین، زۆهار، و شاوول کوڕی

ئەو ژنە کەنعانییە .کوڕانی لێڤی :گێرشۆن، قات و مەراری .کوڕانی یەهودا :ئێر، ئۆنان، شیلۆ، پەرێز و زەرا .بەڵام ئێر و ئۆنان لە خاکی کەنعان مردن .کوڕانی پەرێز :حەزرۆن و یەموئێل بوون .کوڕانی ئیساخار :تۆلا، فووا، هاشوم و شیمرۆن .کوڕەکانی زەبولون : سەرەد، ئەلۆن و ئەخۆئێل .ئەمانە کوڕەکانی لێئان، کە لەدایکی بوون بۆ یەعقوب لە میسۆپۆتامیای سوریا، و دینای کچی ئەو، هەموو گیانەکان، کوڕەکان و کچەکان، سی و سێ .کوڕانی گاد :سافۆن، ئەنگیس، سەننیس، تاسۆبان، ئەیدیس، ئارۆیدیس و ئارێلیس . کوڕەکانی ئاشێر :یەمنا، یەسوا، یەئول، بەریا، و سارا خوشکی ئەوان .کوڕەکانی بەریا، خۆبۆر و مەلخییل .ئەمانە کوڕەکانی زیلفان، کە لابان دایە لێئا کچەکەی خۆی، ئەوەی ئەمانەی بۆ یاقوب بوو، شازدە کەس .کوڕەکانی ڕاحێلی ژنی یاقوب، یوسف و بنیامین بوون .کوڕانی یوسف لە خاکی میسر بوون، ئەوانەی ئاسێنەسی کچی پەتەفرێی کاهینی هێلیۆپۆلیس بۆی زاین :مەنەسا و ئەفرایم .کوڕانی مەنەسا بوون، ئەوانەی کەنیزە سوریاییەکەی بۆی زاین :ماخیر .ماخیر باوکی گلعاد بوو .کوڕانی ئەفرایمی برای مەنەسا بوون :سوتەلائام و تائام .کوڕانی سوتەلائام :ئەدۆم .کوڕەکانی بنیامین :بالا و بۆخۆر و ئاشبێل .کوڕەکانی بالا بوون گێرا و نۆعیمان و ئەحیس و ڕۆش و مامفیم، و گێرا ئارادی بوو ئەمانە کوڕەکانی ڕاحێلن، ئەوانەی منداڵی بوو بۆ یەعقوب، هەموو گیانەکان هەژدە . کوڕەکانی دان، ئاسۆم .و کوڕانی نەفتالی :ئاسیێل و گۆنی و یسار و سۆڵێم .ئەمانە کوڕەکانی بەلاسن، کە لابان دایە ڕاحێلی کچی .ئەو ئەمانەی بۆ یەعقوب بوو، هەموو گیانەکان حەوتن .هەموو گیانەکان کە هاتنە ژوورەوە لەگەڵ یاقوب بۆ میسر، ئەوانەی هاتنە دەرەوە لە ڕانەکانی ئەو، جگە لە ژنەکانی کوڕەکانی یاقوب، هەموو گیانەکان، شەست و شەش؛ و کوڕەکانی یوسف ئەوانەی بوون بۆ ئەو لە خاکی میسر، گیانەکان نۆ . هەموو گیانەکانی ماڵی یاقوب کە لەگەڵ یاقوب چوونە ناو میسر، حەفتا و پێنج گیان بوون .یەهودای پێش خۆی بۆ لای یوسف نارد، بۆ ئەوەی لە شاری پاڵەوانان لەگەڵی

بگاتەوە، بۆ ناو خاکی ڕەمسێس .یوسف گالیسکەکانی خۆی بەستەوە و چووە سەرەوە بۆ ڕووبەڕووبوونەوەی ئیسرائیلی باوکی لە شاری پاڵەوانان، و کاتێک بۆی دەرکەوت خۆی خستە سەر ملی و بە گریانێکی زۆرەوە گریا .ئیسرائیل بە یوسفی گوت :ئێستا دەمرم، چونکە ڕووی تۆم بینیوە و تۆ هێشتا زیندووی .یوسف بە براکانی گوت :دەچمە سەرەوە و بە فیرعەون ڕادەگەیەنم و پێی دەڵێم، براکانم و ماڵی باوکم کە لە خاکی کەنعان بوون، هاتوونەتە لام .ئەو پیاوانە شوانن، چونکە پیاوەکان ئاژەڵدار بوون، و ئاژەڵەکانیان و گایەکانیان و هەموو شتەکانیان هێناویانە .ئەگەر کەواتە فیرعەون بانگی ئێوە بکات و پێتان بڵێت، کارەکەتان چییە؟ دەڵێن، ئێمە پیاوانی چاروادارى کوڕەکانی تۆین لە منداڵییەوە هەتا ئێستا، هەم ئێمە و هەم باوکانمان، بۆ ئەوەی نیشتەجێ بن لە خاکی گۆشەنی عەرەبستان، چونکە قێزەوەرە بۆ میسرییەکان هەموو شوانێکی مەڕ.

47

یوسف هات و بە فیرعەونی ڕاگەیاند و گوت :باوکم و براکانم و ئاژەڵەکانیان و گاگەلەکانیان و هەموو شتەکانیان لە خاکی کەنعانەوە هاتوون، و ئەوەتا ئێستا لە خاکی گۆشەندان .لە براکانیەوە پێنج پیاوی هەڵبژارد و ئەوانی لەبەردەم فیرعەون ڕاگرت .و فیرعەون بە براکانی یوسف گوت، کارەکەتان چیە؟ ئەوانیش بە فیرعەون گوتیان :شوانی مەڕین خزمەتکارەکانت، هەم ئێمە و هەم باوکانمان .ئەوان گوتیان بە فیرعەون، بۆ نیشتەجێبوون لە خاکەکە هاتووین، چونکە لەوەڕگا نییە بۆ ئاژەڵەکانی منداڵەکانی تۆ، چونکە قاتوقڕییەکە بەهێز بووە لە خاکی کەنعان، ئێستا کەواتە نیشتەجێ دەبین لە خاکی گۆشەن .فیرعەون بە یوسفی گوت، با لە خاکی گۆشەن نیشتەجێ بن؛ ئەگەر بزانیت کە لەنێویاندا پیاوانی بەتوانا هەن، ئەوان دابنێ وەک فەرمانڕەوایانی ئاژەڵەکانی من .یاقوب

و کوڕەکانی هاتن بۆ میسر بۆ لای یوسف، و فیرعەون پاشای میسر بیستی .فیرعەون بە یوسفی گوت :باوکت و براکانت هاتوونەتە لات .ببینە، خاکی میسر لەبەردەمتدایە، باوکت و براکانت لە باشترین خاک نیشتەجێ بکە .یوسف یەعقوبی باوکی خۆی هێنایە ژوورەوە و لەبەردەم فیرعەون ڕایگرت، یەعقوبیش داوای بەرەکەتی بۆ فیرعەون کرد .فیرعەون بە یاقوبی گوت :چەند ساڵە تەمەنت؟ یەعقوب بە فیرعەونی گوت :ڕۆژانی ساڵانی ژیانم کە تێیاندا نیشتەجێ بووم، سەد و سی ساڵە .کەم و خراپ بوونەتەوە ڕۆژانی ساڵانی ژیانم، نەگەیشتوونەتە ڕۆژانی ساڵانی ژیانی باوکانم، ئەو ڕۆژانەی کە تێیاندا نیشتەجێ بوون .و یاقوب فیرعەونی بەرەکەتدا، پاشان لەلای ئەو دەرچوو .یوسف باوکی و براکانی نیشتەجێکرد و مووڵکداریی لە خاکی میسر پێدان، لە باشترین خاک، لە خاکی ڕەمسێس، وەک فیرعەون فەرمانی دابوو .یوسف دانەوێڵەی بۆ باوکی و براکانی و هەموو ماڵی باوکی دابەش دەکرد، بەپێی ژمارەی کەسەکان .دانەوێڵە لە هەموو زەویدا نەبوو، چونکە برسییەتی زۆر بەهێز بوو، زەوی میسر و زەوی کەنعان لە برسییەتی شکستیان هێنا .

یوسف هەموو ئەو زیوەی کۆکردەوە کە لە خاکی میسر و لە خاکی کەنعان دۆزرایەوە، لە بەرامبەر ئەو دانەوێڵەیەی کە دەیانکڕی، و پێوانەی دانەوێڵەی بۆ ئەوان کرد، و یوسف هەموو ئەو زیوەی هێنایە ناو ماڵی فیرعەون .و هەموو زیوەکە لە خاکی میسر و لە خاکی کەنعان نەما، و هەموو میسرییەکان هاتن بۆ لای یوسف و گوتیان، نانمان بدەرێ، و بۆچی لەبەردەمت بمرین؟ چونکە زیوی ئێمە تەواو بووە .یوسف پێی گوتن :ئاژەڵەکانتان بهێنن، و من نانتان پێدەدەم لە جیاتی ئاژەڵەکانتان، ئەگەر زیوەکەتان تەواو بووبێت .ئەوان ئاژەڵەکانی خۆیان بۆ لای یوسف هێنان، و یوسف نانی پێدان لە جیاتی ئەسپەکان، و لە جیاتی مەڕەکان، و لە جیاتی گایەکان، و لە جیاتی گوێدرێژەکان، و لەو ساڵەدا بە نان پەروەردەی کردن لە جیاتی هەموو ئاژەڵەکانیان .ئەو ساڵە تێپەڕی، و لە ساڵی دووەمدا هاتنە لای ئەو، و پێیان گوت :ئایا ئێمە لەلای گەورەمان لەناوبچین؟ ئەگەر زیوی ئێمە تەواو

بووە، و مولّک و ئاژەڵەکان بۆ تۆ گەورە، و هیچ نەماوەتەوە بۆ ئێمە لەبەردەم گەورەی ئێمە، بەڵکو تەنها لەشی خۆمان و زەویی ئێمە، بۆ ئەوەی کەواتە نەمرین لەبەردەم تۆ، و زەوی وێران نەبێت، بمانکڕە و زەویی ئێمە لە جیاتی نان، و دەبین ئێمە و زەویی ئێمە کۆیلە بۆ فیرعەون؛ تۆو بدە، بۆ ئەوەی بیچێنین، و بژین و نەمرین، و زەوی وێران نابێت .و یوسف هەموو زەوی میسرییەکانی بۆ فیرعەون بەدەستهێنا، چونکە میسرییەکان زەوییەکانی خۆیان بە فیرعەونیان فرۆشت، چونکە قاتوقڕی بەسەریاندا زاڵبوو، و زەوییەکە بووە هی فیرعەون .و گەلی کردە کۆیلە بۆ ئەو بۆ منداڵان، لە سنوورە دوورەکانی میسرەوە هەتا دوورەکان، جگە لە زەوی کاهینەکان تەنها؛ یوسف ئەمەی وەرنەگرت؛ چونکە لە دیاریدا فیرعەون دیاری دا بۆ کاهینەکان، و دەیانخوارد دیاری، کە فیرعەون دای بۆیان؛ لەبەر ئەمە زەوی خۆیان نەفرۆشتن .یوسف بە هەموو میسرییەکانی گوت :ئەوەتا من ئێوە و زەوییەکەتانم ئەمڕۆ بۆ فیرعەون کەڵک کردووە، تۆو بۆ خۆتان وەربگرن و لە زەوییەکە بیچێنن .و بەرهەمەکانی دەبێت، و پێنجەمین بەشی دەدەنە فیرعەون، بەڵام چوار بەشەکە دەبێتە هی ئێوە خۆتان بۆ تۆوی زەوی، و بۆ خواردنی ئێوە، و بۆ هەموو ئەوانەی لە ماڵەکانتاندان .و گوتیان، تۆ ڕزگارت کردووین، دۆزیمانەوە پەسەندی لەبەردەم گەورەمان، و دەبینە خزمەتکاری فیرعەون .و یوسف ئەمەی دایە فەرمان بۆ ئەوان تا ئەم ڕۆژە، لەسەر زەوی میسر بۆ فیرعەون جیاکردنەوە، بێجگە لە زەوی کاهینەکان تەنها، کە هی فیرعەون نەبوو .نیشتەجێ بوو ئیسرائیل لە خاکی میسر لەسەر زەوی گۆشەن، میراتیان برد لەسەری، گەشەیان کرد و زۆر زیادیان بوون .یاقوب حەڤدە ساڵ لە خاکی میسر ژیا، و ڕۆژەکانی ژیانی یاقوب سەد و چل و حەڤت ساڵ بوون . نزیک بوونەوە ڕۆژەکانی ئیسرائیل بۆ مردن، و بانگی کوڕەکەی یوسفی کرد، و پێی گوت، ئەگەر دۆزیومەتەوە لایەن لەبەردەمت، دابنێ دەستەکەت لەژێر ڕانەکەم، و بکەیت لەسەر من بەزەیی و ڕاستی، بۆ من نەنێژیت لە میسر، بەڵکو بخەوم لەگەڵ باوکانم، و هەڵمبگرە لە

میسر، و بمنێژە لە گۆڕەکەیان، ئەویش گوتی، من دەیکەم بەپێی قسەکەت .گوتی و :سوێند بۆ من بخۆ، و سوێندی بۆ ئەو خوارد، و ئیسرائیل کرنۆشی برد لەسەر سەری گۆچانەکەی خۆی.

48

ڕوویدا دوای ئەم قسانە، و ڕاگەیەنرا بە یوسف کە باوکت نەخۆشە، و دوو کوڕەکەی، مەنەسا و ئەفرایم، هەڵگرت و هات بۆ لای یاقوب .ڕاپۆرت کرایە یەعقوب و گوترا، ئەوەتا کوڕەکەت یوسف دێت بۆ لای تۆ، و ئیسرائیل بەهێز بوو و لەسەر جێگاکە دانیشت .و یەعقوب بە یوسفی گوت، خودای من بۆ من دەرکەوت لە لوز لە خاکی کەنعان، و بەرەکەتی دام، و پێی گوتم، ئەوەتا من زیادت دەکەم، و زۆرت دەکەم، و دەتکەم بە کۆبوونەوەکانی نەتەوەکان، و ئەم خاکە دەدەمە تۆ، و بە تۆوەکەت دوای تۆ، بۆ مواڵکێکی هەتاهەتایی . ئێستا کەواتە ئەو دوو کوڕەی تۆ، ئەوانەی لە خاکی میسر لەدایک بوون بۆ تۆ پێش ئەوەی من بێمە لات بۆ میسر، هی منن، ئەفرایم و مەنەشە، وەک ڕەئوبێن و شیمۆن دەبنە هی من . بەاڵم ئەو وەچەکانەی کە تۆ دوای ئەمانە لەدایک دەبێنیت، لەسەر ناوی براکانیان دەبن و بە میراتی ئەوان بانگ دەکرێن .من بەاڵم کاتێک لە میزۆپۆتامیای سوریاوە دەهاتم، ڕاحێڵی دایکت لە خاکی کەنعان مرد، لە کاتی نزیک بوونەوەم بە هیپۆدرۆمی خەبراسای خاکەکە بۆ گەیشتن بە ئەفراسا، و منیش لە ڕێگای هیپۆدرۆمەکە ناشتم، ئەمەش بێتلەحمە .بەاڵم کاتێک ئیسرائیل کوڕەکانی یوسفی بینی، وتی، ئەمانە کێن بۆ تۆ؟ یوسف بە باوکی خۆی گوت، کوڕەکانی منن، ئەوانەی خودا لێرەدا پێیداوم .یەعقوب گوتی :ئەوانم بۆ نزیک بکەرەوە، تاکو داوای بەرەکەتیان بۆ بکەم .چاوەکانی ئیسرائیل لە پیریەوە گران بوون و نەیدەتوانی ببینێت، جا نزیکی کردنەوە بۆ لای خۆی و ماچی کردن و باوەشی گرتن .

ئیسرائیل بە یوسفی گوت :ئەوەتا لە ڕووی تۆ بێبەش نەبووم، و ئەوەتا خودا تۆوی تۆشی پیشان دام .و یوسف ئەوانی لە ئەمانە ئۆچکەکانی دەرهێنا، و بە ڕووی خۆیانەوە لەسەر زەوی کرنۆشیان بۆ برد .یوسف دوو کوڕەکەی خۆی گرت، ئەفرایمی لە دەستی ڕاستیدا، لە لای چەپی ئیسرائیلەوە، و مەنەشەی لە لای چەپیدا، لە لای ڕاستی ئیسرائیلەوە، ئەوانی نزیک کردەوە بۆی .ئیسرائیل دەستی ڕاستی درێژکردەوە و لەسەر سەری ئەفرایم داینا، ئەمەش گەنجتر بوو، و دەستی چەپی لەسەر سەری مەنەسا، دەستەکانی بە شێوەیەکی خاچی .و داوای بەرەکەتی بۆ ئەوان کرد، و گوتی، خودا، ئەوەی باوکانی من لەبەردەمی ئەو ڕازی بوون، ئیبراهیم و ئیسحاق، خودا ئەوەی بەخێوکردنی منی لە گەنجییەوە هەتا ڕۆژی ئەم، نێردراو ئەوەی ڕزگارکردنی منی لە هەموو خراپەکان، بەرەکەت بدات بەم منداڵانە، و بانگ بکرێت لە ئەواندا ناوی من، و ناوی باوکانی من ئیبراهیم و ئیسحاق، و زۆر بکرێن بۆ ژمارەیەکی زۆر لەسەر زەوی .کاتێک یوسف بینی کە باوکی دەستی ڕاستی لەسەر سەری ئەفرایم داناوە، ئەمە بۆی قورس دەرکەوت، و یوسف دەستی باوکی گرت بۆ ئەوەی لە سەری ئەفرایمەوە بیباتەوە و لەسەر سەری مەنەسا دایبنێت .یوسف بە باوکی خۆی گوت :نەک ئاوا باوک، چونکە ئەمە نۆبەرەیە، دەستی ڕاستت لەسەر سەری ئەو دابنێ . و نەیویست، بەڵام وتی :دەزانم، منداڵ، دەزانم، و ئەمیش دەبێتە گەل، و ئەمیش بەرز دەکرێتەوە، بەڵام براکەی کە گەنجترە لەو گەورەتر دەبێت، و تۆوەکەی دەبێتە زۆری نەتەوەکان .و لەو ڕۆژەدا بەرەکەتداری کردن و گوتی :لە ئێوەدا ئیسرائیل بەرەکەتدار دەکرێت و دەڵێن :خودا وات لێ بکات وەک ئەفرایم و وەک مەنەسا .و ئەفرایمی لەپێش مەنەسا دانا .ئیسرائیل بە یوسفی گوت :ببینە، من دەمرم، و خودا لەگەڵ ئێوە دەبێت، و ئێوە دەگەڕێنێتەوە بۆ خاکی باوکانتان .من شەخەمت پێدەدەم، تایبەت لە براکانت، ئەوەی لە دەستی ئەمۆرییەکان وەرمگرت بە شمشێر و کەوانی من.

49

یەعقوب بانگی کوڕەکانی کرد و پێی گوتن :کۆببنەوە، بۆ ئەوەی پێتان ڕابگەیەنم چی لە ڕۆژانی کۆتاییدا ڕووەدات بۆ ئێوە .کۆببنەوە و گوێ لە من بگرن، ئەی کوڕانی یاقوب، گوێ بگرن ئەی ئیسرائیل، گوێ لە باوکتان بگرن .ڕەئوبێن، یەکەمین کوڕی من، تۆ هێزی منی، و سەرەتای منداڵەکانی من، ڕەقی هەڵگرتن، و ڕەقی خۆسەر .تۆ بە لووتبەرزییەوە هەڵساتت کردووە وەک ئاو، مەکوڵێنەوە، چونکە سەرکەوتیت بۆ سەر نوێنی باوکت، ئەوسا گڵاوت کرد ئەو جێگایەی کە سەرکەوتیت .شیمۆن و لێڤی براکان تەواوکردنی ناداد لە لابردنی ئەوان؛ بۆ ناو ئامۆژگاری ئەوان نەیەت گیانی من، و لەسەر پێکهاتەی ئەوان نەشەڕێت جەرگەکانی من؛ چونکە لە تووڕەیی ئەوان کوشتیان پیاوان، و لە ئارەزووی ئەوان پشتبڕین گایەک .نەفرەت لێکراوە تووڕەیی ئەوان، چونکە کەللەڕەقن، و هەروەها تووڕەییان، چونکە ڕەق بووە .دابەشیان دەکەم لە یاقوب و پەرتیان دەکەم لە ئیسرائیل .
یەهودا، براکانت ستایشت دەکەن، دەستەکانت لەسەر پشتی دوژمنەکانت دەبن، کوڕەکانی باوکت کڕنۆشت بۆ دەبەن .بەچکەی شێری یەهودا، لە لقەکەوە، کوڕی من، تۆ سەرکەوتیت، پاڵکەوتیت و نوستیت وەک شێرێک و وەک بەچکەیەک، کێ هەڵیدەستێنێتەوە؟
فەرمانڕەوا لە یەهودا نەبڕێت، و ڕابەر لە نێوان ڕانەکانی، هەتا ئەو کاتەی ئەوەی بۆی شاراوەتەوە بێت، و خۆی چاوەڕوانی نەتەوەکان دەبێت .جوانەگاکەی خۆی بە دار مێوەوە دەبەستێتەوە، و جوانەگای گوێدرێژەکەی خۆی بە لقی پێچراوەوە، جلەکەی خۆی لە شەرابدا دەشوات، و پۆشاکەکەی خۆی لە خوێنی تڕێدا .چاوەکانی چرۆکن لە شەراب، و ددانەکانی سپین لە شیر .زەبولون لە کەناری دەریا نیشتەجێ دەبێت و ئەو لە تەنیشت لەنگەرگای کەشتیەکان دەبێت، و درێژ دەبێتەوە هەتا سەیدا .ئیساخار ئارەزووی چاکەی کرد، کە لە نێوان بەشەکان پشوودەدایەوە .و کاتێک ئاسوودەیی بینی کە جوانە، و زەوی

که بەپیتە، شانی خۆی دانا بۆ کارکردن، و بووە پیاوێکی جوتیار .دان دادوەری گەلەکەی دەکات، وەک یەک هۆز لە ئیسرائیل .و با دان ببێتە مار لەسەر ڕێگا، دانیشتوو لەسەر ڕێڕەو، پاژنەی ئەسپ دەگەزێت، و سوارەکە دەکەوێتە دواوە، چاوەڕوانی ڕزگاریی یەزدان .گاد، کۆمەڵی پەلامارەران پەلاماری دەدەن، بەڵام ئەو پەلاماریان دەداتەوە لە پاشەوە .ئاشێر، نانی ئەو قەڵەوە، و ئەو چێژ دەداتە فەرمانڕەواکان .نەفتالی دار-تەنەیەکی بڵاوبووەوەیە، جوانی زیاد دەکات لە بەرهەمدا .کوڕی گەورەبووی یوسف، کوڕی گەورەبوو و بەرچاوی من، کوڕی هەرە گەنجی من، بۆ لای من بگەڕێوە .بۆ ئەوەی کە دەریارەیان لەسەر دەکرد جنێویان پێکرد و کینەیان لێی هەڵگرت، گەورەکانی تیرەکان .کەوانەکانیان بە هێز شکێنران، و دەمارەکانی باڵەکانی دەستیان ماندوو بوون لە ڕێگەی دەستی فەرمانڕەوای یاقوبەوە، لەوێوە ئەوەی بەهێز بوو، ئیسرائیل، لە خودای باوکتەوە .و یارمەتی تۆی دا خودای من، و بەرەکەتداری تۆی کرد بە بەرەکەتی ئاسمان لە سەرەوە، و بەرەکەتی زەوی کە هەموو شتی هەیە، لەبەر بەرەکەتی مەمک و منداڵدان، بەرەکەتەکانی باوکت و دایکت؛ زاڵبوو لەسەر بەرەکەتی چیا جێگیرەکان، و لەسەر بەرەکەتەکانی گردە هەتاهەتاییەکان؛ دەبن لەسەر سەری یوسف، و لەسەر لووتکەی ئەوەی کە ڕابەرایەتی براکانی کرد .بنیامین گورگێکی چاوچنۆکە، لە بەیانیدا هێشتا دەخوات، و لە ئێوارەدا خۆراک دەدات .هەموو ئەمانە دوازدە کوڕەکەی یەعقوبن، و ئەمانە ئەو قسانەن کە باوکیان پێی قسەکردن، و بەرەکەتداری کردن، هەریەکەیانی بەپێی بەرەکەتی خۆی بەرەکەتدار کرد .و پێی گوتن : من زیاد دەکرێم بۆ لای گەلەکەی خۆم، بمنێژن لەگەڵ باوکانم لە ئەشکەوتەکە، کە لە کێڵگەی ئەفرۆنی حیتییە، لە ئەشکەوتە دووانەکە، کە بەرامبەر مەمرێیە، لە خاکی کەنعان، ئەوەی ئیبراهیم ئەشکەوتەکەی بەدەستهێنا لە ئەفرۆنی حیتی لە مووڵکی گۆڕستان .لەوێ ئیبراهیم و سارای ژنی ئەویان نێژت، لەوێ ئیسحاق و ڕِفقای ژنی ئەویان نێژت، لەوێ لێئایان نێژت، لە مووڵکی کێڵگەکە و ئەشکەوتەکە کە لەناویدایە، لە کوڕانی حێت .یەعقوب

لە فەرماندان بە کوڕەکانی وەستا، و پێیەکانی لەسەر جێگاکە هەڵبڕی، گیانی سپارد و چووە پاڵ گەلەکەی.

50

و یوسف کەوتە سەر ڕووی باوکی، بۆی گریا و ماچی کرد .و یوسف فەرمانی دا بە منداڵەکانی ئەو کە تەحنیتکەرانن، بۆ تەحنیتکردنی باوکی ئەو، و تەحنیتکەرەکان تەحنیتیان کرد ئیسرائیل .و چل ڕۆژیان بۆ تەواو کرد، چونکە ئاوا ڕۆژانی نێژراو ژمێردراون، و میسر حەفتا ڕۆژ بۆی شیوەنی گێڕا .لەبەر ئەوەی ڕۆژانی شینگێڕی تێپەڕین، یوسف قسەی کرد لەگەڵ میرەکانی فیرعەون، دەیگوت :ئەگەر پەسەندیم دۆزیوەتەوە لەبەردەمتان، قسە بکەن دەربارەی من لە گوێچکەکانی فیرعەون، بڵێن :باوکم سوێندی پێکردم، دەیگوت، لەو گۆڕەدا کە هەڵمکەندووە بۆ خۆم لە خاکی کەنعان، لەوێ دەمنێژیت؛ ئێستا کەواتە سەربکەوم، باوکم دەنێژم و دەگەڕێمەوە .و فیرعەون گوتی بە یوسف : سەربکەوە، باوکت بنێژە، هەروەک چۆن سوێندی پێکردیت .یوسف چووە سەرەوە بۆ ئەوەی باوکی بنێژێت، و لەگەڵی هەموو منداڵەکانی فیرعەون چوونە سەرەوە پێکەوە، و پیرانی ماڵەکەی ئەو، و هەموو پیرانی خاکی میسر، و هەموو ماڵەوادەی یوسف، و براکانی ئەو، و هەموو ماڵی باوکیی ئەو، و خزمایەتی ئەو، و مەڕەکان و گایەکان جێیان هێشتن لە خاکی گۆشەن .و لەگەڵ ئەودا گالیسکەکان و سوارەکان هاتنە سەرەوە، و ئۆردووگاکە زۆر گەورە بوو .ئەوان هاتن بۆ جۆخینی ئاتاد، کە لەوبەری ڕووباری ئوردونە، و شیوەنێکی گەورە و زۆر بەهێزیان بۆ ئەو گێڕا، و حەوت ڕۆژ شیوەنی بۆ باوکی کرد .و دانیشتووانی خاکی کەنعان ئەو شینگێڕییەیان بینی لەسەر جۆخینی ئاتاد، و گوتیان، ئەم شینگێڕییە گەورەیە بۆ میسرییەکان، لەبەر ئەوە ناوی ئەوی بانگکرد، شینگێڕیی میسر، کە لەوبەری

ڕووباری ئوردونە .و کوڕەکانی ئاوایيان بۆ کرد .کوڕەکانی بردیانەوە بۆ خاکی کەنعان و لە ئەشکەوتە دووانەکە نێژیان، ئەو ئەشکەوتەی کە ئیبراهیم بە مووڵکی گۆڕستان لە ئەفرۆنی حیتی کڕیبووی، بەرامبەر بە مەمرێ .یوسف گەڕایەوە بۆ میسر، خۆی و براکانی، و ئەوانەی پێکەوە سەرکەوتبوون بۆ نێژکردنی باوکی .براکانی یوسف کاتێک بینییان کە باوکیان مردووە، گوتیان :نەوەک یوسف کینەمان لێ بگرێتەوە و تۆڵەی هەموو ئەو خراپانە لێمان بستێنێتەوە کە کردوومانە لە دژی .و هاتن بۆ لای یوسف و گوتیان، باوکت سوێندی دا پێش مردنی ئەو، گوتی، ئاوا بڵێن بە یوسف :لێخۆشبە بۆیان ناڕەوایی و گوناهی ئەوان، چونکە خراپەیان پیشاندایت؛ و ئێستا وەربگرە ناڕەوایی خزمەتکارانی خودای باوکت؛ و یوسف گریا کاتێک ئەوان قسەیان لەگەڵی دەکرد .و کاتێک هاتنە لای ئەو، گوتیان :ئێمە دەزانین کە خزمەتکارانی تۆین .یوسف پێی گوتن :مەترسن، چونکە من لەلای خودام .ئێوە پلانتان دانا دژی من بۆ خراپە، بەڵام خودا پلانی دانا دەربارەی من بۆ چاکە، بۆ ئەوەی ڕووبەدات وەک ئەمڕۆ و گەلێکی زۆر بژێودرێت .ئەو پێی گوتن :مەترسن، من بژێوی دەگرم ئێوە و ماڵەکانتان .ئینجا دڵنەواییی کردن و بە دڵسۆزییەوە قسەی لەگەڵیان کرد .و یوسف لە میسر نیشتەجێبوو، خۆی و براکانی و هەموو ماڵی باوکی، و یوسف سەد و دە ساڵ ژیا .و یوسف منداڵەکانی ئەفرایمی بینی، هەتا نەوەی سێیەم؛ و کوڕەکانی ماکیر کوڕی مەنەشە لەسەر ڕانەکانی یوسف لەدایک بوون .یوسف بە براکانی خۆی گوت :من دەمرم، بەڵام خودا بە دڵنیاییەوە سەردانتان دەکات و ئێوە لەم زەوییە دەباتە ئەو زەوییەی کە خودا سوێندی بۆ باوکانمان خوارد، ئیبراهیم و ئیسحاق و یەعقوب .یوسف سوێندی پێ دا کوڕەکانی ئیسرائیل و گوتی :لە کاتی ئەو سەردانەی کە خودا سەردانتان دەکات، ئێسقانەکانی منیش لەگەڵ خۆتان لێرەوە هەڵدەبەن .یوسف لە تەمەنی سەد و دە ساڵیدا مرد، و ئەویان نێژراند و لە تابووتێک لە میسر دایاننا.

دەرچوون

1

ئەمانە ناوەکانی کوڕەکانی ئیسرائیلن کە لەگەڵ یەعقوبی باوکیان چوونە ناو میسر، هەریەکەیان لەگەڵ هەموو ماڵەکەی خۆی چووە ژووروەوە .ڕەئوبێن، شیمۆن، لێڤی، یەهودا، یەساخار، زەبولون، بنیامین، دان، و نەفتالی، گاد، و ئاشێر .یوسف لە میسر بوو، و هەموو گیانەکان لە یاقوب حەفتا و پێنج بوون .یوسف مرد، و هەموو براکانی، و هەموو ئەو نەوەیە .بەڵام کوڕانی ئیسرائیل گەشەیان کرد و زۆریان بوون و گشتی بوون و زۆر زۆر بەهێزبوون، و زەوی ئەوانی زیاد کرد .پاشایەکی دیکە لە میسر هەستایەوە، کە یوسفی نەدەناسی .گوتی بە نەتەوەکەی، ئەوەتا ڕەگەزی کوڕانی ئیسرائیل کۆمەڵێکی گەورەیە، و لە ئێمە بەهێزترە .وەرن کەواتە با بە ژیرانە مامەڵەیان لەگەڵدا بکەین، نەوەک زیاد بکرێن، و کاتێک جەنگێک دێتە سەرمان، ئەوانیش بچنە پاڵ دوژمنانمان، و جەنگ لە دژمان بکەن، و لە خاکەکە بڕۆنە دەرەوە .و سەرکارانی کارەکانی لەسەر ئەوان دانا، بۆ ئەوەی ئازاریان بدەن لە کارەکاندا .و شارە قەڵابەندەکانیان بۆ فیرعەون بنیاد نا، پیسۆن و ڕەمسیس و ئۆن، کە شاری خۆرە .بەڵام هەرچەندە ئەوانیان زەلیل دەکرد، ئەوەندە زیاتر دەبوون و

توانادار دەبوون زۆر زۆر، و میسرییەکان ڕقیان دەبووەوە لە کوڕانی ئیسرائیل .
میسرییەکان کوڕەکانی ئیسرائیلیان بە زۆرەملێ ستەم لێکردن .و ئازاردانی ژیانیان لە کارە سەختەکاندا، بە قوڕ و خشت دروستکردن، و هەموو کارەکانی دەشتەکاندا، بەپێی هەموو ئەو کارانەی کە بە زۆرداری کۆیلەیان دەکردن .و پاشای میسرییەکان بە مامانەکانی عیبرانییەکان گوتی، یەکێکیان ناوی سیفۆرا بوو، و ناوی دووەمیان فووا بوو .و گوتی، کاتێک مامانە بۆ ژنە عیبرانییەکان دەکەن، و ئەوان نزیک منالْبوون دەبن، ئەگەر نێرینە بێت، بیکوژن، بەڵام ئەگەر مێینە بێت، بیپارێزن .مامانەکان لە خودا ترسان و ئەوەیان نەکرد کە پاشای میسر فەرمانی پێدان، و منداڵە نێرینەکانیان بە ژیانی هێشتەوە .بەڵام پاشای میسر مامانەکانی بانگکرد و پێی گوتن :بۆچی ئەم کارەتان کرد و منداڵە نێرینەکانتان بە زیندوویی هێشتەوە؟ مامانەکان بە فیرعەونیان گوت، ئافرەتە عیبرانییەکان وەک ئافرەتانی میسر نین، چونکە پێش ئەوەی مامانەکان بچنە لایان، منداڵەکانیان دەبێت .خودا چاکەی لەگەڵ مامانەکان کرد، و گەل زۆریان بوو و زۆر بەهێز بوون .لەبەر ئەوەی مامانەکان لە خودا دەترسان، ئەوان بۆ خۆیان ماڵەکانیان دروست کرد .
فیرعەون فەرمانی دا بە هەموو گەلەکەی و گوتی :هەر کوڕێک کە لە عیبرانییەکان لەدایک بێت، فڕێیبدەنە ناو ڕووبارەکە، بەڵام هەر کچێک بە ژیانی بهێڵنەوە.

2

کەسێک لە هۆزی لێڤی هەبوو، کە یەکێک لە کچەکانی لێڤی هێنا .و لە سکیدا گرت و کوڕێکی لەدایک بوو، بەڵام کاتێک بینییان جوان بوو، شاردیانەوە بۆ ماوەی سێ مانگ .
لەبەر ئەوەی نەیاندەتوانی ئەوە هێشتا بشارنەوە، دایکی ئەو سەبەتەیەکی بۆ ئەو برد، و ئەوی بە قیر و زفت سواند، و منداڵەکەی خستە ناوی، و ئەوی خستە ناو زۆنگەکە

لەتەنیشت ڕووبارەکە .و خوشکەکەی لە دوورەوە چاودێری دەکرد، بۆ ئەوەی بزانێت چی بەسەریدا دێت .کچی فیرعەون دابەزی بۆ خۆشوشتن لەسەر ڕووبار، و کەنیزەکانی لەتەنیشت ڕووبار تێدەپەڕین .کاتێک سەبەتەکەی لە زۆنگاوەکە بینی، کەنیزەکەی نارد و هەڵیگرتەوە .کاتێک کردییەوە، دەبینێت منداڵێک گریان لە سەبەتەکەدا، و کچی فیرعەون بەزەیی پێدا هات، و گوتی، ئەمە لە منداڵەکانی عیبرانییەکانە .و خوشکی ئەو بە کچی فیرعەون گوت، دەتەوێت بانگی ژنێکی شیردەر لە عیبرانییەکان بۆ تۆ بکەم، و شیر بە منداڵەکە بدات بۆ تۆ؟ کچی فیرعەون گوتی :بڕۆ .کچە گەنجەکە چوو و دایکی منداڵەکەی بانگکرد .کچی فیرعەون پێی گوت :ئەم منداڵە بۆ من بپارێزە و شیری پێبدە، منیش کرێیەکەت پێدەدەم .ژنەکە منداڵەکەی وەرگرت و شیری پێدەدا .کاتێک منداڵەکە گەورە بوو، ئەوی هێنایە ژوورەوە بۆ لای کچی فیرعەون، و بووە کوڕێک بۆ ئەو، و ناوی لێنا موسا، و گوتی، لە ئاوەکە من ئەوم دەرهێنا .ڕوویدا لەو ڕۆژانە زۆرەدا کە موسا گەورە بووبوو، چووە دەرەوە بۆ لای براکانی، کوڕانی ئیسرائیل .کاتێک تێگەیشت لە ماندووبوونیان، بینی پیاوێکی میسری لێدەدات هەندێک عیبرانی لە براکانی خۆی، کوڕانی ئیسرائیل .سەیری ئەم لاو ئەو لای کردبوو و کەسی نەدی، و لە دوای لێدانی میسرییەکە، لە لمەکە شارد‌ییەوە .چوونە دەرەوە بەڵام لە ڕۆژی دووەم، دوو پیاوی عیبرانی دەبینێت کە شەڕیان دەکرد، و بە خراپەکارەکەی دەڵێت :بۆچی تۆ لێدانی دراوسێکەت دەدەیت؟ ئەو گوتی، کێ تۆی دانا وەک فەرمانڕەوا و دادوەر لەسەر ئێمە؟ ئایا تۆ نایەوێت من بکوژیت، بەو شێوەیەی کە دوێنێ میسرییەکەت کوشت؟ موسا ترسا و گوتی، ئەگەر بەم شێوەیە ئاشکرا بووە ئەم قسەیە .فیرعەون ئەم قسەیەی بیست، و دەیگەڕا بۆ کوشتنی موسا موسا لە ڕووی فیرعەون کشایەوە، و لە خاکی میدیان نیشتەجێ بوو؛ کاتێک هاتە ناو خاکی میدیان، لەسەر بیرەکە دانیشت .بۆ کاهینی میدیان حەوت کچ هەبوون، کە شوانایەتی مەڕەکانی باوکیان یەترۆیان دەکرد .هاتن و ئاویان دەکێشا، هەتا ئەمبارەکانی ئاویان

پڕکردەوە بۆ ئاودانی مەڕەکانی باوکیان یەترۆ .کاتێک شوانەکان گەیشتن، دەریانکردن، بەڵام موسا هەستا و ڕزگاری کردن، ئاویشی بۆ کێشان و مەڕەکانیانی ئاودا .ئەوان هاتن بۆ لای ڕاگوێل، باوکیان، ئەویش پێی گوتن :بۆچی ئەمڕۆ زوو گەڕاونەتەوە؟ ئەوان بەڵام گوتیان :پیاوێکی میسری ڕزگاری کردین لە شوانەکان، ئاوی بۆ کێشا و مەڕەکانی ئێمەی ئاودا .ئەو گوتی بۆ کچەکانی :ئەی لەکوێیە؟ و بۆچی ئەو پیاوەتان بەجێ هێشتووە؟ کەواتە بانگی بکەن، بۆ ئەوەی نان بخوات .موسا لەلای پیاوەکە نیشتەجێ بوو، و ئەو سەپفۆرای کچی خۆی بە ژنی دایە موسا .لە سکدا وەرگرتن، ئافرەتەکە کوڕێکی بوو، و موسا ناوی لێنا گێرشۆم و گوتی :چونکە من نامۆم لە خاکێکی بێگانەدا .دوای ئەو ڕۆژانە زۆرە، پاشای میسر مرد و کوڕانی ئیسرائیل لە کارەکان نالّاندن و هاواریان کرد، هاواری ئەوانیش لە کارەکانەوە بۆ لای خودا سەرکەوت .و خودا گوێی لە نالّەی ئەوان گرت، و خودا پەیمانی خۆی یادی کردەوە کە لەگەڵ ئیبراهیم و ئیسحاق و یاقوب بەستی بوو .و خودا سەیری کوڕانی ئیسرائیلی کرد، و خۆی بۆیان ناساند.

3

و موسا شوانکاری دەکرد بۆ مەڕەکانی یەترۆی خەزووری خۆی، کاهینی میدیان، و مەڕەکانی برد بۆ ژێر چۆڵەوانی، و هات بۆ کێوی حۆرێب .نێردراوێکی یەزدان لە گڕی ئاگرێکدا لەناو دەوەنەیەک بۆ ئەو دەرکەوت، و بینی کە دەوەنەکە دەسووتێت بە ئاگر، بەڵام دەوەنەکە نەدەسووتا .موسا گوتی، دەتێپەڕم تاکو ئەم بینینە گەورەیە ببینم، کە بۆچی ئەم دەوەنە ناسووتێت .کاتێک پەروەردگار بینی کە نزیک دەبێتەوە بۆ بینین، پەروەردگار لە دەوەنەکەوە بانگی کرد و گوتی :موسا، موسا .ئەویش گوتی :چییە؟ ئەو گوتی، نزیک مەبەرەوە ئێرە، پێڵاوەکەت لە پێیەکانت دابکەنە، چونکە ئەم شوێنە .ئەو

شوێنەی کە تۆ لێی ڕاوەستاویت، زەوییەکی پیرۆزە .و گوتی :من خودای باوکی تۆم، خودای ئیبراهیم و خودای ئیسحاق و خودای یەعقوب .بەڵام مووسا ڕووی خۆی وەرگێڕایەوە، چونکە دەیترسا ڕاستەوخۆ تەماشای خودا بکات .یەزدان بە موسا فەرموو، بینیوم بینیم ئازاری گەلەکەم ئەوەی لە میسرە، و هاواری ئەوانم بیستووە لە سەرکارەکان، چونکە دەزانم ئازاری ئەوان، و دابەزیم بۆ ڕزگارکردنی ئەوان لە دەستی میسرییەکان، و دەرهێنانی ئەوان لە خاکەکەی ئەو، و هێنانەژوورەوەی ئەوان بۆ خاکێکی باش و فراوان، بۆ خاکێک کە شیر و هەنگوین دەڕژێت، بۆ شوێنی کەنعانییەکان و حیتییەکان و ئەمۆرییەکان و پریزییەکان و گرگاشییەکان و حیڤییەکان و یەبوسییەکان .و ئێستا ببینە، هاواری کوڕانی ئیسرائیل هاتووەتە لام، و منیش ئەو ستەمکارییەم بینیوە کە میسرییەکان ستەمیان لێدەکەن .و ئێستا وەرە، من تۆ دەنێرم بۆ لای فیرعەونی پاشای میسر، و تۆ گەلەکەی منی کوڕانی ئیسرائیل لە خاکی میسرەوە دەردەهێنیت .موسا بە خودای گوت : من کێم کە بڕۆم بۆ لای فیرعەونی پاشای میسر و کوڕانی ئیسرائیل لە خاکی میسر دەربهێنم؟ خودا بە موسای فەرموو و گوتی :من لەگەڵت دەبم، و ئەمە نیشانەکەتە کە من تۆ دەنێرم، کاتێک تۆ گەلەکەی منت لە میسرەوە دەرهێنا، ئێوە لەم شاخەدا خزمەتی خودا دەکەن .و موسا بە خودای گوت :ئەوەتا من دەچمە دەرەوە بۆ لای کوڕانی ئیسرائیل، و دەڵێم بۆ ئەوان، خودای باوکانی ئێمە منی ناردووە بۆ لای ئێوە؛ لێم دەپرسن، چی ناوی ئەوە؟ چی بڵێم بۆ ئەوان؟ خودا بە موسای فەرموو و گوتی :من ئەوەم کە هەیە .هەروەها فەرمووی :ئاوا بە نەوەی ئیسرائیل دەڵێیت :ئەوەی هەیە منی ناردووە بۆ لاتان .و خودا دیسان بۆ موسا گوت، ئاوا بە کوڕانی ئیسرائیل دەڵێیت، یەزدان خودای باوکانمان، خودای ئیبراهیم، و خودای ئیسحاق، و خودای یەعقوب، منی بۆ ئێوە ناردووە، ئەمە ناوی منە بۆ هەتاهەتایە، و یادگارییە بۆ نەوەکان .هاتوو کەواتە ئەنجومەنی پیرانی کوڕانی ئیسرائیل کۆبکەرەوە، و دەڵێیت بۆ ئەوان :یەزدانی خودای باوکانمان بۆ من دەرکەوتووە، خودای

ئیبراهیم و خودای ئیسحاق و خودای یەعقوب، دەفەرموێت :بە سەردانکردن سەردانم کردوون ئێوە، و هەموو ئەوەی ڕوویداوە بۆ ئێوە لە میسر .و گوتی، دەربهێنمەوە ئێوە لە ئازاری میسرییەکان، بۆ خاکی کەنعانییەکان و حیتییەکان و ئەمۆرییەکان و پریزییەکان و گرگاشییەکان و حیڤییەکان و یەبوسییەکان، بۆ خاکێک کە شیر و هەنگوین لێ دەڕژێت . ئەوان گوێ دەگرن بۆ دەنگت، و تۆ و ئەنجومەنی پیرانی ئیسرائیل دەچنە ژوورەوە بۆ لای فیرعەون، پاشای میسر، و پێی دەڵێیت :خودای عیبرانییەکان بانگی کردووین، کەواتە ڕێگای سێ ڕۆژ دەڕۆین بۆ ناو چۆڵەوانی، بۆ ئەوەی قوربانی بکەین بۆ خودامان .من بەڵام دەزانم کە فیرعەون، پاشای میسر، ڕێگا بە ئێوە نادات بۆ ڕۆیشتن، ئەگەر نەبێت بە دەستێکی بەهێز .و دەستم درێژ دەکەمەوە و لە میسرییەکان دەدەم بە هەموو کارە سەرسوڕهێنەرەکانم کە لەنێویاندا ئەنجامیان دەدەم، و لەدوای ئەمانە ئێوە دەنێرێتەوە .و من پەسەندی دەدەمە ئەم گەلە لەبەردەم میسرییەکان، کاتێک بەڵام ئێوە دەڕۆن، ئێوە بە دەستبەتاڵی نارۆنەوە، بەڵکو ژن داوا دەکات لە دراوسێ و هاوچادرنشینەکەی خۆی قاپی زیو و زێڕ و جلوبەرگ، و ئێوە دایاندەنێن لەسەر کوڕەکانتان و لەسەر کچەکانتان، و ئێوە تاڵانی میسرییەکان دەکەن.

4

موسا وەڵامی دایەوە و گوتی :ئەگەر باوەڕم پێ نەکەن و گوێ لە دەنگم نەگرن، چونکە دەڵێن خودا بۆ تۆ دەرنەکەوتووە، چی بڵێم بە ئەوان؟ پەروەردگار پێی گوت :ئەمە چییە کە لە دەستتدایە؟ ئەویش گوتی، گۆچان .و گوتی، فڕێیبدە لەسەر زەوی، و فڕێیدای لەسەر زەوی، و بووە مار، و موسا ڕایکرد لێی .و پەروەردگار بە موسای فەرموو :دەستت درێژ بکە و کلکەکەی بگرە .کەواتە دەستی درێژکرد و کلکەکەی گرت، و بووە گۆچکە لە دەستیدا .بۆ

ئەوەی باوەڕ بە تۆ بکەن، کە خودای باوکانیان، خودای ئیبراهیم و خودای ئیسحاق و خودای یاقوب، بۆ تۆ دەرکەوتووە .یەزدان دیسان پێی گوت :دەستت بخەرە ناو باوەشت . ئەویش دەستی خستە ناو باوەشی، و کاتێک دەستی لە باوەشی دەرهێنا، دەستی وەک بەفر ببوو .و دیسان گوتی، دەستت بخەرە ناو باوەشت، و ئەویش دەستەکەی خستە ناو باوەشی، و دەریهێنا لە باوەشی، و دیسان گەڕایەوە بۆ ڕەنگی گۆشتەکەی .ئەگەر باوەڕیان پێت نەکرد و گوێیان لە دەنگی نیشانەی یەکەم نەگرت، ئەوا باوەڕت پێ دەکەن لە دەنگی نیشانەی دووەم .و دەبێت ئەگەر باوەڕیان پێت نەکەن بەم دوو نیشانەیە، و گوێ لە دەنگت نەگرن، ئاوێک لە ڕووبارەکە دەگریت و لەسەر وشکە دەیڕێژیت، و ئەو ئاوەی کە لە ڕووبارەکە دەیگریت دەبێتە خوێن لەسەر وشکەکە .موسا بە یەزدانی گوت :پارامەوە، ئەی یەزدان، من توانا نیم، نە پێش دوێنێ و نە پێش سێ ڕۆژ لەمەوپێش، نە لەو کاتەوە کە دەستت کرد بە قسەکردن لەگەڵ خزمەتکارەکەت، من لاوازدەنگ و خاوزمانم .یەزدان بە موسا فەرمووی :کێ دەمی دایە مرۆڤ؟ کێ دروستی کردووە کەڕ و لاڵ، بینا و نابینا؟ ئایا من خودا نیم؟ و ئێستا بڕۆ، و من دەمی تۆ دەکەمەوە و فێرت دەکەم چی بڵێیت .و موسا گوتی، پاڵێوم پێت دەکەم، پەروەردگار، کەسێکی دیکە دیاری بکە کە توانای هەیە، ئەوەی تۆ دەینێریت .و تووڕەبوو بە تووڕەیی یەزدان لەسەر موسا، گوتی، ئایا هارونی برات لێڤییەکە نییە؟ من دەزانم کە ئەو بە باشی قسە دەکات بۆ تۆ، و ئەوەتا ئەو دەچێتە دەرەوە بۆ چاوپێکەوتنی تۆ، و کە تۆی بینی شادمان دەبێت لە دڵی خۆیدا .و تۆ قسە بۆ ئەو دەکەیت، و وشەکانی منت دەخەیتە ناو دەمی ئەو، و من دەمی تۆ و دەمی ئەوم دەکاتەوە، و فێری ئێوە دەکەم ئەوەی کە دەیکەن .ئەو بۆ تۆ لەگەڵ گەل قسە دەکات، و ئەو دەبێتە دەمی تۆ، بەڵام تۆ بۆ ئەو دەبیت لە شتەکانی پەیوەندیدار بە خودا .و ئەم گۆچانەی کە بووە بە مار، لە دەستی خۆتدا دەیگریت، کە پێی ئەو نیشانانە دەکەیت .موسا ڕۆیشت و گەڕایەوە بۆ لای یەترۆی خەزووری خۆی، و دەڵێت :دەڕۆم و دەگەڕێمەوە بۆ لای براکانم

ئەوانەی لە میسرن، و دەبینم ئایا هێشتا زیندوون .و یەترۆ بە موسای گوت :برۆ بە سەلامەتی .و دوای ئەو ڕۆژانە زۆرە ئەوانە، پاشای میسر مرد .پەروەردگار لە مەدیان بە موسای فەرموو، برۆ، بگەڕێوە بۆ میسر، چونکە هەموو ئەوانەی گەڕانیان بەدوای گیانت دەکرد مردوون .موسا ژن و منداڵەکانی هەڵگرت، ئەوانی خستە سەر ئاژەڵە بارهەڵگرەکان، و گەڕایەوە بۆ میسر، و موسا گۆچانەکەی کە لە خوداوە لە دەستی خۆیدا هەڵگرت .یەزدان بە موسای فەرموو، کاتێک دەڕۆیت و دەگەڕێیتەوە بۆ میسر، ئاگادار بە لە هەموو ئەو پەرجووانەی کە خستوومەتە دەستت، ئەوانە لەبەردەم فیرعەون ئەنجام بدە، بەڵام من دڵی ئەو ڕەق دەکەمەوە، و ئەو گەلەکە بەڕێ ناکات .تۆ بەڵام بە فیرعەون دەڵێیت، یەزدان ئەمە دەفەرموێت :ئیسرائیل کوڕی نۆبەرەی منە .من پێم گوتیت، گەلەکەم بنێرە دەرەوە بۆ ئەوەی خزمەتم بکەن .ئەگەر ئێستا نایانەوێت بیانێریتە دەرەوە، ئەوا ببینە، من کوڕە نۆبەرەکەت دەکوژم .ڕوویدا لە ڕێگا لە شوێنی نیشتەجێبوون، فریشتەی یەزدان ڕووبەڕووی بووەوە و هەوڵی دەدا بیکوژێت .و سیپۆرا بەردێکی وەرگرت، خەتەنەی کوڕەکەی کرد، و کەوتە سەر پێیەکانی ئەو، و گوتی، خوێنی خەتەنەکردنی منداڵەکەم ڕاوەستاوە .و لێی دوورکەوتەوە، چونکە گوتی، خوێنی خەتەنەکردنی منداڵەکەم وەستا . پەروەردگار بە هارونی فەرموو :برۆ بۆ پێشوازی موسا لە چۆڵەوانی .ئەویش ڕۆیشت و لە کێوی خودا چاوی پێکەوت، و ماچیان کرد .موسا هەموو وشەکانی یەزدان کە ناردی و هەموو وشەکان کە فەرمانی پێدا بۆ ئارۆن ڕاگەیاند .موسا و هارون چوون و ئەنجومەنی پیرانی کوڕانی ئیسرائیلیان کۆکردەوە .و هارون هەموو ئەو وشانەی گوت کە خودا بە موسای فەرموو، و نیشانەکانی لەبەردەم گەل نواند .گەل باوەڕیان کرد و شادمان بوون، چونکە خودا سەردانی کوڕانی ئیسرائیلی کردبوو، و چونکە تەنگانەی ئەوانی بینیبوو .گەل چەماوەتەوە و کڕنۆشیان برد.

5

دوای ئەمانە موسا و هارون چوونە ژوورەوە بۆ لای فیرعەون و پێیان گوت :یەزدانی پەروەردگاری ئیسرائیل ئەمە دەفەرموێت :گەلەکەی من بنێرە دەرەوە تا لە چۆڵەوانی جەژنم بۆ بگێڕن .و فیرعەون گوتی، کێیە کە من گوێ لە دەنگی ئەو بگرم، بۆ ئەوەی کوڕانی ئیسرائیل بنێرم؟ من یەزدان ناناسم، و ئیسرائیل نانێرمە دەرەوە .و دەڵێن بۆ ئەو : خودای عیبرانییەکان بانگهێشتی کردووین .کەواتە دەڕۆین ڕێگای سێ ڕۆژ بۆ ناو چۆڵەوانی، بۆ ئەوەی قوربانی بکەین بۆ یەزدانی پەروەردگارمان، نەوەک مردن یان کوشتن ڕووبەڕوومان ببێتەوە .و پاشای میسر پێی گوتن، بۆچی موسا و هارون ئێوە گەلەکە لادەدەن لە کارەکان؟ بڕۆن هەریەکە لە ئێوە بۆ لای کارەکانی خۆی و فیرعەون گوتی، ئەوەتا ئێستا گەلەکە زۆر زیادی کردووە، کەواتە با ئەوان لە کارەکانیان وەستێنین . فیرعەون فرمانی دا بە سەرکارەکانی گەل و نووسەرەکان و گوتی :ئیتر کا نادەنە گەل بۆ خشت دروستکردن، وەک دوێنێ و سێ ڕۆژ پێش ئێستا، بەڵکو خۆیان با بڕۆن و کا کۆبکەنەوە بۆ خۆیان .ڕێکخستنی خشت دروستکردنەکە کە خۆیان دەیکەن، بەپێی هەر ڕۆژێک دەیخەیتە سەریان، هیچ ناسڕیتەوە، چونکە بێکارن، لەبەر ئەمە هاواریان کردووە و دەڵێن :با هەستین و قوربانی بۆ خودامان بکەین .با کارەکانی ئەم پیاوانە قورس بێت، و با نیگەرانی ئەمانە بن، و با نیگەرانی قسە بەتاڵەکان نەبن .سەرکارگێڕەکان و خامەکان بەپەلەیان دەکردن، و بە گەلیان دەگوت و دەیانگوت :فیرعەون ئەمە دەڵێت، چیتر کا ناداتە ئێوە .خۆتان ئێوە بڕۆن و بۆ خۆتان پووش کۆبکەنەوە، لە هەرکوێیەک کە بیدۆزنەوە، چونکە هیچ شتێک لە ڕێکخستنەکەتان لاناکرێت .و گەل لە هەموو خاکی میسر پەرتەوازە بوون بۆ کۆکردنەوەی پووش بۆ کا .سەرکارگێڕەکان پەلەیان پێدەکردن و دەیانگوت :کارە دیاریکراوەکانتان بەپێی ڕۆژ تەواو بکەن، هەروەک ئەو کاتەی کا دەدرایە ئێوە .

خامەنووسەکانی ڕەگەزی کوڕانی ئیسرائیل کە لەسەر ئەوان دانرابوون، لەلایەن سەرپەرشتیارەکانی فیرعەونەوە لێدران و پێیان گوترا :بۆچی بەشەکانتانی خشت دروستکردن تەواو نەکرد، هەروەک دوێنێ و پارێز و ئەمڕۆ؟ نووسەرانی کوڕانی ئیسرائیل هاتنە ژوورەوە و هاواریان کرد بۆ لای فیرعەون و گوتیان :بۆچی تۆ ئاوا دەکەیت بە خزمەتکارانی خۆت؟ کا نادرێت بە خزمەتکارەکانی تۆ، و دەڵێن بە ئێمە خشت دروست بکەین، و ئەوەتا منداڵەکانی تۆ لێدراون، کەواتە ستەم بە گەلەکەی خۆت دەکەیت .و پێی گوتن :ئێوە بێکارن، بێکاران ئێوە .لەبەر ئەمەیە دەڵێن :با بڕۆین و قوربانی بۆ خودامان بکەین .ئێستا کەواتە بڕۆن و کاربکەن، چونکە پووش نادرێت بە ئێوە، و ڕێکخستنی خشت دروستکردن دەیدەنەوە .نووسەرانی کوڕانی ئیسرائیل خۆیان لە خراپەکاندا بینی، دەیانگوت :ئێوە جێناهێڵن لە خشت دروستکردنەکە بڕە دیاریکراوەکەی ڕۆژانە .ئەوان چاویان لە موسا و هارون کەوت کە دەهاتن بۆ چاوپێکەوتنیان، کاتێک ئەوان لە لای فیرعەون دەهاتنە دەرەوە، و گوتیان بە ئەوان، با خودا ئێوە ببینێت و حوکم بدات، چونکە ئێوە بۆنی ئێمەتان قێزەون کردووە لەبەردەم فیرعەون و لەبەردەم خزمەتکارەکانی ئەو، بۆ دانی شمشێر لە دەستەکانی ئەو، بۆ کوشتنی ئێمە .موسا گەڕایەوە بۆ لای یەزدان، و گوتی، لێت دەپاڕێمەوە، ئەی یەزدان، بۆچی ئەم گەلەت زەلیل کرد؟ و بۆچی تۆ منت ناردووە؟ و لە کاتێک چوومە لای فیرعەون بۆ قسەکردن بە ناوی تۆوە، ئەم گەلەی ئازار دا، و تۆ گەلەکەی خۆتت ڕزگار نەکرد.

6

و یەزدان بە موسای فەرموو :ئێستا دەبینیت ئەوەی من بە فیرعەون دەکەم، چونکە بە دەستێکی بەهێز دەیانێرێتەوە، و بە باڵێکی بەرزەوە دەریاندەکات لە خاکەکەی .خودا

قسەی لەگەڵ موسا کرد و پێی فەرموو :من یەزدانم .و بۆ ئیبراهیم و ئیسحاق و یەعقوب دەرکەوتم، خودای ئەوان بووم، و ناوی من کە یەزدانە بۆ ئەوانم ڕوون نەکردەوە .و پەیمانی خۆمم لەگەڵ ئەواندا دامەزراند، بۆ ئەوەی زەوی کەنعانییەکانیان پێبدەم، ئەو زەوییەی کە تێیدا نیشتەجێ بوون و لەسەری نیشتەجێ بوون .و من گوێم لە ناڵەی کوڕانی ئیسرائیل بوو، کە میسرییەکان کۆیلەیان دەکەن، و یادی پەیمانی ئێوەم کردەوە . بڕۆ، گوتم بە کوڕانی ئیسرائیل، بڵێ، من یەزدانم؛ و دەرتان دەهێنم لە هێزی میسرییەکان، و ڕزگارتان دەکەم لە کۆیلایەتییەکە، و دەتانکڕمەوە بە بازوویەکی بەرز و دادوەرییەکی گەورە؛ و دەتانگرم بۆ خۆم ئێوە بە گەلێک بۆ خۆم، و دەبم بە خودای ئێوە؛ و دەزانن کە من یەزدانم خودای ئێوە، ئەوەی دەریهێناوە ئێوە لە ستەمی میسرییەکان .و دەتانبەمە ناو ئەو زەوییە، کە دەستی خۆمم بۆ درێژکرد، بۆ ئەوەی بیدەمە ئیبراهیم و ئیسحاق و یەعقوب، و دەیدەمە ئێوە بە میرات، من یەزدان .موسا ئاوا قسەی کرد بۆ کوڕانی ئیسرائیل، و گوێیان لە موسا نەگرت لەبەر دڵتەنگی و لەبەر کارە سەختەکان .یەزدان بە موسا فەرموو و گوتی، بڕۆ ژوورەوە، قسە بکە لەگەڵ فیرعەون پاشای میسر، بۆ ئەوەی کوڕانی ئیسرائیل بنێرێتە دەرەوە لە خاکەکەی .موسا قسەی کرد لەبەردەم یەزدان، دەیگوت :ئەوەتا کوڕانی ئیسرائیل گوێیان لە من نەگرت، و چۆن فیرعەون گوێ لە من دەگرێت؟ من نامۆیم .یەزدان بە موسا و هارونی فەرموو و فەرمانی پێدان سەبارەت بە فیرعەونی پاشای میسر، بۆ ئەوەی کوڕانی ئیسرائیل لە خاکی میسر بنێرێتە دەرەوە .ئەمانە سەرۆکانی ماڵەکانی باوکانی ئەوان، کوڕانی ڕئوبێن نۆبەرەی ئیسرائیل :ئەنۆخ و فەڵو، ئەسرۆن و کارمی، ئەمە خزمایەتی ڕئوبێنە .و کوڕەکانی شیمۆن :یەمووێل و یامین و ئێهود و یاخین و زۆهار و شاول کە لە ژنە کەنعانییەکە بوو، ئەمانە خێڵەکانی کوڕەکانی شیمۆن بوون .ئەمانە ناوەکانی کوڕەکانی لێڤین بەپێی خزمایەتییان :گێرشۆن، قەهات و مەراری .ساڵانی ژیانی لێڤی سەد و سی و حەوت ساڵ بوو .ئەمانە کوڕەکانی گێرشۆنن :لیبنی و شیمعی، بەپێی

خێزانەکانیان .و کوڕەکانی قاهات :عەمرام و یسهار و حەبرۆن و عوزییێل، و ساڵانی ژیانی قاهات سەد و سی و سێ ساڵ بوو .و کوڕەکانی مەراری :ماحلی و موشی .ئەمانە ماڵەکانی باوکانی لێڤین بەگوێرەی خێزانەکانیان عەمران یۆخەبەدی گرت، کە کچی براکەی باوکی خۆی بوو، بە ژنی خۆی، و بۆی بوون هارون و موسا و مەریەمی خوشکیان .ساڵانی ژیانی عەمران سەد و سی و دوو ساڵ بوو .و کوڕەکانی ئیساخار :قۆرەح، نافەک و زەخری .و کوڕەکانی عوزییێل :میشائێل، ئەلیسافان و سەگرێی .هارون ئەلیزابێسی کچی ئەمیناداب، خوشکی ناحشۆنی، وەک ژنی گرت، و ئەویش ناداب و ئەبیود و ئەلعازار و ئیتاماری بۆ بوو . کوڕەکانی قۆرەح :ئاسیر و ئەلقانا و ئەبیاسار، ئەمانە نەوەکانی قۆرەحن .و ئەلیعازاری کوڕی ئەهارۆن یەکێک لە کچەکانی فوتییێلی وەرگرت بە ژنی، و ئەویش فینەحاسی بۆ بوو، ئەمانە سەرۆکە خێزانەکانی لێڤییەکانن بەپێی نەوەکانیان .ئەمە هارون و موسایە، کە خودا پێی فەرموون کوڕەکانی ئیسرائیل لە خاکی میسر دەربهێنن لەگەڵ هێزیان .ئەمانە ئەوانەن کە قسەیان دەکرد لەگەڵ فیرعەون پاشای میسر، و ئەوان کوڕەکانی ئیسرائیلیان دەرهێنا لە خاکی میسر، خۆی هارون و موسا، لەو ڕۆژەدا کە یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد لە خاکی میسر .یەزدان لەگەڵ موسادا قسەی کرد و فەرمووی :من یەزدانم، لەگەڵ فیرعەونی پاشای میسردا باس بکە لە هەموو ئەوەی من پێت دەڵێم .و موسا لەبەردەم یەزدان گوتی :ئەوەتا من لاوازدەنگم، و چۆن فیرعەون گوێم لێدەگرێت؟

7

و یەزدان بە موسای فەرموو و گوتی :ببینە، من تۆم کردووە بە خودا بۆ فیرعەون، و هارونی برات دەبێتە پێغەمبەرت .تۆ بەڵام قسە دەکەیت بۆ ئەو، هەموو ئەوەی فەرمانت پێدەدەم، بەڵام هارونی برات قسە دەکات لەگەڵ فیرعەون، بۆ ئەوەی کوڕانی ئیسرائیل لە

خاکەکەی بنێرێتە دەرەوە .من دڵی فیرعەون ڕەق دەکەمەوە و نیشانەکانم و پەرجووەکانم لە خاکی میسر زۆر دەکەم .و فیرعەون گوێ لە ئێوە ناگرێت، و دەستی خۆم دەخەمە سەر میسر، و گەلی خۆم، کوڕانی ئیسرائیل، بە هێزی خۆم لە خاکی میسر دەردەهێنم لەگەڵ تۆڵەسەندنەوەیەکی گەورە .و هەموو میسرییەکان دەزانن کە من یەزدانم، کاتێک دەستم لەسەر میسر درێژ دەکەمەوە، و کوڕانی ئیسرائیل لەناوەڕاستیان دەردەهێنم .موسا و هارون کردیان وەک چۆن یەزدان فەرمانی پێدان، ئاوا کردیان .موسا هەشتا ساڵ بوو، و هارونی براکەی هەشتا و سێ ساڵ بوو، کاتێک لەگەڵ فیرعەون قسەیان کرد .و یەزدان بە موسا و هارون فەرموو و دەیفەرموو :ئەگەر فیرعەون قسەتان لەگەڵ بکات و بڵێت، نیشانەیەک یان پەرجوویەک بدەنە ئێمە، ئەوا تۆ بە هارونی برات دەڵێیت، گۆچانەکە ببە و بیفرێنە سەر زەوی لەبەردەم فیرعەون و لەبەردەم خزمەتکارەکانی، و دەبێتە مار .موسا و هارون چوونە ژوورەوە بەردەم فیرعەون و خزمەتکارەکانی، و ئاوایان کرد وەک چۆن یەزدان فەرمانی پێکردبوون، و هارون گۆچانەکەی فرێدا بەردەم فیرعەون و بەردەم خزمەتکارەکانی، و بووە مار .فیرعەون دانایانی میسر و جادووگەرەکانی بانگکرد، ئەفسوونگەرەکانی میسرییەکانیش بە جادووگەرییەکانی خۆیان بە هەمان شێوە کردیان . و هەریەکەیان گۆچانەکەی خۆیان فرێدا، و بوون بە مار، و گۆچانەکەی هارون گۆچانەکانی ئەوانی قووتدا .و دڵی فیرعەون بەهێز بوو و گوێی لەوان نەگرت، هەروەک یەزدان فەرمانی پێدابوون .یەزدان بە موسای فەرموو، دڵی فیرعەون سەختکراوە، بۆ ئەوەی گەلەکە دوور نەنێرێت .برۆ بۆ لای فیرعەون لە بەیانیدا، وا ئەو دەچێتە دەرەوە بۆ سەر ئاوەکە، و تۆ دەبێت ڕووبەڕووی ئەو ببیتەوە لەسەر کەناری ڕووبارەکە، و گۆچانەکە کە گۆڕاوە بۆ مار وەریبگرە لە دەستی خۆتدا .و تۆ دەڵێیت بۆ ئەو :یەزدان، خودای عیبرانییەکان، منی ناردووە بۆ لات و دەفەرموێت :گەلەکەی من بنێرە دەرەوە، بۆ ئەوەی لە چۆڵەوانیدا خزمەتم بکات، و ئەوەتا تۆ هەتا ئێستا گوێت نەگرتووە .ئەم شتانە یەزدان

دەڵێت، لەمەدا دەزانیت کە من یەزدانم، ئەوەتا من لە گۆچانەکەی دەستم دەدەم لەسەر ئاوی ڕووبارەکە، و دەیگۆڕێت بۆ خوێن .و ئەو ماسییانەی لە ڕووبارەکەدان دەمرن، و ڕووبارەکە بۆن دەردەچێت، و میسرییەکان ناتوانن ئاو لە ڕووبارەکە بخۆنەوە .یەزدان بە موسای فەرموو :بە هارونی برات بڵێ، گۆچانەکەت بگرە بە دەستەوە و دەستت درێژبکە بەسەر ئاوەکانی میسر، بەسەر ڕووبارەکانیان، جۆگەکانیان، زۆنگاوەکانیان و هەموو ئاوە کۆکراوەکانیان، تاکو بگۆڕێت بۆ خوێن .ئیتر خوێن بوو لە هەموو خاکی میسر، لە دارەکان و لە بەردەکاندا .و ئەوان ئاوایان کرد، موسا و هارون، هەروەک یەزدان فەرمانی پێیان دابوو، و بە گۆچانەکەی خۆی بەرزی کردەوە و لە ئاوی ڕووبارەکەی دا لەبەردەم فیرعەون و لەبەردەم خزمەتکارەکانی، و هەموو ئاوی ڕووبارەکەی گۆڕی بۆ خوێن .و ئەو ماسییانەی لە ڕووبارەکەدا بوون مردن، و ڕووبارەکە بۆنی کردەوە، و میسرییەکان نەیانتوانی ئاو لە ڕووبارەکە بخۆنەوە، و خوێن لە هەموو زەوی میسر بوو .ئەوان کردیان بەڵام بە هەمان شێوە و جادووگەرانی میسرییەکانیش بە جادووگەرییەکانیان، و دڵی فیرعەون ڕەق بووەوە، و گوێی لە ئەوان نەگرت، هەروەک یەزدان فەرمووی .فیرعەون گەڕایەوە و چووە ناو ماڵەکەی خۆی، و گرنگی بەم شتە نەدا .هەموو میسرییەکان لە دەوروبەری ڕووبارەکە هەڵیانکۆڵی بۆ ئەوەی ئاو بخۆنەوە، چونکە نەیانتوانی لە ڕووبارەکە ئاو بخۆنەوە .و حەوت ڕۆژ تەواو بوون، دوای ئەوەی یەزدان لە ڕووبارەکەی دا .یەزدان بە موسای فەرموو :بچۆ لای فیرعەون و پێی بڵێ، یەزدان ئەمە دەفەرموێت :گەلەکەی من بەڕێ بکە، تا خزمەتم بکەن .ئەگەر بەڵام تۆ نایەوێت بیانێریت، ئەوەتا من لێدەدەم هەموو سنووورەکانت بە بۆقەکان .و ڕووبار بۆقەڵەمساوان دەڕشێنێتەوە، و سەرکەوتوو دەچنە ناو ماڵەکانی تۆ و ناو ژوورە ئەمبارەکانی ژوورە نوستنەکانی تۆ و لەسەر جێگاکانی تۆ و لەسەر ماڵەکانی خزمەتکارەکانی تۆ و گەلی تۆ و لە تەشتە هەویرکردنەکانی تۆ و لە تەنوورەکانی تۆ .و لەسەر تۆ و لەسەر خزمەتکارەکانت و لەسەر گەلەکەت، بۆقەکان دەسەرکەون.

8

یەزدان بە موسای فەرموو :بە هارونی برات بڵێ، دەستی خۆت لەگەڵ گۆچانەکەت درێژبکە بەسەر ڕووبارەکان و جۆگەکان و زۆنگاوەکاندا، و بۆقەکان دەربهێنە .هارون دەستی لەسەر ئاوەکانی میسر درێژکرد و بۆقەکانی هێنایە سەرەوە، بۆقەکان هاتنە سەرەوە و زەوی میسریان داپۆشی .جادووگەرەکانی میسریش بە هەمان شێوە بە جادووکارییەکانیان ئەمەیان کرد، و بۆقەکانیان هێنایە سەر زەوی میسر .فیرعەون بانگی موسا و هارونی کرد و گوتی، نوێژ بکەن بۆ من لای یەزدان، و با بۆقەکان لە من و لە گەلەکەم لابات، و من دەیانێرم و قوربانی بۆ یەزدان بکەن .موسا بە فیرعەونی گوت :بۆ من دیاری بکە کەی نوێژ دەکەم دەربارەی تۆ و دەربارەی خزمەتکارەکانت و گەلەکەت، بۆ لەناوبردنی بۆقەکان لە تۆ و لە گەلەکەت و لە ماڵەکانتان، بەڵام لە ڕووبارەکە دەمێننەوە . ئەو گوتی، بۆ بەیانی؛ کەواتە گوتی، وەک تۆ گوتووتە؛ بۆ ئەوەی بزانیت کە هیچ یەکێکی تر نییە جگە لە یەزدان؛ و بۆقەکان لابردرێن لە تۆ، و لە ماڵەکانی ئێوە، و لە نشینگەکان، و لە خزمەتکارەکانی تۆ، و لە گەلی تۆ، جگە لە ڕووبارەکە کە جێبهێڵدرێن .موسا و هارون لە لای فیرعەون چوونە دەرەوە، و موسا هاواری بۆ یەزدان کرد دەربارەی ڕێککەوتنی بۆقەکان، وەک ئەوەی فیرعەون دایڕشت .پەروەردگار ئەوەی کرد کە موسا گوتی، و بۆقەکان لە ماڵەکان و لە حەوشەکان و لە کێڵگەکان مردن .و کۆیان کردەوە بە کۆمەڵە کۆمەڵە، و زەوی بۆنی کرد .بەڵام کاتێک فیرعەون بینی کە ئاسوودەیی بووە، دڵی قورس بووەوە و گوێی لە ئەوان نەگرت، وەک چۆن یەزدان فەرمووی .یەزدان بە موسای فەرموو : بە هارون بڵێ، دەستت بە گۆچانەکەتەوە درێژبکە و لە خۆڵی زەوی بدە، تاکو مێشوولە بێتە ئاراوە لە خەڵکان و لە ئاژەڵە چوارپێیەکان و لە هەموو خاکی میسر .کەواتە هارون دەستی بە گۆچانەکە درێژکردەوە و لە گردەکەی زەوی دا، و مێشوولەکان لە خەڵکەکان و لە

ئاژەڵە چوارپێیەکان بوون، و لە هەموو گردی زەوی مێشوولەکان بوون .جادووگەرانیش بە جادووەکانی خۆیان هەروەها کردیان، بۆ دەرهێنانی مێشوولانە، بەڵام نەیانتوانی، و مێشوولانە لەسەر خەڵک و لەسەر چوارپێیەکان بوون .جادووگەرەکان بە فیرعەونیان گوت :ئەمە پەنجەی خودایە .دڵی فیرعەون ڕەق بووەوە و گوێی لێیان نەگرتن، هەروەک چۆن یەزدان فەرمووی .یەزدان بە موسای فەرموو :بەیانی زوو هەستە و لەبەردەم فیرعەون ڕاوەستە، ئەوەتا خۆی بۆ لای ئاوەکە دەچێت، پێی بڵێ :یەزدان ئەمە دەفەرموێت :گەلەکەی من بەڕێبکە تا لە چۆڵەوانیدا خزمەتم بکەن .ئەگەر بەڵام نایەوێت گەلەکەی من بنێریتەوە، وا من دەنێرمەوە لەسەر تۆ و لەسەر خزمەتکارانت و لەسەر گەلەکەت و لەسەر ماڵەکانتان مێشی سەگ، و ماڵەکانی میسرییەکان پڕدەبنەوە لە مێشی سەگ، و هەروەها ئەو زەوییەی کە لەسەری هەیە .و لەو ڕۆژەدا کارە سەرسوڕهێنەرەکان دەکەم لە زەوی گەسەم، کە گەلەکەم لەسەری نیشتەجێیە، کە مێشی سەگ لەوێ نابێت، بۆ ئەوەی بزانیت کە من یەزدانم، خودای هەموو زەوی .و جیاوازی دادەنێم لە نێوان گەلی من و گەلی تۆ، بەڵام لە سبەینێ ئەمە لەسەر زەوی دەبێت .یەزدان ئاوای کرد، و کۆمەڵێکی زۆر لە مێشی سەگ هاتە ناو ماڵەکانی فیرعەون و ماڵەکانی خزمەتکارەکانی، و بۆ ناو هەموو خاکی میسر، و خاکەکە لە مێشی سەگەکە وێران کرا .فیرعەون موسا و هارونی بانگکرد و گوتی :وەرن و قوربانی بۆ یەزدانی خودای خۆتان لەم خاکەدا بکەن .موسا گوتی :گونجاو نییە کە بەم شێوەیە بێت، چونکە ئێمە قێزەوەرەکانی میسرییەکان قوربانی دەکەین بۆ یەزدانی پەروەردگاری ئێمە، ئەگەر قێزەوەرەکانی میسرییەکان لەبەردەمیان قوربانی بکەین، بەردبارانمان دەکەن .ڕێگای سێ ڕۆژ دەڕۆین بۆ ناو چۆڵەوانی، و قوربانی دەکەین بۆ خودای ئێمە، وەک چۆن یەزدان پێی فەرموویین .فیرعەون گوتی :من ئێوە دەنێرم و قوربانی بۆ خودای خۆتان لە چۆڵەوانی بکەن، بەڵام زۆر دوور مەڕۆن، کەواتە دەربارەی من لای یەزدان نوێژ بکەن .موسا گوتی :بەڵام من لە لای تۆ دەچمە دەرەوە و نوێژ بۆ خودا

دەکەم، و مێشی سەگ لە تۆ و لە خزمەتکارەکانت و لە گەلەکەت سبەینێ دەڕوات .
فیرعەون، جارێکی تر فێڵ مەکە بۆ ئەوەی گەلەکە نەنێریت بۆ قوربانی کردن بۆ یەزدان .
موسا لە لای فیرعەون چووە دەرەوە و نوێژی بۆ خودا کرد .یەزدان کردی وەک چۆن موسا
گوتی، و مێشەکانی لابرد لە فیرعەون و لە خزمەتکارەکانی و لە گەلی، و هیچیان
جێنەهێڵرا .و فیرعەون دڵی خۆی قورس کرد لەم کاتەشدا، و نەیویست گەلەکە بنێرێت.

9

یەزدان بە موسای فەرموو :بچۆ بۆ لای فیرعەون و پێی بڵێ، یەزدانی خودای عیبرانییەکان
ئەمە دەفەرموێت :گەلەکەی من بەڕێ بکە، تاکو خزمەتم بکەن .ئەگەر کەواتە نایەوێت
بینێریتە دەرەوە گەلەکەی من، بەڵام هێشتا دەستت بەسەرەوەیە لەسەری، ئەوەتا، دەستی
یەزدان دەبێتە سەر ئاژەڵە ماڵییەکانت کە لە دەشتاییەکاندان، لە ئەسپەکان و لە ئاژەڵە
بارهەڵگرەکان و وشترەکان و گایەکان و مەڕەکان، مردنێکی زۆر گەورە .من لە کاتی ئەودا
شکۆمەندی دەکەم لەنێوان ئاژەڵەکانی میسرییەکان و ئاژەڵەکانی کوڕانی ئیسرائیل، هیچ
شتێک لە هەموو ئەوانەی کوڕانی ئیسرائیل نامرێت .و خودا سنوورێکی دا و گوتی :لە
بەیانیدا یەزدان ئەم وشەیە لەسەر زەوی جێبەجێ دەکات .یەزدان ئەم وشەیەی لە ڕۆژی
دواتر جێبەجێ کرد، و هەموو ئاژەڵەکانی میسرییەکان مردن، بەڵام لە ئاژەڵەکانی کوڕانی
ئیسرائیل هیچیان نەمرد .کاتێک فیرعەون بینی کە هیچ یەک لە هەموو ئاژەڵە ماڵییەکانی
کوڕانی ئیسرائیل نەمردبوو، دڵی فیرعەون قورس بوو و گەلەکەی نەنارد .یەزدان بە موسا
و هارون فەرموو :ئێوە دەستتان پڕ بکەن لە دووکەڵی کووڕە، و موسا با لەبەردەم
فیرعەون و خزمەتکارەکانی بۆ ئاسمان بڵاوی بکاتەوە .و با تۆز بێت لەسەر هەموو زەوی
میسر، و دەبێتە برین و تاوڵەی هەڵقوڵاو لەسەر پیاوان و لەسەر ئاژەڵە چوارپێیەکان، لە

هەموو زەوی میسر .موسا دووکەڵی کوورەکەی لەبەردەم فیرعەون برد و بەرەو ئاسمان پەرشوبڵاوی کرد، جا بریندەکان و تاوڵە هەڵقوڵاوەکان لە خەڵکان و لە ئاژەڵە چوارپێیەکاندا دەرکەوتن .و جادووگەران نەیانتوانی لەبەردەم موسا ڕابوەستن لەبەر ئەو بریندانە، چونکە ئەو بریندانە لەسەر جادووگەران بوون، و لە هەموو خاکی میسر .یەزدان دڵی فیرعەونی ڕەقکرد، و گوێی لێیان نەگرت، وەک چۆن یەزدان فەرمانی دابوو .یەزدان بە موسای فەرموو :بەیانی زوو هەستە و لەبەردەم فیرعەون ڕاوەستە، پێی بڵێ :یەزدانی خودای عیبرانییەکان ئەمە دەفەرموێت :گەلەکەم بەڕێبکە تاکو خزمەتم بکەن .لە کاتی ئێستادا من هەموو لێدانەکانم دەنێرم بۆ ناو دڵی تۆ و خزمەتکارانت و گەلەکەت، بۆ ئەوەی بزانیت کە وەک من کەسێکی تر لە هەموو زەویدا نییە .ئێستا، چونکە دەستم نارد، لێت دەدەم و گەلەکەت دەکوژم، و لە زەوی لەناودەبرێیت .و لەبەر ئەمە پارێزراویت، بۆ ئەوەی هێزی خۆم لە تۆدا نیشان بدەم، و بۆ ئەوەی ناوی من لە هەموو زەویدا ڕابگەیەنرێت .ئایا هێشتا تۆ ڕێگر دەبیت لە گەلەکەم، بۆ ئەوەی ئەوانت نەنێریت؟ ببینە، من سبەینێ لەم کاتەدا تەرزەیەکی زۆر زۆر دەبارێنم، کە وەهایەک لە میسر نەبووە، لەو ڕۆژەوە کە دروستکراوە هەتا ئەم ڕۆژە .ئێستا کەواتە پەلە بکە بۆ کۆکردنەوەی ئاژەڵە ماڵییەکانی خۆت و هەرچی هی تۆیە لە دەشتەکە؛ چونکە هەموو خەڵکەکان و ئاژەڵە ماڵییەکان، هەرچەندە هی تۆیە لە دەشتەکە؛ هەموو خەڵکەکان و ئاژەڵە ماڵییەکان، هەرچی دۆزرێتەوە لە دەشتەکاندا و نەچێتە ژوورەوە بۆ ماڵێک، بەڵام تەرزەکە بکەوێتە سەریان، دەمرن .ئەوەی لە خزمەتکارانی فیرعەون کە لە وشەی یەزدان دەترسا، ئاژەڵەکانی خۆی کۆکردەوە و بردنی بۆ ناو ماڵەکان .ئەوەی بەڵام سەرنجی نەدا بە قسەی یەزدان، ئاژەڵە ماڵەکانی لە کێڵگەکان بەجێهێشت .پەروەردگار بە موسای فەرموو :دەستت بۆ ئاسمان درێژبکە، و تەرزە لەسەر هەموو خاکی میسر دەبارێت، لەسەر خەڵک و ئاژەڵ و لەسەر هەموو ڕووەکێک کە لەسەر زەوییە .موسا دەستی بۆ ئاسمان درێژکردەوە، و یەزدان دەنگ و تەرزەی نارد، و ئاگر

بەسەر زەویدا ڕایکرد، و یەزدان تەرزەی بەسەر هەموو خاکی میسردا باراند .تەرزە و ئاگری بڵێسەدار لەناو تەرزەکەدا بوو، و تەرزەکە زۆر زۆر مەزن بوو، کە وەهای لە میسر نەبووە، لەو ڕۆژەوە کە نەتەوە لەسەری دامەزراوە .تاوەکە لێیدا لە هەموو زەوی میسر، لە مرۆڤەوە هەتا ئاژەڵ، و هەموو گیایەک کە لە دەشتەکەدا بوو تاوەکە لێیدا، و هەموو دارەکانی دەشتەکان تاوەکە وردوخاشی کرد .تەنها لە زەوی گۆشەن، کە کوڕانی ئیسرائیل لەوێ بوون، تەرزە نەبارا .فیرعەون ناردنی و بانگی موسا و هارونی کرد، و پێی گوتن : ئێستا گوناهم کردووە، یەزدان ڕاستودروستە، بەڵام من و گەلەکەم بێخوایین .نوێژ بکەن بۆیە بۆ من لەلای خاوەن، و با بوەستێت دەنگەکانی خودا و تەرزە و ئاگر، و دەرتاندەنێرم، و چیتر زیادناکرێن بۆ مانەوە .موسا پێی گوت :کاتێک لە شارەکە دەچمە دەرەوە، دەستەکانم بەرەو یەزدان بڵاودەکەمەوە، دەنگەکان دەوەستن، تەرزە و باران دیسان نابێت، بۆ ئەوەی بزانیت کە زەوی هی یەزدانە .و من دەزانم کە تۆ و خزمەتکارەکانت هێشتا لە یەزدان نەترساون .بەڵام کەتان و جۆ لێدران، چونکە جۆ ڕاوەستاو بوو و کەتان تۆوی هەبوو .بەڵام گەنمی دوو پوشک و هەڵخورده لێ نەدران، چونکە دواکەوتوو بوون .موسا لە لای فیرعەون چووە دەرەوە بۆ دەرەوەی شارەکە، و دەستەکانی بەرەو یەزدان درێژکردەوە، دەنگەکان وەستان، تەرزە و باران ئیتر نەباری بەسەر زەوییەکەدا .کاتێک فیرعەون بینی کە باران و تەرزە و دەنگەکان وەستاون، زیادی لە گوناهکاری کرد، و دڵی خۆی قورس کرد، و خزمەتکارەکانی .و دڵی فیرعەون ڕەقکرایەوە، و کوڕانی ئیسرائیلی نەناردەوە، هەروەک یەزدان بە موسای فەرموو.

10

گوتی و یەزدان بۆ موسا، گوتنی، بچۆ ژوورەوە بۆ لای فیرعەون، چونکە من ڕەقکردمەوە

دڵی ئەو و خزمەتکارەکانی ئەو، بۆ ئەوەی دوای یەک بێنە سەر ئەم نیشانانە لەسەر ئەوان، بۆ ئەوەی بیگێڕنەوە بۆ ناو گوێچکەکانی منداڵەکانی ئێوە و بۆ منداڵەکانی منداڵەکانی ئێوە، هەرچەندە گاڵتەم کرد بە میسرییەکان و نیشانەکانی من کە کردم لەناو ئەوان، و بزانن کە من یەزدانم .موسا و هارون چوونە ژوورەوە بۆ لای فیرعەون و پێیان گوت، یەزدان، خودای عیبرانییەکان ئەمە دەفەرموێت :هەتا کەی نایەوێت شەرمەزار بیت لەبەردەمی من؟ گەلەکەی منم بنێرە دەرەوە، بۆ ئەوەی خزمەتم بکەن .ئەگەر بەڵام تۆ نەتەوێت گەلەکەی من بنێریتە دەرەوە، ئەوەتا من سبەینێ لەم کاتەدا کوللەی زۆر دەهێنمە سەر هەموو سنووورەکانی تۆ .و ڕوخساری زەوی دادەپۆشێت، و ناتوانیت زەوی ببینیت، و هەموو ئەوەی لە زەوی ماوەتەوە دەخوات، ئەوەی تەرزەکە بۆ ئێوە جێی هێشتووە، و هەموو دارێک دەخوات کە لەسەر زەوی بۆ ئێوە دەگەشێت .و ماڵەکانی تۆ پڕ دەبنەوە، و ماڵەکانی خزمەتکارانی تۆ، و هەموو ماڵەکان لە هەموو خاکی میسرییەکان، ئەوەی کە هەرگیز باوکانی تۆ نەیانبینیوە، نە باپیرە گەورەکانی ئەوان، لەو ڕۆژەوە کە لەسەر زەوی بوونەتە، هەتا ئەمڕۆ، و موسا لایدا و لە فیرعەون چووە دەرەوە .و خزمەتکارەکانی فیرعەون پێی دەڵێن، هەتا کەی ئەمە دەبێتە تەڵە بۆ ئێمە؟ ئەو پیاوانە بنێرە دەرەوە، بۆ ئەوەی خزمەت بە خودای خۆیان بکەن؛ یان ئایا دەتەوێت بزانیت کە میسر لەناوچووە؟ و موسا و هارون گەڕانەوە بۆ لای فیرعەون، و ئەو پێی گوتن :بڕۆن و خزمەت بە یەزدانی خودای خۆتان بکەن، بەڵام کامانە ئەوانەی دەڕۆن؟ موسا دەڵێت :لەگەڵ گەنجەکان و پیرەکان دەڕۆین، لەگەڵ کوڕەکان و کچەکانمان، و مەڕەکان و گایەکانمان، چونکە جەژنی یەزدانە .و پێی گوتن :با یەزدان بەم شێوەیە لەگەڵ ئێوە بێت، هەروەک من ئێوە دەنێرم، نەک هەروەها کەلوپەلەکانی ئێوە؟ ببینن کە خراپی لکاو کراوە بە ئێوە نا ئاوا، بەڵام با پیاوەکان بڕۆن و خزمەت بە خودا بکەن، چونکە ئێوە خۆتان ئەمە داوا دەکەن .بەڵام ئەوانیان لە بەردەم فیرعەون دەرکردن .پەروەردگار بە موسای فەرموو :دەستت بۆ سەر

زەوی میسر درێژبکە، با پێکوڵە بێتە سەر زەوییەکە و هەموو گیاکانی زەوی و هەموو میوەی دارەکان بخواتەوە کە تەرزە بەجێی هێشتبوون .و موسا گۆچانەکەی بەرزکردەوە بۆ ئاسمان، و یەزدان بای باشووری هێنا لەسەر زەوی، هەموو ئەو ڕۆژە و هەموو ئەو شەوە؛ بەیانی هات و بای باشوور کوللەکەی هەڵگرت و هێنای لەسەر هەموو زەوی میسر؛ و نیشتەوە لەسەر هەموو سنووورەکانی میسر، زۆر زۆر؛ پێش ئەوە کوللەیەکی وەها نەبووە و دوای ئەمانە نابێت بەم شێوەیە .و دیمەنی زەوی داپۆشی، زەوی وێران کرا، هەموو گیای زەوی و هەموو میوەی دارەکانی خوارد کە لە تەرزەکە مابوونەوە .هیچ سەوزاییەک لە دارەکان و لە هەموو گیای دەشتودەر لە هەموو زەوی میسر نەمایەوە .فیرعەون پەلەی کرد بۆ بانگکردنی موسا و هارون و گوتی :گوناهم کردووە لەبەردەم یەزدانی خودای ئێوە و دژی ئێوە .قبووڵ بکەن کەواتە گوناهەکەم هێشتا ئێستا، و نوێژ بکەن بۆ یەزدانی پەروەردگارتان، و با ئەم مردنە لە من لابات .موسا لە لای فیرعەون چووە دەرەوە و نوێژی بۆ خودا کرد .و یەزدان بایەکی بەهێزی لە دەریاوە گۆڕی، کوللەکانی هەڵگرت و فڕێیدانە ناو دەریای سوور، و تەنانەت یەک کوللەش لە هەموو خاکی میسر نەمایەوە .یەزدان دڵی فیرعەونی ڕەقکرد، و کوڕانی ئیسرائیلی نەناردەوە .یەزدان بە موسای فەرموو :دەستت بۆ ئاسمان درێژبکە، و با تاریکی بێتە سەر زەوی میسر، تاریکییەک کە دەست لێبدرێت .موسا دەستی بۆ ئاسمان درێژکرد، و تاریکی و تاریکی و زریان لەسەر هەموو خاکی میسر بوو سێ ڕۆژ .کەس برای خۆی نەدی سێ ڕۆژ، و کەس لە جێگای خەوتنی خۆی هەڵنەستا سێ ڕۆژ .بەڵام بۆ هەموو کوڕانی ئیسرائیل ڕووناکی هەبوو لە هەموو ئەو شوێنانەی تێیدا نیشتەجێ بوون .فیرعەون موسا و هارونی بانگکرد و گوتی :بڕۆن و یەزدانی پەروەردگاری خۆتان بپەرستن، بەڵام مەڕ و گاکانتان بەجێبهێڵن، و کەلوپەلەکانتان لەگەڵتان بڕوات .موسا گوتی :بەڵام تۆش قوربانی سووتاندن و قوربانییەکانمان پێدەدەیت، کە بۆ یەزدانی پەروەردگارمان پێشکەش دەکەین .و ئاژەڵە ماڵییەکانمان لەگەڵمان دەڕۆن، و هیچ سمێک

جێناهێڵین، چونکه لەوانەوە دەبەین بۆ پەرستنی یەزدانی پەروەردگارمان .بەڵام ئێمە نازانین چی دەپەرستین بۆ یەزدانی پەروەردگارمان، هەتا ئەوەی بگەینە ئەوێ .پەروەردگار دڵی فیرعەونی ڕەقکرد و نەیویست ئەوانی بەڕێبکات .و فیرعەون دەڵێت :لە من دوور بکەوە، ئاگاداری خۆت بە کە زیاتر ڕووی من نەبینیت، چونکە لە هەر ڕۆژێک بۆ من دەربکەویت، دەمریت .موسا دەڵێت :تۆ گوتت، ئیتر ڕوومەت پێ نادەرکەوم.

11

پەروەردگار بە موسای فەرموو :هێشتا یەک لێدانی دیکە دەهێنمە سەر فیرعەون و میسر، دوای ئەوە ئێوە لێرەوە دەنێرێتەوە .کاتێک بە تەواوی دەتانێرێتەوە، بە تەواوی دەرتاندەکات .کەواتە بە نهێنی لەگەڵ گەلدا بدوێ، و با هەر یەکێک لە دراوسێکەی داوای کەلوپەلی زیو و زێڕ و جلوبەرگ بکات .یەزدان بەڵام لایەنی دا بە گەلەکەی لەبەردەم میسرییەکان، و قەرزیان دان بە ئەوان، و موسای پیاو زۆر گەورە بوو لەبەردەم میسرییەکان، و لەبەردەم فیرعەون، و لەبەردەم خزمەتکارەکانی .و موسا گوتی، ئەمانە یەزدان دەڵێت، دەوروبەری ناوەڕاستی شەو من دەچمە ناو ناوەڕاستی میسر، و هەموو نۆبەرەیەک لە خاکی میسر دەمرێت، لە نۆبەرەی فیرعەون کە لەسەر تەختەکە دانیشتووە، هەتا نۆبەرەی کەنیزەکە کە لەلای بەردەڕۆیە، و هەتا نۆبەرەی هەموو ئاژەڵێک .و هاواریێکی گەورە لە هەموو خاکی میسر دەبێت، کە وەک ئەوە ڕوونەداوە و وەک ئەوە چیتر ڕوونادات .و لە هەموو کوڕانی ئیسرائیلدا هیچ سەگێک بە زمانی خۆی نەگرمێنێت، لە مرۆڤەوە هەتا ئاژەڵ، بۆ ئەوەی بزانیت یەزدان چەندە جیاوازی دەکات لەنێوان میسرییەکان و ئیسرائیل .و هەموو ئەم منداڵانەی تۆ دێنە خوارەوە بۆ لای من، و کڕنۆش بۆ من دەبەن، دەڵێن :دەرچۆ تۆ، و هەموو گەلەکەی تۆ، کە تۆ ڕابەرایەتییان دەکەیت، و

دوای ئەم شتانە من دەرچووم .بەڵام موسا لە لای فیرعەون دەرچوو لەگەڵ تووڕەیی .
یەزدان بە موسای فەرموو، فیرعەون گوێ لە ئێوە ناگرێت، بۆ ئەوەی نیشانە و
پەرجووەکانم لە خاکی میسر زۆر بکەم .مووسا و هارون هەموو ئەو نیشانانە و
پەرجووانەیان کرد لە خاکی میسر لەبەردەم فیرعەون، بەڵام یەزدان دڵی فیرعەونی
ڕەقکرد، و گوێی نەگرت بۆ ناردنی کوڕانی ئیسرائیل لە خاکی میسرەوە.

12

یەزدان بە موسا و هارون لە خاکی میسر فەرمووی و دەفەرموێت :ئەم مانگە بۆ ئێوە
سەرەتای مانگەکانە، یەکەمە بۆ ئێوە لە مانگەکانی ساڵدا .قسە بکە بۆ هەموو کۆمەڵی
کوڕانی ئیسرائیل، بڵێ :لە دەیەمی ئەم مانگە، با هەریەکە مەڕێک بگرێت بەپێی ماڵەکانی
باوکان، هەریەکە مەڕێک بەپێی ماڵ .ئەگەر بەڵام کەم بن لە ماڵەکەدا، بۆ ئەوەی پێویست
نەبن بۆ مەڕێک، دەیگرێت لەگەڵ خۆیدا دراوسێکەی نزیکی خۆی، بەپێی ژمارەی گیانەکان،
هەریەکە بەشی پێویستی خۆی دەژمێردرێت بۆ مەڕەکە .مەڕێکی تەواو، نێر، یەک ساڵە
دەبێت بۆ ئێوە، لە بەرخەکان و لە گیسکەکان وەریدەگرن .و دەبێت بۆ ئێوە پارێزراو تا
چواردەیەمی ئەم مانگە، و هەموو کۆمەڵی کۆمەڵگای کوڕانی ئیسرائیل ئەویان سەردەبڕن
بەرەو ئێوارە .و دەبێت بگرن لە خوێنەکە، و دەیانخەنە سەر دوو چوارچێوەی دەرگا و سەر
سەردەرگا، لە ماڵەکاندا کە ئەوانیان تێدا بخۆن .و گۆشتەکە دەخۆن لەم شەوەدا، برژاوکراو
بە ئاگر، و نانی فەتیرە لەگەڵ گیای تاڵ دەخۆن .نابێت لە ئەوان کاڵ بخۆن، نە کەوڵاو لە
ئاو، بەڵکو بریان لە ئاگر، سەر لەگەڵ پێیەکان و هەناوییەکان .نابێت هیچی لێ بهێڵنەوە تا
بەیانی، و ئێسقانێکی پێ ناشکێنن، بەڵام ئەوەی لێی دەمێنێتەوە تا بەیانی لە ئاگردا
دەیسووتێنن .بەم شێوەیە دەبێت ئەوە بخۆن، کەمەرەکانتان بەستراو، پێڵاوەکانتان لە

پێتاندا، گۆچانەکانتان لە دەستتاندا، و بە پەلە بیخۆن، ئەمە جەژنی پەسخایە بۆ یەزدان .و لەم شەوەدا تێدەپەڕم بە خاکی میسر، و هەموو نۆبەرەیەک لە خاکی میسر لێدەدەم، لە مرۆڤەوە هەتا ئاژەڵ، و لە هەموو خوداوەندەکانی میسرییەکان تۆڵە دەستێنم، من یەزدان . خوێنەکە دەبێتە نیشانەیەک بۆ ئێوە لەسەر ئەو ماڵانەی کە ئێوە تێیاندان، خوێنەکە دەبینم و دەتانپۆشم، و هیچ لێدانێکی لەناوبەر لەنێوتاندا نابێت کاتێک لە خاکی میسر دەدەم .ئەم ڕۆژە بۆ ئێوە یادگار دەبێت، و ئەوە وەک جەژنێک بۆ یەزدان لە هەموو نەوەکانتاندا جەژن دەگێڕن، وەک یاسایەکی هەتاهەتایی جەژنی دەگێڕن .حەوت ڕۆژ نانی فەتیرە دەخۆن، لە ڕۆژی یەکەمەوە هەویرترش لە ماڵەکانتان دەردەکەن، هەر کەسێک هەویرترش بخوات، ئەو کەسە لە ئیسرائیلەوە دەبڕدرێتەوە، لە ڕۆژی یەکەمەوە هەتا ڕۆژی حەوتەم .ڕۆژی یەکەم پیرۆز ناودەبرێت، و ڕۆژی حەوتەم پیرۆز دەبێت بۆ ئێوە، هیچ کارێکی خزمەتکارانە ناکەن لەو ڕۆژانەدا، بەڵام تەنها ئەوەی کە بۆ هەموو کەسێک دەکرێت، ئەمە تەنها دەکرێت بۆ ئێوە .و ئێوە پاراستنی ئەم فەرمانە دەکەن، چونکە لە ئەم ڕۆژەدا من هێزی ئێوە لە خاکی میسرەوە دەردەهێنم، و ئێوە ئەم ڕۆژە دەکەنە نەوەکانی ئێوە یاسایەکی هەتاهەتایی، دەستپێدەکەن لە چواردەیەمین ڕۆژی مانگی یەکەم، لە ئێوارەوە نانی فەتیرە دەخۆن، هەتا ڕۆژی یەک و بیستەمی مانگ، هەتا ئێوارە .حەوت ڕۆژ هەویرترش نابێت لە ماڵەکانتاندا بدۆزرێتەوە، هەرکەسێک هەویرکراو بخوات، ئەو کەسە لە کۆمەڵی ئیسرائیلەوە لەناودەبرێت، لە نێوان بیانییەکان و خەڵکی ڕەسەنی خاکەکە . هەموو نانی هەویرترش مەخۆن، بەڵام لە هەموو شوێنی نیشتەجێبوونتاندا نانی فەتیرە بخۆن .موسا هەموو ئەنجومەنی پیرانی کوڕانی ئیسرائیلی بانگکرد و پێی گوتن :بڕۆن و بەپێی خزمایەتییەکانتان مەڕێک بۆ خۆتان بگرن و جەژنی پەسخا سەربڕن .ئێوە دەستەیەک زوفا وەردەگرن، و دوای هەڵکەندنی لە خوێنەکەی لەلای دەرگا، دایدەنێن لەسەر چوارچێوەی دەرگا و لەسەر هەردووک ستوونەکانی دەرگا، لەو خوێنەی کە لەلای

دەرگایە .بەڵام ئێوە هیچ کەسێک لە دەرگای ماڵەکەی خۆی دەرناچێت هەتا بەیانی .و یەزدان تێدەپەڕێت بۆ لێدانی میسرییەکان، و خوێنەکە دەبینێت لەسەر چوارچێوەی دەرگاکە و لەسەر هەردوو لای چوارچێوەکانی دەرگا، و یەزدان لە دەرگاکە تێدەپەڕێت، و ڕێگە بە وێرانکەر ناداتێ کە بچێتە ژوورەوە بۆ ناو ماڵەکانتان بۆ لێدان .و ئەم یاسایە بپارێزن بۆ خۆت و بۆ کوڕەکانت هەتا هەتایە ئەگەر ئێوە بچنە ناو ئەو زەوییەی کە پەروەردگار پێتان دەدات، وەک چۆن قسەی کرد، ئەم خزمەتە بپارێزن .و دەبێت ئەگەر کوڕەکانتان پێتان بڵێن، ئەم خزمەتە چییە؟ و دەڵێن بە ئەوان :ئەمە قوربانی جەژنی پەسخەیە بۆ یەزدان، چونکە ئەو ماڵەکانی کوڕانی ئیسرائیلی لە میسر داپۆشی، کاتێک میسرییەکانی لێدا، بەڵام ماڵەکانی ئێمەی ڕزگار کرد .ئینجا گەل سەری نواند و کڕنۆشی برد .کوڕەکانی ئیسرائیل ڕۆیشتن و کردیانی، وەک یەزدان فەرمانی بە موسا و هارون دابوو، بەم شێوەیە کردیان .ڕوویدا لەناوەڕاستی شەودا، یەزدان لێیدا بە هەموو نۆبەرەیەک لە خاکی میسر، لە نۆبەرەی فیرعەونەوە کە لەسەر تەختەکە دانیشتبوو، هەتا نۆبەرەی ژنە دیلەکە کە لە چاڵەکەدا بوو، و هەتا نۆبەرەی هەموو ئاژەڵێک .و فیرعەون لە شەودا هەستا، خۆی و خزمەتکارەکانی و هەموو میسرییەکان، و هاواریێکی گەورە لە هەموو خاکی میسر بەرپابوو، چونکە هیچ ماڵێک نەبوو کە مردووی تێدا نەبێت .فیرعەون لە شەودا موسا و هارونی بانگکرد و پێی گوتن :هەستن و لە گەلەکەی من دەربچن، ئێوە و کوڕانی ئیسرائیل، برۆن و خزمەت بە یەزدانی پەروەردگارتان بکەن، وەک دەڵێن .مەڕەکان و گایەکانتان ببەنەوە و برۆن، منیش بەرەکەتدار بکەن .میسرییەکان بە پەلەوە فشاریان دەکرد بۆ دەرکردنی گەل لە زەوی، چونکە گوتیان :هەموومان دەمرین .گەل هەویرەکەی خۆیان هەڵگرت، پێش ئەوەی هەویر بکرێت، گرێدراو لە جلەکانیان لەسەر شانەکانیان .
کوڕانی ئیسرائیل ئەوەیان کرد کە موسا فەرمانی پێکردن، و لە میسرییەکان داوای دەفری زیو و زێڕ و جلوبەرگیان کرد .یەزدان لەبەرچاوی میسرییەکان لەپێناوی گەلەکەی خۆی دا،

قەرزیان پێدان، و میسرییەکانیان تاڵان کرد .کوڕانی ئیسرائیل ڕۆیشتن لە ڕامێسێوە بۆ سۆکخۆس، شەش سەد هەزار پیادە، ئەو پیاوانە، جگە لە کەلوپەل .و کۆمەڵێکی تێکەڵی زۆر لەگەڵ ئەوان سەرکەوتن، و مەڕ و گا و ئاژەڵی زۆر زۆر .و نانیان برد لەو هەویرەی کە لە میسرەوە دەریان هێنابوو، نانی فەتیرەی لە خۆڵەمێشدا برا، چونکە هەویر نەکرابوو، لەبەر ئەوەی میسرییەکان دەریان کردبوون، و نەیانتوانی بمێننەوە، و ئازووقەشیان بۆ خۆیان بۆ ڕێگاکە ئامادە نەکردبوو .نیشتەجێبوونی کوڕانی ئیسرائیل کە لە خاکی میسر و لە خاکی کەنعان نیشتەجێبوون، چوار سەد و سی ساڵ بوو .و دوای چوار سەد و سی ساڵ، هەموو هێزی یەزدان لە شەودا لە خاکی میسر دەرچوون .پاسەوانییە بۆ یەزدان، بۆ ئەوەی دەریبباتەوە ئەوان لە خاکی میسر .ئەو شەوە ئەمە، پاسەوانییە بۆ یەزدان، بۆ ئەوەی هەموو کوڕانی ئیسرائیل بێت بۆ نەوەکانیان .یەزدان بە موسا و هارونی فەرموو :ئەمە یاساکەی جەژنی پەسخایە، هیچ بیانییەک لێی ناخوات .هەر خزمەتکارێک یان کەسێکی بە زیو کڕاو، خەتەنەی دەکەیت، ئەوسا لێی دەخوات .نیشتەجێیەکی کاتی یان کرێگرتەیەک ناخوات لە ئەو .لە یەک ماڵدا دەخورێت، و گۆشتەکان لە ماڵەکەوە نایەنە دەرەوە، و هیچ ئێسقانێکی لێ ناشکێنن .هەموو کۆبوونەوەی کوڕانی ئیسرائیل ئەمە دەکەن .ئەگەر بەڵام کەسێک بێتە لای ئێوە، نامۆیەک، بۆ ئەوەی جەژنی پەسخا بۆ یەزدان بکات، خەتەنەی هەموو نێرینەکانی بکە، و ئینجا دێتە نزیک بۆ ئەوەی ئەوە بکات، و دەبێتە وەک خەڵکی زگماکی ئەو زەوییە .هەر کەسێکی خەتەنە نەکراو ناخوات لەوە .یاسایەک دەبێت بۆ خۆماڵی و بۆ نامۆیەک کە هاتووەتە نێوتان وە کوڕەکانی ئیسرائیل ئاوایان کرد وەک یەزدان فەرمانی بە موسا و هارون دابوو بۆیان، ئاوایان کرد .و ڕووبدا لەو ڕۆژەدا، یەزدان کوڕانی ئیسرائیلی لە زەوی میسر دەرهێنا لەگەڵ هێزی ئەوان.

13

یەزدان بە موسا فەرموو و گوتی، هەموو نۆبەرەیەکی یەکەم لەدایکبووی کردنەوەی هەموو منداڵدانێک لە کوڕانی ئیسرائیل بۆ من تەرخان بکە، لە مرۆڤەوە هەتا ئاژەڵ، هی منە .موسا بە گەلی گوت، ئەم ڕۆژە بیر بکەنەوە کە تێیدا لە خاکی میسرەوە، لە ماڵی کۆیلایەتییەوە هاتنە دەرەوە، چونکە یەزدان بە دەستێکی بەهێز ئێوەی لەوێوە دەرهێنا، و هەویرترش ناخورێت .لەبەر ئەوەی ئەمڕۆ ئێوە دەچنە دەرەوە لە مانگی نوێکاندا .و دەبێت کاتێک یەزدانی پەروەردگارت تۆ بهێنێتە ناو خاکی کەنعانییەکان و حیتییەکان و ئەمۆرییەکان و حیڤییەکان و یەبوسییەکان و گرگاشییەکان و پریزییەکان، کە سوێندی بۆ باوباپیرانت خوارد بیداتە تۆ، خاکێک کە شیر و هەنگوین لێ دەڕژێت، ئەوا ئەم خزمەتە لەم مانگەدا بەجێبهێنە .شەش ڕۆژ نانی فەتیرە دەخۆن، بەڵام لە ڕۆژی حەوتەم جەژنی یەزدانە .نانی فەتیرە دەخۆن بۆ حەوت ڕۆژ، نانی هەویرترش نابینرێت لەلای تۆ، هەروەها هەویرترش نابێت لەلای تۆ لە هەموو سنوورەکانتدا .و ڕاگەیەنیت بە کوڕەکەت لەو ڕۆژەدا و دەڵێیت، لەبەر ئەمە یەزدان خودا ئەمەی بۆ من کرد، کاتێک لە میسرەوە هاتمە دەرەوە .و دەبێتە نیشانەیەک بۆ تۆ لەسەر دەستت، و یادگارییەک لەبەردەم چاوەکانت، بۆ ئەوەی یاسای یەزدان لە دەمتدا بێت، چونکە بە دەستێکی بەهێز یەزدانی خودا تۆی لە میسرەوە دەرهێنا .و ئەم یاسایە بپارێزن بەپێی کات و وەرزەکان، لە ڕۆژێکەوە بۆ ڕۆژێک .ئەو کاتە دەبێت، وەک کە یەزدانی خوداکەت تۆ بهێنێتە ژووروەوە بۆ ناو زەوی کەنعانییەکان، بەو شێوەیەی کە سوێندی خوارد بۆ باوکانت، ئەوا دەیداتە تۆ .و دەبێت هەموو کراوەیەکی منداڵدان جیا بکەیتەوە، نێرینەکان بۆ یەزدان، هەموو کراوەیەکی منداڵدان لە ڕانە مەڕوومااڵتەکان یان لە ئاژەڵە ماڵییەکانت، هەرچەندە ئەگەر دەبێت بۆ تۆ، نێرینەکان پیرۆز دەکەیت بۆ یەزدان .هەموو کراوەیەکی منداڵدانی گوێدرێژ، دەیگۆڕیت بە مەڕێک .ئەگەر بەڵام نەیگۆڕیت، دەبێت بیکڕیتەوە .هەموو نۆبەرەیەکی مرۆڤ لە کوڕەکانت دەبێت بیکڕیتەوە .ئەگەر کوڕەکەت دوای ئەمانە پرسیارت لێبکات و بڵێت، ئەمە چییە؟ و پێی

دەڵێیت، کە بە دەستێکی بەهێز یەزدان ئێمەی دەرهێنا لە خاکی میسر، لە ماڵی کۆیلایەتی .
کاتێک فیرعەون سەختی کرد لە ناردنی ئێمە، هەموو نۆبەرەیەکی لە خاکی میسر کوشت،
لە نۆبەرەی مرۆڤەکانەوە هەتا نۆبەرەی ئاژەڵەکان .لەبەر ئەمە من هەموو نێرینەیەک کە
منداڵدان دەکاتەوە قوربانی بۆ یەزدان دەکەم، و هەموو نۆبەرەیەکی کوڕەکانم دەکڕمەوە .
و دەبێت بە نیشانەیەک لەسەر دەستی تۆ، و نەهەژێنراو لەبەردەم چاوەکانی تۆ، چونکە بە
دەستێکی بەهێز یەزدان تۆی دەرهێنا لە میسر .کاتێک فیرعەون گەلی ناردە دەرەوە، خودا
ئەوانی بە ڕێگای خاکی فەلەستینییەکان ڕێنمایی نەکرد، چونکە نزیک بوو، چونکە خودا
فەرمووی، نەوەک گەل پەشیمان ببێتەوە کاتێک جەنگ دەبینێت و بگەڕێتەوە بۆ میسر .و
خودا گەلی بە ڕێگای چۆڵەوانی دەوری دا، بۆ دەریای سوور، و لە نەوەی پێنجەمدا کوڕانی
ئیسرائیل لە خاکی میسرەوە سەرکەوتن .موسا ئێسقانەکانی یوسفی لەگەڵ خۆیدا برد،
چونکە بە سوێند سوێندی دابوو کوڕانی ئیسرائیل و گوتی :یەزدان بە دڵنیاییەوە
سەردانتان دەکات، و ئێسقانەکانی من لەم شوێنەوە لەگەڵ خۆتاندا دەبەن .بەڵام کوڕانی
ئیسرائیل لە سوکخۆسەوە هەڵساون و لە ئێسامدا چادریان هەڵدا، لەتەنیشت چۆڵەوانی .
خودا پێشەنگی ئەوان دەکرد، بە ڕۆژ لە ستوونی هەوردا بۆ نیشاندانی ڕێگایان، بەڵام بە
شەو لە ستوونی ئاگردا .کۆڵەکەی هەور لە ڕۆژدا و کۆڵەکەی ئاگر لە شەودا لەبەردەم
هەموو گەل وازیان نەهێنا.

14

و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد و فەرمووی، قسە بکە لەگەڵ کوڕانی ئیسرائیل، و
گەڕانەوە با ئۆردوگا دابنێن بەرامبەر ئۆردوگاکە، لە نێوان مگدۆل و لە نێوان دەریاکە،
بەرامبەر بەعل سفۆن، لەبەردەمیان ئۆردوگا دادەنێیت لەسەر دەریاکە .و فیرعەون بە

گەلەکەی دەڵێت :ئەم کوڕانی ئیسرائیل لە زەویدا سەرگەردانن، چونکە بیابانەکە ئەوانی گرتووەتەوە .من بەڵام دڵی فیرعەون ڕەق دەکەمەوە، و دوای ئەوان دەکەوێت، و لە فیرعەون شکۆمەندی دەکرێم و لە هەموو لەشکرەکەی، و هەموو میسرییەکان دەزانن کە من یەزدانم، و ئەوان وایان کرد .و ئاگادارکرایەوە بۆ پاشای میسرییەکان کە گەلەکە هەڵاتووە، و دڵی فیرعەون و دڵی خزمەتکارەکانی گۆڕایەوە لەسەر ئەو گەلە، و گوتیان : چی ئەمەمان کرد کە کوڕانی ئیسرائیلمان ناردەوە بۆ ئەوەی خزمەتمان نەکەن؟ کەواتە فیرعەون گالیسکەکانی خۆی لێدا، و هەموو گەلەکەی خۆی لەگەڵ خۆیدا بەڕێکرد، و شەش سەد گالیسکەی هەڵبژێردراوی برد، و هەموو ئەسپەکانی میسرییەکان، و ئەفسەرەکان لەسەر هەمووی .یەزدان دڵی فیرعەونی پاشای میسر و خزمەتکارانی ئەوی ڕەق کرد، و دوای کوڕانی ئیسرائیل ڕاویان نان، بەڵام کوڕانی ئیسرائیل بە دەستێکی بەرزەوە دەچوونە دەرێ .و میسرییەکان دوای ئەوان ڕاویانان، و دۆزییانەوە کە لەلای دەریا چادریان هەڵداوە، و هەموو ئەسپ و گالیسکەکانی فیرعەون، و سوارەکان، و سوپاکەی لە بەرامبەر شوێنی نیشتەجێبوونەکە، بەرامبەر بەعل‌سفۆن بوون .فیرعەون نزیک دەبووەوە، کوڕانی ئیسرائیل چاویان هەڵبڕی و بینییان کە میسرییەکان لە دوایانەوە چادریان هەڵداوە، زۆر ترسان، و کوڕانی ئیسرائیل هاواریان بۆ یەزدان کرد .و گوتیان بۆ موسا :ئایا لەبەر ئەوەی گۆڕ لە خاکی میسر نەبوو، دەرتهێناین بۆ ئەوەی لە چۆڵەوانی بمرین؟ ئەم کارەت چی پێکردین کە دەرتهێناییین لە میسر؟ ئایا ئەمە ئەو قسەیە نەبوو کە ئێمە لەگەڵ تۆ لە میسر قسەمان کرد، دەمانگوت، بەجێمان بهێڵە، بۆ ئەوەی ئێمە خزمەت بە میسرییەکان بکەین؟ باشترە بۆ ئێمە کە خزمەت بکەین بە میسرییەکان، یان بمرین لەم چۆڵەوانییەدا .موسا گوتی بۆ گەل، وەرەتان بەرز بێت، ڕاوەستن و ببینن ڕزگاریی ئەوەی لە یەزدانەوەیە، ئەوەی دەیکات بۆمان ئەمڕۆ، چونکە بەو شێوەیەی بینیوتانە میسرییەکان ئەمڕۆ، زیادە ناکەن دیسان بینینیان بۆ هەتاهەتایە، یەزدان شەڕ دەکات بۆ ئێوە، و ئێوە

بێدەنگ دەبن .یەزدان بە موسا فەرمووی، بۆچی هاوار بۆ من دەکەیت؟ قسە بکە لەگەڵ کوڕانی ئیسرائیل، و با ئۆردوگاکە هەڵبگرن .و تۆ گۆچانەکەت هەڵبگرە، و دەستت درێژبکە بۆ سەر دەریاکە و بیشکێنە، و با کوڕانی ئیسرائیل بچنە ناوەڕاستی دەریاکە بە وشکایی .و ئەوەتا من ڕەق دەکەمەوە دڵی فیرعەون و هەموو میسرییەکان، و دەچنە ژوورەوە دوای ئەوان، و شکۆمەندانە دەبم لە فیرعەون و لە هەموو سوپاکەی و لە گالیسکەکان و لە ئەسپەکانی .و هەموو میسرییەکان دەزانن کە من یەزدانم، کاتێک شکۆمەندم دەبم لە فیرعەون و لە گالیسکەکانی و ئەسپەکانی .فریشتەی خودا کە پێشەوای ئۆردوگای کوڕانی ئیسرائیل بوو، جێی گۆڕی و چووە دواوە، هەروەها ستوونی هەورەکە لە بەردەمیانەوە جێی گۆڕی و لە دوایان وەستا .و چووە ناوەڕاستی ئۆردوگای میسرییەکان و ناوەڕاستی ئۆردوگای ئیسرائیل، و ڕاوەستا، و تاریکی و تاریکی بوو، و شەوەکە تێپەڕی، و بە درێژایی هەموو شەوەکە یەکتر تێکەڵ نەبوون .موسا دەستی لەسەر دەریاکە درێژکردەوە، و یەزدان بە بای باشووری توند دەریاکەی بە درێژایی هەموو شەوەکە پاڵنا، و دەریاکەی کردە وشکانی، و ئاوەکە دابڕا .کوڕەکانی ئیسرائیل چوونە ناوەڕاستی دەریاکە بە وشکانی، ئاوەکەشی بووە شووراوە لە لای ڕاستیان و شووراوە لە لای چەپیان .میسرییەکان ڕاویان نان و دوای ئەوان هاتنە ژوورەوە، هەموو ئەسپەکانی فیرعەون و گالیسکەکان و سوارەکان بۆ ناوەڕاستی دەریا .ڕوویدا لە پاسەوانی بەیانیدا، و یەزدان تەماشای ئۆردوگای میسرییەکانی کرد لە ستوونی ئاگر و هەور، و ئۆردوگای میسرییەکانی تێکدا، و تەوەرەکانی گالیسکەکانی ئەوانی بەستەوە، و ئەوانی بە زۆرەملێ بەڕێوەبرد؛ و میسرییەکان گوتیان، با هەڵبێین لە ڕووی ئیسرائیل؛ چونکە یەزدان لە پێناوی ئەوان دژی میسرییەکان دەجەنگێت .یەزدان بە موسای فەرموو :دەستت بۆ سەر دەریاکە درێژبکە، با ئاوەکە بگەڕێتەوە و میسرییەکان بپۆشێتەوە، لەگەڵ گالیسکەکانیان و سوارەکانیان .موسا دەستی بۆ سەر دەریاکە درێژکردەوە، و ئاوەکە بە ڕۆژدا گەڕایەوە بۆ شوێنی خۆی،

میسرییەکانیش لەژێر ئاوەکە هەڵاتن، و یەزدان میسرییەکانی لە ناوەڕاستی دەریاکەدا شۆڕکردەوە .و ئاوەکە گەڕایەوە و گالیسکەکان و سوارەکانی داپۆشی، و هەموو هێزی فیرعەون، ئەوانەی دوای ئەوان چووبوونە ناو دەریاکە، و تەنانەت یەکێکیش لە ئەوان نەمایەوە .کوڕانی ئیسرائیل بەناو وشکاییدا ڕۆیشتن لە ناوەڕاستی دەریاکەدا، ئاوەکەش بۆ ئەوان دیوار بوو لە لای ڕاستیان و دیوار لە لای چەپیان .یەزدان لەو ڕۆژەدا ئیسرائیلی لە دەستی میسرییەکان ڕزگار کرد، و ئیسرائیل میسرییە مردووەکانی لەلای کەناری دەریاکە بینی .ئیسرائیل دەستی گەورەی بینی کە یەزدان بۆ میسرییەکانی کرد، گەلەکە لە یەزدان ترسان، و باوەڕیان بە خوا هێنا و بە موسای خزمەتکاری ئەو.

15

پاشان موسا و کوڕەکانی ئیسرائیل ئەم گۆرانییان بۆ خودا گوت، و گوتیان :با بۆ یەزدان بگۆرین، چونکە بە شکۆمەندی شکۆمەند کراوە، ئەسپ و سوار فڕێدایە ناو دەریا .
یارمەتیدەر و پارێزەر بووە بۆ ڕزگاریم، ئەمە خودای منە و شکۆداری دەکەم، خودای باوکمە و بەرزی دەکەمەوە .یەزدان جەنگەکان دەشکێنێتەوە، یەزدان ناوی ئەوە .
گالیسکەکانی فیرعەون و هێزی ئەو فڕێدایە ناو دەریا، سوارە هەڵبژێردراوە پیاوانی پلەی سێیەم، قووتران لە دەریای سوور، پۆنتۆس داپۆشین ئەوان، نوقمبوون بۆ ناو قوواڵایی وەک بەردێک .دەستی ڕاستی تۆ، ئەی پەروەردگار، لە هێزدا شکۆمەندکراوە، دەستی ڕاستی تۆ، ئەی پەروەردگار، دوژمنانی شکاندووە .و بە زۆری شکۆی خۆت دوژمنانت شکاند، تووڕەیی خۆتت نارد و وەک پووش ئەوانی خوارد .و لە ڕێگەی ڕۆحی هەڵچوونی تۆ ئاوەکە جیابوویەوە، ئاوەکان وەک شووراکان بەستەوە، شەپۆلەکان لە ناوەڕاستی دەریاکە بەستەوە .دوژمنەکە گوتی :دوای دەکەوم و دەیانگرم، دەستکەوتەکان دابەش

دەکەم، گیانی خۆم تێر دەکەم، بە شمشێری خۆم لەناویان دەبەم، دەستی من فەرمانڕەوایی دەکات .تۆ ڕۆحی خۆتت نارد، دەریا دایپۆشین، وەک قورقوشم لە ئاوی بەهێز نوقم بوون .کێ هاوشێوەی تۆیە لەنێو خوداوەندەکان، ئەی پەروەردگار؟ کێ هاوشێوەی تۆیە؟ شکۆدار کراوە لەناو پیرۆزەکان، سەرسوڕهێنەرە لە شکۆکان، کاری پەرجووەکان دەکات .تۆ دەستی ڕاستت درێژ کرد، زەوی ئەوانی قووت دا .تۆ بە ڕاستودروستی خۆت ئەم گەڵەی خۆتت ڕێنمایی کرد، ئەوەی کە ڕزگارت کرد، بە هێزی خۆت دڵنەواییت کرد بۆ شوێنی نیشتەجێبوونی پیرۆزی خۆت .نەتەوەکان بیستیان و تووڕە بوون، ئازارەکان دانیشتووانی فەلەستینیان گرت .ئینجا ڕابەرانی ئەدۆم پەلەیان کرد و فەرمانڕەوایانی مۆئابییەکان، لەرزە گرتی ئەوانی، هەموو ئەوانەی لە کەنعان نیشتەجێبوون توانەوە .با بکەونە سەر ئەوان لەرزە و ترس، لە گەورەیی بازووی تۆ با ببنە بەرد، هەتا گەلەکەت دەپەڕێتەوە، ئەی یەزدان، هەتا ئەم گەلەی تۆ دەپەڕێتەوە، ئەوەی بەدەستت هێنا .کاتێک بیانباتە ژووڕەوە، بیانچێنە لە کێوی میراتی تۆدا، لەو نشینگەیەی ئامادەکراو کە بۆ خۆت ئامادەت کردووە، ئەی یەزدان، لەو پیرۆزگایەی کە دەستەکانی تۆ ئامادەیان کردووە، ئەی یەزدان .یەزدان پاشایەتی دەکات بۆ هەتاهەتایە، و بۆ هەمیشە، و هێشتا .چونکە ئەسپی فیرعەون لەگەڵ گالیسکەکان و سوارەکان چوونە ناو دەریاوە، یەزدان ئاوی دەریاکەی بەسەریاندا هێنایەوە، بەڵام کوڕانی ئیسرائیل بە ناو وشکی لە ناوەڕاستی دەریاکەدا تێپەڕین .مریەمی پێغەمبەر، خوشکی هارون، دەفێکی بە دەستەوە گرت، و هەموو ئافرەتەکان بە دەف و گۆرانییەوە بەدوایدا هاتنە دەرەوە .مریەم لە پێشیانەوە دەستی پێکرد و گوتی :با گۆرانی بۆ یەزدان بڵێین، چونکە بە شکۆمەندی شکۆمەند کراوە، ئەسپ و سوارەکەی فڕێدایە ناو دەریا .موسا کوڕانی ئیسرائیلی لە دەریای سوور دەرهێنا، و ئەوانی بۆ چۆڵەوانی شور برد، و سێ ڕۆژ لە چۆڵەوانیدا ڕۆیشتن، و ئاویان نەدۆزییەوە بۆ خواردنەوە .هاتن بۆ مەڕا، بەڵام نەیانتوانی ئاو بخۆنەوە لە مەڕا،

چونکه تاڵ بوو، لەبەر ئەمە ناوی ئەو شوێنەی نا تاڵی .و گەل بۆڵەبوونەوە لەسەر موسا و دەیانگوت :چی بخۆینەوە؟ موسا هاواری بۆ یەزدان کرد، و یەزدان دارێکی پیشانی دا، و ئەوی فرێدایە ناو ئاوەکە، و ئاوەکە شیرین بوو .لەوێ فەرز و حوکمەکانی بۆ دانا، و لەوێ تاقی کردەوە، و گوتی، ئەگەر بە گوێگرتن گوێ لە دەنگی یەزدانی پەروەردگارت بگریت، و ئەوەی لەبەردەمی ئەو پەسەندە بکەیت، و گوێ بۆ فەرمانەکانی بگریت، و هەموو فەرزەکانی ئەو بپارێزیت، هەموو نەخۆشییەک کە بەسەر میسرییەکاندا هێنام، لەسەر تۆ ناهێنم، چونکە من یەزدانی پەروەردگاری تۆم کە تۆ چاک دەکەمەوە .و هاتن بۆ ئەلیم، و لەوێ دوازدە کانی ئاو هەبوو، و حەفتا داری خورما، چادریان هەڵدایە لەوێ لەلای ئاوەکان.

16

ئەوان لە ئێلیم ڕۆیشتن، و هەموو کۆمەڵی کوڕانی ئیسرائیل هاتنە چۆڵەوانی سین، کە لە نێوان ئێلیم و سیناوەیە .لە ڕۆژی پازدەیەم، لە مانگی دووەم، دوای ئەوەی ئەوان لە خاکی میسر هاتبوونە دەرەوە، هەموو کۆمەڵی کوڕانی ئیسرائیل بۆڵەبۆڵیان لەسەر موسا و هارون کرد .و کوڕەکانی ئیسرائیل گوتیان بۆ ئەوان :خۆزگە مردبووماین لێدراو لەلایەن یەزدان لە خاکی میسر، کاتێک دانیشتبووین لەسەر مەنجەڵەکانی گۆشتەکان و نانەکانمان دەخوارد بۆ تێربوون، چونکە ئێوە ئێمەتان هێناوەتە دەرێ بۆ ئەم چۆڵەوانییە، بۆ کوشتنی هەموو ئەم کۆمەڵە لە برسیێتی .یەزدان بە موسا فەرموو، ئەوەتا من بۆتان نان لە ئاسمانەوە باران دەبارێنم، و گەل دەچێتە دەرەوە و کۆیان دەکەنەوە ئەوەی ڕۆژێک بۆ ڕۆژێک، بۆ ئەوەی تاقییان بکەمەوە ئایا بە یاساکەمدا دەڕۆن یان نا .و دەبێت لە ڕۆژی شەشەم، و ئامادە دەکەن ئەوەی کە دەیهێننە ژوورەوە، و دەبێت دووانی ئەوەی کە کۆیان دەکاتەوە بەپێی ڕۆژێک بۆ ڕۆژێک .و موسا و هارون گوتیان بۆ هەموو کۆبوونەوەی

کوڕانی ئیسرائیل، ئێواره دەزانن، که یەزدان ئێوەی دەرهێنا له خاکی میسر، و بەیانی دەبینن شکۆی یەزدان له بیستنی بۆڵەبۆڵی ئێوه لەسەر خودا؛ بەڵام ئێمه چین، که بۆڵەبۆڵ دەکەن دژی ئێمه؟ و موسا گوتی، له دانی یەزدان بۆ ئێوه له ئێواره گۆشت بۆ خواردن، و نان له بەیانی بۆ تێربووون، لەبەر گوێگرتنی یەزدان بۆ بۆڵەبۆڵی ئێوه، که ئێوه بۆڵەبۆڵ دەکەن دژی ئێمه؛ ئێمه بەڵام چین؟ چونکه بۆلبۆڵەکەتان نییه دژی ئێمه، بەڵکو دژی خوداوەندە .موسا به هارونی گوت، به هەموو کۆمەڵی کوڕانی ئیسرائیل بڵێ، نزیک ببنەوه لەبەردەم خودا، چونکه گلەیی ئێوەی بیستووەتەوه .کاتێک هارون قسەی لەگەڵ هەموو کۆمەڵی کوڕانی ئیسرائیل دەکرد، ئەوان گەڕانەوه بۆ چۆڵەوانی، و شکۆمەندی یەزدان له هەورێکدا دەرکەوت .و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد، دەفەرموو :من گلەیی کوڕانی ئیسرائیل بیستووه، قسه لەگەڵ ئەوان بکه، بڵێ :له ئێواره گۆشت دەخۆن، و له بەیانی له نان تێر دەبن، و دەزانن که من یەزدانم، خودای ئێوه .ڕوویدا له ئێوارەدا، و باتریشک سەرکەوت و ئۆردووگاکەی داپۆشی، له بەیانیدا که شەونمەکه دەوروبەری ئۆردووگاکه وەستا .و ئەوەتا لەسەر ڕووی چۆڵەوانی شتێکی نازک وەک تۆوی گەشنیز سپی، وەک شەختە لەسەر زەوی .کاتێک کوڕانی ئیسرائیل ئەوەیان بینی، یەکێکیان به یەکێکی دیکەیان گوت :ئەمە چییە؟ چونکه نەیانزانی چی بوو؛ بەڵام موسا پێی گوتن، ئەمە ئەو نانەیە که یەزدان پێیداوە ئێوه بۆ خواردن .ئەمە ئەو وشەیەیە که یەزدان فەرمانی پێدا : کۆبکەنەوە لەو، هەریەکەتان بۆ خۆی گۆمەرێک، بەپێی سەر بەپێی ژمارەی گیانەکانتان، هەریەکه لەگەڵ ئەوانەی ناو چادرەکەیتان کۆی بکەنەوە .کوڕەکانی ئیسرائیل ئاوایان کرد، و کۆیان کردەوە ئەوەی زۆر و ئەوەی کەم .و پێوانەیان کرد به گۆمەر، زیاد نەبوو ئەوەی زۆری هەبوو، و ئەوەی کەمی هەبوو کەم نەبووەوە؛ هەریەکەیان بۆ خۆیان بەپێی پێویست کۆیان کردەوە .موسا پێی گوتن :کەس نابێت هیچ لەوە بۆ بەیانی بەجێبهێڵێت .و گوێیان له موسا نەگرت، بەڵام هەندێکیان لەوە بۆ بەیانی جێیان هێشت، و کرمی تێدا

پەیدا بوو و بۆگەنی دەرکرد، و موسا لەسەر ئەوان تووڕە بوو .و بەیانییان بەیانی کۆیدەکردەوە، هەریەکەیان بەپێی پێویستی خۆی، بەڵام کاتێک خۆر گەرمی دەکرد، دەیتوایەوە .لە ڕۆژی شەشەمدا ڕوویدا، ئەوان شتە پێویستەکانیان دووانە کۆکردەوە، دوو گۆمەر بۆ یەکێک .هەموو سەرۆکەکانی کۆمەڵیش هاتنە ژوورەوە و بە موسایان ڕاگەیاند . موسا پێی گوتن :ئایا ئەمە ئەو قسەیە نییە کە یەزدان فەرمووی؟ شەممە پشوویەکی پیرۆزە بۆ یەزدان سبەینێ، هەرچەندێک بە نان بکەن، بە نان بکەن، و هەرچەندێک بکوڵێنن، بکوڵێنن، و هەموو ئەوەی زیادەیە جێی بهێڵن بۆ کۆگا بۆ بەیانی و جێیان هێشت لەو تا بەیانی، وەک موسا فەرمانی پێکردن، و بۆنی نەکرد و کرمیش تێدا نەبوو .موسا گوتی :ئەمڕۆ بیخۆن، چونکە ئەمڕۆ شەممەیە بۆ پەروەردگار، لە دەشتودەر نایدۆزڕێتەوە . شەش ڕۆژ کۆی دەکەنەوە، بەڵام لە ڕۆژی حەوتەم شەممەیە، چونکە لەو ڕۆژەدا نابێت . ڕوویدا لە ڕۆژی حەوتەم هەندێک لە گەل هەوڵیاندا بۆ کۆکردنەوە، بەڵام نەیاندۆزییەوە . یەزدان بە موسای فەرموت :هەتا کەی نایانەوێت گوێ بگرن لە فەرمانەکانم و یاساکەم؟ ببینن، چونکە یەزدان شەممەی ئەم ڕۆژەی پێدان، لەبەر ئەمە ئەو لە ڕۆژی شەشەم نانی دوو ڕۆژی پێدان، هەریەکەتان لە ماڵەکانی خۆتان دابنیشن، با هیچ کەسێک لە شوێنی خۆی دەرنەچێت لە ڕۆژی حەوتەم .و گەل لە ڕۆژی حەوتەم پشوویدا .و کوڕانی ئیسرائیل ناویان نا مەن، و وەک تۆوی گەشنیزی سپی بوو، و تامی ئەو وەک کێک بە هەنگوین بوو . موسا گوتی، ئەمە ئەو وشەیەیە کە یەزدان فەرمانی پێدا، پڕبکەنەوە گۆمۆرەکە لە مەنەکە، بۆ کۆگا بۆ نەوەکانتان، بۆ ئەوەی ببینن ئەو نانەی کە ئێوە لە چۆڵەوانیدا خواردتان، کاتێک یەزدان ئێوەی لە خاکی میسرەوە دەرهێنا .و موسا بە هارونی گوت، گۆزەیەکی زێڕین ببە، و بیخەرە ناوی پڕ لە گۆمەرێک لە مەن، و دایبنێ لەبەردەم خودا، بۆ پاراستن بۆ نەوەکانتان، بەو شێوەیەی یەزدان فەرمانی بە موسا دا، و هارون دایناوە لەبەردەم شایەتییەکە بۆ پاراستن .کوڕانی ئیسرائیل چل ساڵ مەنیان خوارد، هەتا گەیشتنە خاکی

نیشتەجێبوو .مەنیان خوارد هەتا گەیشتنە بەشێک لە فینیکیا .گۆمۆرەکە دەیەکی سێ پێوانەکە بوو.

17

وە هەموو کۆمەڵی کوڕانی ئیسرائیل لە چۆڵەوانی سین ڕۆیشتن بەپێی کەمپەکانیان، بە فەرمایشتی یەزدان، وە لە ڕافیدین کەمپیان دامەزراند، بەڵام ئاوی بۆ گەل نەبوو بۆ خواردنەوە .و گەل بۆڵەبووی بەرامبەر موسا و گوتیان :ئاومان بدەرێ تا بیخۆینەوە .موسا پێی گوتن :بۆچی بۆڵەدەبوون لەگەڵم؟ بۆچی یەزدان تاقی دەکەنەوە؟ گەل لەوێ تینوو بوون بۆ ئاو، و گەل لەوێ بۆڵەبۆڵیان کرد لە دژی موسا، دەیانگوت :بۆچی ئەمە؟ تۆ ئێمەت هێنایە سەرەوە لە میسرەوە بۆ کوشتنی ئێمە و منداڵەکانمان و ئاژەڵە ماڵییەکانمان بە تینووێتی؟ موسا هاواری کرد بۆ یەزدان و گوتی :چی بکەم بۆ ئەم گەلە؟ هێشتا کەمێک، و بەردبارانم دەکەن .و یەزدان بە موسای فەرموو :لەپێش ئەم گەلە بڕۆ، و لە پیرانی گەل بۆ خۆت ببە، و ئەو دارەستەیەی کە پێی لە ڕووبارەکەت دا لە دەستی خۆتدا بگرە و بڕۆ . ئەمە من لەوێ ڕاوەستاوم پێش تۆ لەسەر بەردەکە لە حۆرێب، و تۆ لە بەردەکە دەدەیت، و ئاو لێی دەردەچێت، و گەلەکە دەیخواتەوە موسا ئاوای کرد لەبەردەم کوڕەکانی ئیسرائیل . و ناوی ئەو شوێنەی ئەوەی نا، تاقیکردنەوە و سەرزەنشت، لەبەر سەرزەنشتی کوڕانی ئیسرائیل و لەبەر تاقیکردنەوەی یەزدان، کە گوتیان، ئایا یەزدان لەنێوان ئێمەدایە یان نا؟ عەمالێق هات و لە ڕەفیدیم لە دژی ئیسرائیل جەنگا .موسا بە یەشوعی گوت، پیاوانی بەهێز بۆ خۆت هەڵبژێرە، و دەرچۆ و لە دژی عەمالێق سبەینێ بچەنگە، و ئەوەتا من لەسەر لووتکەی گردەکە ڕادەوەستم، و گۆچانی خودا لە دەستمدایە .و یەشوع ئەوەی کرد کە موسا پێی گوت، و دەرچوو و بۆ شەڕ لە دژی عەمالێق ڕێکخست، و موسا و هارون و هور

سەرکەوتن بۆ سەر لووتکەی گردەکە .و ڕوویدا کاتێک موسا دەستەکانی بەرزکردەوە، ئیسرائیل زاڵبوو، بەڵام کاتێک دەستەکانی داهێنا، عەمالێق زاڵبوو .دەستەکانی موسا قورس بوون، و بەردێکیان هێنا و لەژێری دایاننا، و لەسەری دانیشت، و هارون و هور پشتگیری دەستەکانیان دەکرد، یەکێک لەم لاوە و یەکێک لەو لاوە، و دەستەکانی موسا جێگیر مانەوە هەتا ئاوابوونی خۆر .و یەشوع عەمالێقی شکاندەوە و هەموو گەلەکەی بە شمشێر کوشت .پەروەردگار بە موسای فەرموو :ئەمە وەک یادگاری لە کتێبێکدا بنووسە و لە گوێی یەشوعدا بیخە، چونکە بە تەواوی یادگاری عەمالێق لە ژێر ئاسمان دەسڕمەوە .و موسا قوربانگایەکی بۆ یەزدان بنیاد نا، و ناوی ئەوی ناو نا :یەزدان پەناگای منە .چونکە یەزدان بە دەستێکی نهێنی جەنگ دەکات لە دژی عەمالێق لە نەوەیەکەوە بۆ نەوەیەک.

18

یەترۆ، کاهینی میدیان و خەزووری موسا، بیستی بە هەموو ئەوەی یەزدان بۆ ئیسرائیلی گەلی خۆی کردی، چونکە یەزدان ئیسرائیلی لە میسرەوە دەرهێنا .یەترۆ زاوای موسا، سیپۆرای ژنی موسای برد دوای ئازادکردنی ئەو، و دوو کوڕەکەی ئەو؛ ناوی یەکێکیان گێرشۆم بوو، دەڵێت، نامۆ بووم لە خاکێکی بێگانە؛ و ناوی دووەمیان ئەلیعەزەر بوو، دەڵێت، چونکە خودای باوکم یارمەتیدەرم بوو، و ڕزگاری کردم لە دەستی فیرعەون .
یەترۆ، خەزووری موسا، لەگەڵ کوڕەکان و ژنەکە چووە دەرەوە بۆ لای موسا لە چۆڵەوانی، لەو شوێنەی کە لەسەر شاخی خودا چادری هەڵداوە .ڕاپۆرت کرایە موسا و گوترا :ببینە، خەزووڕەکەت یەترۆ دێتە لات، و ژنەکەت و دوو کوڕەکەت لەگەڵیدان .موسا چووە دەرەوە بۆ بینینی خەزووری، کرنۆشی بۆ برد، ماچی کرد، سڵاویان لە یەکتری کرد، و ئەوانی هێنایە ناو چادرەکە .و موسا هەموو ئەوەی یەزدان بە فیرعەون و هەموو میسرییەکانی کرد لەبەر

ئیسرائیل بۆ خەزووری گێڕایەوە، و هەموو ئەو ماندووبوونەی لە ڕێگادا بەسەریان هات، و چۆن یەزدان ئەوانی لە دەستی فیرعەون و لە دەستی میسرییەکان دەربازکرد .یەترۆ سەرسام بوو لە هەموو ئەو چاکانەی کە یەزدان بۆی کردن، چونکە ئەوانی لە دەستی میسرییەکان و لە دەستی فیرعەون ڕزگار کرد .و یەترۆ گوتی :بەرەکەتدار بێت یەزدان، چونکە ئەوانی لە دەستی میسرییەکان و لە دەستی فیرعەون ڕزگار کرد .ئێستا زانیم کە یەزدان لە هەموو خوداوەندەکان گەورەترە، لەبەر ئەوەی کە ئەوان هێرشیان کردە سەر ئەوان .و یەترۆ زاوای موسا قوربانی سووتاندن و قوربانیەکانی بۆ خودا برد، و هارون و هەموو پیرانی ئیسرائیل هاتن بۆ ئەوەی نان لەگەڵ زاوای موسا بخۆن لەبەردەم خودا .و ڕوویدا دوای ڕۆژی دواتر موسا دانیشت بۆ دادوەری گەل، بەڵام هەموو گەل لەلای موسا ڕاوەستابوون لە بەیانییەوە هەتا ئێوارە .و یەترۆ هەموو ئەوەی بینی کە دەیکات بۆ گەل، دەڵێت :ئەمە چییە کە تۆ دەیکەیت بۆ گەل؟ بۆچی تۆ دادەنیشیت تەنها، بەڵام هەموو گەل ڕاوەستاوە لەلای تۆ لە بەیانییەوە هەتا ئێوارە؟ موسا بە خەزووری دەڵێت :گەل دێنە لای من بۆ ئەوەی داوای دادوەری لە خودا بکەن .کاتێک ناکۆکییەک لەنێوانیاندا ڕووەدات و دێنە لای من، حوکم لەسەر هەریەکەیان دەدەم و فەرمانەکانی خودا و یاساکەی ئەو پێیان دەناسێنم .خەسووری موسا پێی گوت، ئەوەی تۆ دەیکەیت ڕاست نییە .بە بێتاقەتی تەواو دەفەوتێیت هەروەها تۆ، و هەموو ئەم گەلەی کە لەگەڵ تۆیە، ئەم کارە بۆ تۆ قورسە، ناتوانیت بە تەنها ئەنجامی بدەیت .ئێستا کەواتە گوێم لێ بگرە، و ڕاوێژت پێ دەدەم، و خودا لەگەڵت دەبێت .تۆ ببە بۆ گەل لە بەرامبەر خودا، و قسەکانیان پێشکەش بە خودا بکە .و شایەتی دەدەیت بۆیان لەسەر فەرمانەکانی خوا و یاساکەی، و ڕێگاکانیان پیشان دەدەیت کە پێیاندا دەڕۆن، و ئەو کارانەیان کە دەیکەن .و تۆ بۆ خۆت لە هەموو گەل بیر بکەوە، پیاوانێکی بەهێز و خواپەرست، پیاوانێکی ڕاستودروست کە ڕقیان لە لووتبەرزی بێت، و دایاننێ بەسەر ئەواندا وەک فەرماندەی هەزاران و فەرماندەی سەدان و فەرماندەی

پەنجاکان و فەرماندەی دەیەکان .و دادوەری دەکەن بۆ گەل لە هەموو کاتێکدا، بەڵام قسە قورسەکان دەیهێننەوە بۆ لای تۆ، بەڵام کێشە بچووکەکانی دادوەرییەکان خۆیان دادوەری دەکەن، و سووکی دەکەن لەسەر تۆ، و یارمەتیت دەدەن .ئەگەر ئەم کارە بکەیت، خودا بەهێزت دەکات، و دەتوانیت ڕابوەستیت، و هەموو ئەم گەلە بە ئاشتی بۆ شوێنی خۆی دەگەڕێتەوە .موسا گوێی لە دەنگی خەزووری بوو، و هەموو ئەوەی پێی گوت کردی .موسا پیاوانی بەهێز لە هەموو ئیسرائیلەوە هەڵبژارد، و ئەوانی کردە فەرماندەی هەزاران و فەرماندەی سەدان و فەرماندەی پەنجاکان و فەرماندەی دەیەکان .و دادوەرییان کرد بۆ گەل لە هەموو کاتێکدا، بەڵام هەموو کێشەیەکی قورسیان هێنایە بەردەم موسا، و هەموو کێشەیەکی سووکیان خۆیان دادوەری کرد .موسا زاواکەی خۆی نارد، و ئەو چووە خاکەکەی خۆی.

19

لە مانگی سێیەمی دەرچوونی کوڕانی ئیسرائیل لە خاکی میسر، لەم ڕۆژەدا هاتنە چۆڵەوانی سینا .ئەوان لە ڕەفیدیم ڕۆیشتن و هاتنە چۆڵەوانی سینا، ئیسرائیلیش لەوێ بەرامبەر شاخەکە چادری هەڵدا .موسا چووە سەرەوە بۆ کێوی خودا، و خودا لە کێوەکەوە بانگی کرد و گوتی :ئەمانە بە ماڵی یەعقوب دەڵێیت و بە کوڕانی ئیسرائیل ڕایدەگەیەنیت . خۆتان بینیتان ئەوەی کە کردم بە میسرییەکان، و هەڵمگرتن ئێوە وەک لەسەر باڵی هەڵۆکان، و هێنامتان بۆ لای خۆم .و ئێستا ئەگەر بە باشی گوێ لە دەنگی من بگرن و پەیمانی منیان بپارێزن، دەبنە گەلێکی تایبەت بۆ من لە هەموو نەتەوەکان، چونکە هەموو زەوی هی منە .ئێوە بەڵام دەبنە پاشایەتییەکی کاهینیەتی و نەتەوەیەکی پیرۆز بۆ من، ئەم وشانە دەڵێیت بە کوڕانی ئیسرائیل .موسا هات و پیرانی گەلی بانگکرد، و هەموو ئەم

وشانەی کە خودا فەرمانی پێ کردبوون لەبەردەمیان دانا .هەموو گەل بە یەکدڵی وەڵامیان دایەوە و گوتیان :هەموو ئەوەی خودا فەرمووی، دەیکەین و گوێی لێ دەگرین .موسا ئەم وشانەی بۆ خودا بردەوە .یەزدان بە موسای فەرموو :ئەوەتا من لە ستوونێکی هەوردا دێمە لات، بۆ ئەوەی گەل گوێ لە قسەکانم بگرێت کە لەگەڵ تۆدا دەیکەم، و بۆ هەتاهەتایە باوەڕت پێ بکەن .موساش وشەکانی گەلی بە یەزدان ڕاگەیاند .یەزدان بە موسا فەرموو، دابەزە و ئاگاداری گەل بکەرەوە، و ئەوان پاک بکەرەوە ئەمڕۆ و سبەینێ، و با جلەکانیان بشۆن، و با ئامادە بن بۆ ڕۆژی سێیەم؛ چونکە لە ڕۆژی سێیەمدا یەزدان دادەبەزێت لەسەر کێوی سینا، لەبەردەم هەموو گەل .و گەلەکە لە دەوروبەر جیا دەکەیتەوە و دەڵێیت : ئاگاداربن بۆ خۆتان لە سەرکەوتن بۆ چیاکە و دەستلێدانی هیچ شتێکی، هەموو ئەوەی دەستی لە چیاکە داوە، بە مردن دەمرێت .دەستی ئەو نالێتەوە، چونکە بە بەردەکان بەردباران دەکرێت، یان بە تیر دەدرێت .ئەگەر ئاژەڵ بێت و ئەگەر مرۆڤ بێت، ناژیێت . کاتێک دەنگەکان و کەڕەناکان و هەورەکە دوور دەکەوێتەوە لە کێوەکە، ئەوانە سەردەکەون بۆ سەر کێوەکە .مووسا لە شاخەکەوە هاتە خوارەوە بۆ لای گەل، و ئەوانی پیرۆز کرد، و جلەکانیان شوشتن .و بە گەلی گوت، ئامادە بن، سێ ڕۆژ نزیک ژن مەکەونەوە .ڕوویدا لە ڕۆژی سێیەم کاتێک بەیانی بوو، دەنگەکان و بروسکەکان و هەورێکی تاریک لەسەر شاخی سینا دەرکەوتن، دەنگی زوڕنا بە بەرزی لێدا، و هەموو گەلەکە کە لە ئۆردووگاکەدا بوون ترسان .و موسا گەلی بەرەو دیداری خودا لە ئۆردوگاکەوە دەرهێنا، و لەلای چیاکە ڕاوەستان .کێوی سینا بە تەواوی دووکەڵی دەکرد، لەبەر ئەوەی خودا لە ئاگردا هاتبووە خوارەوە لەسەری، و دووکەڵەکە بەرزدەبووەوە وەک دووکەڵی کووڕە، و هەموو گەل زۆر سەرسام بوون .دەنگەکانی کەڕەناکە کە پێشدەچوون، زۆر بەهێزتر دەبوون .موسا قسەی کرد، بەڵام خودا بە دەنگ وەڵامی دایەوە .یەزدان هاتە خوارەوە بۆ سەر شاخی سینا، بۆ سەر لووتکەی شاخەکە، و یەزدان موسای بانگکرد بۆ سەر

لووتکەی شاخەکە، و موسا چووە سەرەوە .و خودا گوتی بۆ موسا، دەڵێت :دابەزە ئاگاداری بکەرەوە گەل، نەوەک نزیک ببنەوە بۆ خودا بۆ تێگەیشتن، و ژمارەیەکی زۆر لە ئەوان بکەون .و کاهینەکان کە نزیک دەبنەوە یەزدان خودا با پیرۆز بکرێن، نەوەک یەزدان دووری بخاتەوە لە ئەوان .موسا بە خودای گوت :گەل ناتوانێ بۆ شاخی سینا سەربکەوێت، چونکە تۆ شایەتیت بۆ ئێمە داوە و گوتت :شاخەکە جیا بکەرەوە و پیرۆزی بکە .یەزدان پێی فەرموو :بڕۆ، دابەزە، و دواتر سەربکەوە تۆ و هارون لەگەڵت، بەڵام کاهینەکان و گەل نابێت زۆریان بکەن بۆ سەرکەوتن بۆ لای خودا، نەوەک یەزدان لەناویان ببات .موسا دابەزی بۆ لای گەل و پێی گوتن.

20

و یەزدان هەموو ئەم وشانەی قسە کرد، دەیفەرموو، من یەزدانی خودای تۆم، ئەوەی دەرمهێنایت لە خاکی میسر، لە ماڵی کۆیلایەتی .خوداوەندانی دیکە نابن بۆ تۆ جگە لە من . نابێت بۆ خۆت وێنەی بت دروست بکەیت، و نە هاوشێوەی هیچ شتێک کە لە ئاسماندا لە سەرەوەیە، و ئەوەی لە زەویدا لە خوارەوەیە، و ئەوەی لە ئاوەکاندا لە ژێر زەوییە .نە کڕنۆش بۆ ئەوان دەبەیت، نە خزمەتیان دەکەیت، چونکە من یەزدانم، خودای تۆ، خودایەکی ئیرەیی، گوناهەکانی باوکان دەگەڕێنمەوە بۆ سەر منداڵان، هەتا نەوەی سێیەم و چوارەم بۆ ئەوانەی ڕقیان لێم دەبێتەوە، و بەزەیی دەکەم بۆ هەزاران بۆ ئەوانەی خۆشم دەوێن، و بۆ ئەوانەی فەرمانەکانی من دەپارێزن .ناوی یەزدانی خودای خۆت بە بێسوودی مەگرە، چونکە یەزدانی خودای خۆت ئەوەی ناوی ئەوی بە بێسوودی دەگرێت بێتاوان ناکاتەوە .بیری ڕۆژی شەممە بکەوە بۆ پیرۆزکردنی .شەش ڕۆژ کار دەکەیت و هەموو کارەکانت دەکەیت .بەڵام لە ڕۆژی حەوتەم، شەممە بۆ یەزدانی پەروەردگاری تۆیە؛ هیچ

کارێک ناکەیت لەناوی، تۆ و کوڕەکەت و کچەکەت، خزمەتکارەکەت و کەنیزەکەت، گایەکەت و ئاژەڵی بارهەڵگرەکەت و هەموو ئاژەڵەکانت، و ئەو نامۆیەی کە لەناو تۆدا نیشتەجێیە .لەبەر ئەوەی لە شەش ڕۆژدا یەزدان ئاسمان و زەوی و دەریا و هەموو ئەوانەی تێیاندایە دروستکرد، و لە ڕۆژی حەوتەمدا پشووی دا، لەبەر ئەمە یەزدان ڕۆژی حەوتەمی بەرەکەتدار کرد و پیرۆزی کرد .ڕێز لە باوک و دایکت بگرە، بۆ ئەوەی باشت بۆ بێت و تەمەن درێژت هەبێت لەسەر ئەو زەوییە باشەی کە یەزدانی پەروەردگارت پێت دەبەخشێت .داوێنپیسی مەکە .تۆ دزی ناکەیت .تۆ ناکوژیت .شایەتی درۆ لەسەر دراوسێکەت مەدە .ئارەزوو مەکە بۆ ژنی دراوسێکەت، ئارەزوو مەکە بۆ ماڵی دراوسێکەت، نە بۆ کێڵگەکەی، نە بۆ کۆیلەکەی، نە بۆ کەنیزەکەی، نە بۆ گاکەی، نە بۆ گوێدرێژەکەی، نە بۆ هیچ ئاژەڵێکی، نە بۆ هەرچییەک کە هی دراوسێکەتە .و هەموو گەلەکە دەنگەکەیان بینی، و مەشخەڵەکان، و دەنگی کەڕەناکە، و چیاکەی دووکەڵاوی، بەڵام هەموو گەلەکە ترسان و لە دوورەوە ڕاوەستان .و ئەوان بە موسایان گوت :تۆ لەگەڵ ئێمە قسە بکە، و مەهێڵە خودا لەگەڵ ئێمە قسە بکات، نەوەک بمرین .موسا پێی دەڵێن :ورەتان بەرز بێت، چونکە خودا بۆ تاقیکردنەوەی ئێوە هاتووە بۆ لاتان، تاکو ترسی ئەو لە دڵتاندا بێت، بۆ ئەوەی گوناە نەکەن .گەل لە دوورەوە ڕاوەستابوون، بەڵام موسا چووە ژوورەوە بۆ ناو تاریکییەکە، کە خودا لەوێ بوو .پەروەردگار بە موسای فەرموو :ئەمانە بە ماڵی یەعقوب دەڵێیت و بە کوڕانی ئیسرائیل ڕایدەگەیەنیت، ئێوە بینیتان کە لە ئاسمانەوە قسەم لەگەڵتان کردووە .نابێت بۆ خۆتان خوداوەندی زیو دروست بکەن، و نابێت خوداوەندی زێڕ بۆ خۆتان دروست بکەن .قوربانگایەک لە زەوی بۆ من دروست دەکەن، و لەسەری قوربانییە سووتاوەکانتان و قوربانییە ڕزگارییەکانتان و مەڕەکانتان و گوێرەکەکانتان قوربانی دەکەن لە هەموو شوێنێک کە ناوی خۆم لەوێ بانگەشە دەکەم، و دێمە لاتان و بەرەکەتدارتان دەکەم .ئەگەر قوربانگایەک لە بەردەکان بۆ من دروست بکەیت، ئەوان بە

بەردی تاشراو بنیاد مەنێ، چونکە خەنجەرەکەت لەسەریان بەرزت کردووەتەوە و گڵاو کراون .سەر نەکەوە بە پێپلیکانەکانەوە بۆ سەر قوربانگاکەم، بۆ ئەوەی ڕووتیت لەسەری ئاشکرا نەکەیت.

21

و ئەمانە ئەو یاسایانەن کە لەبەردەمیان دایدەنێیت .ئەگەر کۆیلەیەکی عیبرانی بەدەست بهێنیت، شەش ساڵ خزمەتت دەکات، بەڵام لە ساڵی حەوتەمدا ئازاد دەڕوات بێ بەرامبەر . ئەگەر خۆی بە تەنها بچێتە ژوورەوە، بە تەنها دەچێتە دەرەوە، بەڵام ئەگەر ژنێک لەگەڵی بچێتە ژوورەوە، ئەو و ژنەکەی دەچنە دەرەوە .و ئەگەر گەورە ژنێکی پێبدات، و کوڕان یان کچانی بۆی ببێت، ژنەکە و منداڵەکان بۆ گەورەکەی ئەو دەبن، بەڵام ئەو بە تەنها دەڕوات . ئەگەر بەڵام وەڵام بداتەوە و بڵێت ئەو کوڕە، من خۆشم ویستووە گەورەکەم و ژنەکە و منداڵەکان، ڕانەکەم ئازاد، گەورەکەی نزیکی دەکاتەوە بۆ دادگای خودا، و ئەوسا نزیکی دەکاتەوە بۆ لای دەرگاکە بۆ لای چوارچێوەکە، و گەورەکەی کون دەکات گوێیەکەی بە دڕاوکەکە، و خزمەتی دەکات بۆ هەتاهەتایە .ئەگەر کەسێک کچی خۆی وەک خزمەتکار بفرۆشێت، ئەوا دەرناچێت وەک چۆن کەنیزەکان ڕادەکەن .ئەگەر پەسەندی گەورەی خۆی نەکات، ئەوەی کە لەگەڵی ڕێککەوتبوو، ئەوا ئازادی دەکات .بەڵام مافی فرۆشتنی بۆ نەتەوەیەکی بیانی نییە، چونکە پەیمانی لەگەڵیدا شکاندووە .ئەگەر بەڵام بۆ کوڕەکەی نیشانی بکات، بەپێی مافی کچان دەبێت مامەڵەی لەگەڵ بکات .ئەگەر بەڵام ژنێکی تر بۆ خۆی بهێنێت، شتە پێویستەکان و جلوبەرگ و پەیوەندی ئەو لێی ناسەندەوە .ئەگەر بەڵام ئەم سێ شتانە بۆی نەکات، ئەوا بەخۆڕایی دەرچوون دەکات بەبێ زیو .ئەگەر کەسێک لە کەسێکی دیکە بدات و بمرێت، دەبێت بکوژرێت .ئەوەی کە بە ویستی خۆی نەبوو، بەڵکو

خودا ڕادەستی کردە دەستی ئەو، من شوێنێکت پێ دەدەم کە کوشتووەکە بۆ ئەوێ هەڵبێت .ئەگەر کەسێک بە فێڵ هێرش بکاتە سەر دراوسێکەی بۆ ئەوەی بیکوژێت و پەناگای بگرێت، دەبێت لە قوربانگاکەم بیگریت بۆ ئەوەی بکوژرێت .ئەوەی لێدەدات باوکی یان دایکی، یا بە مردن بکوژرێت .ئەوەی قسەی خراپ لە دژی باوک یان دایکی خۆی بکات، دەبێت بمرێت .ئەوەی کەسێک یەکێک لە کوڕانی ئیسرائیل بدزێت و زۆرداری لەسەری بکات و بیفرۆشێت، ئەگەر لەلای ئەو بدۆزرێتەوە، دەبێت بکوژرێت .ئەگەر دوو پیاو شەڕ بکەن، و لە نزیکەکەیان بدەن بە بەرد یان بە مست، و نەمرێت، بەڵام لەسەر نوێنەکە بکەوێتەوە، ئەگەر پیاوەکە هەستێت و بە دەرەوە بڕوات لەسەر گۆچان، ئەوەی لێیداوە بێتاوان دەبێت؛ بەڵام قەرەبووی ئەو دەداتەوە و چاککردنەوەکان .ئەگەر کەسێک لە کوڕەکەی یان کەنیزەکەی بدات بە گۆچان، و لەژێر دەستەکانی بمرێت، بە دادپەروەری سزا دەدرێت .ئەگەر بەڵام یەک ڕۆژ یان دوو ڕۆژ ژیان بمێنێتەوە، نابێت سزا بدرێت، چونکە زیوەکە هی ئەوە .ئەگەر دوو پیاو شەڕ بکەن و لێدانی ژنێک بدەن کە سکپڕە، و منداڵەکەی دەرچێت نەبێت تەواو دروستکراو، سزا دەدرێت؛ بەپێی ئەوەی پیاوی ژنەکە دایبنێت، دەیدات لەگەڵ ڕێزدا .ئەگەر پێکهاتوو بێت، دەدات گیان لە جیاتی گیان، چاو لە جیاتی چاو، ددان لە جیاتی ددان، دەست لە جیاتی دەست، پێ لە جیاتی پێ، سووتاو لە جیاتی سووتاو، برین لە جیاتی برین، شین لە جیاتی شین .ئەگەر کەسێک لە چاوی خزمەتکارەکەی یان کەنیزەکەی بدات و کوێری بکات، دەبێت بە ئازادی بیانێرێتەوە لە جیاتی چاوەکەیان .ئەگەر بەڵام ددانی خزمەتکارەکەی، یان ددانی کەنیزەکەی دەربهێنێت، ئازادیان دەکات لەجیاتی ددانەکەیان .ئەگەر گایەک شاخ لە پیاوێک یان ژنێک بدات و بمرێت، گاکە بە بەرد بەردباران دەکرێت، و گۆشتەکەی ناخورێت، بەڵام خاوەنی گاکە بێتاوان دەبێت .ئەگەر گایەکە شاخدار بووبێت پێش دوێنێ و پێش سێیەم ڕۆژ، و شایەتییان بۆ خاوەنەکەی دابێت و ئەو لایبەرێت، بەڵام پیاوێک یان ژنێک بکوژێت، ئەوا

گایەکە بەردباران دەکرێت و خاوەنەکەی دەکوژرێت .ئەگەر بەڵام قەرەبوویەک سەپێنرێت بۆی، ئەوا قەرەبووی گیانی خۆی دەدات، هەرچەندە کە سەپێنن بۆی .ئەگەر کوڕێک یان کچێک شاخ لێبدات، بەپێی ئەم یاسایە دەبێت ئاوا بکرێت بۆی .ئەگەر گایەک شاخ لە منداڵێک بدات یان کەنیزەیەک، سی دیدراخمای زیو دەداتە گەورەی ئەوان، و گایەکە بەردباران دەکرێت .ئەگەر کەسێک چاڵێک بکاتەوە یان چاڵێک هەڵبکەنێت، و داینەپۆشێت، و گوێرەکەیەک یان گوێدرێژێک لەوێ بکەوێتە ناوی، خاوەنی چاڵەکە قەرەبوویەکەی دەداتەوە، زیو دەداتە خاوەنەکەیان، بەڵام ئەوەی مردووە بۆ ئەو دەبێت .ئەگەر گایەکی کەسێک شاخی لە گایەکەی دراوسێ بدات و بمرێت، ئەوا گایە زیندووەکە دەفرۆشن و زیوەکەی دابەش دەکەن و گایە مردووەکەش دابەش دەکەن .ئەگەر بەڵام گایەکە زانراوە کە شاخدارە پێش دوێنێ و پێش ڕۆژی سێیەم، و شایەتییان داوە بۆ خاوەنەکەی، و ئەو لای نەبردووە، دەبێت گایەک لە جیاتی گایەکە بداتەوە، بەڵام گا مردووەکە بۆ ئەو دەبێت . ئەگەر کەسێک گوێرەکەیەک یان مەڕێک بدزێت و سەری ببڕێت یان بیفرۆشێت، پێنج گوێرەکە دەداتەوە لە جیاتی ئەو گوێرەکەیە، و چوار مەڕ لە جیاتی ئەو مەڕە.

22

ئەگەر دزەکە لە کاتی کونکردنەکەدا دۆزرایەوە و لێدرا و مرد، ئەوە کوشتن نییە .ئەگەر خۆر هەڵبێت لەسەری، ئەوا تاوانبارە و دەبێت بکوژرێت، بەڵام ئەگەر هیچی نەبێت، با بفرۆشرێت لە جیاتی دزییەکە .ئەگەر بەڵام شتە دزراوەکە لە دەستیدا بدۆزرێتەوە، لە گوێدرێژەوە هەتا مەڕ، زیندوو، دەبێت دوو ئەوەندەی بداتەوە .ئەگەر کەسێک کێڵگەیەک یان ڕەزەمێوێک بلەوێرێنێت، و ئاژەڵەکەی بهێڵێت کێڵگەیەکی دیکە بلەوێرێنێت، قەرەبووی دەکاتەوە لە کێڵگەکەی خۆیەوە بەپێی بەرهەمەکەی .ئەگەر هەموو کێڵگەکە

بلەوێرێنێت، باشترینی کێڵگەکەی خۆی و باشترینی ڕەزەمێوەکەی خۆی قەرەبووی دەکاتەوە .ئەگەر ئاگرێک دەرچوو و درکەکانی دۆزییەوە، و جۆخینەکان یان گوڵەی دانەوێڵە یان دەشتاییەکەی سووتاند، ئەوەی ئاگرەکەی داگیرساندووە دەبێت قەرەبووی بکاتەوە .ئەگەر کەسێک زیو یان دەفرێک بداتە دراوسێیەکەی بۆ پاراستن، و لە ماڵی ئەو کەسە دزرابێت، ئەگەر دزەکە دۆزرایەوە، دەبێت دوو ئەوەندە بداتەوە .ئەگەر بەڵام دزەکە نەدۆزرایەوە، خاوەنی ماڵەکە نزیک دەبێتەوە لەبەردەم خودا، و سوێند دەخوات کە بەڕاستی ئەو خراپەی نەکردووە لەسەر هەموو شتە شوێنراوەکەی دراوسێکەی، بەپێی هەموو ناڕەواییەکی گوتراو، دەربارەی گوێرەکە و ئاژەڵی بارهەڵگر و مەڕ و جلوبەرگ و هەموو لەدەستدانێک کە داواکراوە؛ چی بێت، لەبەردەم خودا حوکمی هەردووکیان دێت، و ئەوەی لەڕێگەی خودا گیراوە دووانی دەداتەوە بۆ دراوسێکەی .ئەگەر کەسێک بدات بە دراوسێکەی ئاژەڵی بارهەڵگر یان گوێرەکە یان مەڕ یان هەر ئاژەڵێک بۆ پاراستن، و بشکێت یان بمرێت یان دیل بێت، و کەس نەزانێت، سوێندی خودا دەبێت لە نێوان هەردووکیان، کە بەڕاستی ئەو خراپەی نەکردووە بە تەواوی لە شتە شوێنراوەکەی دراوسێکەی، و بەم شێوەیە خاوەنەکەی قبووڵ دەکات، و قەرەبوو ناکاتەوە .ئەگەر بەڵام دزرابێت لەلای ئەو، قەرەبووی دەکاتەوە بۆ خاوەنەکە؛ ئەگەر بەڵام لەلایەن درێندە درێندراو بووبێت، دەیباتە سەر ڕاوەکە، و قەرەبووی ناکاتەوە .ئەگەر کەسێک شتێک لە دراوسێکەی بداتێ و ئەو شتە بشکێت یان بمرێت یان بە دیل ببرێت، و خاوەنەکەی لەگەڵی نەبێت، دەبێت قەرەبووی بکاتەوە .ئەگەر بەڵام گەورەکە لەگەڵی بێت، قەرەبووی ناداتەوە، بەڵام ئەگەر کرێگیراو بێت، دەبێتە بەرامبەر کرێیەکەی .ئەگەر کەسێک کچێکی پاکیزەی نەخوازراوی فریودا و لەگەڵیدا جووت بوو، دەبێت بە خواستە ئەو بکاتە ژنی خۆی .ئەگەر بەڵام ڕەتی بکاتەوە، و باوکی ئەو نەیەوێت ئەو بداتە ئەو وەک ژن، زیو دەداتەوە بە باوکەکە بەپێی ئەوەندەی خشتەنگی کچانە .جادووگەران مەهێڵن بە ژیان بمێنننەوە .هەموو کەسێک کە لەگەڵ ئاژەڵ

جووت دەبێت، بە مردن دەیانکوژن .ئەوەی قوربانی بۆ خوداوەندەکان دەکات بە مردن لەناودەبرێت، جگە بۆ یەزدان تەنها .و نامۆیەک ئازار مەدەن و مەیچەوسێننەوە، چونکە ئێوە نامۆ بوون لە خاکی میسر .هەموو بێوەژنێک و هەتیوێک ئازار مەدەن .ئەگەر بە خراپی خراپەتان کرد بە ئەوان، و هاواریان کرد و هاوار بکەن بۆ من، بە بیستن دەبیستم دەنگی ئەوان، و تووڕە دەبم بە تووڕەیی، و دەکوژمتان بە شمشێر، و ژنەکانتان دەبن بە بێوەژن، و منداڵەکانتان دەبن بە هەتیو .ئەگەر زیو قەرز بدەیتە براکەت کە هەژارە لەلات، پەلەی پێوە مەنێ و سوودی لێ مەستێنە .ئەگەر وەک بارمتە وەردەگریت کراسەکەی دراوسێکەت، پێش ئاوابوونی خۆر دەیگەڕێنیتەوە بۆی؛ چونکە ئەمە داپۆشینەکەی ئەوە، تەنها ئەمە کراسەکەی ڕووتییەکەی ئەوە؛ لە چیدا دەنوێت؟ ئەگەر کەواتە هاوار بکات بۆ من، گوێ دەگرم لێی؛ چونکە من بەزەییم .خوداوەندەکان قسەی خراپیان لەسەر ناکەیت، و سەرۆکی گەلەکەت بە خراپی باسی ناکەیت .یەکەمین بەرهەمەکانی جۆخینگەی گەنم و گوشەرەی شەرابی خۆت دوا مەخە، یەکەمین لەدایکبووەکانی کوڕەکانت بە من دەدەیت . بەم شێوەیە دەکەیت بە گوێرەکەی خۆت و مەڕی خۆت و ئاژەڵی بارهەڵگری خۆت، حەوت ڕۆژ دەبێت لەلای دایکەکەی، بەڵام لە ڕۆژی هەشتەمدا دەیدەیتەوە بۆ من .و ئێوە پیاوانی پیرۆز دەبن بۆ من، و گۆشتی کوژراو لەلایەن درندەکانەوە ناخۆن، بیفڕێبدەنە سەگ.

23

شایەتی درۆ وەرمەگرە، ڕازی مەبە لەگەڵ ستەمکار بیت بە شایەتێکی ناداد .لەگەڵ زۆرینە مەبە لە خراپەدا، لەگەڵ کۆمەڵێک یەکگرتوو مەبە بۆ لایدان لەگەڵ زۆرینە، تاکو دادوەری خوار بکەیت .و بەزەیی بە کەسی هەژاردا نابەیت لە دادوەریدا .ئەگەر ڕووبەڕووی گای دوژمنەکەت ببیتەوە، یان ئاژەڵی بارهەڵگری ئەو کە سەرگەردانە، دەبێت بیگەڕێنیتەوە بۆ

ئەو .ئەگەر ئاژەڵی بارهەڵگری دوژمنەکەت ببینیت کە لەژێر بارەکەیدا کەوتووە، تێپەڕ مەکە، بەڵکو یارمەتی بدە بۆ هەڵگرتنەوەی لەگەڵ خاوەنەکەی .دادوەری هەژار لە دادگاییەکەیدا خوار ناکەیت .لە هەموو قسەیەکی ناڕەوا دوور بکەوەرەوە، بێتاوان و ڕاستودروست مەکوژە، و بەهۆی دیاریەکانەوە خوانەناسان ڕاستودروست دامەنێ .و بەخششت وەرمەگرە، چونکە بەخشش چاوی بینایان کوێر دەکات و قسە ڕاستەکان تێکدەدات .و نامۆیەک مەچەوسێننەوە، چونکە ئێوە گیانی نامۆ دەزانن، خۆشتان نامۆ بوون لە خاکی میسر .شەش ساڵ زەوییەکەت دەچێنیت و بەرهەمەکانی کۆدەکەیتەوە . بەڵام لە ساڵی حەوتەمدا بەربدانەوە دەکەیت و ئەوە دەبەریتەوە، هەژارەکانی نەتەوەکەت دەیخۆن، ئەوەی دەمێنێتەوە دڕندە کێوییەکان دەیخۆن .بەم شێوەیە دەیکەیت بۆ ڕەزەمێوەکەت و باخی زەیتوونەکەت .شەش ڕۆژ کارەکانی خۆت دەکەیت، بەڵام لە ڕۆژی حەوتەم پشوودانە، بۆ ئەوەی گاکەت بپسێتەوە و ئاژەڵە بارهەڵگرەکەت، و بۆ ئەوەی کوڕی کەنیزەکەت و نامۆکە هەناسەیەک بدەن .هەموو ئەوانەی کە پێم گوتوون بۆ ئێوە پارێزیان بکەن، و ناوی خوداوەندەکانی دیکە یادتان نەهێنێتەوە، و نابێت لە دەمی ئێوەوە بیسترێت .سێ جار لە ساڵدا جەژن بۆ من بگێڕن جەژنی نانی نەهاویراو پارێزراو بکەن، حەوت ڕۆژ نانی نەهاویراو بخۆن، وەک چۆن فەرمانم پێکردن لە کاتی مانگی نوێدا، چونکە لەو کاتەدا لە میسرەوە دەرچوون، بەتاڵ دەست لەبەردەمم دەرنەکەون .و جەژنی دروێنەی یەکەم بەرهەمەکان دەکەیت لە کارەکانی خۆت، ئەوانەی کە دەیانچێنیت لە کێڵگەکەتدا، و جەژنی تەواوبوون لەسەر دەرچوونی ساڵ لە کۆبوونەوەی کارەکانی خۆت ئەوانەی لە کێڵگەکەت .سێ جار لە ساڵدا هەموو نێرینەکانت لەبەردەم یەزدانی پەروەردگارت دەبینرێن .کاتێک چونکە من نەتەوەکان لە ڕووی تۆ دەردەکەم و سنووورەکانی تۆ فراوان دەکەم، قوربانی خوێنی بخووری من لەسەر هەویرترش ناکەیت، و پیوی جەژنەکەم هەتا بەیانی نامێنێتەوە .یەکەمین بەرهەمەکانی زەوی خۆت دەهێنیتە

ناو ماڵی یەزدانی پەروەردگارت، بەرخ لە شیری دایکی خۆی مەکوڵێنە .و ببینە، من نێردراوەکەی خۆم دەنێرم لەپێش ڕووی تۆدا، بۆ ئەوەی لە ڕێگادا بتپارێزێت، تاکو تۆ بهێنیتە ناو ئەو زەوییەی کە بۆ تۆم ئامادە کردووە .ئاگادار‌بە بۆ خۆت، و گوێ بگرە بۆی، و یاخی مەبە بۆی، چونکە ئەو لێت خۆشنابێت، چونکە ناوی من لەسەر ئەوە .ئەگەر بە باشی گوێ لە دەنگی من بگرن و هەموو ئەوەی فەرمانت پێدەدەم بیکەیت و پەیمانی منیان بپارێزن، دەبنە گەلێکی تایبەت بۆ من لە نێو هەموو نەتەوەکان، چونکە هەموو زەوی هی منە .ئێوەش دەبنە شانشینێکی کاهینایەتی بۆ من و نەتەوەیەکی پیرۆز .ئەم وشانە بە کوڕانی ئیسرائیل دەڵێیت :ئەگەر بە باشی گوێ لە دەنگم بگرن و هەموو ئەوەی پێتان دەڵێم بیکەن، دوژمن دەبم بۆ دوژمنانتان و دژایەتی دەکەم بۆ دژبەرانتان .فریشتەکەم وەک پێشەنگت دەڕوات، چونکە تۆ دەباتە لای ئەمۆرییەکان و حیتییەکان و پریزییەکان و کەنعانییەکان و گرگاشییەکان و حیڤییەکان و یەبوسییەکان، و من لەناویان دەبەم .نە کڕنۆش بۆ خوداوەندەکانیان دەبەیت و نە خزمەتیان دەکەیت، نە بەپێی کردارەکانیان دەکەیت، بەڵکو بە تەواوی دەیانڕووخێنیت و ستوونە تەرخانکراوەکانیان تێکدەشکێنیت . و خزمەت دەکەیت بە یەزدانی خودای خۆت، و من بەرەکەتدار دەکەم نانی خۆت و شەرابی خۆت و ئاوی خۆت، و من نەخۆشی لە ئێوە دوور دەخەمەوە .نابێت نەزۆک، نە نەپیس لەسەر زەوییەکەی تۆدا؛ ژمارەی ڕۆژەکانی تۆ پڕدەکەمەوە .ترسەکە وەک پێشەنگی تۆ دەنێرم، و هەموو ئەو نەتەوانە سەرسام دەکەم کە تۆ دەچیتە ناویان، و هەموو دوژمنەکانت دەکەمە هەڵاتوو .من هەڕەشانەی پێشووی تۆ دەنێرم، و تۆ ئەمۆرییەکان و حیڤییەکان و کەنعانییەکان و حیتییەکان لە خۆت دەردەکەیت .لە ساڵێکدا ئەوان دەرناکەم، بۆ ئەوەی زەوی چۆڵ نەبێت و دڕندەکانی زەوی لەسەرت زۆر نەبن . بەپێی کەم کەم دەریاندەبەم لە پێشت، هەتا زیاد بکەیت و ئەو زەوییە میراتببەیت .وە سنوورەکانی تۆ دادەنێم لە دەریای سوورەوە، هەتا دەریای فەلەستینییەکان، و لە

چۆڵەوانییەوە، هەتا ڕووبارى گەورەى فورات، و دانیشتووانى زەوییەکە دەدەمە دەست ئێوە، و دەریاندەکەم لە بەردەمتدا .تۆ ڕازى نابیت لەگەڵ ئەوان و لەگەڵ خوداوەندەکانیان پەیمان ببەستیت .و دانانیشن لە زەوى تۆدا، بۆ ئەوەى گوناهت نەکەن بەرامبەر بە من، چونکە ئەگەر خوداوەندەکانى ئەوان بپەرستیت، ئەمانە دەبنە کۆسپێک بۆ تۆ.

24

و بە موساى گوت :سەربکەوە بۆ لاى یەزدان، تۆ و هارون و نادەب و ئەبیود و حەفتا کەس لە پیرانى ئیسرائیل، و لە دوورەوە کڕنۆش بۆ یەزدان ببەن .و موسا بە تەنها نزیک دەبێتەوە بۆ لاى خودا، بەڵام ئەوان نزیک نابنەوە، و گەلیش لەگەڵیان بۆ سەرەوە ناچێت . موسا چووە ژوورەوە و هەموو وشەکانى خودا و یاساکانى بۆ گەل گێڕایەوە، هەموو گەل بە دەنگێکى یەکگرتوو وەڵامیان دایەوە و گوتیان، هەموو ئەو وشانەى کە یەزدان فەرمووى دەیانکەین و گوێیان لێ دەگرین .موسا هەموو وشەکانى یەزدانى نووسى، موسا بەیانى زوو هەستا و قوربانگایەکى لەژێر کێوەکە بنیاد نا، و دوازدە بەرد بۆ دوازدە هۆزەکانى ئیسرائیل .و گەنجەکانى کوڕانى ئیسرائیلى نارد، ئەوانیش قوربانییە سووتاوەکانیان پێشکەش کرد و گوێرەکەکانیان وەک قوربانى ڕزگارى بۆ خودا سەربڕى . موسا نیوەى خوێنەکەى وەرگرت و ڕشتى نێو قاپەکان، بەڵام نیوەى خوێنەکەى ڕشتى بۆ قوربانگاکە .و گرتنى پەڕتووکى پەیمان، خوێندییەوە بۆ گوێى گەل، و گوتیان :هەموو ئەوەى یەزدان فەرمووى، دەیکەین و گوێڕایەڵى دەبین .موسا خوێنەکەى گرت و بەسەر گەلەکەدا پرژاندى و گوتى :ئەوەتا خوێنى ئەو پەیمانەیە کە یەزدان لەگەڵ ئێوە بەست دەربارەى هەموو ئەم وشانە .موسا و هارون و ناداب و ئەبیهو و حەفتا کەس لە ئەنجومەنى پیرانى ئیسرائیل چوونە سەرەوە .و ئەوان بینییان ئەو شوێنەى کە خواى

ئیسرائیل لەوێ ڕاوەستابوو، و ئەوەی لە ژێر پێیەکانی ئەودا بوو، وەک کارێکی خشتی یاقووتی شین، و وەک شێوەی ئاسمان لە پاکیدا .لە هەڵبژێردراوانی ئیسرائیلدا یەکێکیش لەناونەچوو، و لە شوێنی خودا دەرکەوتن، و خواردیان و خواردیانەوە .یەزدان بە موسای فەرموو :سەربکەوە بۆ لام بۆ ناو کێوەکە و لەوێ بمێنەوە، منیش تەختە بەردینەکان، یاسا و فەرمانەکانت پێدەدەم کە نووسیومن بۆ ئەوەی یاسایان بۆ دابنێم .و موسا هەستا و یەشوع کە لەلای ئەو ڕاوەستابوو، چوونە سەرەوە بۆ چیای خودا .و بە پیرەکانیان گوت : لێرە بێدەنگ بن، هەتا ئێمە بگەڕێینەوە بۆ لای ئێوە، و ئەوەتا هارون و هور لەگەڵ ئێوەن، ئەگەر بۆ کەسێک دادوەری ڕوویدا، با نزیک ببنەوە بۆ لایان .موسا و یەشوع چوونە سەر شاخەکە، و هەورەکە شاخەکەی داپۆشی .و شکۆمەندی خودا هاتە خوارەوە لەسەر کێوی سینا، و هەورەکە داپۆشی شەش ڕۆژ، و یەزدان لە ڕۆژی حەوتەم لە ناوەڕاستی هەورەکەوە بانگی مووسای کرد .ئەو شێوەیەی شکۆمەندیی یەزدان، وەک ئاگرێکی بڵێسەدار لەسەر لووتکەی چیاکە بوو، لەبەردەم کوڕانی ئیسرائیل .موسا چووە ناو هەورەکە و سەرکەوتە سەر شاخەکە، چل ڕۆژ و چل شەو لەوێ لە شاخەکە مایەوە.

25

و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد، دەفەرموو، بڵێ بە کوڕانی ئیسرائیل، و وەربگرن یەکەم بەرهەمەکان لە هەموو ئەوانەی کە دڵیان دەیەوێت، و وەردەگرن یەکەم بەرهەمەکانی من . ئەمە یەکەمین بەرهەمەیە کە لە ئەوانەوە وەردەگرن :زێڕ و زیو و برۆنز و یاقووتی شین و ئەرخەوانی و سووری دووانە و کەتانی ڕستراو و مووی بزن و پێستی بەرانی سوور ڕەنگکراو و پێستی شین و دارە نەرزاوەکان و بەردەکانی سەردیس و بەردەکان بۆ نەخشکردن بۆ شانبەرگەکە و جلە درێژەکە .و پیرۆزگایەک بۆ من دروست دەکەیت، و لەنێو

ئێوەدا دەردەکەوم .و بۆ من دروستی دەکەیت بەپێی هەموو ئەوەی لە کێوەکەدا پیشانت دەدەم، نموونەی چادرەکە و نموونەی هەموو کەلوپەلەکانی، ئاوا دروستی دەکەیت .و سندوقی شایەتی دروست دەکەیت لە دارەکانی نەڕووخاو، دوو باڵ و نیو درێژییەکەی، و باڵێک و نیو پانییەکەی، و باڵێک و نیو بەرزییەکەی .و دەیپۆشیتەوە بە زێڕی پاک، لە ناوەوە و لە دەرەوە دەیپۆشیتەوە، و بۆی دروست دەکەیت گوڵینەی زێڕینی تاوکراو لە دەوروبەری .و چوار بازنەی زێڕین بۆ ئەم دروست دەکەیت، و لەسەر ئەو چوار لایەنەکانی دایدەنێیت، دوو بازنە لەسەر یەک لایەن، و دوو بازنە لەسەر لایەنی دووەم .تۆ دروستی دەکەیت دارەکانی هەڵگر لە دارێکی نەسڕاو، و تۆ داپۆشی دەکەیت ئەوان بە زێڕ .و تۆ دەهێنیتە ژوورەوە دارەکانی هەڵگر بۆ ناو ئەڵقەکان کە لە لاکانی سندووقەکەدان، بۆ هەڵگرتنی سندووقەکە بە ئەوان .لە ئەڵقەکانی سندووقەکەدا، دارستانەکان نەجووڵاو دەبن .و دەخەیتە ناو سندووقەکە شایەتییەکان کە دەیاندەمە تۆ .و دروست دەکەیت پۆشینی گوناە لە زێڕی پاک، دوو باڵ و نیو درێژییەکەی، و باڵێک و نیو پانییەکەی .و دوو کەڕوبیم لە زێڕی کوتراو دروست دەکەیت، و ئەوانت لەسەر هەردوو لایەنی تەختی کەفارەت دادەنێیت .کەڕوبێک لە لایەکی ئەمەوە دروست دەکرێت، و کەڕوبێکی دیکە لە لایەکی دووەمی تەختی کەفارەتەوە، و تۆ دوو کەڕوبەکە لەسەر هەردوو لایەکە دروست دەکەیت .کەڕوبەکان دەبن بە درێژکەرەوەی باڵەکانیان لەسەرەوە، سێبەر دەکەن بە باڵەکانیان لەسەر تەختی کەفارەت، و ڕووخسارەکانیان بەرەو یەکتری دەبن، ڕووخسارەکانی کەڕوبەکان بەرەو تەختی کەفارەت دەبن .و شوێنی کەفارەت لەسەر سندوقەکە لە سەرەوە دادەنێیت، و شایەتییەکان کە پێت دەدرێن لەناو سندوقەکە دادەنێیت .من خۆم بە تۆ دەناسێنم لەوێوە، و لە سەرەوەی کورسی بەزەیی، لە نێوان دوو کەڕوبەکە کە لەسەر سندوقی شایەتین، قسەت لەگەڵ دەکەم، هەروەها هەموو ئەو فەرمانانەت پێ دەدەم کە دەبێت بە کوڕانی ئیسرائیل بیگەیەنیت .و مێزێکی زێڕین لە

زێڕی پاک دروست دەکەیت، دوو باڵ درێژییەکەی، و باڵێک پانییەکەی، و باڵ و نیوێک بەرزییەکەی .و دروست دەکەیت بۆی شێوەی شەپۆلی پێچراوی زێڕین بە دەوری، و دروست دەکەیت بۆی تاجێک بە پانی دەستێک بە دەوری، و دروست دەکەیت شەپۆلێکی بچووکی پێچراو بۆ تاجەکە بە دەوری .و چوار ئەڵقەی زێڕین دروست دەکەیت، و ئەو چوار ئەڵقەیە لەسەر چوار بەشی پێیەکانی دادەنێیت لە ژێر تاجەکە .و ئەو بازنەکان دەبنە شوێنی دارستوونەکان، بۆ ئەوەی مێزەکە پێیان هەڵبگیرێت .و دارەکان دروست دەکەیت لە دارە گەنمەناسووتاوەکان، و ڕووکەشیان دەکەیت بە زێڕی پاک، و مێزەکە پێیان هەڵدەگیرێت .و دروست دەکەیت قاپەکانی، بخوواردنەکان، قاپە شەرابخستنەکان و جامەکان کە تێیاندا شەراب دەڕێژیت، لە زێڕی پاک دروستیان دەکەیت .و نانەکانی ئامادەیی لەسەر ئەو مێزە دادەنێیت لەبەردەمم بەردەوام .و چرادانێک لە زێڕی پاک دروست دەکەیت، بە کوتان چرادانەکە دروست دەکەیت، داری ئەو، لقەکانی، جامەکانی، گۆمبوڵەکانی، و گوڵە نیلوفەرەکانی لە خۆی دەبن .شەش لق لە لایەکانەوە دەرچوون، سێ لقی چرادانەکە لە لایەکی یەکەمیەوە، و سێ لقی چرادانەکە لە لایەکی دووەمەوە .و سێ جام نەخشکراو بە شێوەی بادەم، لە یەک لق گۆیەک و گوڵێک، بەم شێوەیە بۆ شەش لقەکە کە دەرچوون لە چرادانەکە .و لە چرادانەکەدا چوار جامی نەخشێنراو بە شێوەی بادەم، لە یەک لقەکەدا گرێیەکان و گوڵە نیلوفەرەکانی .گرێیەک لەژێر دوو لقە لە خۆیەوە، و گرێیەک لەژێر چوار لقە لە خۆیەوە، بەم شێوەیە بۆ شەش لقەکان کە لە چرادانەکەوە دەردەچن، و لە چرادانەکەدا چوار جامی نەخشێنراو بە شێوەی بادەم .گرێیەکان و لقەکان لە خۆی بن، هەموویان کارێکی نەخشێنراو لە یەک زێڕی پاک .و حەوت چراکەکەی دروست دەکەیت، و چراکەکان دادەنێیت، و لە یەک ڕووەوە دەدرەوشێنەوە .و بخوواردنەکەی و بنکەکانی لە زێڕی پاک دروست دەکەیت .هەموو ئەم دەفرانە یەک تالنت زێڕی پاکن .ببینە، بەپێی ئەو شێوەیە دروستی دەکەیت کە لە کێوەکەدا پیشانت دراوە.

26

و چادرەکە دروست دەکەیت لە دە پەردە، لە کەتانی ناسک تاودراو و شین و ئەرخەوانی و سووری ئاڵ تاودراو، بە نەخشی کەڕوبەکان، بە کاری چنراو دروست دەکەیتیان .درێژی پەردەی یەکەم هەشت و بیست باڵە، و پانی چوار باڵە .پێوانەی هەمان دەبێت بۆ هەموو پەردەکان .پێنج پەردە دەبن بە یەکەوە بەستراو، یەکێک بە ئەوی تر، و پێنج پەردەی تر دەبن بە یەکەوە بەستراو، یەکێک بە ئەوی تر .و ئەڵقەی شینت بۆیان دروست دەکەیت لەسەر لێواری پەردە یەکەکە، لە یەک لایەنەوە بۆ بەستنەوەکە، و بەم شێوەیە دروستی دەکەیت لەسەر لێواری پەردە دەرەوەکە بەرەو بەستنەوەی دووەم .پەنجا قولاپ دروست دەکەیت بۆ پەردە یەکەکە، و پەنجا قولاپ دروست دەکەیت لە بەشی پەردەکە بەپێی پێکەوەلکاندنی دووەمەکە، بەرامبەر بە یەکتر کەوتنەوە بۆ هەریەکە .و پەنجا ئەڵقەی زێڕین دروست دەکەیت، و پەردەکان بە ئەڵقەکان یەکێک بە یەکێکی تر دەبەستیتەوە، و چادرەکە دەبێتە یەک .و پێستە موورداران دروست دەکەیت بۆ پەناگە لەسەر چادرەکە، یازدە پێستەکە دروست دەکەیت .درێژی پەردەی یەکەم سی باڵە، و پانی پەردەی یەکەم چوار باڵە، هەمان پێوانە دەبێت بۆ هەر یازدە پەردەکە .و پێنج پۆستەکە پێکەوە دەبەستیتەوە، و شەش پۆستەکەش پێکەوە دەبەستیتەوە، و پۆستە شەشەمەکە دووبارە دەکەیتەوە لەبەردەم ڕووی چادرەکە .و پەنجا ئەڵقە لەسەر لێواری پەردەی یەکەم دروست دەکەیت، ئەوەی لە نێوانە بەپێی پێکەوەبەستراوەکە، و پەنجا ئەڵقە لەسەر لێواری پەردەی پێکەوەبەستراوی دووەم دروست دەکەیت .و پەنجا ئەڵقەی برۆنز دروست دەکەیت، و ئەڵقەکان لە ئەڵقە گرێدراوەکانەوە یەکدەگریت، و چەرمەکان یەکدەگریت، و دەبێتە یەک . و دەبێت دابنێیت ئەوەی زیادە لە پەردەکانی چادرەکە، نیوەی پەردەکە کە ماوەتەوە دەیپۆشیتەوە بۆ ئەوەی زیادەیە لە پەردەکانی چادرەکە، دەیپۆشیتەوە لە دوای چادرەکە .

باڵێک لەم لاوە و باڵێک لەو لاوە، لە زیادەی پەردەکان، لە درێژی پەردەکانی چادرەکە، دەبێتە داپۆشەر لەسەر لاتەنیشتەکانی چادرەکە لەم لاوە و لەو لاوە، تاکو دایبپۆشێت .و پۆشەرێک بۆ چادرەکە لە پێستی بەرانی ڕەنگکراوی سوور دروست دەکەیت، و پۆشەرەکانی پێستی شین لە سەرەوە .و کۆڵەکەکانی چادرەکە لە دارێکی نەسڕاو دروست دەکەیت .دە باڵ دروست دەکەیت کۆڵەکە یەکەک، و باڵێک و نیو پانی کۆڵەکە یەکەک .دوو زمانەچکە بۆ هەر کۆڵەکەیەک، بەرامبەر یەکتر، ئاوا دەیکەیت بۆ هەموو کۆڵەکەکانی چادرەکە .و بیست کۆڵەکە بۆ چادرەکە دروست دەکەیت لە لایەنی باکوور .و چل بنکەی زیو دروست دەکەیت بۆ بیست کۆڵەکەکان، دوو بنکە بۆ هەر کۆڵەکەیەک بۆ هەردوو لایەنەکانی، و دوو بنکە بۆ هەر کۆڵەکەیەک بۆ هەردوو لایەنەکانی .و لایەنی دووەم ئەوەی بەرەو باشوور، بیست کۆڵەکە، و چل بنکەی زیوی ئەوان، دوو بنکە بۆ کۆڵەکەی یەک بۆ هەردوو بەشەکەی، و دوو بنکە بۆ کۆڵەکەی یەک بۆ هەردوو بەشەکەی .و لە دواوەی چادرەکە لە بەشی ڕووەو دەریا، شەش کۆڵەکە دروست دەکەیت و دوو کۆڵەکە دروست دەکەیت لەسەر گۆشەکانی چادرەکە لە لای دواوە .و دەبێت لە خوارەوە یەکسان بێت، بەپێی هەمان شێوە لە سەرەوە یەکسان دەبن بۆ کۆبوونەوەیەکی یەکگرتوو، ئاوا دەیکەیت بۆ هەردوو گۆشەکە، با یەکسان بن .و دەبنە هەشت کۆڵەکە، و بنکەکانیان زیو شازدە، دوو بنکە بۆ هەر کۆڵەکەیەک بۆ هەردوو لایەنەکەی، و دوو بنکە بۆ هەر کۆڵەکەیەک .و شریتەکان لە دارێکی گەنەناسووتاو دروست دەکەیت، پێنج بۆ کۆڵەکەی یەک لە یەک لای چادرەکە، و پێنج شریت بۆ کۆڵەکە بۆ یەک لای چادرەکەی دووەم، و پێنج شریت بۆ کۆڵەکەی دواوە بۆ لای چادرەکەی بەرەو دەریا .و شریتی ناوەڕاست کە لە نێوان ستوونەکانە، با لە لایەنێکەوە بۆ لایەنەکەی تر درێژ بێتەوە .و ئەو کۆڵەکەکان بە زێڕ داپۆشیت، و ئەو ئەڵقەکان زێڕین دروست دەکەیت، کە ئەو دارستانەکانی بۆ ناویان دەهێنیتەوە، و ئەو دارستانەکان بە زێڕ داپۆشیت .و چادرەکە هەڵدەستێنیت بەپێی ئەو

شێوەیەی کە لە کێوەکەدا پیشانت دراوە .و پەردەیەک دروست دەکەیت لە ڕیسی شین و ئەرخەوانی و سووری ڕەشەراوە و کەتانی نەخراو، بە کاری چنراو دروستی دەکەیت بە وێنەی کەڕوبیان .و دایدەنێیت ئەو لەسەر چوار ستوونی نەڕووخاو کە بە زێڕ ڕووکەشکراون، سەرەکانیان زێڕین و بنکەکانیان چوار زیوین .و پەردەکە لەسەر کۆڵەکەکان دادەنێیت، و لەوێ سندوقی شایەتییەکە دەهێنیتە ژوورەوە بۆ ناوەوەی پەردەکە، و پەردەکە بۆ ئێوە جیاکاری دەکات لە نێوان پیرۆزەکە و لە نێوان پیرۆزترین شوێن .و بە پەردەکە سندوقی شایەتی لە پیرۆزی پیرۆزەکان دادەپۆشیت .و مێزەکە لە دەرەوەی پەردەکە دادەنێیت، و چرادانەکە بەرامبەر بە مێزەکە لەسەر بەشی چادرەکە کە بەرەو باشووڕە، و مێزەکە دادەنێیت لەسەر بەشی چادرەکە کە بەرەو باکووڕە .و داپۆشراوێک دروست دەکەیت بۆ دەرگای چادرەکە لە شین و ئەرخەوانی و سووری ئاڵی ڕستراو و کەتانی ناسکی ڕستراو، کاری نەخشێنراو .و پێنج کۆڵەکە بۆ پەردەکە دروست دەکەیت، و بە زێڕ ڕووکەشیان دەکەیت، و سەرەکانیان زێڕین دەبن، و پێنج بنکەی برۆنزیان بۆ دەتوێنیتەوە.

27

و قوربانگایەک لە دارەکانی نەڕووخاو دروست دەکەیت، پێنج باڵ درێژی و پێنج باڵ پانی، قوربانگاکە چوارگۆشە دەبێت، و بەرزییەکەی سێ باڵ دەبێت .و قۆچەکان لەسەر چوار گۆشەکان دروست دەکەیت، قۆچەکان لە خودی ئەو دەبن، و بە برۆنز دایاندەپۆشیت .و تاجێک بۆ قوربانگاکە دروست دەکەیت، هەروەها پۆشەرەکەی و جامەکانی و قولاپە گۆشتەکانی و بخوواردانەکەی، هەموو کەلوپەلەکانی لە برۆنز دروست دەکەیت .و بۆ ئەو تۆرێکی برۆنز بە کاری تۆڕی دروست دەکەیت، و بۆ تۆڕەکە چوار ئەڵقەی برۆنز لەژێر چوار

لایەکە دروست دەکەیت .و دایانێیت ئەوان لەژێر شەبەکەی قوربانگاکە لە خوارەوە، شەبەکەکەش دەبێت تا نیوەی قوربانگاکە .و داردەستەکان بۆ قوربانگاکە لە دارە نەسڕاوەکان دروست دەکەیت، و بە برۆنز دەیانپۆشیت .و تۆ دارستانەکان دەهێنیتە ناو ئەڵقانەکانەوە، و با دارستانەکان لە هەردوو لای قوربانگاکە بن بۆ هەڵگرتنی .کونگ بێ درز دروستی دەکەیت، بەپێی ئەوەی لە کێوەکەدا پیشانت درا، بەم شێوەیە دروستی دەکەیت . و حەوشەیەک بۆ چادرەکە دروست دەکەیت، بۆ ئەو لایەنەی بەرەو باشوورە، پەردەکانی حەوشەکە لە کەتانی ناسک ئاوێتە دروستکراو، درێژییەکەی سەد باڵ بۆ یەک لایەن .و کۆڵەکەکانیان بیست، و بنکەکانیان بیست برۆنزی، و ئەڵقەکانیان و گرتەکانیان زیوی .بەم شێوەیە بۆ لایەکە کە بەرەو ڕۆژهەڵاتە، پەردەکان سەد باڵ درێژی، کۆڵەکەکانیان بیست، بنکەکانیان بیست لە برۆنز، ئەڵقەکان و گیرەکانی کۆڵەکەکان، و بنکەکانیان ڕووکەش کراو بە زیو .بەڵام پانی حەوشەکە کە بەرەو دەریایە، پەردەکانی پەنجا باڵە، کۆڵەکەکانیان دەیانە و بنکەکانیان دەیانە .و پانی حەوشەکە کە بەرەو باشوورە، پەردەکان پەنجا باڵن، کۆڵەکەکانیان دەیە، و بنکەکانیان دەیە .و پازدە باڵ بەرزی پەردەکان بۆ لایەکە یەکەم، کۆڵەکەکانیان سێ و بنکەکانیان سێ .ئەو لایەنە دووەمیش پازدە باڵ لە پەردەکان بەرزییەکە، کۆڵەکەکانیان سێ، و بنکەکانیان سێ .بۆ دەروازەی حەوشەکە داپۆشراوێک هەبوو، بەرزییەکەی بیست باڵ بوو، لە شینی و ئەرخەوانی و سووری ڕستراو و کەتانی ناسک ڕستراو بە جۆراوجۆری نەخشێنەر، کۆڵەکەکانیان چوار بوون و بنکەکانیان چوار بوون .هەموو کۆڵەکەکانی حەوزەکە لە دەوروبەر بە زیو ڕووکەش کراون، سەرەکانیان زیوین و بنکەکانیان برۆنزن .درێژی حەوشەکە سەد لەسەر سەد، پانی پەنجا لەسەر پەنجا، و بەرزی پێنج باڵ لە کەتانی ناسک تاودراو، و بنکەکانیان برۆنز بوون .هەموو دروستکردنەکە و هەموو ئامێرەکان و مێخەکانی حەوشەکە لە برۆنز بوون .و تۆ فەرمان بدە بە کوڕانی ئیسرائیل، و با ڕۆنی لە زەیتوون بێ خڵت پاک کوتراو بۆ تۆ بگرن بۆ

سووتاندنی ڕووناکی، بۆ ئەوەی چرا بەردەوام بسووتێت لە چادری شایەتی؛ لە دەرەوەی پەردەکەی سەر پەیمانەکە هارون و کوڕەکانی لە ئێوارەوە هەتا بەیانی لەبەردەم یەزدان دەیسووتێنن، یاسایەکی هەتاهەتایی بۆ نەوەکانتان لە کوڕانی ئیسرائیل.

28

و تۆ نزیک بکە بۆ لای خۆت هارونی براکەت و کوڕەکانی ئەو لە نێو کوڕانی ئیسرائیل، بۆ ئەوەی کاهینێتیم بۆ بکەن :هارون و نادەب و ئەبیود و ئەلعازار و ئیتامار، کوڕەکانی هارون .و جلوبەرگێکی پیرۆز بۆ هارونی برات دروست دەکەیت بۆ ڕێز و شکۆمەندی .و تۆ قسە بکە بۆ هەموو ئەوانەی دانا لە مێشکن، ئەوانەی من پڕم کردەوە لە ڕۆحی دانایی و تێگەیشتن، و ئەوان جلوبەرگە پیرۆزەکەی هارون دروست دەکەن بۆ پیرۆزگا، کە تێیدا کاهینێتی بۆ من دەکات .ئەمانەش ئەو جلوبەرگانەن کە دروستیان دەکەن :سنگپێچە و شانپێچە و کەوای درێژ و کراسی چنراو و دەستاری سەر و کەمەربەند، دروستیان دەکەن جلوبەرگی پیرۆز بۆ هارون و کوڕەکانی بۆ ئەوەی کاهینێتیم بۆ بکەن .و ئەوان دەبن ئەو زێڕە و شینی ئاسمانی و ئەرخەوانی و سووری گوڵاوی و کەتانی نازک .و ئەوان
شانپارچەکە لە کەتانی نەرم تاوکراو دروست دەکەن، کاری چنراوی چنەر .دوو شانەکان بەستراو دەبن بۆی، یەکێک بە ئەوی تر، لەسەر هەردوو بەشەکان هاوتاکراو .و پارچەکەی شانەکان کە لەسەرە، بەپێی دروستکردنەکە لە هەمان شتەوە دەبێت، لە زێڕی پاک و شین و ئەرخەوانی و سووری ئاڵی ڕستراو و کەتانی نازکی ڕستراو .و دەبێت ئەو دوو بەردە زمرووودەکە بگریت، و ناوەکانی کوڕانی ئیسرائیل لەسەریان هەڵبکەنیت .شەش ناو لەسەر بەردی یەکەم، و شەش ناوی ماوە لەسەر بەردی دووەم بەپێی نەوەکانیان .بە هونەری کارکردنی بەرد، وەک نەخشی مۆر، دوو بەردەکە بە ناوەکانی کوڕانی ئیسرائیل

دەنەخشێنیت .و دوو بەردەکە لەسەر شانەکانی ئێفۆدەکە دادەنێیت، بەردەکانی یادگاری بۆ کوڕەکانی ئیسرائیلن، و هارون ناوەکانی کوڕەکانی ئیسرائیل لەبەردەم یەزدان لەسەر هەردوو شانەکەی هەڵدەگرێت، وەک یادگاری بۆ ئەوان .و پارچە شانەکان لە زێڕی پاک دروست دەکەیت .و دوو زنجیرەی پێچراوی لە زێڕی پاک دروست دەکەیت، تێکەڵکراو لە گوڵەکاندا، کاری چنین، و زنجیرە پێچراوەکان دادەنێیت لەسەر شانەکان، بەپێی شانەکانیان لە بەشی پێشەوە .و سنگپێچی حوکمەکان دروستدەکەیت، کارێکی نەخشێنراو، بەپێی شێوەی ئێفۆدەکە دروستی دەکەیت لە زێڕ و شین و ئەرخەوانی و سووری ڕستراو و کەتانی ڕستراو .تۆ ئەوە چوارگۆشە دەکەیت، دووانە دەبێت، درێژییەکەی بستێک دەبێت و پانییەکەی بستێک .و قوماشێکی بە بەردنراو چوار ڕیزە دەچنیتە ناوی .ڕیزێک لە بەردەکان دەبێت :عەقیقی سوور، یاقووتی زەرد و زومەرود، ئەمە یەکەم ڕیزە .و ڕیزی دووەم، خەڵووز و یاقووتی شین و یەشب .و ڕیزی سێیەم، لیگوریۆم، عەقیق و ئەمەسیست .و ڕیزەکەی چوارەم، زەبەرجەد و بێریل و عاشقبەند، بە زێڕ داپۆشراو و لە زێڕدا بەستراو، با بەپێی ڕیزەکەی خۆیان بن .و با بەردەکان لە ناوەکانی دوازدە کوڕی ئیسرائیل بن بەپێی ناوەکانیان، نەخشی مۆر، هەرییەکەیان بەپێی ناوەکەی خۆی بۆ دوازدە هۆزەکان .و لەسەر پەیامەکە گوڵینگە چنراوەکان دروست دەکەیت، کارێکی زنجیرەوار لە زێڕی بێگەرد .هارون ناوەکانی کوڕانی ئیسرائیل لەسەر سنگپێچی دادەری لەسەر سنگی خۆی هەڵدەگرێت، کاتێک دەچێتە ژوورەوە بۆ شوێنی پیرۆز، وەک یادگارییەک لەبەردەم خودا .و تۆ ئاشکراکردن و ڕاستی دادەنێیت لەسەر سنگپێچی حوکم، و دەبێتە لەسەر سنگی هارون کاتێک دەچێتە ناو پیرۆزگا لەبەردەم یەزدان، و هارون حوکمەکانی کوڕانی ئیسرائیل هەڵدەگرێت لەسەر سنگی لەبەردەم یەزدان بەردەوام .و جلێکی ژێرەوەی درێژی تەواو شین دروست دەکەیت .و دەمەکە لە ناوەڕاستی ئەوەوە دەبێت، لێوارێکی هەیە بە دەوری دەمەکە، کاری چنراو، پێکەوەبەستنەوەکە چنراوە لە

ئەوەوە، بۆ ئەوەی نەدرێت .و دروستی دەکەیت لەژێر قەیتانی کراسەکە لە خوارەوە، وەک هەنار گوڵاو، هەنارە بچووکەکان لە شین و ئەرخەوانی و سووری ڕستراو و کەتانی ڕستراو، لەژێر قەیتانی کراسەکە بە دەوری؛ هەمان جۆر هەنارە بچووکە زێڕینەکان و زەنگەکان لە نێوان ئەمانە بە دەوری .لەنێوان هەناڕێکی زێڕین زەنگۆڵەیەک، و گوڵاوییەک لەسەر لێوارى کراسەکە بە دەوری .و دەبێت هارون لە کاتی خزمەتکردن دەنگی ئەو بیسترێت، کاتێک دەچێتە ناو پیرۆزگا لەبەردەم یەزدان، و کاتێک دێتە دەرەوە، بۆ ئەوەی نەمرێت .و پەڵاسێکی زێڕینی پاک دروست دەکەیت و نەخشێکی مۆر لەسەری دەنووسیت : پیرۆزگای یەزدان .و دایدەنێیت لەسەر شینی تاوکراو، و لەسەر دەستارەکە دەبێت، لەبەردەم دەستارەکە دەبێت .و دەبێتە لەسەر ناوچەوانی هارون، و هارون هەڵدەگرێت گوناهەکانی شتە پیرۆزەکان، هەرچەندە کە کوڕانی ئیسرائیل پیرۆز دەکەن لە هەموو دیارییە پیرۆزەکانیان، و دەبێتە لەسەر ناوچەوانی هارون بەردەوام پەسەندکراو بۆیان لەبەردەم یەزدان .ئەو نەخشێنراوانەی کراسەکان لە کەتانی نازک دەبن، سەرپێچێکی کەتانی نازک دروستدەکەیت، و کەمەربەندێکیش دروستدەکەیت کە کاری چنراو بێت .و بۆ کوڕەکانی هارون کراسەکان و کەمەربەندەکان دروست دەکەیت، و سەرپێچەکان دروست دەکەیت بۆیان بۆ ڕێز و شکۆ .و جلیان لەبەر دەکەیت، هارونی برات و کوڕەکانی لەگەڵیدا، و دەستنیشانیان دەکەیت و دەستیان پڕ دەکەیت و پیرۆزیان دەکەیت، بۆ ئەوەی کاهینییێتیم بۆ بکەن .و دەرپێی کەتان بۆیان دروست دەکەیت بۆ داپۆشینی ڕووتی جەستەیان، لە کەمەرەوە هەتا ڕانەکان دەبێت .و هارون و کوڕەکانی ئەوان دەبێت، کاتێک دەچنە ناو چادری شایەتی، یان کاتێک نزیک دەبنەوە بۆ خزمەتکردن لە قوربانگای پیرۆز، و گوناه ناهێننە سەر خۆیان، بۆ ئەوەی نەمرن .یاسایەکی هەتاهەتاییە بۆ ئەو و بۆ تۆوەکەی لەگەڵ ئەو.

29

و ئەمانە ئەوەیە کە تۆ دەیکەیت بۆیان :تۆ پیرۆزیان دەکەیت، بۆ ئەوەی ئەوان کاهینییێتی بکەن بۆ من .تۆ دەبەیت گوێرەکەیەک لە گایان یەک، و دوو بەرانی بێ کەموکوڕی، و نانی فەتیرە تێکەڵکراو بە ڕۆن، و کولێرەی فەتیرە چەورکراو بە ڕۆن؛ لە ئاردی باشی گەنم تۆ دەیانکەیت .و دایاندەنێیت لەسەر سەبەتێک، و پێشکەشیان دەکەیت لەگەڵ سەبەتەکە، و گوێرەکەیەکە و دوو بەرانەکە .و هارون و کوڕەکانی دەهێنیتە سەر دەرگای چادری شایەتی، و دەیانشۆیت بە ئاو .و کاتێک ئەو جلوبەرگانە دەگریت، بەرگ لەبەر دەکەیت هارونی برات و کراسە درێژەکە، و شانۆشەکە، و سنگپێچەکە، و سنگپێچەکە بۆی دەبەستیتەوە بە شانۆشەکە .و دەستارەکە لەسەر سەری ئەو دادەنێیت، و پلێتی پیرۆزی لەسەر دەستارەکە دادەنێیت .و دەبێت ڕۆنی دەستنیشانکردن بگریت و لەسەر سەری ئەو بیڕێژیت و ئەو دەستنیشان بکەیت .و کوڕەکانی ئەو دەهێنیت و کراسەکان لەبەر دەکەیت . و تۆ دەیانبەستیتەوە بە پشتێنەکان، و سەرپێچەکان دەخەیتە سەریان، و کاهینیەتی دەبێت بۆ ئەوان بۆ من بۆ هەتاهەتایە، و دەستەکانی هارون تەواو دەکەیت، و دەستەکانی کوڕەکانی ئەو .و گوێرەکەکە دەهێنیتە سەر دەرگای چادری شایەتی، و هارون و کوڕەکانی دەستەکانیان دادەنێن لەسەر سەری گوێرەکەکە لەبەردەم یەزدان، لەلای دەرگای چادری شایەتی .و گوێرەکە لەبەردەم یەزدان سەردەبڕیت، لەلای دەرگاکانی چادری شایەتی .و دەبێت لە خوێنی گوێرەکە بگریت، و لەسەر قۆچەکانی قوربانگاکە بە پەنجەی خۆت دایبنێیت، بەڵام هەموو ئەو خوێنەی ماوە لەلای بنکەی قوربانگاکە بیڕێژیت .و دەبێت هەموو ئەو چەوریەی لەسەر سکەکە بگریت، و پارچەی جگەر، و دوو گورچیلەکە، و ئەو چەوریەی لەسەریانە، و لەسەر قوربانگاکە دایاننێیت .گۆشتەکانی گوێرەکەکە و پێستەکە و ڕیخۆڵەکە دەسووتێنیت بە ئاگر لە دەرەوەی ئۆردوگاکە، چونکە گوناهە .و بەرانە یەکەکە

دەگریت، و هارون و کوڕەکانی دەستەکانیان لەسەر سەری بەرانەکە دادەنێن .و سەری دەبڕیت و خوێنەکە دەگریت و بە چواردەوری قوربانگاکەدا دەیڕێژیت .و بەرانەکە بەپێی ئەندامەکان دوو بەش دەکەیت، و ناوەوەکان و پێیەکان بە ئاو دەشۆیت، و لەسەر دوو بەشەکان لەگەڵ سەرەکە دایاندەنێیت .و تەواوی بەرانەکە لەسەر قوربانگاکە پێشکەش دەکەیت، قوربانی سووتاندنێکە بۆ یەزدان، بۆنی خۆشبۆیی، بخوورێکە بۆ یەزدان .و تۆ دەبێت بەرانە دووەمەکە ببەیت، و هارون و کوڕەکانی دەستەکانیان لەسەر سەری بەرانەکە دادەنێن .و سەری دەبڕیت، و خوێنەکەی دەگریت، و دایدەنێیت لەسەر گوێرەی گوێی ڕاستی هارون، و لەسەر سەری دەستی ڕاست، و لەسەر سەری پێی ڕاست، و لەسەر گوێرەکانی گوێکانی ڕاستی کوڕەکانی، و لەسەر سەرەکانی دەستە ڕاستەکانیان، و لەسەر سەرەکانی پێیە ڕاستەکانیان .و دەبێت لە خوێنی قوربانگاکە و لە زەیتی دەستنیشانکردنەکە بگریت، و لەسەر هارون و جلەکەی، و لەسەر کوڕەکانی و جلەکانی کوڕەکانی لەگەڵ ئەو پرژاندنی بکەیت، و خۆی و جلەکەی، و کوڕەکانی و جلەکانی کوڕەکانی لەگەڵ ئەو پیرۆز دەکرێن .بەڵام خوێنی بەرانەکە بە دەوری قوربانگاکە دەڕێژیت .و دەبێت بگریت لە بەرانەکە پیوەکەی ئەو، و پیوەکە کە سکەکە دادەپۆشێت، و گەدەی جگەرەکە، و دوو گورچیلەکە، و پیوەکە کە لەسەریانە، و باڵە ڕاستەکە، چونکە ئەمە تەواوکردنە .یەک نانی لە ڕۆن و یەک کولێرەی تەخت لە سەبەتەی نانە فەتیرەکانی دانراوەکان لەبەردەم یەزدان .و هەموویان دەخەیتە سەر دەستەکانی هارون و سەر دەستەکانی کوڕەکانی، و جیایان دەکەیتەوە وەک پێشکەشکراوێک لەبەردەم یەزدان .ئەو کاتە ئەوانت لە دەستەکانیان دەگریتەوە و لەسەر قوربانگاکەی قوربانی سووتاندنی تەواو پێشکەشیان دەکەیت بۆ بۆنێکی خۆشبۆیی لەبەردەم یەزدان، پێشکەشکراوێکە بۆ یەزدان . و دەبێت سنگەکە لە بەرانی تەواوکردنەکە بگریت، کە هی هارونە، و وەک پێشکەشکراوێک لەبەردەم یەزدان جیای بکەیتەوە، و دەبێتە بەشی تۆ .و تۆ پیرۆز دەکەیت ئەو سنگەی

پێشکەشکراو و ئەو باڵەی لابردن، کە جیاکراوەتەوە و کە لابراوە لە بەرانی تەواوکردن لە هارون و لە کوڕەکانی .و دەبێتە هارون و کوڕەکانی یاسایەکی هەتاهەتایی لە کوڕانی ئیسرائیل، چونکە ئەمە بەخشینە، و پێشکەشکراوێک دەبێت لە کوڕانی ئیسرائیل لە قوربانییە ڕزگارییەکانی کوڕانی ئیسرائیل، پێشکەشکراوێک بۆ یەزدان .جلی پیرۆزی هارون دەبێتە هی کوڕەکانی لەدوای ئەو، بۆ ئەوەی پێیان دەستنیشان بکرێن و دەستەکانیان تەرخان بکرێن .حەوت ڕۆژ ئەو کاهینە لەبەریان دەکات کە لە کوڕەکانی جێگری دەبێتەوە، ئەوەی دەچێتە ناو چادری شایەتی بۆ خزمەتکردن لە شوێنە پیرۆزەکان . و بەرانی تەواوکردنەکە دەگریت و گۆشتەکە لە شوێنێکی پیرۆز دەکوڵێنیت .و هارون و کوڕەکانی دەخۆن گۆشتی بەرانەکە، و نانەکانی ناو سەبەتەکە، لەلای دەرگای چادری شایەتی .ئەوان ئەوانە دەخۆن کە تێیاندا پیرۆزکران، بۆ تەواوکردنی دەستەکانیان و پیرۆزکردنیان، و بیانی لێیان ناخوات، چونکە پیرۆزن .ئەگەر بەڵام شتێک لە گۆشتەکانی قوربانی تەواوکردنەکە و نانەکان هەتا بەیانی بمێنێتەوە، ئەوەی ماوەتەوە بە ئاگر دەسووتێنیت، ناخورێت، چونکە پیرۆزە .و بۆ هارون و کوڕەکانی ئاوا دەکەیت بەپێی هەموو ئەوەی فەرمانم پێکردیت، حەوت ڕۆژ دەستەکانیان تەواو دەکەیت .و گوێرەکەی گوناە دروست دەکەیت لە ڕۆژی پاککردنەوە، و قوربانگاکە پاک دەکەیتەوە لە کاتی پیرۆزکردنت لەسەری، و دەستنێژی دەکەیت بۆ ئەوەی پیرۆزی بکەیت .حەوت ڕۆژ قوربانگاکە پاک دەکەیتەوە و پیرۆزی دەکەیت، قوربانگاکە دەبێتە پیرۆزی پیرۆزان، هەرکەسێک دەستی لە قوربانگاکە بدات پیرۆز دەکرێت .و ئەمانە ئەوەیە کە تۆ لەسەر قوربانگاکە دەیکەیت :بەرخی یەک ساڵە بێ کەموکوڕی، دوو بەرخ لە ڕۆژێکدا لەسەر قوربانگاکە بەردەوام، پێشکەشکراوی بەردەوام .بەرخە یەکەکە لە بەیانیدا ئامادە دەکەیت، و بەرخە دووەمەکە لە ئێوارەدا ئامادە دەکەیت .و دەیەکێک لە ئاردی نەرم کە تێکەڵکراوە بە چوارەمی هینێک ڕۆنی کوتراو، و پێشکەشکراوی شەرابێک کە چوارەمی هینێکە لە

شەراب بۆ یەک بەرخ .و بەرخی دووەم دەیکەیت لە ئێوارەدا، بەپێی قوربانی بەیانییەکە و بەپێی شەرابی پێشکەشکردنەکەی، دەیکەیت بۆ بۆنێکی خۆشبۆیی، پێشکەشکراوێک بۆ یەزدان، قوربانییەکی بەردەوام بۆ نەوەکانتان، لەسەر دەرگای چادری شایەتی لەبەردەم یەزدان، لەوێ کە خۆم دەناسێنم بە تۆ لەوێوە، بۆ ئەوەی قسەت لەگەڵ بکەم .و لەوێ چاوپێکەوتن دەکەم لەگەڵ نەوەی ئیسرائیل، و بە شکۆمەندی خۆم پیرۆز دەکرێم .و چادری شایەتی و قوربانگاکە پیرۆز دەکەم، و هارون و کوڕەکانی پیرۆز دەکەم بۆ ئەوەی کاهینێتیم بۆ بکەن .و ناوم دەبردرێت لەنێو کوڕەکانی ئیسرائیل، و دەبم بە خودای ئەوان . و ئەوان دەزانن کە من یەزدانی خودای ئەوانم، ئەوەی ئەوانم لە خاکی میسر دەرهێناوە، بۆ ئەوەی بانگ بکرێم لەلایان و خودای ئەوان بم.

30

و قوربانگایەکی بخوور لە دارە نەسڕاوەکان دروست دەکەیت .و دروستی دەکەیت، درێژییەکەی یەک باڵ و پانییەکەی یەک باڵ، چوارگۆشە دەبێت، و بەرزییەکەی دوو باڵ، قۆچەکانی لە خۆی دەبن .و بە زێڕی پاک داپۆشیت تۆڕەکەی، و دیوارەکانی بە چواردەوری، و قۆچەکانی، و تاجێکی زێڕینی تاوکراوت بۆی دروست دەکەیت بە چواردەوری .و دوو ئەڵقەی زێڕینی پاک دروست دەکەیت لەژێر تاجە پێچراوەکەی، بۆ هەردوو لایەنەکە دروست دەکەیت لە هەردوو لایەنەکەدا، و دەبنە گرتەکان بۆ دارستانەکان، بۆ ئەوەی پێیان هەڵبگیرێت .و دارستانەکان لە داری نەسڕاو دروست دەکەیت، و بە زێڕ داپۆشینیان دەکەیت .و دایدەنێیت ئەو بەرامبەر پەردەکە کە لەسەر سندوقی شایەتییەکانە، لەوێ کە خۆم بە تۆ دەناسێنم لەوێوە .و هارون بخووری پێکهاتووی نازک لەسەری دەسووتێنێت لە بەیانیدا، کاتێک چراکان چاکدەکاتەوە، بخووری

لەسەری دەسووتێنێت .و کاتێک هارون چراکان دادەگیرسێنێت لە ئێوارەدا، بخووری لەسەری دەسووتێنێت .بخووری بەردەوام بە بەردەوامی لەبەردەم یەزدان بۆ نەوەکانیان . وە نایەنێتە سەری بخووری جیاواز، پێشکەشکراو، قوربانی، وە شەرابی پێشکەشکراو نارێژیتە سەری .و هارون کەفارەت دەکات لەسەری، لەسەر قۆچەکانی جارێک لە ساڵێکدا، لە خوێنی پاککردنەوە پاکی دەکاتەوە بۆ نەوەکانیان، پیرۆزی پیرۆزەکانە بۆ یەزدان .و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد و فەرمووی، ئەگەر تۆ ژمارەی کوڕانی ئیسرائیل لە سەرژمێریياندا بگریت، و هەریەکەیان قەرەبووی گیانی خۆی بە یەزدان بدات، و کەوتنێک لە نێویاندا نابێت لە سەرژمێریياندا .ئەمە ئەوەیە کە ئەوانە دەیدەن کە لە پشکنینەکە تێدەپەڕن :نیوەی دیدراخما کە بەپێی دیدراخمای پیرۆزە، بیست ئۆبۆل بۆ دیدراخما، بەڵام نیوەی دیدراخما بەخشینە بۆ یەزدان .هەموو ئەوانەی تێدەپەڕن بۆ ژماردن لە تەمەنی بیست ساڵ و سەرووتر، بەشداری دەدەن بە یەزدان .ئەو دەوڵەمەندە زیاد ناکات، و ئەو هەژارە کەم ناکات لە نیوەی دیدراخمەکە لە پێشکەشکردنی بەخششەکە بە یەزدان، بۆ کەفارەتکردن بۆ گیانەکانتان .و ئەو زیوەی بەشداریەکان لە کوڕانی ئیسرائیل وەردەگریت، و بۆ خزمەتی چادری شایەتی دەیدەیت، و دەبێتە یادگاری بۆ کوڕانی ئیسرائیل لەبەردەم یەزدان، بۆ کەفارەتکردن دەربارەی گیانەکانتان .و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد و فەرمووی، دروستبکە دەستشۆرێکی برۆنز و بنکەیەکی برۆنز بۆی، بۆ ئەوەی بشۆرێت، و دایبنێ لە نێوان چادری شایەتی و لە نێوان قوربانگاکە، و ئاو بڕێژە ناو ئەو .و هارون و کوڕەکانی دەست و پێیەکانیان لەو بە ئاو دەشۆن .کاتێک دەچنە ناو چادری شایەتی، دەبێت بە ئاو خۆیان بشۆن، تاکو نەمرن، کاتێک نزیک دەبنەوە بۆ قوربانگا بۆ خزمەتکردن و پێشکەشکردنی قوربانییە سووتاوەکان بۆ یەزدان .دەستەکان و پێیەکان بە ئاو دەشۆن، کاتێک دەچنە ناو چادرەکەی شایەتی، بە ئاو دەشۆن، بۆ ئەوەی نەمرن، و ئەمە دەبێتە یاسایەکی هەتاهەتایی بۆیان، بۆ ئەو و نەوەکانی لەگەڵ ئەو .یەزدان قسەی لەگەڵ موسا

کرد و فەرمووی، و تۆ بەهارات ببە، گوڵی موڕی هەڵبژێردراو پێنج سەد شاقل، و دارچینی بۆنخۆش نیوەی ئەمە دوو سەد و پەنجا، و قامیشی بۆنخۆش دوو سەد و پەنجا، و ئیرەوس پێنج سەد شاقلی پیرۆز، و ڕۆنی زەیتوون هین .و دروستی دەکەیت، ئەو زەیتی دەستنیشانکردنی پیرۆز، بۆنخۆشییەکی بۆنخۆشکراو بە هونەری بۆنخۆشکەر، زەیتی دەستنیشانکردنی پیرۆز دەبێت .و لە ئەو دەست چەورت دەکەیت چادری شایەتی، و سندووقی چادری شایەتی، و هەموو کەلووپەلەکانی ئەو، و چرادانەکە و هەموو کەلووپەلەکانی ئەو، و قوربانگای بخووری، و قوربانگای قوربانی سووتاوەکان و هەموو کەلووپەلەکانی ئەو، و مێزەکە و هەموو کەلووپەلەکانی ئەو، و دەستشۆرەکە .و پیرۆزیان دەکەیت، و دەبنە پیرۆزی پیرۆزەکان، هەموو ئەوەی دەستی لێ بدات، پیرۆز دەکرێت .و هارون و کوڕەکانی دەست نیشان دەکەیت و ئەوان پیرۆز دەکەیت بۆ ئەوەی وەک کاهین خزمەتم بکەن .و بۆ کوڕەکانی ئیسرائیل قسە دەکەیت و دەڵێیت :ڕۆنی چەورکردنی دەستنیشانکردنی پیرۆز، ئەمە بۆ ئێوە دەبێت بۆ نەوەکانتان .لەسەر گۆشتی مرۆڤ ناچڕێندرێت، و بەپێی پێکهاتەی ئەم شتە بۆ خۆتان وەک ئەمە دروستی ناکەن، پیرۆزە، و پیرۆزگا دەبێت بۆ ئێوە .ئەوەی کە وەک ئەمە دەکات، و ئەوەی کە لە ئەوی خۆی بە بیانییەک دەدات، لە گەلی خۆی دەبڕدرێتەوە .و پەروەردگار بە موسای فەرموو :بۆنەکان بۆ خۆت ببە، مۆر، ئۆنیخا، گەلبانوم خۆشبۆن و بخووری ڕوون، هەموویان بە پێوانەی یەکسان دەبن .و ئەوان بخوورێکی عەتاری لەسەر دروست دەکەن، کاری عەتارساز، تێکەڵکراو، پاک، کارێکی پیرۆز .و لە ئەمانە دەیکوتیتەوە بۆ نەرمی، و دایدەنێیت لەبەردەم شایەتییەکان لە چادری شایەتی، لەوێوە کە خۆم بە تۆ دەناسێنم لەوێوە، پیرۆزترینی پیرۆزەکان دەبێت بۆ ئێوە ئەم بخووڕە .بەپێی ئەم پێکهاتەیە ئێوە ناکەن بۆ خۆتان؛ پیرۆزگا دەبێت بۆ ئێوە بۆ یەزدان؛ ئەوەی کە وا دەکات بۆ ئەوەی بۆنی لێ بکات، لەناودەچێت لە گەلەکەی خۆی.

31

و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد و فەرمووی، ببینە من بە ناوەوە بانگم کردووە بەسەلێل کوڕی ئوری کوڕی حور، لە هۆزی یەهودا .و من ئەوم پڕکرد لە ڕۆحی خودایی دانایی و تێگەیشتن و زانیاری، لە هەموو کارێکدا بیرکردنەوە، و نەخشەکێشان، کارکردن لە زێڕ، و زیو، و برۆنز، و یاقووتی شین، و ئەرخەوانی، و سووری ڕەنگاوی ڕستراو، و بەردتاشی، و بۆ کارەکانی دارتاشی دارەکان، کارکردن بەپێی هەموو کارەکان .من ئەویم پێدا و ئەلیاب ی کوڕی ئەحیسامەخ لە هۆزی دان، و هەموو دڵێکی تێگەیشتوو تێگەیشتنم پێداوە، و ئەوان هەموو ئەو شتانە دروست دەکەن کە فەرمانم پێکردیت :چادری شایەتی و سندوقی پەیمان و تەختی کەفارەت کە لەسەری و کەلوپەلی چادرەکە و قوربانگاکان و مێزەکە و هەموو قاپوقاچاغەکانی و چرادانە پاکەکە و هەموو قاپوقاچاغەکانی و دەسشۆرەکە و بنکەکەی و جلوبەرگە خزمەتگوزاریەکانی هارون و جلوبەرگەکانی کوڕەکانی بۆ کاهینیێتی کردن بۆ من و زەیتی دەستنیشانکردن و بخووری پێکهاتەی پیرۆز .بەپێی هەموو ئەوەی من فەرمانم پێکردیت، ئەوان دروستی دەکەن .و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد و فەرمووی، و تۆ فەرمان بدە بە کوڕانی ئیسرائیل و بڵێ، ببینن، و شەممەکانی من پارێز دەکەن، نیشانەیەکە لەنێوان من و ئێوە بۆ نەوەکانتان، بۆ ئەوەی بزانن کە من یەزدانم ئەوەی پیرۆزتان دەکات .ئێوە شەممەکان دەپارێزن، چونکە ئەمە پیرۆزە بۆ یەزدان بۆ ئێوە، ئەوەی گڵاوی دەکات، بە مردن دەکوژرێت، هەرکەسێک کە کارێک لەو ڕۆژەدا بکات، ئەو گیانە لەناو گەلەکەی دەبڕێتەوە .شەش ڕۆژ کارەکانت دەکەیت، بەڵام لە ڕۆژی حەوتەم شەممەیە، پشوودانێکی پیرۆزە بۆ گەورە، هەرکەسێک کار بکات لە ڕۆژی حەوتەم دەکوژرێت .و کوڕانی ئیسرائیل شەممەکان پارێز دەکەن، بۆ کردنیان بۆ نەوەکانیان . پەیمانێکی هەتاهەتاییە لە نێوان من و کوڕانی ئیسرائیل، نیشانەیەکی هەتاهەتاییە لە

نێوان من، چونکه شەش ڕۆژ یەزدان ئاسمان و زەوی دروستکرد، و لە ڕۆژی حەوتەم وەستا و پشووی دا .و خودا دوو تەختەی بەردینی شایەتیی دایە موسا، کە بە پەنجەی خودا نووسرابوون، کاتێک لە کێوی سینا لە قسەکردن لەگەڵی وەستا.

32

و کاتێک گەل بینی کە موسا دواکەوتووە لە داهاتن لە شاخەکە، گەل لەسەر هارون کۆبوونەوە، و پێیان گوت :هەستە و بۆمان خوداوەندەکان دروست بکە، ئەوانەی لەپێشمانەوە دەڕۆن، چونکە ئەم موسایە، ئەو پیاوەی ئێمەی لە خاکی میسر دەرهێنا، نازانین چی بەسەری هاتووە .و هارون پێیان دەڵێت :گوارە زێڕینەکانی ناو گوێچکەکانی ژنەکانتان و کچەکانتان لابەن، و بۆ لای من بیانهێنن .و هەموو گەل گوارە زێڕینەکانی لە گوێچکەکانیان دایانماڵی، و هێنایانن بۆ لای هارون .و لە دەستەکانیان وەریگرت، و بە ئەسکەنە شێوەی پێدا، و گوێرەکەیەکی داڕێژراوی لێکرد و گوتی :ئەمانە خوداوەندەکانی تۆن ئەی ئیسرائیل، ئەوانەی تۆیان لە خاکی میسرەوە دەرهێنا .و کاتێک هارون بینی، قوربانگایەکی لە بەرامبەری بنیاد نا، و هارون ڕاگەیاند و گوت، بەیانی جەژنی یەزدانە .لە بەیانی ڕۆژی دواتر زوو هەستا و قوربانییە سووتاوەکانی پێشکەش کرد، و قوربانی ڕزگاریی پێشکەش کرد، و گەل دانیشتن بۆ خواردن و خواردنەوە، و هەستانەوە بۆ یاری کردن .و پەروەردگار قسەی بۆ موسا کرد و فەرمووی :بە خێرایی بڕۆ، لێرەوە دابەزە خوارەوە، چونکە گەلەکەت کە لە خاکی میسرەوە دەرتهێنا گوناهی کردووە .پێشێڵکاریان کرد بە خێرایی لە ئەو ڕێگایەی کە فەرمانم پێکردن، گوێرەکەیەکیان بۆ خۆیان دروستکرد، و کڕنۆشیان بۆ برد، و قوربانییان بۆ سەربڕی، و گوتیان :ئەمانە خوداوەندەکانی تۆن ئەی ئیسرائیل، ئەوانەی تۆیان لە خاکی میسر دەرهێنا .و ئێستا ڕێگام پێبدە، و بە تووڕەیی لە

دژی ئەوان لەناویان دەبەم، و تۆ دەکەمە نەتەوەیەکی گەورە .موسا لەبەردەم یەزدانی خودا پاڕایەوە و گوتی :بۆچی یەزدان، تووڕەیت و هێرست لەسەر گەلەکەت دێت، ئەوانەی بە هێزێکی مەزن و بە بازووی بەرزت لە خاکی میسر دەرتهێنان؟ نەوەک میسرییەکان هەرگیز بڵێن و دەڵێن :بە خراپەیی دەریهێنان بۆ کوشتنیان لە چیاکاندا و بۆ لەناوبردنیان لە زەوییەکە وەستێنە لە تووڕەیی هەڵچوونی خۆت، و میهرەبان بە لەسەر خراپەی گەلی خۆت، بیرکردنەوە لە ئیبراهیم و ئیسحاق و یاقوب، خزمەتکارانی خۆت، ئەوانەی سوێندت بۆ خواردن بە خۆت، و قسەت کرد لەگەڵ ئەوان، گوتنت، زۆر زیاد دەکەم تۆوی ئێوە وەک ئەستێرەکانی ئاسمان بە زۆری؛ و هەموو ئەم زەوییە کە گوتت بیدەیت بۆ ئەوان، و دەستیان بەسەردا دەگرن هەتاهەتایە .و یەزدان ڕازی بوو بۆ پاراستنی گەلەکەی .و موسا گەڕایەوە، هاتە خوارەوە لە چیاکە، و دوو تەختەی شایەتی لە دەستەکانی ئەودا بوون، تەختەی بەردین نووسراو لە هەردوو لایەنی ئەوان، لەم لاوە و لەو لاوە نووسراو بوون، و تەختەکان کاری خودا بوون، و نووسینەکە نووسینی خودا بوو هەڵکەندراو لە تەختەکاندا .و کاتێک یەشوع گوێی لە دەنگی گەلی هاواریانکردن بیست، بە موسای گوت، دەنگی جەنگ لە کەمپدایە .و دەڵێت :ئەمە دەنگی ئەوانە نییە کە بە هێزەوە سەرکەوتوون، و نە دەنگی ئەوانەی شکستیان هێناوە، بەڵکو دەنگی ئەوانەیە کە شەراب دەخۆنەوە کە من دەیبیستم .و کاتێک نزیک دەبووەوە بۆ ئۆردوگاکە، بینی گوێرەکەکە و سەماکان، و تووڕە بوو بە هەڵچوون، موسا فڕێدا لە دەستەکانی دوو تەختەکەی، و شکاندنی ئەوان لەژێر چیاکە، و برد گوێرەکەکەی کە ئەوان دروستیان کرد، سووتاندی لە ئاگر، و هارِی باریک، و چاندی لەژێر ئاوەکە، و خواردنەوەی دا بە کوڕانی ئیسرائیل و موسا بە ئارۆن گوت، ئەم گەلە چییان لە تۆ کرد، کە گوناهێکی گەورەت خستە سەر ئەوان؟ و هارون بە موسای گوت :گەورەم، تووڕە مەبە، چونکە تۆ ڕەفتاری ئەم گەلە دەزانیت .ئەوان پێیان دەڵێم، خوداوەندێکمان بۆ دروستبکە کە لەپێشمانەوە بڕۆن، چونکە موسای پیاو،

ئەوەی ئێمەی لە میسرەوە دەرهێنا، نازانین چی لێی هاتووە .و من گوتم بۆیان، ئەگەر هەندێک خشڵی زێڕینتان هەیە، دایانماڵن، و دایانە من، و فڕێمدا نێو ئاگرەکە، و ئەم گوێرەکەیە هاتە دەرەوە .و موسا بینی گەلەکە کە پەرتەوازە بوون، چونکە هارون پەرتەوازەی کردبوون، گاڵتەجارێک بۆ دژبەرانیان، و موسا وەستا لەسەر دەروازەی ئۆردوگاکە، و گوتی، کێ بۆ لای یەزدان؟ با بێت بۆ لای من .کۆبوونەوە بۆیە بۆ لای ئەو هەموو کوڕەکانی لێڤی .ئەو پێیان دەڵێت :ئەمانە یەزدانی پەروەردگاری ئیسرائیل دەفەرموێت، هەریەکە لە ئێوە شمشێرەکەی خۆی لەسەر ڕانی خۆی دابنێت، و بپەڕنەوە و بگەڕێنەوە لە دەروازەیەکەوە بۆ دەروازەیەکی دیکە بە ناو ئۆردوگاکەدا، و هەریەکە لە ئێوە برای خۆی بکوژێت، و هەریەکە دراوسێکەی خۆی بکوژێت، و هەریەکە نزیکترینی خۆی بکوژێت .و کوڕەکانی لێڤی وەک قسەی موسا پێیان کرد ئاوایان کرد، و لە ئەو ڕۆژەدا سێ هەزار پیاو لە گەل کەوتن .و موسا پێی گوتن :ئەمڕۆ دەستەکانتان بۆ یەزدان پڕکردووەتەوە، هەریەکە لە کوڕەکەی یان لە براکەی خۆی، بۆ ئەوەی بەرەکەت لەسەر ئێوە بدرێت .و دوای بەیانی ڕوویدا کە موسا بە گەلی گوت :ئێوە گوناهێکی گەورەتان کردووە، و ئێستا سەردەکەوم بۆ لای خودا، تاکو کەفارەت بۆ گوناهەکەتان بکەم .موسا گەڕایەوە بۆ لای یەزدان و گوتی :دەپاڕێمەوە یەزدان، ئەم گەلە گوناهێکی گەورەی کردووە و خوداوەندە زێڕینەکانیان بۆ خۆیان دروست کردووە .ئێستا ئەگەر بەڕاستی لێخۆشبوونیان بۆ گوناهەکەیان بکەیت، لێخۆشبوون، بەڵام ئەگەر نا، ناوی منیش لە کتێبەکەت بسڕەوە کە تۆ نووسیوتە .و پەروەردگار بە موسای فەرموو، ئەگەر کەسێک گوناهی لەبەردەم من کردبێت، دەیسڕمەوە لە کتێبەکەم .ئێستا بەڵام بڕۆ، دابەزە، و ڕێنمایی بکە ئەم گەلە بۆ ئەو شوێنە، کە من پێم گوتیت؛ ببینە نێردراوەکەی من پێش ڕووی تۆ دەڕوات؛ بەڵام لە ڕۆژێکدا کە من سەردانیان بکەم، دەهێنم لەسەر ئەوان گوناهەکەیان .و یەزدان لێیدا گەلەکە لەبارەی دروستکردنی گوێرەکەکە، کە هارون دروستی کرد.

33

یەزدان بە موسای فەرموو :پێش بڕۆ، لێرەوە سەربکەوە، تۆ و گەلەکەت کە لە خاکی میسرەوە دەرتهێنان، بۆ ئەو خاکەی کە سوێندم بۆ ئیبراهیم و ئیسحاق و یەعقوب خوارد و گوتم :بە نەوەکانتان دەیدەمێ .من نێردراوەکەم لەپێش تۆدا دەنێرم، ئەویش ئەمۆرییەکان و حیتییەکان و پەریزییەکان و گرگاشییەکان و حیڤییەکان و یەبوسییەکان و کەنعانییەکان دەردەدات .وە دەتبەمە ناو خاکێک کە شیر و هەنگوین دەڕژێت، بەڵام لەگەڵت سەرناکەوم، چونکە تۆ گەلێکی کەللەڕەقیت، بۆ ئەوەی لە ڕێگادا لەناوت نەبەم .و کاتێک گەل ئەم وشە خراپەیان بیست، شیوەنیان کرد .و پەروەردگار بە کوڕانی ئیسرائیلی فەرموو :ئێوە گەلێکی کەللەڕەقن، ببینن، نەوەک لێدانێکی دیکە بهێنمە سەر ئێوە و بتانفەوتێنم .ئێستا کەواتە جلوبەرگە ڕازاوەکانتان و خەملاندنەکانتان دابماڵن، و نیشانت دەدەم ئەوەی دەیکەم بۆت .و کوڕەکانی ئیسرائیل ڕازاوەکانیان لابرد و جلەکەیان لە کێوی حۆرێب .موسا چادرەکەی خۆی برد و لە دەرەوەی ئۆردوگاکە هەڵیدا، دوور لە ئۆردوگاکە، و ناونرا چادری شایەتی .هەموو ئەوانەی گەڕان دوای یەزدان دەکرد، دەچوونە دەرەوە بۆ ئەو چادرەی کە لە دەرەوەی ئۆردوگاکە بوو .کاتێک موسا دەچووە ژوورەوە بۆ ناو چادرەکە کە لە دەرەوەی ئۆردوگاکە بوو، هەموو گەلەکە ڕادەوەستان و چاودێری دەکردن، هەریەکەیان لەلای دەرگای چادرەکەی خۆیەوە، و سەیری موسایان دەکرد هەتا دەچووە ژوورەوە بۆ ناو چادرەکە .کاتێک موسا دەچووە ناو چادرەکە، ستوونی هەورەکە دادەبەزی و لەسەر دەرگای چادرەکە ڕادەوەستا و قسەی لەگەڵ موسا دەکرد .و هەموو گەل ستوونی هەوری بینی کە لەسەر دەرگای چادرەکە ڕاوەستابوو، و هەموو گەل ڕاوەستان و هەریەکەیان لە دەرگای چادرەکەی خۆیەوە کرنۆشیان برد .یەزدان بە موسای قسە کرد، ڕووبەڕوو، وەک چۆن یەکێک بە هاوڕێکەی خۆی قسە دەکات، و گەڕایەوە بۆ ئۆردوگاکە،

بەڵام یەشوعی خزمەتکار، کوڕی نون، کە گەنج بوو، لە چادرەکە دەرنەدەچوو .و موسا بە پەروەردگار گوت :ئەوەتا تۆ پێم دەڵێیت ئەم گەلە بهێنە سەرەوە، بەڵام تۆ بۆ من ئاشکرات نەکردووە کە کێ لەگەڵ من دەنێریت، بەڵام تۆ پێت گوتم لە هەموویان تۆ دەناسم و لەلای من ڕەزامەندیت هەیە .ئەگەر کەواتە من لایەنم لەبەردەمت دۆزیوەتەوە، خۆت بۆ من دەربخە، بە ڕوونی تۆ ببینم، بۆ ئەوەی لایەنم لەبەردەمت دۆزیبێتەوە، و بۆ ئەوەی بزانم کە ئەم نەتەوە گەورەیە گەلی تۆیە .و دەڵێت :خۆم لەپێشتدا دەڕۆم و پشووت دەدەمێ .و پێی دەڵێت :ئەگەر خۆت تۆ لەگەڵم نەیەیت، منیش لێرەوە بەرز مەکەرەوە .و چۆن دەزانرێت بە ڕاستی، کە من و گەلەکەت چاکەمان دۆزیوەتەوە لەلای تۆ، بەڵام بە هاتنت لەگەڵمان؟ و شکۆمەندار دەکرێم من و گەلی تۆ لەنێو هەموو نەتەوەکان، ئەوانەی لەسەر زەوی هەن .پەروەردگار بە موسای فەرموو :ئەم وشەیەی کە تۆ گوتووتە دەیکەم، چونکە لەبەردەم من پەسەندت کردووە، و لە هەمووان زیاتر دەتناسم .و دەڵێت :خۆت پیشانی من بدە .و گوتی، من بە شکۆمەندی خۆم لەپێشت دەپەڕمەوە، و بە ناوی خۆم بانگ دەکەم، یەزدان لەبەردەمت، و بەزەیی دەبەخشم بەوەی دەمەوێت بەزەییم پێی بێت، و میهرەبانی دەکەم بەوەی دەمەوێت میهرەبانیم پێی بێت .و گوتی، ناتوانیت ڕووی من ببینیت، چونکە هیچ مرۆڤێک ڕووی من نابینێت و دەژیێت .و یەزدان گوتی، ئەوەتا شوێنێک لەلای من، تۆ ڕادەوەستیت لەسەر بەردەکە؛ کاتێک شکۆمەندیم تێدەپەڕێت، دەتخەمە ناو کونی بەردەکە، و دادەتپۆشم بە دەستم لەسەرت، هەتا تێدەپەڕم .و دەستم لادەدەم، و پاشان دواوەکانی من دەبینیت، بەڵام ڕووی من بۆ تۆ نابینرێت.

34

و پەروەردگار بە موسای فەرموو :دوو تەختەی بەردین بۆ خۆت بتاشە، وەک ئەوانەی

یەکەم، و سەربکەوە بۆ لای من بۆ سەر چیاکە، و من ئەو وشانە لەسەر تەختەکان دەنووسم کە لەسەر تەختە یەکەمەکان بوون، ئەوانەی تۆ شکاندت .و ئامادە بە بۆ بەیانی، و سەردەکەویتە سەر کێوی سینا، و لەوێ لەسەر لووتکەی کێوەکە بۆ من ڕادەوەستە .و کەس سەرنەکەوێتە لەگەڵ تۆ و نە بینرێت لە هەموو ئەو شاخدا، و مەڕەکان و گاگەلەکان لەوەر نەدەن لە نزیک ئەو شاخە .و دوو تەختەی بەردینی تاشی، وەک ئەوانەی یەکەم، و موسا بەیانی زوو هەستا و سەرکەوتە سەر کێوی سینا، وەک یەزدان فەرمانی پێدابوو، و موسا ئەو دوو تەختە بەردینەکانی برد .یەزدان لە هەورێکدا هاتە خوارەوە و لەوێ لەلای ئەو ڕاوەستا، و بە ناوی یەزدانەوە بانگی کرد .و یەزدان لەبەردەم ڕووی ئەو تێپەڕی، و یەزدان خودا بانگی کرد بەزەییدار و میهرەبان، درێژخەم و زۆر میهرەبان و ڕاستگۆ، و ڕاستودروستی پارێزەر و میهرەبانی بۆ هەزاران، لابەری یاخیبوونەکان و ناڕەواییەکان و گوناهەکان، و تاوانبار پاک ناکاتەوە، هێنانی یاخیبوونەکانی باوکان لەسەر منداڵان و لەسەر منداڵانی منداڵان لەسەر نەوەی سێیەم و چوارەم .و موسا بە پەلە چووە پێشەوە و چەماوەتەوە لەسەر زەوی و کرنۆشی برد، و گوتی :ئەگەر من نیعمەتم دۆزیوەتەوە لەبەردەمی تۆ، با یەزدانی من لەگەڵ ئێمە بڕوات، چونکە گەل کەللەڕەقن، و تۆ گوناهەکانی ئێمە و یاخیبوونەکانی ئێمە لابەریت، و ئێمە بۆ تۆ دەبین .و پەروەردگار بە موسای فەرموو :ببینە، من پەیمانێک لەبەردەم هەموو گەلەکەت لەگەڵ تۆدا دەبەستم، شتە شکۆمەندەکان دەکەم کە لە هەموو زەویدا و لە هەموو نەتەوەیەکدا نەبووە، و هەموو گەلەکە کە تۆ لەنێویانیت کردارەکانی پەروەردگار دەبینن، چونکە سەرسوڕهێنەرە ئەوەی من بۆ تۆ دەیکەم .ئاگادارببە، تۆ لە هەموو ئەوانەی من فەرمانت پێدەدەم .ئەوەتا من لە پێش ڕووتاندا دەریدەکەم ئەمۆرییەکان و کەنعانییەکان و پەریزییەکان و حیتییەکان و حیڤییەکان و گەرگەسییەکان و یەبوسییەکان .ئاگادارببە بۆ خۆت، نەوەک هەرگیز پەیمان لەگەڵ دانیشتووانی ئەو زەوییە ببەستیت کە دەچیتە ناوی، نەوەک ببێتە کۆسپ بۆ ئێوە .

قوربانگاکانیان دەڕووخێنن، کۆڵەکەکانیان دەشکێنن، دارستانەکانیان دەبڕنەوە و پەیکەرە داتاشراوەکانی خوداوەندەکانیان لە ئاگردا دەسووتێنن .ئێوە کڕنۆش بۆ خوداوەندەکانی دیکە مەبەن، چونکە یەزدانی پەروەردگار، ناوێکی بەئیرەییە، خودایەکی بەئیرەیی یە .
هەرگیز پەیمان دامەنێ لەگەڵ ئەوانەی نیشتەجێن لەسەر زەوییەکە، و بەدوای خوداوەندەکانیان بکەون بە لەشفرۆشی، و قوربانی بکەن بۆ خوداوەندەکانیان، و بانگت بکەن، و تۆ بخۆیت لە هی ئەوان، و تۆ وەربگریت لە کچەکانیان بۆ کوڕەکانت، و لە کچەکانت بدەیت بە کوڕەکانیان، و کچەکانت بەدوای خوداوەندەکانیان بکەون بە لەشفرۆشی، و کوڕەکانت بەدوای خوداوەندەکانیان بکەون بە لەشفرۆشی .و خوداوەندە تواوەکان بۆ خۆت دروست ناکەیت .و ئەو جەژنی نانی فەتیرە پارێزگاری دەکەیت، حەوت ڕۆژ نانی فەتیرە دەخۆیت، وەک چۆن فەرمانم پێ کردوویت، لە کاتی مانگی تازەکان، چونکە لە مانگی تازەکان لە میسرەوە هاتوویتە دەرەوە .هەموو کردنەوەی منداڵدانێک، نێرینەکان بۆ منن، هەموو یەکەم لەدایکبووی گوێرەکە و یەکەم لەدایکبووی مەڕ .و نۆبەرەی گوێدرێژ بە مەڕێک دەیکڕیتەوە، بەڵام ئەگەر نەیکڕیتەوە، نرخێک دەدەیت .
هەموو نۆبەرەیەکی کوڕەکانت دەکڕیتەوە؛ دەرناکەویت لەبەردەم من بە دەستبەتاڵی .
شەش ڕۆژ کار دەکەیت، بەڵام لە ڕۆژی حەوتەم پشوو دەدەیت، لە کاتی چاندن و دروێنەدا پشوو دەبێت .و جەژنی هەفتەکان بۆ من دەگێڕیت، لە دەستپێکی دروێنەی گەنمدا، و جەژنی کۆبوونەوە لە ناوەڕاستی ساڵدا .سێ جار لە ساڵدا هەموو نێرینەکانت لەبەردەم یەزدانی پەروەردگاری ئیسرائیل دەبینرێن .کاتێک دەردەکەم ئەو نەتەوانە لەپێش ڕووی تۆ و فراوان دەکەم سنووورەکانی تۆ، کەس ئارەزووی زەوییەکەت ناکات، کاتێک سەردەکەویت بۆ ئەوەی لەبەردەم یەزدانی پەروەردگارت ببینرێیت، سێ جار لە ساڵدا .
نابێت لەسەر هەویرترش خوێنی قوربانی بخووری من سەربڕیت، و نابێت قوربانییەکانی جەژنی پەسخا هەتا بەیانی بمێننەوە .یەکەم بەرهەمەکانی زەوییەکەت دەخەیتە ناو ماڵی

یەزدانی خودات، بەرخ لە شیری دایکی خۆی ناکولێنیت .پەروەردگار بە موسای فەرموو : ئەم وشانە بۆ خۆت بنووسە، چونکە لەسەر ئەم وشانە پەیمانێکم لەگەڵ تۆ و ئیسرائیل بەستووە .موسا چل ڕۆژ و چل شەو لەوێ لەبەردەم یەزدان بوو، نان نەخوارد و ئاو نەخواردەوە، و ئەم وشانەی پەیمانەکەی، واتە دە فەرمایشتەکەی، لەسەر تەختەکان نووسی .کاتێک موسا لە چیاکە دادەبەزی، و دوو تەختەکە لەسەر دەستانی موسا بوون، لە کاتی دابەزینەوەی لە چیاکە، موسا نەیدەزانی کە دیمەنی ڕەنگی ڕووی ئەو شکۆمەندکراوە لە کاتی قسەکردنی ئەو لەگەڵی .و هارون و هەموو پیرانی ئیسرائیل موسایان بینی، و دیمەنی ڕەنگی ڕووی ئەو شکۆدار بوو .و ترسان لە نزیک بوونەوە لە ئەو و موسا بانگی کردن، و هارون و هەموو سەرۆکەکانی کۆمەڵ گەڕانەوە بۆ لای ئەو، و موسا قسەی لەگەڵیان کرد .و دوای ئەمانە، هەموو کوڕەکانی ئیسرائیل هاتنە لای ئەو .و فەرمانی پێکردن بە ئەوان هەموو ئەو شتانەی کە یەزدان فەرمانی پێکردبوو لە کێوی سینا .و کاتێک پشوودا لە قسەکردن لەگەڵیان، داپۆشێکی خستە سەر ڕووی خۆی .کاتێک موسا دەچووە ژوورەوە بۆ ئەوەی لەبەردەم یەزدان قسە بکات، پۆشەرەکەی لابردەوە هەتا دەهاتە دەرەوە، و کاتێک هاتە دەرەوە، هەموو ئەو شتانەی یەزدان فەرمانی پێکردبوو بە هەموو کوڕانی ئیسرائیل دەیگوت .و کوڕانی ئیسرائیل ڕووی موسایان بینی، کە شکۆدار کرابوو، و موسا پەردەیەکی دانایە سەر ڕووی خۆی، هەتا بچێتە ژوورەوە بۆ قسەکردن لەگەڵی.

35

موسا هەموو کۆمەڵی کوڕانی ئیسرائیلی کۆکردەوە و گوتی :ئەمانە ئەو وشانەن کە یەزدان فەرمانی داوە بۆ جێبەجێکردنیان .شەش ڕۆژ کارەکانت دەکەیت، بەڵام ڕۆژی حەوتەم

پشوودانه، پیرۆزه، شەممەیە، پشوودانە بۆ یەزدان .هەرکەسێک کار بکات لەو ڕۆژەدا، با بمرێت .ئێوە ئاگر ناسووتێننەوە لە هیچ نشینگەیەکی خۆتان لە ڕۆژی شەممە، من یەزدانم .
موسا بە هەموو کۆمەڵی کوڕانی ئیسرائیل گوت، دەڵێت :ئەمە ئەو وشەیەیە کە یەزدان فەرمانی دا، دەڵێت :لە نێو خۆتان بەخشینێک بۆ یەزدان وەربگرن؛ هەموو ئەوەی بە دڵەوە ڕازی دەبێت، یەکەم بەرهەمەکان بۆ یەزدان دەهێنن :زێڕ، زیو، برۆنز، سەمبەل، ئەرخەوانی، سووری ئاڵ دووانە ڕستراو، کەتانی نەرم ڕستراو، مووی بزن، پێستی بەرانی سوور ڕەنگکراو، پێستی شین، دار نەڕزاو، بەردی عەقیق، بەردەکان بۆ نەخشکردن بۆ شانبەرگ و جلە درێژەکە .و هەموو دانایەک لە دڵدا لەنێوتاندا، با بێت و کاربکات هەموو ئەوانەی یەزدان فەرمانی پێکردووە :چادرەکە، و پەردەکان، و داپۆشەکان، و پەردەکان، و کاریتەکان، و کۆڵەکەکان، و سندوقی شایەتی، و دارە هەڵگرەکانی ئەو، و تەختی بەزەیی ئەو، و پەردەکە، و مێزەکە و هەموو قاپوقاچاغەکانی ئەو، و چرادانی ڕووناکی و هەموو قاپوقاچاغەکانی ئەو، و قوربانگاکە و هەموو قاپوقاچاغەکانی ئەو، و جلوبەرگە پیرۆزەکانی هارونی کاهین، و جلوبەرگەکان کە لەناویاندا خزمەت دەکەن، و کراسەکان بۆ کوڕەکانی هارون بۆ کاهینیەتی، و زەیتی دەستنیشانکردن، و بخووری پێکهاتە .و هەموو کۆبوونەوەی کوڕانی ئیسرائیل لە موسا دەرچوون .و هەریەکەیان ئەوەیان هێنا کە دڵیان هاندەیدا، و ئەوانەی پێیان باش بوو لە گیانیاندا، پێشکەشکراوێکیان هێنا، و پێشکەشکراوێکیان بۆ یەزدان هێنا بۆ هەموو کارەکانی چادری شایەتی، و بۆ هەموو خزمەتەکانی، و بۆ هەموو جلە پیرۆزەکان .پیاوەکان لە ژنەکانەوە هێنایان، هەرکەسێک کە لە دڵیدا باش بوو، مۆر و گوارە و ئەنگوستیلە و زنجیرە و بازن هێنا، هەموو شتومەکێکی زێڕین .و هەموو ئەوانەی پێشکەشکراوی زێڕیان بۆ یەزدان هێنا، و هەرکەسێک کە کەتانی نەرم و چەرمی شینی مۆر و چەرمی بەرانی ڕەنگکراوی سوور لەلای دۆزرایەوە، هێنایان .
هەموو ئەوانەی پێشکەشکراوێکیان جیاکردەوە، زیو و برۆنزیان هێنا، پێشکەشکراوەکان بۆ

یەزدان، و لەنێو ئەوانەی دارە نەڕووخاوەکانیان لەلای دۆزرایەوە، بۆ هەموو کارەکانی ئامادەکاری هێنایان .و هەموو ئافرەتێکی دانا بە مێشکی خۆی بە دەستەکانی ڕشتیان، هێنایان شتە ڕشتراوەکان، مۆرەکە و ئەرخەوانیەکە و سوورەکە و کەتانە نازکەکە .و هەموو ئەو ژنانە کە بە دانایی لە دڵیاندا پێیان باش بوو، مووی بزنیان ڕستەوە .و فەرمانڕەواکان بەردەکانی زمروودیان هێنا، و بەردەکانی پڕکردنەوە بۆ شانپۆش، و سنگپۆش، و تێکەڵەکان، و بۆ زەیتی دەستنیشانکردن، و تێکەڵەی بخوور .هەموو پیاو و ئافرەتێک کە دڵیان ئامادە بوو بۆ ئەوەی بچنە ژوورەوە و هەموو ئەو کارانە بکەن کە یەزدان لە ڕێگەی موسا فەرمانی پێ کردبوون، نەوەی ئیسرائیل پێشکەشکراوێکیان بۆ یەزدان هێنا .و موسا بە کوڕانی ئیسرائیل گوت، ئەوەتا خودا بە ناوەوە بانگی بەسەلئێل کوڕی ئوری کوڕی حوور لە هۆزی یەهودا کردووە، و پڕی کردەوە لە ڕۆحی خودایی دانایی و تێگەیشتن، و زانیاری هەموو شتێک، بۆ دیزاین کردن بەپێی هەموو کارەکانی پیشەسازی، بۆ کارکردن بە زێڕ و زیو و برۆنز، و بڕینی بەرد، و کارکردن بە دار، و کارکردن لە هەموو کارێکی دانایی .و پێشکەوتنی دا لە مێشکدا بۆ ئەو و بۆ ئەلیاب کوڕی ئەحیسامەخ لە هۆزی دان، و پڕی کردنەوە لە دانایی، تێگەیشتن، مێشک، بۆ تێگەیشتنی هەموو شتێک بۆ کردنی کارەکانی پیرۆز، و شتە چنراوەکان و شتە نەخشێنراوەکان بچنن بە ئاڵ و بە کەتانی نرم، بکەن هەموو کارێکی پیشەیی، جۆراوجۆری.

36

و بەزەلێل و ئەلیاب و هەموو کەسێکی دانا لە مێشک کە دانایی و زانیاری پێدرابوو، کاریان کرد بۆ تێگەیشتن و ئەنجامدانی هەموو کارەکان بەپێی ئەرکە پیرۆزەکان، بەپێی هەموو ئەوەی یەزدان فەرمانی پێدابوون .موسا بانگی بەسەلێل و ئەلیابی کرد، و هەموو ئەوانەی

ئەو داناییان هەبوو کە خودا زانیارییەکانی لە دڵیاندا داناوە، و هەموو ئەوانەی بە خۆبەخشی دەیانویست بێن بۆ ئەنجامدانی کارەکان، بۆ ئەوەی تەواویان بکەن .و لە موسا هەموو ئەو بەخشینانەیان وەرگرت کە کوڕانی ئیسرائیل بۆ هەموو کارەکانی پیرۆز هێنابوویان بۆ ئەنجامدانیان، و خۆیان هێشتا ئەو پێشکەشکراوانەیان وەردەگرت لە ئەوانەی هەموو بەیانییەک دەیانهێنان .و هەموو دانایانەی کارەکانی پیرۆز دەکردن هاتن، هەریەکە بەپێی کاری خۆی، ئەو کارەی کە ئەوان دەیانکرد .و بە موسای گوت :گەل زۆر شتی دەهێنێت بەپێی ئەو کارانەی کە یەزدان فەرمانی داوە بۆ کردنیان .موسا فەرمانی دا و لە ئۆردوگاکەدا ڕایگەیاند و گوتی :پیاو و ئافرەت چیتر کار نەکەن بۆ یەکەمین بەرهەمەکانی پیرۆزگا .جا گەل ڕاگیران لە پێشکەشکردنی زیاتر .و کارەکان بۆیان بەس بوو بۆ ئەنجامدانی دروستکردنەکە، و پاشماوەیان بەجێهێشت .و هەموو دانایەک لە کارکردنەکاندا جلەکانی پیرۆزەکانیان دروستکرد، کە بۆ هارونی کاهین بوون، وەک یەزدان فەرمانی بە موسا داوە .و ئەو دروستی کرد شانپۆشەکە لە زێڕ و شین و ئەرخەوانی و سووری ڕستراو و کەتانی تاوراو؛ و بڕدران پەڕەکانی زێڕەکە بە مووەکان، بۆ ئەوەی بچنرێن لەگەڵ شینەکە و ئەرخەوانییەکە و لەگەڵ سووڕە بە تەواوی ڕستراوەکە و کەتانە تاوراوەکە؛ کاری چنراو دروستیان کرد؛ شانپۆشەکان بەستراو لە هەردوو بەشەکان، کاری چنراو بۆ یەکتر چنراوە پێکەوە بەپێی خۆی .لە ئەوی ئەوان دروستیان کرد ئەوە بەپێی دروستکردنی ئەوی، لە زێڕ، و شین، و ئەرخەوانی، و سووری ڕستراو، و کەتانی نەرمی ڕستراو، هەروەک یەزدان فەرمانی دا بە موسا؛ و ئەوان دروستیان کرد هەردووک بەردەکانی زمروود بەستراوە پێکەوە و دەوروبەریان کراوە بە زێڕ، نەخشێنراو و هەڵکۆڵراو نەخشی مۆر لە ناوەکانی کوڕانی ئیسرائیل؛ و ئەو داینایان ئەوانی لەسەر شانەکانی ئێفۆد، بەردەکانی یادگاری کوڕانی ئیسرائیل، هەروەک یەزدان فەرمانی دا بە موسا .و ئەوان دروستیان کرد سنەپێچێک، کاری چنراو بە جۆراوجۆری بەپێی کاری

ئێفۆدەکە، لە زێڕ، و شین، و ئەرخەوانی، و سووری ئاڵی ڕستراو، و کەتانی نەرمی ڕستراو؛ چوارگۆشە دووقات دروستیان کرد سنەپێچەکە؛ بستێک درێژییەکەی، و بستێک پانییەکەی دووقات .و لەگەڵیدا قوماشێک چنرا کە بە بەردەکان ڕازاوەبوو لە چوار ڕیز؛ ڕیزێک لە بەردەکان، عەقیقی سوور و یاقووتی زەرد و زومورود، ئەو ڕیزە یەکەم؛ و ئەو ڕیزە دووەم، یاقووتی سوور و یاقووتی شین و یەشب؛ و ئەو ڕیزە سێیەم، لیگوور و عەقیقی یەمەنی و جەمەست؛ و ئەو ڕیزە چوارەم، زەبەرجەد و بێریل و عەقیقی سپی، دەوریان بە زێڕ دابوو و بە زێڕ بەستراوبوون .بەردەکان دوازدە بوون، لە ناوەکانی کوڕانی ئیسرائیلەوە، لە ناوەکانی ئەوان نەخشێنراو بۆ ناو مۆرەکان، هەریەکەیان بە ناوی خۆی بۆ دوازدە هۆزەکان .و ئەوان لەسەر سنگپێچەکە گوڵینگە چنراوەکانیان دروستکرد، کاری چنین، لە زێڕی بێگەرد .و دوو شانەی زێڕین و دوو ئەڵقەی زێڕینیان دروستکرد، و ئەو دوو ئەڵقە زێڕینەکانیان لەسەر هەردوو لای سنگپێچەکە دانا .و دانایان ئەو گوڵینگە زێڕینانەیان لەسەر ئەڵقەکان لەسەر هەردوو بەشی سنگپێچەکە، و لەناو دوو یەکگرتنەکە دوو گوڵینگەکە .و دایانان لەسەر دوو قەڵغانە بچووکەکان، و دایانان لەسەر شانەکانی ئێفۆدەکە لە بەرامبەردا بەپێی ڕوو .و دوو ئەڵقەی زێڕینیان دروست کرد، و دایانان لەسەر دوو باڵەکە لەسەر لای سپرێکە، و لەسەر لای پشتەوەی ئێفۆدەکە لە ناوەوە .و دوو ئەڵقەی زێڕینیان دروست کرد، و دایانان لەسەر هەردوو شانی ئێفۆدەکە لە خوارەوەی ئەو، بەپێی ڕووی بەپێی یەکگرتنەکە لە سەرەوەی چنراوەکەی ئێفۆدەکە .و سپرێکەی بەستەوە لە ئەڵقەکانی لەسەری بۆ ئەڵقەکانی ئێفۆدەکە، بەستراوە لە شینەکە، چنراوە بۆ ناو قوماشی ئێفۆدەکە، بۆ ئەوەی سپرێکە شل نەبێتەوە لە ئێفۆدەکە، وەک یەزدان فەرمانی بە موسا کرد .و کردیان جلی ژێرەوە لەژێر شانەکە، کاری چنراو، هەموو شینی مۆر؛ بەڵام دەمی جلی ژێرەوە لە ناوەڕاست چنراوە لەیەکچوو، لێواری هەیە بە دەوری دەمەکە نەشکاو؛ و کردیان لەسەر لێواری جلی ژێرەوە لە خوارەوە وەک هەناری گوڵکردوو، هەنارە بچووکەکان

لە شین و ئەرخەوانی و سووری ئاڵی ڕستراو و کەتانی باریکی تاوکراو .و زەنگیلەی زێڕینیان دروست کرد، و زەنگیلەکانیان دانا لەسەر لێواری کراسەکە بە دەوری لە نێوان هەناریەکان؛ زەنگیلەیەکی زێڕین و هەناریّک لەسەر لێواری کراسەکە بە دەوری، بۆ خزمەتکردن، هەروەک یەزدان فەرمانی بە موسا دا .و کراسەکانی کەتانی نەرمیان دروستکرد، کاری چنراو، بۆ هارون و کوڕەکانی ئەو، و سەرپێچەکان لە کەتانی نەرم، و مێزەرەکە لە کەتانی نەرم، و جلی ژێرەوەکان لە کەتانی نەرمی تاودراو، و کەمەربەندەکانیان لە کەتانی نەرم، و شینی ئاسمانی، و ئەرخەوانی، و سووری ئاڵ ڕستراو، کاری نەخشێنەر، ئەو شێوەیەی یەزدان فەرمانی بە موسا کرد .و دروستیان کرد پەڕەی زێڕینەکە، بەشە جیاکراوەکەی پیرۆزەکە، لە زێڕی پاکە، و نووسی لەسەری پیتەکانی هەڵکەندراو، مۆر، پیرۆزگا بۆ یەزدان، و دایاننا لەسەر قەیتانە شینەکە، بۆ ئەوەی دابنرێت لەسەر مێزەرەکە لەسەرەوە، ئەو شێوازەی کە یەزدان فەرمانی دا بە موسا.

37

و ئەوان دروستیان کرد بۆ چادرەکە دە پەردە؛ هەشت و بیست باڵ درێژی پەردە یەکەکە؛ هەمان شت بوو بۆ هەموویان؛ و چوار باڵ پانی پەردە یەکەکە .و ئەوان پەردەکەیان دروستکرد لە شینی و ئەرخەوانی و سووری ڕیسراو و کەتانی ناسکی تاودراو، کاری چنراوی کەڕوبیان، و ئەوان ئەویان دانا لەسەر چوار کۆڵەکەی نەڕزاو ڕووکێشکراو بە زێڕ، و سەرەکانیان زێڕین بوون، و بنکەکانیان چوار زیوین بوون .و دروستیان کرد پەردەی دەرگای چادری شایەتی لە شین و ئەرخەوانی و سووری ڕستراو و کەتانی تاودراو، کاری چنراوی کەڕوبەکان، و کۆڵەکەکانیان پێنج، و ئەڵقەکان، و سەرەکانیان و قولاپەکانیان ڕووکەشیان کرد بە زێڕ، و بنکەکانیان پێنج برۆنز بوون .و حەوشەکەیان دروست کرد

بەرەو باشوور، پەردەکانی حەوشەکە لە کەتانی نەرم تاوراو سەد لەسەر سەد بوو، و کۆڵەکەکانیان بیست بوو و بنکەکانیان بیست بوو .و لایەنی ئەو بەرەو باکوور، سەد لەسەر سەد؛ و لایەنی ئەو بەرەو باشوور، سەد لەسەر سەد؛ و کۆڵەکەکانیان بیست، و بنکەکانیان بیست؛ و لایەنی ئەو بەرەو دەریا پەردەکان پەنجا باڵ؛ کۆڵەکەکانیان دە، و بنکەکانیان دە؛ و لایەنی ئەو بەرەو ڕۆژهەڵات پەنجا باڵ پەردەکان، پازدە باڵ ئەوەی بەپێی پشتەوە؛ و کۆڵەکەکانیان سێ، و بنکەکانیان سێ؛ و لەسەر پشتی دووەم لەوێوە و لەوێوە بەپێی دەروازەی حەوشەکە، پەردەکان پازدە باڵ؛ کۆڵەکەکانیان سێ، و بنکەکانیان سێ؛ هەموو پەردەکانی چادرەکە لە کەتانی نەرم ڕستراو .و بنکەکانی کۆڵەکەکانیان برۆنز بوون، و قولاپەکانیان زیو بوون، و سەرەکانیان بە زیو ڕووکەش کرابوون، و کۆڵەکەکان بە زیو ڕووکەش کرابوون، هەموو کۆڵەکەکانی حەوشەکە .و پەردەی دەروازەی حەوشەکە کاری نەخشێنەرێک بوو لە شین و ئەرخەوانی و سووری ڕەشراوە و کەتانی ناسکی ئاوێتە، بیست باڵ درێژییەکە، و بەرزییەکە و پانییەکە پێنج باڵ یەکسان بوون لەگەڵ پەردەکانی حەوشەکە، و کۆڵەکەکانیان چوار بوون، و بنکەکانیان چوار برۆنز بوون، و قولاپەکانیان زیو بوون، و سەرەکانیان بە زیو ڕووکەش کرابوون .و هەموو پاسساڵۆکانی حەوشەکە لە دەوروبەر برۆنز بوون، و خۆیان بە زیو ڕووکەشکرابوون .و ئەمە ڕێکخستنی چادری شایەتییە، وەک فەرمان درا بە موسا، کە خزمەتگوزاری لێقییەکان لە ڕێگەی ئیتامارى کوڕی هارونی کاهینەوە بێت .و بەزەلێل کوڕی ئوری، لە هۆزی یەهودا، کردی وەک فەرمانی دا یەزدان بە موسا، و ئەلیاب کوڕی ئەحیسامەخ لە هۆزی دان، کە پیشەوەری بوو شتە چنراوەکان و شتە دروکراوەکان و شتە ڕەنگاوڕەنگەکان، چنین بە ئاڵ و کەتانی نەرم.

38

و بەسەلئێل سندووقەکەی دروستکرد، و ئەوی بە زێڕی پاک لە ناوەوە و لە دەرەوە ڕووکەش کرد، و چوار ئەڵقەی زێڕینی بۆ داڕشت، دوو لەسەر لایەکی یەکەم، و دوو لەسەر لایەکی دووەم، فراوان بۆ دارە هەڵگرەکان، بۆ ئەوەی هەڵیبگرن پێیان .و دروستی کرد قاپاغی کەفارەت لەسەرەوەی سندووقەکە لە زێڕی پاک، و دوو کەڕوبیمی زێڕین؛ کەڕوبێک لەسەر لای یەکەمی قاپاغی کەفارەت، و کەڕوبێک لەسەر لای دووەمی قاپاغی کەفارەت، سێبەریان دەکرد بە باڵەکانیان لەسەر قاپاغی کەفارەت .و مێزەکەی کە لەبەردەم دانرابوو لە زێڕی پاک دروستکرد، و چوار ئەڵقەی بۆ داڕشت، دوو لەسەر لای یەکەم، و دوو لەسەر لای دووەم، فراوان، بۆ ئەوەی بە دارە هەڵگرەکان لەناویاندا هەڵیبگرن .و دارەکانی سندووقەکە و خوانەکەی دروست کرد، و بە زێڕ ڕووپۆشی کردن .و ئامێرەکانی خوانەکەی دروستکرد، قاپەکان و بخووردانەکان و جامەکان و قاپە ڕژاندنەکان کە پێیان ڕژاندن دەکرێت، هەموویان لە زێڕ .و دروستی کرد ئەو چرادانەی کە ڕووناکی دەداتەوە، زێڕین، قایم قەدەکە، و لقەکان لە هەردوو لایەنی ئەو .لە لقەکانی ئەو گەڵاکان، لە لقەکانی ئەو گەڵاکان دەردەچوون، سێ لەم لایەنە و سێ لەو لایەنە، یەکسان بوون لەگەڵ یەکتر .و چرایەکانیان، کە لەسەر لووتکەکانە، شێوەی گوێزن لە ئەوانە؛ و جێگاکان لە ئەوانە، بۆ ئەوەی چراکان لەسەریان بن؛ و جێگاکە حەوتەم، کە لەسەر لووتکەی چرایەکە، لەسەر لووتکە لە سەرەوە، ڕەق هەمووی زێڕینە؛ و حەوت چرا لەسەری زێڕین، و گیرەکانی زێڕین، و قاپە بچووکەکانیان زێڕین .ئەم کەسە کۆڵەکەکانی بە زیو ڕووکەش کرد، ئەڵقە زێڕینەکانی بۆ کۆڵەکە تۆپاند، شمشیرەکانی بە زێڕ ڕووکەش کرد، کۆڵەکەکانی پەردەکەی بە زێڕ ڕووکەش کرد، و قولاپە زێڕینەکانی دروست کرد .ئەم کەسە دروستی کرد ئەو بازنەکانی چادرەکە زێڕین، و ئەو بازنەکانی حەوشەکە، و بازنەکان بۆ درێژکردنەوەی ئەو پۆشەرەکە لە سەرەوە برۆنزی .ئەم کەسە داڕشت ئەو سەرەکانی زیوی چادرەکە، و ئەو سەرەکانی برۆنزی دەرگاکانی چادرەکە، و ئەو دەروازەی حەوشەکە .و قولاپەکانی

دروستکرد بۆ ئەو کۆڵەکەکان زیو، لەسەر ئەو کۆڵەکەکان ئەم کەسە بە زیو ڕووپۆشی کردن ئەوان .ئەم کەسە دروستی کرد ئەو سنگەکانی چادرەکە، و ئەو سنگەکانی حەوشەکە برۆنزی .ئەم کەسە دروستی کرد ئەو قوربانگا برۆنزەکە لە ئەو مەشخەڵە ئاگرە برۆنزەکان، کە بوون بۆ ئەو پیاوانە یاخیبووەکان لەگەڵ ئەو کۆمەڵی قۆرەح .ئەم کەسە دروستی کرد هەموو ئەو قاپوقاچاغەکانی ئەو قوربانگایە، و ئەو مەشخەڵە ئاگرەکەی ئەو، و ئەو بنکەیە، و ئەو تاسەکان، و ئەو چەنگەڵە گۆشتەکانی برۆنزی .ئەم کەسە دروستی کرد بۆ قوربانگایەکە ڕەشابەیەک کاری تۆڕی لە خوارەوەی ئەو مەشخەڵە ئاگرەکە لەژێر ئەو هەتا ئەو نیوەی ئەو .و دانای لەسەر ئەو چوار بازنە لە ئەو چوار لایەنەکانی ئەو ڕەشابەیەکەی ئەو قوربانگایە برۆنزی، فراوان بۆ ئەو دارستانەکان، بۆ ئەوەی هەڵبگیرێت لە ئەوان ئەو قوربانگایە .ئەم کەسە دروستی کرد ئەو ڕۆنی دەستنیشانکردنە پیرۆزەکە، و ئەو پێکهاتەی ئەو بخووری پاک کاری عەتارساز .ئەم کەسە دروستی کرد ئەو دەستشۆرە برۆنزەکە، و ئەو بنکەی ئەو برۆنزی لە ئەو ئاوێنەکانی ئەو ژنانی ڕۆژووگرتووەکان، کە ڕۆژوویان گرت لەلای ئەو دەرگاکانی چادرەکەی شایەتی، لە ئەو ڕۆژەی هەڵیواسی ئەو .و دەستشۆرەکەی دروستکرد، بۆ ئەوەی موسا و هارون و کوڕەکانی دەست و پێیان لێی بشۆن، کاتێک دەچنە ناو چادری شایەتی، یان کاتێک نزیک دەبنەوە لە قوربانگاکە بۆ خزمەتکردن، لێی دەشواردن، هەروەک یەزدان فەرمانی بە موسا دابوو.

39

هەموو ئەو زێڕەی کە کارکرا بۆ ناو کارەکان بەپێی هەموو کاری شتە پیرۆزەکان، بوو زێڕی یەکەمین بەرهەمەکان، نۆ و بیست تالەنت، و حەوت سەد و بیست شاقل بەپێی شاقلی پیرۆز؛ و زیوی پێشکەش لە پیاوە ژمێردراوەکانی کۆمەڵ سەد تالەنت، و هەزار و حەوت

سەد و حەفتا و پێنج شاقل؛ یەک دراخمە بۆ هەر سەرێک نیوەی شاقل، بەپێی شاقلی پیرۆز؛ هەموو ئەوەی تێپەڕی لە پشکنینەکە لە بیست ساڵییەوە و سەرەوە بۆ شەست دە هەزارەکان، و سێ هەزار و پێنج سەد و پەنجا .و سەد تالنتی زیو بوون بۆ داڕشتنی سەد بنکەی چادرەکە، و بۆ بنکەکانی پەردەکە، سەد بنکە بۆ سەد تالنت، تالنتێک بۆ هەر بنکەیەک .و هەزار و حەوت سەد و حەفتا و پێنج شاقلی کرد بۆ قولاپەکانی کۆڵەکەکان، و سەرەکانی ئەوانی بە زێڕ ڕووکەش کرد، و ئەوانی ڕازاندەوە .و برۆنزی پێشکەشکراوەکە حەفتا تالنت و هەزار و پێنج سەد شاقل بوو .و لەوە دروستیان کرد بنکەکانی دەرگای چادری شایەتی، و بنکەکانی حەوشەکە بە دەوری، و بنکەکانی دەروازەی حەوشەکە، و مێخەکانی چادرەکە، و مێخەکانی حەوشەکە بە دەوری، و تۆڕە برۆنزییەکەی قوربانگاکە، و هەموو قاپوقاچاغەکانی قوربانگاکە، و هەموو ئامێرەکانی چادری شایەتی .و کوڕانی ئیسرائیل دروستیان کرد، وەک یەزدان فەرمانی بە موسا دا، ئاوا دروستیان کرد .و زێڕی ماوەی پێشکەشکراوەکە دروستیان کرد بە قاپوقاچاغ بۆ خزمەتکردن پێیان لەبەردەم یەزدان .و شینە ماوەکە و ئەرخەوانییەکە و سووراوییەکە دروستیان کرد بە جلوبەرگی خزمەت بۆ هارون، بۆ ئەوەی خزمەت بکات پێیان لە پیرۆزگاکە .و هێنایان جلوبەرگەکان بۆ لای موسا، و چادرەکە، و قاپوقاچاغەکانی، بنکەکان و شمشیرەکانی، و کۆڵەکەکان، و قوربانگاکە، و هەموو قاپوقاچاغەکانی .و ڕۆنی دەستنیشانکردن، و بخووری پێکهاتە، و چرادانی پاک، و چراکانی ئەو، چراکانی سووتان، و ڕۆنی ڕووناکی .و مێزی مەبەست، و هەموو قاپوقاچاغەکانی ئەو، و نانەکانی دانراوی پێشەوە .و جلوبەرگەکانی پیرۆز، کە هی هارونن، و جلوبەرگەکانی کوڕەکانی ئەو، بۆ کاهینێتی .و پەردەکانی حەوشە، و کۆڵەکەکان، و پەردەی دەرگای چادر، و دەروازەی حەوشە .و هەموو قاپوقاچاغەکانی چادر، و هەموو ئامێرەکانی ئەو، و چەرمەکان پێستی بەرانی ڕەنگکراوی سوور، و داپۆشەرەکانی شین، و لە ماوەکانی تر داپۆشەرەکان، و سنگەکان، و هەموو ئامێرەکان بۆ کارەکانی چادری

شایەتی .هەرچەندە یەزدان فەرمانی دا بە موسا، بەم شێوەیە کوڕانی ئیسرائیل هەموو کەلوپەلەکەیان کرد .و موسا هەموو کارەکانی بینی، و کردبوویان ئەوانە بەو شێوەیەی کە یەزدان فەرمانی دا بە موسا، بەم شێوەیە کردیان ئەوانە، و موسا داوای بەرەکەتی بۆ کردن.

40

و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد و فەرمووی :لە ڕۆژی یەکەمی مانگی یەکەم، لە سەرەتای مانگدا، تۆ چادری شایەتی دادەمەزرێنیت .و سندوقی شایەتی دادەنێیت، و سندوقەکە بە پەردەکە دادەپۆشیت .و مێزەکە دەهێنیتە ژوورەوە و شتەکانی تایبەتی ئەو دادەنێیت، و چرادانەکە دەهێنیتە ژوورەوە و چراکانی ئەو دادەنێیت .و قوربانگا زێڕینەکە دادەنێیت بۆ بخوور سووتاندن لەبەردەم سندووقەکە، و داپۆشی پەردەکە لەسەر دەرگای چادری شایەتی دادەنێیت .و قوربانگای پێشکەشکراوەکان دادەنێیت لەلای دەرگاکانی چادری شایەتی، و چادرەکە دەخەیتە دەوری، و هەموو شتەکانی بە دەوری پیرۆز دەکەیت و ڕۆنی دەستنیشانکردن وەردەگریت و چادرەکە دەستنیشان دەکەیت و هەموو ئەوەی تێیدایە، و ئەوە پیرۆز دەکەیت و هەموو قاپوقاچاغەکانی، و دەبێتە پیرۆز .و دەبێت چەورکردن بکەیت بۆ قوربانگای پێشکەشکراوەکان و هەموو قاپوقاچاغەکانی، و قوربانگاکە تەرخان دەکەیت، و قوربانگاکە دەبێتە پیرۆزترین شتی پیرۆز .و هارون و کوڕەکانی لە دەرگای چادری شایەتی نزیک دەکەیتەوە و بە ئاو دەیانشۆیت .و هارون جلەکانی پیرۆزەکان لەبەر دەکەیت، و دەستنیشانی دەکەیت، و پیرۆزی دەکەیت، و کاهینێتی بۆ من دەکات .و کوڕەکانی ئەو دێنیتە نزیک، و کراس لەبەر ئەوان دەکەیت .و دەستنیشانیان دەکەیت بەو شێوەیەی کە باوکیان دەستنیشان کرد، و کاهینێتیم بۆ

دەکەن، و دەبێت بۆ ئەوەی دەستنیشانکردنی کاهینییێتی بۆ ئەوان بێت بۆ هەتاهەتایە، بۆ نەوەکانیان .موسا هەموو ئەو شتانەی کرد کە یەزدان فەرمانی پێکردبوو، بەو شێوەیەی کرد .لە مانگی یەکەمی ساڵی دووەمی دەرچوونیان لە میسر، لە سەرەتای مانگدا چادرەکە ڕاگیرا .موسا چادرەکەی هەڵبەستەوە و سەرەکانی دانا و شمشیرەکانی خستە ناوەوە و کۆڵەکەکانی هەڵبەستەوە .و پەردەکانی لەسەر چادرەکە درێژکردەوە، و داپۆشەری چادرەکەی لەسەرەوە لەسەری دانا، وەک یەزدان فەرمانی بە موسا دابوو .و وەرگرتنی شایەتییەکان، فرێیدایە ناو سندووقەکە، و دانای دارەکان لەژێر سندووقەکە، و هێنایە ژوورەوە سندووقەکە بۆ ناو چادرەکە، و دانای پۆشەری پەردەکە، و داپۆشی سندووقی شایەتی، بەو شێوەیەی فەرمانی پێکرد یەزدان بە موسا .و دانای مێزەکە لە چادری شایەتی، لەلای باکوور، لە دەرەوەی پەردەکەی چادرەکە .و نانەکانی پێشکەشکردنی لەسەر دانا لەبەردەم یەزدان، بەو شێوەیەی کە یەزدان فەرمانی بە موسا دابوو .و چرادانی دانا ناو چادری شایەتی، لە لای باشووری چادرەکە .و چراکانی ئەوی لەبەردەم یەزدان دانا، بەو شێوەیەی کە یەزدان فەرمانی بە موسا دابوو .و قوربانگاکەی زێڕینی دانا لە چادری شایەتیدا بەرامبەر پەردەکە، و بخووری پێکهاتەکەی لەسەری سووتاند، هەروەک چۆن یەزدان فەرمانی بە موسا دا .و قوربانگای پێشکەشکراوەکان لەلای دەرگای چادرەکە دانا .و موسا حەوشەکەی لە دەوری چادرەکە و قوربانگاکە دانا، و هەموو کارەکانی تەواو کرد .و هەورەکە چادری شایەتی داپۆشی، و چادرەکە پڕبوو لە شکۆمەندی یەزدان .و موسا نەیتوانی بچێتە ناو چادری شایەتی، چونکە هەور سێبەری بەسەریدا کردبوو، و شکۆمەندی یەزدان چادرەکەی پڕکردبووەوە .کاتێک هەورەکە لە چادرەکەوە بەرزدەبووەوە، نەوەی ئیسرائیل لەگەڵ کەلوپەلەکانیان بەڕێدەکەوتن .بەڵام ئەگەر هەورەکە سەرنەکەوتایە، ئەوان کۆچیان نەدەکرد تا ئەو ڕۆژەی کە هەورەکە سەردەکەوتایە .هەور لەسەر چادرەکە بوو لە ڕۆژدا، و ئاگر لەسەری بوو لە شەودا لەبەردەم

هەموو ئیسرائیل، لە هەموو کۆچەکانیاندا.

ژمارەکان

1

و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد لە چۆڵەوانی سینا، لە چادری شایەتی، لە یەکەمی مانگی دووەم، ساڵی دووەمی دوای دەرچوونیان لە خاکی میسر، بە گوتنی :بگرن سەرەتای هەموو کۆبوونەوەی ئیسرائیل بەپێی خێڵ، بەپێی ماڵی باوکانیان، بەپێی ژمارە لە ناوەکانیان، بەپێی سەریان؛ هەموو نێرینەیەک لە بیست ساڵیەوە و بەرەو سەرەوە، هەموو ئەوەی دەچێتە دەرەوە لە هێزی ئیسرائیل، بیانژمێرن لەگەڵ هێزیان؛ تۆ و هارون بیانژمێرن .و لەگەڵ ئێوەدا دەبن، هەریەکێک بەپێی هۆزەکەی، هەریەکێک لە فەرمانڕەواکان، بەپێی ماڵە باوکییەکان دەبن .و ئەمانە ناوەکانی پیاوانن، ئەوانەی لەگەڵ ئێوە ڕادەوەستن :لە ڕەئوبێن، ئەلیسور کوڕی شەدیئور .لە شیمۆن، شەلومیێل کوڕی زوریشەدای .لە یەهودا، ناحشۆن کوڕی ئەمیناداب .لە ئیساخار، نەتەنێل کوڕی سۆگار؛ لە زەبولون، ئەلیاب کوڕی خەیلۆن؛ لە کوڕانی یوسف لە ئەفرایم، ئەلیشاما کوڕی ئەمیهود؛ لە مەنەشە، گەمالییێل کوڕی فەداسور .لە بنیامین، ئەبیدان کوڕی گدعۆنی .لە دان، ئەحیعەزەر کوڕی ئەمیشەدای .لە ئاشێر، فاگاییێل، کوڕی ئێخران .ئەوانی گاد، ئەلیساف کوڕی ڕاگوئێل .

ئەوانی نەفتالی، ئەحیرێ کوڕی ئەینان .ئەمانە بانگکراوانی کۆمەڵن، فەرمانڕەوایانی هۆزەکان بەپێی خێڵەکانیان، فەرمانڕەوایانی هەزاران ئیسرائیلن .موسا و هارون ئەو پیاوانەیان گرت کە بە ناوەوە بانگکرابوون .و هەموو کۆمەڵ کۆکردەوە لە یەکی مانگی سانی دووەم، و تۆمارکران بەپێی نەوەکانیان، بەپێی خێڵەکانیان، بەپێی ژمارەی ناوەکانیان، لە بیست ساڵی و بەرەو سەرەوە، هەموو نێرینەیەک بەپێی سەریان، ئەو شێوەیەی یەزدان فەرمانی دا بە موسا، و ژمێردران لە چۆڵەوانی سینا .و بوون کوڕەکانی ڕەئوبێن کوڕە نۆبەرەی ئیسرائیل بەپێی خێڵی ئەوان، بەپێی هۆزەکانی ئەوان، بەپێی ماڵی باوکانی ئەوان، بەپێی ژمارەی ناوەکانی ئەوان، بەپێی سەری ئەوان، هەموو نێرینەکان لە بیست ساڵییەوە و بەرەو سەرەوە، هەموو ئەوەی دەچێتە دەرەوە لە هێزدا، ژماردنی ئەوان لە هۆزی ڕەئوبێن، شەش و چل هەزار و پێنج سەد .کوڕەکانی شیمۆن بەپێی خێڵی ئەوان، بەپێی هۆزەکانی ئەوان، بەپێی ماڵی باوکانی ئەوان، بەپێی ژمارەی ناوەکانی ئەوان، بەپێی سەری ئەوان، هەموو نێرینەکان لە بیست ساڵییەوە و بەرەو سەرەوە، هەموو ئەوەی دەچێتە دەرەوە لە هێزدا، ژمارەی ئەوان لە هۆزی شیمۆن، نۆ و پەنجا هەزار و سێ سەد . کوڕانی یەهودا بەپێی خێڵی ئەوان، بەپێی هۆزەکانی ئەوان، بەپێی ماڵی باوکانی ئەوان، بەپێی ژمارەی ناوەکانی ئەوان، بەپێی سەری ئەوان، هەموو نێرینەکان لە بیست ساڵیی و بەرەو سەرەوە، هەموو ئەوانەی دەچنە دەرەوە لە هێزدا، ژمارەی ئەوان لە هۆزی یەهودا، چوار و حەفتا هەزار و شەش سەد .کوڕانی یەساخار بەپێی خێڵەکانیان، بەپێی هۆزەکانیان، بەپێی ماڵی باوکانیان، بەپێی ژمارەی ناوەکانیان، بەپێی سەریان، هەموو نێرینەکان لە بیست ساڵییەوە و بەرەو سەرەوە، هەموو ئەوانەی دەچنە دەرەوە لە هێزدا، ژمارەکردنیان لە هۆزی یەساخار، چوار و پەنجا هەزار و چوار سەد .کوڕانی زەبولون بەپێی خێڵی ئەوان، بەپێی هۆزەکانی ئەوان، بەپێی ماڵی باوکانی ئەوان، بەپێی ژمارەی ناوەکانی ئەوان، بەپێی سەری ئەوان، هەموو نێرینەکان لە بیست ساڵییەوە و سەرووتر، هەموو

ئەوانەی دەچنە دەرەوە لە هێزدا، ژمارەی ئەوان لە هۆزی زەبولون، حەوت و پەنجا هەزار و چوار سەد .کوڕانی یوسف، کوڕانی ئەفرایم، بەپێی خێزانی ئەوان، بەپێی هۆزەکانی ئەوان، بەپێی ماڵی باوکانی ئەوان، بەپێی ژمارەی ناوەکانی ئەوان، بەپێی سەری ئەوان، هەموو نێرینەکان لە بیست ساڵییەوە و بەرەو سەرەوە، هەموو ئەوانەی دەچنە دەرەوە بۆ جەنگ، ژمارەی ئەوان لە هۆزی ئەفرایم، چل هەزار و پێنج سەد .کوڕانی مەنەشە بەپێی خزمایەتی ئەوان، بەپێی هۆزەکانی ئەوان، بەپێی ماڵی باوکانی ئەوان، بەپێی ژمارەی ناوەکانی ئەوان، بەپێی سەری ئەوان، هەموو نێرینەکان، لە بیست ساڵییەوە و بەرەو سەرەوە، هەموو ئەوانەی دەچنە دەرەوە لە هێزدا، سەرژمێریی ئەوان لە هۆزی مەنەشە، دوو و سی هەزار و دوو سەد .کوڕانی بنیامین بەپێی خێزانی ئەوان، بەپێی هۆزەکانی ئەوان، بەپێی ماڵی باوکانی ئەوان، بەپێی ژمارەی ناوەکانی ئەوان، بەپێی سەری ئەوان، هەموو نێرینەکان لە بیست ساڵییەوە و بەرەو سەرەوە، هەموو ئەوانەی دەچنە دەرەوە لە هێزدا، ژمارەی ئەوان لە هۆزی بنیامین، پێنج و سی هەزار و چوار سەد .کوڕەکانی گاد بەپێی خێڵی ئەوان، بەپێی هۆزەکانی ئەوان، بەپێی ماڵی باوکانی ئەوان، بەپێی ژمارەی ناوەکانی ئەوان، بەپێی سەری ئەوان، هەموو نێرینەکان لە بیست ساڵییەوە و بەرەو سەرەوە، هەموو ئەوانەی دەچنە دەرەوە لە هێزدا، سەرژمێرییەکەی ئەوان :لە هۆزی گاد، پێنج و چل هەزار و شەش سەد و پەنجا .کوڕەکانی دان بەپێی خێزانی ئەوان، بەپێی هۆزەکانی ئەوان، بەپێی ماڵی باوکانی ئەوان، بەپێی ژمارەی ناوەکانی ئەوان، بەپێی سەری ئەوان، هەموو نێرینەکان لە بیست ساڵییەوە و بەرەو سەرەوە، هەموو ئەوەی دەچێتە دەرەوە لە هێزدا، ژمارەی ئەوان لە هۆزی دان، دوو و شەست هەزار و حەوت سەد .کوڕانی ئاشێر بەپێی خێزانی ئەوان، بەپێی هۆزەکانی ئەوان، بەپێی ماڵی باوکانی ئەوان، بەپێی ژمارەی ناوەکانی ئەوان، بەپێی سەری ئەوان، هەموو نێرینەکان لە بیست ساڵییەوە و بەرەو سەرەوە، هەموو ئەوانەی دەچنە دەرەوە لە هێزدا، ژمارەی ئەوان لە هۆزی ئاشێر،

یەک و چل هەزار و پێنج سەد .کوڕانی نەفتالی بەپێی خێڵی ئەوان، بەپێی هۆزەکانی ئەوان، بەپێی ماڵی باوکانی ئەوان، بەپێی ژمارەی ناوەکانی ئەوان، بەپێی سەری ئەوان، هەموو نێرینەکان لە بیست ساڵییەوە و بەرەو سەرەوە، هەموو ئەوانەی دەچنە دەرەوە لە هێزدا، ژمارەی ئەوان لە هۆزی نەفتالی، سێ و پەنجا هەزار و چوار سەد .ئەمە ئەو ژمارەکردنە بوو کە موسا و هارون و سەرۆکەکانی ئیسرائیل، دوازدە پیاو، پیاوێک بۆ هەر هۆزێک، بۆ هۆزی ماڵەکانی بنەماڵەکان ژمارەیان کرد .و بوو هەموو ژمێریاری کوڕانی ئیسرائیل لەگەڵ هێزەکانیان لە بیست ساڵییەوە و بەرەو سەرەوە، هەموو ئەوانەی دەچنە دەرەوە بۆ ڕێکخستن بۆ جەنگ لە ئیسرائیل، شەش سەد هەزار و سێ هەزار و پێنج سەد و پەنجا .بەڵام لێڤییەکان لە هۆزی خێزانەکانیان نەژمێردران لەنێو کوڕانی ئیسرائیل .و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد، دەیفەرموو :ببینە، هۆزی لێڤی سەرژمێری لەگەڵدا ناکەیت، و ژمارەی ئەوان وەرناگریت، لەناو کوڕانی ئیسرائیل .تۆ لێڤییەکان دابنێ لەسەر چادری شایەتی و لەسەر هەموو قاپوقاچاغەکانی و لەسەر هەموو ئەوەی تێیدایە .خۆیان چادرەکە هەڵدەگرن و هەموو قاپوقاچاغەکانی، خۆیان خزمەتی تێدا دەکەن و لە دەوروبەری چادرەکە چادر هەڵدەدەن .و لە کاتی لابردنی چادرەکەدا، لێڤییەکان دایدەماڵن، و لە کاتی دانانی چادرەکەدا، هەڵیدەستێننەوە، و بیانییەکە کە نزیک دەبێتەوە با بمرێت .و کوڕانی ئیسرائیل چادر دادەنێن، هەر پیاوێک لە ڕێکخستنی خۆی، و هەر پیاوێک بەپێی سەرکردایەتی خۆی، لەگەڵ هێزی خۆیان .بەڵام لێڤییەکان با لە دەوروبەری چادری شایەتی چێشت بدەن، و گوناە نابێت لە کوڕانی ئیسرائیل .و لێڤییەکان خۆیان پاسەوانی چادری شایەتی دەکەن .کوڕانی ئیسرائیل بەپێی هەموو ئەوەی یەزدان فەرمانی بە موسا و هارون دا، ئاوا کردیان.

2

یەزدان قسەی لەگەڵ موسا و هارون کرد، دەیفەرموو، پیاو گرتنی خۆی بەپێی ڕیزبەندی، بەپێی ئاڵاکان، بەپێی ماڵەکانی باوکانی ئەوان، با کوڕانی ئیسرائیل چادر هەڵبدەن بەرامبەر؛ دەوروبەری چادری شایەتی کوڕانی ئیسرائیل چادر هەڵدەدەن .و ئەوانەی یەکەم چادر هەڵدەدەن لە ڕۆژهەڵاتدا، ڕێکخستنی چادرگای یەهودا لەگەڵ هێزەکانیان، و فەرمانڕەوای کوڕانی یەهودا، ناحشۆن کوڕی ئەمیناداب .هێزی ئەو کەسانەی پشکنینیان بۆ کراوە، حەفتا و چوار هەزار و شەش سەد بوون .و ئەوانەی چادر هەڵدەدەن لە تەنیشت هۆزی یەساخار، و فەرمانڕەوای کوڕانی یەساخار، نەتەنێل کوڕی سۆگار .هێزی ئەو کەسانەی پشکنینیان بۆ کراوە، پەنجا و چوار هەزار و چوار سەد .و ئەوانەی چادر هەڵدەدەن لە تەنیشت هۆزی زەبولون، و فەرمانڕەوای کوڕانی زەبولون ئەلیابی کوڕی حێلۆنە .هێزی ئەو، ئەوانەی پشکنراون، پەنجا و حەوت هەزار و چوار سەد .هەموو ئەوانەی پشکنراون لە ئۆردووگای یەهودا، سەد و هەشتا هەزار و شەش هەزار و چوار سەد، لەگەڵ هێزی خۆیان یەکەم جار دەردەچن .لەشکرەکانی ئۆردووگای ڕەئوبێن بەرەو باشوور، هێزی ئەوان، و فەرمانڕەوای کوڕانی ڕەئوبێن ئەلیسور کوڕی شەدیئور .هێزی ئەو کەسانەی پشکنینیان بۆ کراوە، چل و شەش هەزار و پێنج سەد .و ئەوانەی چادر هەڵدەدەن لە تەنیشتی ئەو، هۆزی شیمۆن، و فەرمانڕەوای کوڕانی شیمۆن، سەلامیێل کوڕی سوریسەدای .هێزی ئەو کەسانەی پشکنینیان بۆ کرا، پەنجا و نۆ هەزار و سێ سەد .و ئەوانەی چادر هەڵدەدەن لە تەنیشتی، هۆزی گاد، و فەرمانڕەوای کوڕانی گاد، ئەلیساف کوڕی ڕاگوئێل .هێزی ئەو، ئەوانەی پشکنراون، چل و پێنج هەزار و شەش سەد و پەنجا . هەموو پشکنراوەکانی ئۆردوگای ڕەئوبێن، سەد و پەنجا و یەک هەزار و چوار سەد و پەنجا، لەگەڵ هێزەکانیان بە دووەم دەڕۆن .و چادری شایەتی هەڵدەگیرێتەوە، و کەمپی لێقییەکان لە ناوەڕاستی کەمپەکان، وەک چۆن دادەمەزرێنن، ئاواش دەڕۆنە دەرەوە، هەریەکە بەپێی ڕابەرایەتی خۆی .ڕیزبەندی کەمپی ئەفرایم لە تەنیشتی دەریاوە لەگەڵ

هێزەکانیان، و فەرمانڕەوای کوڕانی ئەفرایم، ئەلیشاما کوڕی ئەمیهود .هێزی ئەو کەسانەی پشکنراون، چل هەزار و پێنج سەد .و ئەوانەی چادر هەڵدەدەن لە تەنیشت هۆزی مەنەسا، و فەرمانڕەوای کوڕانی مەنەسا، گەمالییێل کوڕی فەداسور .هێزی ئەو کەسانەی ژمێردران، سی و دوو هەزار و دوو سەد .و ئەوانەی چادر هەڵدەدەن لەتەنیشت هۆزی بنیامین، و فەرمانڕەوای کوڕانی بنیامین، ئەبیدان کوڕی گدعۆنی .هێزی ئەو کەسانەی پشکنراون، سی و پێنج هەزار و چوار سەد .هەموو ئەوانەی پشکنراون لە ئۆردووگای ئەفرایم، سەد هەزار و هەشت هەزار و سەد، لەگەڵ هێزی خۆیان، سێیەم دەڕۆن .لەشکری کەمپی دان بەرەو باکوور لەگەڵ هێزیان، و فەرمانڕەوای کوڕانی دان، ئەحیعەزەر کوڕی ئەمیشەدای .هێزی ئەو کە پشکنرابوون، شەست و دوو هەزار و حەوت سەد بوون .و ئەوانەی کە کەمپ دادەمەزرێنن لە تەنیشتی ئەودا هۆزی ئاشێرە، و فەرمانڕەوای کوڕانی ئاشێر فاگیێلی کوڕی ئۆخرانە .هێزی ئەو کەسانەی پشکنران، چل و یەک هەزار و پێنج سەد .و ئەوانەی چادر هەڵدەدەن لە تەنیشت هۆزی نەفتالی، و فەرمانڕەوای کوڕانی نەفتالی ئاحیرێی کوڕی ئەینانە .هێزی ئەو کەسانەی پشکنراون، پەنجا و سێ هەزار و چوار سەد .هەموو ئەوانەی ژمێردراون لە ئۆردووگای دان، سەد و پەنجا و حەوت هەزار و شەش سەد؛ دواییەکان بەپێی ڕیزبەندی خۆیان دەڕۆن .ئەمە ژمارەکردنی کوڕانی ئیسرائیلە بەپێی ماڵە باوکییەکانیان، هەموو ژمارەکردنی کەمپەکان لەگەڵ هێزەکانیان، شەش سەد هەزار و سێ هەزار و پێنج سەد و پەنجا .بەڵام لێڤییەکان لەنێوان ئەوان ژمارە نەکران، وەک یەزدان فەرمانی بە موسا دا .و کوڕانی ئیسرائیل هەموو ئەوەی یەزدان فەرمانی بە موسا دا، ئەنجامیان دا .بەم جۆرە بەپێی ڕێکخستنی خۆیان چادریان هەڵدا، و بەم جۆرە بەڕێکەوتن، هەریەکەیان لەگەڵ یەکتری بەپێی هۆزەکانیان، بەپێی ماڵە باوکییەکانیان.

3

و ئەمانە نەوەکانی هارون و موسان، لەو ڕۆژەدا کە یەزدان لە چیای سینا لەگەڵ موسا قسەی کرد .ئەمانەش ناوەکانی کوڕەکانی هارونن :نۆبەری ناداب، ئەبیهود، ئەلعازار و ئیتامار .ئەمانە ناوەکانی کوڕەکانی هارونن، کاهینە دەستنیشانکراوەکان کە دەستەکانیان تەواو کرا بۆ کاهینییەتیکردن .و نادابی مرد و ئەبیهوی لەبەردەم یەزدان، کاتێک ئاگری بێگانەیان پێشکەش کرد لەبەردەم یەزدان لە چۆڵەوانی سینا، و منداڵیان نەبوو، و ئەلعازار و ئیتامار کاهینیەتییان کرد لەگەڵ هارونی باوکیان .و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد و فەرمووی، هۆزی لێڤی ببە، و ئەوان دابنێ لەبەردەم هارونی کاهین، و خزمەتی ئەو دەکەن، و پاسەوانییەکانی ئەو دەپارێزن، و پاسەوانییەکانی کۆڕانی ئیسرائیل لەبەردەم چادری شایەتی، بۆ کارکردنی کارەکانی چادرەکە .و دەپارێزن هەموو کەلوپەلەکانی چادری شایەتی، و پاسەوانی کۆڕانی ئیسرائیل لە هەموو کارەکانی چادرەکە .و تۆ لێڤییەکان دەدەیتە ئارۆن و کوڕەکانی کە کاهینەکانن، ئەمانە وەک دیاری دراون بۆ من لە کۆڕانی ئیسرائیلەوە .و هارون و کوڕەکانی دادەنێیت لەسەر چادری شایەتی، و ئەوان کاهینیەتی خۆیان دەپارێزن، و هەموو ئەوانەی بەپێی قوربانگا، و ناوەوەی پەردەکە، و بیانییەکە کە دەستی لێدەدات دەمرێت .و یەزدان قسەی بۆ موسا کرد و فەرمووی، ئەوەتا من لێڤییەکانم لە ناوەڕاستی کۆڕانی ئیسرائیلەوە وەرگرتووە لە جیاتی هەموو نۆبەرەیەک کە منداڵدان دەکاتەوە لە کۆڕانی ئیسرائیل، کڕینەوەی ئەوان دەبن، و لێڤییەکان بۆ من دەبن . بۆ من چونکە هەموو نۆبەرە، لەو ڕۆژەدا کە هەموو نۆبەرەم لە خاکی میسر لێدا، هەموو نۆبەرەم لە ئیسرائیل بۆ خۆم پیرۆز کرد، لە مرۆڤەوە هەتا ئاژەڵ بۆ من دەبن، من یەزدانم . و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد لە چۆڵەوانی سینا و گوتی، ژمێرە کوڕەکانی لێڤی بەپێی ماڵەکانی باوکانیان، بەپێی هۆزەکانیان، هەموو نێرینەیەک لە یەک مانگی و بەرەو سەرەوە، ژمێرەیان بکەن .و موسا و هارون سەردانی ئەوانیان کرد لە ڕێگەی دەنگی یەزدانەوە، بەو شێوەیەی کە یەزدان فەرمانی پێدابوون .ئەمانە کوڕەکانی لێڤی بوون بەپێی ناوەکانیان :

گێرشۆن، قەهات و مەراری .ئەمانە ناوەکانی کوڕەکانی گێرشۆنن بەپێی خێڵەکانیان :
لۆبێنی و شیمعی .و کوڕەکانی قاهات بەپێی خێڵەکانیان، عەمرام و یەسهار، حەبرۆن و
عوزیێل .و کوڕەکانی مەراری بەپێی خێڵەکانیان، مووڵی و موسی، ئەمانە خێڵەکانی
لێڤییەکانن بەپێی ماڵە باوکییەکانیان .بۆ گێرشۆن گەلی لۆبێنی، و گەلی شیمەی، ئەمانە
گەلانی گێرشۆن .ژمێریاریی ئەوان بەپێی ژمارەی هەموو نێرینەیەک لە یەک مانگ و بەرەو
سەرەوە، ژمێریاریی ئەوان حەوت هەزار و پێنج سەد بوو .و کوڕەکانی گێرشۆن لە دوای
چادرەکە دەچێتن لە تەنیشت دەریا .و فەرمانڕەوای ماڵی خێڵەکانی گەلی گێرشۆن،
ئەلیساف کوڕی داعێل بوو .و پاسەوانی کوڕانی گێرشۆن لە چادری شایەتی، چادرەکە و
داپۆشەرەکە، و داپۆشەری دەرگای چادری شایەتی، و پەردەکانی حەوشەکە، و پەردەی
دەروازەی حەوشەکە کە لەسەر چادرەکەیە، و پاشماوەکانی هەموو کارەکانی ئەو .بۆ
قەحات :گەلی ئەمرام یەک، و گەلی یەسهار یەک، و گەلی حەبرۆن یەک، و گەلی عوزیێل
یەک .ئەمانە گەلەکانی قەحاتن، بەپێی ژمارە .هەموو نێرینەیەک لە یەک مانگەوە و
سەرووتر، هەشت هەزار و شەش سەد، پاسەوانی شوێنە پیرۆزەکان دەکەن .گەلانی
کوڕانی قەهات لە لای باشووری چادرەکەدا دادەبەزن .و فەرمانڕەوای ماڵی باوکانی گەلانی
قەهات، ئەلیسافانی کوڕی عوزیێل بوو .و پاسەوانیان سندووقەکە و مێزەکە و چرادانەکە
و قوربانگاکان و قاپوقاچاغە پیرۆزەکان کە پێیان خزمەت دەکەن و داپۆشەرەکە و هەموو
کارەکانیان .و فەرمانڕەوای فەرمانڕەواکانی لێڤییەکان، ئەلعازاری کوڕی هارونی کاهین،
دانرابوو بۆ پاراستنی پاسەوانەکانی شتە پیرۆزەکان .بۆ مەراری گەلی مۆڵی، و گەلی
موسی، ئەمانە گەلەکانی مەراری .ژمێریاریی ئەوان بەپێی ژمارە، هەموو نێرینەیەک لە
تەمەنی یەک مانگەوە و سەرووتر، شەش هەزار و پەنجا بوو .سەرۆکی ماڵی باوکانی گەلی
مەراری، زوریێلی کوڕی ئەبیحایل، لە لایەکانی چادرەکەوە لەلای باکوور دەبنە ئۆردوگە .
سەرژمێری پاسەوانی کوڕانی مەراری، سەرەکانی چادرەکە، و شەمشیرەکانی ئەو، و

کۆڵەکەکانی ئەو، و بنکەکانی ئەو، و هەموو قاپوقاچاغەکانیان، و کارەکانیان، و کۆڵەکەکانی حەوشەکە بە دەوری، و بنکەکانیان، و مێخەکان، و گوریسەکانیان .ئەوانەی لە ڕۆژهەڵاتەوە لەبەردەم چادری شایەتی چادر هەڵدەدەن، موسا و هارون و کوڕەکانی، پاسەوانی پیرۆزگا دەکەن بۆ کوڕانی ئیسرائیل، و هەر بێگانەیەک دەستی لێ بدات دەمرێت .هەموو ژمێریاری لێقییەکان، ئەوانەی موسا و هارون ژماردیان بەپێی فەرمایشتی یەزدان بەگوێرەی هۆزەکانیان، هەموو نێرینەیەک لە یەک مانگ و بەرەو سەرەوە، دوو و بیست هەزار بوون . یەزدان بە موسا فەرموو و گوتی :سەرژمێری هەموو نێرینە نۆبەرەکانی نەوەی ئیسرائیل بکە لە تەمەنی یەک مانگەوە بەرەو سەرەوە، و ژمارەیان بە ناوەوە تۆمار بکە .و دەبێت لێقییەکان بۆ من بگریت، من یەزدان، لە جیاتی هەموو نۆبەرانی کوڕانی ئیسرائیل، و ئاژەڵەکانی لێقییەکان لە جیاتی هەموو نۆبەرانە لە ناو ئاژەڵەکانی کوڕانی ئیسرائیل .و موسا سەردانی هەموو نۆبەرەکانی کوڕانی ئیسرائیلی کرد، بەو شێوەیەی کە یەزدان فەرمانی پێدابوو .و هەموو یەکەم لەدایکبووەکانی نێر بوون بەپێی ژمارەی ناوەکانیان، لە تەمەنی یەک مانگەوە بەرەو سەرەوە، لە سەرژمێریەکەیاندا، بیست و دوو هەزار و دوو سەد و حەفتا و سێ .و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد، دەیفەرموو، لێقییەکان ببە لە جیاتی هەموو کوڕە نۆبەرانەکانی ئیسرائیل، و ئاژەڵەکانی لێقییەکان لە جیاتی ئاژەڵەکانی ئەوان، و لێقییەکان دەبن بۆ من؛ من یەزدانم .و کڕینەوەی سێ و حەفتا و دووسەد، ئەوانەی زیادەن لەسەر لێقییەکان لە نۆبەرەکانی کوڕانی ئیسرائیل .و دەگریتەوە پێنج شاقل بۆ هەر سەرێک، بەپێی دیدراخمای پیرۆز دەیگریتەوە، بیست ئۆبۆل بۆ شاقلێک .و تۆ زیوەکە دەدەیتە هارون و کوڕەکانی، وەک کڕینەوەی ئەوانەی زیادەن لەناویاندا .و موسا ئەو زیوەی فیدیەی ئەوانەی زیادە بوون بۆ کڕینەوەی لێقییەکان وەرگرت .لە نێو یەکەم لەدایکبووەکانی کوڕەکانی ئیسرائیل، زیوەکەی وەرگرت :هەزار و سێ سەد و شەست و پێنج شاقل، بەپێی شاقلە پیرۆزەکە .و موسا قەرەبووی ئەوانەی زیادە بوون دایە هارون و

کوڕەکانی، لە ڕێگەی دەنگی یەزدانەوە، بەو شێوەیەی کە یەزدان فەرمانی بە موسا دابوو.

4

و یەزدان قسەی کرد لەگەڵ موسا و هارون، دەفەرموو، بگرە سەرژمێری کوڕانی قەهات لە ناوەڕاستی کوڕانی لێڤی، بەپێی هۆزەکانیان، بەپێی ماڵی باوکانیان، لە بیست و پێنج ساڵەوە و بەرەو سەرەوە هەتا پەنجا ساڵ، هەموو ئەوەی دێتە ژووڕەوە بۆ خزمەتکردن، بۆ کردنی هەموو کارەکان لە چادری شایەتی .ئەمانە کارەکانی کوڕانی قەهاتن لە چادری شایەتیدا، پیرۆزترینی پیرۆزەکان .هارون و کوڕەکانی دەچنە ژووڕەوە، کاتێک ئۆردوگاکە هەڵدەگیرێت، و پەردە سێبەردارەکە دادەماڵن، و بەوە سندوقی شایەتی دادەپۆشن، و لەسەری داپۆشێنێکی پێستی شین دادەنێن، و لەسەری جلێکی تەواوی شین لەسەرەوە دادەخەن، و دارە هەڵگرەکان دەخەنە ناو .و لەسەر مێزەکەی پێشتر دانراوە، جلێکی تەواو ئەرخەوانی دایاندەدەن لەسەری، لەگەڵ قاپەکان و بخووردانەکان و جامەکان و قاپە شەرابڕژێنەکان کە پێیان شەراب دەڕژێت، و نانەکانیش کە بەردەوام لەسەری دەبن .و جلێکی سووری ئاڵ دەخەنە سەری، و بە پۆشێنێکی چەرمی شین دایدەپۆشن، و دارە هەڵگرەکان دەخەنە ناوی .و ئەوان جلێکی شین دەبەن و چرادانی ڕووناککەرەوە دەپۆشن، لەگەڵ چراکانی و گیرەکانی و دەفرەکانی، و هەموو دەفرەکانی زەیتی کە پێیان خزمەت دەکرێت .و ئەویان تێدەخەن و هەموو کەلوپەلەکانی لە پۆشەرێکی چەرمی شین، و دایدەنێن لەسەر داربەستەکانی هەڵگرتن .و لەسەر قوربانگاکەی زێڕین، جلێکی شین دادەپۆشن، و بە پۆشەرێکی چەرمی شین دایدەپۆشن، و دارە هەڵگرەکانی تێدەخەن .و دەبێت هەموو ئامێرەکانی خزمەتکردن بگرن کە پێیان خزمەت دەکەن لە شوێنە پیرۆزەکان، و بیانخەنە ناو جلێکی شین، و بە داپۆشێکی چەرمی شین دایانپۆشن، و لەسەر

دارەکان دایاننێن .و پۆشەرەکە لەسەر قوربانگاکە دادەنێت، و جلێکی تەواو ئەرخەوانی لەسەری دادەپۆشن .و دادەنێن لەسەر ئەو هەموو ئامێرەکان کە خزمەت دەکەن لەسەر ئەو پێیان، و مەجمەرەکان، و قولاپە گۆشتەکان، و تاسەکان، و داپۆشەرەکە، و هەموو ئامێرەکانی قوربانگاکە؛ و دادەنێن لەسەر ئەو داپۆشێنێکی چەرمی شین، و دەخەنە ناو دارە هەڵگرەکانی ئەو؛ و دەگرن جلێکی ئەرخەوانی، و دادەپۆشن دەستشۆرەکە و بنکەی ئەو، و دەیخەنە ناو داپۆشێنێکی چەرمی شین، و دادەنێن لەسەر دارە هەڵگرەکان، و تەواو دەکەن هارون و کوڕەکانی ئەو، داپۆشینی شتە پیرۆزەکان، و هەموو ئامێرە پیرۆزەکان، لە کاتی لابردنی ئۆردوگاکە؛ و دوای ئەمانە دێنە ژوورەوە کوڕانی قەهات بۆ هەڵگرتن، و دەست نادەن بە پیرۆزەکان، بۆ ئەوەی نەمرن؛ ئەمانە هەڵدەگرن کوڕانی قەهات لە چادری شایەتیدا .سەرپەرشتیاری ئەلعازار کوڕی هارونی کاهین، ڕۆنی ڕووناکی، و بخووری پێکهاتە، و قوربانی ڕۆژانە، و ڕۆنی دەستنیشانکردن، سەرپەرشتیاری تەواوی چادرەکە، و هەرچی تێدایە لە پیرۆزگا، لە هەموو کارەکان .و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا و هارون کرد، دەیفەرموو، لەناو مەبەن گەلی هۆزی قەهات لە ناوەڕاستی لێقییەکانەوە .ئەمە بکەن بۆ ئەوان، و دەژین و نامرن، کاتێک نزیک دەبنەوە بۆ پیرۆزەکانی پیرۆزەکان؛ هارون و کوڕەکانی با نزیک ببنەوە، و دایاندەنێن ئەوان هەریەکە بەپێی ئەرکی خۆی، و نەچنە ژوورەوە بۆ بینینی لەناکاو پیرۆزەکان، و دەمرن .و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد و گوت، سەرژمێری کوڕانی گێرشۆن بکە، ئەوانە بەپێی ماڵەکانی باوکانیان، بەپێی هۆزەکانیان، لە پێنج و بیست ساڵییەوە و لە سەرەوە هەتا پەنجا ساڵی، پشکنینیان بکە، هەموو ئەوانەی دەچنە ژوورەوە بۆ خزمەتکردن، کردنی کارەکانی خۆی لە چادری شایەتی .ئەمە خزمەتگوزاری گەلی گێرشۆن، بۆ خزمەتکردن و هەڵگرتن .و هەڵدەگرێت پێستەکانی چادرەکە، و چادرەکەی شایەتی، و داپۆشەرەکەی ئەو، و داپۆشەرە شینەکە کە لەسەر ئەو لەسەرەوەیە، و داپۆشەرەکەی دەرگای چادرەکەی شایەتی، و پەردەکانی حەوشەکە،

ئەوانەی لەسەر چادرەکەی شایەتین، و زیادەکان، و هەموو قاپوقاچاغە
خزمەتگوزارییەکان ئەوانەی خزمەت دەکەن لە ئەوان دەیکەن .بەپێی دەمی هارون و
کوڕەکانی، خزمەتکردنی کوڕەکانی گێرشۆن دەبێت بەپێی هەموو خزمەتکردنەکانیان و
بەپێی هەموو کارەکانیان، و سەرپەرشتی ئەوان دەکەیت بە ناوی هەموو ئەوەی لەلایەن
ئەوانەوە ئامادە دەکرێت .ئەمە خزمەتی کوڕانی گێرشۆنە لە چادری شایەتیدا، و
پاسەوانیان لە دەستی ئیتاماری کوڕی هارونی کاهینە .کوڕەکانی مەراری بەپێی
هۆزەکانیان، بەپێی ماڵەکانی باوکانیان، ژمارەیان بکەن، لە پێنج و بیست ساڵیەوە و بەرەو
سەرەوە هەتا پەنجا ساڵی ژمارەیان بکەن، هەموو ئەوانەی دەچنە ژوورەوە بۆ
خزمەتکردنی کارەکانی چادری شایەتی .و ئەمانە ئەرکەکانی ئەوانەی هەڵگیراون لەلایان
بەپێی هەموو کارەکانیان لە چادری شایەتی :سەرەکانی چادرەکە، و داربەستەکان، و
کۆڵەکەکانی، و بنکەکانی، و داپۆشەرەکە، و بنکەکانیان، و کۆڵەکەکانیان، و داپۆشەری
دەرگای چادرەکە، و کۆڵەکەکانی حەوزەکە بە دەوری، و بنکەکانیان، و کۆڵەکەکانی پەردەی
دەروازەی حەوزەکە، و بنکەکانیان، و سنگەکانیان، و گوریسەکانیان، و هەموو
کەلوپەلەکانیان، و هەموو خزمەتەکانیان؛ بە ناوەکان پشکنینیان بکەن، و هەموو
کەلوپەلەکانی پاسەوانی ئەوانەی هەڵگیراون لەلایان .ئەمە خزمەتی گەلی کوڕانی مەراریە
لە هەموو کارەکانیان لە چادری شایەتیدا، لە ژێر دەستی ئیتاماری کوڕی هارونی کاهین .و
موسا و هارون و سەرۆکەکانی ئیسرائیل سەردانی کوڕەکانی قەهاتیان کرد بەپێی
هۆزەکانیان، بەپێی ماڵی باوکانیان، لە پێنج و بیست ساڵەوە و لە سەرەوە هەتا پەنجا ساڵ،
هەموو ئەوانەی دەچنە ژوورەوە بۆ خزمەتکردن و کارکردن لە چادری شایەتیدا .و
ژمارەکردنی ئەوان بەپێی هۆزەکانیان بوو، دوو هەزار و حەوت سەد و پەنجا .ئەمە
ژمارەکردنی گەلی کاهات بوو، هەموو ئەوانەی خزمەتیان دەکرد لە چادری شایەتی، وەک
چۆن موسا و هارون ژماریانکردن بە فەرمانی یەزدان لە ڕێگەی موسا .و کوڕانی گێرشۆن

ژمێردران بەپێی هۆزەکانیان، بەپێی ماڵەکانی باوکانیان، لە پێنج و بیست ساڵیەوە و بەرەو سەرەوە هەتا پەنجا ساڵی، هەموو ئەوانەی دەچنە ژووڕەوە بۆ خزمەتکردن و کردنی کارەکان لە چادری شایەتی .ژمارەکردنی ئەوان بەپێی هۆزەکانیان و بەپێی ماڵە باوکییەکانیان، دوو هەزار و شەش سەد و سی بوو .ئەمە ژمێریاری گەلی کوڕانی گێرشۆنە، هەموو ئەوانەی خزمەت دەکەن لە چادری شایەتیدا، ئەوانەی موسا و هارون سەردانیان کردن بە فەرمانی یەزدان، لە دەستی موسا .ژمێردران و هەروەها گەلی کوڕانی مەراری بەپێی هۆزەکانیان، بەپێی ماڵەکانی باوکانیان، لە پێنج و بیست ساڵیەوە و بەرەو سەرەوە هەتا پەنجا ساڵی، هەموو ئەوانەی دەچنە ژووڕەوە بۆ خزمەتکردن بۆ کارەکانی چادری شایەتی .و ژمارەکردنی ئەوان بەپێی هۆزەکانیان، بەپێی ماڵە باوکییەکانیان، سێ هەزار و دوو سەد بوو .ئەمە ژمارەکردنی گەلی کوڕانی مەراری یە، کە موسا و هارون ژماردیان لەبەر دەنگی یەزدان، لە دەستی موسا .هەموو ئەوانەی ژمێردراون، کە موسا و هارون و میرەکانی ئیسرائیل سەرژمێریان کرد لێقییەکان، بەپێی هۆزەکان و بەپێی ماڵەکانی باوکانیان، لە پێنج و بیست ساڵیەوە و بەرەو سەرەوە هەتا پەنجا ساڵی، هەموو ئەوەی دەچێتە ناو بۆ کاری کارەکان، و کارەکانی هەڵگیراو لە چادرەکەی شایەتیدا .و ئەوانەی ژمێردران، هەشت هەزار و پێنج سەد و هەشتا بوون .لە رێگەی دەنگی یەزدانەوە سەرژمێری کردنی ئەوان لە دەستی موسا، پیاو بەپێی پیاو لەسەر کارەکانیان و لەسەر ئەوەی خۆیان هەڵیدەگرن، و ژمێردران، بەو شێوەیەی یەزدان فەرمانی بە موسا دا.

5

و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد، دەیفەرموو، فەرمان بدە بە کوڕانی ئیسرائیل، و با بیانێرنە دەرەوە لە ئۆردووگاکە هەموو گولاوێک، و هەموو لێچوونێک، و هەموو گڵاوێک

لەسەر گیان .لە نێرەوە هەتا مێ، بیاننێرنە دەرەوەی ئۆردوگاکە، و ئۆردوگاکانی خۆیان گلّاو ناکەن، لەو شوێنانەی کە من لەنێویاندا نیشتەجێم .و کوڕانی ئیسرائیل ئاوایان کرد، و ناردیانیان دەرەوە لە ئۆردوگاکە، وەک یەزدان بە موسای فەرموو، ئاوا کوڕانی ئیسرائیل کردیان .و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد، دەفەرموو، قسە بکە لەگەڵ کوڕەکانی ئیسرائیل، دەفەرموو، پیاو یان ژن، هەرکەسێک کە بکات لە هەموو گوناهەکانی مرۆڤایەتی، و بە چاوپۆشی چاوپۆشی بکات و تاوانبار بێت گیانەکەی ئەو، دانی پێدا دەنێت بە گوناهەکەی کە کردی، و دەگەڕێنێتەوە سەرپێچییەکە؛ سەرەکییەکە، و پێنجەکی ئەو زیاد دەکات لەسەری، و دەیداتەوە بەوەی تاوانباری بووە بەرامبەری .ئەگەر بەڵام پیاوەکە تولّەکەرەوەرێکی نەبێت، بۆ ئەوەی تاوانەکە بداتەوە بۆ ئەو، ئەو تاوانەی کە دەدرێتەوە بۆ یەزدان، بۆ کاهینەکە دەبێت، جگە لە بەرانی کەفارەت، کە لە ڕێگەی ئەو کەفارەت دەکرێت لە ئەو بۆ ئەو .و هەموو یەکەم بەرهەم بەپێی هەموو شتە پیرۆزکراوەکان لەنێو کوڕانی ئیسرائیلدا، هەرچی پێشکەش بکەن بۆ یەزدان، بۆ کاهینەکە دەبێت؛ و بۆ هەریەکە شتە پیرۆزکراوەکانی، ئەوی دەبێت؛ و پیاوێک، ئەوەی بیدات بۆ کاهینەکە، ئەوی دەبێت .یەزدان لەگەڵ موسا قسەی کرد و فەرمووی :قسە بکە لەگەڵ کوڕانی ئیسرائیل و پێیان بڵێ، ئەگەر ژنی هەر پیاوێک سەرپێچی بکات و سووکایەتی پێی بکات و نەبینێتی، و کەسێک لەگەڵی جووتبوونی تۆو بکات، و ئەمە لە چاوانی پیاوەکەی شاردرابێتەوە و بیشارێتەوە، و ئەو گلّاوکرابێت، و شایەت لەگەڵی نەبووبێت و گیرا نەکرابێت، و ڕۆحی ئیرەیی بێتە سەر ئەو و ئیرەیی بە ژنەکەی ببات و ئەو گلّاوکرابێت، یان ڕۆحی ئیرەیی بێتە سەر ئەو و ئیرەیی بە ژنەکەی ببات و ئەو گلّاونەکرابێت، ئەوا پیاوەکە ژنەکەی بهێنێت بۆ لای کاهینەکە و دیاریەکە پێشکەش بکات بۆ ئەو، دەیەکی ئێفەیەک ئاردی جۆ، ڕۆنی لەسەر نەکات و بخووری لەسەر دانەنێت، چونکە قوربانی ئیرەییە، قوربانی یادگارییە کە گوناە دەخاتەوە یاد .و کاهین ئەو پێشکەش دەکات، و ئەو

لەبەردەم یەزدان ڕادەگرێت .و کاهینەکە ئاوی پاک و زیندوو لە دەفرێکی گڵیندا دەبات، و لە خۆڵەکەی کە لەسەر زەوی چادری شایەتییە، و کاهینەکە دەیگرێت و دەیخاتە ناو ئاوەکە .و کاهینەکە ژنەکە لەبەردەم یەزدان دادەنێت، و سەری ژنەکە ئاشکرا دەکات، و قوربانی یادەوەری، قوربانی ئێرەیی، دەخاتە سەر دەستەکانی، بەڵام لە دەستی کاهینەکەدا ئاوی سەرزەنشتی نەفرەت لێکراوەکە دەبێت .و کاهین سوێندی پێدەدات و بە ژنەکە دەڵێت :ئەگەر کەسێک لەگەڵ تۆ نەخەواوە، ئەگەر سەرپێچیت نەکردووە بۆ گڵاوبوون لەژێر پیاوەکەی خۆت، بێتاوان بە لەم ئاوی سەرزەنشتکردنی نەفرەتلێکراوە .ئەگەر بەڵام تۆ سەرپێچیت کردووە لەکاتێکدا ژنی پیاوێک بووییت، یان گڵاو بووییت، و یەکێک نوستنی خۆی لە تۆدا داوە، جگە لە پیاوەکەت :و کاهینەکە ژنەکە سوێند دەدات بە سوێندەکانی ئەم نەفرەتە، و کاهینەکە بە ژنەکە دەڵێت، با یەزدان تۆ لە نەفرەت و سوێنددا دابنێت لەناو گەلەکەتدا، لە کاتی دانی یەزدان ڕانەکەت کەوتوو، و سکەکەت ئاوسابوو .و ئەو ئاوە نەفرەتلێکراوە دەچێتە ناو سکەکەت بۆ ئاوسانی سکە و ڕووخانی ڕانەکەت، و ئەو ژنە دەڵێت :با بێت، با بێت .و کاهینەکە ئەم نەفرەتانە دەنووسێت لە کتێبێکدا، و دەیسڕێتەوە لەناو ئاوی تاڵی نەفرەتکراو .و ئاوی سەرزەنشتی نەفرەتکراوەکە دەدات بە ژنەکە بخواتەوە، و ئاوە نەفرەتکراوەکەی سەرزەنشت دەچێتە ناوی .کاهین قوربانی ئێرەیی لە دەستی ژنەکە وەردەگرێت، ئەو قوربانییە لەبەردەم یەزدان دادەنێت، و بۆ قوربانگاکە دەیهێنێت .و کاهینەکە مشتێک دەگرێت لە قوربانییەکە یادگاری ئەوی، و پێشکەشی دەکات لەسەر قوربانگاکە، و دوای .ئەم شتانە ئاوەکە بە ژنەکە دەدات بخواتەوە .و دەبێت ئەگەر گڵاوکرابێت و لە پیاوەکەی شاراوە بێت، ئاوی سەرزەنشتکردنی نەفرەتکراو دەچێتە ناوی، سکی ئاوسێ دەبێت و ڕانی دەکەوێت، و ئافرەتەکە دەبێتە نەفرەت لەنێو گەلەکەی . ئەگەر بەڵام ئەو ژنە گڵاو نەبێت و پاک بێت، ئەوا بێتاوان دەبێت و سکپڕ دەبێت .ئەمە یاسای ئێرەییە، کە ژنێک کە ژنی پیاو بێت لێی لایدات و گڵاو بێت .یان پیاوێک کە ئەگەر

ڕۆحی ئیرەیی بێتە سەری ئەو و ئیرەیی بکات لە ژنەکەی و ژنەکەی ڕابگرێت لەبەردەم یەزدان و کاهینەکە هەموو ئەم یاسایە بۆ ئەو بکات و پیاوەکە بێتاوان دەبێت لە گوناە و ئەو ژنە گوناهەکەی خۆی وەردەگرێت.

6

و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد، دەیفەرموو :قسە بکە لەگەڵ کوڕانی ئیسرائیل، و بڵێ بۆ ئەوان، پیاو یان ژن، کە بە گەورەیی نەزر دەکات نەزرێک بۆ تەرخانکردنی پاکی بۆ یەزدان، لە شەراب و خواردنەوەی بەهێز پاک دەبێتەوە؛ و سرکە لە شەراب و سرکە لە خواردنەوەی بەهێز ناخواتەوە؛ و هەرچی دروستدەکرێت لەترێ ناخواتەوە؛ و ترێی تازە و کشمیش ناخوات لە هەموو ڕۆژانی نەزرەکەی؛ لە هەموو ئەوانەی دروستدەبێت لە دار مێو، شەراب لە پێستیترێ هەتا تۆویترێ ناخوات لە هەموو ڕۆژانی پاککردنەوەکە؛ گوێزە نایەتە سەر سەری ئەو، هەتا تەواو دەبن ئەو ڕۆژانە، کە نەزری کرد بۆ یەزدان؛ پیرۆز دەبێت بە بەخێوکردنی قژی پرچی سەر لە هەموو ڕۆژانی نەزرەکە بۆ یەزدان؛ لەسەر هەموو گیانێکی مردوو نایەتە ژوورەوە لەسەر باوک و دایک، و لەسەر برا و لەسەر خوشک، گڵاو نابێت لەسەر ئەوان کاتێک دەمرن ئەوان، چونکە نەزری خودای ئەو لەسەر ئەوە لەسەر سەری ئەو؛ هەموو ڕۆژانی نەزرەکەی پیرۆز دەبێت بۆ یەزدان .ئەگەر کەسێک لەناکاو لەسەری بمرێت، یەکسەر سەری نەزری ئەو گڵاو دەبێت، و دەبێت سەری خۆی بتاشێت لەو ڕۆژەی کە پاک دەکرێتەوە، لە ڕۆژی حەوتەم دەتاشرێت .لە ڕۆژی هەشتەمدا دوو کوکوختی یان دوو بەچکەی کۆتر دەهێنێت بۆ لای کاهین، لەسەر دەرگای چادری شایەتی . و کاهین یەکێک دەکات سەبارەت بە گوناە، و یەکێک بۆ قوربانی سووتاو؛ و کاهین کەفارەت دەکات سەبارەت بە ئەو سەبارەت بە ئەوەی گوناهی کرد سەبارەت بە گیان؛ و

سەری ئەو پیرۆز دەکات لەو ڕۆژەدا، کە پیرۆز کرا بۆ یەزدان، ڕۆژەکانی نەزرەکە؛ و بەرخێکی یەک ساڵە دەهێنێت بۆ یاخیبوون؛ و ڕۆژەکانی پێشوو بێ ژمارە دەبن، چونکە سەری نەزرەکەی گڵاو بوو .و ئەمە یاساکەی ئەوەیە کە نوێژی کردووە :لەو ڕۆژەدا کە ڕۆژەکانی نوێژەکەی خۆی تەواو دەکات، ئەو خۆی دەیهێنێت بۆ لای دەرگاکانی چادری شایەتی .و پێشکەشی خۆی پێشکەش دەکات بۆ یەزدان، بەرخێکی یەک ساڵەی بێ کەموکوڕی یەک بۆ قوربانی سووتاندن، و مێگەلێکی یەک ساڵەی یەک بێ کەموکوڕی بۆ گوناە، و بەرانێکی یەک بێ کەموکوڕی بۆ ڕزگاری، و سەبەتەیەکی فەتیرەی ئاردی نەرم، نانەکان تێکەڵکراو لە ڕۆن، و کولێرەی فەتیرە چەورکراو لە ڕۆن، و قوربانی ئەوان، و پێشکەشکراوی شەرابی ئەوان .و کاهین لەبەردەم یەزدان پێشکەشی دەکات، و قوربانی گوناهەکەی ئەو و قوربانی سووتاندنەکەی ئەو جێبەجێ دەکات .وە ئەو بەرانە دەکاتە قوربانی ڕزگاری بۆ یەزدان لەسەر سەبەتەی فەتیرەکان، وە کاهینەکە قوربانیەکەی و پێشکەشکراوە شەرابیەکەی دەکات .ئەو نەزرکراوە لەلای دەرگاکانی چادری شایەتی سەری نەزری خۆی دەتاشێت، و مووەکان لەسەر ئەو ئاگرە دادەنێت کە لەژێر قوربانی ڕزگاریدایە . و کاهینەکە باڵی کوڵاو لە بەرانەکەوە وەردەگرێت، و نانێکی فەتیرە لە سەبەتەکەوە، و کولێرەیەکی فەتیرە، و دایاندەنێت لەسەر دەستەکانی ئەو کەسەی نەزری کردووە دوای ئەوەی ئەو سەری تاشیوە بۆ نەزرەکەی، و کاهینەکە ئەوانە پێشکەش دەکات وەک پێشکەشکراوێک لەبەردەم یەزدان؛ پیرۆز دەبێت بۆ کاهینەکە لەسەر سنگی پێشکەشکراوەکە، و لەسەر باڵی بەرزکراوەکە؛ و دوای ئەمانە ئەو کەسەی نەزری کردووە شەراب دەخواتەوە .ئەمە یاسای ئەوەیە کە نوێژی کردووە، ئەوەی نوێژ دەکات بۆ یەزدان، دیاریەکەی بۆ یەزدان دەربارەی نوێژەکەی، جگە لە ئەوەی دەستی دەیدۆزێتەوە، بەپێی هێزی نوێژەکەی خۆی، ئەوەی نوێژی کردووە بەپێی یاسای پاکیزەیی .و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد، دەیفەرموو :قسە بکە لەگەڵ هارون و کوڕەکانی ئەو، دەڵێیت :بەم

شێوەیە بەرەکەتدار بکەن کوڕەکانی ئیسرائیل، دەڵێن بۆیان :یەزدان بەرەکەتدارت بکات و بتپارێزێت .یەزدان ڕووی خۆی لەسەر تۆ بدرەوشێتەوە و بەزەییت پێدا بێتەوە .با پەروەردگار ڕوویی خۆی لەسەر تۆ بەرز بکاتەوە و ئاشتیت پێ ببەخشێت .و ناوی من لەسەر کوڕانی ئیسرائیل دادەنێن، و من یەزدان بەرەکەتداریان دەکەم.

7

ڕوویدا لەو ڕۆژەدا کە موسا کارەکەی تەواو کرد و چادرەکەی هەڵستاند، دەستنیشانی کرد و پیرۆزی کرد لەگەڵ هەموو قاپوقاچاغەکانی، هەروەها قوربانگاکە و هەموو قاپوقاچاغەکانی دەستنیشان کرد و پیرۆزی کردن .سەرۆکەکانی ئیسرائیل پێشکەشیان کرد، دوازدە سەرۆکی ماڵە باوکییەکانیان، ئەمانە سەرۆکەکانی هۆزەکان بوون، ئەمانە ئەوانە بوون کە لەسەر پشکنینەکە وەستابوون .و دیاری خۆیان هێنایان بەردەم یەزدان : شەش عەرەبانەی داپۆشراو و دوازدە گا، عەرەبانەیەک لە هەر دوو سەرۆک و گوێرەکەیەک لە هەریەکیان، و ئەوانیان هێنایە بەردەم چادرەکە .و یەزدان بە موسا فەرموو و گوتی، وەریانبگرە لە ئەوان، و دەبن بۆ کارەکانی خزمەتگوزاری چادری شایەتی، و دەیاندەیتە لێڤییەکان، هەریەکەیان بەپێی خزمەتگوزاریی خۆی .موسا ئەو عەرەبانانە و گایانەی وەرگرت و دایە لێڤییەکان .و دوو عەرەبانەکە و چوار گاکەی دا بە کوڕانی گێرشۆن بەپێی خزمەتگوزاریەکانیان .و ئەو چوار عەرەبانە و ئەو هەشت گایە دا بە کوڕەکانی مەراری، بەپێی خزمەتەکانیان، لەژێگەی ئیتاماری کوڕی هارونی کاهین .و بۆ کوڕەکانی قاهات نەیداوە، چونکە شتەکانی خزمەتگوزاری پیرۆز هەیانە، لەسەر شانەکان هەڵیاندەگرن . ڕابەرانە دیاریییەکانیان هێنا بۆ تەرخانکردنی قوربانگاکە، لەو ڕۆژەی کە چەورکرا، و ڕابەرانە دیاریییەکانی خۆیان لەبەردەم قوربانگاکە پێشکەش کرد .و یەزدان بە موسای

فەرموو :سەرۆکێک لە هەر ڕۆژێکدا، سەرۆکێک لە هەر ڕۆژێکدا دیارییەکانیان دەهێنن بۆ تەرخانکردنی قوربانگاکە .ئەوەی کە لە ڕۆژی یەکەم دیارییەکەی پێشکەش کرد، ناحشۆن کوڕی ئەمیناداب بوو، فەرمانڕەوای هۆزی یەهودا .و پێشکەشی کرد دیاریەکەی خۆی : تاسێکی زیو، کێشەکەی سەد و سی، تاسێکی زیو، حەفتا شاقل بەپێی شاقلە پیرۆزەکە، هەردووکیان پڕ لە ئاردی نازک تێکەڵکراو بە ڕۆن بۆ قوربانی .بخوواردانێکی دە زێڕین، پڕ لە بخوور .گوێرەکەیەک لە گاگەلەکان، بەرانێک، بەرخێکی ساڵەیی بۆ قوربانی سووتاندن، و گیسکێک لە بزنەکان بۆ گوناە .و بۆ قوربانی ڕزگاری :دوو مانگا، پێنج بەران، پێنج نێرینە بزن، پێنج بەرخی مێینەی یەک ساڵە .ئەمە دیاری نەحشۆن کوڕی عەمیناداب بوو .لە ڕۆژی دووەم، نەتەنێلی کوڕی سۆگار، فەرمانڕەوای هۆزی یەساخار، پێشکەشی کرد .و پێشکەشی کرد دیاریەکەی خۆی :تاسێکی زیو، کێشەکەی سەد و سی، تاسێکی زیو، حەفتا شاقل بەپێی شاقلی پیرۆز، هەردووکیان پڕ لە ئاردی نرم تێکەڵکراو بە زەیت بۆ قوربانی .
بخوواردانێکی دە زێڕین، پڕ لە بخوور .گوێرەکەیەک لە گایان، بەرانێک، بەرخێکی یەک ساڵە بۆ قوربانی سووتاندن، و گیسکێکی نێر لە بزنان بۆ گوناە .و بۆ قوربانی ڕزگاری :مانگا دوو، بەران پێنج، تەگە پێنج، بەرخە مێینەی یەک ساڵەیی پێنج .ئەمە دیاریی نەتەنائێل کوڕی سۆگار بوو .لە ڕۆژی سێیەم، فەرمانڕەوای کوڕانی زەبولون، ئەلیابی کوڕی حێلۆن .
دیاریییەکەی ئەو، قاپێکی زیو یەک، سەد و سی کێشی ئەو؛ تاسێکی یەک زیو، حەفتا شاقل بەپێی شاقلی پیرۆز؛ هەردووکیان پڕ لە ئاردی نەرم تێکەڵکراو بە ڕۆن بۆ قوربانی؛
بخوواردانێکی یەک دە زێڕ، پڕ لە بخوور .گوێرەکەیەک لە گاگەل، بەرانێک، بەرخێکی یەک ساڵە بۆ قوربانی سووتاندن، و گیسکێک لە بزن بۆ گوناە .و بۆ قوربانی ڕزگاری :مانگا دوو، بەران پێنج، گیسکی نێر پێنج، بەرخی مێ یەک ساڵە پێنج .ئەمە دیاریی ئەلیاب کوڕی حەیلۆن بوو .لە ڕۆژی چوارەم، فەرمانڕەوای کوڕانی ڕەئوبێن، ئەلیسور کوڕی شەدیئور .
دیاریییەکەی ئەو، قاپێکی زیو یەک، سەد و سی کێشی ئەو؛ تاسێکی یەک زیو، حەفتا شاقل

بەپێی شاقلی پیرۆز؛ هەردووکیان پڕ لە ئاردی نەرم تێکەڵکراو بە ڕۆن بۆ قوربانی؛
بخووردانێکی یەک دە زێڕ، پڕ لە بخوور .گوێرەکەیەک لە گاگەل، بەرانێک، بەرخێکی یەک
ساڵە بۆ قوربانی سووتاندن، و گیسکێک لە بزن بۆ گوناە .و بۆ قوربانی ڕزگاری :مانگا دوو،
بەران پێنج، نێرینە بزن پێنج، بەرخی مێینەی یەک ساڵەیی پێنج .ئەمە دیاریی ئەلیسور
کوڕی شەدیئور بوو .لە ڕۆژی پێنجەم، فەرمانڕەوای کوڕانی شیمۆن، سەلامیێل کوڕی
سوریسەدای .دیارییەکەی ئەو :تاسێکی زیو، کێشەکەی سەد و سی، تاسێکی زیو، حەفتا
شاقل بەپێی شاقلی پیرۆز، هەردووکیان پڕ لە ئاردی نرم تێکەڵکراو بە زەیت بۆ قوربانی .
بخووردانێکی دە زێڕین، پڕ لە بخوور .گوێرەکەیەک لە گایان، بەرانێک، بەرخێکی یەک ساڵە
بۆ قوربانی سووتاندنی تەواو، و گیسکێک لە بزنان دەربارەی گوناە .و بۆ قوربانی ڕزگاری :
دوو مانگا، پێنج بەران، پێنج نێرینە بزن، پێنج بەرخی مێینەی یەک ساڵە .ئەمە دیاریی
سەلامیێل کوڕی سوریسەدای بوو .لە ڕۆژی شەشەمدا، فەرمانڕەوای کوڕانی گاد، ئەلیاساف
کوڕی ڕاگوئێل .دیارییەکەی ئەو :تاسێکی زیو، کێشەکەی سەد و سی، تاسێکی زیو، حەفتا
شاقل بەپێی شاقلی پیرۆز، هەردووکیان پڕ لە ئاردی نرم تێکەڵکراو بە زەیت بۆ قوربانی .
بخووردانێکی دە زێڕین، پڕ لە بخوور .گوێرەکەیەک لە گاگەلەکان، بەرانێک، بەرخێکی
ساڵەیی بۆ قوربانی سووتاندن، و گیسکێک لە بزنەکان بۆ گوناە .و بۆ قوربانی ڕزگاری :دوو
مانگا، پێنج بەران، پێنج تەگە، پێنج بەرخی مێ یەک ساڵەیی .ئەمە دیاریی ئەلیساف کوڕی
ڕاگوئێل بوو .لە ڕۆژی حەوتەمدا، فەرمانڕەوای کوڕانی ئەفرایم، ئەلیشاما کوڕی عەمیهود .
دیارییەکەی ئەو :تاسێکی زیو، کێشەکەی سەد و سی، تاسێکی زیو، حەفتا شاقل بەپێی
شاقلی پیرۆز، هەردووکیان پڕ لە ئاردی نرم تێکەڵکراو بە ڕۆن بۆ قوربانی .بخووردانێکی
دە زێڕین، پڕ لە بخوور .گوێرەکەیەک لە گاگەلەکان، بەرانێک، بەرخێکی ساڵەیی بۆ قوربانی
سووتاندن، و گیسکێک لە بزنەکان بۆ گوناە .و بۆ قوربانی ڕزگاری، دوو مانگا، پێنج بەران،
پێنج تەگە، پێنج بەرخی مێینەی یەک ساڵە، ئەمە دیاریی ئەلیشاماعی کوڕی عەمیهود .لە

ڕۆژی هەشتەم، فەرمانڕەوای کوڕانی مەنەسا، گەمالییێلی کوڕی فەداسوور .دیارییەکەی ئەو :تاسێکی زیو، کێشەکەی سەد و سی، تاسێکی زیو، حەفتا شاقل بەپێی شاقلی پیرۆز، هەردووکیان پڕ لە ئاردی نرم تێکەڵکراو بە ڕۆن بۆ قوربانی .بخووردانێکی دە زێڕین، پڕ لە بخوور .گوێرەکەیەک لە مانگایان، بەرانێک، بەرخێکی یەک ساڵە بۆ قوربانی سووتاندن، و گیسکێکی نێرینە لە بزنان یەک بۆ گوناە .و بۆ قوربانی ئاشتی مانگا دوو، بەران پێنج، گیسکی نێرینە پێنج، بەرخی مێی یەک ساڵە پێنج .ئەمە دیاریی گەمالییێل کوڕی فەداسور .

لە ڕۆژی نۆیەم، فەرمانڕەوای کوڕانی بنیامین، ئەبیدانی کوڕی گدعۆنی .دیارییەکەی ئەو، قاپێکی زیو یەک، سەد و سی کێشی ئەو؛ تاسێک، یەک زیو، حەفتا شاقل بەپێی شاقلی پیرۆز؛ هەردووکیان پڕ لە ئاردی نەرم شێلراو بە ڕۆن بۆ قوربانی؛ بخووردانێک یەک دە زێڕ، پڕ لە بخوور .گوێرەکەیەک لە گاگەلەکان، بەرانێک، بەرخێکی ساڵەیی بۆ قوربانی سووتاندن، و گیسکێک لە بزنەکان بۆ گوناە .و بۆ قوربانی ڕزگاری، مانگا دوو، بەران پێنج، تەگە پێنج، بەرخە مێینەی یەک ساڵەیی پێنج، ئەمە دیاریی ئەبیدان کوڕی گدعۆنی .لە ڕۆژی دەیەم، فەرمانڕەوای کوڕانی دان، ئەحیعەزەر کوڕی ئەمیشەدای .دیارییەکەی ئەو : تاسێکی زیو، کێشەکەی سەد و سی، تاسێکی زیو، حەفتا شاقل بەپێی شاقلی پیرۆز، هەردووکیان پڕ لە ئاردی نرم تێکەڵکراو بە زەیت بۆ قوربانی .بخووردانێکی دە زێڕین، پڕ لە بخوور .گوێرەکەیەک لە گاگەل، بەرانێک، بەرخێکی یەک ساڵە بۆ قوربانی سووتاندن، و گیسکێک لە بزن بۆ گوناە .و بۆ قوربانی ڕزگاری :دوو مانگا، پێنج بەران، پێنج تەگە، پێنج بەرخی مێ یەک ساڵە .ئەمە دیاریی ئەحیعەزەری کوڕی عەمیشەدای بوو .لە ڕۆژی یازدەیەم، فەرمانڕەوای کوڕانی ئاشێر، فاگیێل کوڕی ئێخران .دیارییەکەی ئەو :تاسێکی زیو، کێشەکەی سەد و سی، تاسێکی زیو، حەفتا شاقل بەپێی شاقلی پیرۆز، هەردووکیان پڕ لە ئاردی نرم تێکەڵکراو بە ڕۆن بۆ قوربانی .بخووردانێکی دە زێڕین، پڕ لە بخوور .

گوێرەکەیەک لە گایان، بەرانێک، بەرخێکی یەک ساڵە بۆ قوربانی سووتاندنی تەواو، و

گیسکێکی نێرینە لە بزنان بۆ گوناە .و بۆ قوربانی ئاشتی، دوو مانگا، پێنج بەران، پێنج گیسک، پێنج بەرخە مێینەی یەک ساڵە .ئەمە دیاریەکەی فەگیێل کوڕی عۆخران بوو .لە ڕۆژی دوازدەیەمدا، فەرمانڕەوای کوڕانی نەفتالی، ئاحیرێی کوڕی ئەینان .دیارییەکەی ئەو : تاسێکی زیو، کێشەکەی سەد و سی، تاسێکی زیو، حەفتا شاقل بەپێی شاقلی پیرۆز، هەردووکیان پڕ لە ئاردی نرم تێکەڵکراو بە ڕۆن بۆ قوربانی .بخووردانێکی دە زێڕین، پڕ لە بخوور .گوێرەکەیەک لە گایان، بەرانێک، بەرخێکی یەک ساڵە بۆ قوربانی سووتاندن، و گیسکێکی نێر لە بزنان بۆ گوناە .و بۆ قوربانی ڕزگاری :مانگا دوو، بەران پێنج، نێرینە بزن پێنج، بەرخی مێینەی یەک ساڵەیی پێنج .ئەمە پێشکەشکراوی ئەحیرەی کوڕی عێنان بوو . ئەمە تەرخانکردنی قوربانگاکە لە ڕۆژی دەستنیشانکردنی، لەلایەن سەرۆکەکانی کوڕانی ئیسرائیلەوە :دوازدە قاپی زیو، دوازدە تاسی زیو، دوازدە بخووردانی زێڕین .سی و سەد شاقل بۆ قاپە یەکەم، و حەفتا شاقل بۆ تاسە یەکەم، هەموو زیوی دەفرەکان دوو هەزار و چوار سەد شاقل بوو بە شاقلی پیرۆز .بخووردانە زێڕینەکان دوازدە دانە پڕ لە بخوور، هەموو زێڕی بخووردانەکان، سەد و بیست زێڕین .هەموو گایەکان کە بۆ قوربانی سووتاندن بوون :گوێرەکەکان دوازدە، بەرانەکان دوازدە، بەرخە ساڵەکییەکان دوازدە، لەگەڵ پێشکەشکراوەکانیان و شەرابە ڕژاوەکانیان، و دوازدە نێرینە بزن بۆ قوربانی گوناە . هەموو مانگاکان بۆ قوربانی ڕزگاری :مانگا گەنجەکان بیست و چوار، بەرانەکان شەست، نێرینە بزنەکان شەست یەک ساڵە، بەرخەکان شەست یەک ساڵە بێ کەموکوڕی .ئەمە تەرخانکردنی قوربانگاکەیە، دوای پڕکردنی دەستەکانی ئەو و دوای دەستنیشانکردنی ئەو . لە کاتی چوونەژوورەوەی موسا بۆ ناو چادری شایەتی بۆ قسەکردن لەگەڵی، دەنگی یەزدانی بیست کە لەسەرەوە قەپاغی کەفارەتەوە قسەی لەگەڵ دەکرد، ئەوەی لەسەر سندوقی شایەتییە، لەنێوان دوو کەڕوبیمەکە، و قسەی لەگەڵ دەکرد.

8

و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد، دەفەرموو :قسە بکە لەگەڵ هارون، و دەڵێیت بۆ ئەو، کاتێک دادەنێیت چراکان لە بەشێکەوە، بەپێی ڕووی چرادانەکە ڕووناکی دەدەن حەوت چراکەکان .و هارون ئاوای کرد :لە یەک لایەنەوە بەرامبەر ڕووی چرادانەکە چراکانی ئەوی روناک کردەوە، وەک یەزدان فەرمانی بە موسا دا .و ئەمە دروستکردنی چرادانەکەیە :تووند، زێڕین، قەدی ئەو و گوڵە نیلوفەرەکانی ئەو، تووند هەموویان .بەپێی ئەو شێوەیەی کە یەزدان پیشانی موسای دا، ئاوا چرادانەکەی دروست کرد .و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد و گوتی، لێڤییەکان لە ناوەڕاستی کوڕانی ئیسرائیلەوە ببە، و ئەوان پاک دەکەیتەوە .و ئاوا پاککردنەوەی ئەوان بۆ دەکەیت، ئاوی پاککردنەوە بەسەریاندا دەپرژێنیت، و گوێزان بەسەر هەموو لەشیاندا دێت، و جلەکانیان دەشۆن، و پاک دەبن .ئەوان گوێرەکەیەک لە گایان دەگرن، و لەگەڵ ئەمەدا قوربانییەک لە ئاردی نان کە بە زەیت تێکەڵکراوە، و تۆ گوێرەکەیەکی یەک ساڵە لە گایان دەگریت بۆ گوناە .و لێڤییەکان دەهێنیتە پێش چادری شایەتی، و کۆدەکەیتەوە هەموو کۆمەڵی کوڕانی ئیسرائیل .و لێڤییەکان دەهێنیتە پێش یەزدان، و کوڕانی ئیسرائیل دەستەکانیان دادەنێن لەسەر لێڤییەکان .و هارون لێڤییەکان جیادەکاتەوە وەک پێشکەش لەبەردەم یەزدان لە کوڕانی ئیسرائیل، و دەبن بۆ ئەوەی کاری کارەکانی یەزدان بکەن .بەڵام لێڤییەکان دەستەکانیان لەسەر سەری گوێرەکەکان دادەنێن، و تۆ یەکێکیان بۆ گوناە و یەکێکی دیکەیان بۆ قوربانی سووتاو بۆ یەزدان دەکەیت، بۆ کەفارەت کردنی ئەوان .و لێڤییەکان لەبەردەم یەزدان ڕادەگریت، و لەبەردەم هارون، و لەبەردەم کوڕەکانی ئەو، و ئەوان وەک پێشکەشکراوێک لەبەردەم یەزدان دەدەیتەوە؛ و لێڤییەکان لەناوەڕاستی کوڕانی ئیسرائیل جیا دەکەیتەوە؛ و بۆ من دەبن .و دوای ئەم شتانە لێڤییەکان دەچنە ژوورەوە بۆ کارکردن لە کارەکانی چادری شایەتی، و تۆ پاکیان

دەکەیتەوە و ئەوان دەگەڕێنیتەوە لەبەردەم یەزدان .چونکە ئەمانە وەک پێشکەشکراو بۆ من دراون لەناو کوڕانی ئیسرائیل، لە جیاتی هەموو ئەوانەی کە منداڵدان دەکەنەوە، هەموو نۆبەرەکانی کوڕانی ئیسرائیل، ئەوانم بۆ خۆم وەرگرتووە .چونکە هەموو نۆبەرەیەک لە کوڕانی ئیسرائیل لە مرۆڤەوە تا ئاژەڵ بۆ منە، لەو ڕۆژەدا کە هەموو نۆبەرەیەکم لە خاکی میسر لێدا، پیرۆزم کردن بۆ خۆم، و لێقییەکانم وەرگرت لە جیاتی هەموو نۆبەرەیەک لە کوڕانی ئیسرائیل .و لێقییەکانم وەک پێشکەشکراو دایەوە کە دراون بە هارون و کوڕەکانی لەناو کوڕانی ئیسرائیل، بۆ ئەوەی کارەکانی کوڕانی ئیسرائیل لە چادری شایەتیدا ئەنجام بدەن، و کەفارەت بۆ کوڕانی ئیسرائیل بکەن، و نابێت لەناو کوڕانی ئیسرائیلدا کەسێک نزیک ببێتەوە بۆ شتە پیرۆزەکان .و موسا و هارون و هەموو کۆبوونەوەی کوڕانی ئیسرائیل بۆ لێقییەکان کردیان، وەک یەزدان فەرمانی بە موسا دا دەربارەی لێقییەکان، بەم شێوەیە کوڕانی ئیسرائیل بۆیان کردیان .لێقییەکان خۆیان پاک کردەوە و جلەکانیان شۆرد، هارون ئەوانی وەک پێشکەشکراوێک لەبەردەم یەزدان پێشکەش کرد، و هارون کەفارەتی بۆ ئەوان کرد بۆ پاککردنەوەیان .و دوای ئەمانە لێقییەکان چوونە ژوورەوە بۆ ئەنجامدانی خزمەتەکەیان لە چادری شاهیدی لەبەردەم هارون و لەبەردەم کوڕەکانی، وەک یەزدان فەرمانی بە موسا دا دەربارەی لێقییەکان، بەم جۆرە کرایان بۆ ئەوان .و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد و فەرمووی، ئەمە ئەوەیە دەربارەی لێقییەکان :لە پێنج و بیست ساڵیدا و لە سەرەوە، دەچنە ژوورەوە بۆ کارکردن لە چادری شایەتی؛ و لە پەنجا ساڵیدا دوور دەکەوێتەوە لە خزمەتەکە، و کار ناکات ئیتر .و براکەی ئەو لە چادری شایەتی خزمەت دەکات بۆ پاسەوانەکان پاراستن، بەڵام کارەکان ناکات، ئاوا دەکەیت بۆ لێقییەکان لە پاسەوانەکانیان.

9

و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد لە چۆڵەوانی سینا لە ساڵی دووەم، دوای دەرچوونیان لە خاکی میسر، لە مانگی یەکەم، بە گوتنی :بڵێ، و با کوڕانی ئیسرائیل جەژنی پەسخە بکەن بەپێی کاتی خۆی، لە ڕۆژی چواردەیەمی مانگی یەکەم بەرەو ئێوارە، دەیکەیت بەپێی کاتەکانی؛ بەپێی یاساکەی، و بەپێی بەراوردکردنەکەی دەیکەیت .موسا لەگەڵ کوڕانی ئیسرائیلدا قسەی کرد بۆ ئەوەی جەژنی پەسخا بگێڕن لە ڕۆژی چواردەیەمی مانگ لە چۆڵەوانی سینا .وەک چۆن یەزدان فەرمانی بە موسا دا، کوڕانی ئیسرائیل ئاوایان کرد .و پیاوانی کە لەسەر گیانی مردۆڤ گڵاو بوون هاتن، و نەیانتوانی جەژنی پەسخە لە ئەو ڕۆژەدا بکەن؛ و لە ئەو ڕۆژەدا هاتنە بەردەم موسا و هارون .و ئەو پیاوانە پێیان گوت، ئێمە لەسەر گیانی مردۆڤ گڵاوین؛ بۆیە ئایا دواکەوتوو بین لە پێشکەشکردنی دیاری بۆ یەزدان لە کاتی خۆیدا لەناو کوڕانی ئیسرائیل؟ موسا پێی گوتن :لێرە بوەستن، با گوێ بگرم یەزدان چ فەرمانێک دەردەکات دەربارەی ئێوە .و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد، دەفەرموو، قسە بکە لەگەڵ کوڕانی ئیسرائیل، دەفەرموو، پیاو پیاو، کە ئەگەر دەبێت گڵاو لەسەر گیانی پیاوێک، یان لە ڕێگایەکی دوور بۆ ئێوە، یان لە نەوەکانی ئێوە، و دەکات جەژنی پەسخا بۆ یەزدان لە مانگی دووەم لە ڕۆژی چواردەیەم؛ بەرەو ئێوارە دەیکەن ئەو، لەسەر نانی فەتیرە و گیای تاڵ دەیخۆن ئەو .هیچیان لێی بەجێ ناهێڵن بۆ بەیانی، و ئێسقانێکیان لێی ناشکێنن، بەپێی یاسای پەسخە دەیکەن .ئەو مرۆڤەی کە پاک بێت و لە ڕێگایەکی دوور نەبێت، بەڵام دواکەوێت لە کردنی جەژنی پەسخا، گیانی ئەو لە گەلەکەی دەبڕدرێتەوە، چونکە پێشکەشکراوی یەزدانی لە کاتی خۆیدا پێشکەش نەکردووە، ئەو مرۆڤە گوناهی خۆی هەڵدەگرێت .ئەگەر نامۆیەک لە خاکی ئێوە نزیک بێتەوە و جەژنی پەسخا بۆ یەزدان بکات، بەپێی یاسای جەژنی پەسخا و بەپێی ڕێکخستنەکەی ئەو دەیکات، یاسایەک دەبێت بۆ ئێوە و بۆ نامۆیەکە و بۆ خۆجێیەکەی خاکەکە .و لەو ڕۆژەدا کە چادرەکە ڕاگیرا، هەورەکە چادرەکەی داپۆشی، ماڵی شایەتی، و لە ئێوارەدا لەسەر

چادرەکە وەک شێوەی ئاگر بوو تا بەیانی .بەم شێوەیە بەردەوام بوو، هەورەکە لە ڕۆژاندا دایدەپۆشی، و شێوەی ئاگر لە شەودا .و کاتێک هەورەکە لە چادرەکەوە سەرکەوت، دوای ئەوە کوڕانی ئیسرائیل ڕۆیشتن، و لەو شوێنەی کە هەورەکە ڕاوەستا، لەوێ کوڕانی ئیسرائیل چادریان هەڵدا .بە فەرمانی یەزدان کوڕانی ئیسرائیل چادر هەڵدەدەن، و بە فەرمانی یەزدان دەڕۆن .هەموو ئەو ڕۆژانەی کە هەور سێبەر بەسەر چادرەکەدا دەکات، کوڕانی ئیسرائیل چادر هەڵدەدەن .کاتێک هەور بۆ ڕۆژانێکی زیاتر لەسەر چادرەکە دەمێنێتەوە، کوڕانی ئیسرائیل پاسەوانی خودا دەپارێزن و ناڕۆن .و دەبێت کاتێک هەور بۆ ژمارەیەک ڕۆژ چادرەکە دادەپۆشێت، بە فەرمانی یەزدان چادر هەڵدەدەن و بە فەرمانی یەزدان کۆچ دەکەن .و دەبێت کاتێک هەور لە ئێوارەوە تا بەیانی دەبێت، و هەور لە بەیانیدا هەڵدێت، ئەوا دەڕۆن، جا ڕۆژ بێت یان شەو .لە ماوەی مانگێک یان ڕۆژانێک کە هەورەکە زیاد دەبوو و سێبەری دەکردەوە لەسەریان، کوڕانی ئیسرائیل چادریان هەڵدەدا و کۆچیان نەدەکرد .کە لە ڕێگەی فەرمانی یەزدان دەڕۆن، پاسەوانی یەزدان پاراستیان لە ڕێگەی فەرمانی یەزدان لە دەستی موسا.

10

و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد، دەیفەرموو، دوو کەڕەنای زیو بۆ خۆت دروست بکە، کوتراو دروستیان بکە، و بۆ تۆ دەبن بۆ بانگکردنەوەی کۆمەڵ و بۆ جوڵاندنی ئۆردوگاکان . و کەرەنا لەناو ئەوان دەدەیت، و هەموو کۆمەڵەکە کۆدەبێتەوە لەسەر دەرگای چادری شایەتی .بەڵام ئەگەر لە یەکێکدا کەرەنا بدەن، هەموو فەرمانڕەواکان سەرکردەکانی ئیسرائیل دێنە لات .و کەڕەنا لێدەدەن بۆ نیشانە، و دەڕۆن ئەو چادرانەی کە لە ڕۆژهەڵاتدا چادریان هەڵداوە؛ و کەڕەنا لێدەدەن بۆ نیشانەی دووەم، و دەڕۆن ئەو چادرانەی کە لە

باشووردا چادریان هەڵداوە؛ و کەڕەنا لێدەدەن بۆ نیشانەی سێیەم، و دەڕۆن ئەو چادرانەی
کە لەلای دەریادا چادریان هەڵداوە؛ و کەڕەنا لێدەدەن بۆ نیشانەی چوارەم، و دەڕۆن ئەو
چادرانەی کە لە باکووردا چادریان هەڵداوە؛ بە نیشانە کەڕەنا لێدەدەن لە کاتی
ڕۆیشتنیاندا .و کاتێک کۆمەڵەکە کۆدەکەنەوە، کەڕەنا لێدەدەن، و نەک بە نیشانە .و
کوڕەکانی هارون کاهینەکان لە کەڕەناکان لێدەدەن، و ئەمە دەبێتە یاسایەکی هەتاهەتایی
بۆ ئێوە بۆ نەوەکانتان .ئەگەر دەچنە دەرەوە بۆ جەنگ لە زەوی ئێوەدا بەرەو دژبەرانی
ئەوانەی لە دژی ئێوە ڕاوەستاون، و بە زورناکان دەنگ بدەن، ئەوا لەبەردەم یەزدان یادکراو
دەبن و لە دوژمنانی ئێوە ڕزگار دەکرێن .لە ڕۆژەکانی خۆشی ئێوە و لە جەژنەکانی ئێوە و
لە مانگە نوێیەکانی ئێوە، فووی بە کەڕەناکان دەکەن لەسەر قوربانی سووتاوەکان و لەسەر
قوربانییەکانی ڕزگاریی ئێوە، و دەبێتە یادکردنەوە بۆ ئێوە لەبەردەم خودای ئێوە .من
یەزدانم، خودای ئێوە .لە ساڵی دووەمدا، لە بیستەمی مانگی دووەمدا، هەورەکە لە چادری
شایەتی بەرزبووەوە .و کوڕانی ئیسرائیل لەگەڵ ئازووقەکانیان لە چۆڵەوانی سینا
بەڕێکەوتن، و هەورەکە لە چۆڵەوانی فاران ڕاوەستا .و ئەوان یەکەم جار بەپێی فەرمانی
یەزدان لە ڕێگەی موسا کۆچیان کرد .و ئەوان هەڵبڕین، ڕێکخستنی ئۆردووگای کوڕانی
یەهودا یەکەم بوو لەگەڵ هێزی ئەوان، و لەسەر ئەو هێزەی ئەوان ناحشۆن کوڕی
عەمیناداب بوو .و لەسەر هێزی هۆزی کوڕانی ئیساخار، نەتەنێل کوڕی سۆگار .و لەسەر
هێزی هۆزی کوڕانی زەبولون، ئەلیاب کوڕی حێلۆن .و چادرەکە دادەکێشن، و کوڕانی
گێدسۆن و کوڕانی مەراری کە چادرەکە هەڵدەگرن دەردەچن .و بەرزیان کردەوە دەستەی
ئۆردووگای ڕەئوبێن لەگەڵ هێزی ئەوان، و لەسەر هێزی ئەوان ئەلیسور کوڕی شەدیئور .و
لەسەر هێزی هۆزی کوڕانی شیمۆن، شەلومیێل کوڕی زوریشەدای .و لەسەر هێزی هۆزی
کوڕانی گاد، ئەلیسافی کوڕی ڕاگوئێل .و کوڕانی قاحات دەرچوون و پیرۆزەکانیان
هەڵگرت، و چادرەکەیان دانا هەتا گەیشتن .و ڕێکخستنی ئۆردووگای ئەفرایم لەگەڵ هێزی

خۆیان دەرچوون، و لەسەر هێزەکەیان، ئەلیشاما کوڕی عەمیهود .و لەسەر هێزی هۆزی کوڕانی مەنەشە، گەمالییێل کوڕی فەداسور .و لەسەر هێزی هۆزی کوڕانی بنیامین، ئەبیدانی کوڕی گدعۆنی .و دەستپێدەکەن پۆلی ئۆردوگای کوڕانی دان، دواترین لە هەموو ئۆردوگاکان، لەگەڵ هێزی خۆیان؛ و لەسەر هێزی خۆیان، ئەحیعەزەر کوڕی عەمیشەدای .و لەسەر هێزی هۆزی کوڕانی ئاشێر، فاگیێل کوڕی ئێخران .و لەسەر هێزی هۆزی کوڕانی نەفتالی، ئاحیرێ کوڕی ئەینان .ئەمانە لەشکرەکانی کوڕانی ئیسرائیلن، و بە هێزی خۆیان بەڕێکەوتن .موسا بە هۆباب کوڕی ڕاگوێلی مادیانی، خزمی موسا گوت :ئێمە بەرەو ئەو شوێنە دەڕۆین کە یەزدان فەرمووی، ئەمە دەدەمە ئێوە .وەرە لەگەڵمان، و چاکەت لەگەڵ دەکەین، چونکە یەزدان قسەی باشی دەربارەی ئیسرائیل کردووە .و بە ئەو گوت :ناچم، بەڵکو دەچمەوە بۆ خاکی خۆم و بۆ لای نەوەی خۆم .و گوتی، ئێمە جێمەهێڵە، چونکە تۆ لەگەڵ ئێمە لە چۆڵەوانیدا بوویت، و دەبیتە پیرەمێردێک لەنێوانماندا .و دەبێت ئەگەر لەگەڵمان بڕۆیت، ئەوا ئەو شتە باشانەی کە یەزدان بە ئێمەی دەکات، ئێمەش بە تۆی دەکەین .و ئەوان بەڕێکەوتن لە شاخی یەزدان، ڕێگای سێ ڕۆژ، و سندوقی پەیمانی یەزدان پێشیان دەکەوت، ڕێگای سێ ڕۆژ، بۆ ئەوەی شوێنی پشوو بۆیان بدۆزێتەوە .و ڕوویدا لە کاتی هەڵبردنی سندووقەکە، موسا گوتی :هەستە ئەی یەزدان، با دوژمنەکانت پەرتەوازە بن، با هەموو ئەوانەی ڕقیان لێتە هەڵبێن .و لە پشووداندا گوتی :بگەڕێوە یەزدان، بۆ لای هەزاران دەیان هەزاران لە ئیسرائیل .و هەورەکە سێبەری ئەوانی دەکرد لە ڕۆژان، لە کاتی هەڵبردنی ئەوان لە ئۆردووگاکە.

11

گەل بۆڵەبۆڵەیان دەکرد بە خراپی لەبەردەم یەزدان، یەزدان گوێی لێبوو و تووڕە بوو،

ئاگرێک له یەزدانەوە لەناویاندا گڕی گرت و بەشێک له ئۆردووگاکەی خوارد .و گەل هاواریان بۆ موسا کرد، موسا نوێژی بۆ یەزدان کرد، و ئاگرەکە وەستا .و ناوی ئەو شوێنە ناسرا بە ئاگرکەوتنەوە، چونکە ئاگرێک لەنێویاندا گیرسایەوە لەلایەن یەزدانەوە .ئەو خەڵکە تێکەڵەی کە لەنێویاندا بوو، ئارەزوویەکی زۆریان کرد، و دانیشتن و گریان، هەروەها کوڕانی ئیسرائیلیش، و گوتیان :کێ گۆشتمان دەدات بخۆین؟ ئێمە یادمان کردەوە ئەو ماسییانەی کە لە میسردا بە خۆڕایی دەمانخوارد .و کدوەکان، و هەندوانەکان، و پیازی کەلەمەکان، و پیازەکان، و سیرەکان .ئێستا بەڵام گیانمان بە تەواوی وشک بووە، هیچ شتێک نییە جگە لە مەنە لەبەردەم چاوەکانمان .بەڵام مەننا وەک تۆوی گەشنیزە بوو، و شێوەکەی وەک شێوەی بلوور بوو .و گەل دەگەڕان و کۆیان دەکردەوە و لە ئاسیاودا دەیهاڕین، و لە هاوندا دەیانشکاند، و لە مەنجەڵدا دەیانکوڵاند، و نانیان لێ دەکرد، و تامەکەی وەک تامی نانی ڕۆنی بوو .و کاتێک شەونم لە شەودا بەسەر ئۆردوگاکەدا دادەبەزی، مەنیش لەگەڵیدا دادەبەزی .موسا گوێی لە گریانیان بوو بەپێی هۆزەکانیان، هەریەکەیان لەسەر دەرگای خۆی، یەزدان بە تووڕەیی زۆر هەڵچوو، و لەبەردەم موسا خراپ بوو .و موسا بە پەروەردگار گوت :بۆچی خزمەتکارەکەتت ئازار داوە، و بۆچی لەبەردەمت پەسەندیم نەبووە، هەتا بارگرانی ئەم گەلە لەسەر من دابنێیت؟ ئایا من لە سکدا وەرمگرت هەموو ئەم گەلە، یان من منداڵم پێ بوون؟ بۆچی پێم دەڵێیت، ببەرە ئەو بۆ ناو باوەشی خۆت، وەک دایەنێک منداڵە شیرخۆرەکە هەڵبگرێت، بۆ ئەو خاکەی کە سوێندت بۆ باوکانیان خوارد؟ لە کوێوە من گۆشت بدەم بە هەموو ئەم گەلە؟ چونکە دەگریێن لەسەر من و دەڵێن :گۆشتمان بدە، بۆ ئەوەی بیخۆین .من بە تەنها ناتوانم ئەم گەلە هەڵبگرم، چونکە ئەم بارە بۆ من زۆر قورسە .ئەگەر بەڵام ئاوا تۆ دەکەیت بۆ من، بمکوژە بە کوشتن، ئەگەر بەزەییم لە تۆ دۆزیوەتەوە، بۆ ئەوەی ئازاری خۆم نەبینم .یەزدان بە موسای فەرموو :حەفتا پیاو لە پیرانی ئیسرائیل بۆ من کۆبکەرەوە، ئەوانەی خۆت

دەیانناسیت، کە ئەمانە پیرانی گەل و نووسەرانین .ئەوان بهێنە بۆ چادری شایەتی، و لەوێ لەگەڵ تۆ ڕادەوەستن .و دادەبەزم و قسە دەکەم لەوێ لەگەڵ تۆ، و دەبەم لە ڕۆحی کە لەسەر تۆیە و دایدەنێم لەسەر ئەوان، و یارمەتیت دەدەن لەگەڵ تۆ لە بارگرانی گەل، و تۆ بە تەنها خۆت هەڵیناگریت .و بۆ گەل دەڵێیت، خۆتان پاک بکەنەوە بۆ بەیانی، و گۆشت دەخۆن؛ چونکە گریاتان لەبەردەم یەزدان، دەڵێن، کێ ئێمە دەخوات گۆشت؟ چونکە باش بوو بۆ ئێمە لە میسر، و یەزدان گۆشت دەداتە ئێوە بۆ خواردن، و ئێوە گۆشت دەخۆن .نە ڕۆژێکی یەک دەیخۆن، نە دوو، نە پێنج ڕۆژ، نە دە ڕۆژ، نە بیست ڕۆژ، هەتا مانگێک ڕۆژان دەیخۆن، هەتا دەرچێت لە کونە لووتی ئێوە، و دەبێت بۆ ئێوە بە قێزەوەری، چونکە یاخیبوون بە یەزدان، ئەوەی لەناو ئێوەدایە، و گریان لەبەردەم ئەو، دەڵێن، بۆچی ئێمە هاتینە دەرەوە لە میسر؟ موسا گوتی، شەش سەد هەزار پیادە گەلەکەن، کە من لەنێویانم؛ و تۆ گوتت، گۆشت دەدەمە ئەوان بیخۆن، و دەیخۆن بۆ ماوەی مانگێک؛ ئایا مەڕ و گا سەردەبڕێن بۆ ئەوان، و بەسیان دەبێت؟ یان هەموو ماسی دەریا کۆدەکرێتەوە بۆیان و بەسیان دەکات؟ و یەزدان بە موسا فەرموو، ئایا دەستی یەزدان بەس ناکات؟ ئێستا دەزانیت ئایا وشەکەی من دەتگرێت یان نا .و موسا چووە دەرەوە و قسەکانی یەزدانی بە گەل ڕاگەیاند، و حەفتا پیاوی لە پیرانی گەل کۆکردەوە، و ئەو خۆی لە دەوروبەری چادرەکە ڕایانگرت .و یەزدان لە هەورێکدا هاتە خوارەوە و قسەی لەگەڵ ئەو کرد، و لە ڕۆحەکەی کە لەسەری بوو برد و لەسەر حەفتا پیاوە پیرەکە داینا .کاتێک ڕۆحەکە لەسەریان پشووی دا، پێغەمبەرییان کرد، بەڵام ئیتر زیادەیان نەکرد .دوو پیاو لە ئۆردوگا مانەوە، ناوی یەکەمیان ئەلداد بوو و ناوی دووەمیان مۆداد بوو، و ڕۆح لەسەر ئەوان دانیشت، و ئەمانە لە تۆمارکراوەکان بوون، بەڵام نەهاتنە چادرەکە، و لە ئۆردوگا پێغەمبەرییان کرد .و گەنجەکە ڕایکرد بەرەو موسا و پێی ڕاگەیاند و گوتی :ئەلداد و مۆداد لە ئۆردوگاکەدا پێشبینی دەکەن .و یەشوعی کوڕی نون، کە لەلای موسا ڕاوەستابوو،

هەڵبژێردراوەکە، وەڵامی دایەوە و گوتی :گەورەم موسا، ڕێگریان بکە .و موسا پێی وت، ئایا تۆ ئیرەیی بە من نابەیت؟ کێ وا دەکات هەموو گەلی یەزدان پێغەمبەر بن، کاتێک یەزدان ڕۆحی خۆی دەداتە سەریان؟ و موسا چووە ناو ئۆردووگاکە، ئەو و پیرانی ئیسرائیل .و ڕۆحێک لە یەزدانەوە دەرچوو، و باتریشکی لە دەریاوە هێنایە پەڕاندن، و لەسەر ئۆردوگاکە دایدانان، ڕێگای ڕۆژێک لەم لایەنەوە، و ڕێگای ڕۆژێک لەو لایەنەوە، دەوروبەری ئۆردوگاکە، وەک دوو باڵ بەرزی لە زەوییەوە .و گەل هەستا تەواوی ڕۆژەکە، و تەواوی شەوەکە، و تەواوی ڕۆژی دواتر، و بەدەنەکانیان کۆکردەوە .ئەوەی کەمتری کۆکردەوە، دە پێوانەی کۆکردەوە، و بۆ خۆیان ساردکردنەوەکانیان دەوروبەری ئۆردوگاکە دانا .گۆشتەکە هێشتا لە ددانەکانیان بوو پێش ئەوەی تەواو بێت، یەزدان لە گەلەکە تووڕە بوو و لێدانێکی زۆر گەورەی لێدان .و ناوی ئەو شوێنە گۆڕەکانی ئارەزوو نرا، چونکە لەوێ ئەو گەلەی ئارەزوومەندیان نێژرا .لە گۆڕەکانی ئارەزووەکانەوە گەل بەڕێکەوت بۆ ئاسێرۆس، و گەل لە ئاسێرۆس بوو.

12

و میریەم و هارون قسەیان کرد دژی موسا، لەبەر ئەو ژنە ئەتیۆپییەی کە موسا هێنای، چونکە ژنێکی ئەتیۆپی هێنا، و گوتیان، ئایا یەزدان تەنها لەگەڵ موسا قسەی کردووە؟ ئایا لەگەڵ ئێمەش قسەی نەکرد؟ و یەزدان بیستی .پیاوەکە موسا لە هەموو پیاوانی سەر زەوی زۆر بێفیزتر بوو .و یەدان پەروەردگار بە یەکجاری بە موسا و هارون و مەریەم گوت : ئێوە سێیەکتان بچنە دەرەوە بۆ چادری شایەتی .و ئەو سێیە چوونە دەرەوە بۆ ناو چادری شایەتی، و یەزدان لە ستوونێکی هەوردا هاتە خوارەوە و لەسەر دەرگای چادری شایەتی ڕاوەستا، و هارون و مریەم بانگکران، و هەردووکیان چوونە دەرەوە .و گوتی بۆ ئەوان :

گوێ له وشەکانم بگرن، ئەگەر پێغەمبەرێکی ئێوە بۆ یەزدان دەربکەوێت، لە بینینێکدا خۆم بۆ ئەو دەردەخەم، و لە خەودا قسەی لەگەڵ دەکەم .نەک بەم شێوەیە خزمەتکارەکەم موسا، لە هەموو ماڵەکەمدا دڵسۆزە؛ دەم بۆ دەم قسە دەکەم لەگەڵی، لە شێوەدا، و نەک بە مەتەڵەکان، و شکۆمەندی یەزدانی بینی؛ و بۆچی نەترسان لە قسە کردن لە دژی خزمەتکارەکەم موسا؟ تووڕەیی و هەڵچوونی یەزدان لەسەر ئەوان بوو، و ئەو ڕۆیشت .

هەوری خوا لە چادرەکە دوورکەوتەوە، ئەوەتا مەریەم گولاوی بوو وەک بەفر، هارون تەماشای مەریەمی کرد، ئەوەتا گولاوی بوو .و هارون گوتی بۆ موسا، لێت دەپاڕێمەوە گەورەم، گوناە لەسەر ئێمە دامەنێ، چونکە نەزانی کردووین بەپێی ئەوەی گوناهمان کردووە .با نەبێت وەک یەکسان بە مردن، وەک لەباربچوونێک کە لە منداڵدانی دایک دێتە دەرەوە، و نیوەی گۆشتەکانی دەخوات .و موسا هاواری بۆ یەزدان کرد و گوتی :ئەی خودا، لێت دەپاڕێمەوە، چاکی بکەرەوە .و یەزدان بە موسا فەرموو، ئەگەر باوکی ئەو تفی کردبایە ناو ڕووی ئەو، ئایا شەرمەزار نابووایە حەوت ڕۆژ؟ با جیا بکرێتەوە حەوت ڕۆژ لە دەرەوەی ئۆردوگا، و دوای ئەمە دەچێتە ژوورەوە .و مریەم لە دەرەوەی ئۆردوگاکە بۆ ماوەی حەوت ڕۆژ جیاکرایەوە، و گەلەکە بەڕێ نەکەوتن هەتا مریەم پاک کرایەوە .و دوای ئەمانە گەل لە ئەسێرۆسەوە کۆچیان کرد، و لە چۆڵەوانی فاران چادریان هەڵدا.

13

و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد و فەرمووی، پیاوان بۆ خۆت بنێرە، و با سیخوڕی لە خاکی کەنعانییەکان بکەن، ئەوەی من دەیدەمە کوڕانی ئیسرائیل بۆ دەستکەوتن؛ پیاوێکی یەک بەپێی هۆز، بەپێی خێڵەکانی باوکانیان دەیانێریت، هەموویان سەرۆک لە ئەوان .و موسا ئەوانی لە چۆڵەوانی فاران بەهۆی دەنگی یەزدان نارد، هەموو ئەم پیاوانە ڕابەرانی

کوڕانی ئیسرائیل بوون .و ئەمانە ناوەکانی ئەوان، لە هۆزی ڕەئوبێن، ساموئێل کوڕی زاکور .
لە هۆزی سیمعۆن، سافات کوڕی سوری .لە هۆزی یەهودا، کالێب کوڕی یەفونێ .لە هۆزی
یەساخار، ئیگال کوڕی یوسف .لە هۆزی ئەفرایم، هۆشێع کوڕی نون .لە هۆزی بنیامین،
فەلتی کوڕی ڕافۆ .لە هۆزی زەبولون، گودیێل کوڕی سودی .لە هۆزی یوسف، لە کوڕانی
مەنەشە، گەدی کوڕی سوسی .لە هۆزی دان، ئەمیێل کوڕی گەمالیێل .لە هۆزی ئاشێر،
ساسوور کوڕی میکائیل .لە هۆزی نەفتالی، نابی کوڕی سابی .لە هۆزی گاد، گودیێل کوڕی
ماکی .ئەمانە ناوەکانی ئەو پیاوانەن کە موسا ناردنی بۆ سیخوڕیکردنی زەوییەکە، و موسا
ناوی هۆشێع کوڕی نونی لێنا یەشوع .و موسا ئەوانی نارد بۆ سیخوڕیکردنی خاکی
کەنعان، و پێی گوتن، بڕۆن بەرەو سەرەوە لەم چۆڵەوانییەدا، و دەچنە سەرەوە بۆ
شاخەکە، و دەبینن خاکەکە چۆنە، و گەلەکە کە نیشتەجێبووە لەسەری، ئەگەر بەهێزە یان
لاوازە، یان کەمن یان زۆرن .و ئەو زەوییە چۆنە کە ئەمانە تێیدا نیشتەجێن، باشە یان
خراپە؟ و ئەو شارانە چۆنن کە ئەمانە تێیاندا دەژین، ئایا شووراوویین یان بێ شووراە؟ و
چۆنە زەوییەکە، یان چەور یان بەتاڵ و وێران؟ ئەگەر دارەکان لە ناوی هەیە، یان نا؟ و
بەردەوام بن، وەردەگرن لە بەرهەمەکانی زەوییەکە .و ڕۆژەکان، ڕۆژەکانی بەهار،
پێشڕەوانی تڕێن .و چوونە سەرەوە و سیخوڕییان کرد لە زەوییەکە لە چۆڵەوانی سینەوە
هەتا ڕەحۆب، لە شوێنی چوونە ژووڕەوە بۆ حەمات .و بەپێی چۆڵەوانیدا چوونە سەرەوە،
و هەتا حەبرۆن ڕۆیشتن، و لەوێ ئەحیمان و شێشەی و تەلمەی، نەوەکانی عەناق بوون، و
حەبرۆن حەوت ساڵ پێش تانیسی میسر بنیات نرابوو .و هاتن تا دۆڵی هێشووی تڕێ،
سیخوڕییان کرد لەوێ، بڕییان لەوێوە لقێک و هێشووی تڕێیەکیان لەسەری، هەڵیانگرت
لەسەر دار، لەگەڵ هەنارەکان و هەنجیرەکان .و ئەو شوێنەیان ناونا دۆڵی هێشووی تڕێ،
لەبەر ئەو هێشووەی تڕێیە کە کوڕانی ئیسرائیل لەوێوە بڕییان .و ئەوان لەوێوە گەڕانەوە
دوای ئەوەی سیخوڕییان کردبوو لە زەوییەکە لە ماوەی چل ڕۆژدا .و ڕۆیشتن و هاتن بۆ

لای موسا و هارون و بۆ لای هەموو کۆبوونەوەی کۆڕانی ئیسرائیل، بۆ ناو چۆڵەوانی پاران قادێش؛ و وەڵامیان دایەوە بە وشە بۆ ئەوان و بۆ هەموو کۆبوونەوە، و پیشاندایان میوەی زەوییەکە، و گێڕایانەوە بۆ ئەو، و گوتیان، هاتوین بۆ ئەو زەوییەی کە تۆ ناردتمان بۆی، زەوییەک کە شیر و هەنگوین دەڕژێت؛ و ئەمە میوەی ئەوە .بەڵام نەتەوەکە کە لەسەر ئەو نیشتەجێیە بەهێزە، و شارەکان قەڵابەند و دیواربەندن و زۆر گەورەن، هەروەها نەوەی عەناقمان لەوێ بینی .و عەمالیق لە زەوی باشوور نیشتەجێیە، و حیتی و حیڤی و یەبووسی و ئەمۆری لە شاخاوی نیشتەجێن، و کەنعانی لەلای دەریا و لەلای ڕووباری ئوردون نیشتەجێیە .کالێب گەلەکەی بێدەنگ کرد لەبەردەم موسادا و پێی گوت :نەخێر، بەڵکو سەردەکەوین و میراتی دەگرین، چونکە ئێمە توانایانین و دەتوانین بەرەنگاریان ببینەوە .و ئەو خەڵکانەی کە لەگەڵ ئەودا پێکەوە سەرکەوتن گوتیان :ئێمە سەرناکەوین، چونکە ناتوانین بچینە سەرەوە بۆ لای ئەو نەتەوەیە، چونکە لە ئێمە بەهێزترە .و ئەوان سەرسامی ئەو زەوییەیان دەرهێنا کە سیخوڕییان کردبوو بۆ کوڕەکانی ئیسرائیل، دەیانگوت :ئەو زەوییەی کە تێیدا تێپەڕین بۆ سیخوڕی کردن، زەوییەکە کە دانیشتووانەکانی لەسەری دەخوات، و هەموو ئەو گەلەی کە لەوێ بینیمان، پیاوانێکی گەورە قەبارە بوون .و لەوێ دەوەکانمان بینی، و لەبەردەمیان وەک پێکوڕە بووین، بەڵام بەم جۆرەش لەبەردەمیان بووین.

14

و هەموو کۆمەڵەکە دەنگیان بەرزکردەوە، و گەلەکە هەموو ئەو شەوە گریان .و هەموو کۆڕانی ئیسرائیل بۆڵەبۆڵیان دەکرد لەسەر موسا و هارون، و هەموو کۆمەڵەکە پێیان گوت، خۆزگە مردبووینایە لە خاکی میسر، یان لە ئەم چۆڵەوانییەدا خۆزگە مردبووینایە، و بۆچی

یەزدان ئێمە دەهێنێتە ناو ئەم خاکە بۆ کەوتن لە جەنگدا؟ ئافرەتەکانمان و منداڵەکان دەبنە تاڵان؛ ئێستا کەواتە باشترە بگەڕێینەوە بۆ میسر .و گوتیان یەکێک بە ئەوی تر :با سەرۆکێک دابنێین و بگەڕێینەوە بۆ میسر .و موسا و هارون بەسەر ڕوویاندا کەوتن لەبەردەم هەموو کۆبوونەوەی کوڕانی ئیسرائیل .یەشوعی کوڕی نون و کالێبی کوڕی یەفونە، لەوانەی کە سیخوڕی خاکەکەیان کردبوو، جلەکانی خۆیان دادڕین و بە هەموو کۆمەڵی کوڕانی ئیسرائیل گوتیان و دەیانگوت :ئەو خاکەی کە سیخوڕیمان کرد زۆر زۆر باشە .ئەگەر پەروەردگار ئێمە هەڵدەبژێرێت، دەمانهێنێتە ناو ئەم زەوییە و دەیداتە ئێمە، زەوییەک کە شیر و هەنگوین لێ دەڕژێت .بەڵام لە یەزدان یاخی مەبن، ئێوە مەترسن لە گەلی زەوی، چونکە خواردنن بۆ ئێوە، کاتەکەیان لە ئەوان دوورکەوتووەتەوە، بەڵام یەزدان لەگەڵ ئێمانە، مەترسن لە ئەوان .و هەموو کۆمەڵەکە گوتیان بۆ بەردبارانکردنیان بە بەرد، و شکۆمەندی یەزدان لە هەورەکەدا لەسەر چادری شایەتی بۆ هەموو کوڕانی ئیسرائیل دەرکەوت .و یەزدان بە موسا فەرموو، هەتا کەی ئەم گەلە منی تووڕە دەکات؟ و تا کەی ئەوان باوەڕ ناکەن بە من لەسەر هەموو ئەو نیشانانەی کە من کردم لەنێویاندا؟ لێیان دەدەم بە مردن و لەناویان دەبەم، و تۆ و ماڵی باوکت دەکەم بە نەتەوەیەکی گەورە، زۆر زیاتر لەم نەتەوەیە .و موسا بە پەروەردگاری گوت، و میسر گوێ دەگرێت کە تۆ بە هێزی خۆت ئەم گەلەت لەنێویان هێناوەتە دەرەوە .بەڵام هەموو ئەوانەی لەسەر ئەم زەوییە نیشتەجێن بیستوویانە، کە تۆ یەزدانیت لەناو ئەم گەڵەدا، کە ڕووبەڕوو دەبینرێیت ئەی یەزدان، و هەورەکەت لەسەریان وەستاوە، و لە ستوونی هەوردا تۆ لە پێشیانەوە دەڕۆیت بە ڕۆژ، و لە ستوونی ئاگردا بە شەو .و لەناوبردنی ئەم گەلە وەک پیاوێکی یەک، و نەتەوەکان دەڵێن ئەوانەی کە بیستوویانە ناوی تۆ، دەڵێن :لەبەر ئەوەی نەیتوانی یەزدان بهێنێتە ژوورەوە ئەم گەلە بۆ ناو ئەو زەوییەی کە سوێندی خوارد بۆیان، خستنییەوە ئەوانی لە چۆڵەوانی .و ئێستا با بەرز بکرێتەوە هێزی تۆ ئەی یەزدان، ئەو شێوازەی کە تۆ

گوتت، دەڵێیت، یەزدان درێژخەم، و زۆر بەزەییدار، و ڕاستگۆ، لابردنی یاخیبوون و ناداد و گوناهەکان، و بە پاککردنەوە پاک ناکاتەوە تاوانبار، گەڕاندنەوەی گوناهەکانی باوکان لەسەر منداڵان هەتا نەوەی سێیەم و چوارەم .لێخۆشبوون بە گوناهی ئەم گەلە بەپێی بەزەییە مەزنەکەت، هەروەک چۆن میهرەبان بوویت بۆیان لە میسرەوە هەتا ئێستا .

یەزدان بە موسای فەرموو :بەپێی قسەی تۆ من لێیان خۆشم .بەڵام من دەژیم و ناوی من زیندووە، و شکۆمەندی یەزدان هەموو زەوی پڕدەکات .کە هەموو ئەو پیاوانەی کە شکۆمەندیی منیان بینی، و ئەو نیشانانەی کە من لە میسر کردم، و لە چۆڵەوانی، و ئەوان تاقیان کردمەوە ئەمە دەیەم جار، و گوێیان لە دەنگی من نەگرت، بەڕاستی ئەوان نابینن ئەو خاکەی کە من سوێندم بۆ باوکانیان خوارد؛ بەڵام منداڵەکانیان کە لەگەڵ من لێرەن، ئەوانەی کە نازانن چاکە و نە خراپە، هەموو گەنجێکی بێئەزموون، بەمانە دەدەم ئەو خاکە؛ بەڵام هەموو ئەوانەی کە منیان تووڕە کرد، نابینن ئەوە .بەڵام کوڕەکەم کالێب، لەبەر ئەوەی ڕۆحێکی تر لە ئەودایە و شوێنم کەوت، دەیهێنمە ناو ئەو خاکەی کە چووە ناوی لەوێ، و نەوەکەی دەیبێتە میرات .عەمالیق و کەنعانییەکان لە دۆڵەکەدا نیشتەجێن، سبەینێ بگەڕێنەوە و بەرەو چۆڵەوانی بڕۆن، بە ڕێگای دەریای سوور .و یەزدان بە موسا و هارون فەرموو و گوتی، هەتا کەی ئەم کۆمەڵە خراپە؟ ئەوەی خۆیان بۆڵەبۆڵ دەکەن لەبەردەم من، بۆڵەبۆڵەکەی کوڕانی ئیسرائیل، کە بۆڵەبۆڵیان کرد دەربارەی ئێوە، بیستوومە .گوتم پێیان، بە ژیانی خۆم، دەفەرموێت یەزدان، بێگومان بەو شێوەیەی کە قسەتان کردووە لە گوێچکەکانی من، بەو شێوەیە دەیکەم بۆتان .لەم چۆڵەوانییەدا تەرمەکانتان دەکەون؛ و هەموو ژمارەنەکانتان، و ئەوانەی ژماردراون لە ئێوە لە بیست ساڵییەوە و بەرەو سەرەوە، ئەوانەی بۆڵەبووژانیان لە دژی من کرد؛ ئایا ئێوە دەچنە ناو ئەو خاکەی کە دەستی خۆمم بۆ درێژکرد بۆ نیشتەجێکردنی ئێوە لەسەری؟ بەڵام کالێب کوڕی یەفونە، و یەشوعی کوڕی نون .و ئەو منداڵانە، کە ئێوە گوتتان لە تاڵانکردندا دەبن، من

ئەوان دەهێنمە ناو خاکەکە؛ و ئەوان میراتی ئەو خاکە دەگرن، کە ئێوە لێی هەڵگەڕانەوە .و ئەندامەکانتان لەم چۆڵەوانیەدا دەکەون .کوڕانی ئێوە دەبن نیشتەجێ لە چۆڵەوانی چل ساڵ، و هەڵدەگرن لەشفرۆشی ئێوە، هەتا ئەندامەکانی ئێوە بسووتێن لە چۆڵەوانی .بەپێی ژمارەی ئەو ڕۆژانەی کە سیخوڕیتان کرد خاکەکە، چل ڕۆژ، ڕۆژێک بۆ ساڵێک، وەردەگرن گوناهەکانی ئێوە چل ساڵ، و دەزانن تووڕەیی هێرسی من .من یەزدان قسەم کرد، بێگومان ئاوا دەکەم بە ئەم کۆمەڵە خراپەیە، کە لە دژی من کۆبوونەتەوە، لەم چۆڵەوانییەدا لەناودەبردرێن و لەوێ دەمرن .و ئەو پیاوانەی کە موسا ناردنی بۆ سیخوڕیکردن لە خاکەکە، و کاتێک گەیشتن گلەییان کرد لەسەری بۆ لای کۆمەڵەکە بۆ دەرهێنانی قسەی خراپ دەربارەی خاکەکە، و مردن ئەو پیاوانەی کە قسەی خراپیان کرد لە دژی خاکەکە لە لێدانەکەدا لەبەردەم یەزدان .و یەشوع کوڕی نون و کالێب کوڕی یەفونە لەو پیاوانە ژیان، کە چووبوون بۆ سیخوڕی کردنی زەوییەکە .موسا ئەم وشانەی بۆ هەموو کوڕانی ئیسرائیل گوت، و گەلەکە زۆر شیوەنیان گێڕا .و زوو لە بەیانیدا هەستان و چوونە سەرەوە بۆ لووتکەی شاخەکە و دەیانگوت :ئەوەتا، ئێمە دەچینە سەرەوە بۆ ئەو شوێنەی کە یەزدان فەرمووی، چونکە گوناهمان کرد .و موسا گوتی، بۆچی ئێوە سەرپێچی لە فەرمایشتی یەزدان دەکەن؟ بۆ ئێوە سەرکەوتوو نابێت .سەرکەون مەکەن، چونکە یەزدان لەگەڵتان نییە، و لەبەردەم دوژمنانتان دەکەون .چونکە عەمالیق و کەنعانییەکان لەوێ لەپێشتانن، و بە شمشێر دەکەون، لەبەر ئەوەی پشتتان وەرگێڕا و یاخی یەزدان بوون، و یەزدان لەگەڵتاندا نابێت .و زۆریان کرد، چوونە سەرەوە بۆ سەر لووتکەی شاخەکە، بەڵام سندووقی پەیمانی یەزدان و موسا لە ئۆردووگاکە نەجوولان .و ئەمالیک و کەنعانییەکە کە لەو چیایە نیشتەجێ بوون، هاتنە خوارەوە و گەڕاندیانەوە و لێیان دان هەتا هۆرما، و پاشان گەڕانەوە بۆ ئۆردووگاکە.

15

و یەزدان بە موسا فەرموو، دەفەرموێت :قسە بکە لەگەڵ کوڕانی ئیسرائیل، و بڵێیت بۆ ئەوان، کاتێک دەچنە ناو خاکی نیشتەجێبوونی ئێوە، کە من دەیدەمە ئێوە، و دەکەیت قوربانی سووتاندنەکان بۆ یەزدان، قوربانی تەواو یان قوربانی، بۆ گەورەکردنی نەزر، یان بەپێی خۆویستانە، یان لە جەژنەکانی ئێوە بکەیت بۆنی خۆشبوو بۆ یەزدان، ئەگەر لە گایان یان لە مەڕان .و ئەوەی دیارییەکە پێشکەش دەکات، دیارییەکەی خۆی بۆ یەزدان دەهێنێت :قوربانییەک لە ئاردی نەرم، دەیەکی ئیفایەک کە تێکەڵ بە ڕۆن کراوە لە چوارەمی هین .و شەراب بۆ شەرابی پێشکەشکراو، چارەکی هین دەکەن لەسەر قوربانی سووتاندن، یان لەسەر قوربانییەکان .بۆ بەرخەکە، بۆ یەک بەرخ، ئەوەندە دەکەیت، پێشکەشکراوێک کە بۆنی خۆشبۆیی بۆ یەزدان .و بۆ بەرانەکە، کاتێک ئێوە ئەوتان دەکەن بە قوربانی سووتاندنی تەواو یان بە قوربانی، ئێوە قوربانی ئاردی نرمی دوو دەیەک تێکەڵکراو بە ڕۆن، سێیەکی هین دروست دەکەن؛ و شەراب بۆ پێشکەشکراوی خواردنەوە، سێیەکی هین پێشکەش دەکەن بۆ بۆنێکی خۆش بۆ یەزدان .ئەگەر ئێوە لە گاگەلەکان قوربانی سووتاندن یان قوربانی بۆ بەجێهێنانی نەزر، یان قوربانی ڕزگاری بۆ یەزدان بکەن، ئەوا پێشکەش دەکرێت لەسەر گوێرەکەیەکە قوربانییەک لە ئاردی نرم سێ دەیەک کە تێکەڵکراوە بە ڕۆن، نیوەی هین .و شەراب بۆ پێشکەشکراوی خواردنەوە، نیوەی ئەو، پێشکەشکراوێکی بۆنی خۆش بۆ یەزدان .بەم شێوەیە دەیکەیت بۆ گوێرەکەی یەک، یان بۆ بەرانی یەک، یان بۆ بەرخی یەک لە مەڕەکان یان لە بزنەکان .بەپێی ژمارەی ئەوانەی کە ئەگەر دەیانکەن، بەم شێوەیە دەیانکەن بۆ یەک، بەپێی ژمارەی ئەوان .هەموو خەڵکی خۆجێیی بەم شێوەیە ئەم شتانە پێشکەش دەکات، پێشکەشکراوەکان بۆ بۆنی خۆش بۆ یەزدان .ئەگەر نامۆیەک لەنێوتان نیشتەجێ بێت لە خاکەکەتان، یان ئەوەی کە لەنێوتان

دەبێت لە نەوەکانتان، و قوربانییەکی بۆنخۆش بۆ یەزدان پێشکەش بکات، بەو شێوەیەی کە ئێوە دەیکەن، ئاواش کۆمەڵ بۆ یەزدان دەیکات .یاسایەک دەبێت بۆ ئێوە و بۆ ئەو نامۆیانەی کە لەنێوتاندا نیشتەجێن، یاسایەکی هەتاهەتایی بۆ نەوەکانتان، وەک ئێوە، نامۆکەش دەبێت لەبەردەم یەزدان .یاسایەک دەبێت و فەرمانێک دەبێت بۆ ئێوە و بۆ بیانییەکە کە لەنێوتاندا نیشتەجێیە .و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد و فەرمووی، قسە بکە لەگەڵ کوڕانی ئیسرائیل و بڵێ بۆ ئەوان، لە کاتی چوونەژوورەوەتان بۆ ناو خاکەکە کە من دەتانهێنمەوە بۆ ئەوێ، و دەبێت کاتێک ئێوە دەخۆن لە نانەکانی خاکەکە، جیا دەکەنەوە پێشکەشکراوێک بەشێکی جیاکراوە بۆ یەزدان، یەکەمین بەرهەمی هەویرەکانتان .نان جیا دەکەنەوە وەک پێشکەشکراوێک، وەک پێشکەشکراوێک لە جۆخان، بەم شێوەیە جیای دەکەنەوە، یەکەم بەرهەمی هەویرتان، و دەیدەنە یەزدان وەک پێشکەشکراوێک بۆ نەوەکانتان .کاتێک ئێوە گوناە دەکەن و هەموو ئەم فەرمانانە ئەنجام نادەن، ئەوانەی یەزدان بە موسا فەرموویەتی، وەک یەزدان فەرمانی بە ئێوە کردووە لە دەستی موسا، لە ئەو ڕۆژەوە کە یەزدان فەرمانی بە ئێوە کردووە و لەوە دواتر بۆ نەوەکانی ئێوە، و دەبێت ئەگەر لە چاوانی کۆمەڵەکە ڕوودات بە نەزانی، و هەموو کۆمەڵەکە گوێرەکەیەکی یەک لە مانگا بێ کەموکوڕی دروست دەکات بۆ قوربانی سووتاندن بۆ بۆنی خۆشی بۆ یەزدان، و قوربانی ئەمە و شەرابی پێشکەشکردنی ئەو بەپێی ڕێکخستنەکە، و گیسکێکی یەک لە بزن بۆ گوناە .و کاهین کەفارەت دەکات بۆ هەموو کۆمەڵی کوڕانی ئیسرائیل، و لێخۆشبوون دەبێت بۆیان، چونکە نەزانی یە، و ئەوان دیاریەکەی خۆیان هێناوە وەک پێشکەشکراوێک بۆ یەزدان دەربارەی گوناهەکەیان لەبەردەم یەزدان، دەربارەی نەزانییەکانیان .لێخۆشبوون دەدرێت بۆ هەموو کۆمەڵی کوڕانی ئیسرائیل و بۆ ئەو نامۆیەی لەنێوتاندا نیشتەجێیە، چونکە بۆ هەموو گەل نەویستراو بووە .ئەگەر گیانێک گوناهێک بکات بێ ئەنقەست، بزنێکی یەک ساڵە دەهێنێت

بۆ گوناه .و کاهین کەفارەت دەکات بۆ گیانی کە بە نەزانی گوناهی کردووە و بە نەزانی لەبەردەم یەزدان گوناهی کردووە، بۆ ئەوەی کەفارەت بۆ ئەو بکات .بۆ خۆمالّی لەنێو کوڕانی ئیسرائیل و بۆ نامۆیەکە کە لەنێو ئەواندا نیشتەجێیە، یاسایەک دەبێت بۆ ئەوان، ئەوەی ئەگەر بەبێ ئەنقەست بیکات .و گیانێک کە بکات لە دەستی لووتبەرزییەوە لە خەڵکی ڕەگەزییەکان یان لە ئەوانەی گۆڕاوە، خودا ئەمە تۆڕە دەکات، لەناودەبرێت ئەو گیانە لە گەلەکەی خۆی، چونکە وشەی یەزدان سووکایەتی پێکرد، و فەرمانەکانی ئەو پەرتەواز کرد؛ لەناودەبات لەناودەبرێت ئەو گیانە، گوناهەکەی لەناو خۆیدایە .کوڕەکانی ئیسرائیل لە چۆڵەوانیدا بوون، و پیاوێکیان دۆزییەوە کە لە ڕۆژی شەممەدا دار کۆدەکردەوە .ئەوانەی لە ڕۆژی شەممە دۆزییانەوە کە دار کۆدەکردەوە، هێنایان بۆ لای موسا و هارون و بۆ لای هەموو کۆمەڵی کوڕانی ئیسرائیل .و ئەویان خستە ناو زیندان، چونکە بڕیاریان نەداوە چی لە ئەو بکەن .و یەزدان قسەی بۆ موسا کرد و فەرمووی :ئەو پیاوە دەبێت بمرێت، با هەموو کۆمەڵ بە بەرد باران بکەن .و هەموو کۆمەڵ ئەویان دەرهێنا بۆ دەرەوەی ئۆردوگاکە، و هەموو کۆمەڵ بە بەرد بارانیان کرد لە دەرەوەی ئۆردوگاکە، وەک یەزدان فەرمانی بە موسا دا .و یەزدان بە موسا فەرموو، دەفەرموێت، قسە بکە لەگەڵ کوڕانی ئیسرائیل، و دەڵێیت بۆ ئەوان، و با دروست بکەن بۆ خۆیان پەراوێزەکان لەسەر گۆشەکانی جلەکانیان بۆ نەوەکانیان، و دادەنێن لەسەر پەراوێزەکانی گۆشەکان دەزووێکی شین .و دەبێت بۆ ئێوە لە پەڕۆکان، و دەیانبینن ئەوان، و بیر دەکەنەوە لە هەموو فەرمانەکانی یەزدان، و دەیانکەن ئەوان، و لا نادرێن دوای بیرکردنەوەکانی ئێوە و چاوەکان کە ئێوە لەشفرۆشی دەکەن دوای ئەوان، بۆ ئەوەی بیر بکەنەوە و بکەن هەموو فەرمانەکانی من، و دەبن پیرۆز بۆ خودای ئێوە .من یەزدانم، خودای ئێوە، ئەوەی ئێوەم لە خاکی میسرەوە دەرهێناوە، بۆ ئەوەی خودای ئێوە بم، من یەزدانم، خودای ئێوە.

16

و قسەی کرد قۆرەح کوڕی ئیزهار کوڕی قەهات کوڕی لێڤی، و داتان و ئەبیرام کوڕەکانی ئەلیاب، و ئۆن کوڕی پەلەت کوڕی ڕەئوبێن، و ڕاپەڕین لەبەردەم موسا، و پیاوان لە کوڕەکانی ئیسرائیل پەنجا و دوو سەد، سەرکردەکانی کۆبوونەوە، بانگکراوەکانی ئەنجومەن، و پیاوانی ناودار .کۆیانبوونەوە لەسەر موسا و هارون، و گوتیان :بەسە بۆ ئێوە، چونکە هەموو کۆمەڵ پیرۆزن، و یەزدان لەنێویانە، بۆچی خۆتان بەرز دەکەنەوە لەسەر کۆمەڵی یەزدان؟ و کاتێک موسا بیستی، بەسەر ڕوویدا کەوت .و قسەی کرد لەگەڵ قۆرەح و لەگەڵ هەموو کۆمەڵەکەی، و گوتی :خودا سەردانی کردووە و ئەوانەی هی ئەوین و پیرۆزەکانی ناسیوە، و ئەوانی نزیک کردووەتەوە بۆ لای خۆی، و ئەوانەی بۆ خۆی هەڵیبژاردوون، نزیکی کردوونەتەوە بۆ لای خۆی .ئەمە بکەن :بخوڵقێنن بۆ خۆتان مەجمەرەکان ئەی قۆرەح و هەموو کۆمەڵەکەی ئەو، و دایبنێن لەسەر ئەوان ئاگر، و دایبنێن لەسەر ئەوان بخوور لەبەردەم یەزدان بەیانی، و دەبێت ئەو پیاوەی کە یەزدان هەڵیبژاردووە، ئەمە پیرۆزە، با بەسبێت بۆ ئێوە کوڕانی لێڤی .و موسا بە قۆرەح گوت :ئەی کوڕانی لێڤی، گوێم لێ بگرن .ئایا ئەمە شتێکی بچووکە بۆ ئێوە، کە خودای ئیسرائیل ئێوەی لە کۆمەڵی ئیسرائیل جیاکردەوە، و ئێوەی بۆ لای خۆی نزیککردەوە بۆ ئەوەی خزمەتەکانی چادری یەزدان بکەن، و لەبەردەم چادرەکە ڕابوەستن بۆ خزمەتکردنیان؟ و تۆی نزیک کردەوە و هەموو براکانتی، کوڕانی لێڤی، لەگەڵ تۆدا، و ئێستا دەگەڕێن بۆ کاهینێتی کردنیش؟ بەم شێوەیە تۆ و هەموو کۆمەڵەکەت کە کۆکراونەتەوە بەرەو خودا، و هارون کێیە، کە لە دژی ئەو دەبۆڵێنەوە؟ و موسا ناردی بۆ بانگهێشتکردنی داتان و ئەبیرام، کوڕانی ئەلیاب، و ئەوان گوتیان :ئێمە سەرناچین .ئایا ئەمە کەم نییە، کە تۆ ئێمەت هێنایە خاکێک کە شیر و هەنگوینی لێ دەڕژێت، بۆ ئەوەی لە چۆڵەوانیدا

بمانکوژیت، هەروەها فەرمانڕەوایەتیشمان دەکەیت؟ ئایا فەرمانڕەوایت؟ و تۆ ئێمەت بردە ناو خاکێک کە شیر و هەنگوین دەڕژێت، و میراتی کێڵگە و ڕەزەمێوت پێداوین؟ ئایا چاوەکانی ئەو پیاوانەت دەردەهێنا؟ ناچینە سەرەوە .و موسا زۆر خەمبار بوو، و بە یەزدانی گوت :ئاوڕ مەدە لە قوربانییەکەیان، من هیچ شتێکی خوازراوی کەسێکیان وەرنەگرتووە، و زیانیشم بە هیچ کەسێکیان نەگەیاندووە .و موسا بە قۆرەحی گوت، کۆمەڵی خۆت پیرۆز بکە، و ئامادە بن لەبەردەم یەزدان تۆ و هارون و ئەوان بەیانی، و هەریەکە بخووردانەکەی خۆی هەڵبگرێت، و بخوور لەسەریان دابنێن، و پێشکەش بکەن لەبەردەم یەزدان هەریەکە بخووردانەکەی خۆی، دوو سەد و پەنجا بخووردان، و تۆ و هارون هەریەکە بخووردانەکەی خۆی .هەریەکە بخووردانەکەی خۆی گرت، ئاگریان لەسەر دانا، بخووریان لەسەر خستە سەر، لەلای دەرگاکانی چادری شایەتی وەستان موسا و هارون .و قۆرەح هەموو کۆمەڵەکەی لەسەر ئەوان کۆکردەوە لەلای دەرگای چادری شایەتی، و شکۆمەندی یەزدان بۆ هەموو کۆمەڵەکە دیار بوو .و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا و هارون کرد، دەیفەرموو، خۆتان جیا بکەنەوە لە ناوەڕاستی ئەم کۆمەڵەیە، و من لە یەکجار دەیانخۆم .و کەوتنە سەر ڕوویان و گوتیان :خودایە، خودای ڕۆحەکان و هەموو جەستە، ئەگەر پیاوێک گوناهی کرد، ئایا تووڕەیی یەزدان لەسەر هەموو کۆمەڵەکە دەبێت؟ و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد، دەیفەرموو :قسە بکە لەگەڵ کۆمەڵەکە، بڵێ : دوور بکەونەوە لە دەوروبەری کۆمەڵی قۆرەح .موسا هەستا و ڕۆیشت بۆ لای داتان و ئەبیرام، و هەموو پیرانی ئیسرائیل لەگەڵیدا ڕۆیشتن .و قسەی کرد بۆ کۆمەڵ و گوت : خۆتان جیا بکەنەوە لە چادرەکانی ئەم پیاوە تووندانە، و دەست لە هیچ شتێک مەدەن کە هی ئەوانە، نەوەک لەگەڵیان لەناوبچن لە هەموو گوناهەکانیان .ئەوان لە چادری قۆرەح دوورکەوتنەوە لە دەوروبەری، داتان و ئەبیرامیش هاتنە دەرەوە و لەلای دەرگای چادرەکانیان ڕاوەستان، لەگەڵ ژنەکانیان و منداڵەکانیان و کەلوپەلەکانیان .و موسا گوتی :

لەمەدا دەزانن کە یەزدان منی ناردووە بۆ ئەنجامدانی هەموو ئەم کارانە، چونکە نەک لە خۆمەوە .ئەگەر ئەم کەسانە بەپێی مردنی هەموو مرۆڤان بمرن، ئەگەر هەروەها پشکنینیان بەپێی پشکنینی هەموو مرۆڤان بێت، ئەوا یەزدان منی نەناردووە .بەڵام یان لە بینینێکدا یەزدان نیشانی دەدات، و زەوی دەمی خۆی دەکاتەوە و ئەوان دەیانخواتەوە، و ماڵەکانیان، و چادرەکانیان، و هەموو ئەوەی هی ئەوانە، و بە زیندوویی دادەبەزنە ناو جیهەنەم، و دەزانن کە ئەم کەسانە یەزدانیان پەست کردووە .کاتێک لە قسەکردنی هەموو ئەم وشانە وەستا، زەوی لەژێر ئەوان شەقی هات .و زەوی کرایەوە و ئەوانی قووتدا، و ماڵەکانیان، و هەموو ئەو کەسانەی لەگەڵ قۆرەح بوون، و ئاژەڵەکانیان .ئەوان و هەموو ئەوەی هی ئەوان بوو بە زیندوویی چوونە خوارەوە بۆ جیهەنەم، زەوی داپۆشییان، و لە ناوەڕاستی کۆمەڵەکەدا لەناوچوون .و هەموو ئیسرائیلییەکانی دەوروبەری ئەوان لە دەنگیان ڕایانکرد، چونکە دەیانگوت :نەوەک زەوی قووتمان بدات .و ئاگر لە یەزدانەوە هاتە دەرەوە و ئەو پەنجا و دوو سەد پیاوەی خوارد کە بخووریان پێشکەش دەکرد.

17

و یەزدان بە موسا و بە ئەلعازاری کوڕی هارونی کاهین فەرمووی، ئەو مەجمەرە برۆنزییانە لە ناوەڕاستی سووتاوەکان هەڵبگرنەوە، و ئەو ئاگرە بێگانەیە لەوێ بڵاوی بکەنەوە، چونکە مەجمەرەکانی ئەم گوناهبارانە لە گیانەکانیاندا پیرۆز کران، و ئەوان بکە بە پەڕەی کوتراو بۆ داپۆشینی قوربانگاکە، چونکە لەبەردەم یەزدان پێشکەش کران و پیرۆز کران، و بوون بە نیشانەیەک بۆ کوڕانی ئیسرائیل .و ئەلعازاری کوڕی هارونی کاهین ئەو بخووردانە برۆنزییانەی وەرگرت، ئەوەندەی کە ئەوانەی سووتاون پێشکەشیان کردبوو، و ئەوانیان زیادکرد وەک پۆشەرێک بۆ قوربانگاکە، یادەوەرییەک بۆ کوڕانی ئیسرائیل، بۆ ئەوەی هیچ

کەسێکی بێگانە نزیک نەبێتەوە، ئەوەی کە لە تۆوی هارون نییە، بۆ دانانی بخوور لەبەردەم یەزدان، و نەبێت وەک قۆرەح و یاخیبوونەکەی، وەک چۆن یەزدان لە دەستی موسا پێی فەرموو .و کوڕانی ئیسرائیل لە ڕۆژی دواتر بۆڵەبوونەوە لەسەر موسا و هارون و گوتیان : ئێوە گەلی یەزدانتان کوشت .و ڕوویدا لە کاتی کۆبوونەوەی کۆمەڵ لەسەر موسا و هارون، کە هێرشیان برد بۆ سەر چادری شایەتی، و هەور داپۆشی، و شکۆمەندی یەزدان دەرکەوت .موسا و هارون چوونە ژوورەوە بەرامبەر چادری شایەتی .و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا و هارون کرد، دەیفەرموو، دوور بکەونەوە لە ناوەڕاستی ئەم کۆمەڵە، و لەناویان دەبەم یەکجار، و کەوتنە سەر ڕووی خۆیان .و موسا بە هارونی گوت : بخووردانەکە بگرە و ئاگر لە قوربانگاکەوە بخەرە سەری، بخووریش بخەرە سەری، بە خێرایی بیبەرە بۆ ئۆردووگاکە و کەفارەت بۆ ئەوان بکە، چونکە تووڕەیی لە ڕووی یەزدانەوە هاتووەتە دەر و دەستی پێکردووە بە لەناوبردنی گەل .و هارون وەرگرتی، وەک چۆن موسا پێی قسەکرد، و ڕایکرد بۆ ناو کۆمەڵەکە، و پێشتر دەرد دەستیپێکردبوو لەناو گەلدا، و بخووری خستی و کەفارەتی بۆ گەلەکە کرد .لەنێوان مردووان و زیندووان وەستا، و دەردەکە وەستا .و ئەوانەی مردوو بوون لە شکاندنەکە چواردە هەزار و حەوت سەد کەس بوون، جگە لە ئەوانەی لەبەر کۆرەح مردبوون .و هارون گەڕایەوە بۆ لای موسا لەسەر دەرگای چادری شایەتی، و دەردوپەشێوەکە وەستا .و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد و فەرمووی :قسە بکە لەگەڵ کوڕانی ئیسرائیل، و وەربگرە لە ئەوان گۆچانێک، گۆچانێک بەپێی ماڵی باوکان لە هەموو سەرۆکەکانیان، بەپێی ماڵی باوکانیان، دوازدە گۆچان، و ناوی هەر یەکێکیان بنووسە لەسەر گۆچانەکەی .و ناوی هارون بنووسە لەسەر گۆچانی لێڤی، چونکە گۆچانێک یەکە، بەپێی هۆزی ماڵی باوکانیان دەیدەن .و دایاندەنێیت لە چادرەکەی شایەتی، بەرامبەر شایەتییەکە، لەوێدا کە خۆم دەناسێنمە بە تۆ .و ئەو پیاوە دەبێت کە من هەڵیدەبژێرم، گۆچانەکەی دەگەشێتەوە، و من بۆڵەبۆڵی کوڕانی ئیسرائیل

دەسڕمەوە لە خۆم، ئەوەی کە ئەوان لە دژی ئێوە بۆڵەبۆڵ دەکەن .موسا قسەی بۆ کوڕانی ئیسرائیل کرد، و هەموو فەرمانڕەواکانیان گۆچانێکیان پێدا، بۆ هەر فەرمانڕەوایەک گۆچانێک بەپێی فەرمانڕەوا، بەپێی ماڵە باوکییەکانیان، دوازدە گۆچان، و گۆچانەکەی هارون لەنێوان گۆچانەکانیان بوو .و موسا گۆچانەکانی لەبەردەم یەزدان لە چادری شایەتیدا دانا .ڕۆژی دواتر ڕوویدا کە موسا و هارون چوونە ژوورەوە بۆ چادری شایەتی، و ئەوەتا گۆچانی هارون بۆ ماڵی لێڤی گەشەی کردبوو، لقێکی دەرهێنابوو، گوڵەکانی گوڵی کردبوونەوە، و گوێزەکانی بەرهەمهێنابوو .و موسا هەموو داردەستەکانی لە بەردەم یەزدانەوە دەرهێنا بۆ لای هەموو کوڕانی ئیسرائیل، و بینیان و هەریەکەیان داردەستەکەی خۆی وەرگرت .و پەروەردگار بە موسای فەرموو :گۆچانەکەی هارون لەبەردەم شایەتییەکان دابنێ بۆ پاراستن، وەک نیشانەیەک بۆ کوڕانی یاخیبووان، و با بۆڵەبۆڵی ئەوان لە من بوەستێت، تاکو نەمرن .و موسا و هارون کردیان، وەک یەزدان فەرمانی دا بە موسا، ئاوا کردیان .و کوڕانی ئیسرائیل بە موسایان گوت و گوتیان :ئەوەتا لەناوچووین، لەناوچووین، لەناوچووین .هەموو ئەوەی دەست لە چادری یەزدان دەدات دەمرێت، ئایا هەتا کۆتایی ئێمە بمرین؟

18

یەزدان بە هارونی فەرموو :تۆ و کوڕەکانت و ماڵی باوکت بەرپرسیاریێتی گوناهەکانی شتە پیرۆزەکان هەڵدەگرن، هەروەها تۆ و کوڕەکانت بەرپرسیاریێتی گوناهەکانی کاهینیێتیتان هەڵدەگرن .و براکانت، هۆزی لێڤی، گەلی باوکت نزیک بکەرەوە بۆ لای خۆت، و با بلکێندرێن بە تۆ و خزمەتت بکەن، و تۆ و کوڕەکانت لەگەڵ تۆ لەبەردەم چادری شایەتی .و ئەوان پاسەوانییەکانی تۆ دەپارێزن و پاسەوانییەکانی چادرەکە دەپارێزن

بەڵام بۆ ئامێرە پیرۆزەکان و بۆ قوربانگاکە نایەنە نزیک، و نامرن نە ئەمانە و نە ئێوە .و ئەوان دەیانلکێنرێتەوە بۆ تۆ، و دەپارێزن پاسەوانەکانی چادری شایەتی، بەپێی هەموو خزمەتگوزاریەکانی چادرەکە، و بیانی نزیک نابێتەوە بۆ تۆ .و ئێوە دەپارێزن پاسەوانەکانی شتە پیرۆزەکان و پاسەوانەکانی قوربانگاکە، و تووڕەیی لەناو کوڕانی ئیسرائیل نابێت .و من براکانی ئێوە لێقییەکانم لە ناوەڕاستی کوڕانی ئیسرائیلەوە وەرگرتووە، وەک دیارییەک کە درابێتە یەزدان، بۆ ئەوەی خزمەتەکانی چادری شایەتی بکەن .و تۆ و کوڕەکانت لەگەڵ تۆ پارێزگاری دەکەن لە کاهینیەتیتان، بەپێی هەموو شێوەکانی قوربانگاکە، و ئەوەی لەناوەوەی پەردەکەیە، و خزمەت دەکەن لە خزمەتەکانی بەخشینی کاهینیەتیتان، و ئەو بیانییەی کە نزیک دەبێتەوە دەمرێت .یەزدان بە هارونی فەرموو :ئەوەتا من پاراستنی یەکەم بەرهەمەکانم لە هەموو شتە پیرۆزکراوەکان کە کوڕانی ئیسرائیل بۆ منیان تەرخان دەکەن، بە تۆ و کوڕانی تۆ داوە، وەک خەڵاتێک و یاسایەکی هەتاهەتایی .و ئەمە با بۆ ئێوە بێت لە پیرۆزکراوە پیرۆزەکان، لە پێشکەشکراوەکان، لە هەموو دیاریەکانیان، و لە هەموو قوربانیەکانیان، و لە هەموو تاوانەکانیان، و لە هەموو گوناهەکانیان، ئەوەندەی دەیدەنەوە بۆ من لە هەموو پیرۆزەکان، بۆ تۆ دەبێت و بۆ کوڕەکانت .لە پیرۆزترین شوێن دەیانخۆن، هەموو نێرینەیەک دەیانخوات، تۆ و کوڕەکانت، پیرۆز دەبن بۆ تۆ .ئەمە دەبێت بۆ ئێوە یەکەمین بەرهەمەکانی دیاریەکانیان، لە هەموو پێشکەشکراوەکانی کوڕانی ئیسرائیل، بۆ تۆ داومە ئەوان و بۆ کوڕەکانت و کچەکانت لەگەڵ تۆ، یاسایەکی هەتاهەتایی، هەموو کەسێکی پاک لە ماڵەکەتدا دەیانخوات .هەموو یەکەمین بەرهەمی زەیت و هەموو یەکەمین بەرهەمی شەراب و دانەوێڵە، هەرچەندە لە یەکەمین بەرهەمەکانیان بیدەن بە یەزدان، ئەوانەم بە تۆ داوە .یەکەم بەرهەمەکانی هەموو ئەوانەی لە زەوییەکەیاندایە، ئەوانەی بۆ یەزدان دەیهێنن، بۆ تۆ دەبێت .هەر کەسێکی پاک لە ماڵەکەتدا دەیانخوات .هەموو شتێکی

تەرخانکراو لە کوڕانی ئیسرائیل بۆ تۆ دەبێت .و هەموو کردنەوەیەکی منداڵدان لە هەموو گۆشتێک، ئەوەندەی پێشکەش دەکەن بۆ یەزدان لە مرۆڤەوە هەتا ئاژەڵ، بۆ تۆ دەبێت، بەڵام نۆبەرەکانی مرۆڤەکان بە کڕینەوە دەکڕدرێنەوە، و نۆبەرەکانی ئاژەڵە گڵاوەکان دەبێت بیانکڕیتەوە .و کڕینەوەی ئەو لە تەمەنی یەک مانگییەوە، نرخاندنەکە پێنج شێقلە، بەپێی شێقلی پیرۆز کە بیست ئۆبۆلە .بەڵام نۆبەرەی گوێرەکان و نۆبەرەی مەڕان و نۆبەرەی بزنان ناتوانیت بیانکڕیتەوە، پیرۆزن .خوێنی ئەوان دەڕێژیتە سەر قوربانگاکە، و پیوەکە پێشکەش دەکەیت وەک پێشکەشکراوێک بۆ بۆنێکی خۆشبۆیی بۆ یەزدان .و گۆشتەکە بۆ تۆ دەبێت، وەک سنگەکەی پێشکەشکراوی بەرزکراوە و باڵە ڕاستەکە، بۆ تۆ دەبێت .هەموو پێشکەشکراوەکانی شتە پیرۆزەکان، هەرچەندێک کوڕانی ئیسرائیل بۆ یەزدان جیا دەکەنەوە، داومەتە تۆ و کوڕانی تۆ و کچانی تۆ لەگەڵ تۆ، وەک یاسایەکی هەتاهەتایی .پەیمانێکی خوێی هەتاهەتاییە لەبەردەم یەزدان، بۆ تۆ و تۆوەکەی تۆ لەگەڵ تۆ .و یەزدان قسەی بۆ هارون کرد :لە زەوی ئەوان میراتگر نابیت، و بەشێکت لەنێویان نابێت، چونکە من بەشی تۆم و میراتی تۆم لەناوەڕاستی کوڕانی ئیسرائیل .و بۆ کوڕەکانی لێڤی، ئەوەتا هەموو دەیەکێک لە ئیسرائیلدا وەک میرات داومە لە جیاتی
خزمەتگوزاریەکانیان، کە خۆیان خزمەتگوزاری دەکەن لە چادرەکەی شایەتیدا .و کوڕانی ئیسرائیل ئیتر نزیک ناکەنەوە بۆ چادری شایەتی، تاکو گوناهێکی مردنبەخش وەرنەگرن .و لێڤییەکە خۆی خزمەتی چادری شایەتییەکە دەکات، و خۆیان گوناهەکانی خۆیان
هەڵدەگرن، یاسایەکی هەتاهەتاییە بۆ نەوەکانیان، و لەناو کوڕانی ئیسرائیلدا میراتیان نابێت .چونکە دەیەکەکانی کوڕانی ئیسرائیل، هەرچەندە جیا بکەنەوە بۆ یەزدان وەک پێشکەشکراوەک، داومەتە بە لێڤییەکان وەک میرات .لەبەر ئەمە گوتوومە بە ئەوان :لەناو کوڕانی ئیسرائیل میرات بە میرات نابەن .و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد، دەفەرموو، و لەگەڵ لێڤییەکان قسە دەکەیت، و دەڵێیت بۆ ئەوان، ئەگەر وەردەگرن لە کوڕانی ئیسرائیل

ئەو دەیەکەی، کە دامە ئێوە لە ئەوان لە میرات، و جیا دەکەنەوە ئێوە لە ئەو پێشکەشکراوێک بۆ یەزدان، دەیەک لە دەیەکەکە .و دابڕاندنەکانتان بۆتان دەژمێردرێت وەک دانەوێڵە لە جۆخان، و دابڕاندنێک لە گوشەرەوە .بەم شێوەیە ئێوە جیا دەکەنەوە ئەوان، هەروەها ئێوە لە هەموو پێشکەشکراوەکانی یەزدان، لە هەموو دەیەکەکانی ئێوە کە وەریدەگرن لە کوڕانی ئیسرائیل، و دەدەن لەوان پێشکەشکراوێک بۆ یەزدان، بۆ هارونی کاهین .لە هەموو بەخشینەکانتان پێشکەشکراوێک بۆ یەزدان جیا دەکەنەوە، یان لە هەموو یەکەم بەرهەمەکان ئەوەی پیرۆزکراوە لەوان .و دەڵێیت بۆ ئەوان :کاتێک یەکەمین بەرهەمەکان لەوان دەبەنەوە، ئەوا بۆ لێڤییەکان وەک بەرهەمی جۆخین و وەک بەرهەمی گوشەرەوە دەژمێردرێت .ئێوە دەبێت ئەوە لە هەموو شوێنێک بخۆن، ئێوە و ماڵەکانتان، چونکە ئەمە پاداشتی ئێوەیە لە جیاتی خزمەتگوزاریەکانتان لە چادری شایەتی .و گوناهتان لەسەر نابێت لە ڕێگەی ئەوەوە، چونکە یەکەمین بەرهەمەکانتان لێی جیادەکەنەوە، و پیرۆزەکانی کوڕانی ئیسرائیل گڵاو ناکەن، بۆ ئەوەی نەمرن.

19

یەزدان لەگەڵ موسا و هارون قسەی کرد، دەیفەرموو :ئەمە جیاوازی یاساکەیە، ئەوەندەی یەزدان فەرمانی دا، دەیفەرموو :قسە بکە لەگەڵ کوڕانی ئیسرائیل، و با مانگایەکی سوور بێ کەموکوڕی ببەن بۆ لای تۆ، کە لە خۆیدا کەموکوڕی نییە، و کە نیر نەخراوەتە سەری .و دەیدەیتە بۆ ئەلعازاری کاهین، و دەریدەهێنن بۆ دەرەوەی ئۆردوگاکە بۆ شوێنێکی پاک، و سەریدەبڕن لەبەردەمی ئەو .ئەلعازار لە خوێنی ئەو دەگرێت و بەرامبەر ڕووی چادری شایەتی لە خوێنی ئەو حەوت جار دەیپرژێنێت .ئەوان ئەویان لەبەردەمی دەسووتێنن، پێست و گۆشت و خوێنی لەگەڵ پیساییەکەی دەسووتێندرێت .و کاهینەکە دار ئورز و

زوفا و سووری ئاڵ دەگرێت، و دەیانخەنە ناوەڕاستی سووتانی مانگاکە .و کاهینەکە جلەکانی دەشوات، و لەشی بە ئاو دەشوات، و دوای ئەمانە دەچێتە ناو ئۆردوگاکە، و کاهینەکە گڵاو دەبێت تا ئێوارە .و ئەوەی کە ئەوە دەسووتێنێت، جلەکانی خۆی دەشوات و جەستەی خۆی دەشوات، و هەتا ئێوارە گڵاو دەبێت .و پیاوێکی پاک خۆڵەمێشی مانگاکە کۆدەکاتەوە، و لە دەرەوەی ئۆردوگاکە لە شوێنێکی پاک دایدەنێت، و دەبێتە بۆ کۆمەڵی کوڕانی ئیسرائیل بۆ پاراستن، ئاوی پرژاندنە کە پاککردنەوەیە .ئەوەی کۆڵەمێشی مانگای جوانەکە کۆدەکاتەوە، جلەکانی خۆی دەشوات و هەتا ئێوارە گڵاو دەبێت، ئەمەش بۆ کوڕانی ئیسرائیل و بۆ نامۆیانی نیشتەجێبوو یاسایەکی هەتاهەتاییە .ئەوەی دەست لە مردووی هەر گیانێکی مرۆڤ بدات، حەوت ڕۆژ گڵاو دەبێت .ئەم پاک دەبێتەوە لە ڕۆژی سێیەم و لە ڕۆژی حەوتەم، و پاک دەبێت .بەڵام ئەگەر پاک نەبێتەوە لە ڕۆژی سێیەم و لە ڕۆژی حەوتەم، پاک نابێت .هەموو ئەوەی دەستی لە مردوو دەدات لە گیانی مرۆڤەوە، ئەگەر بمرێت و پاک نەکرێتەوە، چادری یەزدانی گڵاو کردووە، ئەو گیانە لە ئیسرائیلەوە لەناودەبرێت، چونکە ئاوی پرژاندن لەسەری نەپرژێندرا، گڵاوە، هێشتا گڵاویی ئەو لە ئەودا هەیە .ئەمەش ئەو یاساییە، ئەگەر مرۆڤێک لە ماڵێکدا بمرێت، هەموو ئەوانەی دەچنە ناو ئەو ماڵەوە و هەرچی لەو ماڵەدا هەیە، حەوت ڕۆژ گڵاو دەبن .هەر قاپێکی کراوە کە گرێیەکی لەسەر نەبەستراوە، گڵاوە .هەروەها هەموو کەسێک کە دەست لێ بدات لەسەر ڕووی دەشتودەر بە کوژراوێک یان مردوویک یان ئێسقانێکی مرۆڤ یان گۆڕێک، حەوت ڕۆژ گڵاو دەبێت .و دەیگرنەوە بۆ گڵاو لە خۆڵەمێشی سووتاوی پاککردنەوە، و دەیڕژنە سەر ئاوی زیندوو لەناو دەفرێکدا .وە زوفا دەگرێت، و پیاوێکی پاک هەڵیدەکات لە ئاو، و دەیپرژێنێت لەسەر ماڵەکە، و لەسەر کەلوپەلەکان، و لەسەر گیانەکان، هەرچەندە لەوێ بن، و لەسەر ئەوەی دەستی کەوتووە بە ئێسقەی مرۆڤ، یان بە کوژراو، یان بە مردوو، یان بە گۆڕ .ئەو کەسە پاکە پرشینگ دەکات لەسەر ئەو کەسە گڵاوە لە ڕۆژی سێیەم و لە ڕۆژی

حەوتەم، و پاک دەکرێتەوە لە ڕۆژی حەوتەم، و جلەکانی دەشوات، و بە ئاو خۆی دەشوات، و هەتا ئێوارە گلّاو دەبێت .و ئەو مرۆڤەی کە گلّاو دەبێت و پاک نەکرێتەوە، ئەو گیانە لەناوەڕاستی کۆمەڵەکە لەناودەبردرێت، چونکە شتە پیرۆزەکانی یەزدانی گلّاو کردووە، چونکە ئاوی پرژاندن لەسەری پرژێندراوە نەبوو، گلّاوە .و دەبێت بۆ ئێوە یاسایەکی هەتاهەتایی، و ئەوەی ئاوی پاککردنەوە دەپرژێنێت، جلەکانی خۆی دەشوات، و ئەوەی دەست لە ئاوی پاککردنەوە دەدات، گلّاو دەبێت هەتا ئێوارە .و هەموو ئەوەی کە گلّاو دەستی لێ بدات، گلّاو دەبێت، و ئەو کەسەی دەستی لێ بدات، گلّاو دەبێت هەتا ئێوارە.

20

کوڕانی ئیسرائیل، هەموو کۆمەڵەکە، هاتنە چۆڵەوانی سین لە مانگی یەکەم، و گەلەکە لە قادێش مایەوە، و مەریەم لەوێ نێژرا .و ئاوی بۆ کۆمەڵەکە نەبوو، و لەسەر موسا و هارون کۆبوونەوە .و گەل بۆڵەبۆڵیان لەگەڵ موسا کرد و گوتیان، خۆزگە لە لەناوچوونی براکانمان لەبەردەم یەزدان مردبووین .و بۆچی کۆمەڵی یەزدانتان هێنایە ئەم چۆڵەوانییە بۆ ئەوەی ئێمە و ئاژەڵەکانمان بکوژن؟ و بۆچی ئەمە؟ ئێوە ئێمەتان سەرخست لە میسرەوە، بۆ هاتن بۆ ئەم شوێنە خراپە :شوێنێک کە تێیدا ناچێنرێت، نە دار هەنجیر، نە دار مێو، نە هەنار، نە ئاو هەیە بۆ خواردنەوە .موسا و هارون لە بەردەم کۆمەڵەکە هاتن بۆ لای دەرگای چادری شایەتی، و بەسەر ڕوویاندا کەوتن، و شکۆمەندی یەزدان بۆیان دەرکەوت .یەزدان لەگەڵ موسا قسەی کرد و فەرمووی :گۆچانەکەت ببە، و کۆمەڵەکە کۆبکەرەوە، تۆ و هارونی براکەت، و قسە بکەن لەگەڵ بەردەکە لەبەردەمیان، و ئەو ئاوەکانی خۆی دەدات، و دەرهێنن بۆیان ئاو لە بەردەکەوە، و ئاو دەدەنە کۆمەڵەکە و ئاژەڵەکانیان .موسا ئەو گۆچانەی لەبەردەم یەزدان بوو گرت، وەک یەزدان فەرمانی

پێدابوو .موسا و هارون کۆمەڵەکەیان کۆکردەوە لەبەردەم بەردەکە، و موسا پێی گوتن : گوێم لێ بگرن ئەی یاخیبووان، ئایا لەم بەردەوە ئاو بۆتان دەربهێنین؟ و موسا دەستی بەرزکردەوە و بە گۆچانەکە دوو جار لە بەردەکەی دا، و ئاوێکی زۆر دەرچوو، و کۆمەڵەکە و ئاژەڵەکانیان خواردیانەوە .یەزدان بە موسا و هارونی فەرموو :لەبەر ئەوەی باوەڕتان نەهێنا بە پیرۆزکردنی من لەبەردەم نەوەی ئیسرائیل، بۆیە ئێوە ئەم کۆمەڵە ناهێننە ناو ئەو زەوییەی کە دامە ئەوان .ئەمە ئاوی ناکۆکییە، چونکە کوڕانی ئیسرائیل بەرامبەر یەزدان نەفرەتیان لێکرا، و لەنێویاندا پیرۆزکرا .و موسا نێردراوانی لە قادێشەوە بۆ لای پاشای ئەدۆم نارد و گوتی :ئەمانە برات ئیسرائیل دەڵێت، تۆ دەزانیت هەموو ئەو ماندووبوونەی کە تووشمان بووە .باوکانمان دابەزین بۆ میسر، و لە میسر بۆ ڕۆژانێکی زۆر نیشتەجێ بووین، و میسرییەکان خراپەیان لەگەڵ ئێمە و باوکانمان کرد .ئێمە هاواریمان کرد بۆ لای یەزدان، یەزدانیش گوێی لە دەنگمان گرت، نێردراوێکی نارد و دەریهێناین لە میسر، ئێستاش لە شاری قادێشین، لە بەشێک لە سنووردکانی تۆ .ئێمە دەپەڕینەوە بە ناو زەوییەکەت، بەڵام تێناپەڕین بە ناو کێڵگەکان، نە بە ناو ڕەزەمێوەکان، نە ئاو دەخۆینەوە لە چاڵەکانت، بە ڕێگا شاهانەکە دەڕۆین، لایەنگیر نابینەوە نە بۆ ڕاست نە بۆ چەپ، هەتا دەپەڕینەوە لە سنووردکانت .و ئەدۆم پێی گوت :بە نێو خاکی مندا تێناپەڕیت، ئەگەر نا بە جەنگ دەرچوومە بۆ ڕووبەڕووبوونەوەت .کوڕەکانی ئیسرائیل پێیان دەڵێت :لەتەنیشت شاخەکە تێدەپەڕین .ئەگەر من و ئاژەڵەکانم لە ئاوەکەت بخۆینەوە، نرخەکەت دەدەمە تۆ . بەڵام ئەمە کارێکی گرنگ نییە، تەنها لەتەنیشت شاخەکە تێدەپەڕین .بەڵام ئەو گوتی :تۆ لە ڕێگەی من تێناپەڕیت .ئینجا ئەدۆم چووە دەرەوە بۆ بینینی لەگەڵ کۆمەڵێکی گەورە و هێزێکی بەهێز .ئەدۆم نەیویست ڕێگە بە ئیسرائیل بدات کە لە سنووردکانی تێپەڕێت، جا ئیسرائیل لایدا لە ئەو .و لە قادێشەوە ڕۆیشتن، و هەموو کۆمەڵی نەوەی ئیسرائیل هاتنە شاخی هۆر .و یەزدان بە موسا و هارون لە هۆر کێوەکە لەسەر سنووردکانی خاکی ئەدۆم

فەرموو، دەفەرموێت :با هارون بگەڕێتەوە بۆ لای گەلەکەی، چونکە ئێوە ناچنە ناو ئەو خاکەی کە من دامە کوڕانی ئیسرائیل، چونکە ئێوە منتان تووڕە کرد لەسەر ئاوی جنێوەکە .
هارون بگرە و ئەلعازاری کوڕی ئەو، و بیانبە بۆ سەر چیای هۆر لەبەردەم هەموو کۆمەڵەکە،
و جلەکەی هارون لەبەری دابکەنە و ئەلعازاری کوڕی ئەو بپۆشێنە، و هارون کۆکرابێتەوە
با بمرێت لەوێ .و موسا کردی وەک یەزدان فەرمانی پێکرد، و ئەوی بردەوە بۆ ناو کێوی
هۆر، لەبەرامبەر هەموو کۆمەڵەکە، و جلەکانی هارونی داکەند، و ئەلعازاری کوڕی ئەوانی
پۆشاند، و هارون لەسەر لووتکەی کێوەکە مرد، و موسا و ئەلعازار لە کێوەکەوە هاتنە
خوارەوە .و هەموو کۆمەڵەکە بینییان کە هارون کۆچی دوایی کردبوو، و هەموو ماڵی
ئیسرائیل سی ڕۆژ بۆ هارون گریان.

21

ئەو پاشای کەنعانی ئەراد کە لە چۆڵەوانی نیشتەجێ بوو، بیستی کە ئیسرائیل بە ڕێگای
ئەتارێنەوە هات، و لە دژی ئیسرائیل جەنگا و چەندێکیانی بە دیل گرت .ئیسرائیل نوێژێکی
بۆ یەزدان کرد و گوتی :ئەگەر ئەم گەلە بدەیتە ژێر دەستم، بە تەواوی لەناویان دەبەم
لەگەڵ شارەکانیان .یەزدان گوێی لە دەنگی ئیسرائیل گرت، و کەنعانییەکەی خستە ژێر
دەستی ئەو، و ئەو و شارەکانی تەرخانی کرد، و ناویان لەو شوێنە نا نەفرەت .و کاتێک لە
هۆر لە شاخەکە ڕۆیشتن، ڕێگا بەرەو دەریای سوور، دەوری خاکی ئەدۆم دان، و گەل
دڵتەنگ بوو لە ڕێگاکەدا .و گەل دژی خودا و دژی موسا قسەیان دەکرد، دەیانگوت :بۆچی
ئەمە؟ تۆ ئێمەت لە میسرەوە دەرهێنا بۆ کوشتن لە چۆڵەوانیدا؟ چونکە نان نییە، نە ئاو
هەیە؛ بەڵام گیانی ئێمە بێزاری هاتووەتەوە لەم نانە بەتاڵەدا .و یەزدان مارە کوشندەکانی
نارد بۆ ناو گەل، و گەلیان گەزی، و ژمارەیەکی زۆر لە کوڕانی ئیسرائیل مردن .و کاتێک

گەل هاتنە لای موسا، گوتیان :ئێمە تاوانبارین، چونکە قسەمان لە دژی یەزدان کرد و لە دژی تۆش .کەواتە نوێژ بکە بۆ یەزدان، و با ماران لە ئێمە لابات .موسا نوێژی بۆ یەزدان کرد دەربارەی گەلەکە، و یەزدان بە موسای فەرموو :ماری بۆ خۆت دروست بکە و لەسەر دار بیگرە، ئەگەر مار پیاوێکی گەزی، هەموو کەسێک کە گەزراوە و تەماشای بکات، دەژیێت .و موسا مارێکی برۆنزی دروستکرد و لەسەر نیشانەیەک ڕایگرت، و ڕوویدا کە کاتێک مارێک پیاوێکی دەگەزی و تەماشای ئەو مارە برۆنزییەی دەکرد، ژیان دەکردەوە . کوڕانی ئیسرائیل ڕۆیشتن و لە ئۆبۆت دامەزراندن .و لە ئۆبۆتەوە کۆچیان کرد و لە ئەخەلگای چادریان هەڵدا، لەوبەری چۆڵەوانیدا، کە بەرامبەر مۆئابە، بەرەو ڕۆژهەڵاتی خۆر .و لەوێوە ڕۆیشتن و چادریان هەڵدا لە دۆڵی زارەد .و لەوێوە کۆچیان کرد و ئۆردوگایان دامەزراند لە ئەوبەری ئەرنۆن لە چۆڵەوانی، ئەوەی لە سنووری کانی ئەمۆرییەکانەوە دەردەچێت، چونکە ئەرنۆن سنووری مۆئابە، لەنێوان مۆئاب و ئەمۆرییەکە .لەبەر ئەمە لە کتێبدا دەگوترێت :جەنگی یەزدان زاهابی گڕی پێ بەردا و ڕووبارەکانی ئەرنۆن .و ئەو جۆگەکانی دیاریکرد بۆ نیشتەجێکردنی ئێر، و زیادکراوە بۆ سنووری مۆئاب .و لەوێوە ئەو بیرە، ئەم بیرەیە کە یەزدان بە موسای فەرموو :گەل کۆبکەرەوە و ئاوی دەدەمێ بۆ خواردنەوە .ئەوکات ئیسرائیل ئەم گۆرانییەی گۆت لەسەر بیرەکە :دەست پێ بکەن بۆی بیر، هەڵیانکەند ئەو فەرمانڕەوایان، هەڵیانکۆڵی ئەو پاشایانی نەتەوەکان لە پاشایەتی ئەوان، لە فەرمانڕەوایی ئەوان .و لە بیرەکە بۆ مەتانا، و لە مەتانا بۆ نەحەلیێل، و لە نەحەلیێل بۆ باموت، و لە باموت بۆ یاهەز، کە لە دەشتی مۆئابە، لە لووتکەی هەڵکۆڵراوەکە، ئەوەی ڕوو لە بیابان دەکات .و موسا نێردراوانی نارد بۆ لای سیحۆن پاشای ئەمۆرییەکان، بە وشەکانی ئاشتیانە، دەیگوت :ئێمە بە زەوییەکەی تۆدا تێدەپەڕین، بە ڕێگاکەدا دەڕۆین، لایەنگیر نابینەوە نە بۆ کێڵگە و نە بۆ ڕەزەمێو، ئاو لە بیرەکەی تۆوە ناخۆینەوە، بە ڕێگا شاهانەکەدا تێدەپەڕین، هەتا سنووری تۆ تێپەڕین .

و سیحۆن ڕێگای نەدا بە ئیسرائیل بۆ تێپەڕین بە نێو سنووورەکانی، و سیحۆن هەموو گەلەکەی کۆکردەوە، و هاتە دەرەوە بۆ شەڕکردن لە دژی ئیسرائیل لە چۆڵەوانی، و هات بۆ یاهەچ، و ڕیزی شەڕی لە دژی ئیسرائیل ڕێکخست .و ئیسرائیل بە شمشێر لێیدا و کوشتی، و دەستیان بەسەر زەوییەکەیدا گرت، لە ئەرنۆنەوە هەتا یەبۆق، هەتا کوڕانی ئەممان، چونکە یەعزێر سنووری کوڕانی ئەممانە .ئیسرائیل هەموو ئەم شارۆچکانەی گرت، و ئیسرائیل لە هەموو شارۆچکەکانی ئەمۆڕییەکان نیشتەجێ بوو، لە حەشبۆن، و لە هەموو ئەو شارۆچکانەی سنووری ئەوە بوون .حەشبۆن شاری سیحۆنی پاشای ئەمۆرییەکانە، ئەمیش لە پێشتردا لە دژی پاشای مۆئاب جەنگا، و هەموو خاکەکەی ئەویان گرت، لە ئەرۆعێرەوە هەتا ئەرنۆن .لەبەر ئەمە مەتەڵگێڕان دەڵێن، وەرن بۆ حەشبۆن، بۆ ئەوەی بنیاد بنرێت و ئامادە بکرێت شاری سیحۆن، چونکە ئاگر هاتە دەرەوە لە حەشبۆن، گڕ لە شاری سیحۆن، و خواردی هەتا مۆئاب، و قووتی دا کۆڵەکەکانی ئەرنۆن .قوربەسەر تۆ مۆئاب، لەناوچوویت گەلی کەمۆش، کوڕەکانیان درانە دەست بۆ ڕزگاربوون، و کچەکانیان دیل بوون بۆ پاشای ئەمۆرییەکان سیحۆن، و تۆوەکەیان لەناودەچێت، حەشبۆن هەتا دیبۆن، و ژنەکان هێشتا ئاگریان زیاتر بەردایەوە لەسەر مۆئاب .ئیسرائیل لە هەموو شارەکانی ئەمۆرییەکان نیشتەجێ بوو .و موسا نارد بۆ سیخوڕکردنی یازێر، و گرتیانی، و گوندەکانیشی گرتیان، و ئەمۆرییەکەیان دەرکرد کە لەوێ نیشتەجێ بوو .و گەڕانەوە، چوونە سەرەوە بە ڕێگای باشان، و ئۆگی پاشای باشان هاتە دەرەوە بۆ چاوپێکەوتنیان، و هەموو گەلەکەی بۆ جەنگ بۆ ئەدرەعین .یەزدان بە موسای فەرموو :مەترسە لەو، چونکە ئەو و هەموو گەلەکەی و هەموو خاکەکەی دامەتە دەستی تۆ، و ئەوەی بە سیحۆنی پاشای ئەمۆرییەکان کرد کە لە حەشبۆن نیشتەجێ بوو، بە ئەویش بکە .و لێیدا ئەو و کوڕەکانی و هەموو گەلەکەی، هەتا ژیانگرێکی بۆ نەهێشتەوە، و زەوییەکەیان میرات برد.

22

و کوڕانی ئیسرائیل هەڵساون و چادریان هەڵدا لە ڕۆژئاوای مۆئاب، لەلای ڕووباری ئوردون، بەرامبەر بە یەریحۆ .و بالاق کوڕی سیپۆر بینی هەموو ئەوانەی ئیسرائیل کردی بە ئەمۆرییەکان، و مۆئاب زۆر ترسا لە گەلەکە لەبەر ئەوەی زۆر بوون، و مۆئاب ناڕەحەت بوو لە ڕووی کوڕانی ئیسرائیل .و مۆئاب بە ئەنجومەنی پیرانی مادیامی گوت، ئێستا ئەم کۆمەڵە هەموو ئەوانەی دەوروبەرمانن دەلێسێتەوە، وەک چۆن گوێرەکە سەوزەکان لە دەشتایی دەلێسێتەوە، و بالاک کوڕی سەپفۆر پاشای مۆئاب لەو کاتەدا بوو .و نێردراوانی نارد بۆ بەلعام کوڕی بەعۆر لە فەتوورا، کە لەسەر ڕووباری زەوی کوڕانی گەلی ئەودایە، بۆ بانگهێشتکردنی، و گوتی :ئەوەتا گەلێک لە میسرەوە هاتووەتە دەرەوە، و ئەوەتا ڕووی زەوییان داپۆشیوە، و ئەمانە لە تەنیشتمەوە نیشتەجێ بوون .و ئێستا وەرە نەفرەت بکە بۆ من لەم گەلە، چونکە ئەم بەهێزە لە ئێمە، ئەگەر بتوانین لێیان بدەین، و دەریانبکەم لەم زەوییە، چونکە دەزانم ئەوانەی کە تۆ بەرەکەتداریان بکەیت، بەرەکەتدار دەبن، و ئەوانەی کە تۆ نەفرەتیان بکەیت، نەفرەتکراون .ئەنجومەنی پیرانی مۆئاب و ئەنجومەنی پیرانی مەدیان ڕۆیشتن، فاڵگرتنەوەکان لە دەستیاندا بوو، هاتن بۆ لای بەلەعام و وشەکانی بالاقیان پێ گوت .و گوتی بۆ ئەوان :لێرە بمێننەوە ئەمشەو، و وەڵامتان دەدەمەوە لەو شتانەی کە یەزدان پێم دەڵێت .جا میرەکانی مۆئاب لەلای بەلعام مانەوە .و خودا هاتە لای بەلعام و پێی گوت :ئەم پیاوانە کێن لەلای تۆ؟ و بەلعام بە خودای گوت، بالاق کوڕی سیفۆر، پاشای مۆئاب، ئەوانی بۆ لای من نارد، دەڵێت :ئەوەتا گەلێک لە میسرەوە هاتووەتە دەرەوە، و ڕووی زەوی داپۆشیوە، و ئەمە لە تەنیشتی من دانیشتووە، و ئێستا وەرە نەفرەتی بۆ من لێ بکە، ئەگەر ئەوا بتوانم لێی بدەم، و دەریبکەم لە زەوییەکە .و خودا بە بەلعام فەرموو :تۆ لەگەڵیان ناچیت، و نەفرەتیش لەو گەلە ناکەیت، چونکە ئەو

بەرەکەتدارە .و بەلعام لە بەیانیدا هەستا و بە فەرمانڕەواکانی بالاقی گوت :بگەڕێنەوە بۆ لای گەورەتان، خودا ڕێگام نادات لەگەڵتاندا بڕۆم .میرەکانی مۆئاب هەستان و هاتنە لای بالاق و گوتیان :بەلعام نایەوێت لەگەڵمان بێت .و بالاک هێشتا زیادی کرد لەسەر ناردنی فەرمانڕەوایان، زیاتر و ڕێزدارتر لە ئەمانە .و هاتن بۆ لای بەلعام و پێیان گوت :بالاقی کوڕی سیفۆر ئەمە دەڵێت، داوات لێ دەکەم دوودڵ مەبە لە هاتن بۆ لای من .بە ڕێزەوە ڕێزت دەگرم، و هەرچی بڵێیت بۆت دەکەم، وەرە ئەم گەلە بۆ من نەفرەت لێ بکە .و بەلعام وەڵامی دایەوە و بە فەرمانڕەوایانی بالاقی گوت :ئەگەر بالاق ماڵەکەی پڕ لە زیو و زێڕ بداتێ، ناتوانم لە وشەی یەزدانی خودا سەرپێچی بکەم، بۆ ئەوەی شتێکی بچووک یان گەورە بە بیری خۆم بکەم .و ئێستا ئێوەش لێرە بمێننەوە ئەم شەوە، و بزانم یەزدان چی زیادە دەکات بۆ قسەکردن لەگەڵم .خودا لە شەودا هاتە لای بەلعام و پێی گوت :ئەگەر ئەم پیاوانە بۆ بانگهێشتکردنی تۆ هاتوون، هەستە و لەگەڵیاندا بڕۆ، بەڵام تەنها ئەو وشەیە بکە کە من پێت دەڵێم .و بەلعام لە بەیانیدا هەستا، ئەستۆرەکەی خۆی زینی کرد و لەگەڵ میرەکانی مۆئاب ڕۆیشت .و خودا تووڕە بوو بە تووڕەیی چونکە ئەو چوو، و نێردراوی خودا هەستا بۆ دژایەتی کردنی ئەو، و ئەو خۆی سواری گوێدرێژەکەی خۆی بووە، و دوو خزمەتکارەکەی لەگەڵی بوون .کاتێک کەرەکە نێردراوی خودای بینی کە لە ڕێگاکەدا ڕاوەستاوە و شمشێرەکەی لە دەستیدا هەڵکێشاوە، کەرەکە لە ڕێگاکە لایدا و بەرەو دەشتاییەکە ڕۆیشت، ئەویش بە گۆچانەکەی لێیدا بۆ ئەوەی بیگەڕێنێتەوە بۆ ڕێگاکە .و نێردراوی خودا ڕاوەستا لە هێڵەکانی ڕەزە مێوەکان، پەرژین لەم لاوە و پەرژین لەو لاوە .و کەرەکە بینی نێردراوی خودا، خۆی پەستاند بەرەو دیوارەکە، و پێی بەلعام پەستاندەوە بەرەو دیوارەکە، و زیادی کرد هێشتا لێیدا .و فریشتەی خودا دووبارە ڕۆیشت و لە شوێنێکی تەنگدا وەستا، کە نەدەتوانرا بەلای ڕاست یان چەپدا لایبدرێت .کاتێک کەرەکە نێردراوی خودای بینی، لەژێر بەلعامدا دانیشت، بەلعامیش تووڕە بوو و بە گۆچانەکەی لە

کەرەکەی دا .و خودا دەمی گوێدرێژەکەی کردەوە، و بە بەلعامی گوت :چیم کردووە بۆ تۆ، کە بۆ سێیەم جار لێت داوم؟ و بەلعام بە گوێدرێژەکەی گوت :تۆ گاڵتەت پێ کردووم، و ئەگەر شمشێرێک لە دەستمدا هەبووایە، ئێستا دەمتکوشت .و کەرەکە دەڵێت بە بەلعام :ئایا من نیم کەرەکەی تۆ کە لەسەری سواری دەبووێت لە گەنجیەتیتەوە هەتا ڕۆژی ئەمڕۆ؟ ئایا پشتگوێ ناخەیت کە پشتگوێخستنم کردی بۆت ئاوا؟ ئەو گوتی، نەخێر .خودا چاوەکانی بەلعامی ئاشکرا کرد، و ئەو نێردراوی یەزدانی بینی کە لە ڕێگاکەدا ڕاوەستاوە، و شمشێرەکە کێشراوە لە دەستیدا، و چۆکی دا و کڕنۆشی برد بە ڕووی ئەوەوە .و نێردراوی خودا پێی وت، بۆچی گوێدرێژەکەی خۆتت دا ئەم جارە سێیەم؟ و ئەوەتا من هاتمە دەرەوە بۆ دژایەتی تۆ، چونکە ڕێگای تۆ پاک نییە لەبەردەم من، و کەرەکە بینیمی، لامدا لە من سێ جار .ئەگەر لایدا نەدابوو، ئێستا کەواتە تۆم دەکوشت، بەڵام ئەوەم ڕزگار دەکرد . بەلعام بە فریشتەی یەزدان گوت :گوناهم کردووە، چونکە نەمزانی کە تۆ لە ڕێگادا بەرامبەرم وەستاویت، و ئێستا ئەگەر بۆ تۆ بەس نەبێت، دەگەڕێمەوە .و نێردراوی خودا بە بەلعام گوت، لەگەڵ پیاوەکان بڕۆ، بەڵام ئەو وشەیەی کە بە تۆ بڵێم، ئەوە بیپارێزە بۆ قسەکردن .و بەلعام لەگەڵ میرەکانی بالاق ڕۆیشت .و کاتێک بالاک بیستی کە بەلعام هاتووە، چووە دەرەوە بۆ پێشوازیکردنی لەو، بۆ شاری مۆئاب، کە لەسەر سنووورەکانی ئەرنۆنە، کە لە بەشێکی سنووورەکانە .و بالاق بە بەلعام گوت، ئایا من بۆ لای تۆ نەناردم بۆ ئەوەی بانگت بکەم؟ بۆچی نەهاتیت بۆ لام؟ بەڕاستی ناتوانم ڕێزت لێ بگرم؟ و بەلعام بە بالاقی گوت، ببینە ئێستا هاتوومەتە لات، ئایا توانادار دەبم شتێک بڵێم؟ ئەو وشەیەی کە ئەگەر خودا بیخاتە ناو دەمی من، ئەوە دەیڵێم .و بەلعام لەگەڵ بالاق چوو، و هاتنە شارەکانی دەوروبەرەکان .بالاک مەڕ و گوێرەکەی قوربانی کرد، و بۆ بەلعام و ئەو سەرۆکانەی کە لەگەڵی بوون نارد .بەیانی ڕوویدا، بەلاق بەلعامی برد و بردییە سەر ستوونی بەعل، لەوێوە بەشێک لە گەلەکەی پیشانی دا.

23

بەلعام بە بالاقی گوت :لێرە حەوت قوربانگام بۆ بنیاد بنێ، و لێرە حەوت گوێرەکە و حەوت بەرانم بۆ ئامادە بکە .و بالاک ئەوەی کرد کە بەلعام پێی گوت، و گوێرەکەیەک و بەرانێکی لەسەر قوربانگاکە پێشکەش کرد .و بەلعام بە بالاقی گوت :لەسەر قوربانییەکەت ڕاوەستە، و من دەڕۆم ئەگەر خودا لە ڕووبەڕووبوونەوەدا بۆ من دەردەکەوێت، و ئەو وشەیەی کە پیشانم دەدات، پێت ڕادەگەیەنم .و بالاق لەسەر قوربانییەکەی ڕاوەستا .و بەلعام چوو بۆ پرسیارکردن لە خودا، و ڕاست چوو، و خودا دەرکەوت بۆ بەلعام، و بەلعام پێی گوت : حەوت قوربانگاکەم ئامادەکردووە، و گوێرەکەیەک و بەرانێکم لەسەر قوربانگاکە بەرزکردووەتەوە .و خودا وشەیەک خستە ناو دەمی بەلعام، و گوتی، گەڕاوەتەوە بۆ لای بالاق :ئاوا قسە دەکەیت .و گەڕایەوە بۆ لای ئەو، ئەویش ڕاوەستابوو لەسەر قوربانی سووتاندنەکانی خۆی، و هەموو میرەکانی مۆئاب لەگەڵی بوون، و ڕۆحی خودا هاتە سەر ئەو .و کاتێک پەندەکەی خۆی هەڵگرت، گوت :لە میزۆپۆتامیاوە بالاقی پاشای مۆئاب بانگی کردم لە چیاکانی ڕۆژهەڵاتەوە، و گوتی :وەرە نەفرەت لە یاقوب بکە بۆ من، و وەرە نەفرەت لە ئیسرائیل بکە بۆ من .چۆن نەفرەت بکەم لەوەی کە یەزدان نەفرەتی لێ ناکات؟ یان چی نەفرەت بکەم ئەوەی کە خودا نەفرەتی ناکات؟ چونکە لە لووتکەی چیاکان دەیبینم، و لە گردەکان چاودێری دەکەم .ئەوەتا گەلێک بە تەنها نیشتەجێ دەبێت و لە نێو نەتەوەکان ژمێردراو نابێت .کێ بە وردی تۆوی یاقوب ژمارە کردووە، و کێ گەلانی ئیسرائیل دەژمێرێت؟ با گیانی من لەناو گیانەکانی ڕاستودروستان بمرێت، و تۆوی من وەک تۆوی ئەوان بێت .و بالاق بە بەلعام گوت، چیت کردووە بە من؟ بۆ نەفرەتی دوژمنەکانی من بانگی کردووم تۆ، و ئەوەتا بەرەکەتت داوە بەرەکەت .و بەلعام بە بالاقی گوت، ئایا ئەوە نییە کە هەرچی خودا لە دەمی منداا دەنێت، ئەوە دەپارێزم بۆ ئەوەی

بیڵێم؟ و بالاک پێی گوت :وەرە هێشتا لەگەڵ مندا بۆ شوێنێکی دیکە کە لەوێوە ئەوت نابینێت، بەڵکو تەنها بەشێکی ئەوت دەبینیت، بەڵام هەموویان نابینیت، و لەوێوە نەفرەتی بۆ من لێ بکە .و ئەوی بردە سەر قوللەی چاودێری لە کێڵگەدا لەسەر لووتکەیەکی هەڵکەنراو، و لەوێ حەوت قوربانگای بنیاد نا، و گوێرەکەیەک و بەرانێک لەسەر قوربانگاکە پێشکەش کرد .بەلعام بە بالاقی گوت :لەسەر قوربانییەکانت ڕاوەستە، من دەڕۆم پرسیار لە خودا بکەم .و خودا بەلعامی ڕووبەڕووبووەوە، و وشەیەکی خستە ناو دەمی ئەو، و فەرمووی :بگەڕێوە بۆ لای بالاق، و ئەم شتانە پێی بڵێ .و گەڕایەوە بۆ لای ئەو، و ئەو وەستابوو لەسەر قوربانی سووتاندنی تەواوی خۆی، و هەموو میرەکانی مۆئاب لەگەڵی، و بالاق پێی گوت، یەزدان چی فەرموو؟ و کاتێک نموونەکەی خۆی هەڵگرتەوە، گوتی : هەستە بالاک و گوێبگرە، گوێ بدە ئەی شایەت، کوڕی سیفۆر .خودا وەک مرۆڤ نییە کە درۆ بکات، نە وەک کوڕی مرۆڤ کە هەڕەشەی لێ بکرێت، ئەو خۆی گوتی، ئایا ناکات؟ قسە دەکات، و نامێنێتەوە؟ ببینە، بۆ بەرەکەتدان وەرم گرتووە، بەرەکەت دەدەم، و هەرگیز ڕووناکەمەوە .ماندووبوون لە یاقوبدا نابێت، نە ئازار لە ئیسرائیلدا دەبینرێت، یەزدانی پەروەردگاری ئەو لەگەڵ ئەودایە، شکۆمەندی فەرمانڕەوایان لە ئەودایە .خوا کە ئەوی لە میسر دەرهێناوە، وەک شکۆمەندی یەک شاخە بۆ ئەو .نا، چونکە فاڵگرتنەوە لە یاقوب نییە، نە پێشبینی لە ئیسرائیل، بەپێی کات بە یاقوب دەگوترێت، و بە ئیسرائیل، خودا چی تەواو دەکات؟ ببینە، گەل وەک بەچکەی شێر هەڵدەستێتەوە و وەک شێر شانازی دەکات، ناخەوێت تاوەکو نێچیر دەخوات و خوێنی بریندارەن دەخواتەوە .و بالاک بە بەلعام گوت، نە نەفرەتی لێ بکە بۆ من، نە بەرەکەتیشی پێ بدە .و بەلعام وەڵامی دایەوە و بە بالاقی گوت :ئایا پێم نەگوتیت و نەمگوت، ئەو وشەیەی کە خودا دەیفەرموێت، من ئەوە دەکەم؟ بالاک بە بەلعامی گوت :وەرە دەتبەم بۆ شوێنێکی تر، ئەگەر خودا ڕازی بێت، لەوێوە نەفرەتی لێبکە بۆ من .و بەلاک بەلعامی برد بۆ سەر لووتکەی فەغۆر، کە درێژبووەوە بۆ ناو

چۆڵەوانی .و بەلعام بە بالاقی گوت :لێرە حەوت قوربانگام بۆ بنیاد بنێ و لێرە حەوت گوێرەکە و حەوت بەرانم بۆ ئامادە بکە .و بالاک کردی وەک چۆن بەلعام پێی گوت، و گوێرەکەیەک و بەرانێک لەسەر قوربانگاکە پێشکەش کرد.

24

کاتێک بەلعام بینی کە باشە لەبەردەم یەزدان بەرەکەتدانی ئیسرائیل، بەپێی نەریتی خۆی نەچووە بۆ دیداری فاڵەکان، بەڵکو ڕووی خۆی گەڕاندەوە بەرەو چۆڵەوانی .و بەلعام چاوەکانی خۆی بەرزکردەوە، ئیسرائیلی بینی کە بەپێی هۆزەکان چادریان هەڵداوە، و ڕۆحی خودا هاتە سەری .و پەندەکەی خۆی هەڵگرتەوە، گوتی، دەڵێت بەلعام کوڕی بەعۆر، دەڵێت پیاوەکە کە بە ڕاستی دەبینێت، دەڵێت گوێ دەگرێت لە وشەکانی بەهێز، ئەوەی بینینی خودای بینی لە خەودا؛ چاوەکانی ئەو کراوەتەوە .چەند جوانن ماڵەکانت یاقوب، چادرەکانت ئیسرائیل !وەک دۆڵە دارستانەکان کە سێبەر دەکەن، و وەک باخچەکان لەسەر ڕووبار، و وەک چادرەکان کە یەزدان هەڵیداون، و وەک دار ئورزەکان لەتەنیشت ئاوەکان . پیاوێک لە تۆوی ئەو دەردەچێت، و فەرمانڕەوایی نەتەوەی زۆر دەکات، و پاشایەتی گۆگ بەرزدەکرێتەوە، و پاشایەتی ئەو گەشە دەکات .خودا ئەوی لە میسرەوە ڕێنمایی کرد، وەک شکۆمەندی تاکشاخ بۆی هەیە، نەتەوەکانی دوژمنانی دەخوات، و مۆخی پارچە قەڵەوەکانیان دەردەهێنێت، و بە تیرەکانی دوژمن دەتەقێنێت .پاڵکەوتوو پشووی دا وەک شێر و وەک بەچکە شێر، کێ هەڵیدەستێنێتەوە؟ ئەوانەی داوای بەرەکەت بۆ تۆ دەکەن بەرەکەتدار بن، و ئەوانەی نەفرەتت لێ دەکەن نەفرەت لێکراون .بالاک لەسەر بەلعام تووڕە بوو و دەستی لێدا، بالاک بە بەلعامی گوت :بانگم کردیت بۆ ئەوەی نەفرەت لە دوژمنەکەم بکەیت، بەڵام ئەوەتا بۆ سێیەم جار بەرەکەتت پێداون .ئێستا کەواتە هەڵبێ بۆ شوێنەکەی

خۆت، گوتم ڕێزت دادەنێم، و ئێستا یەزدان تۆی لە شکۆمەندی بێبەش کردووە .و بەلعام بە بالاق گوت، ئایا بە نێردراوەکانی تۆ کە ناردتە لای من قسەم نەکرد، گوتم، ئەگەر بالاق ماڵەکەی خۆی پڕ لە زیو و زێڕ بداتە من، ناتوانم فەرمایشتی یەزدان بپێچم بۆ کردنی باش یان خراپ لە خۆمەوە، هەرچی خودا بڵێت، ئەوە دەڵێم .و ئێستا ببینە، من دەگەڕێمەوە بۆ شوێنی خۆم، وەرە، ڕاوێژت پێ دەکەم کە ئەم گەلە چی بە گەلەکەت دەکات لە کۆتایی ڕۆژەکاندا .و هەڵگرتنی نموونەکەی خۆی، گوتی، دەڵێت بەلعام کوڕی بەعۆر، دەڵێت ئەو پیاوەی کە بە ڕاستی دەبینێت، گوێگرتنی وشەکانی خودا، زانینی زانیاری لە هەرەبەرز، و بینینی بینینی خودا لە خەودا؛ ئاشکراکراون چاوەکانی ئەو .پیشانی دەدەم بۆ ئەو، و نەک ئێستا، بەرەکەتداری دەکەم، و نزیک نابێتەوە، ئەستێرەیەک هەڵدێت لە یاقوب، پیاوێک هەڵدەستێت لە ئیسرائیل، و تێکدەشکێنێت ڕابەرەکانی مۆئاب، و تاڵانی دەکات هەموو کوڕەکانی شیت .و ئەدۆم دەبێتە میرات، و عیسۆی دوژمنەکەی دەبێتە میرات، و ئیسرائیل بە هێزەوە کاری کرد .و لە یاقوبەوە هەڵدەستێتەوە و ئەوەی لە شارەکە ڕزگاری کراوە لەناودەبات .و کاتێک عەمالێقی بینی، پەندەکەی خۆی هەڵگرت و گوتی :عەمالێق سەرەتای نەتەوەکانە، و تۆوی ئەوان لەناودەچێت .و بینینی قێنی، و هەڵگرتنی پەندی خۆی، گوتی، بەهێزە نشینگەی تۆ؛ و ئەگەر دابنێیت لە بەردێک هێلانەی تۆ، و ئەگەر ببێت بۆ بەعۆر هێلانەی فێڵبازی، ئاشووریەکان دیلت دەگرن .و کاتێک ئۆگی بینی و نموونەکەی خۆی هەڵگرت، گوتی :ئای ئای، کێ دەژیێت کاتێک خودا ئەمانە دادەنێت؟ و دەچێتەدەرەوە لە دەستی کیتیایان، و ئازار دەدەن بە ئاشور، و ئازار دەدەن بە عیبرانییەکان، و خۆیان بە یەک دڵ لەناودەچن .و بەلعام هەستا و ڕۆیشت، گەڕایەوە بۆ شوێنی خۆی، و بالاقیش ڕۆیشت بۆ لای خۆی.

25

و ئیسرائیل له شتیم نیشتەجێبوو، و گەلەکە گڵاوکرا بە لەشفرۆشی لەگەڵ کچانی مۆئاب .
و بانگیان کردن ئەوانی بۆ قوربانییەکانی بتەکانیان، و گەل لە قوربانییەکانیان خوارد، و
کڕنۆشیان برد بۆ بتەکانیان، و ئیسرائیل تەواو بوو بۆ بەعلپەعۆر، و یەزدان بە تووڕەیی
لە ئیسرائیل تووڕە بوو .یەزدان بە موسای فەرموو :هەموو سەرکردەکانی گەل بگرە و
لەبەردەم خۆردا نموونەیان لێ بکە بۆ یەزدان، ئیتر تووڕەیی هەڵچوونی یەزدان لە
ئیسرائیل دەگەڕێتەوە .و موسا بە هۆزەکانی ئیسرائیل گوت :هەریەکە لە ئێوە ئەو کەسە
خۆی بکوژێت کە بۆ بەعلفەغۆر تەرخانکرا .و ئەوەتا پیاوێک لە کوڕانی ئیسرائیل هات و
برای خۆی هێنا بۆ لای ژنە میدیانییەکە لەبەردەم موسا، و لەبەردەم هەموو کۆمەڵی
کوڕانی ئیسرائیل، ئەوان لە دەرگای چادری شایەتی دەگریان .و کاتێک فینەحاسی کوڕی
ئەلعازاری کوڕی هارونی کاهین بینی، هەستا لە ناوەڕاستی کۆمەڵەکە، و ڕمێکی گرت لە
دەستیدا، چووە ژوورەوە دوای پیاوە ئیسرائیلییەکە بۆ ناو تەنوورەکە، و هەردووکیانی
بڕی، پیاوە ئیسرائیلییەکە و ژنەکەی لە ڕێگەی منداڵدانییەوە، و لێدانەکە وەستا لە کوڕانی
ئیسرائیل .ئەوانەی لە دەردەکەدا مردن، چوار و بیست هەزار کەس بوون .و یەزدان قسەی
لەگەڵ موسا کرد، دەیفەرموو :فینەحاس کوڕی ئەلعازار کوڕی هارون کاهینەکە تووڕەیی
منی ڕاگرت لە کوڕانی ئیسرائیل، کاتێک دڵگەرمی منی بۆ دڵگەرمییەکەم لەناو ئەوان، و من
کوڕانی ئیسرائیلم بە تەواوی لەناونەبرد لە دڵگەرمی من .بەم شێوەیە گوتم، ئەوەتا من
پەیمانی ئاشتی دەدەمە ئەو، و دەبێت بۆ ئەو و بۆ تۆوەکەی ئەو لەگەڵ ئەو پەیمانی
کاهینێتی هەتاهەتایی، لە بەرامبەر ئەوەی کە دڵگەرمی نیشاندا بۆ خودای ئەو، و
کەفارەتی کرد دەربارەی کوڕانی ئیسرائیل .ناوی پیاوە ئیسرائیلییەکەی کوژراو، کە لەگەڵ
ژنە میدیانییەکە کوژرا، زەمبری بوو، کوڕی سەلمۆن، فەرمانڕەوای ماڵی خێزانەکانی
شیمۆن .و ناوی ئەو ژنە میدیانییە کە کوژرا، خاسبی بوو، کچی سوور، فەرمانڕەوای
نەتەوەی ئۆمۆس، لە ماڵی خێزانەکانی میدیان .و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد،

دەیفەرموو، قسە بکە لەگەڵ کوڕانی ئیسرائیل، بڵێ، دوژمنایەتی بکەن لەگەڵ میدیانییەکان و لێیان بدەن، چونکە ئەوان دوژمنایەتی دەکەن لەگەڵتان بە فێڵبازی، هەرچەندە فێڵیان لێدەکەن ئێوە لە ڕێگەی پەعۆرەوە، و لە ڕێگەی کۆزبی کچی سەرۆکی میدیانەوە، خوشکی ئەوان، ئەوەی کە لێدرا لە ڕۆژی لێدان لەبەر پەعۆر.

26

و ڕوویدا دوای لێدانەکە، و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا و ئەلعازاری کاهین کرد، گوتی، ژمارەی هەموو کۆبوونەوەی کوڕانی ئیسرائیل بگرە لە بیست ساڵییەوە و بەرەو سەرەوە بەپێی ماڵەکانی باوکانیان، هەموو ئەوانەی دەچنە دەرەوە بۆ ڕیزبوون بۆ جەنگ لە ئیسرائیل .و موسا و ئەلعازاری کاهین قسەیان کرد لە عەرابۆتی مۆئاب لەسەر ڕووباری ئوردون بەرامبەر بە ئەریحا، دەیانگوت :لە بیست ساڵەوە و بەرەو ژوور، ئەو شێوەیەی یەزدان فەرمانی دا بە موسا؛ و کوڕانی ئیسرائیل ئەوانەی هاتنە دەرەوە لە میسر، ڕەئوبێن نۆبەرەی ئیسرائیل؛ کوڕانی ڕەئوبێن :ئەنۆخ، و گەلی ئەنۆخ؛ بۆ فەلو، گەلی فەلوی .بۆ ئەسرۆن، گەلی ئەسرۆنەی، بۆ خارمی، گەلی خارمی .ئەمانە گەلانی ڕەئوبێن بوون، و ژمارەکردنەکەیان سێ و چل هەزار و حەوت سەد و سی بوو .و کوڕەکانی فەلّو، ئەلیاب .وە کوڕەکانی ئەلیاب، نەموئێل و داتان و ئەبیرۆن، ئەمانە بانگکراوانی کۆمەڵ بوون، ئەمانە ئەوانەن کە هەستانەوە لەسەر موسا و هارون لە کۆمەڵی قۆرەح، لە هەستانەوەکەی دژی یەزدان .زەوی دەمی خۆی کردەوە و ئەوانی قووتدا لەگەڵ قۆرەح، لە مردنی کۆبوونەوەکەی ئەو، کاتێک ئاگرەکە پەنجا و دوو سەد کەسی خوارد، و بوونە نیشانە؛ بەڵام کوڕەکانی قۆرەح نەمردن .و کوڕەکانی شیمۆن، گەلی کوڕەکانی شیمۆن؛ بۆ نەموئێل، گەلی نەموئێلییەکان؛ بۆ یامین، گەلی یامینییەکان؛ بۆ یاخین، گەلی یاخینییەکان؛ بۆ زەرەح،

گەلی زەرەحییەکان؛ بۆ شاول، گەلی شاولییەکان .ئەمانە گەلانی شیمۆن لە سەرژمێرییەکەیان، بیست و دوو هەزار و دوو سەد .کوڕەکانی یەهودا ئێر و ئۆنان بوون، و ئێر و ئۆنان لە خاکی کەنعان مردن .و کوڕەکانی یەهودا بوون بەپێی خێڵەکانیان :بۆ شیلۆم، گەلی شیلۆنی، بۆ فارێس، گەلی فارێسی، بۆ زەرەح، گەلی زەرەحی .و کوڕەکانی فارێس بوون :بۆ ئەسرۆن، گەلی ئەسرۆنی، بۆ یامون، گەلی یامونی .ئەمانە گەلانی یەهودا بەپێی پشکنینی ئەوان، شەست و حەفتا هەزار و پێنج سەد .و کوڕەکانی یەساخار بەپێی خێڵەکانیان :بۆ تۆلاع، خێڵی تۆلاعییەکان؛ بۆ فووا، خێڵی فووایییەکان؛ بۆ یاشوب، خێڵی یاشوبییەکان؛ بۆ شیمرۆن، خێڵی شیمرۆنییەکان .ئەمانە گەلانی یەساخار لە ژمارەیاندا، شەست و چوار هەزار و چوار سەد .کوڕانی زەبولون بەپێی هۆزەکانیان، بۆ سەرێد، گەلی سەرێدی، بۆ ئەڵۆن، گەلی ئەڵۆنی، بۆ ئەڵێل، گەلی ئەڵێلی .ئەمانە گەلانی زەبولون لە سەرژمێریی ئەواندا، شەست هەزار و پێنج سەد .کوڕانی گاد بەپێی هۆزەکانیان :بۆ سافۆن، هۆزی سافۆنی؛ بۆ ئەنگی، هۆزی ئەنگی؛ بۆ سوونی، هۆزی سوونی؛ بۆ ئەزێنی، هۆزی ئەزێنی؛ بۆ ئەدی، هۆزی ئەدی؛ بۆ ئارۆدی، هۆزی ئارۆئادی؛ بۆ ئارییێل، هۆزی ئارییێلی . ئەمانە گەلانی کوڕانی گاد لە سەرژمێریان، چوار و چل هەزار و پێنج سەد .کوڕانی ئاشێر بەپێی هۆزەکانیان، بۆ یامین، گەلی یامینییەکان، بۆ یێسوو، گەلی یێسووییەکان، بۆ باریا، گەلی باریاییەکان .بۆ کۆبێر، گەلی کۆبێری، بۆ مێلخییێل، گەلی مێلخییێلی .و ناوی کچی ئاشێر، سارا بوو .ئەمانە گەلانی ئاشێرن لە ژمارەکردنی ئەوان، سێ و چل هەزار و چوار سەد .کوڕانی یوسف بەپێی هۆزەکانیان، مەنەسا و ئەفرایم .کوڕانی مەنەشە .بۆ ماخیر، گەلی ماخیری؛ و ماخیر بوو بە باوکی گلعاد؛ بۆ گلعاد، گەلی گلعادی .ئەمانە کوڕەکانی گلعادن :ئەحیعەزەر، گەلی ئەحیعەزەرییەکان، خەلەگ، گەلی خەلەگییەکان .بۆ ئەسرییێل، گەلی ئەسرییێلی؛ بۆ شەخەم، گەلی شەخەمی؛ بۆ شیمائێر، گەلی شیمائێری؛ و بۆ حێفەر، گەلی حێفەری .ئەو سەلپاعادی کوڕی ئۆفێر، کوڕی بۆ نەبوو، بەڵام کچان، ئەمانەش

ناوەکانی کچەکانی سەلپاعادن :مالا، نوعا، ئێگلا، میلخا، تیرسا .ئەمانە گەلانی مەنەشەن لە ژمارەکردنی ئەوان، دوو و پەنجا هەزار و حەوت سەد .ئەمانە کوڕەکانی ئەفرایمن :بۆ سوتەلا، گەلی سوتەلانییەکان؛ بۆ تانەخ، گەلی تانەخییەکان .ئەمانە کوڕەکانی سوتهالان، بۆ ئێدەن، گەلی ئێدەنییەکان .ئەمانە گەلانی ئەفرایمن لە ژماردنی ئەوان، سی و دوو هەزار و پێنج سەد .ئەمانە گەلانی کوڕانی یوسفن بەپێی گەلانی ئەوان .کوڕانی بنیامین بەپێی هۆزەکانیان :بۆ بالێ، هۆزی باڵییەکان؛ بۆ ئاسوبێر، هۆزی ئاسوبێرییەکان؛ بۆ یاخیران، هۆزی یاخیرانییەکان .بۆ سۆفان، گەلی سۆفانیس .کوڕەکانی بالێ ئادار و نۆعیمان بوون، بۆ ئادار گەلی ئاداری، و بۆ نۆعیمان گەلی نۆعیمانی .ئەمانە کوڕەکانی بنیامین بەپێی خێڵەکانیان لە ژمارەکردنیان، پێنج و سی هەزار و پێنج سەد .و کوڕانی دان بەپێی خێڵەکانیان :بۆ شام، خێڵی شامییەکان، ئەمانە خێڵەکانی دان بەپێی خێڵەکانیان .هەموو گەلانی شوحامییەکان بەپێی پشکنینی ئەوان، چوار و شەست هەزار و چوار سەد .کوڕانی نەفتالی بەپێی هۆزەکانیان :بۆ ئاسیێل، هۆزی ئاسیێلییەکان؛ بۆ گاونی، هۆزی گاونییەکان . بۆ یەسەر، گەلی یەسەری، بۆ سەللەم، گەلی سەللەمی .ئەمانە گەلانی نەفتالین لە سەرژمێرییەکەیاندا، چل هەزار و سێ سەد .ئەمە ژمارەکردنی کوڕانی ئیسرائیلە، شەش سەد هەزار و هەزار و حەوت سەد و سی .و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد، دەیفەرموو، بۆ ئەمانە زەوییەکە دابەش دەکرێت، بۆ میراتگرتن لە ژمارەی ناوەکان .بۆ ئەوانەی زیاترن میراتەکە زیاد دەکەیت، و بۆ ئەوانەی کەمترن میراتەکەیان کەم دەکەیت، بۆ هەریەکەیان، وەک چۆن ژمێردران، میراتەکەیان پێدەدرێت .بە پشکەکان زەوی دابەش دەکرێت بۆ ناوەکان، بەپێی هۆزەکانی باوکانیان میراتیان دەبێت .لە رێگەی تیروپشک میراتی ئەوان لەنێوان زۆر و کەم دابەش دەکەیت .و کوڕەکانی لێقی بەپێی خێڵەکانیان :بۆ گێرشۆن، گەلی گێرشۆنییەکان؛ بۆ قەهات، گەلی قەهاتییەکان؛ بۆ مەراری، گەلی مەراریەکان .ئەمانە گەلانی کوڕانی لێڤین :گەلی لۆبێنی، گەلی حەبرۆنی، گەلی قۆرەح، و گەلی موسی، و

قەهات باوکی عەمرام بوو .ناوی ژنەکەی ئەو یۆخەبەد بوو، کچی لێڤی، کە ئەمانەی بۆ لێڤی لە میسر لەدایکبوو، و هارون و موسا و مەریەمی خوشکی ئەوانی بۆ عەمرام لەدایکبوو .و بوون بۆ ئەهارون :نادەب و ئەبیود و ئەلعازار و ئیسامار .نادەب و ئەبیود مردن لە کاتی پێشکەشکردنی ئاگری بێگانە لەبەردەم یەزدان لە چۆڵەوانی سینا .ئەوان لە ژمارەکردنەکەیاندا بوون بە سێ و بیست هەزار، هەموو نێرینەیەک لە تەمەنی یەک مانگ و بەرەو سەرەوە، چونکە نەژمێردران لە ناوەڕاستی کوڕانی ئیسرائیلدا، لەبەر ئەوەی بەش بۆ ئەوان نادرێت لە ناوەڕاستی کوڕانی ئیسرائیلدا .ئەمە سەرژمێری موسا و ئەلعازاری کاهین بوو، کە کوڕانی ئیسرائیلیان لە عەرابۆسی مۆئاڤ لەسەر ڕووباری ئوردون بەرامبەر یەریحۆ سەرژمێری کردن .لەمانەدا هیچ پیاوێک نەبوو لەو کەسانەی کە لەلایەن موسا و هارونەوە ژمێردرابوون، ئەوانەی کوڕەکانی ئیسرائیلیان لە چۆڵەوانی سیناوە پشکنی . چونکە یەزدان پێی فەرموون :بە مردن دەمرن لە چۆڵەوانی، و نەهێڵرا لە ئەوان تەنانەت یەکێکیش، جگە لە کالێب کوڕی یەفوننە و یەشوعی کوڕی نون.

27

و کچانی سەلفەحاد کوڕی حێفەر، کوڕی گلعاد، کوڕی ماکیر، لە گەلی مەنەشە، لە کوڕانی یوسف، هاتنە پێشەوە، و ئەمانە ناوەکانیان بوون :مەحلە، و نوعە، و حۆگلە، و میلکە، و تیرزە، و وەستان لەبەردەم موسا، و لەبەردەم ئەلعازاری کاهین، و لەبەردەم سەرۆکەکان، و لەبەردەم هەموو کۆمەڵەکە لەسەر دەرگای چادری شایەتی، دەڵێن :باوکمان مرد لە چۆڵەوانی، و ئەو نەبوو لە ناوەڕاستی ئەو کۆمەڵەی کە کۆبوونەوە لە دژی یەزدان لە کۆمەڵی قۆرەح، بەڵکو بە گوناهی خۆی مرد، و کوڕانی بۆی نەبوون؛ با ناوی باوکمان نەسڕێتەوە لە ناوەڕاستی گەلەکەی، چونکە کوڕی نییە بۆی؛ مووڵکێکمان بدەنێ لە

ناوەڕاستی براکانی باوکمان .و موسێن دادوەری ئەوانی لەبەردەم یەزدان هێنا .و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد، دەفەرموو :بە ڕاستی کچەکانی سەلفەحاد بە ڕاستی قسەیان کردووە .بەخشینێک دەدەیتە ئەوان، دەستکەوتی میراتێک لە ناوەڕاستی براکانی باوکیان، و میراتی باوکیان دەگوێزیتەوە بۆ ئەوان .و قسە بۆ کوڕەکانی ئیسرائیل دەکەیت، دەڵێیت، پیاوێک ئەگەر بمرێت، و کوڕێکی نەبێت، میراتەکەی دەگوازنەوە بۆ کچەکەی .ئەگەر بەڵام کچێکی نەبێت، میراتەکە دەدەنە براکەی .ئەگەر بەڵام برایانی نەبێت، ئەوا میراتەکە بە براکەی باوکی دەدەن .ئەگەر براکانی باوکی ئەو نەبن، ئەوا میراتەکە بە نزیکترین خزمی ئەو لە هۆزەکەی دەدەن، بۆ ئەوەی میراتی ئەو ببات، و ئەمە دەبێتە یاسای حوکم بۆ کوڕانی ئیسرائیل، وەک یەزدان فەرمانی بە موسا دا .پەروەردگار بە موسای فەرموو : سەربکەوە بۆ ئەو کێوەی لە ئەوبەری ڕووباری ئوردونە، کێوی نابۆ، و سەیری خاکی کەنعان بکە کە من بە کوڕانی ئیسرائیل دەیدەمە وەک مولک .و دەیبینیت، و تۆش دەزیاد کرێیت بۆ گەلەکەت، وەک چۆن هارونی براکەت لە شاخی هۆر زیاد کرا .چونکە پێشێلتان کرد لە وشەکەی من لە چۆڵەوانی سین، لە کاتی ناڕەزایەتی کۆمەڵەکە بۆ پیرۆزکردنی من، پیرۆزتان نەکردم لەسەر ئاوەکە لەبەردەم ئەوان، ئەمە ئاوی ناکۆکییە لە قادێش لە چۆڵەوانی سین .و موسا بە یەزدان گوت، با یەزدان خودای ڕۆحەکان و هەموو جەستە پیاوێک لەسەر ئەم کۆمەڵە دابنێت، کە لەبەردەم ڕوویان دەچێتە دەرەوە، و کە لەبەردەم ڕوویان دێتە ژوورەوە، و کە دەریاندەبات، و کە دەریانبات، و کۆمەڵەی یەزدان نەبێت وەک مەڕەکان کە شوانیان نییە .و یەزدان قسەی کرد بۆ موسا، دەڵێت، بگرە بۆ خۆت یەشوعی کوڕی نون، پیاوێک کە ڕۆحی هەیە لە خۆیدا، و دەستەکانی خۆت دادەنێیت لەسەری .و ئەو ڕادەگریت لەبەردەم ئەلعازاری کاهین، و فەرمانی پێدەدەیت لەبەردەم هەموو کۆمەڵ، و فەرمان دەدەیت دەربارەی ئەو لەبەردەمیان .و تۆ شکۆمەندی خۆتت دەدەیتە ئەو، بۆ ئەوەی کوڕانی ئیسرائیل گوێڕایەڵی ئەو بن .و لەبەردەم ئەلعازاری کاهین ڕادەوەستێت، و

پرسیار لێ دەکەن لەبارەی حوکمی نیشاندانەکان لەبەردەم یەزدان .لەسەر فەرمانی ئەو دەچنە دەرەوە، و لەسەر فەرمانی ئەو دێنە ژوورەوە، ئەو و کوڕانی ئیسرائیل بە یەک دڵ، و هەموو کۆمەڵەکە .و موسا ئەوەی کرد کە یەزدان فەرمانی پێ کرد، و یەشوعی برد و لەبەردەم ئەلعازاری کاهین ڕایگرت، و لەبەردەم هەموو کۆمەڵەکە، و دەستەکانی خۆیی لەسەر ئەو دانا، و ئەویدا دامەزراند هەروەک یەزدان فەرمانی بە موسا کرد.

28

و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد، دەیفەرموو، فەرمان بدە بە کوڕانی ئیسرائیل، و بڵێ بۆ ئەوان، دەڵێیت، دیارییەکانی من، بەخشینەکانی من، پێشکەشکراوەکانی من بۆ بۆنی خۆشبوو بپپارێزن بۆ پێشکەشکردن بۆ من لە جەژنەکانی من .و دەڵێیت بۆ ئەوان :ئەمانە ئەو پێشکەشکراوانەن کە دەیانهێنن یەزدان، دوو بەرخی یەک ساڵە بێ کەموکوڕی لە ڕۆژێکدا بۆ قوربانی سووتاو بەردەوام .بەرخی یەکەم لە بەیانیدا دەکەیت، و بەرخی دووەم لە ئێوارەدا دەکەیت .و دەیەمی ئەفا ئاردی نەرم دەکەیت بۆ قوربانی تێکەڵکراو لە ڕۆن لە چارەکی هین .قوربانی سووتاوی بەردەوام، ئەوەی لە کێوی سینا پێشکەش کرا، بۆنێکی خۆش بۆ یەزدان .و پێشکەشکراوی خواردنەوەی ئەو چارەکی یەک هینە بۆ بەرخە یەکەکە .لە شوێنی پیرۆز پێشکەشکراوی خواردنەوەی شەرابی بەهێز بۆ یەزدان بڕێژە .و بەرخە دووەمەکە لە ئێوارە دروستی بکە .بەپێی قوربانی ئەو و بەپێی پێشکەشکراوی خواردنەوەی ئەو دروستی بکەن بۆ بۆنێکی خۆش بۆ یەزدان .و لە ڕۆژی شەممەکان دوو بەرخی یەک ساڵەی بێ کەموکوڕی پێشکەش دەکەن، و دوو دەیەکی ئاردی نەرم تێکەڵکراو بە ڕۆن بۆ قوربانی و شەرابی پێشکەشکراو، قوربانی سووتاندنی تەواوی شەممەکان لە شەممەکاندا لەسەر قوربانی سووتاندنی تەواوی بەردەوام، و شەرابی پێشکەشکراوی ئەو .

و له مانگه نوێیەکاندا پێشکەش دەکەن قوربانی سووتاندنی تەواو بۆ یەزدان، دوو گوێرەکە لە گاگەل، و یەک بەران، حەوت بەرخی یەک ساڵە بێ کەموکوڕی؛ سێ دەیەک لە ئاردی نەرم تێکەڵکراو بە ڕۆن بۆ هەر گوێرەکەیەک، و دوو دەیەک لە ئاردی نەرم تێکەڵکراو بە ڕۆن بۆ هەر بەرانێک؛ دەیەکێک لە ئاردی نەرم تێکەڵکراو بە ڕۆن بۆ هەر بەرخێک، قوربانی بۆنی خۆش پێشکەشکراو بۆ یەزدان .شەرابی پێشکەشکردنیان نیوەی هینێک دەبێت بۆ گوێرەکە یەکەکە، و سێیەکی هینێک دەبێت بۆ بەرانە یەکەکە و چارەکی هینێک شەراب بۆ بەرخی یەک دەبێت، ئەم قوربانی سووتاوە مانگ لە مانگ بۆ مانگەکانی ساڵ . ئەو کارەیەک لە بزنەکان دەربارەی گوناە بۆ یەزدان، لەسەر قوربانی سووتاندنی بەردەوام ئەنجام دەدرێت، وە شەرابە پێشکەشکراوەکەی .و لە مانگی یەکەمدا، لە ڕۆژی چواردەیەمی مانگدا، جەژنی پەسخا بۆ یەزدان .و لە ڕۆژی پازدەیەمی ئەم مانگەدا جەژنە، حەوت ڕۆژ نانی فەتیرە دەخۆن .ڕۆژی یەکەم کە پیرۆز ناودەبرێت بۆ ئێوە دەبێت، هیچ کارێکی خزمەتکارانە ناکەن .و قوربانی سووتاندن وەک پێشکەشکراوێک بۆ یەزدان پێشکەش دەکەن :دوو گوێرەکە لە گایان، یەک بەران، حەوت بەرخی یەک ساڵە، ئەمانە دەبێت بێ کەموکوڕی بن بۆ ئێوە .و قوربانی ئەوان ئاردی نەرم تێکەڵکراو لە ڕۆن، سێ دەیەک بۆ گوێرەکەیەک، و دوو دەیەک بۆ بەرانەکەیەک .دەیەکی دەیەک دەکەیت بۆ هەر بەرخێک، بۆ حەوت بەرخەکە .وە گیسکێکی نێرینە لە بزنەکان، یەکێک دەربارەی گوناە، بۆ کەفارەت کردن بۆ ئێوە، جگە لە قوربانی سووتاندنی بەردەوامی بەیانییەکە، کە قوربانی سووتاندنی بەردەوامە .ئەمانە بەپێی ئەمانە دەکەن لە هەر ڕۆژێک بۆ ماوەی حەوت ڕۆژەکە، دیاری و قوربانی بۆ بۆنێکی خۆشبۆ بۆ یەزدان، لەسەر قوربانی سووتاندنەوە بەردەوامەکە دەبێت شەرابە ڕژاوەکەی دابنێیت .و ڕۆژی حەوتەم پیرۆز پێگوترا دەبێت بۆ ئێوە، هیچ کارێکی خزمەتکارانە ناکەن لەو ڕۆژەدا .لە ڕۆژی نوێکاندا، کاتێک قوربانییەکی نوێ پێشکەش بە یەزدانی هەفتەکان دەکەن، بانگکراوێکی پیرۆز دەبێت بۆ ئێوە، هیچ

کارێکی خزمەتکارانە ناکەن .و قوربانی سووتاندن پێشکەش دەکەن بۆ بۆنی خۆشی بۆ یەزدان :دوو گوێرەکە لە گاگەل، یەک بەران، حەوت بەرخی یەک ساڵە بێ کەموکوڕی . قوربانی ئەوان ئاردی نەرم تێکەڵکراو لە ڕۆن، سێ دەیەک بۆ گوێرەکەیەک، و دوو دەیەک بۆ بەرانەکەیەک .دەیەمێک دەیەمێک بۆ بەرخە یەکەکە، بۆ حەوت بەرخەکان؛ و گیسکێکی نێر لە بزنەکان یەکێک دەربارەی گوناە، بۆ کەفارەت کردن دەربارەی ئێوە؛ جگە لە قوربانی سووتاندنەکەی بەردەوام؛ و قوربانیەکەی ئەوان دەکەن بۆ من، بێ کەموکوڕی دەبن بۆ ئێوە، و شەرابە پێشکەشکراوەکانی ئەوان.

29

لە مانگی حەوتەم، لە یەکی مانگدا، بانگکراوێکی پیرۆز دەبێت بۆ ئێوە، هیچ کارێکی خزمەتکارانە ناکەن، ڕۆژی نیشانە دەبێت بۆ ئێوە .و ئێوە قوربانی سووتاندنەکان دەکەن بۆ بۆنی خۆشبۆیی بۆ یەزدان :گوێرەکەیەکی یەک لە گاگەل، بەرانێکی یەک، حەوت بەرخی یەک ساڵە بێ کەموکوڕی .قوربانی ئەوان ئاردی نەرم تێکەڵکراو بە زەیت، سێ دەیەک بۆ جوانەگایەکە یەکەم، و دوو دەیەک بۆ بەرانەکە یەکەم، دەیەکێک دەیەک بۆ بەرخەکە یەکەم، بۆ حەوت بەرخەکان، و گیسکێکی نێرینە لە بزنەکان یەکێک بۆ گوناە، بۆ کەفارەت بۆ ئێوە، جگە لە قوربانی سووتاندنەکانی مانگی نوێ، و قوربانییەکانیان، و شەرابە پێشکەشکراوەکانیان، و قوربانی سووتاندنەکە بەردەوام، و قوربانییەکانیان و شەرابە پێشکەشکراوەکانیان بەپێی بەراوردکردنیان بۆ بۆنی خۆشبوون بۆ یەزدان .لە دەیەمی ئەم مانگەدا، ڕۆژێکی پیرۆز دەبێت بۆ ئێوە، دەبێت گیانەکانی خۆتان ئازار بدەن، و هیچ کارێک ناکەن .و قوربانی سووتاندن پێشکەش دەکەن بۆ بۆنی خۆشبۆیی بۆ یەزدان، پێشکەشکراوەکان بۆ یەزدان :گوێرەکەیەکی مانگا، بەرانێک، حەوت بەرخی یەک ساڵە، کە

بێ کەموکوڕی دەبن بۆ ئێوە .قوربانی ئەوان ئاردی نەرم تێکەڵکراو لە ڕۆن؛ سێ دەیەک بۆ گوێرەکەیەکی یەک، و دوو دەیەک بۆ بەرانەکەیەکی یەک؛ دەیەک دەیەک بۆ بەرخەکەیەکی یەک، بۆ حەوت بەرخەکان؛ و گیسکێکی نێرینە لە بزنەکان یەک بۆ گوناە، بۆ کەفارەت بۆ ئێوە؛ جگە لە ئەوەی بۆ گوناهی کەفارەتەکە، و قوربانی سووتاندنی بەردەوام؛
قوربانیەکەی، و شەرابە پێشکەشکراوەکەی بەپێی بەراوردەکە بۆ بۆنی خۆشی پێشکەشکراو بۆ یەزدان .لە ڕۆژی پازدەیەمی مانگی حەوتەمی ئەم ساڵە، کۆبوونەوەیەکی پیرۆز دەبێت بۆ ئێوە، هیچ کارێکی ئاسایی ئەنجام نادەن، و ئاهەنگەکە بۆ یەزدان بگێڕن بۆ ماوەی حەوت ڕۆژ .و قوربانی سووتاندنتان پێشکەش دەکەن، پێشکەشکراوێک بۆ بۆنی خۆشبۆیی بۆ یەزدان، لە ڕۆژی یەکەمدا سێزدە گوێرەکە لە گا، دوو بەران، چواردە بەرخی ساڵەکە، دەبێت بێ کەموکوڕی بن .قوربانییەکانیان ئاردی نەرمی تێکەڵکراو بە ڕۆن، سێ دەیەک بۆ گوێرەکەیەکی یەک، بۆ سێزدە گوێرەکەکە، و دوو دەیەک بۆ بەرانێکی یەک، بۆ دوو بەرانەکە، دەیەکی دەیەک بۆ بەرخێکی یەک، بۆ چوار و دە بەرخەکە، و گیسکێکی نێرینە لە بزنەکان یەک دەربارەی گوناە، جگە لە قوربانی سووتاندنی بەردەوام، قوربانییەکانیان و شەرابە پێشکەشکراوەکانیان .و لە ڕۆژی دووەم، دوازدە گوێرەکە، دوو بەران، چواردە بەرخی ساڵەکە بێ کەموکوڕی .قوربانی ئەوان و پێشکەشکراوی خواردنەوەیان بۆ گوێرەکەکان و بەرانەکان و بەرخەکان، بەپێی ژمارەیان و بەپێی لێکدانەوەیان .و گیسکێک لە بزن دەربارەی گوناە، جگە لە قوربانی سووتاندنی بەردەوام، قوربانییەکانی ئەوان و پێشکەشکراوە شلەکانی ئەوان .لە ڕۆژی سێیەم :گوێرەکە یازدە، بەران دوو، بەرخی یەک ساڵە چواردە بێ کەموکوڕی .قوربانی ئەوان و پێشکەشکراوی خواردنەوەیان بۆ گوێرەکەکان و بەرانەکان و بەرخەکان، بەپێی ژمارەیان و بەپێی لێکدانەوەیان .و گیسکێک لە بزنەکان دەربارەی گوناە، جگە لە قوربانی سووتاندنی بەردەوام، قوربانییەکانیان و شەرابە پێشکەشکراوەکانیان .لە ڕۆژی چوارەمدا دە گوێرەکە،

دوو بەران، چواردە بەرخی یەک ساڵە بێ کەموکوڕی .قوربانییەکانیان و شەرابە پێشکەشکراوەکانیان بۆ گوێرەکەکان و بەرانەکان و بەرخەکان، بەپێی ژمارەیان، بەپێی لێکدانەوەیان .و گیسکێک لە بزنەکان دەربارەی گوناە، جگە لە قوربانی سووتاندنی بەردەوام، قوربانییەکانیان و شەرابە پێشکەشکراوەکانیان .لە ڕۆژی پێنجەمدا نۆ گوێرەکە، دوو بەران، چواردە بەرخی یەک ساڵە بێ کەموکوڕی .قوربانییەکانیان و شەرابە پێشکەشکراوەکانیان بۆ گوێرەکەکان و بەرانەکان و بەرخەکان، بەپێی ژمارەیان، بەپێی لێکدانەوەیان .و گیسکێک لە بزن دەربارەی گوناە، جگە لە قوربانی سووتاندنی بەردەوام، قوربانییەکانی ئەوان و شەرابە پێشکەشکراوەکانی ئەوان .لە ڕۆژی شەشەمدا هەشت گوێرەکە، دوو بەران، چواردە بەرخی یەک ساڵە بێکەموکوڕی .قوربانییەکانیان و شەرابە پێشکەشکراوەکانیان بۆ گوێرەکەکان و بەرانەکان و بەرخەکان، بەپێی ژمارەیان، بەپێی لێکدانەوەیان .و گیسکێک لە بزن دەربارەی گوناە، جگە لە قوربانی سووتاندنی بەردەوام، قوربانییەکانی ئەوان و شەرابە پێشکەشکراوەکانی ئەوان .لە ڕۆژی حەوتەم، حەوت گوێرەکە، دوو بەران، چواردە بەرخی یەک ساڵە بێ کەموکوڕی .قوربانییەکانیان و شەرابە پێشکەشکراوەکانیان بۆ گوێرەکەکان و بەرانەکان و بەرخەکان، بەپێی ژمارەیان، بەپێی لێکدانەوەیان .و گیسکێک لە بزن دەربارەی گوناە، جگە لە قوربانی سووتاندنی بەردەوام، قوربانییەکانی ئەوان و شەرابە پێشکەشکراوەکانی ئەوان .و لە ڕۆژی هەشتەم کۆبوونەوەی کۆتایی دەبێت بۆ ئێوە، هیچ کارێکی خزمەتکارانە ناکەن لەو ڕۆژەدا .و قوربانی سووتاندن پێشکەش دەکەن بۆ بۆنی خۆشی، پێشکەشکراوێک بۆ یەزدان : گوێرەکەیەکی یەک، بەرانێکی یەک، حەوت بەرخی یەک ساڵە بێ کەموکوڕی .

قوربانییەکانیان و شەرابە پێشکەشکراوەکانیان بۆ گوێرەکە و بەرانەکە و بەرخەکان، بەپێی ژمارەیان و بەپێی ڕێکخستنیان .و گیسکێک لە بزنەکان دەربارەی گوناە، جگە لە قوربانی سووتاندنی بەردەوام، قوربانییەکانیان و شەرابە پێشکەشکراوەکانیان .ئەمانە

دەیکەن بۆ یەزدان لە جەژنەکانتاندا، جگە لە نوێژەکانتان، و ئەوانەی خۆویستانەتان، و قوربانی سووتاوەکانتان، و قوربانییەکانتان، و شەرابە پێشکەشکراوەکانتان، و ڕزگارییەکانتان.

30

و موسا بە کوڕانی ئیسرائیل قسەی کرد بەپێی هەموو ئەوەی یەزدان فەرمانی پێ کردبوو .
موسا لەگەڵ ڕابەرانی هۆزەکانی کوڕانی ئیسرائیلدا قسەی کرد و گوتی :ئەمە ئەو فەرمایشتەیە کە یەزدان فەرمانی پێ داوە .مرۆڤێک کە نەزرێک بۆ یەزدان دەکات، یان سوێندێک دەخوات، یان پەیوەندێک بە خۆی دەبەستێت سەبارەت بە گیانی خۆی، نابێت وشەی خۆی بشکێنێت، هەموو ئەوەی لە دەمی دەردەچێت دەیکات .ئەگەر ژنێک نەزرێک بۆ یەزدان بکات، یان پابەندییەک لە ماڵی باوکی لە گەنجییەتیدا دیاری بکات، و باوکی گوێی لە نەزرەکانی بێت، و پابەندییەکانی کە لە دژی گیانی خۆی دیاری کردووە، و باوکی بێدەنگ بێت، ئەوا هەموو نەزرەکانی دەچەسپێن، و هەموو پابەندییەکان کە لە دژی گیانی خۆی دیاری کردووە، بۆ ئەو دەمێننەوە .بەڵام ئەگەر باوکی ڕەتی بکاتەوە، لەو ڕۆژەدا کە گوێی لە هەموو نەزرەکانی و پابەندییەکانی بێت، کە لە دژی گیانی خۆی دیاری کردووە، ئەوا ناچەسپێن، و یەزدان پاکی دەکاتەوە، چونکە باوکی ڕەتی کردووەتەوە .ئەگەر بەڵام بووبێت بووبێتە ژنی پیاوێک، و نوێژەکانی ئەو لەسەری بن بەپێی جیاکردنەوەی لێوەکانی، ئەوانەی بەستنی دژی گیانی خۆی، و پیاوەکەی بیستبێت، و بێدەنگ بێت بۆی لەو ڕۆژەدا کە بیستبێت، و بەم شێوەیە هەموو نوێژەکانی ڕادەوەستن، و پابەندبوونەکانی، ئەوانەی بەستنی دژی گیانی خۆی، ڕادەوەستن .ئەگەر بەڵام پیاوەکەی ڕەتی بکاتەوە لەو ڕۆژەی کە دەیبیستێت، هەموو نوێژەکانی ئەو و ئەرکەکانی ئەو کە لەسەر گیانی خۆی دیاری کردووە،

نامێننەوە، چونکە پیاوەکە ڕەتی کردووەتەوە، و یەزدان پاکی دەکاتەوە .و نوێژی ژنی بێوەژن و دەرکراو، هەرچەندە نەزری دەکات بەپێی گیانی خۆی، دەمێننەوە بۆی .ئەگەر لە ماڵی پیاوەکەی ئەو نەزرەکەی ئەو، یان پابەندبوونەکە لەسەر گیانی ئەو لەگەڵ سوێند، و پیاوەکەی ئەو ببیستێت، و بێدەنگ بمێنێتەوە بۆ ئەو، و ڕەت نەکاتەوە بۆ ئەو، و هەموو نەزرەکانی ئەو ڕادەوەستن، و هەموو پابەندبوونەکانی ئەو کە پابەندی کردووە لەسەر گیانی ئەو، ڕادەوەستن لەسەری .ئەگەر بەڵام پیاوەکەی لایبردووە و لایدەبات لەو ڕۆژەدا کە دەیبیستێت، ئەوا هەموو ئەوەی لە لێوەکانی دەردەچێت بەپێی نوێژەکانی و بەپێی پابەندبوونەکانی دژی گیانی، نامێنێتەوە بۆی، چونکە پیاوەکەی لایبردووە، و یەزدان پاکی دەکاتەوە .هەموو نەزرێک و هەموو سوێندێکی بەستنەوە بۆ ئازاردانی گیان، پیاوەکەی ئەو دەیگرێتەوە بۆی، و پیاوەکەی ئەو لایدەبات .بەڵام ئەگەر بێدەنگ بێدەنگ بمێنێتەوە بۆی ڕۆژ لە دوای ڕۆژ، ئەوا هەموو نەزرەکانی ئەو دەگرێتەوە بۆی، و ئەرکەکانی کە لەسەری دەیانگرێتەوە بۆی، چونکە بێدەنگ بوو بۆی لەو ڕۆژەدا کە بیستی .ئەگەر بەڵام پیاوەکەی ئەو دوای ئەو ڕۆژەی کە بیستوویەتی، هەڵیوەشاندنەوە، ئەوا گوناهەکەی ئەو لەسەر خۆی دەبێت .ئەمانە ئەو یاسایانەن کە یەزدان فەرمانی پێکردن بە موسا، لە نێوان پیاو و ژنی ئەودا، و لە نێوان باوک و کچدا لە گەنجیدا لە ماڵی باوک.

31

و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد و فەرمووی، تۆڵەی کوڕانی ئیسرائیل لە میدیانییەکان بکەرەوە، و دواتر تۆ بۆ لای گەلەکەت کۆدەکرێیتەوە .موسا لەگەڵ گەلدا قسەی کرد و گوتی :پیاوانێک لە نێوتاندا چەکدار بکەن و لەبەردەم یەزدان بۆ جەنگ لە دژی میدیان ڕێکیان بخەن، تاکو تۆڵەی یەزدان لە میدیان بستێننەوە .هەزار لە هەر هۆزێک، هەزار لە

هەر هۆزێک، لە هەموو هۆزەکانی کوڕانی ئیسرائیل بنێرن بۆ شەڕکردن .و ئەوان لە هەزارەکانی ئیسرائیلەوە هەزار کەسیان لە هەر هۆزێک ژماردن، دوازدە هەزار چەکدار بۆ ڕیزی شەڕ .موسا ئەوانی نارد، هەزار لە هەر هۆزێک، هەزار لە هەر هۆزێک لەگەڵ هێزەکانیان، و فینەحاسی کوڕی ئەلعازاری کوڕی هارونی کاهین، و قاپە پیرۆزەکان، و کەڕەناکانی نیشانەدان لە دەستەکانیان .و لە دژی میدیان ڕیزیان بەست، وەک چۆن یەزدان فەرمانی بە موسا دابوو، و هەموو نێرینەیەکیان کوشت .و پاشایانی میدیانیان کوشتن لەگەڵ بریندارەکانیاندا، و ئێڤی و ڕێکەم و سور و هور و ڕێبا، پێنج پاشای میدیان، و بەلعامی کوڕی بەعۆریان کوشت بە شمشێر لەگەڵ بریندارەکانیاندا .و ژنانی میدیانیان تاڵان کرد و کەلوپەلەکانیان و ئاژەڵە ماڵییەکانیان و هەموو مووڵکەکانیان و هێزەکانیان تاڵان کردن .و هەموو شارۆچکەکانیان لە نشینگەکانیاندا و کێڵگە خانووەکانیان سووتاندن بە ئاگر .و هەموو تاڵانی ئەوانیان برد، و هەموو دەستکەوتەکانی ئەوان لە مرۆڤەوە هەتا ئاژەڵ .ئەوان دیلەکان و تاڵانییەکان و غەنیمەتەکانیان هێنا بۆ لای موسا و ئەلعازاری کاهین و هەموو نەوەی ئیسرائیل، بۆ ئۆردوگاکە لە عەراڤۆتی مۆئاڤ، کە لەسەر ڕووباری ئوردونە بەرامبەر یەریحۆ .و موسا و ئەلعازاری کاهین و هەموو فەرمانڕەواکانی کۆمەڵ چوونە دەرەوە بۆ چاوپێکەوتنیان لە دەرەوەی کەمپەکە .موسا لەسەر سەرپەرشتیارەکانی هێزەکە تووڕە بوو، لەسەر فەرماندەکانی هەزاران و فەرماندەکانی سەدان، ئەوانەی لە ڕیزی شەڕی جەنگەکەوە هاتبوونەوە .و موسا پێی گوتن :بۆچی هەموو مێیەکتان ڕزگار کردووە؟ ئەمانە بوون بۆ کوڕەکانی ئیسرائیل بەپێی وشەی بەلعام بۆ لابردنیان و پشتگوێخستنی وشەی یەزدان لەبەر فەغۆر، و دەردەکە لە کۆمەڵی یەزدان ڕوویدا .ئێستا هەموو نێرینەیەک لە هەموو دوورگەکاندا بکوژن، هەموو ئافرەتێک کە زانیویەتی جێگای نوستنی نێرینە بکوژن .و هەموو دەستکەوتی ژنان کە نوستنی پیاو نازانن، بە زیندوویی ڕایانگرن . ئێوە بچنە ئۆردوو لە دەرەوەی ئۆردووگاکە بۆ حەوت ڕۆژ، هەموو ئەوانەی کەسێکیان

کوشتووە و ئەوانەی دەستیان لە کوژراوەکە داوە پاک دەکرێنەوە لە ڕۆژی سێیەم و لە ڕۆژی حەوتەم، ئێوە و دیلەکانتان .و هەموو داپۆشەرێک و هەموو دەفرێکی چەرمی، و هەموو کارێک لە پێستی بزن، و هەموو دەفرێکی دارین پاک دەکەنەوە .ئەلعازاری کاهین بە پیاوانی هێزەکەی گوت کە لە شەڕەکە دەگەڕانەوە :ئەمە فەرزەکەی یاساکەیە کە یەزدان فەرمانی بە موسا دا .جگە لە زێڕ و زیو و بڕۆنز و ئاسن و قورقوشم و تەنەکە، هەموو شتێک کە دەپەڕێتەوە لە ئاگردا و پاک دەکرێتەوە، بەڵام یان بە ئاوی پاککردنەوە پاک دەکرێتەوە؛ و هەموو ئەوانەی کە ئەگەر نەپەڕێنەوە بە ئاگردا، دەپەڕێتەوە بە ئاودا .و لە ڕۆژی حەوتەم جلەکانتان بشۆن و پاک دەبنەوە، و دوای ئەمە دەچنە ناو ئۆردوگاکە .و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد، دەفەرموو، بگرە کۆی دەستکەوتەکانی دیلگیری لە مرۆڤەوە هەتا ئاژەڵ، تۆ و ئەلعازاری کاهین و سەرۆکەکانی باوکانی کۆمەڵ .ئێوە دەسکەوتەکان دابەش دەکەن لەنێوان شەڕکەرانی دەرچووەکان بۆ شەڕ و لەنێوان هەموو کۆمەڵ .و ئێوە جیا دەکەنەوە بەشێک بۆ یەزدان لە پیاوانی جەنگاوەرانی چووەتە ناو شەڕەکە، یەک گیان لە پێنج سەد، لە پیاوان و لە ئاژەڵان و لە گایان و لە مەڕان و لە گوێدرێژان؛ و لە نیوەی ئەوان وەردەگرن .و تۆ یەکەمین بەرهەمەکانی یەزدان دەدەیتە ئەلعازاری کاهین .و لە نیوەی ئەوەی کوڕانی ئیسرائیل، دەبێت یەک لە پەنجا بگریت لە مرۆڤەکان و لە گایەکان و لە مەڕەکان و لە کەرەکان و لە هەموو ئاژەڵە ماڵییەکان، و دەیاندەیت بە لێڤییەکان کە پاسەوانی دەکەن لە چادرەکەی یەزدان .موسا و ئەلعازاری کاهین ئەوەیان کرد کە یەزدان فەرمانی بە موسا دابوو .و بوو زیادەی دەستکەوتی تاڵانکردن کە پیاوانی جەنگاوەر تاڵانیان کردبوو، لە مەڕەکان، شەش سەد هەزار و حەفتا و پێنج هەزار؛ و گاگەل، دوو و حەفتا هەزار؛ و گوێدرێژەکان، یەک و شەست هەزار؛ و گیانی مرۆڤان لە ئافرەتانەوە کە نوێستنگەی پیاویان نەزانیبوو، هەموو گیانەکان، دوو و سی هەزار .و نیوەی بەشی ئەوانەی بۆ جەنگ دەرچووبوون لە ژمارەی مەڕەکان، سێ سەد و

سی هەزار و حەوت هەزار و پێنج سەد بوو .و بوو بەشی یەزدان لە مەڕەکان، شەش سەد و حەفتا و پێنج .و گایەکان، شەش و سی هەزار، و بەشی یەزدان، دوو و حەفتا .و گوێدرێژەکان، سی هەزار و پێنج سەد، و بەشی یەزدان، یەک و شەست .و گیانی مرۆڤەکان، شازدە هەزار، و بەشیان بۆ یەزدان، دوو و سی گیان .و موسا پێشکەشکراوەکەی یەزدانی دا بە ئەلعازاری کاهین، وەک یەزدان فەرمانی بە موسا کرد، لە نیوەی کوڕانی ئیسرائیل، ئەوانەی موسا جیای کردەوە لە پیاوە جەنگاوەرەکان .و نیوەی بەشەکە بوو لە کۆبوونەوەکە لە مەڕەکان، سێ سەد و سی هەزار و حەوت هەزار و پێنج سەد؛ و گاگەل، شەش و سی هەزار؛ گوێدرێژەکان، سی هەزار و پێنج سەد؛ و گیانەکانی پیاوان، شەش و دە هەزار .موسا لە نیوەی کوڕانی ئیسرائیل یەک لە پەنجای وەرگرت، لە مرۆڤەکان و لە ئاژەڵە ماڵییەکان، و دایە لێڤییەکان کە پاسەوانی چادری یەزدان دەکەن، بەو شێوەیەی کە یەزدان فەرمانی بە موسا دا .و هاتنە لای موسا، هەموو ئەوانەی دانرابوون بۆ سەرۆکایەتی هەزارەکانی هێز، سەرۆکی هەزارەکان و سەرۆکی سەدەکان، و گوتیان بۆ موسا :خزمەتکارەکانی تۆ ژمارەی پیاوە جەنگاوەرەکانی لای ئێمە وەرگرتووە، و تەنانەت یەکێک لە ئەوان ون نەبووە .ئێمە دیاریمان پێشکەش بە یەزدان کردووە، هەر پیاوێک ئەوەی دۆزییەوە لە کەلوپەلی زێڕین :بازن و خەڵخاڵ و ئەنگوستیلە و بازەبەند و ملوانکە، بۆ کەفارەت کردن بۆ خۆمان لەبەردەم یەزدان .موسا و ئەلعازاری کاهین زێڕەکەیان لە ئەوان وەرگرت، هەموو دەفرێکی کارکراو .هەموو ئەو زێڕەی پێشکەشکراو کە بۆ یەزدان بردرا، شازدە هەزار و حەوت سەد و پەنجا شاقل بوو لە فەرماندەکانی هەزاران و فەرماندەکانی سەدان .و پیاوانی جەنگاوەر هەریەکەیان بۆ خۆی تاڵانیان کرد موسا و ئەلعازاری کاهین زێڕەکەیان لە فەرماندەکانی هەزاران و فەرماندەکانی سەدان وەرگرت و بردیانە ناو چادری شایەتی، وەک یادگاری بۆ کوڕانی ئیسرائیل لەبەردەم یەزدان.

32

و ئاژەڵی زۆر بوو بۆ کوڕانی ڕەئوبێن و بۆ کوڕانی گاد، زۆر زۆر .و بینییان خاکی یازێر و خاکی گلعاد، و بوو ئەو شوێنە، شوێنێک بۆ ئاژەڵان .و هاتنە پێشەوە کوڕانی ڕەئوبێن و کوڕانی گاد، گوتیان بە موسا و بە ئەلعازاری کاهین و بە سەرۆکانی کۆمەڵ، گوتن :
عەتارۆت و دیبۆن و یازێر و نیمرا و حەشبۆن و ئەلعالێ و سیبما و نیبۆ و بەعۆن، ئەو خاکەی کە یەزدان داویەتی لەبەردەم کوڕانی ئیسرائیل، خاکێکی بەخێوکردنی ئاژەڵە، و بۆ خزمەتکارانی تۆ ئاژەڵ هەیە .و گوتیان :ئەگەر پێزانینمان لەبەردەمت دۆزیوەتەوە، با ئەم زەوییە بە خزمەتکارەکانت بدرێت بە مولْکدا، و مەمانپەڕێنە لە ڕووباری ئوردون .و موسا بە کوڕانی گاد و بە کوڕانی ڕەئوبێن گوت :براکانی ئێوە دەڕۆن بۆ جەنگ، و ئێوە لێرە دادەنیشن؟ و بۆچی گومڕا دەکەن مێشکەکانی کوڕانی ئیسرائیل کە پەڕینەوە نەکەن بۆ ئەو زەوییەی کە یەزدان پێیان دەدات؟ ئایا باوکانی ئێوە ئاوایان نەکرد، کاتێک منیان ناردن لە قادێش بەرنێعەوە بۆ تێگەیشتن لە زەوییەکە؟ و چوونە سەرەوە بۆ دۆڵی هێشووی تری، و سەیریان کرد زەوییەکە، و دڵی کوڕانی ئیسرائیلیان لادا، بۆ ئەوەی نەچنە ناو ئەو زەوییەی کە یەزدان پێیدابوون .و تووڕە بوو بە تووڕەیی یەزدان لە ئەو ڕۆژەدا، و سوێندی خوارد و گوتی، ئەگەر ئەم خەڵکانە ببینن کە هاتوونەتە سەرەوە لە میسرەوە لە بیست ساڵییەوە و بەرەو سەرەوە، ئەوانەی دەزانن چاکە و خراپە، ئەو خاکەی کە سوێندم خوارد بۆ ئیبراهیم و ئیسحاق و یاقوب، چونکە بە تەواوی شوێنم نەکەوتن لە دوای من؛ جگە لە کالێب کوڕی یەفوننە ئەوەی جیاکراوەتەوە، و یەشوعی کوڕی نون، چونکە بە تەواوی شوێنی یەزدانی کەوت لە دوای .و یەزدان بە تووڕەیی لە ئیسرائیل تووڕە بوو، و ئەوانی لە چۆڵەوانیدا چل ساڵ پەرتەوازە کرد، هەتا هەموو ئەو نەوەیە لەناوچوو کە خراپەکارییان لەبەردەم یەزدان کردبوو .ئەوەتا ئێوە هەستاوتنەوە لە جێی باوکانتان،

وێرانکاری مرۆڤانی گوناهبار، بۆ زیادکردن لەسەر تووڕەیی هەڵچوونی یەزدان لەسەر ئیسرائیل .چونکە دەگەڕێنەوە لەو، بۆ زیادکردن هێشتا لە جێهێشتنی ئەو لە چۆڵەوانی، و یاخیبوون دەکەن دژ بە هەموو ئەم کۆمەڵە .و هاتنە لای ئەو و گوتیان :پشتیرەکانی مەڕ لێرە بۆ ئاژەڵەکانمان دروست دەکەین، و شارەکان بۆ کەلوپەلەکانمان .ئێمە چەکدار دەبین و پێش کوڕانی ئیسرائیل پاسەوانی دەدەین، هەتا ئەوان بگەیەنینە شوێنی خۆیان، و کەلوپەلەکانمان لە شارە شووراوەکاندا نیشتەجێ دەبن لەبەر دانیشتووانی ئەو خاکە .
ناگەڕێینەوە بۆ ماڵەکانمان تا کاتێک کوڕانی ئیسرائیل دابەش بکرێن، هەریەکەیان بۆ میراتەکەی خۆی .و ئیتر میراتمان دەبێت لەگەڵ ئەواندا لە پەڕاوی ڕووباری ئوردون و لەوەدەر، چونکە تیروپشکەکانی خۆمان وەرگرتووین لە پەڕاوی ڕووباری ئوردون لە ڕۆژهەڵاتدا .و موسا پێی گوتن :ئەگەر ئێوە بکەن بەپێی ئەم وشەیە، ئەگەر ئێوە خۆتان چەکدار بکەن لەبەردەم یەزدان بۆ جەنگ، و هەموو جەنگاوەرێکی ئێوە لە ئوردون تێپەڕێت لەبەردەم یەزدان، هەتا دوژمنەکەی لە ڕووی ئەو لەناودەبرێت، و زەوییەکە ژێردەست دەبێت لەبەردەم یەزدان، و دوای ئەمانە دەگەڕێنەوە، و دەبن بێتاوان لەبەردەم یەزدان و لە ئیسرائیل، و ئەم زەوییە دەبێت بۆ ئێوە بە دەستکەوت لەبەردەم یەزدان .
ئەگەر بەڵام ئاوا نەکەن، لەبەردەم یەزدان گوناە دەکەن، و گوناهی خۆتان دەزانن کاتێک خراپەکان دەتانگرن .ئێوە بۆ خۆتان شارەکان بۆ کەلوپەلەکانتان دروست دەکەن، و شوێنی ئاژەڵداری بۆ ئاژەڵەکانتان، و ئەوەی لە دەمتانەوە دێتە دەرەوە جێبەجێ دەکەن .و کوڕانی ڕەئوبێن و کوڕانی گاد بە موسایان گوت، دەڵێن :مندااڵەکانت ئەوە دەکەن کە گەورەمان فەرمانی پێدەدات .کەلوپەلەکانمان و ژنەکانمان و هەموو ئاژەڵەکانمان لە شارەکانی گلعاد دەبن .کوڕەکانی تۆ هەموویان تێپەڕ دەبن چەکدار و ڕیزکراو لەبەردەم یەزدان بۆ جەنگەکە، بەو شێوەیەی کە گەورە دەڵێت .و موسا ئەلعازاری کاهین و یەشوعی کوڕی نون و سەرۆکە باوکییەکانی هۆزەکانی ئیسرائیلی بۆیان دانا .و موسا پێی گوتن :ئەگەر کوڕانی

ڕەئوبێن و کوڕانی گاد لەگەڵ ئێوە لە ڕووباری ئوردون بپەڕنەوە، هەموویان چەکدار بۆ جەنگ لەبەردەم یەزدان، و ئێوە دەست بەسەر زەوییەکەدا بگرن لەبەرامبەرتاندا، ئەوا خاکی گلعاد بە مووڵکایەتی بدەنە ئەوان .ئەگەر بەڵام چەکدار لەگەڵ ئێوە بۆ جەنگ لەبەردەم یەزدان نەپەڕنەوە، ئەوا کەلوپەل و ژنان و ئاژەڵەکانیان پێش ئێوە بۆ خاکی کەنعان بپەڕێننەوە، و لەگەڵ ئێوە لە خاکی کەنعان میراتگر دەبن .وەڵامیان دایەوە کوڕەکانی ڕەئوبێن و کوڕەکانی گاد و گوتیان :هەرچی یەزدان بە خزمەتکارەکانی دەڵێت، ئێمە بەو شێوەیە دەیکەین .ئێمە بە چەکەوە دەپەڕینەوە لەبەردەم یەزدان بۆ ناو خاکی کەنعان، و ئێوە ئەو مووڵکە دەدەنە ئێمە لە ئەولایەی ڕووباری ئوردون .و موسا پێیدان بە کوڕانی گاد و بە کوڕانی ڕەئوبێن و بە نیوەی هۆزی مەنەشەی کوڕانی یوسف، پاشایەتی سیحۆنی پاشای ئەمۆرییەکان و پاشایەتی عۆگی پاشای باشان، زەوییەکە و شارەکان لەگەڵ سنووورەکانی، شارەکانی زەوییەکە لە دەوروبەری .و کوڕانی گاد دیبۆن و عەتاروت و عەرۆعێر و سۆفار و یازێر ئاوەدان کردەوە و ئەوانیان بەرز کردەوە، و نیمرا و بێتهاران، شارە قەڵابەندەکان و خانووە دەشتاییەکانی مەڕ .و کوڕەکانی ڕەئوبێن بنیادیان نا حەشبۆن و ئەلعالێ و قیریاتایم و بەعل مەعۆن کە دەوروبەریان قەڵابەند کرابوو و سیبما، و ناویان نا بەپێی ناوەکانی خۆیان ناوەکانی ئەو شارانەی کە بنیادیان ناون .و کوڕی ماخیری کوڕی مەنەسسە چوو بۆ گلعاد و گرتی، و ئەو ئەمۆرییەی کە لەوێ نیشتەجێ بوو لەناوبرد .موسا گلعادی دایە ماخیری کوڕی مەنەسا، ئەویش لەوێ نیشتەجێ بوو .و یائیری کوڕی مەنەسە چوو و گوندەکانی ئەوانی گرت، و ناوی لێنان گوندەکانی یائیر .و نابۆ چوو و کاعاسی گرت لەگەڵ گوندەکانی، و ناوی لێنان نابۆس بەپێی ناوی خۆی.

33

ئەمانەش قۆناغەکانی کوڕانی ئیسرائیلن، کاتێک لە خاکی میسرەوە هاتنە دەرەوە بە هێزی خۆیان لە ژێر ڕابەرایەتی موسا و هارون .موسا ڕۆیشتنەکانی ئەوان و وەستگەکانیانی نووسی بە فەرمایشتی یەزدان، و ئەمانە وەستگەکانی گەشتیان .ئەوان لە ڕامەسێ ڕۆیشتن لە مانگی یەکەم، لە ڕۆژی پازدەیەمی مانگی یەکەم، لە ڕۆژی دوای پەسخا کوڕانی ئیسرائیل بە دەستێکی بەرز چوونە دەرەوە لەبەرچاوی هەموو میسرییەکان .و میسرییەکان مردووەکانی خۆیانیان دەنێژت، هەموو ئەوانەی یەزدان لێیدان، هەموو نۆبەرەکان لە خاکی میسر، و یەزدان تۆڵەی لە خوداوەندەکانیان سەندەوە .کوڕانی ئیسرائیل لە ڕامێسێسەوە ڕۆیشتن و لە سۆکخۆس چادریان هەڵدا .و کۆچیان کرد لە سوکۆت، چادریان هەڵدا لە ئێتام، کە بەشێکە لە چۆڵەوانی .و کۆچیان کرد لە ئێتام، و چادریان هەڵدا لەسەر دەمی ئیرۆت، کە بەرامبەرە بە بەعل سەفۆن، و چادریان هەڵدا بەرامبەر بە میگدۆل .ڕۆیشتن بەرامبەر بە ئێرۆس و پەڕینەوە بە ناوەڕاستی دەریاکەدا بۆ چۆڵەوانی، و ڕێگای سێ ڕۆژیان بە چۆڵەوانیدا بڕی، و لە پیکریاس چادریان هەڵدا .ئەوان لە تاڵاوەکانەوە بەڕێکەوتن و هاتن بۆ ئێلیم، لە ئێلیمدا دوازدە کانیاوی ئاو و حەفتا دار خورما هەبوو، ئەوان لەوێ لەلای ئاوەکە چادریان هەڵدا و لە ئێلیمەوە ڕۆیشتن و لەسەر دەریای سوور چادریان هەڵدا .و لە دەریای سوور ڕۆیشتن و لە چۆڵەوانی سین چادریان هەڵدا .و لە چۆڵەوانی سین ڕۆیشتن و لە ڕەفاکا چادریان هەڵدا .و کۆچیان کرد لە ڕەفاکا و چادریان هەڵدا لە ئەیلوس .ئەوان لە ئەیلوسەوە کۆچیان کرد و لە ڕافیدین چادریان هەڵدا، و لەوێ ئاو نەبوو بۆ گەل بۆ خواردنەوە .و ئەوان لە ڕافیدین ڕۆیشتن، و لە چۆڵەوانی سینا چادریان هەڵدا .و ئەوان لە چۆڵەوانی سینا کۆچیان کرد، و لە گۆڕەکانی ئارەزوودا چادریان هەڵدا .ئەوان لە گۆڕەکانی ئارەزووەوە ڕۆیشتن و لە ئاسێرۆت چادریان هەڵدا .و لە ئاسێرۆسەوە ڕۆیشتن و لە ڕاسامای چادریان هەڵدا .و ڕۆیشتن لە ڕەسامە و چادریان هەڵدا لە ڕیممۆن فارێس .و ئەوان لە ڕەممۆن فارێس ڕۆیشتن و لە لێبۆنا چادریان هەڵدا .و لە

لێبۆنا ڕۆیشتن و لە ڕێسان چادریان هەڵدا .و ئەوان لە ڕێسانەوە ڕۆیشتن و لە ماکێلاس چادریان هەڵدا .و لە ماکێلاسەوە ڕۆیشتن و لە شافەر چادریان هەڵدا .و لە شافەرەوە ڕۆیشتن و لە خارادات چادریان هەڵدا .و لە خارادات ڕۆیشتن و لە ماکێلۆت چادریان هەڵدا . و لە مەکێلۆسەوە کۆچیان کرد و لە کەتائاس چادریان هەڵدا .و لە کاتاعس ڕۆیشتن و لە تاراس چادریان هەڵدا .و ڕۆیشتن لە تاراس و چادریان هەڵدا لە ماسەککا .و لە ماتێککاوە ڕۆیشتن و لە سێلمۆنا چادریان هەڵدا .و لە سێلمۆنا ڕۆیشتن و لە ماسووروووس چادریان هەڵدا .و کۆچیان کرد لە ماسوروس و چادریان هەڵدا لە بەنایا .و لە بەنایاوە ڕۆیشتن، و لە کێوی گادگاد چادریان هەڵدا .وە لە کێوی گادگادەوە ڕۆیشتن و لە ئێتێباسا چادریان هەڵدا . و لە ئێتێباساوە کۆچیان کرد و لە ئێبرۆنا چادریان هەڵدا .و ڕۆیشتن لە ئێبرۆناوە و چادریان هەڵدا لە گێزیۆن گابەر .و ڕۆیشتن لە گێزیۆن گابەر و چادریان هەڵدا لە چۆڵەوانی سین، و ڕۆیشتن لە چۆڵەوانی سین و چادریان هەڵدا لە چۆڵەوانی فاران، ئەمە قادێشە .و ئەوان لە قادێشەوە ڕۆیشتن، و لە شاخی هۆر کە نزیک خاکی ئەدۆمە چادریان هەڵدا . هارون کاهین بە فەرمانی یەزدان چووە سەرەوە و لەوێ مرد، لە ساڵی چلەیەمی دەرچوونی کوڕانی ئیسرائیل لە خاکی میسر، لە یەکی مانگی پێنجەم .و هارون سەد و بیست و سێ ساڵ بوو، کاتێک لە کێوی هۆر مرد .و کاتێک پاشای کەنعانی ئەراد، ئەو کەسەی نیشتەجێ بوو لە خاکی کەنعان، بیستی کە کوڕانی ئیسرائیل دەهاتنە ژوورەوە، و ئەوان ڕۆیشتن لە هۆری چیا، و چادریان هەڵدا لە سەلمۆنا .و لە سێلمۆنا ڕۆیشتن و لە فینۆن چادریان هەڵدا .و ئەوان لە فینۆوە کۆچیان کرد و لە ئۆبۆت چادریان هەڵدا .و لە ئۆبۆتەوە ڕۆیشتن و لە عای چادریان هەڵدا، لەوبەری سنوورەکانی مۆئاب .و لە گای ڕۆیشتن و لە دایبۆن گاد چادریان هەڵدا .و لە دایبۆن گادەوە ڕۆیشتن و لە گێلمۆن دێبلاتایم چادریان هەڵدا .و لە گێلمۆن دێبلاتایم ڕۆیشتن، و لەسەر چیاکانی ئەباریم چادریان هەڵدا، بەرامبەر نابۆ .و ئەوان لە چیاکانی ئەباریمەوە ڕۆیشتن، و لە ڕۆژئاوای

مۆئاب لەسەر ئوردون بەرامبەر بە یەریحۆ چادریان هەڵدا .و چادریان هەڵدا لە تەنیشت ڕووباری ئوردون، لە نێوان ئەیسیمۆس هەتا بێلسا کە لە ڕۆژئاوای مۆئابە .یەزدان پێشتر قسەی کرد موسا لەسەر ڕۆژئاوای مۆئاب لەلای ڕووباری ئوردون بەرامبەر ئەریحا، دەڵێت : قسە بکە بۆ کوڕانی ئیسرائیل، و پێیان بڵێ، ئێوە دەپەڕنەوە لە ڕووباری ئوردون بۆ ناو خاکی کەنعان .و ئێوە لەناودەبەن هەموو دانیشتووانی زەوییەکە لەپێش ڕووتاندا، و شوێنە چاودێرییەکانیان دادەماڵن، و هەموو پەیکەرە تۆکراوەکانیان لەناودەبەن، و هەموو کۆڵەکەکانیان دادەماڵن .ئێوە هەموو دانیشتووانی ئەو زەوییە لەناودەبەن، و لەوێ نیشتەجێ دەبن، چونکە من ئەو زەوییەی ئەوانم بە میرات پێداون .و ئێوە دەبنە میراتگری زەوییەکەی ئەوان بە تیروپشک بەپێی هۆزەکانتان .بۆ ئەوانەی زیاترن، میراتەکەیان زیاد دەکەن، و بۆ ئەوانەی کەمترن، میراتەکەیان کەم دەکەنەوە .لەو شوێنەی ناوی ئەو دەرچێت، لەوێ میراتی ئەو دەبێت .بەپێی هۆزە باوکییەکانتان دەبنە میراتگر .ئەگەر بەڵام ئێوە ئەوانەی لەسەر زەوی نیشتەجێبوون لە ڕووی خۆتان لەناو نەبەن، ئەوا ئەوانەی لە ئەوان بەجێدەهێڵن، دەبنە دڕکەکان لە چاوەکانتان و تیرەکان لە پاڵەکانتان، و دوژمنتان دەبن لەسەر ئەو زەوییەی کە ئێوە تێیدا نیشتەجێ دەبن .و دەبێت وەک ئەوەی بڕیاریان داوە بۆ کردنی ئەوان، من ئاوا دەکەم بە ئێوە.

34

و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد، دەفەرموو، فەرمان بدە بە کوڕانی ئیسرائیل، و پێیان دەڵێیت، ئێوە دەچنە ناو خاکی کەنعان؛ ئەمە دەبێت بۆ ئێوە بە میرات، خاکی کەنعان لەگەڵ سنووورەکانی .و لایەکە بەرەو باشوور بۆ ئێوە دەبێت لە چۆڵەوانی سین هەتا دوای ئەدۆم، و سنووورەکان بەرەو باشوور بۆ ئێوە دەبێت لە بەشی دەریای شووڕە لە

ڕۆژهەڵاتەوە .سنووورەکان لە باشووورەوە دەوروبەری دەکەن بۆ سەرکەوتنی ئەکرابیبم، و تێدەپەڕێت بە ئەننەک، و دەرچوونەکەی دەبێتە باشووری قادێشی بەرنێ، و دەرچوون دەکات بۆ گوندی ئاراد، و تێدەپەڕێت بە ئاسێمۆنا .و سنووورەکان دەوروبەری دەکات لە ئاسێمۆناوە بۆ ڕووبارە بەهێزەکەی میسر، و دەرچوونەکە دەریا دەبێت .سنووورەکانی دەریا بۆ ئێوە دەبێت، دەریا گەورە سنوور دادەنێت، ئەمە دەبێتە سنووورەکانی دەریا بۆ ئێوە .

ئەمەش دەبێتە سنووورەکانتان بەرەو باکوور :لە دەریا گەورەکەوە بۆ خۆتان دەیپێون لەلای کێوەکە .و لە کێوەکەوە، کێوەکە پێوانە دەکەن بۆیان، کاتێک دەچنە ناو ئێمات، و دەرچوونەکەی دەبێتە سنووورەکانی سارادەک .و سنووورەکان بەرەو دێفرۆنا

دەچێتەدەرەوە، و دەرچوونی ئەو دەبێتە ئەرسێنائین، ئەمە دەبێتە سنووورەکانتان لە باکوورەوە .و سنووورەکان لە سێفێفامار بێلا لە ڕۆژهەڵاتەوە دادەبەزن بۆ کانیەکان، و سنووورەکان دادەبەزن بۆ بێلا لەسەر پشتی دەریای خێنێرێت لە ڕۆژهەڵاتەوە .و

سنووورەکان لە سێفامار بۆ بێلا دادەبەزن لە ڕۆژهەڵاتەوە بۆ کانیەکان، و سنووورەکان لە بێلاوە دادەبەزن بۆ پشتی دەریای خێنێرێت لە ڕۆژهەڵاتەوە .و سنووورەکان دادەبەزن بۆ سەر ڕووباری ئوردون، و دەرچوونەکەی دەریای سوێر دەبێت .ئەمە دەبێتە زەوییەکەتان لەگەڵ سنووورەکانی بە چواردەوریدا .موسا فەرمانی دا بە کوڕانی ئیسرائیل و گوت :ئەمە ئەو زەوییەیە کە بە تیروپشک دەیکەنە میراتتان، بەو شێوەیەی کە یەزدان فەرمانی دا بیدرێت بە نۆ هۆزەکە و نیوەی هۆزی مەنەسا .چونکە هۆزی کوڕانی ڕەئوبێن و هۆزی کوڕانی گاد بەپێی ماڵە باوکییەکانیان وەریانگرت، و نیوەی هۆزی مەنەشە تیروپشکەکانی خۆیان وەرگرت .دوو هۆز و نیوەی هۆزێک تیروپشکەکانی خۆیان لەوبەری ڕووباری ئوردون لە باشووری ڕۆژهەڵاتی ئەریحا وەرگرت .و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد، دەیفەرموو، ئەمانە ناوەکانی پیاوانن، ئەوانەی میراتی زەوی بۆ ئێوە دەگرن :ئەلعازاری کاهین و یەشوعی کوڕی نون .و فەرمانڕەوایەکی یەک لە هەر هۆزێک وەردەگرن بۆ ئەوەی

زەوییەکە بۆ ئێوە بە میرات دابەش بکەن و ئەمانە ناوەکانی پیاوانی هۆزی یەهودان : کالێبی کوڕی یەفونە .لە هۆزی شیمۆن، سەلامیێل کوڕی سێمیوود .لە هۆزی بنیامین، ئەلداد کوڕی خاسلۆن؛ لە هۆزی دان، فەرمانڕەوا باکیر کوڕی ئەگلی .لە کوڕانی یوسف، هۆزی کوڕانی مەنەشە، فەرمانڕەوا ئانیێل کوڕی سوفی .لە هۆزی کوڕانی ئەفرایم، فەرمانڕەوا کەموئێل کوڕی سەباتان .لە هۆزی زەبولون، فەرمانڕەوا ئەلیسافانی کوڕی فەرناخ .لە هۆزی کوڕانی یەساخار، فەرمانڕەوا فەلتیێل کوڕی عوزا .لە هۆزی کوڕانی ئاشێر، فەرمانڕەوا ئاخیۆر کوڕی سەلەمی .لە هۆزی نەفتالی، فەرمانڕەوا فادائێل کوڕی یامیوود .یەزدان فەرمانی بەمانە کرد کە خاکی کەنعان بەسەر کوڕانی ئیسرائیلدا دابەش بکەن.

35

و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد لەسەر ڕۆژئاوای مۆئاب لەلای ڕووباری ئوردون لە ئەریحا، و گوتی، فەرمان بدە بە کوڕانی ئیسرائیل، و ئەوان دەدەن بە لێقییەکان لە میراتی مولْکی خۆیان شارەکان بۆ نیشتەجێبوون؛ و دەوروبەری شارەکان لە دەوری خۆیان دەدەن بە لێقییەکان .ئەو شارانە بۆ نیشتەجێبوونیان دەبێت، دەوروبەرە دیاریکراوەکانیشیان بۆ ئاژەڵە ماڵییەکانیان و هەموو چوارپێیەکانیان دەبێت .و ئەو زەوییە پێکەوەنووساوانەی شارەکان کە ئێوە دەیاندەن بە لێقییەکان، لە شووراوی شارەکەوە بۆ دەرەوە دوو هەزار باڵ بە دەوری .و پێوانە دەکەیت لە دەرەوەی شارەکە، لایەنی ڕۆژهەڵات دوو هەزار باڵ، و لایەنی باشوور دوو هەزار باڵ، و لایەنی ڕۆژئاوا دوو هەزار باڵ، و لایەنی باکوور دوو هەزار باڵ، و شارەکە لە ناوەڕاستی ئەمە دەبێت بۆ ئێوە، و سنوورەکانی شارەکان .ئەو شارانە دەدەنە بە لێقییەکان، ئەو شەش شارە پەناگایانە کە دەیاندەنە بۆ ئەوەی ئەو

کەسەی کە کوشتووە هەڵبێتە ئەوێ، و لەگەڵ ئەمانەدا چل و دوو شار .هەموو شارەکان دەدەنە بە لێڤییەکان، چل و هەشت شار، ئەمانە و دەوروبەرەکانیان .ئەو شارانەی کە ئێوە دەیاندەن لە دەستکەوتی کوڕانی ئیسرائیل، لە ئەوانەی زۆریان هەیە زۆر، و لە ئەوانەی کەمیان هەیە کەمتر، هەریەکە بەپێی میراتەکەی خۆی کە دەیبەنە میرات، دەدەن لە شارەکان بە لێڤییەکان .و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد، دەفەرموو :قسە بکە لەگەڵ کوڕانی ئیسرائیل، و بڵێ بۆ ئەوان، ئێوە دەپەڕنەوە لە ڕووباری ئوردون بۆ ناو خاکی کەنعان .و شارەکان بۆ خۆتان جیا دەکەنەوە، کە دەبنە پەناگا بۆ ئێوە، تاکو بکوژەکە هەڵبێتە ئەوێ، هەر کەسێک کە بەبێ ئەنقەست لە گیانێک داوە .ئەو شارانە دەبنە پەناگات لە تۆڵەکەرەوەی خوێن، و بکوژەکە ناکوژرێت تا لەبەردەم کۆمەڵدا بۆ دادوەری ڕاوەستێت . و ئەو شارانەی کە دەیاندەنە شەش شاری پەناگا دەبن بۆ ئێوە سێ شارەکە لەوبەری ئوردون دەدەن، و سێ شارەکە لە خاکی کەنعان دەدەن .پەناگا دەبێت بۆ کوڕانی ئیسرائیل، و بۆ نامۆیەکە، و بۆ ئەو نیشتەجێبووەی کە لەنێو ئێوەدایە، ئەم شارانە دەبنە پەناگا، بۆ ئەوەی هەڵبێت بۆ ئەوێ هەر کەسێک کە گیانێکی لێداوە بێ ویست .ئەگەر بەڵام بە کەرەستەیەکی ئاسنەوە لێی بدات و بمرێت، بکوژە، پێویستە ئەو بکوژە بکوژرێت .ئەگەر بەڵام بە بەردێک لە دەست کە پێی دەمرێت لێی بدات و بمرێت، بکوژە، بە مردن بکوژرێت ئەو بکوژە .ئەگەر بەڵام بە ئامێرێکی دارین لە دەستەوە کە دەتوانێت بیکوژێت لێیدات و بمرێت، بکوژە، دەبێت ئەو بکوژە بکوژرێت .تۆڵەسێنەری خوێن، ئەو بکوژە دەکوژێت کاتێک دەیبینێتەوە، ئەو دەیکوژێت .ئەگەر بەڵام لە ڕێگەی دوژمنایەتییەوە پاڵی پێوە بدات، و هەر شتێک لە بۆسەوە فڕێی بدات بۆ سەری، و بمرێت، یان لەبەر تووڕەییەوە بە دەستی لێیدا، و بمرێت، بە مردن با بکوژرێت ئەوەی لێیدا، بکوژە، بە مردن با بکوژرێت ئەوەی دەکوژێت، خزمی نزیکی خوێن دەکوژێت ئەوەی کوشتی لە کاتی ڕووبەڕووبوونەوەی لەگەڵی .ئەگەر بەڵام لەناکاو، نەک لە ڕێگەی دوژمنایەتییەوە پاڵی پێدا،

یان هەر شتێک بەسەریدا فڕێدا، نەک لە بۆسەوە، یان بە هەر بەردێک کە لەناو ئەودا بمرێت، نەک زانیبێت، و کەوتە سەری، و مرد، بەڵام ئەو دوژمنی ئەو نەبوو، و نە داوای ئەوەی دەکرد زیانی پێ بگەیەنێت، و کۆمەڵ دادوەری دەکات لە نێوان ئەوەی لێیدا و لە نێوان تۆڵەسێنەرەوەی خوێن، بەپێی ئەم حوکمانە .و کۆمەڵ کوشتووەکە لە تۆڵەکەری خوێن دەرباز دەکات، و کۆمەڵ ئەو دەگەڕێنێتەوە بۆ شاری پەناگای ئەو، کە بۆی هەڵاتبوو، و لەوێ نیشتەجێ دەبێت هەتا کاهینە گەورەکە دەمرێت، ئەوەی بە ڕۆنی پیرۆز دەستنیشان کرابوو .ئەگەر بەڵام بە دەرچوون دەرچێت ئەو بکوژە لە سنووورەکانی ئەو شارەی کە هەڵاتبووە بۆ ئەوێ، و بیدۆزێتەوە ئەو خزمە نزیکی خوێن لە دەرەوەی سنووورەکانی شاری پەناگای ئەو، و بکوژێت خزمە نزیکی خوێن ئەو کەسەی کە کوشتوویەتی، تاوانبار نییە .لە شاری پەناگادا نیشتەجێ بێت هەتا کاهینە گەورەکە بمرێت، و دوای مردنی کاهینە گەورەکە، بکوژەکە دەگەڕێتەوە بۆ زەوییەکەی مواڵکی خۆی . ئەمانە دەبێتە یاسایەکی دادوەری بۆ ئێوە بۆ هەموو نەوەکانتان لە هەموو نشینگەکانتاندا . هەموو لێدەرێکی گیان، بە هۆی شایەتەکانەوە بکوژە ئەو کوشتووە، و شایەتێکی یەک شایەتی نادات لەسەر گیان بۆ مردن .و قەرەبوویەک وەرناگرن بۆ گیانی کەسێک لە بکوژەکە کە تاوانبارە بۆ ئەوەی بکوژرێت، چونکە دەبێت بە مردن بکوژرێت .ئێوە قەرەبوو وەرناگرن بۆ هەڵاتن بۆ شارێک لە شارەکانی پەناگا، بۆ دووبارە نیشتەجێبوون لەسەر زەوییەکە، هەتا کاهینە گەورەکە بمرێت .و ئێوە کوشتن مەکەن لەو زەوییەی کە تێیدا نیشتەجێن، چونکە ئەم خوێنە زەوی دەکوژێت، و زەوی کەفارەت ناکرێت لە خوێنێک کە لەسەری ڕژاوە، بەڵکو بە خوێنی ئەوەی کە دەیڕژێت .و پیس ناکەن ئەو زەوییە کە لەسەری نیشتەجێن، ئەوەی من لەناوتاندا نیشتەجێم، چونکە من یەزدانم کە لەناوەڕاستی کوڕانی ئیسرائیلدا نیشتەجێم.

36

و نزیک هاتنەوە سەرۆکەکانی هۆزی کوڕانی گلعاد کوڕی ماکیر کوڕی مەنەشە لە هۆزی کوڕانی یوسف، و قسەیان کرد لەبەردەم موسا، و لەبەردەم ئەلعازاری کاهین، و لەبەردەم سەرۆکەکانی ماڵەکانی باوکانی کوڕانی ئیسرائیل، و گوتیان، بە گەورەمان فەرمانی دا یەزدان بداتەوە خاکی میرات بە تیروپشک بە کوڕانی ئیسرائیل، و بە گەورە فەرمانی دا یەزدان بدات میراتی سەلفەحادی براکەمان بە کچەکانی ئەو .ئەگەر ببنە ژنی یەکێک لە هۆزەکانی نەوەی ئیسرائیل، ئەوا تیروپشکەکەیان لە مووڵکی باوکانمان دەسەندرێتەوە و زیاد دەکرێت بۆ میراتی ئەو هۆزەی کە دەبنە ژنی، و لە تیروپشکی میراتی ئێمە دەسەندرێتەوە .ئەگەر بەڵام ئازادکردنی کوڕانی ئیسرائیل ڕوودا، ئەوا میراتەکەیان زیاد دەکرێت بۆ میراتی ئەو هۆزەی کە دەبنە ژنیان، و لە میراتی هۆزی خێڵەکانی ئێمە میراتەکەیان لادەبرێت .و موسا فەرمانی دا بە کوڕانی ئیسرائیل لە ڕێگەی فەرمانی یەزدان و گوتی، بەم شێوەیە هۆزی کوڕانی یوسف دەڵێن .ئەمە ئەو وشەیەیە کە یەزدان فەرمانی دا بە کچەکانی سەلپاعاد و فەرمووی :ئەوەی لەبەردەمیان پێی خۆش بێت، با ببنە ژن، بەڵام تەنها لە گەلی باوکیان ببنە ژن .و میرات بۆ کوڕانی ئیسرائیل لە هۆزێکەوە بۆ هۆزێکی تر گواستنەوە ناکرێت، چونکە هەر یەکێک لە کوڕانی ئیسرائیل بە میراتی هۆزی خێڵەکەی خۆی دەست دەگرێت .هەر کچێک کە میراتێک لە هۆزەکانی کوڕانی ئیسرائیل بە میرات دەگرێت، دەبێت ببێتە ژنی یەکێک لە گەلی باوکی خۆی، بۆ ئەوەی کوڕانی ئیسرائیل هەریەکەیان میراتی باوکیی خۆیان بە میرات بگرن .و کورت لە هۆزێکەوە بۆ هۆزێکی دیکە ناگوازرێتەوە، بەڵکو کوڕانی ئیسرائیل هەریەکەیان بە میراتی خۆی دەبەستێتەوە .بەو شێوەیەی کە یەزدان فەرمانی بە موسا کرد، کچانی سەلپاعاد ئاوایان کرد .تیرزا و حۆگلا و میلکا و نۆئا و مەحلا، کچەکانی سەلۆفحاد، بوون بە ژن بۆ

ئامۆزاکانی خۆیان لە گەلی مەنەشە کوڕانی یوسف، و میراتی ئەوان بوو لەسەر هۆزی گەلی باوکیان .ئەمانە ئەو فەرمانانە و فەرزەکان و حوکمەکان کە یەزدان لە ڕێگەی موسا فەرمانی پێکردن لە ڕۆژئاوای مۆئاب لەسەر ئوردون بەرامبەر بە یەریحۆ.

دووبارەکردنەوەی شەریعەت

1

ئەمانە ئەو وشانەن کە موسا بە هەموو ئیسرائیل لەوبەری ڕووباری ئوردون لە چۆڵەوانی بەرەو ڕۆژئاوا، نزیک دەریای سوور، لەنێوان فاران، توفۆل، لۆبۆن، ئاولۆن و کاتاخروسیا قسەی کردن .یازدە ڕۆژ لە خۆرێبەوە ڕێگایە بۆ چیای سێعیر هەتا قادێش بەرنێع .و ڕوویدا لە ساڵی چلەم لە مانگی یازدەم لە یەکی مانگ، موسا قسەی کرد بۆ هەموو کوڕانی ئیسرائیل، بەپێی هەموو ئەوانەی یەزدان فەرمانی پێکرد بۆ ئەوان؛ دوای لێدانی سیحۆن پاشای ئەمۆرییەکان ئەوەی نیشتەجێبوو لە حەشبۆن، و عۆگ پاشای باشان ئەوەی نیشتەجێبوو لە عەشتاروت و لە ئەدرەعی، لە ئەوبەری ڕووباری ئوردون لە خاکی مۆئاب، موسا دەستی کرد بە ڕوونکردنەوەی ئەم یاسایە، بە گوتنی، یەزدان خودای ئێمە قسەی لەگەڵمان کرد لە حۆرێب، بە گوتنی، با بەسبێت بۆ ئێوە نیشتەجێبوون لەم کێوەدا . بگەڕێنەوە و بڕۆن ئێوە و بچنە ناو چیای ئەمۆرییەکان، و بۆ لای هەموو دراوسێکانی عەرابا، بۆ ناو چیا و دەشت، و بۆ لای باشوور، و کەناری زەوی کەنعانییەکان، و لوبنانی دژ هەتا ڕووباری گەورە، ڕووباری فورات .ببینن، داوەتە پێش ئێوە ئەو زەوییە .هاتوونەتە

ژووره‌وه و بگرنه میرات ئه‌و زه‌وییه که سوێندم خوارد بۆ باوکانی ئێوه، بۆ ئیبراهیم و ئیسحاق و یه‌عقوب، بۆ ئه‌وه‌ی بیده‌م به ئه‌وان و به تۆوی ئه‌وان له‌گه‌ڵیان .و من له‌و کاته‌دا به ئێوه‌م گوت :ناتوانم به ته‌نها ئێوه هه‌ڵبگرم .یه‌زدانی په‌روه‌ردگاری ئێوه ئێوه‌ی زۆر کردووه، و ببینن ئه‌مڕۆ وه‌ک ئه‌ستێره‌کانی ئاسمانن له زۆریدا .یه‌زدان، په‌روه‌ردگاری باوکانتان، هه‌زار ئه‌وه‌نده‌تان زیاد بکات که ئێستا هه‌تان، و به‌ره‌که‌تدارتان بکات هه‌روه‌ک به ئێوه‌ی فه‌رموو .چۆن ده‌توانم به ته‌نها ماندووبوون و بنه‌ما و ناکۆکییه‌کانی ئێوه هه‌ڵبگرم؟ پیاوانی دانا و شاره‌زا و تێگه‌یشتوو بۆ خۆتان بده‌ن بۆ هۆزه‌کانی ئێوه، و دایانده‌نێم له‌سه‌ر ئێوه سه‌رکرده‌کانی ئێوه .ئێوه وه‌ڵامتان دایه‌وه و گوتتان :ئه‌و قسه‌یه‌ی که تۆ کردت بۆ جێبه‌جێکردن جوانه .و وه‌رگرتم له ئێوه پیاوانی دانا و زانا و تێگه‌یشتوو، و دامه‌زراندمیان بۆ سه‌رکردایه‌تی له‌سه‌ر ئێوه، فه‌رمانده‌ی هه‌زار و فه‌رمانده‌ی سه‌د و فه‌رمانده‌ی په‌نجا و فه‌رمانده‌ی ده و خامه‌نووسه‌ر بۆ داوه‌رانی ئێوه .و فه‌رمانم دا به داوه‌رانی ئێوه له ئه‌و کاته‌دا و گوتم، گوێ بگرن له نێوان براکانی ئێوه، و داوه‌ری بکه‌ن به داپه‌روه‌ری له نێوان پیاو و له نێوان برا و له نێوان نامۆکه‌ی ئه‌و .ڕووخسار له داوه‌ریدا ناناسیته‌وه، به‌پێی بچووک و به‌پێی گه‌وره داوه‌ری ده‌که‌یت، لایه‌نگری ڕووخساری مرۆڤ ناکه‌یت، چونکه داوه‌ری هی خودایه، و ئه‌و قسه‌یه‌ی که سه‌خت بێت له ئێوه، ده‌یهێننه‌وه بۆ لای من، و گوێی لێ ده‌گرم .و له‌و کاته‌دا هه‌موو ئه‌و وشانه‌م فه‌رمان پێ کردن که پێویسته ئێوه جێبه‌جێیان بکه‌ن .و کاتێک له حۆرێبه‌وه ڕۆیشتین، به‌ناو هه‌موو ئه‌و بیابانه گه‌وره و ترسناکه‌دا ڕۆیشتین که بینیتان، به ڕێگای کێوی ئه‌مۆرییه‌کان، وه‌ک چۆن یه‌زدانی په‌روه‌ردگارمان فه‌رمانی پێ کردین، و گه‌یشتینه قادێش به‌رنێع .و من به ئێوه‌م گوت، ئێوه گه‌یشتنه کێوی ئه‌مۆرییه‌کان، که یه‌زدانی په‌روه‌ردگاری ئێمه پێتان ده‌دات .بڕوانن، یه‌زدانی خودای ئێوه ئه‌و زه‌وییه‌ی له‌به‌رده‌م ئێوه‌دا داوه‌ته ده‌ستتان .سه‌ربکه‌ون و میراتی بگرن، هه‌روه‌ک یه‌زدانی خودای باوباپیرانتان پێی

فەرموون .مەترسن و دڵتان لێ مەدەن .و هەمووتان هاتنە لای من و گوتتان :با پیاوانێک لە پێشمانەوە بنێرین، و با سیخوڕیی زەوییەکە بۆ ئێمە بکەن، و با وەڵامێکمان بۆ ڕابگەیەنن دەربارەی ئەو ڕێگایەی کە لە ڕێگەیدا سەردەکەوین، و ئەو شارانەی کە دەچینە ناویان .و ئەو قسەیە لەبەردەمم پێم خۆش بوو، و دوازدە پیاوم لە ئێوە گرت، پیاوێک لە هەر هۆزێک .و گەڕانەوە و چوونە سەرەوە بۆ ناو کێوەکە، و هاتن هەتا دۆڵی هێشووی تڕێ، و سیخوڕییان لێکرد .و لە دەستەکانیاندا لە میوەی زەوییەکە گرتیان و هێنایانە خوارەوە بۆ ئێوە، و دەیانگوت :باشە ئەو زەوییە کە یەزدانی پەروەردگارمان پێمان دەدات .و ئێوە نەتانویست سەربکەون، بەڵکو یاخی بوون لە فەرمایشتی یەزدانی خودای ئێمە .و ئێوە بۆڵەتان کرد لە چادرەکانی خۆتان، و گوتتان، لەبەر ڕقبوونەوەی یەزدان لە ئێمە، دەریهێنایین لە خاکی میسر بۆ ڕادەستکردنمان بۆ دەستی ئەمۆرییەکان، بۆ لەناوبردنمان .بۆ کوێ ئێمە سەردەکەوین؟ بەڵام براکانی ئێوە دڵی ئێوەیان گێڕایەوە، دەیانگوت، نەتەوەیەکی گەورە و زۆر و بەهێزتر لە ئێمە، و شارە گەورەکان و شووراکراوەکان هەتا ئاسمان؛ بەڵام هەروەها کوڕانی دەوەکانمان لەوێ بینیوە .و گوتم بۆ ئێوە :مەبن تۆقیو و مەترسن لە ئەوان .یەزدانی پەروەردگاری ئێوە کە لەپێش ڕووی ئێوە دەڕوات، ئەو خۆی لەگەڵ ئێوە دژی ئەوان دەجەنگێت بەپێی هەموو ئەوانەی کە بۆ ئێوە کردی لە خاکی میسر، و لەم چۆڵەوانییەدا کە بینیتان، ڕێگای شاخی ئەمۆرییەکان؛ چۆن یەزدانی پەروەردگارت وەک دایەنێک هەڵیگرتیت، وەک کەسێک کوڕەکەی خۆی وەک دایەنێک هەڵدەگرێت، لە هەموو ئەو ڕێگایەدا کە تێیدا ڕۆیشتن هەتا هاتنە ئەم شوێنە .و لە قسەی ئەمدا، متمانەتان نەکرد بە یەزدانی خودای ئێمە، کە پێشتان دەکەوێت لە ڕێگادا بۆ هەڵبژاردنی شوێنێک بۆ ئێوە، ڕێنماییتان دەکات لە ئاگردا بە شەودا، نیشانتان دەدات ئەو ڕێگایەی کە پێیدا دەڕۆن، و لە هەوردا بە ڕۆژدا .و یەزدان گوێی لە دەنگی قسەکانی ئێوە بوو، و تووڕە بووە سوێندی خوارد، گوتی، ئەگەر کەسێک لە پیاوانی ئەمانە ئەم خاکە باشە

ببینێت، که من سوێندم خوارد بۆ باوکانیان، جگە لە کالێب کوڕی یەفونە، ئەمە دەیبینێت، و بەمە دەدەم ئەو خاکەی کە لەسەری پێی نا، و بە کوڕەکانی ئەو، لەبەر ئەوەی ئەو نزیک بووە لای یەزدان .و یەزدان لە ڕێگەی ئێوەوە لەسەر من تووڕە بوو و فەرمووی :تۆش ناچیتە ئەوێ .یەشوعی کوڕی نون کە لەلای تۆ ڕاوەستاوە، ئەو دەچێتە ژوورەوە لەوێ، ئەو بەهێزبکە، چونکە ئەو دەیکاتە میرات بۆ ئیسرائیل .و هەموو منداڵێکی گەنج کە ئەمڕۆ چاکە یان خراپە نازانێت، ئەوانە دەچنە ئەوێ، و بە ئەوانە دەیدەم، و خۆیان میراتی دەبن .
و ئێوە گەڕاونەتەوە و چادرتان هەڵدا لە چۆڵەوانیدا، لە ڕێگای دەریای سوور .و وەڵامتان دایەوە و گوتتان :گوناهمان کرد لەبەردەم یەزدانی خودای ئێمە، ئێمە سەردەکەوین و شەڕ دەکەین بەپێی هەموو ئەوەی یەزدانی خودای ئێمە فەرمانی پێکردین، هەریەکەتان ئامێرە شەڕییەکانی خۆی هەڵگرت و کۆبوونەوە و سەرکەوتن بۆ شاخەکە .و پەروەردگار پێی فەرموو :پێیان بڵێ، سەرناکەون و شەڕناکەن، چونکە من لەگەڵتان نیم، و لەبەردەم دوژمنانتان تێکدەشکێنرێن .و قسەم لەگەڵ ئێوە کرد، بەڵام گوێتان لە من نەگرت، و لە فەرمایشتی یەزدان سەرپێچیتان کرد، و بە سەرپێچی چوونە سەر شاخەکە .و
ئەمۆرییەکە کە لە ئەو چیایە نیشتەجێ بوو، چووە دەرەوە بۆ دیداری ئێوە، و ڕاویان کردن وەک ئەوەی هەنگوینەکان دەیکەن، و بریندارتان کردن لە سێعیر هەتا حۆرما .و دانیشتن و گریاتان لەبەردەم یەزدانی خودای ئێمە، و یەزدان گوێی لە دەنگی ئێوە نەگرت و سەرنجی پێتان نەدا .و ئێوە لە قادێش دانیشتن بۆ ڕۆژانێکی زۆر، هەرچەندە ڕۆژانێک کە پێشتر دانیشتبوون.

2

و گەڕاینەوە و ڕۆیشتین بۆ ناو چۆڵەوانی، بە ڕێگای دەریای سوور، بەو شێوەیەی کە

یەزدان پێی فەرمووم، و بۆ ڕۆژانێکی زۆر سووڕاینەوە بە دەوری چیای سێعیر .و یەزدان پێی فەرمووم، با بەسە بۆ ئێوە سووڕانەوە لە دەوری ئەم چیایە، کەواتە بگەڕێنەوە بەرەو باکوور .و فەرمان بدە بە گەل، بڵێ، ئێوە تێدەپەڕن بە نێو سنووورەکانی براکانتان کوڕانی عیسۆ، ئەوانەی نیشتەجێن لە سێعیر، و دەترسن لە ئێوە، و زۆر ئاگاداری ئێوە دەبن .جەنگ لەگەڵ ئەوان مەکەن، چونکە هیچ شتێک لە زەوییەکەیان، تەنانەت بە ئەندازەی شوێن پێیەکیش، پێتان نادەم، لەبەر ئەوەی چیای سێعیر بە میرات داومەتە کوڕانی عیسۆ .بە زیو خواردن لە ئەوان بکڕن و بیخۆن، و ئاو بە پێوانە لە ئەوان بە زیو وەربگرن و بیخۆنەوە .

ئەو چونکە یەزدانی پەروەردگاری ئێمە بەرەکەتداری تۆ کردووە لە هەموو کارێکی دەستەکانت، تێبگە چۆن بڕۆیتە نێو ئەو چۆڵەوانییە گەورە و ترسناکە، ئەوەتا چل ساڵ یەزدانی پەروەردگارت لەگەڵت بووە، هیچ شتێکت کەم نەهاتووە .و لە برایانی خۆمان، کوڕانی عیسۆ کە لە سێعیر نیشتەجێ بوون، تێپەڕین، لەلای ڕێگای عەراڤا لە ئەیلۆن و لە گەسیۆن گاڤەر، و پاشان گەڕاینەوە و بە ڕێگای چۆڵەوانی مۆئاب تێپەڕین .یەزدان پێی فەرمووم :دوژمنایەتی لەگەڵ مۆئابییەکان مەکەن و شەڕیان لەگەڵ مەکەن، چونکە هیچ بەشێک لە زەوییەکەیان بە میرات ناداتە ئێوە، لەبەر ئەوەی ئەرۆئێرم بە نەوەی لوت داوە بۆ میراتگرتن .ئەو ئۆممینانەی پێشوو لەسەر ئەو نیشتەجێ ببوون، نەتەوەیەکی گەورە و زۆر و بەهێز، وەک عەناقیمەکان .ڕەفایم ژمێردراو دەبن، و ئەمانەش هەروەک عەناقیمەکان، و مۆئابییەکان ناویان لێدەنێن ئێمیم .و لە سێعیر نیشتەجێ بوون حۆرییەکان پێشتر، و کوڕانی عیسۆ لەناویانبردن، و ڕیشەکێشیان کردن لەبەردەمی خۆیان . و نیشتەجێ بوون لە جێگای ئەوان، بەو شێوەیەی ئیسرائیل کردی بە زەوی میراتەکەی خۆی، کە یەزدان دابووی بە ئەوان .ئێستا کەواتە هەستن و بڕۆن، و لە دۆڵەکەی زارێت بپەڕنەوە .و ئەو ڕۆژانەی کە ئێمە گەشتمان کرد لە قادێش بەرنێعەوە هەتا پەڕینەوەمان لە دۆڵی زارێد، سی و هەشت ساڵ بوو، هەتا نەمایەوە هەموو نەوەیەکی پیاوانی جەنگاوەر

به مردن له ئۆردوگاکه، وەک چۆن یەزدان خودا سوێندی خواردبوو بۆ ئەوان .و دەستی خودا لەسەر ئەوان بوو بۆ لەناوبردنی تەواوی ئەوان لە ناوەڕاستی ئۆردوگاکە تا کەوتن .و ڕوویدا کاتێک هەموو پیاوە جەنگاوەرەکان کەوتن و مردن لە ناوەڕاستی گەل، یەزدان قسەی بۆ من کرد و گوتی، تۆ ئەمڕۆ تێپەڕ دەبیت بە سنووورەکانی مۆئاب عارۆعێر، و نزیک دەبنەوە لە کوڕانی عەمۆن، دوژمنایەتییان لەگەڵ مەکەن، و پەیوەندییان لەگەڵ مەکەن بۆ جەنگ، چونکە نادەم لە زەوییەکەی کوڕانی عەمۆن بە تۆ بە میرات، چونکە بە کوڕانی لوت دامە بە میرات .زەوی ڕەفایم دەژمێردرێت، چونکە لەسەر ئەو زەوییە ڕەفایمەکان پێشتر نیشتەجێ بوون، و عەممۆنییەکان ناویان لێدەنێن زەمزومیم .نەتەوەیەکی گەورە و زۆر و بەهێزتر لە ئێوە، وەک چۆن ئەناکیمەکان بوون، و یەزدان لەناویبردن لەبەردەمیاندا، و میراتیان گرت و نیشتەجێبوون لەجیاتی ئەوان هەتا ئەمڕۆ .وەک ئەوەی کە کردیان بۆ کوڕەکانی عیسۆ کە نیشتەجێبوون لە سێعیر، بەو شێوەیەی کە حۆرییەکانیان لەناوبرد لە بەردەمیان، و میراتیان گرتن، و لە جیاتی ئەوان نیشتەجێبوون هەتا ئەمڕۆ .و حیڤییەکان کە لە ئەسێدۆس هەتا غەزە نیشتەجێ بوون، و کاپادۆکییەکان کە لە کاپادۆکیاوە هاتبوون، وێرانیان کردن، و لە جێگەیان نیشتەجێ بوون .ئێستا کەواتە هەستن و بڕۆن، و لە دۆڵی ئەرنۆن بپەڕنەوە .ئەوەتا سیحۆنی پاشای حەشبۆنی ئەمۆری و زەوییەکەی دامەتە دەستی تۆ، دەست پێبکە بۆ میراتگرتن، لەم ڕۆژەدا لە دژی ئەو جەنگ بکە .دەست پێبکە بە دانی لەرزەی خۆت و ترسی خۆت لەسەر ڕووی هەموو نەتەوەکانی ژێر ئاسمان، ئەوانەی کە ناوی تۆیان بیستووە دەشلّەژێن، و ئازاریان دەبێت لە ڕووی تۆ .و نێردراوانم نارد لە چۆلّەوانی قەدێمۆتەوە بۆ لای سیحۆن پاشای حەشبۆن بە وشەی ئاشتیانە، گوتم : دەپەڕمەوە بە ناو خاکەکەتدا؛ لە ڕێگاکەدا دەڕۆم، لایەنگیر نابمەوە نە بۆ ڕاست و نە بۆ چەپ .خواردن بە زیو دەفرۆشیتە من، و دەیخۆم؛ و ئاو بە زیو دەفرۆشیتە من، و دەیخۆمەوە؛ تەنها ئەوەی بە پێیەکانم تێدەپەڕم؛ هەروەک کوڕانی عیسۆ کە لە سێعیر

نیشتەجێن کردیان بۆ من، و مۆئابییەکان کە لە عەرۆعێر نیشتەجێن؛ هەتا تێدەپەڕم لە ڕووباری ئوردون بۆ ئەو خاکەی کە یەزدانی پەروەردگارمان دەیداتە ئێمە .و سیحۆنی پاشای حەشبۆن نەیویست ڕێگە بە ئێمە بدات بە نێو خاکیدا تێپەڕین، چونکە یەزدانی خودای ئێمە ڕۆحی ئەوی ڕەقکرد و دڵی ئەوی بەهێزکرد، بۆ ئەوەی بدرێتە دەست تۆ وەک لەم ڕۆژەدا .یەزدان پێی فەرموم :ئەوەتا دەستم کردووە بە ڕادەستکردنی سیحۆنی پاشای حەشبۆنی ئەمۆری و خاکەکەی لەبەردەمت، دەست بکە بە میراتگرتنی خاکەکەی .و سیحۆن، پاشای حێشبۆن، هاتە دەرەوە بۆ بینینمان، ئەو و هەموو گەلەکەی، بۆ جەنگ لە یاسا .یەزدانی خودای ئێمە ئەوی دایە دەستمان، ئیتر لێماندا ئەو و کوڕەکانی و هەموو گەلەکەی .و لەو کاتەدا هەموو شارەکانی ئەومان گرت، و هەموو شارێکمان بە نۆرە لەناوبرد، لەگەڵ ژنەکانیان و منداڵەکانیان، کەسی زیندوومان بەجێنەهێشت .بەڵام ئاژەڵەکان تاڵان کردین، و دەستکەوتەکانی شارەکان وەرگرتین لە ئەرۆعێرەوە، کە لەسەر لێواری ڕووباری ئەرنۆنە، و ئەو شارەی کە لە دۆڵەکەدا بوو، و هەتا چیای گلعاد؛ هیچ شارێک نەبوو کە لە ئێمە دەرباز بووبێت .هەموویان یەزدانی پەروەردگاری ئێمە دایە دەستی ئێمەوە .بەڵام نزیک کوڕانی ئەممان نزیک نەبووینەوە، هەموو ئەوانەی پەیوەستبوون بە ڕووباری یەبۆق، و شارەکانی ناوچە شاخاوییەکە، وەک یەزدانی خودای ئێمە فەرمانی پێداین.

3

و گەڕاینەوە و سەرکەوتینە ڕێگاکە بۆ باشان، و ئۆگی پاشای باشان هاتە دەرەوە بۆ بینینمان، خۆی و هەموو گەلەکەی بۆ جەنگ لە ئەدرایم .یەزدان پێی فەرموم :مەترسە لەو، چونکە ئەو و هەموو گەلەکەی و هەموو خاکەکەی دامەتە دەستی تۆ، و ئەوەی بە

سیحۆنی پاشای ئەمۆرییەکان کرد کە لە حەشبۆن نیشتەجێ بوو، بە ئەویش بکە .یەزدانی خودای ئێمە ئەوی و ئۆگی پاشای باشان و هەموو گەلەکەی ئەوی دایە دەست ئێمە، و ئێمە لێماندان هەتا تۆوێکی ئەو نەمایەوە .و ئێمە دەستمان بەسەر هەموو شارەکانی ئەودا گرت لە ئەو کاتەدا، هیچ شارێک نەبوو کە ئێمە لە ئەوانەوە وەرمان نەگرت، شەست شار، هەموو ناوچە دەوروبەرەکانی ئەرگۆڤی پاشای ئۆگ لە باشان، هەموو شارەکان قەڵابەند بوون، شووراکان بەرز بوون، دەروازەکان و کۆڵەکەکان، جگە لە شارەکانی فەریزییەکان کە زۆر زۆر بوون .بە تەواوی لەناوبردنمان، وەک کردمان بە سیحۆن پاشای حەشبۆن، و بە تەواوی لەناوبردنمان هەموو شارێکی دواتر، و ئافرەتەکان، و منداڵەکان، و هەموو ئاژەڵ ماڵییەکان؛ و تاڵانی شارەکانمان تاڵان کرد بۆ خۆمان .و ئێمە وەرگرتمان لە کاتی ئەودا زەوییەکەمان لە دەستی دوو پاشای ئەمۆرییەکان، ئەوانەی بوون لەوبەری ڕووباری ئوردون لە ڕووباری ئەرنۆنەوە هەتا هەرمۆن .فینیقییەکان ناو دەنێن بە هەرمۆن سەنیۆر، و ئەمۆرییەکە ناوی نا سەنیر .هەموو شارەکانی میسۆر، و هەموو گلعاد، و هەموو باشان هەتا ئەلخا و ئەدرەیم، شارەکانی پاشایەتی ئۆگ لە باشان .چونکە جگە لە ئۆگ پاشای باشان ماوەتەوە لە ڕەفائییەکان، ئەوەتا نوێنەکەی نوێنێکی ئاسنە، ئەوەتا ئەوە لە قەڵای کوڕانی عەمۆن، نۆ باڵ درێژییەکەی، و چوار باڵ پانییەکەی بە باڵی پیاو .ئێمە ئەو زەوییەمان لەو کاتەدا بە میرات گرت، لە عەرۆعێرەوە کە لەسەر کەناری ڕووباری ئەرنۆنە، هەروەها نیوەی شاخی گلعاد و شارەکانی، منیش دامە ڕەئوبێن و گاد .ئەو پاشماوەی گلعاد و هەموو شانشینی باشانی ئۆگم دا بە نیوەی هۆزی مەنەشە، و هەموو ناوچەی دەوروبەری ئەرگۆب .هەموو ئەو باشانە وەک خاکی ڕەفائییەکان دادەنرێت .و یائیر کوڕی مەنەسە هەموو ناوچەی دەوروبەری ئەرگۆب گرت هەتا سنووڕەکانی گەرگەسی و مەعاکاتی، ئەوانی بە ناوی خۆیەوە ناونا، بەسانی تاوۆت یەعیر، هەتا ئەم ڕۆژە .و گلعادم بە ماخیر دا .بۆ ڕەئوبێن و بۆ گاد داومە لە گلعاد هەتا ڕووباری ئەرنۆن، ناوەڕاستی ڕووبار سنووڕە، و هەتا یەبۆق،

ڕووبار سنووره بۆ کوڕانی عەمۆن .و عەراڤا و ڕووباری ئوردون سنووره لە کێنێرەت، و هەتا دەریای عەراڤا، دەریای خوێ، لە ژێر ئەسدۆت پسگە لە ڕۆژهەڵات .و لەو کاتەدا فرمانم پێکردن و گوتم :یەزدانی پەروەردگاری ئێوە ئەم زەوییەی بە میراتتان داوە .ئێوە چەکدار بن و لەپێش براکانتان کوڕانی ئیسرائیل بڕۆن، هەموو پیاوێکی توانادار .بەڵام ژنەکانی ئێوە و منداڵەکانی ئێوە و ئاژەڵەکانی ئێوە، دەزانم کە ئاژەڵی زۆرتان هەیە، با لە شارەکانی ئێوە نیشتەجێ بن، ئەوانەی دامە ئێوە، هەتا یەزدانی پەروەردگاری ئێوە برایانی ئێوە حەساندەوە، هەروەک ئێوەش، و ئەوانیش میراتی ئەو خاکە وەربگرن، ئەوەی یەزدانی پەروەردگاری ئێمە دەیداتە ئەوان لە ئەوبەری ڕووباری ئوردون، و ئێوە دەگەڕێنەوە هەریەکە بۆ میراتەکەی خۆی، ئەوەی دامە ئێوە .و بۆ یەشوع فەرمانم دا لەو کاتەدا و گوتم :چاوەکانی ئێوە هەموو ئەو شتانەیان بینیوە کە یەزدانی پەروەردگاری ئێمە بەم دوو پاشایە کردی، بەم جۆرەش یەزدانی پەروەردگاری ئێمە بە هەموو ئەو شانشینانە دەکات کە تۆ لەوێ بۆیان دەپەڕیتەوە .ئێوە لە ئەوان ناترسن، چونکە یەزدانی پەروەردگاری ئێمە خۆی لە پێناوی ئێوە دەجەنگێت .و لە ئەو کاتەدا داوام لە یەزدان کرد، گوتم، یەزدان خودایە، تۆ دەستت پێکرد پیشاندانی هێزی خۆت بە خزمەتکاری خۆت، و توانای خۆت، و دەستە بەهێزەکەت، و بازووە بەرزەکەت؛ چونکە کێ خودایە لە ئاسمان یان لەسەر زەوی، کە بکات وەک ئەوەی تۆ کردت، و بەپێی هێزی تۆ؟ کەواتە پەڕینەوە دەبینم ئەو زەوییە باشەی ئەم کە لەوبەری ڕووباری ئوردونە، ئەم چیایە باشە و دژە-لوبنان .و یەزدان منی نادیدە گرت لەبەر ئێوە، و گوێی لە من نەگرت، و یەزدان پێی فەرموم :با ئەمە بەستبێت، ئیتر ئەم قسەیە دووبارە مەکەرەوە .بڕۆ سەرەوە بۆ سەر لووتکەی تاشراو، و بە چاوەکانت بڕوانە بەرەو دەریا و باکوور و باشوور و ڕۆژهەڵات، و بە چاوەکانت ببینە، چونکە تۆ لەم ڕووباری ئوردونە تێناپەڕیت .و فەرمان بە یەشوع بدە و بەهێزی بکە و هانی بدە، چونکە ئەو لەپێش ئەم گەلە دەپەڕێتەوە، و ئەو هەموو ئەو

زەوییەیان بە میرات دەدات کە تۆ بینیوتە .و لە دۆڵێکدا دانیشتینەوە کە نزیک ماڵی فەعۆر بوو.

4

و ئێستا ئیسرائیل، گوێبگرە لە یاساکان و حوکمەکان کە من ئەمڕۆ فێرتان دەکەم بۆ ئەوەی جێبەجێیان بکەن، تاکو بژین و زۆر ببن، و کاتێک دەچنە ژووروەوە میراتی ئەو زەوییە وەربگرن کە یەزدانی پەروەردگاری باوکانتان پێتان دەدات .زیادتان مەکەن بۆ ئەو وشەیەی کە من فەرمانتان پێدەدەم، و لایبردنیشتان مەکەن لێی، بپارێزن فەرمانەکانی یەزدانی خوداوەندی ئێمە، هەموو ئەوانەی کە من ئەمڕۆ فەرمانتان پێدەدەم .چاوەکانی ئێوە هەموو ئەو شتانەیان بینیوە کە یەزدانی پەروەردگاری ئێمە بە بەعل‌فەغۆری کردووە، چونکە هەر پیاوێک کە دوای بەعل‌فەغۆر کەوت، یەزدانی پەروەردگاری ئێوە لەنێوتان لەناوی بردووە .ئێوە بەڵام، ئەوانەی دڵبەستووی یەزدانی خودای ئێوەن، هەمووتان ئەمڕۆ دەژین .ببینن، فەرمانەکان و حوکمەکانم پیشان داوە، وەک چۆن یەزدان فەرمانی پێ کردم، بۆ ئەوەی بەم شێوەیە کاری پێ بکەن لەو خاکەی کە ئێوە دەچنە ناوی بۆ میراتگرتنی .و پاراستنتان دەکەن و جێبەجێی دەکەن، چونکە ئەمە دانایی ئێوە و تێگەیشتنی ئێوەیە لەبەردەم هەموو نەتەوەکان، هەرچەندە دەبیستن هەموو یاساکانی ئەمانە، و دەڵێن : ئەوەتا گەلێکی دانا و زانا، نەتەوەی مەزنی ئەمە .چونکە چ نەتەوەیەکی مەزن کە خودایەکی هەیە کە ئاوا نزیک دەبێتەوە بۆیان، وەک یەزدانی پەروەردگاری ئێمە لە هەموو ئەو کاتانەدا کە ئێمە بانگی دەکەین؟ و چ نەتەوەیەکی مەزن هەیە کە فەرمان و حوکمی دادپەروەری هەبێت بەپێی هەموو ئەم یاساییەی کە من ئەمڕۆ لەبەردەمتان دایدەنێم؟ ئاگاداربە بۆ خۆت، و گیانی خۆت زۆر بپارێزە؛ هەموو ئەو وشانە لەبیر مەکە کە چاوەکانی

تۆ بینیویانە، و با لە دڵی تۆ دوور نەکەونەوە هەموو ڕۆژانی ژیانی تۆ؛ و کوڕەکانی تۆ و کوڕەکانی کوڕەکانی تۆ فێر بکە، ئەو ڕۆژەی کە لەبەردەم یەزدانی پەروەردگاری ئێمە لە حۆرێب ڕاوەستان لە ڕۆژی کۆبوونەوەکە؛ کاتێک یەزدان پێی فەرمووم، گەل بۆ من کۆبکەرەوە، و با وشەکانی من ببیستن، بۆ ئەوەی فێری ترسیان لە من بن هەموو ئەو ڕۆژانەی کە خۆیان لەسەر زەوی دەژین، و کوڕەکانی خۆیان فێر بکەن .و نزیکتان بووەوە و ڕاوەستان لەلای کێوەکە، و کێوەکە بە ئاگر دەسووتا هەتا ئاسمان، تاریکی، تاریکی، ڕەشەبا . و یەزدان قسەی کرد بۆ ئێوە لە ناوەڕاستی ئاگرەکەوە، دەنگی وشەکان کە ئێوە گوێتان لێ بوو، و هاوشێوەیەک نەتان بینی، بەڵکو تەنها دەنگ .و ڕاگەیاندی بۆ ئێوە پەیمانەکەی خۆی، کە فەرمانی پێکردن ئێوە بۆ کردنی، دە وشەکە، و نووسینی ئەوانی لەسەر دوو تەختەی بەردین .وە یەزدان لەو کاتەدا فەرمانی بە من دا، کە فێری ئێوە بکەم یاساکان و حوکمەکان، بۆ ئەوەی ئێوە ئەوان جێبەجێ بکەن لەسەر ئەو زەوییەی کە ئێوە دەچنە ژوورەوە بۆ ئەوێ تاکو میراتی ببەن .و زۆر پاراستنی دەکەن گیانەکانتان، چونکە هیچ هاوشێوەیەک نەبینین لەو ڕۆژەی کە یەزدان لە حۆرێب لە شاخەکە لە ناوەڕاستی ئاگرەکەوە قسەی لەگەڵتان کرد .نابێت یاخی بوون و بۆ خۆتان دروست بکەن وێنەیەکی هەڵکەنراو، هەموو وێنەیەک شێوەی نێر یان مێ، شێوەی هەموو ئاژەڵێک کە لەسەر زەوی هەیە، شێوەی هەموو باڵندەیەکی باڵدار کە لە ژێر ئاسمان دەفڕێت، شێوەی هەموو خشۆکێک کە لەسەر زەوی دەخشێت، شێوەی هەموو ماسییەک کە لە ئاوەکان لە ژێر زەوی هەیە .و نەک تەماشای ئاسمان بکەیت و خۆر و مانگ و ئەستێرەکان ببینیت، و هەموو جیهانی ئاسمان، گومڕابوویت کرنۆشیان بۆ ببەیت و خزمەتیان بکەیت، ئەوانەی یەزدانی پەروەردگاری تۆ دابەشی کردوون بۆ هەموو نەتەوەکانی ژێر ئاسمان .بەڵام خودا ئێوەی وەرگرت و ئێوەی لە خاکی میسرەوە دەرهێنا، لە کوورە ئاسنینەکەوە، لە میسرەوە، بۆ ئەوەی ببنە گەلی میراتی ئەو، وەک ئەمڕۆ .یەزدان خودا لەبەر ئەو قسانەی ئێوە لە من

تووڕە بوو و سوێندی خوارد کە من نەپەڕمەوە لەم ڕووباری ئوردونە و نەچمە ناو ئەو زەوییەی کە یەزدانی پەروەردگاری تۆ بە میرات دەیداتە تۆ .من چونکە لەم زەوییەدا دەمرم، و لەم ڕووباری ئوردونە ناپەڕمەوە، بەڵام ئێوە دەپەڕنەوە و ئەم زەوییە باشە بە میرات دەگرن .ئاگاداربن ئێوە، پەیمانی یەزدانی خودای ئێمە لەبیر مەکەن، کە لەگەڵ ئێوە بەستی، و یاخی مەبن و بۆ خۆتان پەیکەری نەقشاوی هاوشێوەی هەموو ئەوانە دروست مەکەن کە یەزدانی خودای تۆ فەرمانی پێ کردیت .چونکە یەزدانی خودای تۆ ئاگرێکی فەوتێنەرە، خودایەکی ئیرەییە .ئەگەر کوڕانت بوو و کوڕانی کوڕانت، و ماوەیەکی درێژ لەسەر زەوییەکە مایەوە، و یاخی بوون، و پەیکەری نەقشکراوی هاوشێوەی هەموو شتێک دروستکرد، و خراپەکەتان لەبەردەم یەزدانی پەروەردگارتان کرد بۆ تووڕەکردنی ئەو، من ئەمڕۆ ئاسمان و زەوی بە شایەت دەهێنم لەسەرتان، کە بە لەناوچوون لەناودەچن لە زەوییەکە، ئەوەی ئێوە لە ڕووباری ئوردون دەپەڕنەوە بۆ ئەوێ بۆ میراتگرتنی، نا ڕۆژانێکی درێژ لەسەری ناژین، بەڵکو بە تەواوی لەناودەبردرێن .و یەزدان ئێوە لە هەموو نەتەوەکان پەرتەوازە دەکات، و بە ژمارەیەکی کەم لە هەموو نەتەوەکان جێدەهێڵدرێن، لەو نەتەوانەی یەزدان ئێوەی بۆ ئەوێ دەبات .و ئێوە لەوێ خزمەت دەکەن بە خوداوەندەکانی دیکە، کارەکانی دەستەکانی مرۆڤان، دار و بەرد، ئەوانەی نابینن و نابیستن و ناخۆن و بۆن ناکەن .و لەوێ بەدوای یەزدان خودای ئێوەدا دەگەڕن، و دەیدۆزنەوە کاتێک بەدوایدا دەگەڕن لە هەموو دڵی تۆ، و لە هەموو گیانی تۆ لە تەنگانەی تۆدا .و هەموو ئەم وشانە دەتدۆزنەوە لە کۆتایی ڕۆژگاردا، و دەگەڕێیتەوە بۆ لای یەزدان خودای تۆ، و گوێ لە دەنگی ئەو دەگریت .چونکە خودایەکی بەزەییە یەزدان خودای تۆ، وازت لێ ناهێنێت، و لەناوت نابات، پەیمانی باوکانی تۆ لەبیر ناکات کە یەزدان سوێندی بۆ ئەوان خوارد .پرسیار بکەن لە ڕۆژانی پێشوو کە ڕوویاندا پێش تۆ لە ڕۆژەکەوە کە خودا مرۆڤی دروستکرد لەسەر زەوی، و لە لووتکەی ئاسمانەوە هەتا لووتکەی ئاسمان، ئایا ڕوویداوە

بەپێی ئەم وشە گەورەیە، ئایا بیستراوە شتێکی وا؟ ئایا نەتەوەیەک گوێی لە دەنگی خودای زیندوو بیستووە کە قسەی دەکرد لە ناوەڕاستی ئاگرەوە، بەو شێوەیەی کە تۆ گوێت لێبووە و ژیایت؟ ئایا خودا تاقیکردووەتەوە بە هاتنە ژوورەوە بۆ وەرگرتنی نەتەوەیەک بۆ خۆی لە ناوەڕاستی نەتەوەیەکەوە بە تاقیکردنەوە، و بە نیشانەکان، و بە پەرجووەکان، و بە جەنگ، و بە دەستێکی بەهێز، و بە بازووێکی بەرز، و بە بینینە گەورەکان، بەپێی هەموو ئەوەی کە یەزدانی پەروەردگاری ئێمە کردی لە میسر لەبەردەم تۆ کە سەیری دەکردیت، بۆ ئەوەی بزانیت کە یەزدانی پەروەردگاری تۆ ئەم یەکە خودایە، و نییە دیکە جگە لە ئەو .لە ئاسمانەوە دەنگی ئەو بیستراو بوو بۆ فێرکردنی تۆ، و لەسەر زەوی ئاگرە گەورەکەی خۆی پیشانی تۆ دا، و وشەکانی ئەوت بیست لە ناوەڕاستی ئاگرەکەوە .لەبەر خۆشەویستی ئەو بۆ باوکانت، و هەڵبژارد تۆوەکەیان لەدوای ئەوان ئێوەی، و دەریهێنایت ئەو خۆی بە هێزە گەورەکەی لە میسرەوە، بۆ لەناوبردنی تەواوی نەتەوە گەورە و بەهێزترەکانت لەبەردەم ڕووت، بۆ هێنانەژوورەوەت بۆ دانت زەوییەکەیان بۆ میراتگرتن، وەک هەتە ئەمڕۆ .و ئەمڕۆ بزانیت و بە مێشکت بگەڕێیتەوە، کە یەزدانی پەروەردگارت ئەم خودایە لە ئاسماندا لە سەرەوە و لەسەر زەویدا لە خوارەوە، و هیچ کەسێکی دیکە نییە جگە لە ئەو .و پارێزی بکەن لە فەرمانەکانی ئەو و یاساکانی ئەو، هەرچەندە من ئەمڕۆ فەرمانت پێدەدەم، بۆ ئەوەی باش بێت بۆ تۆ و بۆ کوڕەکانت دوای تۆ، بۆ ئەوەی درێژە تەمەن بن لەسەر ئەو زەوییەی کە یەزدانی پەروەردگارت هەموو ڕۆژان پێت دەدات .ئەوسا موسا سێ شار جیاکردەوە لەوبەری ڕووباری ئوردون لە ڕۆژهەڵاتی خۆر، بۆ ئەوەی هەڵبێت بۆ ئەوێ ئەو کوژندەیەی کە دەکوژێت دراوسێکەی بەبێ زانین، و ئەمەش ڕقی لێی نەبووە پێش دوێنێ و سێیەم، و هەڵدێت بۆ یەکێک لەو شارانە، و دەژیێت :بۆسۆر لە چۆڵەوانی لە زەوی دەشتەکە بۆ ڕەئوبێن، و ڕامۆت لە گلعاد بۆ گاد، و گۆلان لە باشان بۆ مەنەشە .ئەمە ئەو یاسایەیە کە موسا لەبەردەم کوڕانی

ئیسرائیل داینناوە .ئەمانە شایەتییەکان و فەرزەکان و حوکمەکانن، هەرچەندە موسا قسەی کردن بۆ کوڕانی ئیسرائیل، دوای دەرچوونیان لە خاکی میسر، لە ئەوبەری ڕووباری ئوردون، لە دۆڵێکدا، نزیک ماڵی فەغۆر، لە خاکی سیحۆن پاشای ئەمۆرییەکان، ئەوەی نیشتەجێ بوو لە حەشبۆن، ئەوەی موسا و کوڕانی ئیسرائیل لێیان دا، دوای دەرچوونیان لە خاکی میسر .و میراتیان برد زەوی ئەو و زەوی عۆگی پاشای باشان، دوو پاشای ئەمۆرییەکان، کە بوون لەوبەری ڕووباری ئوردون بەرەو ڕۆژهەڵاتی خۆر، لە عەرۆعێرەوە کە لەسەر لێواری ڕووباری ئەرنۆنە، و لەسەر شاخی سیحۆن کە حەرمۆنە، هەموو عەراباکە لەوبەری ڕووباری ئوردون بەرەو ڕۆژهەڵاتی خۆر لەژێر ئەشدۆتی تاشراو.

5

موسا هەموو ئیسرائیلی بانگکرد و پێی گوتن :گوێبگرە ئیسرائیل، ئەو یاساکان و حوکمانەی کە من ئەمڕۆ لە گوێچکەکانتاندا دەیانڵێم، فێریان ببن و بیانپارێزن بۆ ئەوەی جێبەجێیان بکەن .یەزدانی پەروەردگاری ئێوە پەیمانێکی لەگەڵ ئێوە بەست لە حۆرێب . نەک لەگەڵ باوکانتان یەزدان ئەم پەیمانەی دانا، بەڵکو لەگەڵ ئێوە، ئێوە کە ئەمڕۆ لێرە هەمووتان زیندوون .ڕووبەڕوو یەزدان لەگەڵ ئێوە قسەی کرد لە شاخەکەدا لە ناوەڕاستی ئاگرەکەوە .من وەستابووم لە نێوان یەزدان و ئێوە لە ئەو کاتەدا بۆ ڕاگەیاندنی قسەکانی یەزدان بە ئێوە، چونکە ئێوە ترساون لە ڕووی ئاگرەکە، و سەرنەکەوتوون بۆ کێوەکە، دەیگوت من یەزدانم خودای تۆ کە دەرمهێناویت لە خاکی میسر، لە ماڵی کۆیلایەتییەوە . خوداوەندانی دیکە نابن بۆ تۆ لەبەردەم ڕووی من .تۆ بۆ خۆت وێنە دروست ناکەیت، و نە هیچ هاوشێوەیەک لە ئەوانەی کە لە ئاسمانن لە سەرەوە، و لە ئەوانەی کە لە زەویدان لە خوارەوە، و لە ئەوانەی کە لە ئاوەکاندان لە ژێر زەوی .نە کڕنۆش بۆ ئەوان دەبەیت، نە

خزمەتیان دەکەیت، چونکە من یەزدانم خوداکەت، خودایەکی ئیرەیی، گوناهەکانی باوکان دەگەڕێنمەوە بۆ سەر منداڵان بۆ سەر نەوەی سێیەم و چوارەم بۆ ئەوانەی ڕقیان لێم دەبێتەوە، و بەزەیی دەکەم بۆ هەزاران بۆ ئەوانەی خۆشیان دەوێم، و بۆ ئەوانەی فەرمانەکانی من دەپارێزن .ناوی یەزدانی خودای خۆت بە بێهوودە مەگرە، چونکە یەزدانی خودای تۆ ئەوەی ناوی ئەو بە بێهوودە دەگرێت بێتاوان ناکات .ڕۆژی شەممەکان پارێزە بۆ پیرۆزکردنی ئەو، بەو شێوەیەی کە یەزدانی پەروەردگارت فەرمانی پێکردیت .شەش ڕۆژ کار دەکەیت و هەموو کارەکانت دەکەیت، بەڵام لە ڕۆژی حەوتەم شەممەیە بۆ یەزدانی خوداکەت، هیچ کارێک ناکەیت لەو ڕۆژەدا، نە تۆ و نە کوڕەکەت و نە کچەکەت، نە خزمەتکارەکەت و نە کەنیزەکەت، نە گاکەت و نە ئاژەڵی بارهەڵگرەکەت، و نە هیچ ئاژەڵێکی تۆ، و نە نامۆیەک کە لە ناو تۆدا نیشتەجێیە، بۆ ئەوەی خزمەتکارەکەت و کەنیزەکەت و ئاژەڵی بارهەڵگرەکەت بحەسێنەوە، هەروەک خۆت .و بیردەکەیتەوە کە خزمەتکار بوویت لە خاکی میسر، و یەزدانی خوداکەت لەوێوە دەریهێنایت بە دەستێکی بەهێز و بە باڵێکی بەرز .لەبەر ئەوە یەزدانی خوداکەت فەرمانی پێکردیت کە ڕۆژی شەممە بپارێزیت و پیرۆزی بکەیت .ڕێز لە باوک و دایکت بگرە، بەو شێوەیەی کە یەزدانی پەروەردگارت فەرمانی پێکردیت، بۆ ئەوەی چاکەت بۆ ببێتەوە و تەمەنت درێژ بێت لەسەر ئەو زەوییەی کە یەزدانی پەروەردگارت پێت دەبەخشێت .تۆ ناکوژیت .داوێنپیسی مەکە .تۆ دزی ناکەیت .شایەتی درۆ لەسەر دراوسێکەت مەدە .ئارەزوو مەکە بۆ ژنی دراوسێکەت، ئارەزوو مەکە بۆ ماڵی دراوسێکەت، نە کێڵگەکەی ئەو، نە کۆیلەکەی ئەو، نە کەنیزەکەی ئەو، نە گایەکەی ئەو، نە گوێدرێژەکەی ئەو، نە هیچ ئاژەڵێکی ئەو، نە هەموو ئەوەی کە هی دراوسێکەتە .ئەم وشانە یەزدان بە هەموو کۆمەڵی ئێوە لە شاخەکە لە ناوەڕاستی ئاگرەکە قسەی کرد، تاریکی، تاریکی، ڕەشەبا، دەنگێکی گەورە، و زیادەی نەکرد، و ئەوانی لەسەر دوو تەختەی بەردین نووسی و دایە من .و ڕوویدا کە ئێوە گوێتان لە

دەنگەکە لە ناوەڕاستی ئاگرەکە بوو، و کێوەکە بە ئاگر دەسووتا، و ئێوە هاتنە لای من، هەموو سەرکردەکانی هۆزەکانی ئێوە و ئەنجومەنی پیرانی ئێوە، و ئێوە دەتانگوت :ئەوەتا یەزدانی پەروەردگاری ئێمە شکۆمەندی خۆی پیشانی ئێمە دا، و دەنگی خۆیمان لە ناوەڕاستی ئاگرەکە بیست .لەم ڕۆژەدا بینیمان کە خودا قسە لەگەڵ مرۆڤ دەکات و دەژیێت .و ئێستا نەبێت بمرین، چونکە ئەم ئاگرە گەورەیە دەمانخوات، ئەگەر ئێمە هێشتا دەنگی یەزدانی خودامان ببیستین، دەمرین .کێ لە مرۆڤ کە گوێی لە دەنگی خودای زیندوو بووبێت، کە لە ناوەڕاستی ئاگردا قسە دەکات، وەک ئێمە، و بژیێت؟ نزیک ببەوە تۆ و گوێ لە هەموو ئەوە بگرە کە یەزدانی پەروەردگارمان دەیفەرموێت، و تۆ هەموو ئەوەی کە یەزدانی پەروەردگارمان پێت دەفەرموێت بە ئێمە بڵێ، ئێمەش گوێ دەگرین و جێبەجێی دەکەین .و یەزدان گوێی لە دەنگی قسەکانی ئێوە بوو کە لەگەڵ من دەیانکردن، و یەزدان پێی فەرمووم :گوێم لە دەنگی قسەکانی ئەم گەلە بوو کە لەگەڵ تۆیان کردووە، ڕاستن هەموو ئەوەی گوتوویانە .کێ دەدات کە دڵیان ئاوا بێت لەناویاندا، بۆ ئەوەی لە من بترسن و هەموو فەرمانەکانم بپارێزن لە هەموو ڕۆژەکاندا، بۆ ئەوەی باش بێت بۆ ئەوان و کوڕەکانیان بۆ هەتاهەتایە؟ بڕۆن، پێم وتن، ئێوە بگەڕێنەوە بۆ ماڵەکانتان، بەڵام تۆ لێرە ڕاوەستە لەگەڵ من، و قسە دەکەم بۆ تۆ ئەو فەرمانانە و ئەو یاسایانە و ئەو حوکمانەی کە فێری ئەوان دەکەیت، و با ئەوان بەم شێوەیە بیکەن لەو خاکەدا کە من بە میرات دەیدەم بە ئەوان .و ئێوە پارێزگاری دەکەن بۆ کردنی ئەو شێوەیەی کە یەزدانی پەروەردگارتان فەرمانی پێکردن، لایەنگیر نابنەوە بۆ ڕاست و نە بۆ چەپ، بەپێی هەموو ئەو ڕێگایەی کە یەزدانی پەروەردگارتان فەرمانی پێکردن بۆ ڕۆیشتن تێیدا، بۆ ئەوەی پشوو بداتە ئێوە، و باش بێت بۆ ئێوە، و درێژە بدەن بە ڕۆژگارتان لەسەر ئەو زەوییەی کە میراتی دەبن.

6

ئەمانە ئەو فەرمانانە و یاساکان و حوکمانەن کە یەزدانی خودای ئێمە فەرمانی دا بۆ فێرکردنی ئێوە تا بەم شێوەیە جێبەجێیان بکەن لەو زەوییەدا کە ئێوە دەچنە ناوی بۆ ئەوەی میراتی بگرن .بۆ ئەوەی لە یەزدانی خودای خۆتان بترسن، هەموو فەرزەکانی ئەو و فەرمانەکانی ئەو بپارێزن، کە من ئەمڕۆ فەرمانت پێدەدەم، تۆ و کوڕەکانت و کوڕەکانی کوڕەکانت لە هەموو ڕۆژەکانی ژیانتدا، بۆ ئەوەی درێژە بە ژیان بدەن .و گوێ بگرە ئیسرائیل، و پاسی بکە بیکەیت، بۆ ئەوەی باشت بێت، و بۆ ئەوەی زۆر زیاد بکرێن، وەک چۆن یەزدان خودای باوکانت قسەی کرد بدات بە تۆ خاکێک ڕۆیشتووی شیر و هەنگوین؛ و ئەمانە فەرزەکان و حوکمەکانن، هەرچەندە یەزدان فەرمانی کرد بە کوڕانی ئیسرائیل لە چۆڵەوانی، کاتێک ئەوان لە خاکی میسر دەرچوون .گوێ بگرە ئیسرائیل، یەزدان خودای ئێمەیە، یەزدان یەکە .و خۆشەویستی دەکەیت یەزدانی پەروەردگارت بە هەموو مێشکت و بە هەموو گیانت و بە هەموو هێزت .ئەم وشانەی کە من ئەمڕۆ فەرمانت پێدەدەم، دەبێت لە دڵتدا و لە گیانتدا بن .و پێشەنگیان دەکەیت بۆ کوڕەکانت، و باسیان دەکەیت لەگەڵیاندا کاتێک لەماڵدا دانیشتوویت، و کاتێک لە ڕێگادا دەڕۆیت، و کاتێک ڕاکشاویت، و کاتێک هەڵدەستیت .و تۆ دەیانبەستیتەوە وەک نیشانەیەک لەسەر دەستت، و دەبێت بە نەهەژێنراو لەبەردەم چاوانت .ئەوانیش لەسەر چوارچێوەی دەرگای ماڵەکانتان و دەروازەکانتان دەنووسن .و دەبێت کاتێک یەزدانی پەروەردگارت تۆ دەهێنێتە ناو ئەو خاکەی کە سوێندی خوارد بۆ باوکانت، بۆ ئیبراهیم و بۆ ئیسحاق و بۆ یاقوب، بۆ پێدانی تۆ شارە گەورە و جوانەکان کە تۆ بنیادت نەناون، خانووەکان پڕ لە هەموو شتە باشەکان کە تۆ پڕت نەکردوونەتەوە، ئەمباراوە هەڵکەنراوەکان کە تۆ هەڵت نەکەندوون، ڕەزەمێوەکان و باخە زەیتوونەکان کە تۆ نەت چاندوون، و خواردت و تێربوویت، ئاگاداربە بۆ خۆت نەوەک لەبیر بکەیت یەزدانی پەروەردگارت ئەوەی دەریهێنایت لە خاکی میسر، لە ماڵی کۆیلایەتی .لە یەزدانی پەروەردگارت بترسە، تەنها ئەو بپەرستە، بە ئەو بنووسە، و بە

ناوی ئەوەوە سوێند بخۆ .نەڕۆن بەدوای خوداوەندە دیکەکاندا لە خوداوەندەکانی نەتەوەکان کە دەوروبەرتانن، چونکە خودا ئیرەیی گرە، یەزدانی خودای تۆ لە ناو تۆدایە؛ نەوەک تووڕە ببێت بە هەڵچوون یەزدانی خودای تۆ لەسەر تۆ، لەناوت ببات لە ڕووی زەوییەوە .تاقی مەکەرەوە یەزدانی پەروەردگارت، بەو شێوەیەی کە تاقیت کردەوە لە تاقیکردنەوەکەدا .بە وریاییەوە بپارێزیت فەرمانەکانی یەزدانی خودای خۆت، شایەتییەکان و یاساکان، هەموو ئەوانەی فەرمانی پێکردیت .و ئەوەی پەسەند و جوان لەبەردەم یەزدانی خوداکەت دەکەیت، بۆ ئەوەی باش بۆت ببێت، و بچیتە ژوورەوە و میراتی ئەو خاکە باشە ببەیت، کە یەزدان سوێندی بۆ باوکانتان خوارد، بۆ دەرکردنی هەموو دوژمنەکانت لەبەردەم ڕووت، وەک یەزدان قسەی کرد .و دەبێت کاتێک کوڕەکەت بەیانی پرسیارت لێدەکات و دەڵێت، چین ئەو شایەتییانە و فەرزەکان و حوکمەکان کە یەزدانی پەروەردگاری ئێمە فەرمانی پێکردووین؟ و بە کوڕەکەت دەڵێیت، ئێمە خزمەتکارانی فیرعەون بووین لە خاکی میسر، و یەزدان بە دەستێکی بەهێز و بە باڵێکی بەرز ئێمەی لەوێوە دەرهێنا .و یەزدان نیشانەکان و پەرجووە گەورە و خراپەکانی دا لە میسر لە فیرعەون و لە ماڵەکەیدا لەبەردەم ئێمە، و ئێمەی دەرهێنا لەوێوە بۆ ئەوەی بداتێ ئێمە ئەم خاکە، کە سوێندی خوارد بیدات بە باوکانمان .و یەزدان فەرمانی پێکردین کە هەموو ئەم یاساکانە جێبەجێ بکەین، کە لە یەزدانی خودای خۆمان بترسین، بۆ ئەوەی هەموو ڕۆژەکانمان باش بێت، بۆ ئەوەی بژین وەک ئەمڕۆ .و بەزەیی دەبێت بۆ ئێمە، ئەگەر هەموو ئەم فەرمانانە لەبەردەم یەزدانی خودای ئێمە بپارێزین و جێبەجێیان بکەین، وەک چۆن فەرمانی پێکردووین.

7

ئەگەر یەزدانی پەروەردگاری تۆ تۆ بهێنێتە ناو ئەو خاکە، کە تۆ دەچیتە ناوی لەوێ بۆ میراتگرتنی، و نەتەوە گەورەکان هەڵبڕێت لە ڕووی تۆ، حیتی و گرگاشی و ئەمۆری و کەنعانی و پریزی و حیڤی و یەبوسی، حەوت نەتەوە زۆر و بەهێزتر لە ئێوە؛ و یەزدانی پەروەردگاری تۆ ئەوان بداتە دەستەکانی تۆ، و تۆ لێیان بدەیت؛ بە لەناوبردن لەناویان ببەیت؛ پەیمان لەگەڵ ئەوان مەبەستە، و بەزەییتان پێیاندا نەبێتەوە، و خزمایەتی لەگەڵ ئەوان مەکەن؛ کچەکەت مەدە بە کوڕەکەی ئەو، و کچەکەی ئەو مەگرە بۆ کوڕەکەت .
چونکە کوڕەکەت لە من دەگەڕێنێتەوە، و خزمەت بە خوداوەندە دیکەکان دەکات، و یەزدان بە تووڕەیی لە ئێوە تووڕە دەبێت، و بەخێرایی لەناوت دەبات .بەڵام ئاوا دەیکەن بۆ ئەوان :قوربانگاکانیان دەڕووخێنن، ستوونە تەرخانکراوەکانیان دەشکێنن، دارستانە پیرۆزەکانیان دەبڕنەوە، و پەیکەرە داتاشراوەکانی خوداوەندەکانیان بە ئاگر دەسووتێنن .
چونکە تۆ گەلێکی پیرۆزیت بۆ یەزدانی خودای خۆت، و یەزدانی خودای تۆ تۆی هەڵبژارد بۆ ئەوەی بۆ ئەو گەلێکی تایبەت بیت لە هەموو نەتەوەکانی سەر ڕووی زەوی .نەک لەبەر ئەوەی ئێوە لە هەموو نەتەوەکان زۆرترن، یەزدان ئێوەی هەڵبژارد و دەستنیشان کردن، بەڵکو ئێوە لە هەموو نەتەوەکان کەمترن .بەڵام لە خۆشەویستی یەزدان بۆ ئێوە، و پاراستنی سوێندەکە کە سوێندی خوارد بۆ باوکانتان، یەزدان ئێوەی دەرهێنا بە دەستێکی بەهێز، و یەزدان تۆی ڕزگار کرد لە ماڵی کۆیلایەتی، لە دەستی فیرعەونی پاشای میسر .و دەزانیت، کە یەزدان خودای تۆ، ئەم خودایە؛ خودایەکی دڵسۆزە، ئەوەی پارێزگاری پەیمان و بەزەیی دەکات بۆ ئەوانەی خۆشیان دەوێت و بۆ ئەوانەی پارێزگاری فەرمانەکانی دەکەن بۆ هەزار نەوە، و دەداتەوە بۆ ئەوانەی ڕقیان لێیە بەپێی ڕوو بۆ لەناوبردنی تەواوی ئەوان؛ و دوا ناکەوێت بۆ ئەوانەی ڕقیان لێیە؛ بەپێی ڕوو دەداتەوە بۆیان .و پاراستنی فەرمانەکان و یاساکان و حوکمەکانی ئەمانە کە من ئەمڕۆ فەرمانت پێدەدەم بۆ جێبەجێکردنیان .و دەبێت کاتێک ئێوە گوێ لەم یاساکانە دەگرن و دەیانپارێزن و

جێبەجێیان دەکەن، یەزدانی پەروەردگاری تۆ ئەو پەیمانە و ئەو بەزەییە بۆ تۆ دەپارێزێت
کە سوێندی بۆ باوکانتان خوارد .و خۆشت دەوێت، بەرەکەتدارت دەکات، زۆرت دەکات،
بەرەکەتدار دەکات منداڵانی سکت، بەروبوومی زەویت، دانەوێڵەت، شەرابت، زەیتت، ڕانە
مەڕومااڵتی گاکانت، ڕانە مەڕومااڵتی مەڕەکانت لەسەر ئەو زەوییەی کە یەزدان سوێندی
خوارد بۆ باوکانت بۆ ئەوەی پێت بدات .بەرەکەتدار دەبیت لە نێو هەموو نەتەوەکان،
نەزۆک نابێت لە ئێوەدا، نە نەزۆک، و لە ئاژەڵە ماڵییەکانتدا .یەزدانی خودای تۆ هەموو
نەخۆشییەک لە تۆ لادەدات، و هەموو نەخۆشییە خراپەکانی میسر کە بینیوتە و زانیوتە،
لەسەر تۆ دانانێت، بەڵکو لەسەر هەموو ئەوانەی ڕقیان لێت دەبێتەوە دایاندەنێت .و
هەموو تااڵنییەکانی ئەو نەتەوانە دەخۆیت کە یەزدانی پەروەردگاری تۆ پێت دەدات،
چاوت لەسەریان بەزەیی نایەتەوە، و خزمەت بە خوداوەندەکانیان ناکەیت، چونکە ئەمە
تەڵەیەکە بۆ تۆ .ئەگەر بەڵام لە دڵی خۆتدا بڵێیت، کە ئەم نەتەوەیە لە من زۆرترە، چۆن
دەتوانم ئەوان لەناو ببەم؟ نا تۆ لێیان ناترسیت؛ بە یادکردنەوە بەیاد دەهێنیتەوە،
ئەوەندەی کە یەزدانی پەروەردگارت کردی بە فیرعەون و هەموو میسرییەکان؛ ئەو
تاقیکردنەوە گەورانەی کە چاوەکانت بینییان، ئەو نیشانانە و ئەو پەرجووانە گەورانەی
ئەوان، ئەو دەستە بەهێزە، و ئەو بازووە بەرزە؛ وەک چۆن یەزدانی پەروەردگارت تۆی
دەرهێنا، بەو شێوەیە یەزدانی پەروەردگاری ئێوە دەکات بە هەموو ئەو نەتەوانەی کە تۆ
لێیان دەترسیت لە ڕووی ئەوان .و یەزدانی پەروەردگارت زەردەواڵەکان دەنێرێت بۆ
ئەوان، هەتا ئەوانەی کە ماونەتەوە و ئەوانەی کە شاراوەن لە تۆ بە تەواوی لەناودەبرێن .
تۆ بریندارى نابیت لە ڕووی ئەوان، چونکە یەزدانی پەروەردگارت لە تۆدایە، خودایەکی
مەزن و بەهێز .یەزدانی پەروەردگاری تۆ ئەم نەتەوانە لە بەردەمت کەم کەم لەناودەبات،
ناتوانیت بەخێرایی لەناویان ببەیت، بۆ ئەوەی زەوی چۆڵ نەبێت و دڕندە کێوییەکان
لەسەرت زۆر نەبن .و یەزدانی پەروەردگارت ئەوان دەداتە دەستی تۆ، و تۆ لەناویان

دەبەیت بە لەناوبردنێکی گەورە، هەتا بە تەواوی لەناویان دەبەیت .و پاشاکانیان دەداتە دەستەکانی ئێوە، و ناوی ئەوان لەناودەبەن لەو شوێنە .کەس لە دژی ڕووی تۆ ڕاناوەستێت، هەتا بە تەواوی لەناویان دەبەیت .وێنە تاشراوەکانی خوداوەندەکانیان بە ئاگر دەسووتێنن، ئارەزووی زیو مەکە، و نە زێڕیان مەگرە بۆ خۆت، نەوەک ساتمە بکەیت لەبەر ئەوە، چونکە قێزەوەرە بۆ یەزدان خودای تۆ .و قێزەونی مەهێنە ناو ماڵەکەتەوە، و دەبیتە شتێکی نەفرەت لێکراو وەک ئەوە، بە تەواوی قێزت لێدەبێتەوە، و بە تەواوی ڕقت لێدەبێتەوە، چونکە شتێکی نەفرەت لێکراوە.

8

هەموو ئەو فەرمانانەی کە من ئەمڕۆ فەرمانتان پێدەدەم، دەبێت بیانپارێزن بۆ جێبەجێکردن، بۆ ئەوەی بژین و زۆر ببن و بچنە ژووروەوە و میراتی ئەو زەوییە ببەن کە یەزدانی پەروەردگارتان سوێندی بۆ باوباپیرانتان خوارد .و تۆ بیر دەکەیتەوە لە هەموو ئەو ڕێگایەی کە یەزدانی خوداکەت لە چۆڵەوانیدا ڕابەرایەتی کردیت، بۆ ئەوەی نزمت بکاتەوە و تاقیت بکاتەوە، و ئەوەی لە دڵتدایە بزانرێت، ئەگەر فەرمانەکانی پارێزی دەکەیت یان نا .و ئازاری پێ گەیاندیت و برسیت کرد و مەنی پێ خواردیت، ئەوەی باوکانت نەیانزانی، بۆ ئەوەی پێت ڕابگەیەنێت کە مرۆڤ تەنها بە نان ناژی، بەڵکو بە هەموو وشەیەک کە لە دەمی خوداوە دەردەچێت مرۆڤ دەژی .جلەکانی تۆ لە تۆوە کۆن نەبوون، پێڵاوەکانی تۆ لە تۆوە نەکۆنبوون، پێیەکانی تۆ ئاوس نەبوون، ئەوەتا چل ساڵ .و لە دڵی خۆتدا بزانیت، کە وەک چۆن مرۆڤێک کوڕەکەی تەمبێ دەکات، ئاواش یەزدانی پەروەردگاری تۆ تۆ تەمبێ دەکات .و فەرمانەکانی یەزدانی خودای خۆت بپارێزیت بۆ ڕۆیشتن لە ڕێگاکانی ئەو و ترسان لێی .چونکە یەزدانی پەروەردگارت تۆ دەباتە ناو

زەوییەکی باش و زۆر، کە لەوێ ڕووبارە بەهێزەکانی ئاوەکان، و کانیاوەکانی قوولّاییەکان دێنە دەرەوە لە ڕێگەی دەشتەکان و لە ڕێگەی چیاکان .زەوی گەنم و جۆ، ڕەزەمێو، دار هەنجیر، هەنار .زەوی زەیتوون، ڕۆن و هەنگوین .زەوییەک کە لەسەری بە هەژاری نانی خۆتت ناخۆیت، و لەسەری هیچت کەم نابێت .زەوییەک کە بەردەکانی ئاسنە، و لە چیاکانی کانی دەکەیت بۆ برۆنز .و دەخۆیت و تێر دەبیت، و ستایشی یەزدانی پەروەردگارت دەکەیت لەسەر ئەو زەوییە باشەی کە پێیداویت .ئاگاداربە بۆ خۆت نەبێت لەبیرت بچێت یەزدانی پەروەردگارت، بۆ ئەوەی پاس نەکەیت لە فەرمانەکانی ئەو، و حوکمەکان و یاساکانی ئەو، ئەوەندەی کە من ئەمڕۆ فەرمانت پێدەدەم؛ نەبێت خواردنت خوارد و تێر بوویت، و خانووە جوانەکانت بنیاد نا و تێیاندا نیشتەجێ بوویت، و گا و مەڕەکانت زۆر بوون بۆت، زیو و زێڕ زۆر بوو بۆت، و هەموو ئەوەی بۆت دەبێت زۆر بوو بۆت، بەرز ببیتەوە لە دڵدا، و لەبیرت بچێت یەزدانی پەروەردگارت، ئەوەی دەریهێنایت لە خاکی میسر، لە ماڵی کۆیلایەتی؛ ئەوەی بردیت بە چۆڵەوانی گەورە و ترسناکەکەدا ئەوەی، کە لەوێ مار گەزنەوە، و دووپشک، و تینووێتی، کە لەوێ ئاو نەبوو؛ ئەوەی دەریهێنا بۆت لە بەردی توند کانیاوی ئاو؛ ئەوەی خواردنی دایت مەنە لە چۆڵەوانیدا ئەوەی نەتدەزانی تۆ، و نەیانزانی باوکانت، بۆ ئەوەی زەلیل بکاتت، و تاقیت بکاتەوە، و چاکەت لەگەڵ بکات لە کۆتایی ڕۆژانت .نەک لە دڵی خۆتدا بڵێیت، هێزی من و توانای دەستی من ئەم هێزە گەورەیەی بۆ من دروست کرد .و بیردەکەیتەوە یەزدانی خودای خۆت، چونکە ئەو خۆی هێزت پێدەدات بۆ دەستکەوتنی توانا، و بۆ ئەوەی پەیمانەکەی خۆی دابمەزرێنێت کە یەزدان سوێندی بۆ باوکانت خوارد، وەک ئەمڕۆ .و دەبێت ئەگەر یەزدانی خودای تۆت لەبیر بچێت و بەدوای خوداوەندە دیکەکاندا بڕۆیت و خزمەتیان بکەیت و کڕنۆشیان بۆ ببەیت، شایەتی دەدەم بۆ ئێوە ئەمڕۆ، ئاسمان و زەوی، کە بە لەناوچوون لەناودەچن .وەک ئەو نەتەوانەی دیکە کە یەزدانی خودا لەبەردەم ئێوە

لەناویان دەبات، ئاوا ئێوەش لەناودەچن، لەبەر ئەوەی گوێڕایەڵی دەنگی یەزدانی خودای خۆتان نەبوون.

9

گوێ بگرە ئیسرائیل، تۆ ئەمڕۆ لە ڕووباری ئوردون دەپەڕیتەوە بۆ ئەوەی بچیتە ژوورەوە و میراتی نەتەوە گەورەکان و بەهێزتر لە ئێوە ببەیت، شارە گەورەکان و شووراکراوەکان هەتا ئاسمان، گەلێکی گەورە و زۆر و بەرز، کوڕانی عەناق، ئەوانەی تۆ دەیانزانیت و تۆ بیستووتە، کێ لە دژی ڕووی کوڕانی عەناق ڕادەوەستێت؟ و ئەمڕۆ دەزانیت کە یەزدانی پەروەردگارت ئەم لەپێشتەوە دەڕوات لەبەردەم ڕووت، ئاگرێکی هەڵدەلووشێتە، ئەم دەیانفەوتێنێت، و ئەم دەیانگەڕێنێتەوە لە ڕووت، و بە خێرایی دەیانفەوتێنێت، وەک یەزدان پێی گوتیت .نە لە دڵی خۆتدا بڵێیت لە کاتی لەناوبردنی یەزدانی خودات ئەم نەتەوانە لەبەردەم ڕووتدا، بڵێیت :لەبەر ڕاستودروستی من یەزدان منی هێنا بۆ میراتگرتنی ئەم زەوییە باشە .نەک لە ڕێگەی ڕاستودروستی تۆوە، نە لە ڕێگەی پیرۆزی دڵی تۆوە تۆ دەچیتە ژوورەوە بۆ میراتگرتنی زەوییەکەیان، بەڵکو لەبەر خوانەناسی ئەم نەتەوانە یەزدان لەناویان دەبات لەبەردەم تۆ، و بۆ ئەوەی پەیمانەکە ڕابگرێت کە یەزدان سوێندی خوارد بۆ باوکانمان، بۆ ئیبراهیم و ئیسحاق و یاقوب .و ئەمڕۆ دەزانیت کە یەزدانی پەروەردگارت ئەم زەوییە چاکەت پێ نادات بۆ میراتگرتن لەبەر
ڕاستودروستییەکانت، چونکە تۆ گەلێکی کەللەڕەقیت .بیرت بێتەوە، لەبیر مەکە چەندە تووڕەت کرد یەزدانی پەروەردگاری خۆت لە چۆڵەوانیدا، لەو ڕۆژەی کە لە میسر هاتنە دەرەوە و هاتنە ئەم شوێنە، بەردەوام بوون لە نەگوێڕاوی لە یەزدان .لە حۆرێب ئێوە یەزدانتان تووڕە کرد، و یەزدان لەسەر ئێوە تووڕە بوو بۆ لەناوبردنی ئێوە، کاتێک من

سەرکەوتم بۆ سەر چیاکە بۆ وەرگرتنی تەختە بەردینەکان، تەختەکانی پەیمان کە یەزدان دایمەزراند بۆ ئێوە، و من مامەوە لە چیاکە چل رۆژ و چل شەو، نان نەخواردم و ئاو نەخواردمەوە .و یەزدان دای بە من دوو تەختەی بەردینی نووسراو بە پەنجەی خودا، و لەسەر ئەوان نووسرابوو هەموو ئەو وشانەی کە یەزدان قسەی کرد بۆ ئێوە لە شاخەکە لە ڕۆژی کۆبوونەوە .و ڕوویدا لە دوای چل ڕۆژ و چل شەو یەزدان دای بە من دوو تەختەی بەردینی، تەختەکانی پەیمان .پەروەردگار پێی فەرمووم :هەستە و بە پەلە لێرەوە دابەزە، چونکە گەلەکەت کە لە خاکی میسرەوە دەرتهێنان یاخی بوون .بە خێرایی لەو ڕێگایە لایاندا کە فەرمانم پێکردن، و بۆ خۆیان پەیکەری توانراویان دروستکرد .و یەزدان بە من فەرموو و گوتی، قسەم لەگەڵ تۆ کردووە جارێک و دوو جار و گوتم، ئەم گەلەم بینیووە، و ئەوەتا گەلێکی کەللەڕەقن، و ئێستا ڕێگام پێبدە بە تەواوی لەناویان ببەم، و ناوەکەیان لە ژێر ئاسمان دەسڕمەوە، و تۆ دەکەم بە نەتەوەیەکی گەورە و بەهێز و زۆر زیاتر لەم نەتەوەیە .و گەڕاوەتەوە، دابەزیم لە کێوەکە، و کێوەکە بە ئاگر دەسووتا هەتا ئاسمان، و دوو تەختەکەی شایەتییەکان لەسەر هەردوو دەستم بوون .و بینیم کە گوناهتان کرد لەبەردەم یەزدانی خوداتان، و دروستتان کرد بۆ خۆتان پەیکەرێکی داڕێژراو، و سەرپێچیتان کرد لە ڕێگاکە کە یەزدان فەرمانی پێکردن ئێوە بۆ کردنی؛ و گرتنم دوو تەختەکە، فڕێمداین ئەوان لە دوو دەستەکانم، و شکاندمیان لەبەردەمتان .و منیش لەبەردەم یەزدان پاڕامەوە جاری دووەم، وەک جاری پێشتریش، چل ڕۆژ و چل شەو، نان نەخواردم و ئاو نەخواردمەوە، لەبەر هەموو گوناهەکانی ئێوە کە گوناهتان کرد بە کردنی خراپە لەبەردەم یەزدانی خودا بۆ تووڕەکردنی .و من ترسناک بووم لەبەر تووڕەیی و هێرس، چونکە یەزدان لێتان تووڕە بوو بۆ لەناوبردنی ئێوە، و یەزدان گوێی لە من گرت لەو کاتەدا .و لەسەر هارون تووڕە بوو بۆ لەناوبردنی، و نوێژم کرد دەربارەی هارون لەو کاتەدا .گوناهەکەتان کە ئێوە کردتان، واتە گوێرەکەکە، من بردمی و لە ئاگردا سووتاندمی،

و کوتامی و هاڕامی زۆر تا بووە نازک، و بووە وەک تۆز، و تۆزەکەم فڕێدایە ناو ڕووبارە بەهێزەکەی دابەزیوە لە کێوەکە .و لە سووتاندندا و لە تاقیکردنەوەدا و لە گۆڕەکانی ئارەزوودا، ئێوە یەزدانتان پەست کرد .و کاتێک یەزدان ئێوەی لە قادێش بەرنێعەوە نارد و گوتی، سەربکەون و ئەو زەوییە میراتگر بن کە دەیدەمە ئێوە، ئێوە یاخیبوون بۆ وشەی یەزدانی خودای خۆتان، و باوەڕتان پێی نەهێنا، و گوێتان لە دەنگی ئەو نەگرت .ئێوە یاخیبوون لە دژی خاوەن لە ئەو ڕۆژەوە کە بۆتان زانرا .و لەبەردەم یەزدان چل ڕۆژ و چل شەو پاڕامەوە، ئەوەندەی پاڕامەوە، چونکە یەزدان فەرمووی بۆ لەناوبردنی ئێوە .و نوێژم کرد بۆ خودا و گوتم :پەروەردگار، پاشای خوداوەندەکان، گەلی خۆت و بەشی خۆت بە تەواوی لەناومەبە، ئەوانەی ڕزگارت کردن، ئەوانەی لە زەوی میسرەوە دەرت هێنان بە هێزە گەورەکەت و بە دەستە بەهێزەکەت و بە بازووە بەرزەکەت .بیر بکەوە لە ئیبراهیم و ئیسحاق و یاقوب، خزمەتکارانی تۆ، کە بۆیان سوێند خوارد بەپێی خۆت .مەڕوانە لەسەر ڕەقی گەلی ئەم و بێدینییەکانیان و گوناهەکانیان .نەک دانیشتووانی ئەو زەوییە کە ئێمەی لەوێوە دەرهێنا بڵێن :لەبەر ئەوەی یەزدان نەیتوانی ئەوان بهێنێتە ناو ئەو زەوییەی کە پێی وتن، و لەبەر ڕقی لە ئەوان، دەریهێنان لە چۆڵەوانی بۆ ئەوەی بیانکوژێت .ئەمانە گەلی تۆ و میراتی تۆن، ئەوانەی لە زەوی میسرەوە دەرتهێنان بە هێزە مەزنەکەت و بە دەستە بەهێزەکەت و بە بازووە بەرزەکەت.

10

لەو کاتەدا یەزدان پێی فەرمووم :دوو تەختەی بەردین بۆ خۆت بتاشە وەک ئەوانەی یەکەم، و سەربکەوە بۆ لای من بۆ سەر کێوەکە، و سندووقێکی دارین بۆ خۆت دروستبکە . و ئەو وشانە لەسەر تەختەکان دەنووسیت کە لە یەکەم تەختەکاندا بوون، ئەوانەی تۆ

شکاندت، و دەیانخەیتە ناو سندووقەکە .و سندووقێکم لە دارە نەڕووخاوەکان دروست کرد، و تەختە بەردینەکانم وەک ئەوانەی یەکەم تاشی، و بۆ کێوەکە سەرکەوتم و دوو تەختەکە لەسەر دەستەکانم بوون .و لەسەر تەختەکان نووسی بەپێی نووسینی یەکەم، دە وشەکان کە یەزدان لە کێوەکە لە ناوەڕاستی ئاگرەکەوە بۆ ئێوە فەرمووی، و یەزدان ئەوانی دامێ .و گەڕامەوە و لە کێوەکە دابەزیم، تەختەکانم خستە ناو ئەو سندووقەی کە دروستم کردبوو، و لەوێ مانەوە، هەروەک یەزدان فەرمانی پێکردبووم .کوڕەکانی ئیسرائیل لە بێرۆسی کوڕەکانی یاکیم میسەدای ڕۆیشتن .لەوێ هارون مرد و لەوێ نێژرا، ئەلعازاری کوڕی لە جێی ئەو کاهینییێتی کرد .لەوێوە ڕۆیشتن بۆ گادگاد، و لە گادگاد بۆ ئێتێباسا، زەوی ڕووبارە ئاوییەکان .لەو کاتەدا یەزدان هۆزی لێڤی جیاکردەوە، بۆ هەڵبردنی سندووقی پەیمانی یەزدان، بۆ ڕاوەستان لەبەردەم یەزدان، بۆ خزمەتکردن و نوێژکردن بە ناوی ئەوەوە، هەتا ئەمڕۆ .لەبەر ئەمە لێڤییەکان بەش و بەختیان لەنێو براکانیان نییە، یەزدان خۆی بەختی ئەوانە، وەک چۆن پێی فەرموون .و من چل ڕۆژ و چل شەو لە شاخەکەدا وەستابووم یەزدان گوێی لە من گرت لەم کاتەدا، و یەزدان نەیویست ئێوە بە تەواوی لەناو ببات .و یەزدان پێی فەرموومە :بڕۆ، لەپێش ئەم گەلەدا دەستپێبکە، با بچنە ژوورەوە و دەست بەسەر ئەو زەوییەدا بگرن کە سوێندم خوارد بۆ باوکانیان بۆ ئەوەی بیدەمە ئەوان .و ئێستا، ئیسرائیل، چی یەزدانی پەروەردگارت داوا دەکات لە تۆ، بەڵام تەنها لە یەزدانی پەروەردگارت بترسیت، و بڕۆیت لە هەموو ڕێگاکانی ئەو، و خۆشی بوێیت، و خزمەت بکەیت بە یەزدانی پەروەردگارت لە هەموو دڵت، و لە هەموو گیانت، پارێزگاری بکەیت لە فەرمانەکانی یەزدانی پەروەردگارت، و یاساکانی ئەو، ئەوانەی من ئەمڕۆ فەرمانت پێدەدەم، بۆ ئەوەی باشت بێت؟ ببینە، ئاسمان و ئاسمانی ئاسمانەکان هی یەزدانی خودای تۆیە، هەروەها زەوی و هەموو ئەوەی تێیدایە .بەڵام یەزدان باوکانی ئێوەی هەڵبژارد بۆ خۆشەویستنیان، و تۆوی ئەوانی لەگەڵ ئەوان، واتە ئێوە، لە هەموو

نەتەوەکان هەڵبژارد بەپێی ئەم ڕۆژە .و خەتەنە دەکەن ڕەقی دڵی ئێوە، و ملی ئێوەتان ڕەق ناکەن .چونکە یەزدانی پەروەردگاری ئێوە، ئەم یانە خودای خوداوەندەکان، و گەورەی گەورەکان، خودای مەزن و بەهێز و ترسناک، کە سەیری ڕوخسار ناکات و نە دیاری وەردەگرێت، دادوەری بۆ نامۆ و هەتیو و بێوەژن دەکات، و نامۆ خۆشدەوێت بۆ پێدانی نان و جلوبەرگی پێ .و خۆشەویستی دەکەن ئەو نامۆیە، چونکە ئێوە نامۆ بوون لە خاکی میسر .یەزدانی پەروەردگارت دەترسێنیت، و ئەو خزمەتی دەکەیت، و بە ئەو دەنووسێییت، و بە ناوی ئەو سوێند دەخۆیت؛ ئەمە شانازیی تۆیە، و ئەمە خودای تۆیە، ئەوەی کە کردی لە تۆدا ئەو شتە گەورە و شکۆدارانەی ئەمانە، کە چاوەکانی تۆ بینیان .لە حەفتا گیان باوکانی تۆ دابەزین بۆ میسر، بەڵام ئێستا یەزدانی خودای تۆ تۆی کردووە وەک ئەستێرەکانی ئاسمان لە زۆری.

11

و یەزدانی پەروەردگارت خۆشدەوێت و پاراستنەکانی و یاساکانی و فەرمانەکانی و حوکمەکانی لە هەموو ڕۆژاندا دەپارێزیت .و ئەمڕۆ دەزانن، کە نەک منداڵەکانی ئێوە، ئەوانەی کە نازانن و نەیانبینیوە فێرکردنی یەزدانی خودای تۆ، و کارە مەزنەکانی ئەو، و دەستە بەهێزەکە، و باڵە بەرزەکە، و نیشانەکانی ئەو، و پەرجووەکانی ئەو، ئەوانەی کە کردی لە ناوەڕاستی میسر بە فیرعەونی پاشای میسر، و بە هەموو خاکەکەی ئەو، و ئەوانەی کە کردی بە هێزی میسرییەکان، و گالیسکەکانی ئەوان، و ئەسپەکانی ئەوان، و هێزی ئەوان، کاتێک ئاوی دەریای سوور لەسەر ڕوویان ڕژا لە کاتی ڕاونانیان لە دوای ئێوەوە، و یەزدان لەناویبردنی ئەوان هەتا ڕۆژی ئەمڕۆ، و ئەوانەی کە کردی بە ئێمە لە چۆڵەوانی هەتا هاتنە ئەم شوێنە، و ئەوانەی کە کردی بە داتان و ئەبیرام کوڕەکانی ئەلیاب

کوڕی ڕەئوبێن، ئەوانەی کە زەوی دەمی خۆی کردەوە و قووتیدانی ئەوان، و ماڵەکانی ئەوان، و چادرەکانی ئەوان، و هەموو سامانی ئەوان کە لەگەڵیان بوو لە ناوەڕاستی هەموو ئیسرائیل .چونکە چاوەکانی ئێوە بینیویانە هەموو کارە مەزنەکانی یەزدان، ئەوانەی کە کردی لەنێو ئێوە ئەمڕۆ .و ئێوە دەپارێزن هەموو فەرمانەکانی ئەو هەرچەندە من فەرمان دەدەم بە تۆ ئەمڕۆ، بۆ ئەوەی ئێوە بژین، و زۆر ببن، و دوای چوونە ژووڕەوە میراتی ببەن ئەو خاکە، کە ئێوە دەپەڕنەوە لە ئوردون لەوێ بۆ میراتی بردنی ئەو؛ بۆ ئەوەی ڕۆژانتان درێژ بێت لەسەر ئەو خاکە، کە یەزدان سوێندی خوارد بۆ باوکانی ئێوە بۆ دانی ئەوان و بۆ تۆوی ئەوان لەگەڵ ئەوان، خاکێک کە شیر و هەنگوین دەڕژێت .چونکە ئەو زەوییە کە تۆ دەچیتە ناوی لەوێ بۆ میراتگرتنی، نییە وەک زەوی میسر، لەکوێوە هاتوونەتە دەرەوە لەوێوە، کاتێک تۆوەکە دەچێنن و ئاودان دەکەن بە پێیەکانیان، وەک باخچەی سەوزە . بەڵام ئەو زەوییە کە تۆ دەچیتە ناوی لەوێ بۆ میراتگرتنی، زەوی شاخاوی و دەشتاییە، لە بارانی ئاسمان ئاو دەخواتەوە .زەوی کە یەزدانی پەروەردگارت بەردەوام چاودێری دەکات، چاوەکانی یەزدانی پەروەردگارت لەسەری لە دەستپێکی ساڵەوە هەتا تەواوبوونی ساڵ . ئەگەر بە گوێگرتن گوێ بگرن لە هەموو ئەو فەرمانانەی کە من ئەمڕۆ فەرمانتان پێ دەدەم، بۆ خۆشەویستنی یەزدانی پەروەردگارتان، و خزمەتکردنی ئەو لە هەموو دڵتانەوە، و لە هەموو گیانتانەوە، و دەدات باران بۆ زەوییەکەتان بەپێی وەرز زوو و درەنگ، و دەهێنن ژووڕەوە دانەوێڵەکەتان، و شەرابەکەتان، و زەیتەکەتان، و دەدات خۆراک لە کێڵگەکانتاندا بۆ ئاژەڵە ماڵییەکانتان، و خواردن، و تێربوون، ئاگاداربن بۆ خۆتان نەبێت فراوان بێت دڵتان، و یاخی ببن، و خزمەت بکەن بە خوداوەندە دیکەکان، و کڕنۆش بۆ ئەوان ببەن، و تووڕە ببێت بە تووڕەیی یەزدان لەسەر ئێوە، و دابخات ئاسمان، و نابێت باران، و زەوی نادات بەرهەمەکەی، و لەناوەچن بە خێرایی لە زەوییە چاکەکە، کە یەزدان پێیداوە بە ئێوە .و ئێوە دەخەنە ئەم وشانە بۆ ناو دڵی ئێوە و بۆ ناو گیانی ئێوە، و

دەیانبەستن بۆ نیشانە لەسەر دەستی ئێوە، و دەبێت نەلەرزۆک لەبەردەم چاوەکانی ئێوە .
و فێری منداڵەکانی ئێوە دەکەن قسەکردن لەسەر ئەوان کاتێک دانیشتووی تۆ لە ماڵ، و
ڕۆیشتووی تۆ لە ڕێگا، و خەوتووی تۆ، و هەستاوەی تۆ .ئەوانە دەنووسن لەسەر
چوارچێوەی دەرگای ماڵەکانتان و دەروازەکانتان، بۆ ئەوەی ڕۆژگارتان درێژ بێت و
ڕۆژگاری کوڕەکانتان لەسەر ئەو زەوییەی کە یەزدان سوێندی بۆ باوکانتان خوارد کە
بیدات بە ئەوان، وەک ڕۆژگاری ئاسمان لەسەر زەوی .و دەبێت ئەگەر بە بیستن گوێ بگرن
لە هەموو ئەم فەرمانانە کە من ئەمڕۆ فەرمانتان پێدەدەم بۆ کردنیان، خۆشویستنی
یەزدانی خودای ئێمە، و ڕۆیشتن لە هەموو ڕێگاکانی ئەو، و نووساندن بە ئەو، ئەوا یەزدان
هەموو ئەم نەتەوانە لە بەردەمی ئێوە دەردەکات، و میراتی نەتەوە گەورە و بەهێزتر لە
ئێوە دەبن .هەموو ئەو شوێنانەی شوێنی پێتان لەسەر دەنێن بۆ ئێوە دەبێت، لە چۆڵەوانی
و ئەنتیلیبانۆسەوە، و لە ڕووباری مێلاس، ڕووباری فوراتەوە، و هەتا دەریای ڕۆژئاوا
سنووورەکانتان دەبێت .کەس دژایەتیتان ناکات لە بەرامبەرتاندا، و یەزدانی پەروەردگارتان
ترس و لەرزەتان لەسەر ڕووی هەموو ئەو زەوییە دادەنێت کە پێی دەنێن، هەروەک چۆن
پێی فەرموون .ببینن، من دەیدەمە بەردەم ئێوە ئەمڕۆ بەرەکەت و نەفرەت :بەرەکەت،
ئەگەر گوێ بگرن لە فەرمانەکانی یەزدانی خوداتان، هەرچەندە من فەرمان دەدەم بە ئێوە
ئەمڕۆ؛ و نەفرەت، ئەگەر گوێ نەگرن لە فەرمانەکانی یەزدانی خوداتان، هەرچەندە من
فەرمان دەدەم بە ئێوە ئەمڕۆ، و گومڕا بن لە ڕێگاکە کە فەرمانم دا بە ئێوە، بە چوون بۆ
خزمەت کردنی خوداوەندە دیکەکان، کە نایانزانن .و دەبێت کاتێک یەزدانی پەروەردگارت
تۆ دەباتە ناو ئەو خاکەی کە بۆ میراتگرتنی دەپەڕیتەوە بۆ ئەوێ، ئەوا بەرەکەت دەنێیت
لەسەر چیای گەریزیم و نەفرەت لەسەر چیای عێبال .نا ئەوەتا ئەمانە لەوبەری ڕووباری
ئوردون، دوای ڕێگای ڕۆژئاوای خۆر لە خاکی کەنعان، ئەوەی نیشتەجێیە لە ڕۆژئاوا نزیک
گۆلگۆل، تەنیشت دار بەڕووەکەی بەرز؟ ئێوە بۆ دەپەڕنەوە لە ڕووباری ئوردون، داخڵ

دەبن بۆ میراتگرتنی ئەو زەوییەی کە یەزدانی پەروەردگاری ئێمە پێتان دەدات بە تیروپشک بۆ هەموو ڕۆژەکان، و دەنیشتەوە تێیدا .و ئێوە دەپارێزن لە جێبەجێکردنی هەموو فەرمانەکانی ئەو و ئەم حوکمانەی کە من ئەمڕۆ لەبەردەمتان دەیاندەمەوە.

12

ئەمانە ئەو فەرمان و حوکمانەن کە دەبێت پابەندی بن بۆ جێبەجێکردنیان لەو زەوییەی کە یەزدانی پەروەردگاری باوباپیرانتان بە میرات دەتانداتێ، لە هەموو ئەو ڕۆژانەی کە لەسەر زەوی دەژین .بە وێرانکردن وێران دەکەن هەموو ئەو شوێنانەی کە لەوێدا خزمەتیان کرد بە خوداوەندەکانیان، ئەوانەی ئێوە میراتیان دەبەن، لەسەر چیا بەرزەکان و لەسەر گردەکان و لەژێر دارێکی ئەستوور؛ و ڕووخێنن قوربانگاکانیان و تێکدەشکێنن کۆڵەکەکانیان و دارستانەکانیان دەبڕنەوە و پەیکەرە داتاشراوەکانی خوداوەندەکانیان بە ئاگر دەسووتێنن و لەناودەبەن ناوی ئەوان لەو شوێنە .ئێوە ئاوا ناکەن بۆ یەزدانی خودای خۆتان .بەڵام یان بۆ ئەو شوێنەی کە یەزدانی پەروەردگاری تۆ لە یەکێک لە شارەکانتان هەڵیدەبژێرێت بۆ ئەوەی ناوی خۆی لەوێ دابنێت و بانگ بکرێت، ئێوە بگەڕێن و بچنە ئەوێ .ئێوە لەوێ دەهێنن سووتاندنە تەواوەکانتان، قوربانییەکانتان، یەکەم بەرهەمەکانتان، نوێژەکانتان، پێشکەشکراوە ئازادانەکانتان، ڕێککەوتنەکانتان، یەکەم لەدایکبووەکانی گایەکانتان و مەڕەکانتان .و لەوێ لەبەردەم یەزدانی خودای ئێوە دەخۆن، و دڵخۆش دەبن لەسەر هەموو ئەوەی دەستتان بۆ درێژ دەکەن، ئێوە و ماڵەکانتان، وەک چۆن یەزدانی خودات بەرەکەتداری کردووێت .ئێوە ناکەن هەموو ئەوانەی ئێمە دەیکەین لێرە ئەمڕۆ، هەریەکە ئەوەی پەسەندە لەبەردەم خۆی؛ چونکە ئێوە نەهاتوون هەتا ئێستا بۆ ناو حەسانەوەکە، و بۆ ناو میراتەکە، ئەوەی یەزدانی پەروەردگاری ئێمە دەیداتە ئێوە .

ئێوە لە ڕووبارى ئوردون دەپەڕنەوە و لەو زەوییە نیشتەجێ دەبن کە یەزدانى پەروەردگارى ئێمە وەک میرات دەیداتە ئێوە، و ئێوە لە هەموو دوژمنەکانتان کە لە دەوروبەرتاندان ئاسوودە دەکاتەوە، و بە ئاسایش نیشتەجێ دەبن .و ئەو شوێنە دەبێت کە یەزدانى پەروەردگارتان هەڵیدەبژێرێت بۆ ئەوەى ناوى ئەو لەوێ بانگ بکرێت، لەوێ هەموو ئەوانە دەهێنن کە من ئەمڕۆ فەرمانتان پێ دەدەم :قوربانى سووتاوەکانتان، قوربانییەکانتان، دەیەکەکانتان، یەکەم بەرهەمى دەستەکانتان، و هەموو دیارییە هەڵبژێردراوەکانتان کە نەزرى یەزدانى پەروەردگارتان دەکەن .و خۆشحاڵ دەبن لەبەردەم یەزدانى خودای ئێوە، ئێوە و کوڕەکانى ئێوە و کچەکانى ئێوە و خزمەتکارەکانى ئێوە و کەنیزەکانى ئێوە و لێقییەکە کە لەسەر دەروازەکانى ئێوەیە، چونکە بەشى نییە و نە میراتى لەگەڵ ئێوە .ئاگادارىە بۆ خۆت، قوربانییە سووتاوەکانت لە هەموو شوێنێک کە دەیبینیت پێشکەش مەکە .بەڵام یان لەو شوێنەى کە یەزدانى پەروەردگارى تۆ هەڵیدەبژێرێت لە یەکێک لە هۆزەکانتدا، لەوێ قوربانى سووتاندنەکانتان پێشکەش دەکەن، و لەوێ هەموو ئەوە دەکەیت کە من ئەمڕۆ فەرمانت پێ دەدەم .بەڵام لە هەموو ئارەزووى خۆتدا قوربانى دەکەیت و گۆشت دەخۆیت بەپێى ئەو بەرەکەتەى یەزدانى خودای خۆت کە پێیداویت لە هەموو شارێکدا، گڵاو و پاک پێکەوە دەیخۆن، وەک ئاسک یان ئاسک . بەڵام خوێنەکە مەخۆن، لەسەر زەوى بیڕێژنەوە وەک ئاو .ناتوانیت لە شارەکانى خۆتدا بخۆیت دەیەکى دانەوێڵەکانت و شەرابەکەت و زەیتەکەت، نۆبەرەکانى گایەکانت و مەڕەکانت، و هەموو ئەو نەزرانەى کە دەیکەیت، و پەیمانەکانتان، و یەکەم بەرهەمەکانى دەستەکانت .بەڵام لەبەردەم یەزدانى پەروەردگارت دەیخۆیت لەو شوێنەى کە یەزدانى پەروەردگارت هەڵیدەبژێرێت بۆ خۆى، تۆ و کوڕەکەت و کچەکەت، خزمەتکارەکەت و کەنیزەکەت، و ئاوارەکە کە لە شارۆچکەکانتاندایە، و دڵخۆش دەبیت لەبەردەم یەزدانى پەروەردگارت لەسەر هەموو ئەوەى دەستت لەسەر دادەنێیت .ئاگادارىە بۆ خۆت، لێقییەکە

بەجێمەهێڵە لە هەموو ئەو ماوەیەدا کە لەسەر زەوی دەژیت .ئەگەر بەڵام یەزدانی خودات سنووورەکانت فراوان بکات، هەروەک قسەی بۆ تۆ کردووە، و تۆ بڵێیت گۆشت دەخۆم، ئەگەر گیانت ئارەزووی ئەوە بکات کە گۆشت بخۆیت، بەپێی هەموو ئارەزووی گیانت گۆشت بخۆ .ئەگەر بەڵام ئەو شوێنە لە تۆ دوور بێت، کە یەزدانی پەروەردگارت هەڵیدەبژێرێت بۆ ئەوەی ناوی لەوێ بانگ بکرێت، ئەوا قوربانی دەکەیت لە گایانەکانت و لە مەڕەکانت کە خودا پێت دەدات، بەو شێوەیەی کە فەرمانم پێکردیت، و لە شارەکانتدا بەپێی ئارەزووی گیانت دەیخۆیت .وەک چۆن مامز و ئاسک دەخورێت، ئاواش ئەوت دەخۆیت .ئەوەی گڵاوە لەنێوتاندا و ئەوەی پاکە، هەردووکیان بە هەمان شێوە دەیخۆن . ئاگاداربە بەتوندی لە خواردنی خوێن، چونکە خوێنی ئەو گیانە، نابێت گیان لەگەڵ گۆشتەکان بخورێت .نایخۆن، لەسەر زەوی وەک ئاو دەیرژێنەوە .تۆ ئەوە ناخۆیت، بۆ ئەوەی باش بێت بۆ تۆ و بۆ کوڕەکانت لەدوای تۆ، ئەگەر ئەوەی باش و پەسەندە لەبەردەم یەزدانی پەروەردگارت بکەیت .بەڵام پیرۆزەکانی تۆ ئەگەر بۆ تۆ دروست بوون، و نوێژەکانی تۆت هەڵگرتووە، دێیت بۆ ئەو شوێنەی کە یەزدانی پەروەردگارت هەڵیدەبژێرێت بۆ ئەوەی ناوی ئەو لەوێ بانگ بکرێت .و قوربانییە سووتاوەکانت دەکەیت، گۆشتەکە دەکەیتە سەرەوە لەسەر قوربانگای یەزدانی خودات، بەڵام خوێنی قوربانییەکانت دەڕێژیت بۆ لای بنکەی قوربانگای یەزدانی خودات، بەڵام گۆشتەکە دەخۆیت .پاس بکە و گوێ بگرە و هەموو ئەو وشانە جێبەجێ بکە کە من فەرمانت پێدەدەم، بۆ ئەوەی باشی بۆ تۆ و کوڕەکانت بێت بۆ هەمیشە، ئەگەر ئەوەی پەسەندە و چاکە لەبەردەم یەزدانی خودات جێبەجێ بکەیت .ئەگەر یەزدانی پەروەردگاری تۆ ئەو نەتەوانە لەناوبات کە تۆ دەچیتە ئەوێ بۆ میراتگرتنی زەوییەکەیان لە بەردەمی تۆ، و تۆ میراتی بگریت و نیشتەجێ بیت لە زەوییەکەیان، ئاگاداربە بۆ خۆت نەوەک بگەڕێیت بەدوای ئەواندا دوای لەناوچوونیان لە بەردەمی تۆ و بڵێیت :چۆن ئەم نەتەوانە خزمەت بە

خوداوەندەکانیان دەکەن؟ منیش دەیکەم تۆ ئاوا ناکەیت بۆ خودای خۆت، چونکە ئەو قێزەوەرانەی یەزدان ڕقی لێیان بووەوە، ئەوان کردیانە بۆ خوداوەندەکانیان، لەبەر ئەوەی کوڕەکانیان و کچەکانیان لە ئاگردا دەسووتێنن بۆ خوداوەندەکانیان.

13

هەموو وشەیەک کە من ئەمڕۆ فەرمانتان پێدەدەم، ئەمە بیپارێزن بۆ جێبەجێکردنی، زیادی لەسەر مەکەن و کەمیشی لێ مەکەنەوە .ئەگەر بەڵام هەستێت لە ناو تۆدا پێغەمبەرێک یان خەونبینەرێک خەون، و بداتە تۆ نیشانەیەک یان پەرجوویەک، و بێت ئەو نیشانەیە یان ئەو پەرجووەی کە قسەی کرد بۆ تۆ، دەڵێت، با بڕۆین و بپەرستین خوداوەندە دیکەکان کە ئێوە نایانزانن، نابیستن قسەکانی ئەو پێغەمبەرە یان ئەو خەونبینەرەی ئەو خەونە؛ چونکە تاقی دەکاتەوە یەزدانی پەروەردگاری تۆ ئێوەی، بۆ ئەوەی بزانێت ئایا خۆشتان دەوێت خودای ئێوە لە هەموو دڵی ئێوە، و لە هەموو گیانی ئێوە .دوای یەزدانی خودای خۆتان بڕۆن، و لێی بترسن، و گوێ لە دەنگی ئەو بگرن، و بە ئەو بپەیوەندن .ئەو پێغەمبەرە یان ئەو خەون بینەرە دەمرێت، چونکە قسەی کرد بۆ چەواشەکردنی تۆ لە یەزدانی خودات کە تۆی لە خاکی میسر دەرهێنا، ئەوەی تۆی لە کۆیلایەتی ڕزگار کرد، بۆ دەرکردنی تۆ لەو ڕێگایەی کە یەزدانی خودات فەرمانی پێدایت تێیدا بڕۆیت، و خراپەکە لەنێو خۆتان لەناودەبەیت .ئەگەر برات لە باوکتەوە یان لە دایکتەوە، یان کوڕەکەت، یان کچەکەت، یان ژنەکەت کە لە باوەشتدایە، یان هاوڕێیەک وەک گیانی خۆت بە نهێنی داوات لێبکات و بڵێت، با بڕۆین و خزمەت بە خوداوەندە دیکەکان بکەین، ئەوانەی کە تۆ و باوکانت نەیاندەناسین، لە خوداوەندەکانی نەتەوەکانی دەوروبەرتان، ئەوانەی نزیکن لە تۆ یان ئەوانەی دوورن لە تۆ، لە لایەکی زەویەوە هەتا

لایەکی دیکەی زەوی، ڕازی مەبە لەگەڵی، و گوێ مەگرە لێی، و چاوت بەزەیی پێیدا نەیەتەوە، دڵت پێی نەسووتێت، و مەیشارەوە، بەڵکو ڕاگەیاندن ڕایبگەیەنە دەربارەی ئەو، و دەستەکانت لە یەکەم جار لەسەری دەبن بۆ کوشتنی، و دەستەکانی هەموو گەل لە کۆتاییدا .و بەردبارانی دەکەن بە بەردەکان، و دەمرێت، چونکە هەوڵی دا تۆ لادەر بکات لە یەزدانی خوداکەت کە تۆی لە خاکی میسرەوە دەرهێنا، لە ماڵی کۆیلایەتییەوە .و هەموو ئیسرائیل کە دەیبیستێت دەترسێت، و چیتر ئەم کارە خراپە لەنێوتاندا ناکاتەوە .ئەگەر بەڵام بیستتان لە یەکێک لە شارەکانتان، کە یەزدانی پەروەردگارتان دەیداتە ئێوە بۆ نیشتەجێبوونتان لەوێ، دەڵێن، پیاوانی یاخیبوو لە ئێوە چوونەتە دەرەوە، و هەموو دانیشتووانی خاکەکەیان یاخیکردووە، دەڵێن، با بڕۆین و خوداوەندە دیکەکان بپەرستین، کە ئێوە نەتاندەزانین، و پشکنیت و پرسیارت کرد و لێکۆڵینەوەت کرد بە زۆری، و ئەوەتا ڕاستە بە ڕوونی قسەکە، ئەم قێزەوەرە لە ئێوەدا ڕوویداوە؛ بە کوشتن دەکوژیت هەموو دانیشتووانی ئەو خاکە بە شمشێر، بە نەفرەت تەواو دەیکەنە نەفرەت، و هەموو شتەکانی تێیدا .و هەموو تاڵانییەکانی کۆدەکەیتەوە لە شەقامەکانی، و شارەکە بە ئاگر دەسووتێنیت، و هەموو تاڵانییەکانی بە گشتی لەبەردەم یەزدانی خودای تۆ، و دەبێتە نەشینراو بۆ هەتاهەتایە، جارێکی تر بنیاد نانرێتەوە .وە هیچ شتێک لە شتە تەرخانکراوەکە لە دەستی تۆدا نالکێت، بۆ ئەوەی یەزدان لە تووڕەیی هێرسی خۆی بگەڕێتەوە، وە بەزەیی بە تۆ بدات، وە بەزەییت پێ بکات، وە تۆ زۆر بکات، بەو شێوەیەی کە سوێندی بۆ باوکانی تۆ خوارد، ئەگەر گوێ لە دەنگی یەزدانی خوداکەت بگریت، بۆ پاراستنی فەرمانەکانی ئەو، هەموو ئەوانەی من ئەمڕۆ فەرمانت پێدەکەم، بۆ کردنی چاکە و پەسەندکراو لەبەردەم یەزدانی خوداکەت.

14

ئێوە کوڕانی یەزدانی خودای خۆتانن، کەچەڵی لەنێوان چاوەکانتان دانانێن لەسەر مردوو .
چونکە تۆ گەلێکی پیرۆزیت بۆ یەزدانی خودای خۆت، و یەزدانی خودای خۆت تۆی
هەڵبژارد بۆ ئەوەی تۆ ببیتە گەلێکی تایبەت بۆ ئەو لە هەموو ئەو نەتەوانەی کە لەسەر
ڕووی زەوین .هیچ شتێکی قێزەوەر مەخۆن .ئەمانە ئەو ئاژەڵانەن کە ئێوە دەیانخۆن :
گوێرەکە لە مانگایان، و بەرخ لە مەڕان، و گیسک لە بزنان، ئاسک، و غەزاڵ، و ئاژەڵی کونی
سپی، ئۆریکس، و زەڕافە .هەموو ئاژەڵێک کە سمی دابەش دەکات و دوو سمی شەقکراوی
هەیە و ویشی دەداتەوە لەنێو ئاژەڵەکاندا، ئەمانە دەیخۆن .و ئەمانە ناخۆن لە ئەوانەی
نیشخاو هەڵدێننەوە، و لە ئەوانەی سمەکان دابەش دەکەن، و چنگەکان شەق دەکەن :
وشتر، و پێی موودارى، و گۆرهەڵکەن، چونکە نیشخاو هەڵدێننەوە، بەڵام سم دابەش
ناکەن، ئەمانە بۆ ئێوە گڵاون .و خنزیر، چونکە سمی دابەش دەکات، و شەقەکانی سمی
شەق دەکات، بەڵام نیشخەن ناجوێتەوە، گڵاوە بۆ ئێوە .لە گۆشتەکانیان نابەد بخۆن، و لە
مردارەکانیان نابەد دەست بدەن .ئەمانەش دەخۆن لە هەموو ئەوانەی لە ئاوەکەدان،
هەموو ئەوانەی باڵەپەڕ و پوولەیان هەیە، دەخۆن .و هەموو ئەوانەی کە باڵەپەڕ و
پوولەکەیان نییە، ناخۆن، گڵاون بۆ ئێوە .هەموو باڵندەی پاک دەخۆن .و ئەمانە مەخۆن
لەوان :هەڵۆ، و سیسارکە، و هەڵۆی دەریایی، و کەرکەس، و شاهین، و ئەوانەی لە وی
دەچن، و پەپوو، و کوندەپەپوو، و مەلی، و واوی، و قوو، و ئیبیس، و قاژ، و باز، و ئەوانەی
لە وی دەچن، و هودهود، و قەلەڕەشی شەو، و پەلیکان، و قوتاڵە، و ئەوانەی لە وی دەچن،
و مریشکی مۆر، و شەمشەمەکوێرە .هەموو شتە خشۆکەکانی باڵندەکان گڵاون بۆ ئێوە،
ناتانخۆن لەوان .هەموو باڵندەی پاکێک بخۆن .هەموو مردارێک مەخۆن؛ بە نیشتەجێی
نامۆ کە لە شارەکانی تۆدایە دەدرێت و دەیخوات، یان دەیفرۆشیت بە بیانی، چونکە تۆ
گەلێکی پیرۆزیت بۆ یەزدانی خوداکەت .نابەرخێنیت بەرخێک لە شیری دایکی خۆیدا .
دەیەک دەدەیت لە هەموو بەرهەمی تۆوەکەت، بەرهەمی کێڵگەکەت ساڵ بە ساڵ .و ئەوت

بخۆیت لەو شوێنەی کە یەزدانی خوداکەت هەڵیدەبژێرێت بۆ ئەوەی ناوی لەوێ بانگ بکرێت، دەیەکەکانی دانەوێڵەکەت و شەرابەکەت و زەیتەکەت، نۆبەرەکانی گایەکانت و مەڕەکانت بهێنن، بۆ ئەوەی فێربیت لە یەزدانی خوداکەت بترسیت هەموو ڕۆژەکان .ئەگەر دوور بێت ئەو ڕێگایە لە تۆ، و نەتوانی بیانبەیتە سەرەوە، چونکە دوورە لە تۆ ئەو شوێنەی کە یەزدانی پەروەردگاری تۆ هەڵیدەبژێرێت بۆ ئەوەی ناوی ئەو لەوێ بانگ بکرێت، چونکە یەزدانی پەروەردگاری تۆ بەرەکەتدارت دەکات، و بیانفرۆشیت بە زیو، و ئەو زیوە وەردەگریت لە دەستەکانتدا، و دەڕۆیت بۆ ئەو شوێنەی کە یەزدانی پەروەردگاری تۆ هەڵیدەبژێرێت .و زیو دەدەیت لەسەر هەموو ئەوەی گیانی تۆ ئارەزووی دەکات، لەسەر گاگەل یان لەسەر مەڕ، یان شەراب یان لەسەر خواردنەوەی بەهێز، یان لەسەر خواردنەوەی بەهێز، یان لەسەر هەموو ئەوەی گیانی تۆ ئارەزووی دەکات، و لەوێ دەخۆیت لەبەردەم یەزدانی خودای تۆ، و دڵخۆش دەبیت تۆ و ماڵی تۆ، و لێڤییەکە کە لە شارەکانی تۆدایە، چونکە بەشی نییە و میراتیشی لەگەڵ تۆدا نییە .دوای سێ ساڵ هەموو دەیەکی بەرهەمەکانت دەردەهێنیت، لەو ساڵەدا لە شارەکانتدا دایدەنێیت .و لێڤی دێت، چونکە بەشێکی و بەختێکی لەگەڵ تۆدا نییە، و نامۆ و هەتیو و بێوەژنی ناو شارەکانت، و دەخۆن و تێر دەبن، بۆ ئەوەی یەزدانی پەروەردگارت بەرەکەتدارت بکات لە هەموو ئەو کارانەی کە دەیکەیت.

15

لە ماوەی حەوت ساڵدا بەربوونەوە دەکەیت .و ئاوا فەرمانی ئازادکردنەکە :تۆ هەموو قەرزێکی تایبەت دەبەخشیت کە دراوسێکەت قەرزاری تۆیە، و داوای لە براکەت ناکەیت، چونکە ئازادکردن بۆ یەزدانی خودای تۆ ڕاگەیەندراوە .لە بیانی داوای هەرچەندێک

دەکەیت کە هەیە بۆ تۆ لەلای ئەو، بەڵام بۆ براکەت بەخشینی قەرزەکەت دەکەیت .چونکە کەسی نەدار لە ناوتدا نابێت، چونکە یەزدانی پەروەردگارت بەرەکەتی پێدەبەخشێت لەو زەوییەدا کە یەزدانی پەروەردگارت بە میرات پێت دەبەخشێت بۆ ئەوەی میراتی بگریت . ئەگەر بەڵام بە بیستن گوێ بگرن بۆ دەنگی یەزدانی خوداتان بۆ پاراستن و کردنی هەموو ئەم فەرمانانە، ئەوەندەی من فەرمان دەدەم بە تۆ ئەمڕۆ، چونکە یەزدانی خودات بەرەکەتداری تۆ کرد بەو شێوەیەی قسەی بۆ تۆ کرد، و قەرز دەدەیت بە نەتەوەی زۆر، بەڵام تۆ قەرز ناکەیت، و فەرمانڕەوایەتی دەکەیت بەسەر نەتەوەی زۆردا، بەڵام بەسەر تۆدا فەرمانڕەوایەتی ناکەن .ئەگەر بەڵام کەسێکی پێویستدار لە براکانت لە یەکێک لە شارەکانت لە خاکەکەدا دەربکەوێت، کە یەزدانی خوداکەت پێت دەدات، دڵت ڕەق مەکەرەوە و دەستت لە برای پێویستدارەکەت مەخە .دەستەکانت بە باشی دەکەیتەوە بۆ ئەو، و قەرزی پێ دەدەیت هەرچەندە پێویستی هەیە، بەپێی ئەوەی پێویستی هەیە . ئاگادارببە بۆ خۆت نەبێت قسەیەکی شاراوەی یاخیبوون لە دڵتدا دروست بێت، کە دەڵێت : ساڵی حەوتەم، ساڵی ئازادکردن نزیک دەبێتەوە، و چاوت خراپ بێت بەرامبەر براکەت کە پێویستیداری، و پێی نەدەیت، ئەویش لە دژی تۆ هاوار بۆ لای یەزدان بکات، و گوناهێکی گەورە لە تۆدا دروست بێت .دان دەدەیت پێی، و قەرزی دەدەیتە پێی ئەوەندەی پێویستی پێیە، وەک پێویستی پێیە، و خەمبار نابیت لە دڵتدا کاتێک دەیدەیت پێی، چونکە لەبەر ئەم وشەیە یەزدانی پەروەردگارت بەرەکەتدارت دەکات لە هەموو کارەکانتدا و لە هەموو ئەوەی دەستت بۆ درێژ دەکەیت .نا، چونکە پێویستدار لە زەوی تۆ نامێنێت، لەبەر ئەمە من فەرمانت پێدەدەم کە ئەم وشەیە جێبەجێ بکەیت و دەڵێم :دەستەکانت بکەرەوە بۆ براکەی هەژارت و پێویستدارەکەی کە لەسەر زەوی تۆیە .ئەگەر برای عیبرانی یان خوشکی عیبرانیت بۆ فرۆشرا، شەش ساڵ خزمەتت دەکات، و لە ساڵی حەوتەمدا دەیبەیتە ئازاد لە لای خۆت .کاتێک ئەو بە ئازادی لە لای خۆت دەنێریتەوە، بە دەستبەتاڵی

مەینێرەوە .پێشکەش دەدەیت بە ئەو لە مەڕەکانت و لە دانەوێڵەکەت و لە شەرابەکەت، وەک یەزدانی پەروەردگارت بەرەکەتی پێداویت دەیدەیتە ئەو .و بیر دەکەیتەوە کە خزمەتکار بوویت لە خاکی میسر، و یەزدانی پەروەردگاری تۆ لەوێوە کڕیتەوە، لەبەر ئەوە من فەرمانت پێدەدەم ئەم کارە بکەیت .ئەگەر بەڵام پێت بڵێت :دەرناچم لە لات، چونکە تۆ و ماڵەکەتی خۆشدەوێت، چونکە لەلای تۆ ژیانی باشە .و دەبێت بزمارەکە بگریت و گوێی ئەو لە دەرگاکە کون بکەیت، و دەبێت بۆ هەمیشە خزمەتکاری تۆ بێت، و بە هەمان شێوە لەگەڵ کەنیزەکەت بکەیت .نە سەخت دەبێت لەبەردەمت کاتێک ئازادیان دەکەیتەوە لە خۆت، چونکە کرێی ساڵانەی کرێگیراوێک شەش ساڵ خزمەتی تۆی کردووە، و یەزدانی پەروەردگارت بەرەکەتدارت دەکات لە هەموو ئەوەی کە دەیکەیت .هەموو یەکەم لەدایکبووێک کە لە گاگەلەکانت و لە مەڕەکانت لەدایکبێت، نێرینەکان پیرۆز دەکەیت بۆ یەزدانی پەروەردگارت، کار مەکە بە یەکەم لەدایکبووی گوێرەکەت، و مەبڕە یەکەم لەدایکبووەکانی مەڕەکانت .لەبەردەم یەزدان دەیخۆیت، ساڵ لەدوای ساڵ، لەو شوێنەی کە یەزدانی خودای تۆ هەڵیدەبژێرێت، تۆ و ماڵەکەت .ئەگەر بەڵام لە پێیدا کەموکوڕی هەبێت، شەل بێت یان کوێر، کەموکوڕییەکی خراپ، قوربانی مەکە ئەو بۆ یەزدانی پەروەردگارت .لە شارەکانتدا دەیخۆیت، کەسی گلاو لەنێوتاندا و کەسی پاکیش هەروەها دەیخۆن، وەک ئاسک یان مامز .بەڵام خوێن مەخۆن، لەسەر زەوی بیڕێژن وەک ئاو.

16

مانگی نوێکان بپارێزە، و جەژنی پەسخا بۆ یەزدانی پەروەردگارت بگێڕە، چونکە لە مانگی نوێکاندا لە میسر هاتیتە دەرەوە لە شەودا .و قوربانی جەژنی پەسخە دەکەیت بۆ یەزدانی پەروەردگارت، مەڕ و گا، لەو شوێنەی کە یەزدانی پەروەردگارت هەڵیدەبژێرێت بۆ ئەوەی

ناوی لەوێ دابنێت .نا دەیخۆیت لەسەر ئەو هەویرترش، حەوت ڕۆژ دەیخۆیت لەسەر ئەو فەتیرە، نانی تەنگانە، چونکە لە پەلە دەرچوون لە میسر، بۆ ئەوەی بیریان بکەنەوە لە ڕۆژی دەرچوونی ئێوە لە خاکی میسر، هەموو ڕۆژەکانی ژیانی ئێوە .هەویرترش لە هەموو سنوورەکانتدا حەوت ڕۆژ نابینرێت بۆ تۆ، و گۆشتەکان کە لە ئێوارەی ڕۆژی یەکەمدا قوربانی دەکەیت تا بەیانی نامێننەوە .ناتوانیت قوربانی جەژنی پەسخا سەر ببڕیت لە هیچ یەکێک لە شارەکانت، ئەوانەی یەزدانی پەروەردگارت دەیداتە تۆ، بەڵکو یان لە ئەو شوێنەی کە یەزدانی پەروەردگارت هەڵیدەبژێرێت بۆ ئەوەی ناوی ئەو لەوێ بانگ بکرێت، قوربانی جەژنی پەسخا سەر دەبڕیت ئێوارە بەرەو ئاوابوونی خۆر، لە ئەو کاتەی کە لە میسر هاتیتە دەرەوە .و دەیکەڵێنیت و دەیبرژێنیت و دەیخۆیت لەو شوێنەی کە یەزدانی پەروەردگارت هەڵیدەبژێرێت، و لە بەیانیدا دەگەڕێیتەوە و دەچیتەوە بۆ ماڵەکانت .شەش ڕۆژ نانی فەتیرە دەخۆیت، و لە ڕۆژی حەوتەم کۆبوونەوەی کۆتایی جەژنە بۆ یەزدانی پەروەردگاری تۆ، هیچ کارێک ناکەیت لەو ڕۆژەدا، جگە لە ئەوەی کە بۆ گیان دەکرێت . حەوت هەفتە بۆ خۆت دەژمێریت، لە کاتی دەستپێکردنی داس لەسەر دروێنە، دەست دەکەیت بەژماردنی حەوت هەفتە .و جەژنی هەفتەکان بۆ یەزدانی پەروەردگارت دەگێڕیت، بەپێی ئەوەی دەستت توانای هەیە، بەقەدەری ئەوەی یەزدانی پەروەردگارت پێت دەبەخشێت .و خۆشحاڵ دەبیت لەبەردەم یەزدانی پەروەردگارت، تۆ و کوڕەکەت و کچەکەت، کوڕە خزمەتکارەکەت و کەنیزەکەت، و لێڤییەکە و نامۆیەکە و هەتیوەکە و بێوەژنەکە کە لەنێوتانداییە، لەو شوێنەی کە یەزدانی پەروەردگارت هەڵیدەبژێرێت بۆ ئەوەی ناوی لەوێ بانگ بکرێت .و تۆ بیر دەکەیتەوە کە خزمەتکار بوویت لە خاکی میسر، و ئەم ڕاسپاردانە دەپارێزیت و جێبەجێیان دەکەیت .جەژنی چادرەکان بۆ خۆت دەکەیت حەوت ڕۆژ لە کاتی کۆکردنەوەت لە جۆخینەکەت و لە گوشەرەکەت .و خۆشحاڵ دەبیت لە جەژنەکەتدا، تۆ و کوڕەکەت، و کچەکەت، خزمەتکارەکەت، و کەنیزەکەت، و لێڤییەکە، و

ئاوارەکە، و هەتیڤەکە، و بێوەژنەکە کە لە شارەکانی تۆدا هەیە .حەوت ڕۆژ جەژن دەگێڕیت بۆ یەزدانی پەروەردگاری تۆ لەو شوێنەی کە یەزدانی پەروەردگاری تۆ هەڵیدەبژێرێت، ئەگەر یەزدانی پەروەردگاری تۆ بەرەکەتدارت بکات لە هەموو بەرهەمەکانت و لە هەموو کردارەکانی دەستەکانت، ئەوا شادمان دەبیت .سێ جار لە ساڵدا هەموو نێرینەکانت لەبەردەم یەزدانی خودات دەبینرێن لەو شوێنەی کە یەزدان هەڵیدەبژێرێت، لە جەژنی نانی فەتیرە، و لە جەژنی هەفتەکان، و لە جەژنی کەپرەکان . نابێت بە دەستبەتاڵی لەبەردەم یەزدانی خودات دەربکەویت .هەریەکە بەپێی هێزی دەستەکانی ئێوە، بەپێی ئەو بەرەکەتەی کە یەزدانی پەروەردگارت پێیداویت .دادوەران و فەرمانبەران بۆ خۆت دادەنێیت لە شارەکانی خۆتدا، ئەوانەی یەزدانی پەروەردگاری تۆ پێت دەدات بەپێی هۆزەکان، و ئەوان گەل بە دادوەرییەکی ڕاستودروست دادوەری دەکەن .ئەوان لای نادەن لە دادوەری و دیاری وەرناگرن، چونکە دیاریەکان چاوی دانایان کوێر دەکات و قسەی ڕاستودروستان هەڵدەماڵێت .بە دادپەروەرانە دوای دادپەروەری بکە، بۆ ئەوەی بژین و بچنە ژوورەوە و میراتگری ئەو زەوییە بن کە یەزدانی پەروەردگارت پێتان دەبەخشێت .دارستانێک بۆ خۆت ناچێنیت، هیچ دارێک لەلای قوربانگاکەی خودای خۆت بۆ خۆت دروست ناکەیت .ستوونێک بۆ خۆت دانەنێ، کە یەزدانی پەروەردگارت ڕقی لێی بووەوە.

17

قوربانی مەکە بۆ یەزدانی خودای خۆت گوێرەکەیەک یان مەڕێک کە کەموکوڕی تێدایە، هەر شتێکی خراپ، چونکە قێزەوەرە بۆ یەزدانی خودای خۆت .ئەگەر لە یەکێک لە شارەکانتدا، کە یەزدانی پەروەردگارت پێتدەدات، پیاوێک یان ژنێک بدۆزرێتەوە کە خراپە

بکات لەبەردەم یەزدانی پەروەردگارتدا، بۆ تێپەڕین لە پەیمانەکەی ئەو، و بێن و خزمەت بکەن بە خوداوەندە دیکەکان، و کڕنۆش بۆ ئەوان ببەن، بۆ خۆر، یان بۆ مانگ، یان بۆ هەموو شتێک لە جیهانی ئاسمان، کە فەرمانی پێنەکردووین، و پێت ڕاگەیەنرێت و بە وردی لێکۆڵینەوە بکەیت، و ئەوەتا بە ڕاستی بووە ئەو قسەیە، ئەم قێزەوەرییە ڕوویداوە لە ئیسرائیلدا، و دەربهێنیت ئەو پیاوە، یان ئەو ژنە، و بەردبارانیان بکەن بە بەردەکان، و بمرن .لەسەر دوو شایەت یان لەسەر سێ شایەت دەمرێت، ئەوەی دەمرێت نایەت کە لەسەر یەک شایەت بمرێت .و دەستی شایەتان لە یەکەم دا لەسەر ئەو دەبێت بۆ کوشتنی، و دواتر دەستی گەل، و خراپەکە لەنێو خۆتان دەردەکەن .ئەگەر قسەیەک لە دادوەری نێوان خوێن و خوێن، و نێوان دادوەری و دادوەری، و نێوان دەست لێدان و دەست لێدان، و نێوان ناکۆکی و ناکۆکی، قسەکانی دادوەری لە شارەکانی ئێوە لە تۆ سەخت بوو، ئەوا هەستە و سەربکەوە بۆ ئەو شوێنەی کە یەزدان خودای تۆ هەڵیدەبژێرێت لەوێ، و بڕۆ بۆ لای کاهینە لێقییەکان و بۆ لای دادوەرەکە کە لە ئەو ڕۆژانەدا دەبێت، و پرسیاریان بکە و ئەوان دادوەرییەکەت پێ ڕادەگەیەنن .و دەیکەیت بەپێی ئەو شتەی کە ئەوان ڕایدەگەیەنن بە تۆ لەو شوێنەی کە یەزدانی خودای تۆ هەڵیدەبژێرێت، و دەپارێزیت بۆ ئەوەی بکەیت هەموو ئەوەی کە یاسا دادەنرێت بۆ تۆ .بەپێی یاسا و بەپێی ئەو حوکمەی کە پێت دەڵێن دەیکەیت، لادانی لە وشەکە ناکەیت کە پێت ڕادەگەیەنن، نە بۆ ڕاست و نە بۆ چەپ .ئەو پیاوەی کە بە لووتبەرزییەوە کار دەکات، بۆ ئەوەی گوێڕایەڵی ئەو کاهینە نەبێت کە ڕاوەستاوە بۆ خزمەتکردن لەسەر ناوی یەزدانی پەروەردگارت، یان گوێڕایەڵی ئەو دادوەرە نەبێت کە لەو ڕۆژانەدا دەبێت، ئەو پیاوە دەمرێت، و تۆ خراپە لە ئیسرائیلەوە دەردەهێنیت .و هەموو گەلەکە کە بیستوویانە دەترسن، و چیتر بێخوایی ناکەن .ئەگەر بەڵام بچیتە ناو ئەو خاکەی کە یەزدانی پەروەردگاری تۆ دەیداتە تۆ، و میراتی ببەیت، و نیشتەجێ بیت لەسەری، و بڵێیت، دەستنیشان دەکەم لەسەر خۆم فەرمانڕەوایەک، وەک

ئەو نەتەوە ماوەکانی دەوروبەری منیش؛ دەستنیشانکردن دەستنیشان دەکەیت لەسەر خۆت فەرمانڕەوایەک، ئەوەی یەزدانی پەروەردگار هەڵیدەبژێرێت؛ لە براکانی تۆ دەستنیشان دەکەیت لەسەر خۆت فەرمانڕەوایەک؛ ناتوانیت دەستنیشان بکەیت لەسەر خۆت پیاوێکی بێگانە، چونکە برای تۆ نییە .چونکە بۆ خۆی ئەسپ زۆر ناکات، نە گەلەکە ناگەڕێنێتەوە بۆ میسر، بۆ ئەوەی بۆ خۆی ئەسپ زۆر نەکات، بەڵام یەزدان فەرمووی :ئێوە دیسان بەم ڕێگایە ناگەڕێنەوە .و ژنانی زۆر بۆ خۆی کۆناکاتەوە، بۆ ئەوەی دڵی لانەدات، و زیو و زێڕیش بۆ خۆی زۆر کۆناکاتەوە .و کاتێک دادەنیشێت لەسەر حوکمڕانییەکەی، دەنووسێت بۆ خۆی ئەم یاسا دووەمە لە کتێبێکدا لەلایەن کاهینە لێقییەکانەوە، و دەبێت لەگەڵی، و دەیخوێنێتەوە لەو هەموو ڕۆژەکانی ژیانی، بۆ ئەوەی فێربێت لە یەزدانی پەروەردگارت بترسێت، و بپارێزێت هەموو ئەم فەرمانانە، و ئەم یاساکانە جێبەجێ بکات؛ بۆ ئەوەی دڵی بەرز نەکرێتەوە لە براکانی، بۆ ئەوەی لادەنەدات لە فەرمانەکان بۆ ڕاست یان چەپ، بۆ ئەوەی درێژە بدات لەسەر حوکمڕانییەکەی، ئەو و کوڕەکانی لەنێو کوڕانی ئیسرائیل.

18

نابێت بۆ کاهینە لێقییەکان، هەموو هۆزی لێقی، بەش و نە میرات لەگەڵ ئیسرائیل هەبێت . قوربانییەکانی یەزدان میراتی ئەوانە، ئەوان دەیانخۆن .بەڵام بەشێکیان لەنێو براکانیان نابێت، یەزدان خۆی بەشی ئەوانە، وەکو پێی فەرموو .و ئەمە حوکمی کاهینەکانە لە گەل، لە ئەوانەی قوربانی دەکەن قوربانیەکان، ئەگەر گوێرەکە و ئەگەر مەڕ :و دەدەیت باڵ بە کاهین، و شەویلکەکان، و سکۆڵ، و یەکەم بەرهەمەکانی دانەوێڵەی تۆ، و شەرابی تۆ، و زەیتی تۆ؛ و یەکەم بەرهەمی بڕینەکانی مەڕەکانی تۆ دەدەیت بە ئەو .چونکە یەزدان

ئەوی هەڵبژاردووە لە هەموو هۆزەکانی تۆ، بۆ ئەوەی لەبەردەم یەزدانی خودا ڕابوەستێت، خزمەت بکات و بەرەکەت بدات بە ناوی ئەو، ئەو خۆی و کوڕەکانی لەنێو کوڕانی ئیسرائیل .ئەگەر لێقییەک بێت لە یەکێک لە شارەکان لە هەموو کوڕانی ئیسرائیل، کە ئەو نیشتەجێیە لەوێ، بەپێی ئەوەی گیانی ئەو ئارەزووی دەکات، بۆ ئەو شوێنەی کە هەڵیدەبژێرێت، خزمەت دەکات بە ناوی یەزدانی خودای ئەو، وەک هەموو براکانی ئەو لێقییەکان کە ڕاوەستاون لەوێ لەبەردەم یەزدانی خودای تۆ .بەشێکی دابەشکراو دەخوات، جگە لە فرۆشتنەکەی ئەوەی بەپێی خێزانە .ئەگەر بەڵام تۆ بچیتە ناو ئەو زەوییەی کە یەزدانی پەروەردگاری تۆ پێت دەدات، فێری ئەنجامدانی قێزەوونییەکانی ئەو نەتەوانە نابیت .نادۆزرێتەوە لە تۆدا یەکێک کە پاکدەکاتەوە لە دەوروبەر کوڕەکەی خۆی و کچەکەی خۆی لە ئاگردا، فاڵگرێ فاڵگرتنەوە، چاوەڕوانکەری نیشانەکان، و وەرگری فاڵ، بە ژەهر نۆشتەخوێن نۆشتە، قسەکەر لە سکدا، و لێکۆڵەر لە پەیامەکان، پرسیارکەر لە مردووان .چونکە قێزەوەرە بۆ یەزدانی پەروەردگاری تۆ هەموو ئەوانەی ئەم شتانە دەکەن، لەبەر ئەم قێزەوەرانە یەزدان لەناویان دەبات لەبەردەم تۆ .تەواو دەبیت لەبەردەم یەزدانی خوداکەت .ئەم نەتەوانە بۆ، کە تۆ دەیانبێت لە میرات، ئەوان بۆ فاڵ و پێشبینییەکان گوێ دەگرن، بەڵام بۆ تۆ نا بەم شێوەیە دا یەزدانی پەروەردگاری تۆ .
پێغەمبەرێک لە براکانت، وەک من، یەزدانی پەروەردگارت بۆت هەڵدەستێنێت؛ گوێ لە ئەو دەگرن .بەپێی هەموو ئەوەی داواتان کرد لە یەزدانی پەروەردگارتان لە حۆرێف لە ڕۆژی کۆبوونەوەکە، دەڵێن، زیادە ناکەین بۆ بیستنی دەنگی یەزدانی پەروەردگارت، و ئەم ئاگرە گەورەیە نابینینەوە دیسان، و نامرین .یەزدان پێی فەرموو :ڕاست دەڵێن لە هەموو ئەوەی پێیان گوتیت .پێغەمبەرێک بۆیان هەڵدەستێنم لە براکانیان، وەک تۆ، و وشەکان دەخەمە دەمی ئەو، و ئەو قسەیان بۆ دەکات بەپێی هەموو ئەوەی فەرمانی پێ دەدەم .و ئەو مرۆڤەی کە گوێ نەگرێت لە هەموو ئەوەی کە ئەو پێغەمبەرە بە ناوی منەوە دەیڵێت،

من خۆم سزای دەدەم .بەڵام ئەو پێغەمبەرەی کە بێخوایی بکات و بە ناوی منەوە وشەیەک بڵێت کە من فەرمانم پێ نەداوە بیڵێت، و ئەوەی بە ناوی خوداوەندەکانی دیکەوە قسە بکات، ئەو پێغەمبەرە دەمرێت .ئەگەر بەڵام لە دڵی خۆتدا بڵێیت، چۆن ئەو وشەیە بزانین کە یەزدان نەیفەرموو؟ هەرچی ئەو پێغەمبەرە بە ناوی یەزدان قسە بکات، و ڕوو نەدات و جێبەجێ نەبێت، ئەوە ئەو وشەیەیە کە یەزدان نەیفەرموویەتی، ئەو پێغەمبەرە بە بێخوایی قسەی کردووە، ناترسن لێی.

19

ئەگەر یەزدانی پەروەردگاری تۆ ئەو نەتەوانە لەناوبات کە خودا ئەو زەوییە دەداتە تۆ، و ئێوە میراتیان بگرن و لە شارۆچکەکانیان نیشتەجێ بن و لە ماڵەکانیان، سێ شارۆچکە بۆ خۆت جیا دەکەیتەوە لە ناوەڕاستی زەوییەکەت کە یەزدانی پەروەردگاری تۆ دەیداتە تۆ . بیر لە ڕێگاکە بکەرەوە بۆ خۆت و سنوورەکانی زەوییەکەت دابەش بکە بە سێ بەش، کە یەزدان خودای تۆ دایبەش دەکات بۆ تۆ، و دەبێتە پەناگا بۆ هەموو بکوژێک .ئەمە فەرمانی ئەو بکوژە دەبێت، کە هەڵدێت بۆ ئەوێ و دەژیت، ئەوەی لە دراوسێکەی دەدات بەبێ ئەوەی بزانێت، و ئەمە ڕقی لێی نەبووە پێش دوێنێ و سێ ڕۆژ پێش ئێستا .و ئەو کەسەی کە ئەگەر بچێتە ناو لەگەڵ دراوسێکەی بۆ ناو دارستان بۆ کۆکردنەوەی دار، و دەستی بخلیسکێت بە تەورەکە لە کاتی بڕینی دارەکە، و ئاسنەکە لە دارەکە بکەوێت و بکەوێتە سەر دراوسێکەی و بمرێت، ئەم کەسە پەنابەر دەبێت بۆ ناو یەکێک لە ئەم شارانە و دەژی . بۆ ئەوەی تۆڵەکەرەوەی خوێنەکە دوای کوشندەکە نەکەوێت، چونکە دڵی گەرم کراوە، و بگاتە ئەو ئەگەر ڕێگاکە درێژتر بێت، و لە گیانی بدات، و ئەمە حوکمی مردنی نییە، چونکە پێش دوێنێ ڕقی لێی نەبوو، و نە پێش سێیەم .لەبەر ئەوە من ئەم فەرمانەت پێ دەدەم و

دەڵێم :سێ شار بۆ خۆت جیا بکەرەوە .ئەگەر یەزدانی پەروەردگارت سنورەکانت فراوان بکات، کە شێوەی سوێندی بۆ باوکانت خوارد، و یەزدان هەموو زەوییەکەت پێبدات، کە گوتی بیدات بە باوکانت، ئەگەر گوێ بگریت بۆ کردنی هەموو ئەم فەرمانانەی، کە من ئەمڕۆ فەرمانت پێدەدەم، خۆشبوێت یەزدانی پەروەردگارت، بڕۆیت لە هەموو ڕێگاکانی ئەو لە هەموو ڕۆژەکان؛ سێ شاری دیکەت زیاد دەکەیت بۆ خۆت بۆ سەر ئەم سێیانە .و خوێنی بێتاوان لە زەویدا نارژێنرێتەوە، ئەو زەوییەی کە یەزدانی پەروەردگاری تۆ بە میرات دەیداتە تۆ، و تۆ تاوانبار نابیت بە خوێن .ئەگەر بەڵام دەبێت لە تۆدا پیاوێک ڕقی لە دراوسێکەی بێت، و بۆسەی بۆ دەنێتەوە، و هەڵدەستێتە سەری، و لێدەدات گیانی ئەوی، و دەمرێت، و هەڵدێت بۆ ناو یەکێک لە شارەکانی ئەمانە، و دەنێرن ئەنجومەنی پیرانی شارەکەی ئەوی، و دەیگرن لەوێوە، و دەیدەنە دەست تۆڵەسێنەرەوەکانی خوێنەکە، و دەمرێت .چاوت دڵسۆزی بۆی ناکات، و خوێنی بێتاوان لە ئیسرائیل پاک دەکەیتەوە، و باشت بۆ دەبێت .تۆ سنوورەکانی دراوسێکەت جوڵاو مەدە، کە باوکانت لە میراتەکەدا دایاننناوە، ئەو میراتەی کە لە زەوییەکەدا میراتت بووە، ئەوەی یەزدانی پەروەردگارت بە تیروپشک پێت دەدات .شایەتێکی تاک نامێنێتەوە بۆ شایەتیدان لەسەر مرۆڤێک لە هەموو ناڕەواییەک، و لە هەموو گوناهێک، و لە هەموو گوناهێک کە ئەگەر بیکات، لەسەر دەمی دوو شایەت، و لەسەر دەمی سێ شایەت، هەموو وشەیەک دەچەسپێت .ئەگەر شایەتێکی ناعادڵ لە دژی مرۆڤێک ڕابوەستێت، بەسەرکردنی بێدینی ئەو، و دوو مرۆڤەکە کە کێشەکەیان هەیە ڕادەوەستن لەبەردەم یەزدان، و لەبەردەم کاهینەکان، و لەبەردەم دادوەرەکان، ئەوانەی لەو ڕۆژانەدا دەبن؛ و دادوەرەکان بە وردی لێکۆڵینەوە دەکەن، و ئەوەتا شایەتێکی ناعادڵ شایەتی ناعادڵانە داوە، لە دژی براکەی ڕاوەستاوە؛ و ئێوە بەو شێوەیەی کە خراپەی کردووە بۆ کردن لە دژی براکەی، بەو دەکەن، و خراپەکە لە ئێوە دەردەهێنن .و ئەوانەی ماونەتەوە کە دەبیستن دەترسن، و چیتر ئەم کردەوە خراپەیە

لەنێوتاندا دووبارە ناکەنەوە .چاوت بەزەییت لێی نابێتەوە، گیان لە جیاتی گیان، چاو لە جیاتی چاو، ددان لە جیاتی ددان، دەست لە جیاتی دەست، پێ لە جیاتی پێ.

20

ئەگەر بەڵام تۆ بچیتە دەرەوە بۆ جەنگ لە دژی دوژمنەکانت، و ئەسپ و سوار و گەلێک زیاتر لە خۆت ببینیت، مەترسە لەوان، چونکە یەزدانی پەروەردگارت لەگەڵتدایە، ئەوەی تۆی لە خاکی میسرەوە دەرهێنا .و دەبێت کاتێک نزیک دەبیتەوە بۆ جەنگ، و کاهین نزیک دەبێتەوە قسە دەکات بۆ گەل، و دەڵێت بۆ ئەوان، گوێ بگرە ئیسرائیل، ئێوە دەڕۆن ئەمڕۆ بۆ ناو جەنگ لەسەر دوژمنەکانتان، مەهێڵن دڵتان لاواز بێت، مەترسن، و مەشکێن، و مەلایەنەوە لە ڕوویان .چونکە یەزدانی خودای ئێوە ئەوەیە کە لەپێشتانەوە دەڕوات لەگەڵتان، بۆ ئەوەی لەگەڵتان بجەنگێت دژی دوژمنەکانتان و ڕزگارتان بکات .و قسە دەکەن مامۆستایانی تەورات بۆ گەل، دەڵێن، کێیە ئەو پیاوە کە خانووێکی نوێی بنیاد ناوە و تەرخانی نەکردووە؟ با بڕوات و با بگەڕێتەوە بۆ ماڵەکەی خۆی، نەوەک بمرێت لە جەنگەکەدا، و پیاوێکی دیکە ئەو تەرخان بکات .و کێیە ئەو پیاوەی کە ڕەزێکی چاندووە و شادمان نەبووەتەوە لێی؟ با بچێت و با بگەڕێتەوە بۆ ماڵەکەی خۆی، نەوەک بمرێت لە جەنگەکەدا، و پیاوێکی دیکە شادمان دەبێت لەو .و کێیە ئەو پیاوەی کە ژنێکی خواستووە و نەیگرتووە؟ با بڕوات و با بگەڕێتەوە بۆ ماڵەکەی خۆی، نەوەک بمرێت لە جەنگەکەدا، و پیاوێکی تر ئەوە دەگرێت .و مامۆستایانی تەورات زیادە دەکەن لەسەر قسەکردن لەگەڵ گەل، و دەڵێن، کێیە ئەو پیاوەی کە دەترسێت و بزدڵە لە دڵیدا؟ با بڕوات و با بگەڕێتەوە بۆ ماڵەکەی خۆی، بۆ ئەوەی دڵی براکەی ترسنۆک نەکات، وەک یەکەی خۆی .و دەبێت کاتێک نووسەران لە قسەکردن بۆ گەل بوەستن، فەرمانڕەواکانی لەشکر دادەنێن کە پێشەنگی

گەل بن .ئەگەر نزیک بیتەوە لە شارێک بۆ جەنگکردن لە دژی ئەوان، پێشتر بانگهێشتیان بکە بۆ ئاشتی .ئەگەر بە ئاشتی وەڵامیان دایەوە و دەرگایان بۆ کردیتەوە، ئەوا هەموو ئەو گەلەی کە تێیدا دۆزراونەتەوە دەبنە باجدەر و ژێردەستی تۆ .ئەگەر بەڵام گوێڕایەڵی تۆ نەبن و جەنگ لە دژی تۆ بکەن، گەمارۆی دەدەیت، هەتا یەزدانی پەروەردگارت ئەو بداتە دەستی تۆ، و هەموو نێرینەکانی بە شمشێر لێدەدەیت، جگە لە ئافرەتان و کەلوپەل، و هەموو ئاژەڵەکان و هەموو ئەوەی لە شارەکەدا هەیە، و هەموو دەستکەوتەکە بۆ خۆت تاڵان دەکەیت، و هەموو تاڵانی دوژمنەکانت دەخۆیت، ئەوەی یەزدانی پەروەردگارت پێت دەدات .بەم شێوەیە دەیکەیت بە هەموو ئەو شارانەی کە زۆر دوورن لە تۆ، نەک لە شارەکانی ئەم نەتەوانە، کە یەزدانی پەروەردگاری تۆ زەوییەکەیان دەداتە تۆ بۆ میراتگرتن .نا هیچ گیانلەبەرێک بە زیندوویی ناگرن، بەڵکو بە نەفرەت بە تەواوی لەناویان دەبەن، حیتی و ئەمۆری و کەنعانی و پریزی و حیڤی و یەبوسی و گرگاشی، بەو شێوەیەی یەزدانی پەروەردگارت فەرمانی پێکردیت، بۆ ئەوەی فێرتان نەکەن بکەن هەموو قێزەوونییەکانیان کە بۆ خوداوەندەکانیان کردیان، و گوناە بکەن لەبەردەم یەزدانی پەروەردگارتان .ئەگەر دەوری شارێک بگریت بۆ ڕۆژانێکی زۆر بۆ جەنگکردن لە دژی بۆ گرتنی، نابێت دارەکانی لەناو بەریت بە دانانی ئاسن لەسەریان، بەڵکو لێی دەخۆیت، بەڵام نایبڕیتەوە .ئایا دارەکە کە لە کێڵگەکەیە مرۆڤە، بۆ ئەوەی لە بەرامبەر تۆ بێتە ناو قەڵاکە؟ بەڵام ئەو دارەی کە تۆ دەزانیت میوە ناگرێت، ئەوە دەبریتەوە و دەیبڕیتەوە، و قەڵابەند دەبنیت لەسەر ئەو شارەی کە لە دژی تۆ جەنگ دەکات، هەتا ئەوەی ڕادەستی بکرێت.

21

ئەگەر بریندارببوویک دۆزرایەوە لە زەوییەکە، کە یەزدانی پەروەردگاری تۆ دەیداتە تۆ بۆ

میراتگرتن، کەوتووە لە دەشتودەر، و نازانن ئەوەی لێیداوە، ئەنجومەنی پیرانی تۆ و دادوەرانی تۆ دەرچوون، و پێوانە دەکەن بۆ شارەکانی دەوروبەری بریندارببووەکە .و ئەو شارەی نزیکترە لە بریندارببووەکە، ئەنجومەنی پیرانی ئەو شارە مانگایەک لە مانگاکان وەردەگرن، کە کاری پێنەکراوە، و نیری نەکێشاوە .و ئەنجومەنی پیرانی ئەو شارە مانگایەکە دابەزێنن بۆ دۆڵێکی زبر، کە کاری تێدا نەکراوە و تێدا نەچێنراوە، و ملی مانگایەکە دەبڕن لە دۆڵەکەدا .کاهینە لێقییەکان نزیک دەبنەوە، چونکە یەزدانی خودا ئەوانی هەڵبژاردووە بۆ ڕاوەستان لەبەردەمی و بەرەکەتدان بە ناوی ئەو، و بە قسەی ئەوان هەموو ناکۆکییەک و هەموو دەست لێدانێک حوکم دەدرێت .و هەموو ئەنجومەنی پیرانی ئەو شارە، ئەوانەی نزیک دەبنەوە بۆ پیاوە بریندارەکە، دەستەکانیان دەشۆن لەسەر سەری مانگایەکە کە ملی بڕاوە لە دۆڵەکەدا، و وەڵام دەدەنەوە دەڵێن :دەستەکانی ئێمە ئەم خوێنەیان نەڕشتووە، و چاوەکانی ئێمە نەیانبینیوە .میهرەبان بە بۆ گەلەکەت ئیسرائیل، ئەوانەی کە تۆ کڕیتەوە ئەی یەزدان، بۆ ئەوەی خوێنی بێتاوان لە گەلەکەت ئیسرائیل نەبێت، و کەفارەت بۆ ئەوان دەکرێت لەسەر خوێنەکە .تۆ بەڵام خوێنی بێتاوان لە خۆتان دەردەهێنیت، ئەگەر ئەوەی چاک و پەسەندکراوە لەبەردەم یەزدانی خودای خۆت بکەیت . ئەگەر بەڵام دەرچوویت بۆ جەنگ لەسەر دوژمنەکانت، و یەزدانی پەروەردگارت ئەوانی داتە دەستەکانت، و دەستت بەسەر دەستکەوتەکانیاندا گرت، و بینیت لە دەستکەوتەکەدا ژنێکی جوان لە ڕواڵەتدا، و ئارەزووی کرد، و وەرتگرت بۆ خۆت بە ژن، و هێناتە ژوورەوە بۆ ناو ماڵەکەت، و سەری تاشی، و نینۆکەکانی چنی، و جلەکانی دیلییەتی لێی دامەڵی، و دانیشێت لە ماڵەکەتدا، و بگرییێت بۆ باوک و دایکی مانگێک ڕۆژان، و دوای ئەمانە بچیتە لای و لەگەڵی بژیت، و دەبێت ژنی تۆ .و دەبێت ئەگەر نایەوێت، دەیبەیتەوە ئازاد، و بۆ فرۆشتن نافرۆشرێت بە زیو، بەڕێزی لێ ناکەیت چونکە نزمت کردەوە .ئەگەر دوو ژن بۆ پیاوێک ببن، یەکێکیان خۆشەویست و یەکێکیان ڕقلێکراو، و خۆشەویستەکە و

ڕقلێکراوەکە منداڵیان بۆی ببێت، و کوڕێکی یەکەمین لەدایکبوو لە ڕقلێکراوەکە ببێت، و دەبێت لەو ڕۆژەدا کە میراتەکەی دابەش دەکات بۆ کوڕەکانی، ناتوانێت وەک یەکەمین لەدایکبوو مامەڵە بکات لەگەڵ کوڕی خۆشەویستەکە، بە پشتگوێخستنی کوڕی ڕقلێکراوەکە کە یەکەمین لەدایکبووە .بەڵکو کوڕی یەکەمین لەدایکبووی ڕقلێکراوەکە دەناسێتەوە بۆ ئەوەی دووبەرابەری پێبدات لە هەموو ئەوەی کە بۆی دەدۆزرێتەوە، چونکە ئەمە سەرەتای منداڵەکانی ئەوە، و بۆ ئەمە شایستەیە مافی یەکەمین لەدایکبوون .ئەگەر بەڵام کەسێک کوڕێکی سەرپێچیکار و یاخی هەبێت کە گوێ لە دەنگی باوک و دەنگی دایک ناگرێت، و تەمبێی بکەن، و گوێی لێیان نەگرێت؛ و باوکی و دایکی بیگرن، و بیبەنە دەرێ بۆ لای ئەنجومەنی پیرانی شارەکەی، و بۆ لای دەروازەی شوێنەکە؛ و بڵێن بە پیاوانی شارەکەیان، کوڕەکەمان ئەمە سەرپێچی دەکات و یاخی دەبێت، گوێ لە دەنگمان ناگرێت، چۆڵەوانی دەکات و سەرخۆشە .و پیاوەکانی شارەکەی بەردبارانی دەکەن، و دەمرێت، و تۆ خراپەکە لەنێو ئێوەدا دەرهێنیت، و ئەوانەی ماونەتەوە کە دەیبیستن دەترسن .ئەگەر لە کەسێکدا گوناهێک بووبێت، حوکمی مردن، و بمرێت، و هەڵتانواسی لەسەر دار، نابێت لەشەکەی لەسەر دارەکە بمێنێتەوە، بەڵکو بە نێژراو دەینێژنی لەو ڕۆژەدا، چونکە نەفرەت لێکراوە لەلایەن خوداوە هەموو هەڵواسراوێک لەسەر دار، و نابێت گڵاو بکەن ئەو زەوییە، کە یەزدانی پەروەردگارت پێتدەدات بە میرات.

22

نەبینیوە گوێرەکەی براکەت یان مەڕەکەی ئەو گومڕابوون لە ڕێگاکەدا، چاوپۆشی مەکە لێیان، بەڵکو دەبێت بیانگەڕێنیتەوە بۆ براکەت و بیاندەیتەوە بە ئەو .ئەگەر بەڵام براکەت نزیکت نەبێتەوە، یان نەیناسیت، ئەوا بیگەیەنە ناو ماڵەکەت، و لەگەڵت دەبێت هەتا

براکەت بەدوایدا دەگەڕێت، و دەیگەڕێنیتەوە بۆی .بەم شێوەیە دەکەیت بۆ کەرەکەی، و بەم شێوەیە دەکەیت بۆ جلەکەی، و بەم شێوەیە دەکەیت بۆ هەموو شتێکی ونبووی براکەت، هەرچی لەدەستبدات و تۆ بیدۆزیتەوە، ناتوانیت چاوپۆشی لێبکەیت .نابینیت گوێدرێژی براکەت یان گوێرەکەی ئەو کەوتوون لە ڕێگاکەدا، مەیانپشتگوێ بخە، بە هەڵستاندن هەڵیاندەستێنیت لەگەڵ ئەو .نابێت کەلوپەلی پیاو لەسەر ژن بێت، و نە پیاو جلی ژنانە لەبەر بکات، چونکە قێزەوەرە بۆ یەزدانی خوداوەندی تۆ هەموو ئەوانەی ئەم شتانە دەکەن .ئەگەر بەڵام ڕووبەڕووی هێلانەی باڵندەکان ببیتەوە لە پێش ڕووی خۆت لە ڕێگادا، یان لەسەر هەر دارێک، یان لەسەر زەوی، بەچکەکان یان هێلکەکان، و دایکیان گەرمییان دەداتێ لەسەر بەچکەکان یان لەسەر هێلکەکان، نابێت دایکەکە لەگەڵ منداڵەکان ببەیت .بە ناردنەوە دایکەکە دەنێریتەوە، بەڵام منداڵەکان دەگریتە خۆت، بۆ ئەوەی باش بۆت ببێت و درێژە ژیان ببیت .ئەگەر خانوویکی نوێ بنیات دەنێیت، دەبێت پەرژینێک بۆ سەربانەکەت دروست بکەیت، تاکو کوشتن لە خانووەکەتدا ڕوونەدات ئەگەر کەسێک لەوێوە بکەوێت .تۆ تۆخمی جیاواز لە ڕەزەمێوەکەتدا ناچێنیت، بۆ ئەوەی بەروبوومەکە پیرۆز نەکرێت و تۆوەکە کە دەیچێنیت لەگەڵ بەروبوومی ڕەزەمێوەکەتدا .نابێت بە گوێرەکە و گوێدرێژ پێکەوە جووت بکەیت .تۆ جلی تێکەڵ نەپۆشیت، خوری و کەتان پێکەوە .پێچاو بۆ خۆت دروست دەکەیت لەسەر چوار لێوارەکانی ئەو جلەکانەت، کە ئەگەر بیانپۆشیت .ئەگەر کەسێک ژنێک بگرێت و لەگەڵی بژی، و ڕقی لێی ببێتەوە، و قسەی درۆیین لەسەری دابنێت، و ناوی خراپی بۆ بهێنێتەوە، و بڵێت، ئەم ژنەم گرتووە، و کاتێک چوومە لای ئەو پاکیزەییەکەی نەدۆزیەوە؛ و باوکی کچەکە و دایکی دەیگرن و پاکیزەیی کچەکە دەردەهێنن بۆ لای ئەنجومەنی پیران لەسەر دەروازەکە .و باوکی کچەکە بە ئەنجومەنی پیران دەڵێت، کچەکەی منم ئەم دا بە پیاوە ئەم وەک ژن، و ڕقی لێی بووەوە ئێستا ئەم، دادەنێت لەسەری قسەی بیانووی، دەڵێت، نەم دۆزیوەتەوە بۆ کچەکەت

پاکیزەیی، و ئەمانە پاکیزەییەکانی کچەکەی من .و ئەوان جلەکە ڕادەخەن لەبەردەم ئەنجومەنی پیرانی شارەکە .و ئەنجومەنی پیرانی ئەو شارە ئەو پیاوە وەردەگرن، و سزای دەدەن، و سەد شاقل غەرامەی لێ دەکەن، و دەیدەنە باوکی ئەو کچە گەنجە، چونکە ناوێکی خراپی دەرهێنا لەسەر کچێکی پاکیزەی ئیسرائیلی، و دەبێتە ژنی ئەو، ناتوانێ بەڕێی بکات هەموو کاتەکان .ئەگەر بەڵام لەسەر ڕاستی ئەم قسەیە ببێت، و پاکیزەیی بۆ کچە گەنجەکە نەدۆزرێتەوە، و کچە گەنجەکە دەربهێنن بۆ لای دەرگاکانی ماڵی باوکی، و بەردبارانی دەکەن بە بەردەکان، و دەمرێت، چونکە گێلایەتی کرد لەناو کوڕانی ئیسرائیل بە لەشفرۆشی کردنی ماڵی باوکی، و خراپەکە لابدەیت لە خۆتان .ئەگەر بەڵام پیاوێک دۆزرایەوە کە لەگەڵ ژنێکی هاوسەرگیریکراو نوستووە، دەبێت هەردووکیان بکوژن، ئەو پیاوەی کە لەگەڵ ژنەکە نوستووە و ژنەکەش، و دەبێت خراپەکە لە ئیسرائیلەوە دووربخەیتەوە .ئەگەر کچێکی پاکیزە کە نیشانکراوە بۆ پیاوێک، و پیاوێک بیدۆزێتەوە لە شارەکەدا و لەگەڵی بخەوێت، ئەوا هەردووکیان دەربهێنن بۆ دەروازەی شارەکەیان، و بەردبارانیان دەکرێن بە بەردەکان، و دەمرن؛ کچە گەنجەکە، چونکە هاواری نەکرد لە شارەکەدا؛ و پیاوەکە، چونکە ژنی دراوسێکەی نزم کردەوە؛ و خراپەکە لابببەیت لە خۆتان . ئەگەر لە دەشتاییدا پیاوێک ئەو کچە نامزراوەی بدۆزێتەوە و زۆرداری کردبێت و لەگەڵی جووت بووبێت، ئەوا تەنها ئەو پیاوەی کە لەگەڵی جووت بووە دەکوژن .و کچە گەنجەکە گوناهی مەرگی نییە، وەک ئەگەر کەسێک هەستێتە سەر دراوسێیەکەی و گیانی بکوژێت، ئاواش ئەم کارەیە، چونکە لە کێڵگەکە دۆزییەوە، کچە گەنجە خەزاوبووەکە هاواری کرد و کەس نەبوو یارمەتیی بدات ئەگەر کەسێک کچێکی پاکیزە بدۆزێتەوە کە نامۆزراوە، و زۆری پێ بکات و لەگەڵی بخەوێت، و بدۆزرێتەوە، ئەو پیاوەی لەگەڵی خەوتووە پەنجا شاقلی زیو بە باوکی کچە گەنجەکە دەدات، و دەبێتە ژنی ئەو، لەبەرامبەر ئەوەی نزمی کردووەتەوە، ناتوانێت بەڕێی بکات لە هەموو کاتدا.

23

پیاو ژنی باوکی خۆی وەرناگرێت، و داپۆشینی باوکی خۆی ئاشکرا ناکات .کەسی گوڵەکان وردکراو و کەسی بڕاو ناچنە ناو کۆبوونەوەی یەزدان .کوڕی لەشفرۆش ناچێتە ناو کۆبوونەوەی یەزدان .عەمۆنی و مۆئابی ناچنە ناو کۆمەڵی یەزدان، و تا نەوەی دەیەم ناچنە ناو کۆمەڵی یەزدان، و تا بۆ هەتاهەتایە، لەبەر ئەوەی ئەوان پێشوازییان لێ نەکردن لە ئێوە بە نان و ئاو لە ڕێگادا، کاتێک ئێوە دەرچوون لە میسر، و لەبەر ئەوەی ئەوان بەکرێیان گرت لەسەر تۆ بەلعامی کوڕی بەعۆر لە میزۆپۆتامیا بۆ نەفرەتکردن لە تۆ .و یەزدانی پەروەردگاری تۆ نەیویست گوێ لە بەلعام بگرێت، و یەزدانی پەروەردگاری تۆ ئەو نەفرەتانەی گۆڕی بۆ بەرەکەت، چونکە یەزدانی پەروەردگاری تۆ تۆی خۆشویست .نابێت قسەی ئاشتیانە و سوودمەندیان بۆ بکەیت لە هەموو ڕۆژانی ژیانتدا بۆ هەتاهەتایە .نابێت ڕقت لە ئەدۆمی بێتەوە، چونکە براکەتە .نابێت ڕقت لە میسری بێتەوە، چونکە نامۆ بوویت لە خاکەکەی .کوڕان ئەگەر بۆیان لەدایک ببن، لە نەوەی سێیەمدا دەچنە ناو کۆبوونەوەی یەزدان .ئەگەر بەڵام دەرچوویت بۆ دامەزراندن لەسەر دوژمنەکانت، و خۆت پاراست لە هەموو وشەیەکی خراپ .ئەگەر لە تۆدا پیاوێک هەبێت کە لە ڕۆیشتنی شەودا پاک نەبێت، ئەوا دەچێتە دەرەوەی ئۆردوگاکە و ناچێتە ناو ئۆردوگاکە .و دەبێت لە کاتی ئێوارەدا خۆشوشت دەکات جەستەی خۆی بە ئاو، و کاتێک خۆر ئاوابوو دەچێتە ژوورەوە بۆ ناو کەمپەکە .و شوێنێک دەبێت بۆ تۆ لە دەرەوەی ئۆردوگاکە، و دەچیتە دەرەوە بۆ ئەوێ .و میخێک دەبێت بۆ تۆ لەسەر کەمەرەبەندەکەت، و دەبێت کاتێک دادەنیشیت لە دەرەوە، کون دەکەیت پێی، و دواتر دادەپۆشیت شەرمەزارییەکەت .چونکە یەزدانی پەروەردگاری تۆ دەڕوات لەناو ئۆردوگاکەت بۆ ڕزگارکردنی تۆ و ڕادەستکردنی دوژمنەکەت لەبەردەم ڕووی تۆ، و ئۆردوگاکەت دەبێت پیرۆز، و نابینرێت لە تۆ

شەرمەزاری شتێک، و دەگەڕێتەوە لە تۆ .منداڵەکە نادەیتەوە بە گەورەی ئەو، کە زیادکراوە بۆ تۆ لە لای گەورەی ئەو .لەگەڵ تۆ نیشتەجێ دەبێت، لە ئێوەدا نیشتەجێ دەبێت لەو شوێنەی کە پێی خۆش بێت، چەوساندنەوەی مەکە .نابێت لەشفرۆشێک لە کچانی ئیسرائیل هەبێت، و نابێت یەکێک کە خۆی لەشفرۆش دەکات لە کوڕانی ئیسرائیل هەبێت، نابێت دەستپێکەرێک لە کچانی ئیسرائیل هەبێت، و نابێت یەکێک کە دەستپێدەکرێت لە کوڕانی ئیسرائیل هەبێت .نابێت کرێی لەشفرۆش بهێنیت، و نە ئاڵوگۆڕی سەگ بۆ ماڵی یەزدانی خوداوەندی خۆت بۆ هیچ نەزرێک، چونکە قێزەونە بۆ یەزدانی خوداوەندی خۆت، هەردووکیان .سووت لە براکەت وەرمەگرە، سووتی زیو و سووتی خواردن و سووتی هەر شتێک کە قەرزی پێ دەدەیت .بۆ بیانی سوو دەخەیتە سەر، بەڵام بۆ براکەت سوو ناخەیتە سەر، بۆ ئەوەی یەزدانی پەروەردگارت بەرەکەتدارت بکات لە هەموو کارەکانت لەسەر ئەو زەوییەی کە دەچیتە ناوی بۆ میراتگرتنی .ئەگەر بەڵام نەزرێک بۆ یەزدانی پەروەردگاری تۆ بکەیت، دوا مەخە لە گەڕاندنەوەی، چونکە یەزدانی پەروەردگاری تۆ بە پێداگری داوای لێ دەکات، و دەبێتە گوناە لەسەر تۆ .بەڵام ئەگەر نەتەوێت نوێژ بکەیت، گوناهێک لە تۆدا نییە .ئەوەی لە لێوەکانت دەردەچێت دەیپارێزیت، و دەیکەیت بەو شێوەیەی کە نەزرت کرد بۆ یەزدانی خودا، ئەو دیارییەی کە بە دەمی خۆت قسەت کرد .ئەگەر بەڵام تۆ بچیتە ناو دروێنەی هاوسێیەکەت و لە دەستەکانی خۆتدا گوڵەگەنم کۆبکەیتەوە، داس دانەنێیت لەسەر دروێنەی هاوسێیەکەت .ئەگەر بچیتە ناو ڕەزەمێوی دراوسێکەت، دەتوانیت تری بخۆیت ئەوەندەی گیانت تێر دەبێت، بەڵام نابێت لە دەفرێکدا دایبنێیت.

24

ئەگەر کەسێک ژنێک بگرێت و لەگەڵی بژی، و دەبێت ئەگەر پەسەندی لەبەردەم ئەو نەدۆزێتەوە، چونکە شتێکی شەرمەزاری تێدا دۆزییەوە، و نووسراوێکی جیابوونەوەی بۆ بنووسێت، و بیداتە دەستەکانی ئەو، و بینێرێتی لە ماڵەکەی ئەو، و ڕۆیشتبێت ببێتە هی پیاوێکی دیکە، و پیاوە دواییەکە ڕقی لێی ببێتەوە، و نووسراوێکی جیابوونەوەی بۆ بنووسێت، و بیداتە دەستەکانی ئەو، و بینێرێتی لە ماڵەکەی ئەو، و پیاوە دواییەکە بمرێت، ئەوەی وەکو ژنی بۆ خۆی گرتی، ناتوانێت پیاوە یەکەمەکە کە ناردی، بگەڕێتەوە و وەکو ژنی بۆ خۆی بیگرێتەوە، دوای گڵاوبوونی ئەو، چونکە قێزەونە لەبەردەم یەزدانی پەروەردگاری تۆ، و گڵاو ناکەن ئەو خاکەی کە یەزدانی پەروەردگاری تۆ پێتان دەدات بە میرات .ئەگەر کەسێک بەم دواییانە ژنێک بگرێت، ناچێتە جەنگ، و هیچ شتێک بەسەریدا سەپێنراو نابێت، بێتاوان دەبێت لە ماڵەکەی خۆیدا، یەک ساڵ ژنەکەی خۆی کە گرتوویەتی خۆشحاڵ دەکات .بەرمیل وەرنەگریت، نە بەردی ژێرینی ئاسیا و نە بەردی سەرەوەی ئاسیا، چونکە ئەمە گیانی وەردەگرێت وەک بەرمیل .ئەگەر بەڵام پیاوێک بگیرێت کە گیانێک لە براکانی خۆی لە کوڕانی ئیسرائیل دەدزێت، و ستەمی لێ دەکات و دەیفرۆشێت، ئەو دزە دەمرێت، و تۆ خراپە لە نێوتاندا دەردەهێنیت .ئاگادارببە بۆ خۆت لە دەستکەوتنی گولی، زۆر بە وریایی بە، بۆ ئەوەی کار بکەیت بەپێی هەموو ئەو یاسایەی کە کاهینە لێڤییەکان پێتان ڕادەگەیەنن، هەروەک چۆن فەرمانم پێکردن، بە وریایی بن لە جێبەجێکردنی .بیرت بێت ئەوەی کە یەزدان، خودای تۆ، بە مریەم کردی لە ڕێگادا، کاتێک ئێوە لە میسر دەرچوون .ئەگەر قەرزێک یان هەر شتێک لە دراوسێکەت بێت، ناچیتە ناو ماڵەکەی بۆ وەرگرتنی بارمتەکەی .لە دەرەوە ڕادەوەستیت، و ئەو پیاوەی قەرزەکەت لەلای ئەوە، گرەوەکە بۆت دەردەهێنێت بۆ دەرەوە .ئەگەر ئەو پیاوە هەژار بێت، نابێت لە بارمتەکەی بخەویت .بە گەڕاندنەوە دەگەڕێنیتەوە گرەوەکەی ئەو بۆ ڕۆژئاوای خۆر، و دەنوێت لە جلەکەی ئەو، و داواتی خێر دەکات بۆ تۆ، و دەبێتە بەزەیی بۆ تۆ لەبەردەم

یەزدانی پەروەردگاری تۆ .نابێت ستەم بکەیت لە کرێی هەژار و پێویستدار لە براکانت، یان لە ئاوارەکانی نێو شارەکانت .لە هەمان ڕۆژدا کرێی ئەو دەدەیتەوە، خۆر لەسەری ئاوا نابێت، چونکە هەژارە و ئومێدی خۆی پێوە بەستووە، و هاوار دەکاتە سەر تۆ بۆ لای یەزدان، و گوناە دەبێتە بەسەر تۆدا .باوکان لە جیاتی منداڵان نامرن، و کوڕان لە جیاتی باوکان نامرن، هەریەکە لە گوناهی خۆی دەمرێت .نابێت دادوەری نامۆ و هەتیو و بێوەژن لادەبەیت، نابێت جلی بێوەژنێک وەک بارمتە دەگریت، و یادت دێتەوە کە خزمەتکار بوویت لە خاکی میسر، و یەزدانی پەروەردگارت ئازادی کردیت لەوێوە، لەبەر ئەوە من فەرمانت پێدەکەم ئەم شتە بکەیت .ئەگەر بەڵام درووێنەی کێڵگەکەت بکەیت و کۆڵەیەک لە کێڵگەکەت لەبیرت بچێت، بۆ وەرگرتنی ئەو مەگەڕێوە، بۆ نامۆ و هەتیو و بێوەژن دەبێت، بۆ ئەوەی یەزدانی پەروەردگارت بەرەکەتدارت بکات لە هەموو کارەکانی دەستەکانت . ئەگەر زەیتوون کۆدەکەیتەوە، ناگەڕێیتەوە بۆ کۆکردنەوەی ئەوانەی دوای خۆت، بۆ نامۆ و هەتیو و بێوەژن دەبێت، و یادت دێتەوە کە خزمەتکار بوویت لە خاکی میسر، لەبەر ئەمە من فەرمانت پێدەدەم ئەم کارە بکەیت .ئەگەر تۆ ڕەزەکەی خۆتت درووێشتەوە، دووبارە دوای خۆت درووێشتنەوەی ناکەیتەوە؛ بۆ نامۆ و هەتیو و بێوەژن دەبێت؛ و یادت دێتەوە کە خزمەتکار بوویت لە خاکی میسر؛ لەبەر ئەمە من فەرمانت پێدەدەم ئەم شتە بکەیت.

25

ئەگەر ناکۆکییەک دروست بێت لەنێوان پیاوان، و بێنە بۆ دادوەری، و دادوەری بکەن، و ڕاستودروستەکە ڕاستودروست بکەن، و بێدینەکە تاوانبار بکەن؛ و دەبێت، ئەگەر بێدینەکە شایانی لێدان بێت، دایبنێیت لەبەردەم دادوەرەکان، و قامچی لێدەدەن لەبەردەمیان بەپێی بێدینی ئەو .و بە ژمارەی چل لێیدەدەن، زیاتر نایانزیاد .بەڵام ئەگەر

زیاتر بکەیت بۆ لێدان لەسەر ئەم لێدانانە، براکەت لەبەردەمت بێڕێز دەکرێت .دەمی گای جۆخینکەر مەبەستە .ئەگەر براکان پێکەوە نیشتەجێ بن و یەکێک لەوان بمرێت و منداڵی نەبێت، ژنی مردووەکە نابێت ببێتە ژنی پیاوێکی بێگانە، برای مێردەکەی دەبێت بچێتە لای و بیکاتە ژنی خۆی و لەگەڵی بژی .و ئەو منداڵەی کە لەدایک دەبێت، لە ناوی مردووەکەوە دادەمەزرێت، و ناوەکەی لە ئیسرائیلەوە سڕینەوە نابێت .ئەگەر بەڵام ئەو پیاوە نەیویست ژنی براکەی بگرێت، ئەو ژنە سەردەکەوێت بۆ دەروازەکە بۆ لای ئەنجومەنی پیران، و دەڵێت :براکەی پیاوەکەم نایەوێت ناوی براکەی لە ئیسرائیلدا هەڵبستێنێتەوە، براکەی پیاوەکەم نەیویست .و ئەنجومەنی پیرانی شارەکەی بانگی دەکەن، و پێی دەڵێن، و ڕاوەستاو بڵێت، نامەوێت وەریبگرم، و ژنی براکەی نزیک دەبێتەوە لەبەردەم ئەنجومەنی پیرانەکە، و پێڵاوەکەی یەکێک لە پێیەکەی دەکاتەوە، و تف لە ڕووبدا دەکات، و وەڵام دەداتەوە دەڵێت، ئاوا دەکەن بەو پیاوەی کە ماڵی براکەی بنیاد نانێت لە ئیسرائیل .ئەو ناوەی لە ئیسرائیلدا بانگ دەکرێت، ماڵی ئەوەی کە پێڵاوەکەی کردەوە .ئەگەر پیاوان شەڕ بکەن لەسەر هەمان شت، پیاوێک لەگەڵ براکەی خۆی، و ژنی یەکێک لە ئەوان بێت بۆ ڕزگارکردنی پیاوەکەی خۆی لە دەستی ئەوەی لێی دەدات، و دەستی درێژ کردبێت و شوێنی نهێنی ئەو بگرێت، دەستەکەی دەبڕیتەوە، چاوەکەت بەزەیی پێیدا نایەتەوە .نابێت بۆ تۆ لە کیسەکەتدا کێش و کێش هەبێت، گەورە یان بچووک .لە ماڵەکەتدا نابێت دوو جۆر پێوانە هەبێت، گەورە و بچووک .کێشێکی ڕاستەقینە و دادپەروەر دەبێت بۆ تۆ، و پێوانەیەکی ڕاستەقینە و دادپەروەر دەبێت بۆ تۆ، بۆ ئەوەی درێژە ژیان بیت لەسەر ئەو زەوییەی کە یەزدانی پەروەردگارت پێت دەدات بە میرات .چونکە قێزەوەرە بۆ یەزدان، خودای تۆ، هەموو ئەوانەی ئەمانە دەکەن، هەموو ئەوانەی ناڕەوا دەکەن .بیرت بێت ئەوەندەی کە عەمالیق کردی بە تۆ لە ڕێگادا، کاتێک تۆ دەهاتیتە دەرەوە لە خاکی میسرەوە، چۆن ڕاوەستا دژی تۆ لە ڕێگادا، و بڕییەوە پاشەوەکەی تۆ، ئەوانەی ماندوو

بوون له دوای تۆوە، بەڵام تۆ برسی بووییت و ماندوو بووییت، و ئەو نەترسا لە خودا .و دەبێت کاتێک یەزدانی خودات پشووت دەدات لە هەموو دوژمنانت کە دەوروبەرتن لەو زەوییەدا، کە یەزدانی خودات پێت دەدات بۆ میراتگرتن، ناوی عەمالیق دەسڕیتەوە لە ژێر ئاسمان، و بیرت لێ نەچێت.

26

و دەبێت ئەگەر تۆ بچیتە ناو ئەو خاکە کە یەزدانی پەروەردگاری تۆ دەیداتە تۆ بۆ میراتگرتن، و میراتی بگریت، و نیشتەجێی بیت لەسەری، و ببەیت لە یەکەم بەرهەمەکانی بەروبوومەکانی خاکەکەت کە یەزدانی پەروەردگاری تۆ دەیداتە تۆ، و بیخەیتە ناو سەبەتەیەکەوە، و بچیت بۆ ئەو شوێنە کە یەزدانی پەروەردگاری تۆ هەڵیدەبژێرێت بۆ ئەوەی ناوی ئەو لەوێ بانگهێشت بکرێت .و دێیتە لای ئەو کاهینەی کە لەو ڕۆژانەدا دەبێت، و پێی دەڵێیت :ئەمڕۆ بە یەزدانی خودای خۆم ڕادەگەیەنم کە هاتوومەتە ناو ئەو خاکەی کە یەزدان سوێندی بۆ باوباپیرانمان خوارد کە بیداتە ئێمە .کاهینەکە سەبەتەکە لە دەستەکانت وەردەگرێت و لەبەردەم قوربانگاکەی یەزدانی پەروەردگارت دایدەنێت .و وەڵامدەداتەوە و دەڵێت لەبەردەم یەزدانی خودای تۆ :باوکم سوریای فرێدا، و دابەزی بۆ میسر و لەوێ نیشتەجێبوو بە ژمارەیەکی کەم، و لەوێ بووە نەتەوەیەکی گەورە و کۆمەڵێکی زۆر .و میسرییەکان ئازاریان دایین و نزمیان کردینەوە و کاری سەختیان خستە سەر ئێمە .و هاواریمان کرد بۆ لای یەزدانی پەروەردگاری ئێمە و یەزدان گوێی لە دەنگی ئێمە گرت و بینی نزمکردنەوەی ئێمە و ماندووبوونی ئێمە و چەوساندنەوەی ئێمە .
پەروەردگار بە هێزە گەورەکەی خۆی ئێمەی لە میسر دەرهێنا، بە دەستێکی بەهێز و باڵێکی بەرز، بە بینینە گەورەکان و نیشانەکان و پەرجووەکان .و ئێمەی هێنایە ناو ئەم شوێنە، و

ئەم زەوییەی پێداین، زەوییەک کە شیر و هەنگوین دەڕژێت .و ئێستا ئەوەتا من هێناومە یەکەم بەرهەمی بەروبوومی ئەو زەوییەی کە تۆ دات بە من ئەی یەزدان، زەوییەک کە شیر و هەنگوین دەڕژێت، و تۆ جێی دەهێڵیت لەبەردەم یەزدانی خودای تۆ، و کڕنۆش دەبەیت لەبەردەم یەزدانی خودای تۆ، و دڵخۆش دەبیت بە هەموو ئەو شتە چاکانەی کە یەزدانی خودای تۆ دایە بە تۆ و ماڵی تۆ و لێڤی و ئەو نامۆیەی کە لەناو تۆدایە .ئەگەر تەواوت کرد دەیەکی دانی هەموو دەیەکی بەرهەمەکانت لە ساڵی سێیەم، دەیەکی دووەم دەدەیت بە لێڤی و بە نامۆ و بە هەتیو و بە بێوەژن، و دەخۆن لە شارەکانت، و دڵخۆش دەبن .و دەڵێیت لەبەردەم یەزدانی خودای خۆت :دەرمهێناوە شتە پیرۆزەکان لە ماڵی خۆم و دامە بە لێڤییەکە و نامۆیەکە و هەتیوەکە و بێوەژنەکە، بەپێی هەموو ئەو فەرمانانەی کە فەرمانت پێکردم .سەرپێچی فەرمانی تۆم نەکردووە و لەبیرم نەچووە .و لە ئازارمدا لە ئەوان نەخواردم، لە ئەوان بۆ شتی ناپاک بەرهەمم نەهێنا، لە ئەوان بە مردووان نەدام، گوێڕایەڵی دەنگی یەزدانی پەروەردگارمان بووم، وەک فەرمانی پێکردم ئاوام کرد .تەماشا بکە لە ماڵی پیرۆزی خۆت لە ئاسمانەوە، و بەرەکەتدار بکە گەلەکەت ئیسرائیل، و ئەو زەوییەی کە دایتە ئەوان، وەک چۆن سوێندت خوارد بۆ باوباپیرانمان، کە بمانداتێ زەوییەک کە شیر و هەنگوین لێ دەڕژێت .لە ئەم ڕۆژەدا یەزدانی خوداوەندی تۆ فەرمانی پێکردیت کە هەموو ئەم فەرمان و حوکمانە جێبەجێ بکەیت، و ئێوە دەبێت پابەندی بن و ئەوان جێبەجێ بکەن لە هەموو دڵتانەوە و لە هەموو گیانتانەوە .ئەو خودایەت هەڵبژاردووە ئەمڕۆ کە خودای تۆ بێت، و بڕۆیت لە هەموو ڕێگاکانی ئەو، و پارێزی بکەیت لە فەرزەکان و حوکمەکان، و گوێڕایەڵی دەنگی ئەو بیت .و یەزدان ئەمڕۆ تۆی هەڵبژارد بۆ ئەوەی تۆ ببیتە گەلێکی تایبەت بۆ ئەو، هەروەک چۆن گوتی، بۆ پاراستنی فەرمانەکانی ئەو، و بۆ ئەوەی تۆ بیت لە سەرووی هەموو نەتەوەکان، هەروەک چۆن تۆی کردووە بە ناودار و شانازی و شکۆمەند، بۆ ئەوەی تۆ ببیتە گەلێکی پیرۆز بۆ یەزدانی پەروەردگارت،

هەروەک چۆن قسەی کرد.

27

موسا و ئەنجومەنی پیرانی ئیسرائیل فەرمانیان دا و گوتیان :هەموو ئەم فەرمانانە بپارێزن کە من ئەمڕۆ فەرمانتان پێدەدەم .و دەبێت لەو ڕۆژەدا کە تێپەڕ دەکەیت لە ئوردون بۆ ناو ئەو زەوییە، کە یەزدانی خودای تۆ دەیداتە تۆ، بەردە گەورەکان بۆ خۆت ڕادەگریت و بە سواغ سواغیان دەدەیت .و دەنووسیت لەسەر ئەم بەردانە هەموو ئەم وشانەی ئەم یاسایە، کاتێک دەپەڕنەوە ئوردون، کاتێک دەچنە ناو ئەو زەوییەی کە یەزدانی پەروەردگاری باوکانت پێتدەدات، زەوییەک کە شیر و هەنگوینی لێ دەڕژێت، بەو شێوەیەی کە یەزدانی پەروەردگاری باوکانت پێی فەرموویت .و دەبێت کاتێک ئێوە لە ڕووباری ئوردون دەپەڕنەوە، ئەم بەردانە ڕادەگرن کە من ئەمڕۆ فەرمانت پێدەدەم، لە کێوی عێبال، و بە گەچ سواغیان دەکەیت .و لەوێ قوربانگایەک بنیاد دەنێیت بۆ یەزدان خودای تۆ، قوربانگایەک لە بەردەکان؛ ئاسن دانەنێیت لەسەری؛ بەردە تەواوەکان قوربانگا بنیاد دەنێیت بۆ یەزدان خودای تۆ، و قوربانی سووتاندنەکان پێشکەش دەکەیت لەسەری بۆ یەزدان خودای تۆ .و لەوێ قوربانی ڕزگاری سەردەبڕیت، دەیخۆیت، تێر دەبیت و شادمان دەبیت لەبەردەم یەزدانی خودای خۆت .و لەسەر ئەو بەردەکان هەموو ئەم یاسایە بە ڕوونی زۆرەوە دەنووسیت .و موسا و کاهینە لێقییەکان قسەیان لەگەڵ هەموو ئیسرائیل کرد و گوتیان :بێدەنگ بە و گوێ بگرە ئیسرائیل، لەم ڕۆژەدا بوویتە گەلێک بۆ یەزدانی خودای تۆ، و گوێ دەگریت بە دەنگی یەزدانی خودای تۆ، و هەموو فەرمانەکانی ئەو دەکەیت، و یاساکانی ئەو، ئەوەندەی من ئەمڕۆ فەرمانت پێ دەدەم .و موسا فەرمانی دا بە گەل لە ئەو ڕۆژەدا، دەڵێت :ئەمانە ڕادەوەستن بۆ بەرەکەتدانی گەل لە کێوی گەریزیم

دوای پەرینەوەی ئوردون، شیمۆن، لێڤی، یەهودا، یەساخار، یوسف و بنیامین .و ئەمانە ڕادەوەستن لەسەر نەفرەتەکە لە کێوی عێبال، ڕەئوبێن، گاد، و ئاشێر، زەبولون، دان، و نەفتالی .و وەڵامدەدەنەوە و دەڵێن لێڤییەکان بۆ هەموو ئیسرائیل بە دەنگێکی گەورە، نەفرەت لێکراو پیاوێک کە دروستدەکات پەیکەرێکی هەڵکەنراو و وێنەیەکی تواوە، قێزەوەرییەک بۆ یەزدان، کاری دەستەکانی پیشەوەران، و دایدەنێت ئەو لە شوێنێکی نهێنی، و وەڵامدەداتەوە هەموو گەل، دەڵێن، ئاوا بێت .نەفرەت لێکراو ئەوەی کە ڕێزی باوکی یان دایکی خۆی ناگرێت، و هەموو گەل دەڵێن :با ئاوا بێت .نەفرەت لێکراو ئەوەی کە سنوورەکانی دراوسێکەی دەگۆڕێت، و هەموو گەل دەڵێن :با ئاوا بێت .نەفرەت لێکراو ئەوەی نابینا لە ڕێگادا گومڕا دەکات، و هەموو گەل دەڵێن :با ئاوا بێت .نەفرەت لێکراو ئەو کەسەی کە دادوەری نامۆ و هەتیو و بێوەژن لایدا دەدات، و هەموو گەل دەڵێن، ئاوا بێت . نەفرەت لێکراو ئەوەی کە لەگەڵ ژنی باوکی خۆی جووت دەبێت، چونکە داپۆشینی باوکی خۆی ئاشکرا کردووە؛ و هەموو گەل دەڵێن، با ئاوا بێت .نەفرەت لێکراو ئەوەی کە لەگەڵ هەر ئاژەڵێک جووت دەبێت، و هەموو گەل دەڵێن :با ئاوا بێت .نەفرەت لێکراو ئەوەی کە دەنوێت لەگەڵ خوشکی لە باوکی یان دایکی خۆی .و هەموو گەل دەڵێن، با ببێت .نەفرەت لێکراو ئەو کەسەی کە لەگەڵ بووکەکەی خەوتووە، و هەموو گەل دەڵێن :با بێت .نەفرەت لێکراو ئەو کەسەی کە لەگەڵ خوشکی ژنەکەی خەوتووە، و هەموو گەل دەڵێن :با بێت . نەفرەت لێکراو ئەوەی کە بە فێڵ لە دراوسێکەی دەدات، و هەموو گەل دەڵێن :با ئاوا بێت . نەفرەت لێکراوە ئەوەی کە دیاری وەردەگرێت بۆ لێدانی گیانی خوێنێکی بێتاوان، و هەموو گەل دەڵێن، با ئاوا بێت .نەفرەت لێکراوە هەموو پیاوێک کە نامێنێتەوە لە هەموو وشەکانی ئەم یاسایەدا بۆ کردنی ئەوان، و هەموو گەل دەڵێن :ئاوا بێت.

28

و دەبێت ئەگەر بە باشی گوێت لە دەنگی یەزدانی خوداکەت بگرێت، بۆ پاراستن و جێبەجێکردنی هەموو ئەم فەرمانانەی کە من ئەمڕۆ فەرمانت پێدەدەم، ئەوا یەزدانی خوداکەت تۆ لە سەرووی هەموو نەتەوەکانی زەوی دادەنێت، و هەموو ئەم بەرەکەتانە دێنە سەر تۆ و دەتدۆزنەوە، ئەگەر گوێت لە دەنگی یەزدانی خوداکەت بگرێت، بەرەکەتدار دەبیت لە شار، و بەرەکەتدار دەبیت لە کێڵگە .بەرەکەتدار بن وەچەکانی سکت، و بەرهەمەکانی زەوییەکەت، و ڕانە مەڕوومااڵتەکانی گایەکانت، و مێگەلەکانی مەڕەکانت . بەرەکەتدار بن ئەمبارەکانی تۆ و پاشماوەکانی تۆ .بەرەکەتدار بیت لە هاتنەوەت، و بەرەکەتدار بیت لە چوونت .یەزدانی پەروەردگارت دوژمنانت کە دژایەتیت کردوون بە شکاوی ڕادەستت دەکات لەبەردەمت، بە یەک ڕێگا دێنە سەرت، و بە حەوت ڕێگا هەڵدێن لەبەردەمت .یەزدان بەرەکەت دەنێرێتە سەر تۆ لە ئەمبارخانەکانتدا، و لەسەر هەموو ئەوەی دەستت بۆ درێژ دەکەیت، لەسەر ئەو زەوییەی کە یەزدانی پەروەردگارت پێت دەدات .یەزدان تۆ بۆ خۆی هەڵدەستێنێت وەک گەلێکی پیرۆز، ئەو شێوەیەی کە سوێندی خواردبۆ باوکانت؛ ئەگەر گوێ لە دەنگی یەزدانی خواکەت بگریت، و بڕۆیت لە هەموو ڕێگاکانی ئەو، و هەموو نەتەوەکانی زەوی تۆ دەبینن، چونکە ناوی یەزدان بانگکراوە لەسەر تۆ، و لێت دەترسن .یەزدانی پەروەردگارت زۆرت دەکات بۆ چاکە لە نەوەکانی سکت، و لەسەر نەوەکانی ئاژەڵە ماڵییەکانت، و لەسەر بەرهەمەکانی زەوییەکەت، لەسەر ئەو زەوییەی کە یەزدان سوێندی بۆ باوباپیرانت خواردبۆ دانی بە تۆ .یەزدان بۆ تۆ گەنجینەی چاکی خۆی، ئاسمان، دەکاتەوە، تاکو باران بدات بە زەوییەکەت لە کاتی خۆیدا، بەرەکەتدار دەکات هەموو کارەکانی دەستەکانت، و قەرز دەدەیت بە نەتەوەی زۆر، بەڵام تۆ قەرز ناکەیت .و تۆ فەرمانڕەوایەتی نەتەوەی زۆر دەکەیت، بەڵام ئەوان فەرمانڕەوایەتی تۆ ناکەن .یەزدانی پەروەردگاری تۆ تۆ دەکاتە سەر و نەک کلک، و ئەوکات لەسەرەوە دەبیت و لەژێرەوە نابیت، ئەگەر گوێ لە دەنگی یەزدانی پەروەردگاری تۆ

بگریت و هەموو ئەوەی من ئەمڕۆ فەرمانت پێدەدەم بیپارێزیت .نا سەرپێچی لە هەموو ئەو فەرمانانە کە من ئەمڕۆ فەرمانت پێدەدەم، نە بۆ ڕاست و نە بۆ چەپ، بۆ ئەوەی دوای خوداوەندە دیکەکان بڕۆیت و خزمەتیان بکەیت .و دەبێت ئەگەر گوێ نەگریت لە دەنگی یەزدانی خودای خۆت، بۆ پاراستنی هەموو فەرمانەکانی ئەو، ئەوانەی من ئەمڕۆ فەرمانت پێ دەدەم، ئەوا هەموو ئەم نەفرەتانە دێنە سەرت و دەتگرنەوە .نەفرەت لێکراویت لە شار، و نەفرەت لێکراویت لە کێڵگە .نەفرەت کراون ئەمبارەکانی تۆ و پاشماوەکانی تۆ .نەفرەت لێکراون بەرهەمەکانی سکت، و بەرهەمەکانی زەوییەکەت، ڕانە مانگاکانی گایەکانت، و مێگەلەکانی مەڕەکانت؛ نەفرەت لێکراوی تۆ لە هاتنەژوورەوەت، و نەفرەت لێکراوی تۆ لە چوونەدەرەوەت .پەروەردگار کەموکوڕی و لاوازی و لەناوچوون دەنێرێتە سەر تۆ لە هەموو ئەوەی دەستت بۆ درێژ دەکەیت، هەتا لەناوت دەبات و بە خێرایی لەناوت دەبات لەبەر کردەوە خراپەکانت، چونکە وازت لە من هێنا .یەزدان مەرگ بە تۆوە بنووسێنێت، هەتا لەو زەوییە بە تەواوی لەناوت دەبات کە تۆ دەچیتە ئەوێ بۆ میراتگرتنی .پەروەردگار لێت دەدات بە سەرلێشێواوی و تایە و لەرزە و هەوراوی و کوێرەباکوێرە و زەردی، و ڕاوت دەنێن هەتا لەناوت دەبەن .و ئاسمانی سەر سەرت دەبێتە برۆنز، و زەوی ژێر پێت دەبێتە ئاسن .با یەزدانی پەروەردگاری تۆ بارانی زەوییەکەت بکاتە تۆز، و خۆڵ لە ئاسمانەوە دادەبەزێت، هەتا لەناوت دەبات، و هەتا بە خێرایی قڕت دەکات .یەزدان وا بکات تۆ تێکبشکێنرێیت لەبەردەم دوژمنانت، بە یەک ڕێگا دەچیتە سەریان، بەڵام بە حەوت ڕێگا هەڵدێیت لەبەردەمیان، و دەبیتە پەرتەوازە لە هەموو شانشینەکانی زەوی .مردووەکانتان دەبنە خۆراکی باڵندەکانی ئاسمان و درندەکانی زەوی، و کەس نابێت بۆ ترساندنیان .
یەزدان لێت دەدات بە بریندی میسری لە کورسیت، و بە گەڕۆگۆڵەی کێوی، و بە خارش، بۆ ئەوەی نەتوانیت چاک بیتەوە .یەزدان تۆ لێدەدات بە شێتی و کوێری و سەرلێشێواوی مێشک .و دەستتەکان لە نیوەڕۆدا، وەک نابینایەک کە لە تاریکیدا دەستتەکات، و ڕێگاکانت

سەرکەوتوو نابن، و ئەوکات ستەملێکراو دەبیت و تاڵانکراو دەبیت لە هەموو ڕۆژەکاندا، و یارمەتیدەرێک نابێت .ژنێک دەگریت، بەڵام پیاوێکی تر دەیبێت .خانوویەک دروست دەکەیت، بەڵام تێیدا نیشتەجێ نابیت .ڕەزێک دەچێنیت، بەڵام دروێنەی ناکەیت . گوێرەکەی تۆ سەربڕاوە لەبەردەمت، و لێی ناخۆیت .گوێدرێژەکەی تۆ ڕفێنراوە لێت، و ناگەڕێندرێتەوە بۆت .مەڕەکانی تۆ دراون بە دوژمنەکانت، و یارمەتیدەر نابێت بۆت . کوڕەکانت و کچەکانت دراون بە نەتەوەیەکی دیکە، و چاوەکانت تەماشایان دەکەن کە لاواز دەبن بۆیان، دەستت توانای نابێت .بەرهەمەکانی زەوییەکەت و هەموو ماندووبوونەکانت، نەتەوەیەک دەیانخوات کە نایناسیت، و بە درێژایی هەموو ڕۆژەکان ستەملێکراو و شکاو دەبیت .و دەبیتە شێت لەبەر ئەو بینینانەی چاوەکانت کە دەیانبینیت . یەزدان لێت دەدات بە برینێکی خراپ لەسەر ئەژنۆکان و لەسەر ساقەکان، بۆ ئەوەی نەتوانیت چاک بیتەوە لە بنی پێیەکانتەوە هەتا لوتکەت .یەزدان ڕابەرێت تۆ و ئەو فەرمانڕەواکانەت کە لەسەر خۆت دایاندەنێیت، بۆ نەتەوەیەک کە نە تۆ و نە باوکانت نایانناسن، و لەوێ خزمەت بە خوداوەندە دیکەکان دەکەیت کە لە دار و بەردن .و لەوێ دەبیتە مەتەڵ و پەند و چیرۆک لەنێو هەموو ئەو نەتەوانەی کە یەزدان دەتباتە ئەوێ . تۆوی زۆر دەبەیتە دەرێ بۆ دەشتەکە، و کەم دەهێنیتە ژوورەوە، چونکە پێکوڵەکە دەیانخوات؛ ڕەزەمێو دەچێنیت و کاری تێدا دەکەیت، و شەراب ناخۆیتەوە و دڵخۆش نابیت لێی، چونکە کرمەکە دەیانخوات .دار زەیتوون لە هەموو سنووورەکانتدا دەبن، بەڵام ڕۆن دەست ناکەیت، چونکە دار زەیتوونەکەت دەڕژێت .کوڕان و کچان دەبوونیت و نابن، چونکە لە دیلگیری دەڕۆن .هەموو دار و دارستانەکانت و بەرهەمەکانی زەوییەکەت، گەنمەشۆڕ لێیان دەخوات .ئەو نامۆیەی کە لەناو تۆدایە، بەرەو سەرەوە سەرەوە سەردەکەوێت، بەڵام تۆ بەرەو خوارەوە خوارەوە دادەبەزیت .ئەم قەرز دەدات بە تۆ، بەڵام تۆ قەرز نادەیت بە ئەم، ئەم دەبێتە سەر، بەڵام تۆ دەبیتە دم .و هەموو ئەم نەفرەتانە دێنە

سەر تۆ و ڕاوت دەنێن و دەتگرن، هەتا لەناوت دەبات و هەتا لەناوت دەبات، چونکە گوێت لە دەنگی یەزدانی پەروەردگارت نەگرت، بۆ پاراستنی فەرمانەکانی ئەو و یاساکانی کە فەرمانی پێکردیت .و دەبێت لە تۆدا نیشانەکان، و سەرسوڕهێنەرەکان لە تۆوەکەی تۆ هەتا هەتایە، لە جیاتی ئەوەی کە تۆ خزمەتت نەکرد بە یەزدانی خودای تۆ لە خۆشی و دڵێکی باشدا لەبەر زۆری هەموو شتێک .و خزمەت دەکەیت بە دوژمنەکانی خۆت، ئەوانەی یەزدان دەیانێرێتە سەر تۆ، لە برسێتی و لە تینوێتی و لە ڕووتی و لە نەمانی هەموو شتێک، و نیرێکی ئاسنین دادەنرێت لەسەر ملت، هەتا لەناوت دەبات .یەزدان نەتەوەیەک لە دوورەوە لە کۆتایی زەوی بەسەرتدا دەهێنێت، وەک هێرشی هەڵۆیەک، نەتەوەیەک کە تۆ گوێ لە دەنگی ئەو ناگریت، نەتەوەیەکی بێشەرم لە ڕوخساردا، کە ڕێز لە ڕوخساری پیر ناگرێت و بەزەیی بە گەنج نایەتەوە .و بەرهەمی ئاژەڵە ماڵییەکانت و بەرهەمی زەوییەکەت دەخواتەوە، بۆ ئەوەی دانەوێڵە، شەراب، زەیت، ڕانە مانگای گایەکانت و ڕەمە مێگەلی مەڕەکانت بۆت نەهێڵێتەوە، هەتا لەناوت دەبات .و لەناوت دەبات لە شارەکانتدا، هەتا ڕووخێنرێن شووراکانی بەرز و قەڵابەندەکان کە تۆ متمانەت پێیان کردووە، لە هەموو خاکەکەتدا، و تەنگانەت پێدەگات لە شارەکانتدا کە پێیداون .و دەخۆیت بەرهەمەکانی سکت، گۆشتی کوڕەکانت و کچەکانت، ئەوەندەی پێیدراویت، لە تەنگانەکەتدا و لە تەنگژەکەتدا کە دوژمنەکەت تەنگژەت پێ دەکات .ئەو نەرمە ئەوەی لە تۆدایە و ئەو ناسکە زۆر، بە چاوی خۆی بەغیلی بە برای خۆی دەکات، و بە ژنەکەی ئەوەی لە باوەشی ئەودایە، و بە منداڵە ماوەکان، ئەوانەی بمێنننەوە بۆ ئەو، بۆ ئەوەی بدات بە یەکێک لە ئەوان لە گۆشتەکانی منداڵەکانی خۆی، ئەوانەی بیخوات لەبەر ئەوەی هیچ نەمێنێتەوە بۆ ئەو لە تەنگانەی تۆدا، و لە تەنگژەی تۆدا، ئەوەی دوژمنەکانی تۆ تەنگت پێ بهێنن لە هەموو شارەکانی تۆدا .و ئەو نەرم لە ئێوە و ئەو ناسک، کە پێی ئەو تاقیکردنەوەی وەرنەگرتووە بۆ ڕۆیشتن لەسەر زەوی لەبەر ناسکی و لەبەر نەرمی، بەرچاو دەبێت بە چاوی خۆی

پیاوەکەی خۆی ئەوەی لە باوەشی خۆیەتی، و کوڕەکەی و کچەکەی خۆی، و دواجنینەکەی خۆی ئەوەی دەرچووە لە نێوان ڕانەکانی خۆی، و منداڵەکەی خۆی ئەوەی لەدایکی دەبێت؛ چونکە دەیانخواتەوە لەبەر نەبوونی هەموو شتێک بە نهێنی لە تەنگانەکەی تۆ، و لە چەوسانەوەکەی تۆ، ئەوەی دوژمنەکەی تۆ چەوسێنەوەت دەکات لە شارەکانی تۆ، ئەگەر گوێ نەگریت بۆ جێبەجێکردنی هەموو وشەکانی ئەم یاساە، ئەوانەی نووسراون لەم کتێبەدا، بۆ ترسان لە ئەم ناوە ڕێزدار و سەرسوڕهێنەرە، یەزدان خودای تۆ .و پەروەردگار جیاوازی دەکات لە لێدانەکانی تۆ و لێدانەکانی تۆخمەکەت، لێدانە گەورە و سەرسوڕهێنەرەکان، و نەخۆشییە خراپ و بەردەوامەکان .و هەموو ئەو ئازارە خراپەی میسر کە لە ڕوویان دوورکەوتیتەوە دەگەڕێتەوە و بە تۆوە دەنووسێتەوە یەزدان هەموو نەخۆشییەک و هەموو لێدانێک کە نەنووسراوە و هەموو ئەوانەی کە لە کتێبی ئەم یاسایەدا نووسراون، بەسەر تۆدا دەهێنێت، هەتا لەناوت دەبات .و لە ژمارەیەکی کەمدا جێدەهێڵدرێن، لە جیاتی ئەوەی کە وەک ئەستێرەکانی ئاسمان بوون بە زۆری، چونکە گوێت لە دەنگی یەزدانی خودات نەگرت .و دەبێت وەک ئەو شێوەیەی کە یەزدان دڵخۆش بوو لەسەر ئێوە بۆ باشی کردنتان و زۆرکردنتان، ئاوا یەزدان دڵخۆش دەبێت لەسەر ئێوە بۆ لەناوبردنتان، و بە خێرایی هەڵدەگیرێنەوە لەو زەوییە کە دەچنە ئەوێ بۆ میراتگرتنی .و یەزدانی خودای تۆ پەرشوبڵاوت دەکات بۆ ناو هەموو نەتەوەکان، لە کۆتاییەکی زەوییەوە هەتا کۆتاییەکەی دیکەی زەوی، و لەوێ خزمەت دەکەیت بە خوداوەندە دیکەکان، دار و بەرد، کە نە تۆ و نە باوکانت باوەڕیان پێ نەهێناوە .بەڵام لە نەتەوەکانی ئەوان پشوو نادەیتە تۆ، و وەستانێک بۆ شوێنی پێی پێت نابێت، و یەزدان لەوێ دڵێکی دیکەی یاخیبوو و چاوانی شکستخواردوو و گیانێکی داماوت پێدەدات .ژیانت هەڵواسراو دەبێت لەبەرچاوت، شەو و ڕۆژ دەترسیت و باوەڕ بە ژیانی خۆت ناکەیت .لە بەیانیدا دەڵێیت :چۆن ئێوارە دەبێت؟، و لە ئێوارەدا دەڵێیت :چۆن بەیانی دەبێت؟، لەبەر ترسی

دڵت کە دەیترسێنێت، و لەبەر بینینەکانی چاوەکانت کە دەیانبینیت .و یەزدان تۆ دەگەڕێنێتەوە بۆ میسر لە کەشتیەکاندا، لەو ڕێگایەی کە من وتم، جارێکی تر نایبینیتەوە، و لەوێ دەفرۆشرێنەوە بە دوژمنەکانتان وەک کۆڕ و کەنیزە، و کڕیار نابێت .ئەمانە وشەکانی پەیمانن، کە یەزدان فەرمانی بە موسا کرد دایبمەزرێنێت بۆ کوڕانی ئیسرائیل لە خاکی مۆئاب، جگە لە پەیمانەکە کە لە حۆرێب بۆیانی دامەزراند.

29

و موسا بانگی هەموو کوڕانی ئیسرائیلی کرد، و پێی گوتن، ئێوە بینیوتانە هەموو ئەوانەی کە یەزدان کردی لە خاکی میسر لەبەردەم ئێوە بۆ فیرعەون و خزمەتکارەکانی ئەو، و هەموو خاکەکەی ئەو، ئەو تاقیکردنەوە گەورانەی کە چاوەکانی تۆ بینیویانە، ئەو نیشانانە و ئەو پەرجووانە گەورانەی ئەوانە .یەزدانی خودا تا ئەم ڕۆژە دڵێکی تێگەیشتنتان پێ نەداوە، و چاوانی بینینتان پێ نەداوە، و گوێیانی بیستنتان پێ نەداوە .و ئێوەی بۆ چل ساڵ لە چۆڵەوانیدا برد، جلەکانتان کۆن نەبوون، و پێڵاوەکانتان لە پێیەکانتان کۆن نەبوون .نان نەخواردتان، شەراب و خواردنەوەی بەهێز نەخواردتانەوە، بۆ ئەوەی بزانن کە یەزدانی پەروەردگارتان منم .و هاتنە هەتا ئەم شوێنە، و سیهۆنی پاشای حەشبۆن و عۆگی پاشای باشان دەرچوون بۆ بەرەوپیری ئێمە لە جەنگدا .ئێمە لێیاندان و زەوییەکەیانمان لێ وەرگرت، منیش بە میرات دامە ڕەئوبێن و گاد و نیوەی هۆزی مەنەشە .و پاسداری دەکەن لە جێبەجێکردنی هەموو وشەکانی ئەم پەیمانە، بۆ ئەوەی تێبگەن لە هەموو ئەوەی دەیکەن .ئێوە هەموو ئەمڕۆ لەبەردەم یەزدانی پەروەردگارتان ڕاوەستاون، سەرۆکە هۆزەکانتان، و ئەنجومەنی پیرانتان، و دادوەرەکانتان، و نووسەرەکانتان، هەموو پیاوانی ئیسرائیل، ژنەکانتان، و منداڵەکانتان و نامۆکە کە لەناوەڕاستی ئۆردوگاکەتان، لە

داربڕەکانتانەوە هەتا ئاوهێنەرەکانتان، بۆ تێپەڕین لە پەیمانی یەزدانی پەروەردگارتان، و لە نەفرەتەکانی ئەو، ئەوەندەی یەزدانی پەروەردگارت ئەمڕۆ لەگەڵ تۆ دایدەنێت؛ بۆ ئەوەی تۆ بۆ خۆی دابمەزرێنێت بە گەل، و ئەو دەبێت بە پەروەردگارت، بەو شێوەیەی پێی گوتیت، و بەو شێوەیەی سوێندی خوارد بۆ باوکانت ئیبراهیم و ئیسحاق و یاقوب .و نەک تەنها لەگەڵ ئێوە من دادەنێم ئەم پەیمانە و ئەم نەفرەتە، بەڵکو هەروەها لەگەڵ ئەوانەی لێرە هەن لەگەڵ ئێوە ئەمڕۆ لەبەردەم یەزدانی پەروەردگارتان، و لەگەڵ ئەوانەی نین لەگەڵ ئێوە لێرە ئەمڕۆ .ئەوەی ئێوە دەزانن چۆن لە خاکی میسر نیشتەجێبووین، وەک چۆن لە ناوەڕاستی ئەو نەتەوانە تێپەڕیین کە ئێوە پێیاندا تێپەڕین .و ببینن
قێزەوونییەکانی ئەوان و بتەکانی ئەوان، دار و بەرد، زیو و زێڕ، کە لای ئەوان هەیە .نەبێت کەسێک لەناو ئێوەدا پیاوێک یان ئافرەتێک یان نەوە باوکانێک یان هۆزێک، کە میشکی کەسێک لایدابێت لە یەزدانی پەروەردگاری ئێوە، چووبێت بۆ خزمەتکردنی
خوداوەندەکانی ئەو نەتەوانە؛ نەبێت کەسێک لەناو ئێوەدا ڕەگێک کە لە سەرەوە بڕوێت لە زەراوەدا و تاڵییدا .و دەبێت ئەگەر ئەو بیستبێتی قسەکانی ئەم نەفرەتە، و بەرەکەتی خۆی بداتە خۆی لە دڵی خۆیدا، بڵێت، پیرۆزی بۆ من دەبێت، چونکە لە گومڕابوونی دڵی خۆمدا دەڕۆم، بۆ ئەوەی گوناهبار بێگوناهەکە لەگەڵدا لەناونەبات .نا نا، خوا نایەوێت بەزەیی پێیدا بکاتەوە، بەڵکو ئەوسا تووڕەیی یەزدان دەسووتێتەوە و ئیرەیی ئەو لە ئەو پیاوەدا؛ و هەموو نەفرەتەکانی ئەم پەیمانە دەنووسرێنەوە لەسەری، ئەوانەی نووسراون لەم پەڕتووکەدا؛ و یەزدان ناوی ئەو دەسڕێتەوە لە ژێر ئاسمان .و پەروەردگار ئەو جیا دەکاتەوە بۆ خراپەکان لە هەموو کوڕانی ئیسرائیل، بەپێی هەموو نەفرەتەکانی پەیمانەکە کە نووسراون لە کتێبی ئەم یاساییە .و دەڵێن نەوەی دیکە، کوڕانی ئێوە کە هەڵدەستن دوای ئێوە، و بیانی کە دێت لە خاکێکی دوورەوە، و دەبینن لێدانەکانی ئەو خاکە و نەخۆشییەکانی ئەو کە یەزدان ناردی بۆ سەری، گۆگرد و خوێی سووتاو، هەموو خاکەکەی

ناچێنرێت و هەڵناسێت و هیچ سەوزاییەک نایەتە سەری .وەک چۆن سەدۆم و عەمۆرا و ئەدما و سەبۆیم وێران کران، ئەوانەی کە یەزدان بە تووڕەیی و هەڵچوون وێرانی کردن .و هەموو نەتەوەکان دەڵێن، بۆچی یەزدان ئاوای کرد بەم خاکەی ئەمە؟ کێیە ئەم تووڕەیی گەورەیەی ئەم هەڵچوونە؟ و دەڵێن، کە جێیان هێشت پەیمانی یەزدانی خودای باوکانیان، کە دایڕشت بۆ باوکانیان، کاتێک دەریهێنان ئەوانی لە خاکی میسر، و ڕۆیشتن خزمەتیان کرد بە خوداوەندە دیکەکان، کە نەیاندەزانین، و نە دابەشی کردن بۆیان .و تووڕە بوو بە تووڕەیی یەزدان لەسەر ئەو خاکە بۆ هێنانی لەسەری بەپێی هەموو نەفرەتەکانی نووسراو لە کتێبی ئەم یاسایە .و یەزدان ئەوانی لە زەوییەکەیان دەرهێنا لە تووڕەیی و هەڵچوون و هێرسێکی گەورەی زۆردا، و ئەوانی بۆ زەوییەکی دیکە دەرکرد وەک ئێستا .شتە شاراوەکان بۆ یەزدان خودای ئێمەن، بەڵام ئاشکراکان بۆ ئێمە و منداڵەکانمانن بۆ هەتاهەتایە، بۆ جێبەجێکردنی هەموو وشەکانی ئەم یاسایە .شتە شاراوەکان بۆ یەزدان خودای ئێمەن، بەڵام ئاشکراکان بۆ ئێمە و بۆ منداڵەکانمان بۆ هەتاهەتایەن، بۆ ئەوەی هەموو وشەکانی ئەم یاسایە جێبەجێ بکەین.

30

و دەبێت کاتێک بێنە سەر تۆ هەموو ئەم وشانە، بەرەکەت و نەفرەت، کە دامە بەر ڕووی تۆ و وەردەگریت لە دڵی خۆتدا لە هەموو نەتەوەکان، کە ئەگەر پەرشوبڵاوت بکات یەزدان لەوێ، و دەگەڕێیتەوە بۆ لای یەزدانی خودای خۆت، و گوێ دەگریت بۆ دەنگی ئەو بەپێی هەموو ئەوانەی من فەرمان دەدەم بە تۆ ئەمڕۆ، لە هەموو دڵی خۆتەوە، و لە هەموو گیانی خۆتەوە، و چاک دەکاتەوە یەزدان گوناهەکانی تۆ، و بەزەیی پێتدا دێتەوە، و دیسان کۆدەکاتەوە تۆ لە هەموو نەتەوەکان، ئەوانەی پەرشوبڵاوی کردیت یەزدان لەوێ .ئەگەر

پەرتەوازەبوونی تۆ لە کۆتایی ئاسمانەوە هەتا کۆتایی ئاسمان بێت، لەوێوە یەزدانی پەروەردگاری تۆ کۆت دەکاتەوە، و لەوێوە یەزدانی پەروەردگاری تۆ دەتگرێتەوە .و خودای تۆ لەوێوە تۆ دەهێنێتە ناو ئەو زەوییەی کە باوکانت میراتیان بردووە، و تۆ میراتی دەبەیت، و چاکەت لەگەڵ دەکات، و تۆ زیاتر دەکات لە باوکانت .یەزدان دڵی تۆ و دڵی تۆخمی تۆ پاک دەکاتەوە، بۆ خۆشەویستنی یەزدانی پەروەردگاری تۆ لە هەموو دڵتەوە و لە هەموو گیانتەوە، بۆ ئەوەی تۆ بژیت .و یەزدانی پەروەردگارت ئەم نەفرەتانە دەداتە سەر دوژمنەکانت و سەر ڕقلێبووەکانت، ئەوانەی ڕاویان نایت .و تۆ دەگەڕێیتەوە و گوێ لە دەنگی یەزدانی خوداکەت دەگریت، و فەرمانەکانی ئەو جێبەجێ دەکەیت، هەموو ئەوانەی کە من ئەمڕۆ فەرمانت پێ دەدەم .و یەزدانی پەروەردگارت داوات بەرەکەتدار دەکات لە هەموو کارێکی دەستەکانت، لە نەوەکانی سکت، و لە نەوەکانی ئاژەڵە ماڵییەکانت، و لە بەرهەمەکانی زەوییەکەت، چونکە یەزدانی پەروەردگارت دەگەڕێتەوە شادمان بێت لەسەر تۆ بۆ شتە چاکەکان، وەک چۆن شادمان بوو لەسەر باوکانت .ئەگەر گوێ بگریت لە دەنگی یەزدانی پەروەردگارت، بۆ پاراستنی فەرمانەکانی ئەو، و فەرزەکانی ئەو، و حوکمەکانی ئەو کە نووسراون لە پەڕتووکی ئەم یاسایە، ئەگەر بگەڕێیتەوە بۆ لای یەزدانی پەروەردگارت لە هەموو دڵتەوە، و لە هەموو گیانتەوە .چونکە ئەم فەرمانەی کە من ئەمڕۆ فەرمانت پێدەدەم، نە زۆر قورسە و نە لە تۆ دوورە .لە ئاسمانی سەرەوە نییە، کە بڵێت :کێ بۆ ئێمە دەچێتە سەرەوە بۆ ئاسمان و بۆمان دەیهێنێتەوە، و کاتێک گوێمان لێی بوو جێبەجێی دەکەین؟ نە لە ئەوبەری دەریا نییە، کە دەڵێت :کێ بۆ ئێمە دەپەڕێتەوە بۆ ئەوبەری دەریا و بۆمان دەیهێنێتەوە، و بۆمان بیستراوی دەکات، و ئێمە جێبەجێی دەکەین؟ وشەکە زۆر نزیکی تۆیە لە دەمتدا، و لە دڵتدا، و لە دەستەکانتدا بۆ ئەوەی ئەوە بکەیت .ببینە، من ئەمڕۆ ژیان و مردن، چاکە و خراپەم لەبەردەمت داناوە .ئەگەر گوێ لە فەرمانەکانی یەزدانی خودای خۆت بگریت، ئەوانەی من ئەمڕۆ فەرمانت پێدەدەم، بۆ

خۆشەویستنی یەزدانی خودای خۆت، بۆ ڕۆیشتن لە هەموو ڕێگاکانی ئەو، و بۆ پاراستنی یاساکانی ئەو و حوکمەکانی ئەو، ئەوا ئێوە دەژین و زۆر دەبن، و یەزدانی خودای تۆ بەرەکەتدارت دەکات لە هەموو ئەو خاکەدا کە دەچیتە ناوی بۆ میراتگرتنی .ئەگەر دڵی تۆ بگۆڕێت و گوێ نەگریت و گومڕا بووی و کڕنۆشت بۆ خوداوەندە دیکەکان برد و خزمەتی ئەوانت کرد، من ئەمڕۆ پێت ڕادەگەیەنم کە بە لەناوچوون لەناودەچن و درێژە ژیان نابن لەسەر ئەو خاکەی کە ئێوە لە ڕووباری ئوردون دەپەڕنەوە بۆ ئەوێ بۆ میراتگرتنی .ئەمڕۆ شایەتی لەسەر ئێوە دەهێنم ئاسمان و زەوی، ژیان و مردنم داوەتە بەردەم ڕووی ئێوە، بەرەکەت و نەفرەت؛ ژیان هەڵبژێرە تۆ، بۆ ئەوەی بژیت تۆ و تۆوی تۆ، خۆشەویستی یەزدانی پەروەردگاری تۆ، گوێگرتن لە دەنگی ئەو، و پابەندبوون بە ئەو؛ چونکە ئەمە ژیانی تۆیە و درێژی ڕۆژانی تۆ، نیشتەجێبوون لەسەر زەوییەکە، کە یەزدان سوێندی خواردبۆ باوکانی تۆ ئیبراهیم و ئیسحاق و یاقوب بۆ دانی ئەوان.

31

و موسا تەواوی کرد قسەکردنی هەموو ئەم وشانە بۆ هەموو کوڕانی ئیسرائیل، و گوتی بۆ ئەوان، سەد و بیست ساڵم ئەمڕۆ، ناتوانم چیتر بچمە ژوورەوە و بچمە دەرەوە، یەزدان بەڵام گوتی بۆ من، نایپەڕیتەوە ئەم ئوردونە .یەزدانی پەروەردگارت کە لەپێشتەوە دەڕوات، ئەو نەتەوانە لەبەردەمت لەناودەبات، و تۆ میراتگری ئەوان دەبیت، هەروەها یەشوع لەپێشتەوە دەڕوات، هەروەک یەزدان فەرمووی .و یەزدانی پەروەردگارت ئەوە بە ئەوان دەکات، وەک چۆن بە سیحۆن و عۆگ، دوو پاشای ئەمۆرییەکان کردی، ئەوانەی لەوبەری ڕووباری ئوردون بوون، و بە زەوییەکەیان، وەک چۆن بە تەواوی لەناویبردن .و پەروەردگار ئەوانی ڕادەستی ئێوە کرد، و ئێوە بۆ ئەوان دەکەن، وەک فەرمانم پێ دان .

ئازابە و بەهێز بە، مەترسە، نە ترسنۆک بە، نە تۆقیو مەبە لە ڕوویان، چونکە یەزدانی پەروەردگاری تۆ کە پێشتان دەکەوێت لەگەڵتاندایە، نە وازت لێدەهێنێت و نە بەجێت دەهێڵێت .و موسا بانگی یەشوعی کرد، و لەبەردەم هەموو ئیسرائیل پێی گوت :پیاو بە و بەهێز بە، چونکە تۆ لەپێش ئەم گەلە دەچیتە ژووروەوە بۆ ناو ئەو زەوییەی کە یەزدان سوێندی بۆ باوکانی ئێوە خوارد کە بیداتە ئەوان، و تۆ وەک میرات دەیدەیت بە ئەوان .و یەزدان کە لەگەڵ تۆدا دەڕوات، بەجێت ناهێڵێت و وازت لێ ناهێنێت، مەترسە و ترسنۆک مەبە .موسا وشەکانی ئەم یاسایەی نووسی بۆ ناو کتێبێک، و دای بە کاهینەکان کە کوڕانی لێڤین، ئەوانەی سندووقی پەیمانی یەزدان هەڵدەگرن، و بە پیرانی کوڕانی ئیسرائیل .و موسا فرمانی پێدان ئەوان لە ئەو ڕۆژەدا، گوتنی، دوای حەوت ساڵ لە کاتی ساڵی ئازادکردن لە جەژنی خێوەتگاکان، لە کۆبوونەوەی هەموو ئیسرائیل بۆ دیتن لەبەردەم یەزدانی خودای ئێوە، لە ئەو شوێنەی کە یەزدان هەڵیدەبژێرێت، دەخوێننەوە ئەم یاساە لەبەردەم هەموو ئیسرائیل بۆ گوێچکەکانیان، کۆکردنەوەی گەل، پیاوان و ئافرەتان و منداڵان و نامۆکان لە شارەکانی ئێوە، بۆ ئەوەی بیستن، و بۆ ئەوەی فێربن ترسان لە یەزدانی خودای ئێوە؛ و دەبیستن بۆ کردنی هەموو وشەکانی ئەم یاساە .و کوڕەکانیان کە نازانن، دەبیستن و فێردەبن بۆ ترسان لە یەزدانی پەروەردگاری تۆ، هەموو ئەو ڕۆژانەی کە ئەوان دەژین لەسەر زەوی، ئەو زەوییەی کە ئێوە لە ڕووباری ئوردونەوە دەپەڕنەوە بۆ ئەوێ تا میراتی ببەن .یەزدان بە موسای فەرموو :ئەوەتا ڕۆژەکانی مردنت نزیک بوونەتەوە، یەشوع بانگ بکە، و لەلای دەرگای چادری شایەتی بوەستن، منیش فەرمانی پێ دەدەم .موسا و یەشوع ڕۆیشتن بۆ ناو چادری شایەتی و لەلای دەرگاکەی وەستان .یەزدان لە هەورێکدا هاتە خوارەوە و لەلای دەرگای چادری شایەتی ڕاوەستا، کۆڵەکەی هەورەکەش لەلای دەرگای چادری شایەتی ڕاوەستا .و یەزدان بە موسای فەرموو :ئەوەتا تۆ لەگەڵ باوکانت دەنووی، و ئەم گەلە هەڵدەستێت و لەشفرۆشی دەکات بەدوای

خوداوەندە بێگانەکانی ئەو زەوییەدا کە دەچێتە ناوی، و منیان بەجێدەهێڵن و پەیمانەکەم دەشکێنن کە لەگەڵیاندا بەستم .و من تووڕە دەبم بە تووڕەیی بۆ ناو ئەوان لەو ڕۆژەدا، و جێیان دەهێڵم، و ڕوومی لێیان دەگەڕێنمەوە، و دەبێتە خواردن، و خراپەی زۆر و تەنگانە دۆزییانەوە، و لەو ڕۆژەدا دەڵێن :لەبەرئەوەی یەزدانی خودای من لەگەڵم نییە، ئەم خراپانەم دۆزییەوە .من و بە وەرگێڕانەوە دەوەرگێڕمەوە ڕووی خۆم لە ئەوان لە ئەو ڕۆژەدا، لەبەر هەموو ئەو خراپانەی کە ئەوان کردیان، چونکە ئەوان ڕوویان کردەوە بۆ لای خوداوەندە بیانییەکان .ئێستا وشەکانی ئەم گۆرانییە بنووسن و فێری کوڕانی ئیسرائیلی بکەن، و لە دەمیان دایبنێن، بۆ ئەوەی ئەم گۆرانییە لەبەردەمم شایەتی بدات لەنێو کوڕانی ئیسرائیل .چونکە من دەیانهێنمە ناو ئەو زەوییە باشە، کە سوێندم خوارد بۆ باوکانیان، بۆ ئەوەی پێیان بدەم زەوییەک کە شیر و هەنگوینی لێ دەڕژێت، و دەخۆن و تێر دەبن و سەریان پڕ دەبێت، و دەگەڕێنەوە بۆ لای خوداوەندە بێگانەکان و خزمەتیان دەکەن، و تووڕەم دەکەن و پەیمانەکەی من دەشکێنن .ئەم گۆرانییە جێگرەوە دەبێت و بەپێی ڕوویان شایەتی دەدات، چونکە لەبیرناکرێت لە دەمی ئەوان و لە دەمی نەوەکانیان .من دەزانم خراپەکەیان چییە، ئەوەی ئەمڕۆ لێرە دەیکەن، پێش ئەوەی من ئەوان بهێنمە ناو ئەو خاکە باشەی کە سوێندم بۆ باوباپیرانیان خوارد .و موسا ئەو گۆرانییەی لەو ڕۆژەدا نووسی، و ئەوی فێری کوڕانی ئیسرائیل کرد .و فەرمانی دا بە یەشوع و گوتی :بەهێز بە و پتەو بە، چونکە تۆ کوڕانی ئیسرائیل دەهێنیتە ناو ئەو زەوییەی کە یەزدان سوێندی بۆیان خوارد، و خۆی لەگەڵت دەبێت .کاتێک موسا تەواوی کرد نووسینی هەموو وشەکانی ئەم یاسایە بۆ ناو کتێبێک هەتا کۆتایی، و فەرمانی دا بە لێقییەکان کە هەڵدەگرن سندوقی پەیمانی یەزدان، گوتی :وەرگرتنی ئەم کتێبی یاسایە، دایدەنێن لە لای سندوقی پەیمانی یەزدانی خودای ئێوە، و دەبێت لەوێ لە تۆدا بۆ شایەتی .چونکە من دەزانم هەڵچوونەکەت و مله ڕەقەکەت، هێشتا کە من لەگەڵتاندا زیندوو بووم ئەمڕۆ ئێوە یاخی بوون بەرامبەر بە

خودا، ئایا دوای مردنی منیش نا؟ کۆبکەنەوە بۆ لای من سەرکردەکانی هۆزەکانی ئێوە، و پیرانی ئێوە، و دادوەرەکانی ئێوە، و نووسەرەکانی ئێوە، بۆ ئەوەی قسە بکەم لە گوێچکەکانیاندا هەموو ئەم وشانە، و شایەتی بدەم لەسەریان ئاسمان و زەوی .من دەزانم کە دوای مردنم بە یاخیبوون یاخی دەبن و لای دەدەن لەو ڕێگایەی کە فەرمانم پێکردن، و خراپەکان لە دواییین ڕۆژەکاندا ڕووبەڕووتان دەبنەوە، چونکە خراپە دەکەن لەبەردەم یەزدان و ئەو تووڕە دەکەن بە کارەکانی دەستەکانتان .و موسا وشەکانی ئەم گۆرانییەی لە گوێچکەکانی هەموو کۆمەڵدا قسە کرد تا کۆتایی.

32

ئاگاداربە ئەی ئاسمان و قسە دەکەم، و با زەوی گوێ لە قسەکانی دەمی من بگرێت .با چاوەڕوان بکرێت وەک باران قسەی من، و با دابەزێت وەک شەونم وشەکانی من، وەک بارانێک لەسەر گیا، و وەک بەفرباران لەسەر گیا .چونکە ناوی یەزدانم بانگکرد، گەورەیی بدەن بە خودای ئێمە .خوا، ڕاستن کارەکانی ئەو، و هەموو ڕێگاکانی ئەو حوکمن، خوایەکی دڵسۆزە، و ناڕەوایی تێدا نییە، ڕاستودروست و پیرۆزە پەروەردگار .گوناهیان کرد، نەک بۆ ئەو منداڵانی سەرزەنشتکراو، نەوەیەکی خوار و پێچاو .ئایا ئەم شتانە بۆ یەزدان دەدەنەوە؟ ئاوا گەلێکی گێلن و نەک دانا؟ ئایا ئەم باوکەت نەبوو کە تۆی بەدەستهێنا و تۆی دروستکرد و تۆی شێوەپێدا؟ بیر بکەنەوە لە ڕۆژەکانی سەردەمی کۆن، تێبگەن لە ساڵەکانی نەوە دوای نەوە .لە باوکت بپرسە و پێت ڕادەگەیەنێت، لە پیرانت بپرسە و پێت دەڵێن .کاتێک خودای هەرەبەرز نەتەوەکانی دابەش کرد، وەک چۆن کوڕانی ئادەمی پەرتەوازە کرد، سنووورەکانی نەتەوەکانی بەپێی ژمارەی فریشتەکانی خودا دامەزراند .و یاقوب بووە بەشی یەزدان، گەلی ئەو، ئیسرائیل بەشە پێوراوەکەی میراتی ئەو .ئەو لە

چۆڵەوانیدا ئەوی تێر کرد، لە تینووێتی گەرمادا لە زەوییەکی بێ ئاودا .دەوری دایە ئەو و فێری کرد، و پاراستی، وەک گۆی چاو .وەک هەڵۆیەک هێلانەکەی خۆی دادەپۆشێت، و لەسەر بێچووەکانی خۆی سەرنج دەداتێ، باڵەکانی خۆی کردەوە و وەریگرتن، و هەڵیگرتن لەسەر شانەکانی خۆی .یەزدان بە تەنها ئەوانی بەڕێوە دەبرد، هیچ خودایەکی بێگانە لەگەڵیان نەبوو .ئەو هێنایە سەرەوەیان لەسەر هێزی زەوی، خواردنی دان بە بەرهەمەکانی کێڵگەکان، هەنگوینیان مژی لە بەردەوە، و ڕۆنیان لە بەردی ڕەقەوە .کەرەی گایان و شیری مەڕان، لەگەڵ چەوری بەرخان و بەرانان، کوڕانی گایان و گیسکان، لەگەڵ چەوری گورچیلەکانی گەنم، و خوێنی تریێ، شەرابی خواردەوە .یەعقوب خواردی و تێر بوو، ئەوەی خۆشەویست شەق دا، قەڵەو بوو، ئەستوور بوو، فراوان بوو، ئینجا بەجێی هێشت ئەو خودایەی کە دروستی کردبوو، و لە خودای ڕزگارکەری خۆی دوور کەوتەوە .ئەوان منیان تووڕە کرد بە بێگانەکان، بە قێزەوونییەکانیان منیان تاڵ کرد .ئەوان قوربانییان کرد بۆ ڕۆحە پیسەکان و نەک بۆ خودا، بۆ خوداوەندەکان کە نەیانزانین، نوێ و تازە هاتوون، ئەوانەی کە باوکانیان نەیانزانی .خودای ئەوەی لەدایک بووید بەجێت هێشت، و بیرت چوو لە خودای ئەوەی پەروەردەت دەکات .یەزدان بینی و ئیرەیی برد و تووڕە بوو لە ڕێگەی تووڕەیی کوڕەکانی و کچەکانی، و گوتی :ڕووی خۆم وەردەگێڕم لە ئەوان و نیشان دەدەم چی دەبێت بۆ ئەوان لە دواییین ڕۆژەکاندا، چونکە نەوەیەکی گومڕاون، کوڕانێک کە باوەڕ لە ئەواندا نییە .ئەوان پڕ بە ئیرەییان کردم لەسەر ئەوەی خودا نییە، پڕیان کردم من لە بتەکانیان، و من پڕ بە ئیرەیی دەکەم ئەوان لەسەر ئەوەی نەتەوە نییە، لەسەر نەتەوەیەکی گێل پڕ بە تووڕەیی دەکەم ئەوان .چونکە ئاگر لە تووڕەیی من گیراوەتەوە، دەسووتێت هەتا جیهانی مردووان لە خوارەوە، دەخوات زەوی و بەرهەمەکانی، دەسووتێنێت بناغەکانی چیاکان .کۆیان دەکەمەوە لەسەر ئەوان خراپەکان، و تیرەکانم بەکاردەهێنم لە جەنگکردن لە دژیان .بە برسییێتی لاواز دەبن و بە خواردنی باڵندەکان، و

شڵەژانی پشتی چارەنەکراو، ددانی درندەکان دەنێرمە سەریان، لەگەڵ تووڕەیی ئەوانەی کە لەسەر زەوی ڕایاندەکێشن .لە دەرەوە شمشێر منداڵیان لێ دەبڕێت، و لە ئەمبارەکانەوە ترسێک دێت، گەنجێک لەگەڵ کچێکی پاکیزە، شیرەخۆرێک لەگەڵ پیرەمێردێکی تەمەن دەرکەوتوو .من گوتم، پەرتەوازەیان دەکەم، یادەوەریی ئەوانیش لەنێو مرۆڤان ڕادەگرم . ئەگەر نەبێت لە ڕێگەی تووڕەیی دوژمنان، بۆ ئەوەی درێژە پێنەدەن، بۆ ئەوەی دژبەران پێکەوە هێرش نەکەن، نەوەک بڵێن :دەستی بەرزی ئێمە، نەک یەزدان، هەموو ئەمانەی کرد . نەتەوەیەک ڕاوێژی لەدەستداوە، و زانیاری لەناو ئەواندا نییە .تێیان نەگەیشت کە تێبگەن، با ئەمانە وەربگرن بۆ کاتی داهاتوو .چۆن یەکێک دوای هەزارێک دەکەوێت، و دووان دەیان هەزار دەجوڵێنن، ئەگەر خودا ئەوانی نەفرۆشتبێت، و یەزدان ڕادەستی نەکردبێتن؟ چونکە خودایانی ئەوان وەک خودای ئێمە نین، بەڵام دوژمنانی ئێمە گێلن .لە مێوی سەدۆمەوە مێوەکەیان، و لەقەکەیان لە گۆمۆراوەیە .تریێیەکەیان تریێیەی زەراوەیە، هێشووەکە تاڵییە بۆیان .تووڕەیی مارەکان شەرابی ئەوانە، و تووڕەیی ماری ژەهراوییەکان چارەسەرنەکراوە .نەک ئەوەتا ئەمانە لای من کۆکراونەتەوە و لە گەنجینەکانی من مۆرکراون؟ لە ڕۆژی تۆڵەسەندنەوە دەدەمەوە، کاتێک پێیان دەخلیسکێت، چونکە ڕۆژی لەناوچوونیان نزیکە، و ئامادەیە بۆ ئێوە .چونکە یەزدان دادوەری گەلەکەی خۆی دەکات، و لەسەر کۆیلەکانی خۆی دڵنەوایی دەبێتەوە؛ چونکە بینی ئەوان لاواز بوون، و بەجێهێڵراون لە دیلگیری، و شل بوون؛ و یەزدان گوتی، کوان خوداوەندەکانیان، ئەوانەی پشتیان پێ دەبەستن لەسەریان، ئەوانەی چەوری قوربانییەکانیان دەخواردن، و شەرابی ڕژاوەکانیان دەخواردنەوە؟ با هەڵستن و با یارمەتیتان بدەن و با ببنە پارێزەرانی ئێوە .ببینن ببینن کە من مەم، و هیچ خودایەک نییە جگە لە من، من دەکوژم و ژیان دەبەخشم، لێدەدەم و من چاک دەکەمەوە، و کەس نییە کە دەرباز بکات لە دەستەکانی من .کە دەستم بەرزدەکەمەوە بۆ ئاسمان، و سوێند دەخۆم بە

دەستی ڕاستم، و دەڵێم، من دەڕیم بۆ هەتاهەتایە، کە شمشێرەکەم تیژدەکەم وەک بروسکە، و دەستم دەگرێتە دادوەری، و سزا دەدەمەوە بە دوژمنان، و تۆڵە دەکەمەوە لەوانەی ڕقیان لێمە .من تیرەکانم بە خوێن سەرخۆش دەکەم، و شمشێرەکەم گۆشت دەخوات لە خوێنی بریندارانو دیلگیری، لە سەری سەرۆکانی دوژمنان .شادمان بن ئەی ئاسمانەکان لەگەڵ ئەودا، و با هەموو نێردراوانی خودا کرنۆشی بۆ ببەن، شادمان بن ئەی نەتەوەکان لەگەڵ گەلی ئەودا، و با هەموو کوڕانی خودا بەهێزی پێ ببەخشن، چونکە خوێنی کوڕانی ئەو تۆڵەی دەکرێتەوە، و تۆڵە دەکاتەوە و سزا دەداتەوە بە دوژمنەکان، و بۆ ئەوانەی ڕقیان لێیەتی سزا دەداتەوە، و یەزدان زەوی گەلەکەی خۆی پاک دەکاتەوە .

موسا ئەو سروودەی لەو ڕۆژەدا نووسی و فێری کوڕانی ئیسرائیلی کرد، موسا هاتە ژوورەوە و هەموو وشەکانی ئەم یاسایەی بۆ گوێی گەل ڕاگەیاند، خۆی و یەشوعی کوڕی نون .و موسا قسەکردنی لەگەڵ هەموو ئیسرائیل تەواو کرد .و بۆ ئەوانی گوت، سەرنجتان بدەن بە دڵەوە لەسەر هەموو ئەم وشانە، کە من ئەمڕۆ شایەتییان لەسەر دەدەم بۆ ئێوە، کە فەرمانی پێ بدەن کوڕەکانتان، بۆ پاراستن و جێبەجێکردنی هەموو وشەکانی ئەم یاسایە .چونکە ئەمە وشەیەکی بەتاڵ نییە بۆ ئێوە، بەڵکو ئەمە ژیانی ئێوەیە، و لەبەر ئەم وشەیە تەمەن درێژ دەبن لەسەر ئەو زەوییەی کە ئێوە لە ڕووباری ئوردونەوە دەپەڕنەوە بۆ ئەوێ تا میراتی ببەن .و یەزدان قسەی لەگەڵ موسا کرد لەو ڕۆژەدا و فەرمووی، سەربکەوە بۆ کێوی ئەباریم، ئەو کێوەی نیبۆ کە لە خاکی مۆئابە بەرامبەر ئەریحا، و تەماشای خاکی کەنعان بکە، کە من دەیدەم بە کوڕانی ئیسرائیل، و لەو کێوەدا بمرە کە سەردەکەویتە سەری، و کۆببەرەوە بۆ لای گەلەکەت، هەروەک چۆن هارونی برات مرد لە کێوی هۆر و کۆکرایەوە بۆ لای گەلەکەی .لەبەر ئەوەی ئێوە نەگوێڕانتان بە قسەکەم لەنێو کوڕانی ئیسرائیل لەسەر ئاوی ناکۆکی قادێش لە چۆڵەوانی سین، چونکە پیرۆزتان نەکردم لەنێو کوڕانی ئیسرائیل .لە بەرامبەردا ئەو زەوییە دەبینیت، بەڵام لەوێ ناچیتە ژوورەوە.

33

و ئەمە ئەو بەرەکەتە کە موسای پیاوی خودا کوڕانی ئیسرائیلی پێ بەرەکەتدار کرد پێش مردنی خۆی .و گوتی :یەزدان لە سینا هاتووە و لە سێعیر بۆ ئێمە دەرکەوتووە و لە چیای فاران بە پەلە هاتووە، لەگەڵ هەزاران قادێش، فریشتەکان لە دەستی ڕاستی ئەو لەگەڵیدان .و لە گەلی خۆی بەخشی، و هەموو ئەوانەی پیرۆزکراون لەژێر دەستەکانی تۆ، و ئەمانە لەژێر تۆدان، و وەرگرت لە وشەکانی ئەو یاسایەک، کە موسا فەرمانی پێکردین، میراتێک بۆ کۆبوونەوەکانی یاقوب .و لە خۆشەویستراودا فەرمانڕەوا دەبێت، کاتێک فەرمانڕەوایانی گەلان لەگەڵ هۆزەکانی ئیسرائیل پێکەوە کۆدەبنەوە .با ڕەئوبێن بژیێت و نەمرێت، و لە ژمارەدا زۆر بێت .و ئەمە یەهودایە، گوێ بگرە ئەی یەزدان لە دەنگی یەهودا، و بێ بۆ ناو گەلەکەی، دەستەکانی جیاوازی بۆ دەکەن، و تۆ یارمەتیدەر لە دوژمنەکانی دەبیت .و بۆ لێڤی گوتی، بدەن بە لێڤی ڕوونکردنەوەکانی ئەو، و ڕاستییەکەی ئەو بۆ پیاوە پیرۆزەکە، کە تاقییان کردەوە ئەو لە تاقیکردنەوەدا؛ جنێویان پێکرد لەسەر ئاوی ناکۆکی؛ ئەوەی دەڵێت بۆ باوک و بۆ دایک، نەمتبینیوە تۆ، و براکانی ئەوی نەناسی، و کوڕەکانی ئەوی وازی لێ هێنا؛ پاراستی وشەکانی تۆ، و پەیمانەکەی تۆی پارێزی کرد .ئەوان یاساکانت بۆ یەعقوب ڕادەگەیەنن، و شەریعەتت بۆ ئیسرائیل، بخووریان لە تووڕەییت بەردەوام لەسەر قوربانگاکەت دادەنێت .بەرەکەتدار بکە پەروەردگار هێزی ئەو، و کارەکانی دەستەکانی وەربگرە، کەمەری دوژمنانی کە لە دژی هەستاوەتەوە بشکێنە، و ئەوانەی ڕقیان لێی دەبێتەوە با هەڵنەستنەوە .و بۆ بنیامین گوتی :خۆشەویستراوی یەزدان بە متمانەوە نیشتەجێ دەبێت، و خودا هەموو ڕۆژەکان سێبەری بەسەریدا دەکات، و لەنێوان شانەکانی پشووی پێدا .و بۆ یوسف گوتی، لە بەرەکەتی یەزدانەوە زەوییەکەی ئەو، لە کاتەکانی ئاسمانەوە، و شەونم، و لە قوواڵییەکانی کانیاوەکانەوە لە خوارەوە، و بەپێی

کاتی بەرهەمەکانی ڕێگاکانی خۆر، و لە کۆبوونەوەکانی مانگەکانەوە، لە لووتکەی چیاکانی سەرەتاوە، و لە لووتکەی گردەکانی هەمیشەییەوە، و بەپێی کاتی پڕبوونەوەی زەوی، و ئەوانەی پەسەندکراون بۆ ئەوەی دیاربوو لە دەوەنەکە بێنە سەر سەری یوسف، و سەر لووتکەی ئەوەی شکۆدارکرا لەسەر براکان .جوانی یەکەمزای گای نێر جوانی ئەوە، قۆچەکانی وەک قۆچەکانی یەکشاخن، بەوان نەتەوەکان لێدەدات پێکەوە هەتا کۆتایی زەوی، ئەمانە دەهەزارەکانی ئەفرایمن، و ئەمانە هەزارەکانی مەنەشەن .و بۆ زەبولون وتی : شادمان بە زەبولون لە دەرچوونی تۆ، و یەساخار لە چادرەکانی ئەو .نەتەوەکان لەناودەیانبەن، و لەوێ بانگ دەکەن، و لەوێ قوربانی ڕاستودروستی دەکەن، چونکە سامانی دەریا شیرت دەدات، و بازرگانی کەناراوی نیشتەجێبووان .و بۆ گاد وتی : بەرەکەتدارە ئەوەی گاد فراوان دەکات، وەک شێر پشووی دا، دوای ئەوەی باڵ و فەرمانڕەوای تێکشکاند .و یەکەمین بەرهەمەکانی خۆی بینی، چونکە لەوێ زەوی فەرمانڕەوایان دابەش کرا کە لەگەڵ سەرکردەکانی گەلان کۆبوونەوە، یەزدان ڕاستودروستی کرد و حوکمی خۆی لەگەڵ ئیسرائیل .و بۆ دان گوتی :دان بەچکەی شێرە، و لە باشانەوە دەبەزێتە دەرەوە .و بۆ نەفتالی وتی :نەفتالی پڕە لە شتە پەسەندکراوەکان، و با پڕ بکرێت لە بەرەکەتی یەزدان، دەریا و باشوور بە میرات دەگرێت .و بۆ ئاشێر وتی : بەرەکەتدار لە منداڵان ئاشێر، و دەبێت پەسەندکراو لەلای براکانی، پێی لە ڕۆن نوقم دەکات .ئاسن و برۆنز پێڵاوەکەی ئەو دەبێت، وەک ڕۆژەکانی تۆ هێزی تۆ دەبێت .هیچ نییە وەک خودای خۆشەویستراو، ئەوەی بەسەر ئاسماندا دەڕوات وەک یارمەتیدەرت، و شکۆدارە لە ئاسۆیی .خودا لە سەرەتاوە دادەتپۆشێت، و لەژێر هێزی باڵە هەتاهەتاییەکانی، و دوژمنەکەت لەبەردەمت دەردەدات، پێی دەڵێت :لەناوبچە .و ئیسرائیل بە متمانەوە تەنها دەنیشێتەوە لەسەر زەوی یەعقوب، لەسەر دانەوێڵە و شەراب، و ئاسمان بۆ تۆ هەوری شەونمە .خۆشبەخت تۆ ئیسرائیل، کێ هاوشێوەی تۆیە، گەلێک کە

لەلایەن یەزدانەوە ڕزگاردەکرێت؟ یارمەتیدەرەکەت دەپارێزێت، و شمشێرەکە شانازییەکەتە، و دوژمنەکانت درۆت لەگەڵ دەکەن، و تۆ لەسەر ملیان پێ دادەنێیت.

34

و موسا سەرکەوت لە عەراڤۆتی مۆئاب بۆ سەر شاخی نیبۆ، بۆ سەر لووتکەی فیسگا، کە لەسەر ڕووی ئەریحایە، و یەزدان پیشانی دا ئەو هەموو زەوی گلعاد تا دان، و هەموو زەوی نەفتالی، و هەموو زەوی ئەفرایم، و مەنەسا، و هەموو زەوی یەهودا تا دەریای دواوە، و چۆڵەوانی، و ناوچە دەوروبەرەکانی ئەریحا، شاری دار خورمایان تا زۆعەر .یەزدان بە موسای فەرموو :ئەمە ئەو زەوییەیە کە سوێندم بۆ ئیبراهیم و ئیسحاق و یەعقوب خوارد و گوتم :بە نەوەکانتان دەیدەم .پیشانم دایت بە چاوەکانت، بەڵام تۆ ناچیتە ناوی .و موسا، خزمەتکاری یەزدان، لە خاکی مۆئاب بە فەرمانی یەزدان مرد .ئەوان ناشتیان ئەو لە گای، نزیک ماڵی فۆگۆر، و کەس نەشوێنی نێژراوەکەی نەبینی هەتا ئەم ڕۆژە .موسا سەد و بیست ساڵ بوو لە کاتی مردنی، چاوەکانی تاریک نەبوونەوە و هێزی جەستەیی لاواز نەبووبوو .کوڕانی ئیسرائیل بۆ موسا گریان لە عەراڤۆتی مۆئاڤ لەسەر ڕووباری ئوردون بەرامبەر ئەریحا بۆ ماوەی سی ڕۆژ، و ڕۆژانی ماتەم و گریان بۆ موسا تەواو بوون .و یەشوع کوڕی نون پڕبوو لە ڕۆحی تێگەیشتن، چونکە موسا دەستەکانی خۆی لەسەر ئەو دانابوو، و کوڕانی ئیسرائیل گوێیان لێگرت، و کردیان وەک ئەوەی یەزدان فەرمانی بە موسا دابوو .و هیچ پێغەمبەرێک هێشتا هەڵنەستایەوە لە ئیسرائیل وەک موسا، ئەوەی یەزدان ئەوی ناسی ڕووبەڕوو لە هەموو نیشانەکان و پەرجووەکاندا، ئەوەی یەزدان ئەوی نارد بۆ ئەوەی ئەوانی بکات لە خاکی میسردا بۆ فیرعەون و خزمەتکارەکانی ئەو و هەموو خاکی ئەو، پەرجووە گەورەکان و دەستە بەهێزەکە، ئەوانەی موسا کردی لەبەردەم هەموو

ئيسرائيل.

یەشوع

1

و ڕوویدا دوای مردنی موسا، یەزدان بە یەشوعی کوڕی نون، خزمەتکاری موسا، گوت و فەرمووی :موسای خزمەتکارم مردووە .ئێستا کەواتە هەستە، بپەڕەوە لە ئوردون، تۆ و هەموو ئەم گەلە بۆ ناو ئەو زەوییە کە من دەیدەمە ئەوان .هەموو ئەو شوێنەی کە پێی دادەنێن بە شوێنی پێی پێیەکانتان، دەیدەمە ئێوە، بەو شێوەیەی کە گوتم بە موسا : چۆڵەوانی و لوبنانی دژ، هەتا ڕووبارە گەورە، ڕووباری فورات، و هەتا دەریای دواوە؛ لە ئاوابوونی خۆرەوە دەبێتە سنووورەکانتان .هیچ مرۆڤێک لە بەرامبەرتاندا ڕاناوەستێت لە هەموو ڕۆژانی ژیانتدا، و وەک چۆن لەگەڵ موسا بووم، ئاواش لەگەڵ تۆش دەبم، و بەجێت ناهێڵم و پشتگوێت ناخەم .بەهێز بە و ورەبەخۆ بە، چونکە تۆ ئەم زەوییە دابەش دەکەیت بۆ ئەم گەلە، کە سوێندم خوارد بۆ باوباپیرانتان کە بیدەمە ئەوان .بەهێز بە کەواتە و ئازابە، پارێزراو بە و بیکە وەک چۆن موسای کورەکەم فەرمانی پێکردیت، و لایان نەدەیتەوە بۆ ڕاست و نە بۆ چەپ، بۆ ئەوەی سەرکەوتوو بیت لە هەموو ئەوانەی کە بیکەیت .و کتێبی ئەم یاسایە لە دەمت دوور ناکەوێتەوە، و شەو و ڕۆژ بیری لێدەکەیتەوە،

بۆ ئەوەی بزانیت هەموو ئەو شتانە بکەیت کە نووسراون .ئەوسا سەرکەوتوو دەبیت و ڕێگاکانت سەرکەوتوو دەکەیت، و ئەوسا تێدەگەیت .ببینە، من فەرمانم پێ کردوویت، بەهێز بە و ئازابە، مەترسە و مەترسە، چونکە لەگەڵ تۆ یەزدانی خوداکەت لە هەموو شوێنێک کە تۆ دەڕۆیت .و یەشوع فەرمانی دا بە نووسەرەکانی گەل و گوتی، بچنە ناوەڕاستی ئۆردوگای گەل و فەرمان بدەن بە گەل و بڵێن، ئامادەی خۆراک بکەن، چونکە هێشتا سێ ڕۆژ و ئێوە دەپەڕنەوە ئەم ڕووباری ئوردونە، بۆ چوونە ژوورەوە بۆ دەستگیرکردنی ئەو خاکەی کە یەزدانی خودای باوکانتان دەیداتە ئێوە .و بۆ ڕەئوبێن، و بۆ گاد، و بۆ نیوەی هۆزی مەنەشە، یەشوع وتی، بیر بکەنەوە لەو وشەیەی کە موسای خزمەتکاری یەزدان فەرمانی پێکردن، گوتنی، یەزدانی خودای ئێوە پشووی داوە بە ئێوە، و ئەم خاکەی داوە بە ئێوە .ئافرەتەکانی ئێوە و منداڵەکانی ئێوە و ئاژەڵەکانی ئێوە با نیشتەجێ بن لە خاکەکە کە دایە ئێوە، بەڵام ئێوە دەپەڕنەوە چەکدار پێش براکانی ئێوە، هەموو بەهێزەکان، و یارمەتی دەدەن ئەوان، هەتا یەزدانی خودای ئێمە حەسانەوە دەدات براکانی ئێوە، وەک ئێوەش، و میراتگر دەبن ئەمانەش خاکەکە کە یەزدانی خودای ئێمە دەدات ئەوان، و دەگەڕێنەوە هەریەکە بۆ میراتەکەی خۆی، کە موسا دایە ئێوە لە ئەوبەری ڕووباری ئوردون لە ڕۆژهەڵاتی خۆر .و وەڵامیان دایەوە بە یەشوع و گوتیان :هەموو ئەوەی فەرمانمان پێ بکەیت دەیکەین، و بۆ هەر شوێنێک کە ئێمە بنێریت دەڕۆین .بەپێی هەموو ئەوەی کە لە موسا بیستمان، گوێت لێ دەگرین، بەڵام با یەزدانی پەروەردگارمان لەگەڵت بێت، وەک چۆن لەگەڵ موسا بوو .ئەو پیاوەی کە نایەتوێنێت بۆ تۆ، و کەسێک کە گوێ ناگرێت لە وشەکانت، هەرچی فەرمانی پێ بدەیت، با بمرێت، بەڵام تۆ بەهێز بە و ئازا بە.

2

یەشوعی کوڕی نون دوو گەنجی لە شتیمەوە نارد بۆ سیخوڕی و گوتی :سەربکەون و زەوی و ئەریحا ببینن .دوو گەنجەکە ڕۆیشتن و چوونە ناو ئەریحا، و چوونە ناو ماڵی ژنێکی لەشفرۆش کە ناوی ڕاحاب بوو، و لەوێ مانەوە .ڕاپۆرتێک بۆ پاشای ئەریحا کرا و گوترا :پیاوانێک لە نەوەی ئیسرائیل هاتوونەتە ئێرە بۆ سیخوڕی زەوییەکە .وە پاشای یەریحۆ نارد و بۆ ڕاحاب گوت، گوتن :ئەو پیاوانە دەربهێنە کە شەو هاتوونەتە ناو ماڵەکەت، چونکە بۆ سیخوڕی کردنی زەوییەکە هاتوون .و ئافرەتەکە وەرگرتی ئەو دوو پیاوە، شاردییەوە ئەوانی، و گوتی بۆ ئەوان، گوتنی :هاتوونەتە ژوورەوە بۆ لای من ئەو پیاوانە، بەڵام کە دەرگاکە دادەخرا لە تاریکیدا، ئەو پیاوانە چوونە دەرەوە .نازانم کوێ ڕۆیشتوون .ڕاوبنێن لە دوای ئەوان، ئەگەر پێیان دەگەن ئەوان .ئەم بەڵام ئەوانی بردە سەر سەربان و ئەوانی شاردەوە لە کاکڵی کەتانەکە کە لەسەر سەربانەکە کۆکرابووەوە .و پیاوەکان بە ڕێگای ئوردونەوە بەرەو تێپەڕینەکان دوایان کەوتن، و دەروازەکە دایخرا .و ڕوویدا کە ئەوانەی دوای ئەوان دەکەون چوونە دەرەوە، و ئەوان خۆیان پێش ئەوەی بخەون، ئەم ژنە سەرکەوتە لای ئەوان لەسەر بانەکە، و گوتی بۆ ئەوان، دەزانم کە یەزدان زەوییەکەی داوەتە ئێوە، چونکە ترسی ئێوە کەوتووەتە سەر ئێمە .ئێمە بیستوومانە چونکە یەزدانی خودا دەریای سوور لە ڕووی ئێوە وشککردەوە، کاتێک لە خاکی میسر دەرچوون، و هەرچی کردی بە دوو پاشاکانی ئەمۆرییەکان کە لەوبەری ئوردون بوون، بە سیحۆن و عۆگ، ئەوانەی ئێوە لەناوتانبردن .و کاتێک بیستمان، ئێمە سەرسام بووین لە دڵماندا، و هیچ ڕۆحێک لە کەسێکمان نەما لەبەر ڕوومان لە ئێوە، چونکە یەزدانی پەروەردگاری ئێوە، خودایە لە ئاسماندا لە سەرەوە و لەسەر زەویدا لە خوارەوە .و ئێستا سوێند بۆ من بخۆن بە یەزدان خودا، چونکە من بەزەیی دەکەم بۆ ئێوە، و ئێوەش بەزەیی بکەن لە ماڵی باوکمدا، و بە زیندوویی بپارێزن ماڵی باوکم، دایکم، و براکانم، و هەموو ماڵەکەم، و هەموو ئەوانەی کە هی ئەوانە، و دەرباز بکەن گیانم لە مەرگ .پیاوەکان پێیان

گوت :گیانی ئێمە لە جیاتی ئێوە بۆ مردن .ئەویش گوتی :کاتێک پەروەردگار شارەکەتان پێدەدات، بەزەیی و ڕاستیتان لەگەڵ من دەکەن .و ئەوانی بە پەنجەرەکەدا شۆڕکردەوە، و پێی گوتن :بڕۆن بۆ ناوچە شاخاوییەکە، نەوەک ڕاونەرەکان تووشتان بن، و خۆتان بشارنەوە لەوێ سێ ڕۆژ هەتا ڕاونەرەکان بگەڕێنەوە لە دواتانەوە، و دوای ئەمانە بڕۆن بۆ ڕێگای خۆتان .و ئەو پیاوانە پێیان گوت :ئێمە بێتاوانین لە سوێندەکەت .ببینە، ئێمە دەچینە ناو بەشێک لە شار، و نیشانەکە دادەنێیت، ئەم گوریسە سوورە شلدەکەیتەوە بۆ ناو پەنجەرەکە کە لە ڕێگەیەوە ئێمەت شۆڕکردەوە، بەڵام باوکت و دایکت و براکانت و هەموو ماڵی باوکت کۆدەکەیتەوە بۆ لای خۆت لە ماڵەکەتدا .و هەموو کەسێک کە لە دەرگای ماڵەکەت بچێتە دەرەوە، تاوانبار دەبێت بۆ خۆی، بەڵام ئێمە بێتاوان دەبین لە سوێندەکەت، و هەرچەندە کەس لەگەڵ تۆ لە ماڵەکەتدا بن، ئێمە تاوانبار دەبین .ئەگەر بەڵام کەسێک زیانمان پێبگەیەنێت یان قسەکانی ئێمە ئاشکرا بکات، ئەوا ئێمە لە سوێندەکەت بێتاوان دەبین .و پێی گوتن :بەپێی قسەی ئێوە با بێت .پاشان ئەوانی بەڕێکرد و ڕۆیشتن .و هاتن بۆ ناوچە شاخاوییەکە و سێ ڕۆژ لەوێ مانەوە، ئەوانەی دوایان دەکەوتن هەموو ڕێگاکانیان گەڕا، بەڵام نەیاندۆزینەوە .دوو گەنجەکە گەڕانەوە و لە کێوەکە دابەزین و پەڕینەوە بۆ لای یەشوعی کوڕی نون، و هەموو ئەو ڕووداوانەیان بۆ گێڕایەوە کە بۆیان ڕوویدابوو .و بە یەشوعیان گوت، کە پەروەردگار هەموو زەوییەکەی داوەتە دەستی ئێمە، و هەموو دانیشتووانی ئەو زەوییە لە ترسی ئێمە تۆقیون.

3

یەشوع بەیانی زوو هەڵسا و لە شیتیم ڕۆیشت، ئەوان هاتن تا ئوردون و لەوێ مانەوە پێش ئەوەی بپەڕنەوە .و ڕوویدا دوای سێ ڕۆژ نووسەران تێپەڕین بە ناو ئۆردوگاکە، و

فەرمانیان دا بە گەل، گوتن، کاتێک سندوقی پەیمانی یەزدانی خودای ئێمە ببینن، و کاهینەکانی ئێمە و لێقییەکان هەڵیدەگرن، دەڕۆن لە شوێنەکانی ئێوە، و دەڕۆن دوای ئەو . بەڵام با دوور بێت لەنێوان ئێوە و ئەوە، وەک دوو هەزار باڵ ڕادەوەستن، نزیک مەبنەوە پێی، بۆ ئەوەی بزانن ئەو ڕێگایە کە دەڕۆن پێیدا، چونکە نەڕۆشتوون ئەو ڕێگایە لە دوێنێ و پارێزەوە .یەشوع بە گەلی گوت :خۆتان بۆ بەیانی پاک بکەنەوە، چونکە یەزدان بەیانی کارە سەرسوڕهێنەرەکان لەنێو ئێوەدا دەکات .یەشوع بە کاهینەکانی گوت :سندوقی پەیمانی یەزدان هەڵبگرن و لەپێش گەل بڕۆن .کاهینەکانیش سندوقی پەیمانی یەزدان هەڵگرت و لەبەردەم گەل ڕۆیشتن .و پەروەردگار بە یەشوعی فەرموو، لەم ڕۆژەدا دەستدەکەم بە بەرزکردنەوەی تۆ لەبەردەم هەموو نەوەی ئیسرائیل، بۆ ئەوەی بزانن کە وەک چۆن لەگەڵ موسا بووم، ئاواش لەگەڵ تۆ دەبم .ئێستا فەرمان بە کاهینەکان بدە کە سندوقی پەیمان هەڵدەگرن و پێیان بڵێ :کاتێک دەگەنە لێواری ئاوی ڕووباری ئوردون، لە ئوردون ڕابوەستن .و یەشوع بە کوڕانی ئیسرائیلی گوت، وەرنە ئێرە و گوێ بگرن لە وشەی یەزدانی خودای ئێمە .لەمەوە دەزانن کە خودای زیندوو لەناوتاندایە، و بە تەواوی لەبەردەممان وێران دەکات کەنعانی و حیتی و پریزی و حیڤی و ئەمۆری و گرگاشی و یەبوسی .ببینە، سندوقی پەیمانی یەزدانی هەموو زەوی لە ڕووباری ئوردون دەپەڕێتەوە . دوازدە پیاو لە نەوەی ئیسرائیل بۆ خۆتان هەڵبژێرن، یەکێک لە هەر هۆزێک .و دەبێت، کاتێک پێیەکانی کاهینانی هەڵگری سندوقی پەیمانی یەزدانی هەموو زەوی لە ئاوی ئوردون ڕادەوەستن، ئاوی ئوردون دەبڕێتەوە، بەڵام ئاوی دابەزینەوە ڕادەوەستێت .و گەل لە چادرەکانیان ڕۆیشتن بۆ پەڕینەوەی ئوردون، و کاهینەکان سندووقی پەیمانی یەزدانیان هەڵگرت لەپێش گەلەکە .کاتێک کاهینەکان کە سندوقی پەیمانیان هەڵدەگرت دەچوونە ناو ئوردون، و پێیەکانی کاهینەکانی هەڵگری سندوقی پەیمانی یەزدان نوقم کرانە ناو بەشێک لە ئاوی ئوردون، و ئوردون پڕ دەبووەوە بە پێی هەموو کەناراوەکەی، وەک ڕۆژانی

دروێنەی گەنم، و ئاوەکانی دابەزین لە سەرەوە وەستان، وەستا کۆمەڵێکی یەک کە دوور کەوتبووەوە زۆر زۆر دوور تا بەشی قیریەت یەعاریم، و ئەوەی دادەبەزی دابەزی بۆ ناو دەریای عەراڤا دەریای خوێ، تا لە کۆتایی نەما، و گەل وەستابوو بەرامبەر ئەریحا .و کاهینەکانی هەڵگری سندوقی پەیمانی یەزدان لەسەر وشکانی لە ناوەڕاستی ئوردون ڕاوەستان، و هەموو کوڕانی ئیسرائیل لە ڕێگای وشکانی پەڕینەوە، هەتا هەموو گەل لە پەڕینەوەی ئوردون تەواو بوون.

4

و کاتێک هەموو گەل تەواو بوون لە پەڕینەوەی ڕووباری ئوردون، یەزدان بە یەشوع فەرموو و گوتی، پیاوان بگرە لە گەل، یەکێک لە هەر هۆزێک، فەرمان بدە بە ئەوان، و دوازدە بەردی ئامادە هەڵبژێرن لە ناوەڕاستی ئوردون، و ئەمانە بگوازنەوە لەگەڵ ئێوە خۆتان، دایانبنێن لە ئۆردوگای ئێوە، لەو شوێنەی کە لەوێ شەو دادەبەزن .یەشوع دوازدە پیاوی لە پیاوانی ناودار لە کوڕانی ئیسرائیل بانگکرد، یەکێک لە هەر هۆزێک، پێی گوتن : نزیک بکەنەوە لەبەردەم من لەبەر ڕووی یەزدان بۆ ناوەڕاستی ئوردون، و هەریەکە لەوێ بەردێک هەڵبگرێتەوە، با لەسەر شانەکانی خۆی هەڵیبگرێت بەپێی ژمارەی دوازدە هۆزەکانی ئیسرائیل، بۆ ئەوەی ئەمانە ببنە نیشانەیەکی دانراو بۆ ئێوە بەردەوام، بۆ ئەوەی کاتێک کوڕەکەت لە تۆ دەپرسێت سبەینێ و دەڵێت :ئەم بەردانە چین بۆ ئێمە؟ و تۆ ئاشکرا دەکەیت بۆ کوڕەکەت، دەڵێیت، کە ڕووباری ئوردون وەستا لە بەردەم سندووقی پەیمانی یەزدانی هەموو زەوی، کاتێک پەڕییەوە، و ئەم بەردانە دەبنە یادگاری بۆ ئێوە بۆ کوڕانی ئیسرائیل هەتا هەتایە .کوڕانی ئیسرائیل ئاوایان کرد، وەک یەزدان فەرمانی بە یەشوع دابوو، هەڵیانگرتن دوازدە بەرد لە ناوەڕاستی ئوردون، وەک یەزدان فەرمانی بە یەشوع

دابوو له کاتی تەواوبوونی پەڕینەوەی کۆڕانی ئیسرائیل، بردیانن پێکەوە بۆ ئۆردوگاکە و لەوێ دایاننان .یەشوع دوازدە بەردی دیکەشی دانا لەناو خودی ڕووباری ئوردون، لەو شوێنەی کە ژێر پێی کاهینەکانی هەڵگری سندووقی پەیمانی یەزدان بوو، و ئەوانە هەتا ئەمڕۆ لەوێن .کاهینەکان کە سندوقی پەیمانیان هەڵگرتبوو لە ڕووباری ئوردون وەستابوون، هەتا یەشوع هەموو ئەوەی یەزدان فەرمانی پێکردبوو بۆ ڕاگەیاندنی بە گەل تەواوکرد، و گەل خێرا کرد و پەڕینەوە .و ڕوویدا کە هەموو گەل پەڕینەوەیان تەواوکرد، سندوقی پەیمانی یەزدان پەڕییەوە و بەردەکانیش لەپێشیانەوە .کۆڕانی ڕەئوبێن و کۆڕانی گاد و نیوەی هۆزی مەنەشە بە ئامادەیی پەڕینەوە لەپێش کۆڕانی ئیسرائیل، هەروەک چۆن موسا فەرمانی پێدابوون .چل هەزار چەکدار بۆ شەڕ لەبەردەم یەزدان پەڕینەوە بۆ جەنگ بەرەو شاری ئەریحا .لەو ڕۆژەدا یەزدان یەشوعی لەبەردەم هەموو ڕەگەزی ئیسرائیل گەورە کرد، و لێیان دەترسا، وەک موسا، بە درێژایی ئەو کاتەی کە ژیا .و یەزدان بە یەشوع فەرموو و گوتی :فەرمان بدە بە کاهینەکان کە سندوقی پەیمانی شایەتی یەزدان هەڵدەگرن، بێنە دەرەوە لە ڕووباری ئوردون .و یەشوع فەرمانی دا بە کاهینەکان و گوت :وەرنە دەرەوە لە ئوردون .و ڕوویدا کە کاهینەکانی هەڵگری سندوقی پەیمانی یەزدان لە ڕووباری ئوردون دەرچوون و پێیەکانیان لەسەر زەوی دانا، ئاوی ئوردون بە خێرایی گەڕایەوە بۆ شوێنی خۆی و ڕۆیشت وەک دوێنێ و سێ ڕۆژ لەمەوبەر بە درێژایی هەموو کەناراوەکە .گەل لە ڕۆژی دەیەمی مانگی یەکەمدا لە ئوردون سەرکەوتن، و کۆڕانی ئیسرائیل لە گلگال لە بەشی ڕۆژهەڵاتی ئەریحادا چادریان هەڵدا . ئەو دوازدە بەردە ئەوانەی کە وەریگرتن لە ڕووباری ئوردون، یەشوع ڕایگرتن لە گلگال، دەیگوت :کاتێک کوڕەکانتان لێتان دەپرسن و دەڵێن، چی یە ئەم بەردانە؟ ڕاگەیاندن بە کوڕەکانی ئێوە، کە لەسەر وشکانی پەڕییەوە ئیسرائیل ئەم ئوردونە، بە وشککردنەوەی یەزدانی خودای ئێمە ئاوی ئوردون لە پێش ئەوان، هەتا پەڕینەوە؛ هەروەک چۆن کردی

یەزدانی خودای ئێمە دەریای سوور، کە وشککردەوە یەزدانی خودای ئێمە لەپێش ئێمە، هەتا تێپەڕین؛ بۆ ئەوەی بزانن هەموو نەتەوەکانی زەوی، کە هێزی یەزدان بەهێزە، و بۆ ئەوەی ئێوە ڕێز لە یەزدانی خودای ئێمە بگرن لە هەموو کارێکدا.

5

و ڕوویدا کاتێک پاشاکانی ئەمۆرییەکان کە لەوبەری ڕووباری ئوردون بوون، و پاشاکانی فینیقیا کە لەلای دەریا بوون، بیستیان کە یەزدانی خودا ڕووباری ئوردونی وشککردەوە لەبەردەم کوڕانی ئیسرائیل لە کاتی پەڕینەوەیان، بیرکردنەوەکانیان توانەوە و لێیانترسان، و هیچ دانایییەک لەنێویان نەمایەوە لەبەرامبەر کوڕانی ئیسرائیل .لەم کاتەدا یەزدان بە یەشوعی فەرموو :شمشێری بەردین لە بەردی تیژەڕەو بۆ خۆت دروست بکە، و دابنیشە و کوڕانی ئیسرائیل بۆ جاری دووەم خەتەنە بکە .یەشوع شمشێرە بەردینە تیژەکانی دروستکرد و کوڕەکانی ئیسرائیلی خەتەنە کرد لەو شوێنەی کە پێی دەگوترا گردی پێستە بڕاوەکان .ئەو شێوازەی کە یەشوع کوڕانی ئیسرائیلی بە تەواوی پاک کردەوە :هەرچەندە جارێک لە ڕێگادا بوون، و هەرچەندە جارێک خەتەنە نەکراو بوون لەوانەی لە میسرەوە هاتبوونە دەرەوە، هەموو ئەوانەی یەشوع خەتەنەی کردن؛ چونکە چل و دوو ساڵ ئیسرائیل لە چۆڵەوانی مەبداریتیس گەڕاوەتەوە .بۆیە زۆرینەی ئەو جەنگاوەرانە کە لە زەوی میسر دەرچووبوون خەتەنە نەکراو بوون، ئەوانەی کە گوێڕایەڵی فەرمانەکانی خودا نەبوون، کە بۆیان فەرمانی دا کە ئەو زەوییە نەبینن، کە یەزدان سوێندی بۆ باوکانیان خواردبوو کە بیاندات، زەوییەک کە شیر و هەنگوینی لێ دەڕژێت .لە جیاتی ئەمانە، کوڕەکانی ئەوانی جێگەی گرتەوە، ئەوانەی یەشوع خەتەنەی کردن، چونکە لە ڕێگادا لەدایکبوون و خەتەنە نەکرابوون .خەتەنە کراوان ئارامیان هەبوو لەوێ

دانیشتبوون له ئۆردووگاکه تاوەکو چاک بوونەوە .یەزدان بە یەشوعی کوڕی نون فەرموو : لە ئەمڕۆدا ڕیسوایی میسرم لە ئێوە لابرد .ئیتر ناوی ئەو شوێنەی نا گلگال .کوڕەکانی ئیسرائیل پەسخایان کرد لە ڕۆژی چواردەیەمی مانگەکە لە ئێوارەوە لە ڕۆژئاوای یەریحۆ، لە پەڕاوی ئوردون لە دەشتایی .و لە دانەوێڵەی زەوی، نانی فەتیرە و نوێیان خوارد .لەم ڕۆژەدا مەن وەستا دوای ئەوەی ئەوان لە دانەوێڵەی زەوییان خوارد، و چیتر مەن بۆ کوڕانی ئیسرائیل نەمایەوە، بەڵام لەو ساڵەدا بەروبوومی خاکی دار خورماکانیان دروێنەکرد .و ڕوویدا کە یەشوع لە ئەریحا بوو، سەیری کرد و بە چاوەکانی پیاوێکی بینی کە لەبەردەمی ڕاوەستابوو و شمشێرێکی کێشراوی لە دەستدا بوو .یەشوع نزیکی بووەوە و پێی گوت :ئایا تۆ لە لای ئێمەیت یان لە لای دژەکان؟ ئەو پێی گوت :من سەرکردەی سەرکردەکانی هێزی یەزدانم، ئێستا هاتووم .و یەشوع کەوتە سەر ڕووی خۆی لەسەر زەوی، و پێی گوت :گەورەم، چی فەرمان دەدەیت بە خزمەتکارەکەت؟ فەرماندەی گشتیی یەزدان بە یەشوعی فەرموو :پێڵاوەکانت لە پێیەکانت دابکەنە، چونکە ئەو شوێنەی ئێستا لەسەری ڕاوەستاویت پیرۆزە.

6

ئەریحا داخرابوو و قەڵابەندکرابوو، کەس لێی دەرنەدەچوو و کەسیش نەدەهاتە ژوورەوە . یەزدان بە یەشوعی فەرموو :بینیم، من ئەریحا و پاشاکەی و ئەو پیاوە بەهێزانەی کە تێیدان دەدەمە ژێر دەستی تۆ .تۆ بەڵام ئەو جەنگاوەرانە لە دەوروبەری ئەمە دابنێ .و دەبێت کاتێک ئێوە لێدانی کەڕەنا دەکەن بە کەڕەناکە، با هەموو گەل پێکەوە هاوار بکەن، و کاتێک ئەوان هاواریان کرد، شووراکانی شارەکە بە خۆکاری دەکەون، و هەموو گەل دەچنە ژوورەوە، هەریەکەیان بە ڕاستەوخۆ هێرش دەکاتە ناو شارەکە .و یەشوعی کوڕی

نون چووه ژوورەوە بۆ لای کاهینەکان، و پێی گوتن و گوتی :فەرمان بدەن بە گەل بسووڕێنەوە و دەوری شار بدەن، و جەنگاوەرەکان با بپەڕنەوە چەکدار لەبەردەم یەزدان .و حەوت کاهین کە حەوت کەڕەنای پیرۆزیان هەیە، با هەروەها لەبەردەمی خودا تێپەڕن و با بە تووندی دەنگ بدەن، و سندووقی پەیمانی خودا با شوێنیان بکەوێت .بەڵام جەنگاوەرەکان با لە پێشەوە بڕۆن، و کاهینەکان کە دواوە دێن لە دوای سندوقی پەیمانی یەزدان، کەڕەنا لێدەدەن .یەشوع فەرمانی بە گەل کرد و گوتی، هاوار مەکەن، هەروەها با کەس گوێی لە دەنگی ئێوە نەبێت، هەتا ئەو ڕۆژێک خۆی ڕایگەیەنێت بۆ هاوارکردن، و ئەو کاتە هاوار دەکەن .و سندوقی پەیمانی خودا دوای ئەوەی دەوری دا یەکسەر گەڕایەوە بۆ ئۆردوگا و لەوێ نوستەوە .لە ڕۆژی دووەمدا یەشوع لە بەیانیدا هەستا، و کاهینەکان سندووقی پەیمانی یەزدانیان هەڵگرت .و حەوت کاهینەکان کە حەوت کەڕەناکانیان هەڵگرتبوو لەپێش یەزدان دەڕۆیشتن، و دوای ئەمانە جەنگاوەرەکان دەهاتنە ژوورەوە، و ئاپۆرەی ماوە لە دوای سندوقی پەیمانی یەزدان، و کاهینەکان بە کەڕەناکان لێیاندا، و هەموو ئاپۆرەی ماوە شارەکەیان شەش جار لە نزیکەوە دەوری دا و دیسان گەڕانەوە بۆ ئۆردوگاکە .ئاوا کردی بۆ شەش ڕۆژ .لە ڕۆژی حەوتەمدا لە بەیانیدا هەستانەوە، و لە ڕۆژە ئەودا حەوت جار بە دەوری شارەکەدا سووڕانەوە .لە سووڕانەوەی حەوتەمدا ڕوویدا کە کاهینەکان لێیاندا، و یەشوع بە کوڕانی ئیسرائیلی گوت :هاوار بکەن، چونکە یەزدان شارەکەی بە ئێوە ڕادەستکرد .و ئەو شارە دەبێتە نەفرەت، خۆی و هەموو ئەوەی تێیدایە، بۆ یەزدانی سەباوت، بەڵام ڕاحابی لەشفرۆش بپارێزن، و هەموو ئەوەی لەماڵەکەیدایە . بەڵام ئێوە زۆر خۆتان بپارێزن لە شتە تەرخانکراوەکە، نەوەک بیری لێبکەنەوە و خۆتان هەندێک لە شتە تەرخانکراوەکە وەربگرن، و ئۆردووگای کوڕانی ئیسرائیل بکەنە شتێکی نەفرەتلێکراو، و ئێمە لەناوببەن .هەموو زیو یان زێڕ، یان برۆنز یان ئاسن، پیرۆز دەبێت بۆ یەزدان و دەهێنرێتە ناو گەنجینەی یەزدان .کاهینەکان کەڕەناکانیان لێدا، کاتێک گەل

دەنگی کەڕەناکانیان بیست، هەموو گەل پێکەوە بە هاوارێکی گەورە و بەهێز هاواریان کرد، هەموو شووراکە لە دەوروبەری کەوت، و هەموو گەل سەرکەوتنە ناو شارەکە . یەشوع شارەکە و هەموو ئەوەی تێیدا بوو تەرخانکرد، لە پیاوەوە هەتا ژن، لە گەنجەوە هەتا پیر، هەتا گوێرەکە و ئاژەڵی بارهەڵگر، بە دەمی شمشێر .و یەشوع بە ئەو دوو گەنجەی کە سیخوڕییان کردبوو گوت :بچنە ژوورەوە بۆ ماڵی ئەو ژنە و ئەو لەوێوە دەربهێنن، لەگەڵ هەموو ئەوەی هی ئەوە .ئەو دوو گەنجەی کە شارەکەیان سیخوڕی کردبوو چوونە ژوورەوە بۆ ماڵی ئەو ژنە، و ڕاحابی لەشفرۆشیان دەرهێنا لەگەڵ باوکی و دایکی و براکانی و خزمایەتی و هەموو ئەوەی هی ئەو بوو، و لە دەرەوەی ئۆردووگای ئیسرائیل دایانان .و شارەکە سووتێنرا بە ئاگر لەگەڵ هەموو ئەوانەی تێیدا بوون، جگە لە زیو و زێڕ و برۆنز و ئاسن کە دایان بۆ گەنجینەی یەزدان بۆ ئەوەی بخرێنە ژوورەوە . یەشوع ڕاحابی لەشفرۆش و هەموو ماڵی باوکی ڕزگار کرد، و لە ئیسرائیلدا نیشتەجێی کردن هەتا ئەمڕۆ، لەبەر ئەوەی ئەو سیخوڕانەی شاردەوە کە یەشوع ناردبوونی بۆ سیخوڕی ئەریحا .و یەشوع سوێندی دا لە ئەو ڕۆژەدا لەبەردەم یەزدان و گوتی، نەفرەت لێکراوە ئەو پیاوەی کە ئەو شارە بنیاد دەنێتەوە، بە نۆبەرەی خۆی بناغەی دادەنێت و بە بچووکترینی خۆی دەروازەکانی دادەمەزرێنێت .و بەم جۆرە کردی هۆزانی خەڵکی بێتئێل، لە ئابیرۆنی کوڕە نۆبەرەکەی دامەزراندی ئەوی، و لە بچووکترینەکەی کە ڕزگار کرابوو دانای دەروازەکانی ئەوی .یەزدان لەگەڵ یەشوع بوو، و ناوی ئەو لە هەموو زەویدا بڵاو بووەوە.

7

کوڕانی ئیسرائیل تاوانێکی گەورەیان کرد و لە شتە تەرخانکراوەکە بۆ خۆیان بردیان،

ئاخاری کوڕی خارمی، کوڕی زامبری، کوڕی زارا لە هۆزی یەهودا لە شتە تەرخانکراوەکە بردِ، جا یەزدان بە تووڕەیی لەسەر کوڕانی ئیسرائیل تووڕە بوو .و یەشوع پیاوانی نارد بۆ عای، کە لە بێتئێل، گوتی، سیخوڕی بکەن لە عای و پیاوان سەرکەوتن و سیخوڕییان کرد لە عای .و گەڕانەوە بۆ لای یەشوع، و گوتیان بۆ ئەو، مەهێڵە هەموو گەل سەربکەون، بەڵکو وەک دوو هەزار یان سێ هەزار پیاو با سەربکەون و با دەست بەسەر شارەکەدا بگرن .مەبە بە هەموو گەل بۆ ئەوێ، چونکە کەمن .و نزیکەی سێ هەزار پیاو چوونە سەرەوە، بەڵام لە بەردەم پیاوانی عای هەڵاتن .پیاوانی عای سی و شەش پیاویان لێ کوشتن، لە دەروازەکەوە ڕاویان نان و لە نشێوەکەدا تێکیان شکاندن، دڵی گەل ترسا و وەک ئاو بوو .یەشوع جلەکانی خۆی درِاند و لەبەردەم یەزدان بەسەر ڕوودا کەوتە سەر زەوی هەتا ئێوارە، خۆی و پیرانی ئیسرائیل، و خۆڵیان خستە سەر سەریان .یەشوع گوتی، پارِامەوە پەروەردگار، بۆچی خزمەتکاری تۆ ئەم گەلەی لە ڕووباری ئوردون پەڕاندەوە بۆ ئەوەی بیداتە دەست ئەمۆرییەکان، بۆ لەناوبردنی ئێمە؟ و ئەگەر ئێمە مانەوە و نیشتەجێ بووین لەلای ڕووباری ئوردون .و چی دەڵێم، چونکە ئیسرائیل ملی گۆڕاوە لەبەرامبەر دوژمنەکەی؟ و کاتێک کەنعانی دەبیستێت و هەموو دانیشتووانی زەوی، دەوروبەرمان دەکەن و لەناومان دەبەن لە زەوی، و چی دەکەیت بۆ ناوە گەورەکەت؟ و پەروەردگار بە یەشوعی فەرموو :هەستە، بۆچی تۆ بەم شێوەیە بەسەر ڕوودا کەوتوویت؟ گەل گوناهی کردووە و پەیمانەکەی پێشێل کردووە کە لەگەڵ ئەواندا بەستم، لە شتە تەرخانکراوەکە دزییان کردووە و خستیانە ناو قاپەکانی خۆیان .وە کوڕەکانی ئیسرائیل ناتوانن بەرگری بگرن لە بەرامبەر دوژمنەکانیان، ملیان هەڵدەگەڕێننەوە لە بەرامبەر دوژمنەکانیان، چونکە بوونە نەفرەت .لەمەودوا لەگەڵتان نابم، ئەگەر نەفرەتەکە لە ناوتان لانەبەن .هەستە و گەل پیرۆز بکە، و بڵێ سبەینێ پیرۆز بکرێن .یەزدانی پەروەردگاری ئیسرائیل ئەمانە دەفەرموێت :شتی نەفرەتکراو لەنێوتاندایە، ناتوانن لە بەرامبەر دوژمنانتان بوەستنەوە،

هەتا شتی نەفرەتکراو لەنێوتان دەرنەهێنن .ئێوە هەموو لە بەیانیدا بەپێی هۆزەکان کۆدەکرێنەوە، و ئەو هۆزەی کە یەزدان پیشانی دەدات، بەپێی خێڵەکان پێشکەشی دەکەن، و ئەو خێڵەی کە یەزدان پیشانی دەدات، بەپێی ماڵەکان پێشکەشی دەکەن، و ئەو ماڵەی کە یەزدان وەریدەگرێت، بەپێی پیاو پێشکەشی دەکەن .و ئەو کەسەی کە نیشان دەدرێت، لە ئاگردا دەسووتێنرێت و هەموو ئەوەی هی ئەوە، چونکە پەیمانی یەزدانی پێشێل کرد و یاخیبوونی لە ئیسرائیلدا کرد .و یەشوع بەیانی زوو هەستا و گەلەکەی بەپێی هۆزەکان هێنا، و هۆزی یەهودا نیشاندرا .و نزیک کرایەوە بەپێی خێڵەکان، و خێڵی زەراحییەکان نیشان درا .و هێنرایە پێشەوە بەپێی پیاو، و ئاخار کوڕی زیمری کوڕی زارەح نیشاندرا . یەشوع بە ئاخاری گوت :ئەمڕۆ شکۆمەندی بە یەزدانی پەروەردگاری ئیسرائیل بدە و دانی پێدا بنێ، پێم بڵێ چیت کردووە و لە من مەیشارەوە .و عاخار وەڵامی یەشوعی دایەوە و گوتی، بە ڕاستی من گوناهم کرد لە بەرامبەر یەزدانی خودای ئیسرائیل؛ ئاوا و ئاوا من کردم .من بینیم لە تاڵانکردندا جلێکی ڕووت و ڕەنگاوڕەنگ، و دوو سەد شاقلی زیو، و زمانێکی زێڕین پەنجا شاقل، و بیرم لەوان کردەوە و وەرمگرتن، و ئەوەتا ئەوان شاراوەن لە چادرەکەمدا، و زیوەکە شاراوەیە لە ژێر ئەواندا .یەشوع نێردراوانی نارد و ئەوان ڕایانکرد بۆ ناو چادرەکە لە ئۆردوگاکە، و ئەم شتانە لە چادرەکەی ئەودا شاراوە بوون، و زیوەکەش لەژێریان بوو .و ئەوانیان دەرهێنا لە چادرەکە و هێنایانن بۆ لای یەشوع و پیرانی ئیسرائیل، و دایانایان لەبەردەم یەزدان .یەشوع عاخاری کوڕی زارای گرت و بردییە دۆڵی عاخۆر، لەگەڵ کوڕەکانی و کچەکانی و گوێرەکەکانی و ئاژەڵە بارهەڵگرەکانی و هەموو مەڕەکانی و چادرەکەی و هەموو مووڵکەکانی، هەروەها هەموو گەل لەگەڵی بوون، و ئەوانی بردە ئێمەک عاخۆر .و یەشوع بە ئاخاری گوت، بۆچی وێرانت کردووین؟ یەزدان تۆی بە تەواوی لەناوبرد، هەروەک ئەمڕۆ .و هەموو ئیسرائیل بەردبارانیان کرد بە بەردەکان، و کۆمەڵێکی گەورەی بەرد لەسەری دانان، و یەزدان لە تووڕەیی هەڵچوونی

خۆی وەستا .لەبەر ئەمە ئەوی ناونا ئێمێکاخۆر تا ئەم ڕۆژە.

8

یەزدان بە یەشوعی فەرموو :مەترسە و مەتۆقە، هەموو پیاوە جەنگاوەرەکان لەگەڵ خۆت ببە و هەستە و سەربکەوە بۆ عای .ئەوەتا پاشای عای و خاکەکەیم داوەتە دەستی تۆ .و ئەی وەک ئەو شێوەیەی کە ئەریحات کرد، ئاوا دەکەیت، و پاشاکەی، و تالّانی ئاژەڵە مالّییەکان بۆ خۆت تالّان دەکەیت، بەڵام بۆسەیەک بۆ خۆت لە پشتی شارەکە دابنێ .و یەشوع هەستایەوە و هەموو گەلی جەنگاوەر بۆ ئەوەی بچنە سەرەوە بۆ عای .یەشوع سی هەزار پیاوی بەتوانا لە هێزدا هەڵبژارد، و لە شەودا ئەوانی نارد .و فەرمانی پێدان، گوتی، ئێوە بۆسە بنێنن لە دوای شارەکە، زۆر دوور مەبنەوە لە شارەکە، و هەمووتان ئامادە بن . من و هەموو ئەوانەی لەگەڵمدان نزیک دەبینەوە بۆ شارەکە، و کاتێک دانیشتووانی عای بۆ بەرەوپیرمان دێنە دەرەوە، هەروەک جاری پێشوو، ئێمە لەبەردەمیان هەڵدێین .و کاتێک دوای ئێمە دەرچوون، ڕایاندەکێشین لە شارەکە، و دەڵێن، ئەوانە لە ڕووی ئێمە هەڵدێن، بەو شێوەیەی کە پێشتریش بوو .ئێوە بەڵام لە بۆسەکە هەڵدەستنەوە و دەڕۆنە ناو شارەکە . بەپێی ئەم وشەیە ئێوە ئەمە دەکەن، ئەوەتا فەرمانم پێ ئێوە داوە .یەشوع ئەوانی نارد، و ئەوان چوون بۆ بۆسەکە و دانیشتن لە نێوان بێتئێل و عای، لە ڕۆژئاوای عای .یەشوع لە بەیانیدا زوو هەستا و سەردانی گەلەکەی کرد، ئینجا ئەو و پیرانەکە لە پێشەوەی گەلەکە بەرەو عای سەرکەوتن .و هەموو گەلی جەنگاوەر لەگەڵی سەرکەوتن، و کاتێک دەڕۆیشتن گەیشتنە بەرامبەر شارەکە لە ڕۆژهەڵاتەوە .و بۆسەکەی شارەکە لە دەریاوە بوو٠ و ڕوویدا کە پاشای عای بینی، خێرا بوو و هاتە دەرەوە بۆ چاوپێکەوتنیان بە ڕاستەوخۆ بۆ جەنگەکە، خۆی و هەموو گەلەکە کە لەگەڵی بوو٠ و خۆی نەیدەزانی کە بۆسەیەک بۆی

هەیە لە دوای شارەکە .و بینی، و یەشوع و ئیسرائیل لە ڕووی ئەوان کشانەوە .ئەوان ڕاوەنان دوای کوڕەکانی ئیسرائیل، و خۆیان لە شارەکە دوورکەوتنەوە .کەس لە عای نەمایەوە کە دوای ئیسرائیل ڕاو نەنێرا، و شارەکەیان بە کراوەیی جێهێشت و دوای ئیسرائیل ڕایانن .و یەزدان بە یەشوعی فەرموو، دەستت بە ڕمەکەی ناو دەستتدا درێژ بکە بۆ سەر شارەکە، چونکە منی داوەتە دەستەکانت، و بۆسەکە بە خێرایی لە شوێنی خۆیانەوە هەڵدەستن .و یەشوع دەستی خۆی بە ڕمەکەوە بۆسەر شارەکە درێژکرد، و بۆسەکان لە شوێنی خۆیان بە خێرایی هەستانەوە، و هاتنە دەرەوە کاتێک دەستی درێژکرد، و چوونە ژوورەوە بۆ ناو شارەکە و گرتیان، و بە پەلە شارەکەیان بە ئاگر سووتاند .کاتێک دانیشتووانی عای ئاوڕیان لە دواوەی خۆیان دایەوە، دووکەڵیان بینی کە لە شارەکەوە بۆ ئاسمان بەرزدەبووەوە، و ئیتر نەیاندەتوانی بۆ شوێنێک هەڵبێن، نە بۆ ئێرە و نە بۆ ئەوێ .و یەشوع و هەموو ئیسرائیل بینییان، کە بۆسەکە شارەکەیان گرت، و کە دووکەڵی شارەکە بۆ ئاسمان هەڵسا، و گۆڕانکاری کردن، لێیاندان پیاوەکانی عای .ئەمانەش لە شارەکە چوونە دەرەوە بۆ پێشوازی، و لە نێوان ئۆردووگاکەدا بەتاڵ کرانەوە، ئەمانە لەم لایەنەوە و ئەمانە لەو لایەنەوە، و لێیاندان هەتا ئەوەی کەسێکیان لێ نەمایەوە، نە ڕزگاربووێک و نە دەرباز بووێک .و پاشای عەیان بە زیندوویی گرت، و هێنایانی بۆ لای یەشوع .کاتێک کوڕانی ئیسرائیل لە کوشتنی هەموو ئەوانەی لە عای و لە دەشتەکان و لە چیاکە لەسەر دابەزینەکە وەستان، کە ڕاویان نابوون لە ئەوێوە تا کۆتایی، یەشوع گەڕایەوە بۆ عای و بە دەمی شمشێر لێیدا .ئەوانەی لەو ڕۆژەدا کەوتن لە پیاوەوە هەتا ژن، دوازدە هەزار کەس بوون، واتە هەموو دانیشتووانی عای .بەڵام تالّانییەکانی لەناو شارەکە هەموو، کە تالّانیان کرد بۆ خۆیان کوڕانی ئیسرائیل بەپێی فەرمانی یەزدان، بەو شێوەیەی کە یەزدان فەرمانی دا بە یەشوع .و یەشوع ئەو شارەی سووتاند لە ئاگر، کردی بە گردێکی نیشتەجێنەکراو بۆ هەمیشە هەتا ئەمڕۆ .و پاشای عەیی لەسەر دارێکی دووقۆڵ هەڵواسی،

و هەتا ئێوارە لەسەر دارەکە مایەوە، و کاتێک خۆر ئاوا دەبوو یەشوع فەرمانی دا، و لەشەکەی ئەویان لە دارەکە دایگرت، و فڕێیاندایە ناو چاڵێک، و کۆمەڵە بەردێکیان لەسەری کۆکردەوە، هەتا ئەمڕۆ.

9

کاتێک پاشایانی ئەمۆرییەکان لە ئەوبەری ڕووباری ئوردون، ئەوانەی لە ناوچە شاخاوییەکە، و ئەوانەی لە دەشتاییەکە، و ئەوانەی لە هەموو کەناری دەریای گەورە، و ئەوانەی بەرەو لوبنانی دژ، و حیتییەکان، و کەنعانییەکان، و پریزییەکان، و حیڤییەکان، و ئەمۆرییەکان، و گرگاشییەکان، و یەبووسییەکان بیستیان، هەموویان پێکەوە کۆبوونەوە بۆ جەنگکردن لە دژی یەشوع و ئیسرائیل لە هەمان کاتدا .ئەو کەسانەی لە گبعۆن نیشتەجێ بوون، هەموو ئەوەیان بیست کە یەزدان بە ئەریحا و عای کردی .و ئەوانیش خۆیان بە فێڵبازی کردیان، و هاتوو خۆیان ئازووقەیان دا و خۆیان ئامادە کرد، و گوونییە کۆنەکانیان برد لەسەر شانەکانیان، و مەشکە شەرابە کۆنەکان و شەقبووەکان بەستراوەکان، و کونەکانی پێڵاوەکانیان، و پێڵاوەکانیان کۆن و پەیوەندکراوەکان لە پێیەکانیان، و جلەکانیان کۆنکراوەکان لەسەریان، و نانی ئازووقەکەیان وشک و کەفکراو و خواردراوە .ئەوان هاتن بۆ لای یەشوع بۆ ناو ئۆردوگای ئیسرائیل لە گلگال، و بە یەشوع و ئیسرائیلیان گوت :ئێمە لە زەوییەکی دوورەوە هاتووین، و ئێستا پەیمانێک لەگەڵ ئێمە ببەستن .و کوڕانی ئیسرائیل بە حیڤییەکە گوتیان :ببینە، نەوەک تۆ لەنێوان ئێمەدا دەژیت، ئیتر چۆن پەیمانت لەگەڵدا ببەستین؟ و گوتیان بە یەشوع :ئێمە خزمەتکارانی تۆین . یەشوع پێی گوتن :ئێوە لە کوێوەن و لە کوێوە هاتوون؟ و گوتیان، لە خاکێکەوە لە دوورەوە زۆر هاتوون خزمەتکارەکانت لە ناوی یەزدانی خوداکەت؛ چونکە بیستوومانە

ناوی ئەو، و هەموو ئەوەی کردی لە میسر، و هەموو ئەوەی کرد بە پاشاکانی ئەمۆرییەکان، ئەوانەی بوون لەوبەری ڕووباری ئوردون، بە سیحۆن پاشای ئەمۆرییەکان، و بە عۆگ پاشای باشان، ئەوەی نیشتەجێ بوو لە عەشتارۆت و لە ئەدرەعی .و کاتێک بیستیان، پیرانی ئێمە و هەموو دانیشتووانی خاکەکەمان پێیان گوتین :ئازووقە بۆ ڕێگاکە بۆ خۆتان ئامادە بکەن، و بڕۆن بۆ چاوپێکەوتنیان، و پێیان بڵێن :ئێمە خزمەتکارانی تۆین، ئێستا پەیمانێک لەگەڵمان ببەستن .ئەم نانانە، کاتێک لە ماڵەوە هاتین بۆ لای ئێوە، گەرم دابینمان کردن، بەڵام ئێستا وشک بوونەتەوە و کۆن بوونەتەوە .ئەمانە مەشکەکانی شەرابن کە ئێمە وەک نوێ پڕمان کردن، بەڵام ئەمانە شەقیان بووە، هەروەها جلەکانمان و پێڵاوەکانمان لەبەر دوورایی ڕێگاکە زۆر کۆن بوونەتەوە .و ئەو پێشەوایانە دابینکردنی ئەوانیان گرت، و لە یەزدان پرسیاریان نەکرد .یەشوع ئاشتی لەگەڵ ئەواندا دامەزراند، پەیمانێکیان لەگەڵ ئەواندا بەست بۆ ڕزگارکردنیان، سەرۆکەکانی کۆمەڵیش سوێندیان بۆ ئەوان خوارد .و ڕوویدا دوای سێ ڕۆژ لە دوای دانانی پەیمان لەگەڵ ئەوان، بیستیان کە لە نزیکیان ن و لە نێوانیان نیشتەجێن .کوڕانی ئیسرائیل ڕۆیشتن و هاتنە شارەکانیان، ئەو شارانەی ئەوان گبعۆن و کفیرە و بئێرۆت و شارەکانی یاعریم بوون .و کوڕەکانی ئیسرائیل شەڕیان لەگەڵ نەکردن، چونکە هەموو فەرمانڕەواکان سوێندیان بە یەزدانی خودای ئیسرائیل خواردبوو، و هەموو کۆمەڵەکە بۆڵەبووەوە لەسەر فەرمانڕەواکان .سەرۆکەکان بە هەموو کۆمەڵەکەیان گوت :ئێمە بە یەزدانی خودای ئیسرائیل سوێندمان بۆیان خوارد، و ئێستا ناتوانین دەستیان لێبدەین .ئەمە دەیکەین، ئەوان بە زیندوویی دەگرین و دەیانپارێزین، و تووڕەیی لە دژی ئێمە نابێت لەبەر ئەو سوێندەی کە بۆ ئەوان خواردمان .ژیان دەکەن، و دەبنە داربڕ و ئاوهێنەر بۆ هەموو کۆمەڵەکە، وەک چۆن فەرمانڕەواکان پێیان گوتبوو .

یەشوع بانگی کردن و پێی گوتن :بۆچی فریوتان دام و گوتتان ئێمە زۆر دوورین لە ئێوە، لە کاتێکدا ئێوە دراوسێی ئەوانەن کە لەنێوان ئێمەدا نیشتەجێن؟ ئێستا ئێوە نەفرەت

لێکراون، هەرگیز لە ئێوە کۆیلە نابڕێت، نە داربڕ و نە ئاوهەڵگر بۆ من و بۆ خوداکەم .و وەڵامیان دایەوە بە یەشوع، دەڵێن، پێمان ڕاگەیەنرا هەرچی فەرمانی دا یەزدانی پەروەردگاری تۆ بە موسای خزمەتکاری ئەو، کە ئەم خاکە بداتە ئێوە، و لەناومان ببات بەتەواوی ئێمە و هەموو دانیشتووانەکەی لە بەردەمی ئێوە، و زۆر ترساین لەسەر گیانەکانمان لە بەردەمی ئێوە، و ئەم کارەمان کرد .و ئێستا ئەوەتا ئێمە ژێردەستی ئێوەین، وەک چۆن پێتان خۆشە و وەک چۆن پێتان باشە، ئاوا لەگەڵمان بکەن .و ئاوایان بۆ کردن، و یەشوع لە ئەو ڕۆژەدا ڕزگاری کردن لە دەستی کوڕانی ئیسرائیل، و نەیانکوشتن .یەشوع لەو ڕۆژەدا ئەوانی کردە دارتاش و ئاوهێنەر بۆ هەموو کۆمەڵەکە و بۆ قوربانگاکەی خودا، لەبەر ئەمە دانیشتووانی گبعۆن بوون بە دارتاش و ئاوهێنەری قوربانگاکەی خودا هەتا ئەمڕۆ، و بۆ ئەو شوێنەی کە یەزدان هەڵیدەبژێرێت.

10

وەک ئەدۆنیبەزەک پاشای ئۆرشەلیم بیستی کە یەشوع عای گرت و بە تەواوی وێرانی کرد، کە چۆن ئەریحا و پاشاکەیان کرد، ئاواش عای و پاشاکەیان کرد، و کە دانیشتووانی گبعۆن بۆ لای یەشوع و ئیسرائیل هەڵاتن، و زۆر لێیان ترسان، چونکە دەیزانی کە گبعۆن شارێکی گەورە بوو، وەک یەکێک لە شارە گەورەکان، و هەموو پیاوەکانی بەهێز بوون .و ئەدۆنی بەزەق پاشای ئۆرشەلیم نارد بۆ لای ئیلام پاشای حەبرۆن، و بۆ لای فیدۆن پاشای یەرموت، و بۆ لای یەفتا پاشای لاخیش و بۆ لای دابێن پاشای عەدولام، و گوتی، وەرن، سەربکەون بۆ لای من، و یارمەتیم بدەن، و با جەنگ بکەین لە دژی گبعۆن؛ چونکە ئەوان هەڵاتن بۆ لای یەشوع و بۆ لای کوڕانی ئیسرائیل .و پێنج پاشاکانی یەبوسییەکان سەرکەوتن، پاشای ئۆرشەلیم، و پاشای حەبرۆن، و پاشای یەرموت، و پاشای لاخیش، و پاشای عەدولام،

خۆیان و هەموو گەلەکەیان .و دەوریان دا بە گبعۆن، و گەمارۆیان دەدا .و ئەوانەی نیشتەجێ بوون لە گبعۆن ناردیان بۆ لای یەشوع بۆ ناو ئۆردوگای ئیسرائیل لە گلگال، دەڵێن :دەستەکانت شل مەکە لە خزمەتکارەکانت، برۆ سەرەوە بۆ لای ئێمە بە خێرایی، و یارمەتیمان بدە و دەربازمان بکە، چونکە کۆبوونەتەوە لەسەر ئێمە هەموو پاشاکانی ئەمۆرییەکان، ئەوانەی نیشتەجێن لە ناوچە شاخاوییەکە .یەشوع لە گلگالەوە سەرکەوت، خۆی و هەموو گەلی جەنگاوەر لەگەڵیدا، هەموو پیاوانی بەهێز و توانادار .یەزدان بە یەشوعی فەرموو :لە ئەوان مەترسە، چونکە ئەوانم داوەتە دەستی تۆ، کەسیان لەبەردەم ئێوە نامێنێتەوە .و چونکە یەشوع لەناکاو هاتە سەر ئەوان، هەموو ئەو شەوە لە گلگالەوە ڕۆیشت .و پەروەردگار ئەوانی لە ڕووی کوڕانی ئیسرائیل سەرلێشێواند، و پەروەردگار ئەوانی بە وردوخاشکردنێکی گەورە لە گبعۆن وردوخاشی کرد، و ڕاویان نان بە ڕێگای سەرکەوتنی بێتحۆرۆن، و لێیان دانەوە هەتا عەزێقا و هەتا مەقێدا .لە کاتی هەڵاتنیان لە ڕووی کوڕانی ئیسرائیل لەسەر دابەزینی هۆرۆنیم، یەزدان بەردی تەرزەی لە ئاسمانەوە فڕێدایە سەریان هەتا ئەزێقا، و ئەوانەی بەهۆی بەردەکانی تەرزە مردن زیاتر بوون لەوانەی کوڕانی ئیسرائیل بە شمشێر لە جەنگدا کوشتیان .ئەوسا یەشوع قسەی بۆ یەزدان کرد، لەو ڕۆژەدا کە خودا ئەمۆرییەکانی دایە دەستی ئیسرائیل، کاتێک ئەوانی لە گبعۆن وردوخاش کرد، و لە ڕووی کوڕانی ئیسرائیل وردوخاش کران، و یەشوع گوتی :با خۆر لەسەر گبعۆن بوەستێت، و مانگ لەسەر دۆڵی ئەیالۆن .خۆر و مانگ وەستان، هەتا خودا دوژمنانی ئەوانی پاراست، و خۆر لە ناوەڕاستی ئاسماندا وەستا، بەرەو ڕۆژئاوا نەچوو هەتا کۆتایی یەک ڕۆژ .و ڕۆژێکی وەها نە ڕوویدا نە لە پێشتر و نە لە دواتر، بۆ ئەوەی خودا گوێ لە مرۆڤ بگرێت، چونکە یەزدان لەگەڵ ئیسرائیلدا جەنگا .ئەو پێنج پاشایە هەڵاتن و لەو ئەشکەوتەی مەقێدا خۆیان شاردەوە .ئەو کاتە ڕاپۆرتی بۆ یەشوع کرا و گوترا :پێنج پاشاکە دۆزراونەتەوە کە لە ئەشکەوتەکەی ماکێدا شاراون .یەشوع گوتی :

بەردەکان بگەڕێنن بۆ سەر دەمی ئەشکەوتەکە، و پیاوان دابنێن بۆ پاسەوانیکردنیان .بەڵام ئێوە ڕامەوەستن، بەدوای دوژمنانتاندا بکەون و پاسەوانی دواوەیان بگرن، و ڕێگەیان مەدەن بچنە ناو شارەکانیان، چونکە یەزدانی پەروەردگاری ئێمە ئەوانی داوەتە دەستی ئێمە .و ڕوویدا کە یەشوع و هەموو کوڕانی ئیسرائیل پشوویان دا لە بڕینەوەیان بە بڕینەوەیەکی زۆر گەورە تا کۆتایی، ئەوانەی ڕزگاریان بوو هەڵاتن بۆ ناو شارە قەڵابەندەکان .و هەموو گەل سەلامەت گەڕانەوە بۆ لای یەشوع لە ماکێدا، و هیچ کەسێک لە نەوەی ئیسرائیل بە زمانی خۆی هاواری نەکرد .یەشوع گوتی :ئەشکەوتەکە بکەنەوە و ئەم پێنج پاشایە لە ئەشکەوتەکە دەربهێنن .ئەوان پێنج پاشایانیان لە ئەشکەوتەکە دەرهێنا :پاشای ئۆرشەلیم، پاشای حەبرۆن، پاشای یەریموت، پاشای لاخیش و پاشای ئۆدۆلام .و لەبەر ئەوەی دەریانهێنان بۆ لای یەشوع، یەشوع هەموو ئیسرائیلی بانگکرد، لەگەڵ ئەو سەرکردە جەنگاوەرانەی کە هاوڕێی بوون، و پێی گوتن :پێشەوە بڕۆن و پێیەکانتان لەسەر ملیان دابنێن .ئەوانیش نزیک بوونەوە و پێیەکانیان لەسەر ملیان دانا . یەشوع پێی گوتن :مەترسن لە ئەوان و مەتۆقن، پیاوانە بن و بەهێز بن، چونکە پەروەردگار ئاوا دەکات بە هەموو دوژمنەکانتان کە ئێوە لە دژیان دەجەنگن .یەشوع ئەوانی کوشت و لەسەر پێنج دار هەڵیواسین، ئەوان لەسەر ئەو دارانە هەڵواسرابوون هەتا ئێوارە .کاتێک خۆر ئاوابوو، یەشوع فەرمانی دا و ئەوانیان لە دارەکانەوە دایکێشانەوە، فڕێیاندانە ناو ئەو ئەشکەوتەی کە لەوێ هەڵاتبوون، و بەردەکانیان گەڕاندە سەر دەمی ئەشکەوتەکە هەتا ئەمڕۆ .و ئەو ماکێدایان گرت لە ئەو ڕۆژەدا، و کوشتیانیان بە شمشێر، و بە تەواوی لەناوبردنیان هەموو گیانلەبەرێک کە تێیدا بوو، و کەسیان تێدا جێنەهێشت کە ڕزگاری بێت یان دەرباز بێت، و ئەوەیان بە پاشای ماکێدا کرد کە کردیان بە پاشای ئەریحا . یەشوع و هەموو ئیسرائیل لەگەڵیدا لە مەقێدا ڕۆیشتن بۆ لیقنا، و گەمارۆیان دا لیقنا . یەزدان ئەویشی دایە دەست ئیسرائیل، ئەوانیش گرتیان و پاشاکەیان، کوشتیانی بە

شمشێر، هەموو گیانلەبەرێکی تێدا، هیچ ڕزگاربوو و دەربازبووێک لێی نەمایەوە، ئەوەیان بە پاشاکەی کرد کە بە پاشای ئەریحایان کردبوو .و یەشوع و هەموو ئیسرائیل لەگەڵیدا لە لیبناوە بۆ لاخیش ڕۆیشتن، و گەمارۆیان دا و دەستیان پێوە گرت .و یەزدان لاخیشی دایە دەستی ئیسرائیل و گرتیان لە ڕۆژی دووەم، و کوشتیانی بە دەمی شمشێر، و بە تەواوی لەناویانبرد، بەو شێوەیەی کە کردیان بە لیڤنا .ئەوسا ئێلامی پاشای گەزەر چووە سەرەوە بۆ یارمەتیدانی لاخێش، و یەشوع لێیدا بە شمشێر، هەروەها گەلەکەی، هەتا هیچ ڕزگاربوو یان دەرباز بوویەک لەوان نەمایەوە .یەشوع و هەموو ئیسرائیل لەگەڵیدا لە لاخیشەوە بۆ عودولام ڕۆیشتن، گەمارۆیان دا و داگیریان کرد .و یەزدان ئەویدا بە دەستی ئیسرائیل سپارد، و لەو ڕۆژەدا گرتیان، و بە دەمی شمشێر کوشتیان، و هەموو گیانلەبەرێکیان لەناوبرد، بە هەمان شێوەی ئەوەی کە بە لاخیش کردیان .یەشوع و هەموو ئیسرائیل لەگەڵیدا بۆ حەبرۆن ڕۆیشتن و گەمارۆیان دا .و لێیدایان بە شمشێر، و هەموو گیانلەبەرێک کە تێیدا بوو، کەسێک نەما، هەروەک چۆن لە ئۆدۆڵامیان کرد، بە تەواوی لەناویانبرد، و هەموو ئەوەی تێیدا بوو .یەشوع و هەموو ئیسرائیل گەڕانەوە بۆ دەبیر، و دەوریان دا و گرتیان، و پاشاکەی و گوندەکانی، و لێیدا بە دەمی شمشێر، و بە تەواوی لەناویانبرد، و هەموو شتێکی هەناسەدار لەناویدا، و کەسیان بۆ بەجێنەهێشت کە ڕزگاربووبێت؛ ئەو شێوەیەی کە کردیان بە حەبرۆن و پاشاکەی، ئاواش کردیان بە دەبیر و پاشاکەی .یەشوع لێیدا بە هەموو خاکی شاخاوی، و نەقەب، و زەوی تەخت، و ئەشدۆد، و پاشاکانی ئەو . نەیانهێشتەوە لەوان ڕزگاربووێک، و هەموو شتێکی هەناسەدەری ژیان بە تەواوی لەناویبرد، بەو شێوەیەی یەزدانی خودای ئیسرائیل فەرمانی دا، لە قادێش بەرنێعەوە هەتا غەزە، هەموو گۆشەن هەتا گبعۆن .یەشوع لە یەکجاردا لە هەموو پاشاکانی ئەوان و خاکەکەیانی دا، چونکە یەزدانی پەروەردگاری ئیسرائیل بۆ ئیسرائیل دەجەنگا.

11

کاتێک یابیش پاشای هەسۆر بیستی، ناردی بۆ لای یۆباب پاشای مارۆن، و بۆ لای پاشای شیمرۆن، و بۆ لای پاشای ئەخشاف، و بۆ لای پاشاکانی لە سەیدای گەورە، بۆ ناوچە شاخاوییەکە و بۆ عەراقا بەرامبەر کینێرۆت، و بۆ دەشتەکە، و بۆ فێنائێددۆر، و بۆ کەنعانییە کەناراوییەکان لە ڕۆژهەڵات، و بۆ ئەمۆرییە کەناراوییەکان، و حیتییەکان، و پەریزییەکان، و یەبوسییەکان کە لە شاخەکە، و حیڤییەکان، و ئەوانەی لە ژێر حێرمۆن بۆ خاکی میسپا .و ئەوان و پاشاکانیان لەگەڵیان چوونە دەرەوە، وەک لمی دەریا بە زۆریی، و ئەسپەکان و گالیسکەکان زۆر زۆر بوون .و هەموو ئەو پاشایانە پێکەوە کۆبوونەوە و هاتن بۆ یەک شوێن، و لەلای ئاوەکانی مارۆن چادریان هەڵدا بۆ شەڕکردن لە دژی ئیسرائیل .و پەروەردگار بە یەشوعی فەرموو :مەترسە لە ڕوویان، چونکە سبەینێ لەم کاتەدا من شکستیان پێدەدەم لەبەردەم ئیسرائیل، ئەسپەکانیان دەبڕیتەوە و گالیسکەکانیان بە ئاگر دەسووتێنیت .یەشوع و هەموو گەلی جەنگاوەر لەناکاو لەسەر ئاوی مارۆن هاتنە سەر ئەوان، و لە ناوچە شاخاوییەکەدا کەوتنە سەریان .یەزدان ئەوانی دایە دەست ئیسرائیلەوە، و لێیاندەدان و دوایان کەوتن هەتا سەیدای گەورە، و هەتا ماسێرۆن، و هەتا دەشتەکانی ماسۆخ لە ڕۆژهەڵاتدا، و بڕییان ئەوان هەتا کەسێکیان بە زیندوویی نەما .و یەشوع ئەوەی بۆیان کرد کە یەزدان فەرمانی پێدابوو، ئەسپەکانی ئەوانی شل کرد و گالیسکەکانی ئەوانی بە ئاگر سووتاند .و یەشوع لەو کاتەدا گەڕایەوە و حاچۆری گرت و پاشاکەی، حاچۆر پێشتر فەرمانڕەوای هەموو ئەو شانشینانە بوو .و هەموو گیانلەبەرێکیان لەوێ بە شمشێر کوشت، و هەموانیان بە تەواوی لەناوبرد، و هیچ گیانلەبەرێک لەوێ نەمایەوە، و حاچۆریان بە ئاگر سووتاند .و هەموو شارەکانی پاشایەتییەکان و پاشاکانیان، یەشوع گرتی و کوشتنی ئەوان بە دەمی شمشێر، و بە تەواوی لەناویانبردن، ئەو شێوەیەی کە

موسای خزمەتکاری یەزدان فەرمانی پێدا .بەڵام هەموو ئەو شارۆچکانەی قەڵابەند کرابوون ئیسرائیل نەیسووتاندن، تەنها حاچۆر بە تەنها ئیسرائیل سووتاندی، و هەموو دەستکەوتەکانی کوڕانی ئیسرائیل بۆ خۆیان تاڵانیان کرد، بەڵام هەموویان بە دەمی شمشێر بە تەواوی لەناویان بردن، هەتا لەناویان بردنیان، هیچ شتێکی هەناسەدەریان لێ جێنەهێشت .ئەو شێوازەی کە یەزدان فەرمانی دا بە موسای خزمەتکاری خۆی، و موسا هەروەها فەرمانی دا بە یەشوع، و بەم شێوەیە یەشوع کردی، هیچ شتێکی سەرپێچی نەکرد لە هەموو ئەوانەی کە موسا فەرمانی پێدا .یەشوع هەموو زەوی شاخاوییەکەی گرت، و هەموو زەوی نەقەب، و هەموو زەوی گۆشەن، و دەشتاییەکە، و ئەوەی بەرەو ڕۆژئاوا، و شاخی ئیسرائیل، و نزمەکانی لای شاخەکە لە شاخی حەلەق، و ئەوەی سەردەکەوێت بۆ سێعیر، و هەتا بەعەل‌گاد، و دەشتەکانی لوبنان لەژێر شاخی حەرمۆن؛ و هەموو پاشاکانیانی گرت، و کوشتنی، و کوشتنی .یەشوع بۆ ڕۆژانێکی زۆر جەنگی لە دژی ئەم پاشایانە کرد .هیچ شارێک نەبوو کە ئیسرائیل نەیگرتبێت، هەموویان لە جەنگدا گرتن . چونکە لە ڕێگەی یەزدانەوە ڕوویدا بۆ بەهێزکردنی دڵیان بۆ ڕووبەڕووبوونەوە لە جەنگدا دژ بە ئیسرائیل، بۆ ئەوەی لەناوبردرێن، بۆ ئەوەی بەزەیی پێنەدرێت، بەڵکو بۆ ئەوەی لەناوبردرێن، بەو شێوەیەی کە یەزدان بە موسای فەرموو .یەشوع لەو کاتەدا هات و ئەناکیمەکانی لە ناوچە شاخاوییەکە لەناوبرد، لە حەبرۆن و لە دەبیر و لە ئەنابۆت و لە هەموو یەهودا لەگەڵ شارەکانیان، یەشوع بە تەواوی لەناوبردنی .هیچ کەسێک لە عەناقییەکان لە نێو کوڕانی ئیسرائیل نەمایەوە، بەڵام تەنها لە غەزە و لە گەت و لە ئەشدۆد مانەوە .یەشوع هەموو زەوییەکەی گرت، چونکە یەزدان فەرمانی بە موسا دابوو، و یەشوع ئەوانی بە میرات دایە ئیسرائیل بەپێی دابەشکردنی هۆزەکانیان، و زەوییەکە لە جەنگ پشووی دا.

12

و ئەمانە پاشاکانی زەوین کە کوڕانی ئیسرائیل کوشتیانن، و زەوییەکەی ئەوانیان بە میرات گرت لەوبەری ڕووباری ئوردون لە ڕۆژهەڵاتەوە، لە دۆڵی ئەرنۆنەوە هەتا چیای هەرمۆن، و هەموو زەوی عەراڤا لە ڕۆژهەڵاتەوە .سیحۆن پاشای ئەمۆرییەکان، کە لە حێشبۆن نیشتەجێ بوو، فەرمانڕەوایەتی دەکرد لە ئەرنۆنەوە، کە لە دۆڵەکەدایە لە بەشێکی دۆڵەکە، و نیوەی گلعاد هەتا یەبۆق، سنووورەکانی کوڕانی عەممۆن .و عەراب تا دەریای کینەرەت لە ڕۆژهەڵاتەوە، و تا دەریای عەراب، دەریای خوێکان لە ڕۆژهەڵاتەوە، ڕێگاکە بەرەو بێت یەشیمۆت، لە تێمانەوە ئەوەی لەژێر ئەسێدۆت فەسگایە .و عۆگ پاشای باشان مایەوە لە دەوەکان، ئەوەی نیشتەجێ بوو لە ئەشتاروّت و لە ئەدرەعی، فەرمانڕەوا لە چیای حەرمۆن و لە سەلخا، و هەموو باشان هەتا سنووورەکانی گەرگێسییەکان، و ماخی، و نیوەی گلعاد سنووورەکانی سیحۆن پاشای حەشبۆن .موسا کوڕی یەزدان و کوڕەکانی ئیسرائیل لێیاندان، و موسا ئەوەی دایە بە میرات بە ڕەئوبێن و گاد و نیوەی هۆزی مەنەشە .ئەمانە پاشایانی ئەمۆرییەکان، کە یەشوع و کوڕانی ئیسرائیل کوشتیان لە ئەوبەری ڕووباری ئوردون لەلای دەریای بەعلگاد لە دەشتی لوبنان، و هەتا چیای حەلەق سەرکەوتنەوە بۆ سێعیر؛ و یەشوع دایە هۆزەکانی ئیسرائیل بۆ میراتگرتن بەپێی بەشی ئەوان، لە چیا، و لە دەشت، و لە عەراڤا، و لە ئەشدۆت، و لە چۆڵەوانی، و نەقەڤ؛ حیتییەکە، و ئەمۆرییەکە، و کەنعانییەکە، و پەریزییەکە، و حیڤییەکە، و یەبووسییەکە . پاشای ئەریحا، و پاشای گای، کە نزیکە لە بێتئێل، پاشای ئۆرشەلیم، پاشای حەبرۆن، پاشای یەرموت، پاشای لاخیش، پاشای ئێلام، پاشای گەزەر، پاشای دەبیر، پاشای گەدەر، پاشای هۆرما، پاشای عادەر، پاشای لیبنا، پاشای عەدولام، پاشای ئێلات، پاشای تەفووح، پاشای حێفەر، پاشای ئافێکی ئارۆک، پاشای ئاسۆم، پاشای شیمرۆن، پاشای مادۆن، پاشای

ئازیف، پاشای قادێش، پاشای زاخاک، پاشای ماریێدۆت، پاشای یەکۆمی کارمەل، پاشای عەدولامی فەننەئادۆر، پاشای گەیی جەلیل، پاشای تیرسا؛ هەموو ئەمانە پاشایان بیست و نۆ.

13

یەشوع پیر و لە ڕۆژگاردا پێشکەوتوو بوو، یەزدان بە یەشوعی فەرموو :تۆ لە ڕۆژگاردا پێشکەوتووی، و زەوییەکی زۆر بۆ میرات ماوەتەوە .و ئەم زەوییە جێهێڵراوە : سنووورەکانی فەلەستینییەکان، گەشووری، و کەنعانی، لە چۆڵەوانییەکەوە کە لە بەرامبەر میسر هەتا سنووورەکانی عەقرۆن لە چەپەوە کەنعانییەکان ژمێردراوە بۆ پێنج حوکمڕانییەکانی فەلەستینییەکان، غەزەیی، و ئەشدۆدی، و ئەسقەلانی، و گەتی، و عەقرۆنی، و عەڤی، لە تێمانەوە و هەموو زەوی کەنعان لە بەرامبەر غەزە، و سەیدائییەکان هەتا ئافێق، هەتا سنووورەکانی ئەمۆرییەکان، و هەموو زەوی گالیات فەلەستینییەکان، و هەموو لوبنان لە ڕۆژهەڵاتی خۆرەوە لە گلگالەوە لە ژێر چیای حەرمۆن هەتا دەروازەی حەمات، هەموو دانیشتووانی ناوچە شاخاوییەکە لە لوبنانەوە هەتا ماسێرێت مێمفۆمایم . هەموو سیدۆنییەکان، من ئەوان لەناودەبەم لە ڕووی ئیسرائیل؛ بەڵام دابەشی بکە بە تیروپشک بۆ ئیسرائیل، بەو شێوەیەی کە من فەرمانم پێکردیت .ئێستا ئەم زەوییە دابەشبکە بۆ میرات بۆ نۆ هۆزەکان و بۆ نیوەی هۆزی مەنەشە .لە ڕووباری ئوردون تا دەریای گەورە بەرەو ئاوابوونی خۆر دەیدەیتێ؛ دەریای گەورە سنوور دیاری دەکات .بۆ دوو هۆزەکان و نیوەی هۆزی مەنەشە، ڕەئوبێن و گاد، موسا دایە لە ئەوبەری ڕووباری ئوردون؛ بەپێی ڕۆژهەڵاتی خۆر داوی بە ئەو موسا خزمەتکاری یەزدان، لە عەرۆعێر کە لەسەر لێواری ڕووباری ئەرنۆنە و شارەکە لە ناوەڕاستی دۆڵەکە و هەموو میسۆر لە مێدەبا؛

هەموو شارەکانی سیحۆن پاشای ئەمۆرییەکان کە پاشایەتی دەکرد لە حەشبۆن هەتا سنووری کوڕانی عەمۆن؛ و گلعاد و سنووری گەشووری و مەعکاتییەکان، هەموو کێوی حەرمۆن و هەموو باشان هەتا سەلخا؛ هەموو پاشایەتی عۆگ لە باشان کە پاشایەتی دەکرد لە عەشتاروت و لە ئەدرەعی؛ ئەمە ماوەتەوە لە نەوەی گێگانتەکان و موسا لێیدا و بە تەواوی لەناوی برد .وە کوڕانی ئیسرائیل گێسیری و ماخاتی و کەنعانییەکانیان لەناونەبرد، وە پاشای گێسیری و ماخاتی لەنێو کوڕانی ئیسرائیلدا نیشتەجێ بوون هەتا ئەمڕۆ .بەڵام هۆزی لێڤی میراتی پێنەدرا، یەزدانی پەروەردگاری ئیسرائیل خۆی میراتی ئەوانە، وەک چۆن یەزدان پێی فەرموون، و ئەمەش ئەو دابەشکردنەیە کە مووسا بۆ نەوەی ئیسرائیل لە دەشتی مۆئاب لە ئەوبەری ڕووباری ئوردون بەرامبەر ئەریحا دابەشی کردن .و موسا بە هۆزی ڕەئوبێن دا بەپێی خێڵەکانیان .و بوو سنووری کانیان لە عەرۆعێرەوە، کە لە بەرامبەر دەربەندی ئەرنۆنە، و شارەکە کە لە دەربەندی ئەرنۆنە، و هەموو میسۆر، هەتا حەشبۆن، و هەموو شارەکانی کە لە میسۆردان، و دیبۆن، و بامۆت بەعل، و ماڵی مێعەلبۆت، و باشان، و بەقەدمۆت، و مێفەعەت، و قیریاتایم، و سیبما، و سەرەدا، و سییۆن لە چیای عێناب، و بێتفەغۆر، و ئەشدۆت پیسگا، و بێتیەشیمۆت، و هەموو شارەکانی میسۆر، و هەموو پاشایەتی سیحۆن پاشای ئەمۆرییەکان، کە موسا لێیدا ئەو و سەرکردەکانی میدیان، و ئێڤی، و ڕەقەم، و سوور، و حوور، و ڕەبەع فەرمانڕەوای تاڵانی سییۆن، و دانیشتووانی سییۆن .هەروەها بەلعامی کوڕی بەعۆر، پێشبینیکەرەکە، لە خولانەوەدا کوشتیان .ڕوویدا کە سنووری ڕەئوبێن، ئوردون سنوور بوو .ئەمە میراتی کوڕانی ڕەئوبێن بوو بەپێی هۆزەکانیان، شارەکانیان و کێڵگەکانیان .موسا بۆ کوڕەکانی گاد بەپێی هۆزەکانیان دا .و سنووری کانیان یازێر بوو، هەموو شارەکانی گلعاد، و نیوەی خاکی کوڕانی عەمۆن هەتا عەراڤا، کە لەبەردەم عارادا هەیە .و لە حێشبۆنەوە هەتا عەراڤۆس بەپێی میسپا، و بۆتانیم، و مەعان هەتا سنووری دیبۆن، و ئێنادۆم و ئۆسارگای و

بێت‌هارام و سوکۆت و شافان و پاشماوەی پاشایەتی سیحۆن پاشای حێشبۆن؛ و ڕووباری ئوردون سنوور دەبێت هەتا بەشێک لە دەریای کێنێرەت لەوبەری ڕووباری ئوردون لە ڕۆژهەڵاتەوە .ئەمە میراتی کوڕانی گادە بەپێی هۆزەکانیان و بەپێی شارەکانیان، بەپێی هۆزەکانیان ملیان دەگێڕێننەوە لەبەردەم دوژمنەکانیان، چونکە بوو بەپێی هۆزەکانیان شارەکانیان و کێڵگە شوانییەکانیان .موسا بۆ نیوەی هۆزی مەنەسا بەپێی خێڵەکانیان دا .و سنوورەکانیان لە مائانەوە بوو، و هەموو پاشایەتی باشان، و هەموو پاشایەتی ئۆگی پاشای باشان، و هەموو گوندەکانی یائیر کە لە باشانیتیدین، شەست شارەکە .و نیوەی گلعاد، و لە ئەشتاروّت، و لە ئەدرەعی، شارەکانی پاشایەتی ئۆگ لە باشان، بۆ کوڕانی ماکیر کوڕانی مەنەشە، و بۆ نیوەی کوڕانی ماکیر کوڕانی مەنەشە، بەپێی هۆزەکانیان .ئەمانە ئەوانەن کە موسا میراتیان دایێ لەوبەری ڕووباری ئوردون لە دەشتی مۆئاب، لەوبەری ڕووباری ئوردون لە ڕۆژهەڵاتی ئەریحا.

14

ئەمانە ئەوانەن کە میراتیان دابەش کرد بۆ کوڕانی ئیسرائیل لە خاکی کەنعان، کە ئەلعازاری کاهین و یەشوعی کوڕی نون و سەرۆکە باوکانی هۆزەکانی کوڕانی ئیسرائیل میراتیان دابەش کرد بۆیان .بەپێی تیروپشک میراتیان برد، ئەو شێوەیەی یەزدان فەرمانی دا لە دەستی یەشوع بە نۆ هۆزەکان، و بە نیوەی هۆز لە ئەوبەری ڕووباری ئوردون .و بۆ لێڤییەکان میراتی نەدا لەنێویاندا، چونکە کوڕەکانی یوسف دوو هۆز بوون مەنەشە و ئەفرایم، و بەشێک نەدرا لە زەوییەکەدا بۆ لێڤییەکان، بەڵکو شارەکان بۆ نیشتەجێبوون، و جێگا جیاکراوەکانیان بۆ ئاژەڵەکان، و ئاژەڵەکانیان .بەو شێوەیەی کە یەزدان فەرمانی بە موسا کرد، کوڕانی ئیسرائیل ئاوایان کرد و زەوییەکەیان دابەش کرد .کوڕانی یەهودا

هاتنه لای یەشوع لە گلگال، و کالێبی کوڕی یەفونەی قێنیزی پێی گوت :تۆ ئەو وشەیە دەزانیت کە یەزدان لە قادێش بەرنێع بە موسای پیاوی خودای فەرموو دەربارەی من و تۆ . چونکە چل ساڵ بووم کاتێک موسا، کوڕی خودا، منی نارد لە قادێش بەرنێعەوە بۆ سیخوڕیکردنی خاکەکە، و وەڵامم دایەوە پێی قسەیەک بەپێی بیری ئەو .براکانم کە لەگەڵ منیدا سەرکەوتن، دڵی گەلیان گۆڕی، بەڵام من تەواو بڕیاردرام شوێنی یەزدانی خوداکەم بکەوم .موسا لەو رۆژەدا سوێندی خوارد و گوتی :ئەو زەوییەی کە پێت لێ نا، دەبێتە میراتی تۆ و منداڵەکانت بۆ هەتاهەتایە، چونکە خۆتت بەخشی بۆ شوێنکەوتنی یەزدانی خودای ئێمە .و ئێستا یەزدان منی پاراستووە بەو شێوەیەی کە فەرمووی .ئەمە چل و پێنجەمین ساڵە لەو کاتەوە کە یەزدان ئەم وشەیەی بە موسا فەرموو، و ئیسرائیل لە چۆڵەوانیدا رۆیشت .و ئێستا ئەوەتا من ئەمڕۆ هەشتا و پێنج ساڵمە .هێشتا من ئەمڕۆ بەهێزم، وەک ئەو کاتەی کە موسا منی نارد، هەروەها من ئێستا بەهێزم بۆ چوونە دەرەوە و چوونە ژوورەوە بۆ جەنگ .و ئێستا داوا دەکەم لە تۆ ئەم چیایە، وەک یەزدان لە ئەو رۆژەدا گوتی، چونکە تۆ ئەم وشەیەت لە ئەو رۆژەدا بیستووە .ئێستا بەڵام ئەو عەناقییەکان لەوێ هەن، شارە قەڵابەندەکان و گەورەکان، ئەگەر کەواتە یەزدان لەگەڵ من بێت، لەناویان دەبەم، وەک یەزدان پێی گوتم .و یەشوع بەرەکەتداری کرد، و حەبرۆنی دا بە کالێبی کوڕی یەفونە، کوڕی قەنەز، بە میرات .لەبەر ئەمە حەبرۆن بووە میراتی کالێبی کوڕی یەفونەی کەنیزی هەتا ئەمڕۆ، لەبەرئەوەی ئەو بە تەواوی شوێن فەرمانی یەزدانی پەروەردگاری ئیسرائیل کەوت .ناوی چەبرۆن پێشتر شاری ئارگۆب بوو، ئەم شاری گەورەی ئەناکیمەکان، و زەوییەکە لە جەنگ وەستا.

15

و سنووره‌کانی هۆزی یه‌هودا به‌پێی خێڵه‌کانیان له سنووره‌کانی ئه‌دۆمه‌وه، له چۆڵه‌وانی سینه‌وه هه‌تا قادێش به‌ره‌و باشوور بوو .و سنووره‌کانیان له باشووره‌وه هه‌تا به‌شێک له ده‌ریای خوێ بوو، له به‌رزاییه‌که‌وه که به‌ره‌و باشوور ده‌چێت .و به‌ناو به‌رامبه‌ر سه‌رکه‌وتنی ئه‌کره‌بیم تێده‌په‌ڕێت و به‌ده‌وری سێنادا ده‌سووڕێته‌وه و له باشووره‌وه بۆ قادێش به‌رنێع سه‌رده‌که‌وێت و ده‌چێته ده‌ره‌وه بۆ ئه‌سۆرۆن و سه‌رده‌که‌وێت بۆ ساراداوه و ده‌چێته ده‌ره‌وه بۆ ئه‌وه‌ی له ڕۆژئاوای قادێشه و ده‌چێته ده‌ره‌وه بۆ سێلمۆنان و درێژ ده‌بێته‌وه هه‌تا ده‌ربه‌ندی میسر و ده‌رچوونی سنووره‌کانی ده‌بێت له‌سه‌ر ده‌ریا، ئه‌مه سنووره‌کانیانه له باشووره‌وه .و سنووره‌کان له ڕۆژهه‌ڵاته‌وه هه‌موو ده‌ریای سوێره‌که تا ڕووباری ئوردون .و سنووره‌کانیان له باکووره‌وه، و له گردی ده‌ریاوه و له به‌شی ئوردونه‌وه .سه‌رده‌که‌وێته سه‌ر سنووره‌کان له‌سه‌ر بێت‌حه‌گلام؛ و تێده‌په‌ڕێت له باکووره‌وه له‌سه‌ر بێت‌عه‌ره‌به، و سه‌رده‌که‌وێت سنووره‌کان له‌سه‌ر به‌ردی بۆهان کوڕی ڕه‌ئوبێن؛ و سه‌رده‌که‌وێت سنووره‌کان له‌سه‌ر چواره‌می دۆڵی عاخۆر، و داده‌به‌زێت له‌سه‌ر گلگال، که له به‌رامبه‌ر هه‌ڵپه‌ڕکێی ئه‌دومیم، که له باشووری دۆڵه‌که‌یه، و درێژده‌بێته‌وه له‌سه‌ر ئاوی کانی خۆر؛ و ده‌رچوونی ده‌بێته کانی ڕۆگێل؛ و سه‌رده‌که‌وێت سنووره‌کان بۆ ناو دۆڵی هینۆم، له‌سه‌ر پشتی یه‌بوسی له باشووره‌وه؛ ئه‌مه ئۆرشه‌لیمه؛ و درێژده‌بێته‌وه سنووره‌کان له‌سه‌ر لووتکه‌ی چیا، که له به‌رامبه‌ر دۆڵی هینۆمه به‌ره‌و ده‌ریا، که له به‌شی خاکی ڕه‌فایمه له باکوور؛ و درێژده‌بێته‌وه سنووره‌که له لووتکه‌ی چیاکه‌وه له‌سه‌ر کانی ئاوی نه‌فتۆح، و درێژده‌بێته‌وه بۆ ناو چیای ئه‌فرۆن؛ و ده‌بات سنووره‌که بۆ ناو به‌عل؛ ئه‌مه شاری یه‌عاریمه .و سنوور ده‌سووڕێته‌وه له به‌عله‌وه بۆ ده‌ریا، و تێده‌په‌ڕێت بۆ ناو چیای ئه‌سار له‌سه‌ر پشتی شاری یارین له باکووره‌وه؛ ئه‌مه خه‌سلۆنه؛ و داده‌به‌زێت بۆ شاری خۆر، و تێده‌په‌ڕێت بۆ باشوور؛ و سنوور درێژ ده‌بێته‌وه له پشتی عه‌قرۆنه‌وه بۆ باکوور، و سنووره‌کان درێژ ده‌بنه‌وه بۆ سوکۆت، و سنووره‌کان تێده‌په‌ڕن بۆ باشوور، و درێژ

دەبێتەوە بۆ لەبنا، و دەرچوونی سنووورەکان لەسەر دەریا دەبێت؛ و سنووورەکانیان لە دەریاوە، دەریا گەورە سنوور دیاری دەکات .ئەمانە سنووورەکانی کوڕانی یەهودا بوون لە دەوروبەر بەپێی خێڵەکانیان .و بۆ کالێب کوڕی یەفونە بەشێکی دا لە ناوەڕاستی کوڕانی یەهودا لە ڕێگەی فەرمانی خودا، و یەشوع شاری ئەربۆک، شاری دایکی ئەناک، پێیدا، کە ئەمە حەبرۆنە .و کالێب کوڕی یەفونە لەوێوە سێ کوڕەکانی عەناقی لەناوبرد :شێشەی و تەلمەی و ئەحیمان .و کالێب لەوێوە بۆ لای دانیشتووانی دەبیر چووە سەرەوە، ناوی دەبیر لە پێشتردا شاری نووسراوەکان بوو .و کالێب گوتی :هەرکەس شاری نووسینەکان بگرێت و بکوتێت و دەست بەسەر دا بگرێت، ئەخسای کچم دەدەمێ بە ژنی .و عوسنیێلی کوڕی قەنەزی برای کالێب ئەوی گرت، و ئەکسای کچی خۆی وەک ژن دایە ئەو .و ڕوویدا لە کاتی چوونەدەرەوەی ئەو، ڕاوێژی کرد بە ئەو و گوتی :داوا لە باوکم دەکەم بۆ کێڵگە .ئینجا هاواری کرد لەسەر کەرەکە، و کالێب پێی گوت :چیت هەیە؟ و پێی گوت :بەرەکەتێکم پێبدە، چونکە بۆ زەوی نەگەڤت داومەتەوە، بۆتانیسم پێبدە .ئەویش گۆنایسلانی سەرەوە و گۆنایسلانی خوارەوەی پێدا .ئەمە میراتی هۆزی کوڕانی یەهودایە .شارەکانیان بوون بە شارەکان بۆ لای هۆزی کوڕانی یەهودا لەسەر سنووورەکانی ئەدۆم لەسەر چۆڵەوانی، و بەیسەلەئیل، و ئارا، و ئاسۆر، و ئیکام، و ڕێگما، و ئارۆئێل، و کادێش، و ئاسۆریۆنائین، و مەینام، و بالمەینان، و گوندەکانیان، و شارەکانی ئاسێرۆن، ئەمە ئاسۆرە، و سین، و سالماعا، و مۆلادا، و سێری، و بەیفالات، و خۆلاسێۆلا، و بئێرسابێع، و گوندەکانیان، و خانووە دەشتەکانیان، بالا، و باکۆک، و ئاسۆم، و ئێلبۆیەدە، و بەیتێل، و هەرما، و سێکێلاک، و ماخاریم، و سێتێننناک، و لابۆس، و سالێ، و ئێرۆمۆت؛ شارەکان بیست و نۆ، و گوندەکانیان . لە دەشتایی ئەشتائۆل، زۆرعا و ئەشتائۆل .و ڕامێن و تانۆ و ئیلوسۆس و مایانی و ئیێرموس و ئۆدۆلام و مێمبرا و ساۆخۆ و ئیازێکا و ساکاریم و گادێرا و کێڵگە دەشتاییەکانی، چواردە شار و گوندەکانیان سێنا، و ئەداسان، و مەگدەلگاد، و دالاد، و

میسپا، و یاخارێل، و بێت دۆت، و ئیدیادالیا، و خەبرا، و ماخێس، و ماااخۆس، و گێدۆر، و باگادییێل، و نۆمان، و ماخێدان؛ شانزە شار، و گوندەکانیان؛ لیبنا، و ئیساک، و عانۆخ، و یانا، و ناسیب، و کەیلام، و ئاکیێزی، و کەزیب، و باسێسار، و ئەیلۆم؛ دە شار، و گوندەکانیان؛ عەقرۆن، و گوندەکانی، و کێڵگە دەشتەکانیان، لە عەقرۆنەوە گێمنا؛ و هەموو ئەوانەی کە نزیکی ئەشدۆدن؛ و گوندەکانیان، ئەسیێدۆت، و گوندەکانی، و کێڵگە دەشتەکانی؛ غەزە، و گوندەکانی، و کێڵگە دەشتەکانی هەتا ڕووبارەکەی میسر، و دەریای گەورە سنوور دادەمەزرێنێت .و لە ناوچە شاخاوییەکە سامیر، و یەتەر، و سۆخا، و ڕێننا، و شاری نووسراوەکان، ئەمە دەبیرە، و ئانۆن، و ئێس، و مان، و ئەیسام، و گۆسۆم، و خالوو، و خاننا، و گێلۆم؛ یازدە شار، و گوندەکانیان؛ ئەیرێم، و ڕێمنا، و سۆما، و یەمائین، و بەیتاخوو، و فاکووا، و ئەووما، و شاری ئاربۆک، ئەمە حەبرۆنە، و سۆرایت؛ نۆ شار، و کێڵگەکانیان؛ مائۆر، و کەرمێل، و ئۆزیب، و ئیتان، و یاریێل، و ئاریکام، و زاکانائیم، و گابائا، و تامناتا؛ نۆ شار، و گوندەکانیان؛ ئەیلووا، و بێتسوور، و گێددۆن، و ماگارۆت، و بەیتانام، و تێکووم؛ شەش شار، و گوندەکانیان؛ کاریاتبائال، ئەمە شاری یاریمە، و سۆتێبا؛ دوو شار، و کێڵگەکانیان؛ و بەددارگێیس، و تارابائام، و ئەینۆن، و ئەیۆخیۆزا، و نافلازۆن، و شارەکانی سادۆن، و ئەرکادێس؛ حەوت شار، و گوندەکانیان .یەبوسییەکان لە ئۆرشەلیم نیشتەجێ بوون، و کوڕانی یەهودا نەیانتوانی لەناویان ببەن، جا یەبوسییەکان لە ئۆرشەلیم نیشتەجێ بوون هەتا ئەمڕۆ.

16

و سنوورەکانی کوڕانی یوسف لە ڕووباری ئوردونەوە کە بەرامبەر یەریحۆیە لە ڕۆژهەڵاتەوە بوو، و سەردەکەوێت لە یەریحۆوە بۆ ناوچە شاخاوییەکە، بۆ چۆڵەوانییەکە،

بۆ بێتئێل لووزا .و دەچێتە دەرەوە بۆ بێتئێل، و دەپەڕێتەوە بەسەر سنووورەکانی ئەحاتارۆسی .و تێدەپەڕێت بۆ دەریاکە بۆ سەر سنووورەکانی ئەتالیم هەتا سنووورەکانی بێتحۆرۆنی خوارەوە، و دەرچوونەکەیان لەسەر دەریاکە دەبێت .و کوڕەکانی یوسف، ئەفرایم و مەنەشە، میراتیان برد .سنووورەکانی کوڕانی ئەفرایم بەپێی هۆزەکانیان دیاری کرا، سنووورەکانی میراتیان لە ڕۆژهەڵاتەوە ئەتاروت و ئێرۆک هەتا بێتهۆرۆنی سەرەوە و گەزارا بوو .و سنووورەکان دێنە سەر دەریا بۆ ئیکاسمۆن لە باکووری گەرم؛ دەسووڕێتەوە بۆ ڕۆژهەڵات بۆ تێناسا، و سێلێس، و تێدەپەڕێت لە ڕۆژهەڵاتەوە بۆ یانۆکا، و بۆ ماخۆ، و ئاتاروت، و گوندەکانیان؛ و دێتە سەر ئەریحا، و دەردەچێتە سەر ئوردون .و لە گۆڕەوە سنووورەکان دەڕۆن بۆ دەریا بۆ خەلکانا، و دەرچوونیان لەسەر دەریا دەبێت، ئەمە میراتی هۆزی ئەفرایمە بەپێی خێڵەکانیان .ئەو شارۆچکانەی کە بۆ کوڕانی ئەفرایم جیاکرابوونەوە لەنێوان میراتی کوڕانی مەنەشە، هەموو ئەو شارۆچکانە و گوندەکانیان .ئەفرایم کەنعانییەکەی لەناوبرد کە لە گەزەر نیشتەجێ بوو، و کەنعانییەکە لە ئەفرایم نیشتەجێ بوو تا ئەم ڕۆژە، تا فیرعەون پاشای میسر سەرکەوت، و ئەوی گرت، و بە ئاگری سووتاند، و کەنعانییەکان و فەریزییەکان و دانیشتووانی گەزەریان کوشت، و فیرعەون ئەوی بە خواستە دایە کچەکەی.

17

ئەو سنووورانەی هۆزی کوڕانی مەنەشە ڕوویدا، چونکە ئەمە نۆبەرەی یوسف بوو، بۆ ماخیری نۆبەرەی مەنەشە، باوکی گلعاد، کە پیاوێکی جەنگاوەر بوو لە گلعاد و لە باشان . ئەمەش بۆ کوڕانی مەنەشەی ماوە بەپێی خێڵەکانیان بوو، بۆ کوڕانی ئیەزی، و کوڕانی کەلەز، و کوڕانی ئیەزیێل، و کوڕانی سوخەم، و کوڕانی سوماریم، و کوڕانی ئۆفێر .ئەمانە

نێرینە بوون بەپێی خێڵەکانیان .و بۆ سەلپادی کوڕی هێفەر کوڕی نەبوو، بەڵکو کچانی هەبوو، و ئەمانە ناوەکانی کچەکانی سەلپاد بوون :ماعلا، نۆئا، حۆگلا، میلکا و تیرزا .ئەوان لەبەردەم ئەلعازاری کاهین و لەبەردەم یەشوع و لەبەردەم فەرمانڕەواکان ڕاوەستان و گوتیان :خودا لە ڕێگەی دەستی موسا فەرمانی دا کە میراتمان پێبدرێت لەناو براکانمان . جا بە فەرمانی یەزدان تیروپشکیان لەناو براکانی باوکیان پێدرا .و کەوتە بەشی پێوانەی ئەوان لە ئەناسسا، و دەشتی لابێک لە خاکی گلعاد، کە ئەوە لەوبەری ڕووباری ئوردونە؛ چونکە کچانی کوڕانی مەنەسسە میراتیان بردەوە لەناو براکانیان؛ بەڵام خاکی گلعاد بوو بۆ کوڕانی مەنەسسە ئەوانەی ماونەتەوە .سنووورەکانی کوڕانی مەنەسا بوون بە دێلەحەنات، کە لە بەرامبەر کوڕانی ئەناتە، و دەڕوات بۆ سەر سنووورەکان بۆ یامین و یاسیب بۆ سەرچاوەی تافتۆت .بۆ مەنەسا دەبێت، و تافەت لەسەر سنووورەکانی مەنەسا بۆ کوڕەکانی ئەفرایم .و سنووورەکان دادەبەزێتە سەر دەربەندی کانا لە باشوور بەپێی دەربەندی یاریێل، دار بەڕوویەکە بۆ ئەفرایم لە نێوان شاری مەنەشە، و سنووورەکانی مەنەشە لە باکوور بۆ ڕووبارەکە، و دەرچوونەکەی دەبێتە دەریا لە باشووڕەوە بۆ ئەفرایم، و لە باکوور بۆ مەنەشە، و دەریاکە دەبێتە سنوور بۆیان، و لە ئاشێر یەکدەگرنەوە لە باکوور، و لە یەساخار لە ڕۆژهەڵاتەوە .و دەبێت بۆ مەنەسا لە یەساخار و لە ئاشێر :بەیتان و گوندەکانی ئەوان، و دانیشتووانی دۆر و گوندەکانی، و دانیشتووانی مەگیدۆ و گوندەکانی، و سێیەکی مافێتا و گوندەکانی .کوڕەکانی مەنەشە نەیانتوانی ئەم شارانە لەناوببەن، و کەنعانییەکان دەستیان کرد بە نیشتەجێبوون لەم خاکەدا .و ڕوویدا کە کاتێک کوڕانی ئیسرائیل بەهێزبوون، کەنعانییەکانیان کردە فەرمانبەر، بەڵام بەتەواوی لەناویان نەبردن .بەڵام کوڕەکانی یوسف ناڕازی بوون لەگەڵ یەشوع، دەیانگوت، بۆچی تۆ میراتێکی یەک و پێوانەیەکی یەکت پێداین ئێمە؟ من گەلێکی زۆرم، و خودا بەرەکەتی پێداوم .یەشوع پێی گوتن :ئەگەر گەلێکی زۆرن، بڕۆن بۆ سەرەوە بۆ ناو دارستانەکە و بۆ خۆتان پاکی بکەنەوە، ئەگەر

چیاکەی ئەفرایم تەنگتان لێ دەکات .و گوتیان :چیای ئەفرایم بۆ ئێمە بەس نییە، و کەنعانییەکانی نیشتەجێ لە بێتشان و گوندەکانی و لە دۆڵی یەزرەعیل ئەسپی هەڵبژێردراو و ئاسنیان هەیە .یەشوع بە کوڕەکانی یوسفی گوت، ئەگەر تۆ گەلێکی زۆری و هێزێکی مەزنت هەیە، میراتێکی یەک نابێت بۆ تۆ؛ چونکە دارستانەکە دەبێت بۆ تۆ، چونکە دارستانە و پاکی دەکەیتەوە، و دەبێت بۆ تۆ؛ و کاتێک کەنعانییەکە بە تەواوی لەناودەبەیت، چونکە ئەسپی هەڵبژێردراوی هەیە، تۆ چونکە لە ئەو بەهێزتری.

18

و هەموو کۆمەڵی کوڕانی ئیسرائیل لە شیلۆ کۆبوونەوە، و لەوێ چادری شایەتیان هەڵدا، و زەوییەکە لەژێر دەستیاندا گیرایەوە .و کوڕانی ئیسرائیل مانەوە، ئەوانەی میراتیان وەرنەگرت، حەوت هۆز .و یەشوع بە کوڕانی ئیسرائیلی گوت، هەتا کەی ماندوو دەبن بۆ میراتگرتنی ئەو زەوییە، کە یەزدانی پەروەردگاری ئێمە پێیداوین؟ سێ پیاو لە ئێوە بدەن لە هەر هۆزێک، و با هەستن و برۆن بە ناو خاکەکەدا، و با وەسفی بکەن لەبەردەمی من، وەک چۆن پێویست دەبێت دابەشی بکرێت .و هاتنە لای ئەو، و دابەشی کردن بۆیان حەوت بەش، یەهودا ڕادەوەستێت بۆیان سنوور لە باشووروەوە، و کوڕەکانی یوسف ڕادەوەستن بۆیان لە باکووروەوە .ئێوە بەڵام ئەو زەوییە دابەش بکەن بۆ حەوت بەش، و بیهێننەوە ئێرە بۆ لای من، و من تیروپشک دەردەهێنم بۆ ئێوە لەبەردەم یەزدانی خودای ئێمە .نەخێر، چونکە بەش نییە بۆ کوڕانی لێڤی لەناو ئێوەدا؛ کاهینێتی یەزدان بەشی ئەوە .و گاد و ڕەئوبێن و نیوەی هۆزی مەنەشە وەرگرتیان میراتی خۆیان لەوبەری ڕووباری ئوردون لە ڕۆژهەڵات، ئەوەی کە دایە ئەوان موسا، خزمەتکاری یەزدان .پیاوەکان هەستان و ڕۆیشتن، یەشوع فەرمانی دا بە پیاوەکان کە دەڕۆن بۆ پێوانەکردنی زەوییەکە

و گوتی :برۆن و زەوییەکە پێوانە بکەن، پاشان وەرنەوە بۆ لای من، لێرە لە شیلۆ تیروپشکتان بۆ دەردەهێنم لەبەردەم یەزدان .ئەوان ڕۆیشتن و بە زەویدا پەڕینەوە و بینییان، و بەپێی شارەکان نووسییانە حەوت بەش لە کتێبێکدا، و هێنایانە بۆ لای یەشوع . و یەشوع تیروپشکی بۆ ئەوان خستە شیلۆ لەبەردەم یەزدان .تیروپشکی هۆزی بنیامین یەکەم دەرچوو بەپێی خێڵەکانیان، و سنوورەکانی تیروپشکەکەیان لەنێوان کوڕانی یەهودا و لەنێوان کوڕانی یوسف دەرچوو .سنوورەکانیان لە باکوورەوە بوو، لە ڕووباری ئوردونەوە سنوورەکان بەرەو پشتی یەریحۆ لە باکوورەوە سەردەکەون، و سەردەکەون بۆ سەر چیاکە بەرەو دەریاکە، و دەرچوونەکەی دەبێتە مەبداریتیسی بێسۆن .سنوورەکان لەوێوە دەپەڕێتەوە بۆ لووزا، لەسەر پشتی لووزا لە باشووریدا، کە ئەوە بێتئێلە، و سنوورەکان دادەبەزێت بۆ ماتاروق ئۆرێخ لەسەر ناوچە شاخاوییەکە کە لە باشووری بێتحۆرۆنی خوارەوەیە .و بە سنوورەکاندا دەپەڕێتەوە و دەپەڕێتە لای ئەو بەشەی ڕووی لە دەریایە لە باشووڕەوە، لە شاخەکەوە لەسەر ڕووی بێتحۆرۆنی باشوور، و دەرچوونەکەی دەبێتە قیریەت بەعل، کە ئەویش قیریەت یەعاریمە، شارۆچکەی کوڕانی یەهودا .ئەمە بەشی ڕۆژئاواییە .و بەشی باشوور لە بەشی کاریاس باعالەوە، و سنوورەکان دەپەڕێتەوە بۆ ناو گاسین، لەسەر کانیاوی نافسۆ .و سنوورەکان دابەزن لەسەر بەشێک، ئەمە واتە بەرامبەر دۆڵی شونێم، کە لە بەشی عێمەقی ڕەفایمە لە باکوورەوە، و گەهەننا دابەزێت لەسەر پشتی یەبوسی لە باشووڕەوە؛ دابەزێت لەسەر کانی ڕۆگێل؛ و تێپەڕێت لەسەر کانی بێت شەمەش؛ و تێپەڕێت لەسەر گەلیلۆت، کە بەرامبەرە بە سەرکەوتنی ئەدومیم؛ و دابەزێت لەسەر بەردی بۆهانی کوڕانی ڕەئوبێن؛ و تێپەڕێت بە پشتی بێت عەراڤاوە لە باکوورەوە، و دابەزێت لەسەر سنوورەکان بۆ پشتی دەریا لە باکوورەوە .و دەرچوونی سنوورەکان لەسەر لووتکەی دەریای خوێکان دەبێت لە باکوور بۆ بەشی ئوردون لە باشوور، ئەمانە سنوورەکانن لە باشوور .و ڕووباری ئوردون سنوور دیاری دەکات

لە لای ڕۆژهەڵاتەوە، ئەمە میراتی کوڕانی بنیامینە، سنووورەکانی دەوروبەری بەپێی خێڵەکانیان .و بوون شارەکانی کوڕانی بنیامین بەپێی هۆزەکانیان ئەریحا و بێتئەگایۆ و ئەمێکاسیس و بایتاباڕا و ساڕا و بێساناو ئایەین و فاڕا و ئەفڕاتا و کاڕافا و کەفیڕا و مۆنی و گیبعا، شارەکان دوازدە؛ و گوندەکانیان گیبعۆن و ڕاما و بئێرۆتا و ماسێما و میرۆن و ئامۆکێ و فیڕا و کافان و ناکان و زێلێکان و تارێئێلا و یەبووس؛ ئەمە ئۆرشەلیمە؛ و گاباۆت، یارِیم، شارەکان سێزدە، و گوندەکانیان؛ ئەمە میراتی کوڕانی بنیامینە بەپێی هۆزەکانیان.

19

و تیروپشکی دووەم بۆ کوڕانی شیمۆن دەرچوو، و میراتەکەیان لەنێوان تیروپشکەکانی کوڕانی یەهودا بوو .و میراتی ئەوان بوو بئێرشەبا، و شەمەعا، و مۆلادا، و حەچەر شوعال، و بالا، و عەچەم، و ئەلتۆلاد، و بێتول، و حۆرما، و چیقلاگ، و بێت مەرکابۆت، و حەچەر سوسا، و بێت لەبائۆت، و کێڵگەکانیان؛ سێزدە شار، و گوندەکانیان .ئێن ڕیممۆن و تەلخا و یەتەر و ئاشان، چوار شارۆچکە و گوندەکانیان لە دەوروبەری شارۆچکەکانیان هەتا بالەک، چوونەوە بامەت بەرەو باشوور .ئەمە میراتی هۆزی کوڕانی شیمعۆنە بەپێی خێڵەکانیان . لە تیروپشکی یەهودا میراتی هۆزی کوڕانی شیمۆن هات، چونکە بەشی کوڕانی یەهودا گەورەتر لە بەشی ئەوان بوو، و کوڕانی شیمۆن میراتیان برد لە ناوەڕاستی تیروپشکی ئەوان .و دەرچوو تیروپشکی سێیەم بۆ زەبولون بەپێی هۆزەکانیان، دەبێت سنووورەکانی میراتیان، ئەسەدەکگۆلا سنووورەکانیان، دەریا و ماگێلدا، و دەیگەیەنێت لەسەر بێتئەراڤا بۆ ناو دۆڵەکە، کە هەیە بەرامبەر ڕووی یەکمان .و گەڕایەوە لە سەددووک لە بەرامبەر لە ڕۆژهەڵاتی بەیتشەمەش لەسەر سنووورەکانی خاسەلۆسایس، و تێپەڕ دەبێت لەسەر

دابیرۆس، و سەردەکەوێت لەسەر فەنگای .و لەوێوە دەسووڕێتەوە لە دەرەوە بەرامبەر لەسەر ڕۆژهەڵات لەسەر گێبێرێ، لەسەر شاری کاتاسیم، و تێدەپەڕێت لەسەر ڕیممۆنائا ماساراۆزا .و سنووورەکان دەسووڕێتەوە لەسەر باکوور لەسەر ئامۆس، و دەرچوونیان دەبێت لەسەر گایفائێل، و کاتانات، و نابائال، و شیمرۆن، و ئەریحا، و بەیتمان .ئەمە میراتی هۆزی کوڕانی زەبولون بەپێی خێڵەکانیان، شارەکان و گوندەکانیان .و بۆ ئیساخار تیروپشکی چوارەم دەرچوو .و سنووورەکانیان بوون یازێل و خەسەلۆس و شونێم و ئاگین و شیۆنا و ڕێیرۆس و ئەناخێرێس و دابیرۆن و کیشۆن و ڕێبێس و ڕێممماس و یێۆن و تۆمان و ئایمارێک و بێرسافێس .و سنووورەکان دەبەستێتەوە لەسەر گەیسبۆر و لەسەر سالیم بەرەو دەریا و بێتشەمەش، و دەرچوونی سنووورەکانی ئەو دەبێتە ڕووباری ئوردون .ئەمە میراتی هۆزی کوڕانی یەساخارە بەپێی خێڵەکانیان، شارەکان و گوندەکانیان .و تیروپشکی پێنجەم بۆ ئاشێر دەرچوو بەپێی خێڵەکانیان .و سنووورەکانیان بوون ئەکسەلەکێس و ئالێف و بایسۆک و کێئاف و ئەلیمەلەخ و ئەمییل و ماناسا، و دەیگەیەنێت بە کارمێل لەلای دەریاوە و بە سییۆن و لەبەنات .و دەگەڕێتەوە لە ڕۆژهەڵاتی خۆر و بێتئێگێنێت، و دەیبەستێتەوە بە زەبولون و ئێککگای، و فتائێل بەپێی باکوور، و دەچێتە ناو سنووورەکانی سافتایبێتمێ، و ئیناێل، و دەپەڕێتەوە بۆ ناو خۆباماسۆمێل، و ئێلبۆن، و ڕاهاب، و ئێمێماۆن، و کانتان هەتا سەیدای گەورە .و سنووورەکان دەگەڕێتەوە بۆ ڕامە، و هەتا کانیی مەسفەسات، و ئەوانی سووریییەکان؛ و سنووورەکان دەگەڕێتەوە لەسەر یاسیف، و دەرچوونی ئەو دەریا دەبێت، و ئاپۆلێب، و ئێخۆزۆب، و ئەرخۆب، و ئافێک، و ڕائاو .ئەمە میراتی هۆزی کوڕانی ئاشێرە بەپێی خێڵەکانیان، شارەکان و گوندەکانیان .و تیروپشکی شەشەم بۆ نەفتالی دەرچوو .سنورەکانیان موولام و مۆلا و بەسەمیین و ئارمێ و نابۆک و یەفسامای بوون، هەتا دۆدام، دەرچوونەکانیشی ئوردون بوون .و سنووورەکان دەگەڕێنەوە بۆ دەریا لە ئەسسابۆر، و لەوێوە تێدەپەڕێت بۆ یاکانا، و لە باشووورەوە

دەیبەستێتەوە بە زەبولون، و ئاشێر بەپێی دەریا دەیبەستێتەوە، و ئوردون لە ڕۆژهەڵاتی خۆرەوە .و شارە قەڵابەندەکانی سوورییەکان، سوور، و ئۆماسادەکێس، و کێنێرێس، و ئەرمایس، و ئەرائێل، و ئاسۆر، و کادێس، و ئەسساری، و کانیی ئاسۆر، و کێرۆئێ، و مێگالائاریم، و بایسسامێ، و سێسسامیس .ئەمە میراتی هۆزی کوڕانی نەفتالی .بۆ دان تیروپشکی حەوتەم دەرچوو، و سنووورەکانیان بوون سەراس و ئاسا و شارەکانی سەمماوس و سەلامین و ئەممۆن و سیلاسا و ئێلۆن و تەمناسا و عەقرۆن و ئەلکاسا و بێگێسۆن و گێبێلان و ئازۆر و بەنایباکات و گەسرێممۆن و لە دەریای هێراکۆنەوە سنووریێک نزیک یافا ئەمە میراتی هۆزی کوڕانی دانە بەپێی خێڵەکانیان، شارەکانیان و گوندەکانیان .و کوڕانی دان ڕۆیشتن و جەنگیان لە دژی لاخیش کرد، و گرتیان، و لێیان دا بە دەمی شمشێر، و تێیدا نیشتەجێ بوون و ناویان لێنا لاسەندان .و ڕۆیشتن بۆ داگیرکردنی خاکەکە بەپێی سنووورەکانیان .و کوڕانی ئیسرائیل بەشێکیان دا بە یەشوعی کوڕی نون لەنێویاندا بە فەرمانی خودا، و شارەکەیان پێدا کە داوای کردبوو، تەمناسەراح، کە لە شاخی ئەفرایمە، و شارەکەی بنیاد نا و تێیدا نیشتەجێ بوو .ئەمانە ئەو دابەشکردنانەن کە ئەلعازاری کاهین و یەشوعی کوڕی ناوێ و سەرۆکانی باوکان لە هۆزەکانی ئیسرائیل بە تیروپشک وەک میرات دایان لە شیلۆ لەبەردەم یەزدان، لەلای دەرگاکانی چادری شایەتی، و پاشان ڕۆیشتن بۆ داگیرکردنی زەوییەکە.

20

و یەزدان قسەی لەگەڵ یەشوع کرد و فەرمووی :قسە بکە لەگەڵ کوڕانی ئیسرائیل و بڵێ : شارەکانی پەناگا بدەن، ئەوانەی من لە ڕێگەی موسا پێتان فەرموون .پەناگا بۆ بکوژ کە لێدەری گیان بێ ئەنقەست، و ئەم شارانە دەبنە پەناگا بۆ ئێوە، و بکوژەکە نامرێت لەلایەن

تۆڵەکەرەوەی خوێن، هەتا ڕادەوەستێت لەبەردەم کۆمەڵ بۆ دادوەری .و قادێشی لە جەلیل لە چیای نەفتالی جیاکردەوە، و شەخەم لە چیای ئەفرایم، و شاری ئەربۆک، کە ئەمە حەبرۆنە، لە چیای یەهودا .و لە ئەوبەری ئوردون دا بۆسۆر لە چۆڵەوانی لە دەشتەکە لە هۆزی ڕەئوبێن، و ئاریمۆس لە گلعاد لە هۆزی گاد، و گاولۆن لە باشانیتیدی لە هۆزی مەنەسێ .ئەمانە ئەو شارانەن کە دیاریکراون بۆ کۆڕانی ئیسرائیل و بۆ ئەو نامۆیەی کە لەنێویاندا نیشتەجێیە، بۆ هەڵاتن بۆ ئەوێ هەر کەسێک کە بە نەزانی گیانێک بکوژێت، بۆ ئەوەی لە دەستی تۆڵەکەرەوەی خوێن نەمرێت، هەتا لەبەردەم کۆمەڵ بۆ دادگایی ڕابوەستێت.

21

و سەرکردە باوکانی کۆڕانی لێڤی هاتنە پێش ئەلعازاری کاهین و یەشوعی کوڕی نون و بۆ لای سەرکردە هۆزەکانی باوکان لە هۆزەکانی ئیسرائیل .و گوتیان بۆیان لە شیلۆ لە خاکی کەنعان، گوتیان، یەزدان فەرمانی دا بە دەستی موسا بۆ دانی ئێمە شارەکان بۆ نیشتەجێبوون و لەوەڕگاکان بۆ ئاژەڵەکانمان .و کۆڕانی ئیسرائیل شارەکان و لەوەڕگاکانیان دایە لێڤییەکان لە میراتدان بە فەرمانی یەزدان .تیروپشک بۆ گەلی قاحات دەرچوو، و بۆ کۆڕانی هارونی کاهینانی لێڤی لە هۆزی یەهودا و لە هۆزی شیمۆن و لە هۆزی بنیامین بە تیروپشک، سێزدە شار بوو .و بۆ کۆڕانی قەهات ئەوانەی ماونەتەوە، لە هۆزی ئەفرایم و لە هۆزی دان و لە نیوەی هۆزی مەنەشە، بە تیروپشک دە شار .وە بۆ کۆڕەکانی گێرشۆن لە هۆزی یەساخار و لە هۆزی ئاشێر و لە هۆزی نەفتالی و لە نیوەی هۆزی مەنەسا لە باشان، سێزدە شار .و بۆ کۆڕەکانی مەراری بەپێی خێڵەکانیان، لە هۆزی ڕەئوبێن و لە هۆزی گاد و لە هۆزی زەبولون، بە تیروپشک دوازدە شار .و کۆڕەکانی ئیسرائیل شارەکان و زەوییە

لەوەڕگاکانیان دایە لێقییەکان، بەو شێوەیەی کە یەزدان فەرمانی بە موسا دا، بە تیروپشک .
و هۆزی کوڕانی یەهودا و هۆزی کوڕانی شیمۆن و لە هۆزی کوڕانی بنیامین ئەم
شارۆچکانەیان دا، و ئەوان ناوەبران بۆ کوڕانی هارون لە گەلی قەهات لە کوڕانی لێقی،
چونکە بۆ ئەمانە تیروپشک کەوت .و دایە ئەوان قیریەت ئەربەع شاری دایکی ئەناق، ئەمە
حەبرۆنە لە چیای یەهودا، بەڵام لەوەڕگاکانی دەوروبەری ئەو و کێڵگەکانی شارەکە و
گوندەکانی ئەو، یەشوع دایە کوڕانی کالێب کوڕی یەفونە بە مواڵک .و بۆ کوڕەکانی هارون
دا شارەکەی پەناگا بۆ بکوژەکە، حەبرۆن، و لەوەڕگا جیاکراوەکانی لەگەڵ ئەودا؛ و لیبنا، و
لەوەڕگا جیاکراوەکانی لەگەڵ ئەودا؛ و ئەیلۆم، و لەوەڕگا جیاکراوەکانی لەگەڵ ئەودا؛ و
تێما، و لەوەڕگا جیاکراوەکانی لەگەڵ ئەودا؛ و گێلا، و لەوەڕگا جیاکراوەکانی لەگەڵ ئەودا؛
و دەبیر، و لەوەڕگا جیاکراوەکانی لەگەڵ ئەودا؛ و ئاسا، و لەوەڕگا جیاکراوەکانی لەگەڵ
ئەودا؛ و تانو، و لەوەڕگا جیاکراوەکانی لەگەڵ ئەودا؛ و بێتشەمەش، و لەوەڕگا
جیاکراوەکانی لەگەڵ ئەودا؛ نۆ شار لە دوو هۆزەکەی ئەمانە .و لە هۆزی بنیامین، گبعۆن و
لەوەڕگاکانی، و گەبەع و لەوەڕگاکانی، و عەناتۆت و لەوەڕگاکانی، و گامالا و لەوەڕگاکانی،
چوار شار .هەموو شارەکانی کوڕانی هارونی کاهینەکان، سێزدە .و بۆ گەلانی کوڕانی
قەهات، لێقییەکانی ماوەتەوە لە کوڕانی قەهات، شارەکەی کاهینەکانیان لە هۆزی ئەفرایم
بوو؛ و دایانە ئەوان شارەکەی پەناگا بۆ بکوژ، شەخەم، و لەوەڕگاکانی؛ و گەزەر و
لەوەڕگاکانی؛ و بێتحۆرۆن و لەوەڕگاکانی؛ چوار شار .لە هۆزی دان، ئەلتەقێ و
لەوەڕگاکانی جیاکراوەی ئەو، و گەت دان و لەوەڕگاکانی جیاکراوەی ئەو، و ئەیالۆن و
لەوەڕگاکانی جیاکراوەی ئەو، و گەت ڕیمموۆن و لەوەڕگاکانی جیاکراوەی ئەو، چوار شار .و
لە نیوەی هۆزی مەنەسا، تانەخ و جیاکراوەکانی، و یەبەسا و جیاکراوەکانی، دوو شار .
هەموو شارەکان دە، و ئەوانەی جیاکراوەتەوە بۆ ئەم، ئەوانەی نزیک ئەوان، بۆ گەلەکانی
کوڕانی قەهات، ئەوانەی ماونەتەوە .و بۆ کوڕەکانی گێرشۆن، لێقییەکان، لە نیوەی هۆزی

مەنەسا، شارە جیاکراوەکان بۆ کوشندەکان :گاولۆن لە باسانیتیدی و جیاکراوەکانی، و بۆسۆران و جیاکراوەکانی، دوو شار .و لە هۆزی یەساخار، قیشۆن و لەوەڕگاکانی ئەو؛ و دەبەرات و لەوەڕگاکانی ئەو؛ و ڕامۆت و لەوەڕگاکانی ئەو؛ و کانیاوی نووسراوەکان و لەوەڕگاکانی ئەو؛ چوار شار .و لە هۆزی ئاشێر، بەسەلان و لەوەڕگاکانی ئەو، و دەبۆن و لەوەڕگاکانی ئەو، و حەلقات و لەوەڕگاکانی ئەو، و ڕەحاب و لەوەڕگاکانی ئەو؛ چوار شارۆچکە .و لە هۆزی نەفتالی، شارە جیاکراوەکە بۆ بکوژەکە، قادێش لە جەلیل، و جیاکراوەکانی ئەمە، و نەمات، و جیاکراوەکانی ئەمە، و تەممۆن، و جیاکراوەکانی ئەمە، سێ شارەکە .هەموو شارەکانی گێرشۆن بەپێی خێڵەکانیان، سێزدە شار .و بۆ گەلی کوڕانی مەراری، لێقییەکانی ماوە، لە هۆزی زەبولون :مائان و لەوەڕگاکانی، و قادێش و لەوەڕگاکانی، و زیلا و لەوەڕگاکانی، سێ شار .و لەوبەری ڕووباری ئوردون لە بەرامبەر ئەریحا، لە هۆزی ڕەئوبێن، شارەکە پەناگای بکوژەکە، بۆسۆر لە چۆڵەوانیدا؛ میسۆ و لەوەڕگاکانی؛ و یازێر و لەوەڕگاکانی؛ و دێکمۆن و لەوەڕگاکانی؛ و مەفائات و لەوەڕگاکانی؛ چوار شار .و لە هۆزی گاد، شارەکە پەناگای بکوژەکە، و ڕامۆت لە گلعاد، و لەوەڕگاکانی ئەو؛ کامین، و لەوەڕگاکانی ئەو؛ و حەشبۆن، و لەوەڕگاکانی ئەو؛ و یازێر، و لەوەڕگاکانی ئەو؛ هەموو شارەکان چوار .هەموو شارەکان بۆ کوڕەکانی مەراری بەپێی خێڵەکانیان، ئەوانەی لە هۆزی لێڤی ماونەتەوە، دوازدە شار بوون .هەموو شارەکانی لێقییەکان لە ناوەڕاستی مووڵکی کوڕانی ئیسرائیل، چل و هەشت شار، و لەوەڕگاکانیان دەوروبەری ئەم شارانە؛ شارێک و لەوەڕگاکان دەوروبەری شارەکە بۆ هەموو ئەم شارانە؛ و یەزدان دا بە ئیسرائیل هەموو ئەو خاکەی کە سوێندی خوارد بیدات بە باوکانیان؛ و میراتیان گرت و نیشتەجێ بوون تێیدا .و یەزدان ئەوانی لە هەموو لایەکەوە پشوویدا، وەک چۆن سوێندی بۆ باوکانیان خواردبوو .کەسیش لەبەردەمیان لە هەموو دوژمنانیان هەڵنەستا، یەزدان هەموو دوژمنانیانی دایە دەست ئەوان .هیچ یەکێک لە هەموو ئەو بەڵێنە چاکانەی کە یەزدان بە

کوڕانی ئیسرائیلی دا، شکستی نەخوارد، هەموویان هاتنە دی.

22

ئەوسا یەشوع کۆی کردەوە کوڕانی ڕەئوبێن و کوڕانی گاد و نیوەی هۆزی مەنەشە و پێی گوتن، ئێوە گوێتان لێبووە هەموو ئەوەی موسای خزمەتکاری یەزدان فەرمانی پێکردن، و گوێڕایەڵی دەنگی من بوون بەپێی هەموو ئەوەی فەرمانی پێکردن .ئێوە لەم ماوەیە زۆرە هەتا ئەمڕۆ وازتان لە براکانتان نەهێناوە، فەرمانی یەزدانی خودای خۆتانتان پاراستووە . ئێستا بەڵام یەزدانی خودای ئێمە پشوویدا براکانی ئێمە، بەو ڕێگەیەی کە پێی گوتن . ئێستا کەواتە هەڵگەڕێنەوە و بڕۆنەوە بۆ ماڵەکانتان و بۆ خاکی مووڵکەکەتان کە موسا پێیدان لە ئەوبەری ڕووباری ئوردون .بەڵام زۆر خۆتان بپارێزن بۆ کردنی فەرمانەکان و یاساکە، کە موسای خزمەتکاری یەزدان فەرمانی پێکردین بۆ کردنی :خۆشەویستنی یەزدانی خوداوەندی ئێمە، ڕۆیشتن لە هەموو ڕێگاکانی ئەو، پاراستنی فەرمانەکانی ئەو، و نووساندن بە ئەو، و خزمەتکردنی ئەو لە هەموو میشکی ئێوە، و لە هەموو گیانی ئێوە . یەشوع بەرەکەتداری کردنی ئەوان و ناردنی دەرەوەی ئەوان، و ئەوان ڕۆیشتن بۆ ماڵەکانی خۆیان .و بۆ نیوەی هۆزی مەنەسا، موسا لە باشانیتیدا دایە، و بۆ نیوەکەی دیکە یەشوع لەگەڵ براکانی لە ئەوبەری ڕووباری ئوردون لەلای دەریا دایە، و کاتێک یەشوع ئەوانی بۆ ماڵەکانیان ناردەوە، بەرەکەتداری کردن .و بە سامانێکی زۆردا گەڕانەوە بۆ ماڵەکانیان، و ئاژەڵی ماڵی زۆر زۆر، و زیو، و زێڕ، و ئاسن، و جلوبەرگی زۆر، دابەشیان کرد تاڵانی دوژمنەکان لەگەڵ براکانیان .کوڕانی ڕەئوبێن و کوڕانی گاد و نیوەی هۆزی مەنەسا لە کوڕانی ئیسرائیل لە شیلۆ لە خاکی کەنعان ڕۆیشتن بۆ گلعاد، بۆ خاکی مووڵکی خۆیان کە بە میراتیان گرت لە ڕێگەی فەرمانی یەزدان لە دەستی موسا .و هاتن بۆ گلعادی ئوردون،

که له خاکی کەنعانە، و کوڕانی ڕئوبێن و کوڕانی گاد و نیوەی هۆزی مەنەسا لەوێ
قوربانگایەکیان لەسەر ئوردون بنیاد نا، قوربانگایەکی گەورە بۆ بینین .و کوڕانی ئیسرائیل
بیستیان کە دەگوترا :ئەوەتا کوڕانی ڕەئوبێن و کوڕانی گاد و نیوەی هۆزی مەنەشە
قوربانگایەک بنیادکردووە لەسەر سنووورەکانی زەوی کەنعان، لەسەر گلعادی ئوردون، لە
ئەوبەری کوڕانی ئیسرائیل .و هەموو کۆڕەکانی ئیسرائیل لە شیلۆ کۆبوونەوە، بۆ ئەوەی
سەربکەون و جەنگ لە دژی ئەوان بکەن .و کوڕانی ئیسرائیل نارد بۆ لای کوڕانی ڕەئوبێن و
بۆ لای کوڕانی گاد و بۆ لای کوڕانی نیوەی هۆزی مەنەشە بۆ خاکی گلعاد، فینەحاسی کوڕی
ئەلعازاری کوڕی هارونی سەرۆک کاهین، و دە لە سەرۆکەکان لەگەڵی، سەرۆکێک لە ماڵی
باوکان لە هەموو هۆزەکانی ئیسرائیل، سەرۆکەکانی ماڵەکانی باوکان فەرماندەی
هەزارەکانی ئیسرائیلن .و هاتن بۆ لای کوڕەکانی ڕەئوبێن و بۆ لای کوڕەکانی گاد و بۆ لای
نیوەی هۆزی مەنەشە بۆ ناو خاکی گلعاد، و قسەیان لەگەڵ ئەوان کرد و گوتیان، ئەمانە
دەڵێت هەموو کۆمەڵی یەزدان، چییە ئەم سەرپێچییە ئەوەی ئێوە سەرپێچیتان کردووە
لەبەردەم خودای ئیسرائیل، بۆ هەڵگەڕانەوە ئەمڕۆ لە یەزدان، بنیادناوەتان بۆ خۆتان
قوربانگایەک، بۆ ئەوەی ئێوە یاخیبوون لە یەزدان؟ ئایا گوناهی پێعۆر بچووک نییە بۆ
ئێمە، چونکە ئێمە پاک نەکراینەوە لەو هەتا ئەم ڕۆژە؟ و لێدانێک ڕوویدا لە کۆبوونەوەی
یەزدان .و ئێوە ئەمڕۆ ڕووتان لە یەزدان وەرگێڕاندەوە، و دەبێت ئەگەر ئەمڕۆ لە یەزدان
دوور بکەونەوە، سبەینێ تووڕەیی لەسەر هەموو ئیسرائیل دەبێت .و ئێستا ئەگەر زەوی
مولکەکەتان بچووک بێت، بپەڕنەوە بۆ زەوی مولکی یەزدان، کە لەوێ چادری یەزدان
نیشتەجێیە، و لەنێو ئێمەدا میراتتان دەبێت، و یاخیبوو مەبنەوە لە خودا، و ئێوەش
لابەردەن لە یەزدان، لەبەر ئەوەی ئێوە قوربانگایەک بنیاد دەنێن لە دەرەوەی قوربانگای
یەزدانی خودای ئێمە .ئایا ئەخەر ی کوڕی زەرەح بە یاخیبوون یاخیبوو لە شتە
تەرخانکراوەکە، و لەسەر هەموو کۆمەڵی ئیسرائیل تووڕەیی هات؟ و ئەمە یەکێک خۆی

مرد له گوناهی خۆی و کوڕانی ڕەئوبێن و کوڕانی گاد و نیوەی هۆزی مەنەشە وەڵامیان دایەوە و قسەیان کرد لەگەڵ سەرکردەکانی ئیسرائیل و گوتیان، خودا، خودای یەزدانە، و خودا، خودا ئەو خۆی دەزانێت، و ئیسرائیل ئەو خۆی دەزانێت .ئەگەر لە یاخیبووندا تاوانمان کردووە لەبەردەم یەزدان، نەمانپارێزێت لەم ڕۆژەدا .و ئەگەر بۆ خۆمان قوربانگایەکمان بنیاد نا، بۆ ئەوەی لە یەزدانی خودای ئێمە لابدەین، بۆ ئەوەی لەسەری قوربانی سووتاندنەکان پێشکەش بکەین، بۆ ئەوەی لەسەری قوربانی ڕزگاری بکەین، یەزدان بەدوایدا دەگەڕێت .بەڵام لەبەر ئاگاداری لە وشەیەک، ئەمەمان کرد، بە گوتنی :بۆ ئەوەی سبەینێ منداڵەکانی ئێوە بە منداڵەکانی ئێمە نەڵێن، چیتان هەیە لەگەڵ یەزدان، خودای ئیسرائیل؟ یەزدان ڕووباری ئوردونی وەک سنوور لەنێوان ئێمە و ئێوە دانا، و هیچ بەشێکتان لە یەزدان نییە، و کوڕانی ئێوە کوڕانی ئێمە بێگانە دەکەن، بۆ ئەوەی یەزدان پەرستش نەکەن .و گوتمان بیکەین ئاوا، ئەو بنیادنانی ئەم قوربانگایە نەک لەبەر پێشکەشکراوەکان و نەک لەبەر قوربانیەکان، بەڵکو بۆ ئەوەی ئەمە بێتە شایەتی لەنێوان ئێمە و ئێوە، و لەنێوان نەوەکانی ئێمە لەدوای ئێمە، بۆ خزمەتکردنی خزمەتی یەزدان لەبەردەمی ئەو، لە پێشکەشکراوەکانی ئێمە و لە قوربانیەکانی ئێمە و لە قوربانیەکانی ئاشتیەکانی ئێمە؛ و منداڵەکانی ئێوە نەڵێن بە منداڵەکانی ئێمە سبەینێ، نییە بۆ ئێوە بەشێک لە یەزدان .و ئێمە گوتمان :ئەگەر هەرگیز ڕوودا و قسەیان لەگەڵ ئێمە کرد، یان لەگەڵ نەوەکانمان لە داهاتوودا، و گوتیان :ببینن هاوشێوەی قوربانگای یەزدان، کە باوکانمان دروستیان کرد، نەک لەبەر پێشکەشکراوەکان و نەک لەبەر قوربانیەکان، بەڵکو شایەتییەکە لەنێوان ئێوە و ئێمە، و لەنێوان کوڕانمان .نابێت کەواتە ئێمە وەرگێڕێینەوە لە یەزدان لە ئەمڕۆدا و جیابینەوە لە یەزدان، بۆ ئەوەی ئێمە قوربانگایەک بنیاد بنێین بۆ پێشکەشکراوە بەرهەمەکان و قوربانییەکان و قوربانی ڕزگاری، جگە لە قوربانگای یەزدان کە لەبەردەم چادرەکەیەتی .و کاتێک فینەحاسی کاهین و هەموو فەرمانڕەوایانی کۆمەڵی

ئیسرائیل که لەگەڵی بوون، گوێیان لەو وشانە بوو کە کوڕانی ڕەئوبێن و کوڕانی گاد و نیوە هۆزی مەنەسا قسەیان کرد، ئەوا پەسەندی کردن .و فینەەسی کاهین بە کوڕانی ڕەئوبێن و کوڕانی گاد و نیوەی هۆزی مەنەسسێی گوت :ئەمڕۆ زانیومان کە یەزدان لەگەڵ ئێمەیە، چونکە سەرپێچیتان لە یەزدان نەکردووە، و چونکە کوڕانی ئیسرائیلتان لە دەستی یەزدان ڕزگار کردووە .فینەحاسی کاهین و فەرمانڕەواکان لە کوڕانی ڕەئوبێن و لە کوڕانی گاد و لە نیوەی هۆزی مەنەسا لە گلعادەوە گەڕانەوە بۆ خاکی کەنعان بۆ لای کوڕانی ئیسرائیل، و ئەوانیش ئەو وشانەیان پێ وەڵام دانەوە .ئەمەش خۆشی کوڕانی ئیسرائیلی کرد، جا قسەیان لەگەڵ کوڕانی ئیسرائیل کرد و ستایشی خودای کوڕانی ئیسرائیلیان کرد، گوتیان چیتر سەرکەوتن نەکەن بۆ لایان بۆ جەنگ بۆ لەناوبردنی خاکی کوڕانی ڕەئوبێن و کوڕانی گاد و نیوەی هۆزی مەنەشە، ئەوانیش لەوێ نیشتەجێ بوون .یەشوع ناوی لە قوربانگاکەی ڕەئوبێن و گاد و نیوەی هۆزی مەنەشە نا و گوتی :ئەمە شایەتییەکە لەنێوانیان کە یەزدان خودای ئەوانە.

23

و دوای ڕۆژانێکی زۆر، پاش ئەوەی یەزدان ئیسرائیلی لە هەموو دوژمنەکانی دەوروبەری پشوودا، یەشوع پیر بوو و تەمەنی پێشکەوتبوو .یەشوع هەموو کوڕانی ئیسرائیل و ئەنجومەنی پیرانیان و فەرمانڕەوایانیان و دادوەرانیان و مامۆستایانیان بانگکرد، و پێی گوتن :من پیر بووم و لە ڕۆژاندا پێشکەوتووم؛ بەڵام ئێوە بینیتان هەرچی یەزدانی پەروەردگارمان کردی بە هەموو ئەم نەتەوانە لەبەردەممان، چونکە یەزدانی پەروەردگارتان ئەوەیە کە بۆ ئێوە جەنگا .ببینن کە هاوێشتووم بۆ ئێوە ئەو نەتەوانەی ماونەتەوە بۆ ئێوە، ئەمانە لە میراتەکان بۆ هۆزەکانتان، لە ڕووباری ئوردونەوە هەموو ئەو

نەتەوانەی لەناوبردووم بە تەواوی، و لە دەریا گەورەکەوە سنوور دادەنێت لەسەر ڕۆژئاوای خۆر .بەڵام یەزدانی پەروەردگاری ئێمە ئەوان لەناودەبات لەبەردەممان، هەتا بە تەواوی لەناودەچن، و ئاژەڵە کێوییەکانی بۆ دەنێرن، هەتا ئەوان و پاشاکانیان لەبەردەمتان لەناودەبات، و ئێوە دەبنە میراتگری زەوییەکەیان، وەک یەزدانی پەروەردگاری ئێمە پێی فەرموون .کەواتە زۆر بەهێز بن بۆ پاراستن و کردنی هەموو ئەو شتانەی نووسراون لە کتێبی یاسای موسا، بۆ ئەوەی لا نەدەن بۆ ڕاست یان چەپ، بۆ ئەوەی نەچنە ناو ئەو نەتەوانەی کە ماونەتەوە ئەمانە، و ناوی خوداوەندەکانیان ناو نەبرێت لەنێوتاندا، و خزمەتیان نەکەن، و کڕنۆشیان بۆ نەبەن، بەڵکو بە یەزدانی خوداوەندی ئێمە بلکێن، وەک ئەوەی کردتان هەتا ئەم ڕۆژە .و یەزدان نەتەوە گەورە و بەهێزەکان لەبەردەم ئێوە لەناودەدات، و کەس لەبەردەم ئێمە نەوەستاوەتەوە هەتا ئەمڕۆ .یەکێک لە ئێوە هەزار کەسی ڕاوناوە، چونکە یەزدانی پەروەردگاری ئێمە بۆ ئێوە جەنگاوە، وەک چۆن پێی فەرموویین .و زۆر بپارێزن لە خۆشویستنی یەزدانی خودامان .ئەگەر چونکە ئێوە بگەڕێنەوە و خۆتان بخەنە گەڵ ئەو نەتەوە ماوەکانەی ئەمانە، ئەوانەی لەگەڵ ئێوەدان، و ئێوە ژنگرتن بکەن بۆ ئەوان، و تێکەڵ ببنەوە بە ئەوان و ئەوانیش بە ئێوە، بزانن کە یەزدان زیاد ناکات بۆ لەناوبردنی تەواوی ئەم نەتەوانە لە ڕووی ئێوە، و دەبن بۆ ئێوە بە تەڵەکان و بە کۆسپەکان و بە بزمارەکان لە پاژنەکانی ئێوە و بە تیرەکان لە چاوەکانی ئێوە، هەتا لەناوبچن لە زەوییە چاکەکەی ئەمە، ئەوەی یەزدان خودای ئێوە پێیداون .من بەڵام دەڕۆم ئەم ڕێگایە، وەک هەموو ئەوانەی لەسەر زەوین، و ئێوە بە دڵ و گیانتانەوە دەزانن کە تەنانەت یەک وشەش لە هەموو ئەو وشانەی کە یەزدانی پەروەردگارمان دەربارەی هەموو ئەو شتانەی سەر بە ئێمەن فەرمووی، شکستی نەخواردووە .و دەبێت بە ئەو شێوەیەی هاتووە بۆ ئێمە هەموو ئەو وشانەی چاک، کە یەزدان قسەی کردووە لەسەر ئێوە، بەم شێوەیە دەهێنێت یەزدان خودا لەسەر ئێوە هەموو ئەو وشانەی خراپ هەتا لەناوتان

دەبات لە زەوییە چاکەکەی ئەمە، کە یەزدان داوی بە ئێوە، لە سەرپێچیکردنتاندا لە پەیمانی یەزدانی خودای ئێمە، کە فەرمانی پێکردین، و ڕۆیشتن خزمەت بکەن بە خوداوەندەکانی دیکە و کڕنۆشیان بۆ ببەن.

24

یەشوع هەموو هۆزەکانی ئیسرائیلی بۆ شیلۆ کۆکردەوە، پیرانیان و نووسەرانیان و دادوەرانیان بانگهێشت کرد، و لەبەردەم خودا ڕایانگرتن .و یەشوع بە هەموو گەلەکە گوت، یەزدانی پەروەردگاری ئیسرائیل ئەمە دەفەرموێت :باوکانتان لە سەرەتاوە لەوبەری ڕووبارەکە نیشتەجێ بوون، تارەحی باوکی ئیبراهیم و باوکی ناحۆر، و خزمەتی خوداوەندە دیکەیان دەکرد .و من باوکی ئێوەم وەرگرت، ئیبراهیم، لە ئەوبەری ڕووبارەکە، و ڕێنماییم کرد ئەو لە هەموو زەوییەکە، و زۆرم کرد تۆوەکەی ئەو، و دام بە ئەو ئیسحاق، و بە ئیسحاق دام یەعقوب و عیسۆ، و دام بە عیسۆ کێوی سێعیر بۆ میراتگرتنی ئەو، و یەعقوب و کوڕەکانی ئەو دابەزین بۆ میسر، و بوون لەوێ بە نەتەوەیەکی گەورە و زۆر و بەهێز، و میسرییەکان ئازاریان دان .و لێم دا میسر بە ئەو نیشانانەی کە لەنێویان کردم . دوای ئەمانە باوکانی ئێمەی لە میسر دەرهێنا، و هاتنە ناو دەریای سوور .میسرییەکانیش بە گالیسکە و ئەسپەکانیانەوە دوای باوکانی ئێمە ڕاونان بۆ ناو دەریای سوور .ئێمە هاوارمان بۆ یەزدان کرد، ئەویش هەور و تاریکی لەنێوان ئێمە و میسرییەکان دانا، دەریای بەسەریاندا هێنا و داپۆشین .چاوەکانی ئێوە ئەوەی بینی کە یەزدان لە خاکی میسر کردی، ئێوەش ڕۆژانێکی زۆر لە چۆڵەوانی مانەوە .و ئێمەی بردە زەوی ئەمۆریەکان کە لەوبەری ڕووباری ئوردون نیشتەجێ بوون، و یەزدان ئەوانی دایە دەستی ئێمە، و ئێوە زەوییەکەی ئەوانتان بە میرات گرت، و ئەوانتان لەبەردەمی خۆتان لەناوبرد .و بالاکی کوڕی سیفۆر،

پاشای مۆئاب، هەستا و لە دژی ئیسرائیل ڕیزی شەڕ ڕاکێشا، و ناردی و بەلعامی بانگکرد بۆ ئەوەی نەفرەتمان لێبکات .یەزدانی پەروەردگاری تۆ نەیویست تۆ لەناو ببات، بەڵکو بە بەرەکەتەکان بەرەکەتداری ئێمەی کرد و لە دەستی ئەوان دەربازی کردین و ئەوانی ڕادەستمان کردن .ئێوە لە ڕووباری ئوردون پەڕینەوە و هاتنە ناو ئەریحا، ئەوانەی لە ئەریحا نیشتەجێ بوون لە دژی ئێمە جەنگان :ئەمۆرییەکان، کەنعانییەکان، پریزییەکان، حیڤییەکان، یەبووسییەکان، حیتییەکان و گرگاشییەکان، بەڵام یەزدان ئەوانی دایە دەست ئێمە .و زەردەوالّەی پێش ئێوە نارد، و دوازدە پاشای ئەمۆرییەکانی لە بەردەممان دەرکرد، نەک بە شمشێرەکەت و نەک بە کەوانەکەت .ئەو زەوییەکی پێدان کە ئێوە تێیدا ماندوو نەبوونەتەوە، و شارەکانێک کە ئێوە بنیادتان نەناوە، و لەوان نیشتەجێ بوون، و ڕەزەمێوەکان و زەیتوونزارەکان کە ئێوە نەتانچاندووە، لێیان دەخۆن .ئێستا لە یەزدان بترسن و خزمەتی ئەو بکەن لە ڕاستی و لە ڕاستودروستی، و لابەرن خوداوەندە بێگانەکان کە باوکانی ئێمە لە لەوبەری ڕووبار و لە میسر خزمەتیان کردن، و خزمەتی یەزدان بکەن . ئەگەر بەڵام دڵخۆش ناکات لە خزمەتکردنی یەزدان، ئەوا ئەمڕۆ بۆ خۆتان هەڵبژێرن کێ خزمەت دەکەن، یان خوداوەندەکانی باوکانتان کە لە ئەوبەری ڕووبارن، یان خوداوەندەکانی ئەمۆرییەکان کە ئێوە لە زەوییەکەیاندا نیشتەجێن، بەڵام من و ماڵەکەم خزمەتی یەزدان دەکەین، چونکە ئەو پیرۆزە .وەڵامی گەل دایەوە و گوتی :نەبێت بۆ ئێمە کە پەروەردگار جێبهێڵین بۆ ئەوەی خزمەت بە خوداوەندەکانی دیکە بکەین .یەزدانی پەروەردگاری ئێمە، ئەو خۆی خودایە، ئەو خۆی ئێمە و باوکانی ئێمەی لە میسرەوە دەرهێنا، و ئێمەی پاراست لە هەموو ئەو ڕێگایەدا کە پێیدا ڕۆیشتین، و لە نێو هەموو ئەو نەتەوانەی کە بەناویاندا تێپەڕین .و یەزدان ئەمۆرییەکەی دەرکرد و هەموو ئەو نەتەوانەی کە لە زەوییەکە نیشتەجێ بوون لە بەردەم ئێمە، بەڵام ئێمەش خزمەت بە یەزدان دەکەین، چونکە ئەمە خودای ئێمەیە .یەشوع بە گەل گوت، ئێوە ناتوانن خزمەت بە یەزدان بکەن،

چونکه ئەو خودایەکی پیرۆزە، و ئەم یەکە ئیرەیی دەبات گوناهەکانتان و یاخیبوونەکانتان نابەخشێت، کاتێک یەزدان وازدەهێنن و خزمەت بە خوداوەندانی دیکە بکەن، و دێتە سەرتان و ئازارتان دەدات و لەناوتان دەبات لە جیاتی ئەوەی چاکەی لەگەڵتان کرد .و گەل بە یەشوعیان گوت :نەخێر، بەڵکو ئێمە خزمەت بە یەزدان دەکەین .یەشوع بە گەلەکە گوت :ئێوە شایەتن لەسەر خۆتان کە ئێوە یەزدانتان هەڵبژارد بۆ ئەوەی خزمەتی بکەن .و ئێستا ئەو خوداوەندە بێگانانەی لەناو ئێوەدان لابەن، و دڵی خۆتان ڕاست بکەن بەرەو یەزدانی پەروەردگاری ئیسرائیل .و گەل بە یەشوعیان گوت :ئێمە خزمەت بە یەزدان دەکەین و گوێ لە دەنگی ئەو دەگرین .و یەشوع پەیمانێکی لەگەڵ گەل بەست لەو ڕۆژەدا، و یاسا و حوکمی پێدان لە شیلۆ لەبەردەم چادری خودای ئیسرائیل .یەشوع ئەم وشانەی نووسی لە کتێبی یاساکانی خودا، و بەردێکی گەورەی برد و لەژێر دار بوتمەکە لەبەردەم یەزدان دایمەزراند .یەشوع بە گەلی گوت :ئەوەتا ئەم بەردە لەنێو ئێوەدا دەبێتە شایەتی، چونکە خۆی هەموو ئەو قسانەی بیستووە کە یەزدان ئەمڕۆ پێی فەرموون، و ئەمە لەنێو ئێوەدا دەبێتە شایەتی لە ڕۆژانی دواییدا، کاتێک درۆ لەگەڵ یەزدانی خودای مندا دەکەن . و یەشوع گەلی نارد، و هەریەکەیان بۆ شوێنی خۆی ڕۆیشتن .ئیسرائیل خزمەتی یەزدانی کرد لە هەموو ڕۆژەکانی یەشوع، و لە هەموو ڕۆژەکانی ئەو پیرانەی کە دوای یەشوع ژیانیان درێژە کرد، و ئەوانەی کە هەموو ئەو کارانەیان بینی کە یەزدان بۆ ئیسرائیلی کردبوو .و دوای ئەوانە ڕوویدا کە یەشوعی کوڕی نون، کۆیلەی یەزدان، مرد لە تەمەنی سەد و دە ساڵیدا .و ئەوانی ناشتیان لە سنووورەکانی بەشی خۆی لە تیمنەت سەرەح لە چیای ئەفرایم لە باکووری چیای گلعاد .و ئێسقانەکانی یوسف کوڕانی ئیسرائیل هێنایانیان سەرەوە لە میسر، و ناشتیانیان لە شەخەم، لە بەشی ئەو کێڵگەیەی یەعقوب بەدەستی هێنا لە ئەمۆرییەکان کە دەژیان لە شەخەم بە سەد بەرخ، و دایی بە یوسف لە بەش .و دوای ئەمانە ڕوویدا کە ئەلعازاری کوڕی هارون، سەرۆک کاهین، مرد و لە گیبعای

فینەحاسی کوڕی خۆی نێژرا، کە پێیدرابوو لە کێوی ئەفرایم.